Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

SYDSLESVIGS STEDNAVNE

VED

ANDERS BJERRUM, KRISTIAN HALD
OG PETER JØRGENSEN

IV$_1$

KÆR HERRED

VED

ANDERS BJERRUM

AKADEMISK FORLAG
KØBENHAVN 1979

De vigtigste kilde- og litteraturforkortelser

Jævnfør kildefortegnelse under de enkelte sogne.

Aarb. = Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.
Aasen = Ivar Aasen, Norsk Ordbog. 2. udg.
ActaPont = Acta pontificum Danica.
AFuhr Beschr 1750 = A. Fuhr, Geographische Kurze Beschreibung des Herzogthums Schleswig. 1750. Univ. Bibl. Kiel, SH 16E.
ANF = Arkiv för nordisk filologi.
AnglJahrb = Jahrbuch des Angler Heimatvereins.
AnnDan = Annales danici medii ævi, ed. Ellen Jørgensen.
APhS = Acta Philologica Scandinavica.
ARSchwabst = Svavsted Amtsregnskaber, SA.
ARTondern: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Blöndal = Sigfúss Blöndal, Islandsk-Dansk Ordbog.
BrN GG = Johs. Brøndum-Nielsen, Gammeldansk Grammatik.
BullDan = Bullarium Danicum. Pavelige Aktstykker vedrørende Danmark. Udg. af Alfr. Krarup. 1932.
Danckw = Caspar Danckwerth, Newe Landesbeschreibung der zwey Hertzogthümer Schleswich vnd Holstein. 1652.
DanmKortl = N. E. Nørlund, Danmarks Kortlægning.
DAtl = Erich Pontoppidan, Den danske Atlas. 1763–81.
DesignFrisMin Zeitschr: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
DF = Danske Folkemaal.
DgP = Gunnar Knudsen, Marius Kristensen og Rikard Hornby, Danmarks gamle Personnavne.
DiplDan = Diplomatarium Danicum.
DiplFl = H. Sejdelin, Diplomatarium Flensborgense.
DomkapJb 1638 = Thumkapittels Erd Buch. 1638. SA Abt 400[1] nr. 54.
DomkapReg = Domkapitlets Regnskaber. SA A XXIV.
DS = Danmarks Stednavne.
DSt = Danske Studier.
Dörfer[1–3] = Joh. Friedr. Aug. Dörfer, Topographie von Schleswig. 1.–3. Udg. 1805–29.
Eb = Erdbuch ɔ: Jordebog.
Ejerslev = Lærer M. P. Ejerslevs Optegnelser (c. 1927–31).
Ekwall DEPN = Eilert Ekwall, The concise Oxford dictionary of English place-names.
EPNS = English place-name society.
Feilb. = H. F. Feilberg, Bidrag til en Ordbog over jyske Almuesmål.
Fritzner = J. Fritzner, Ordbog over det gamle norske Sprog.
FrowkennSchatt 1548 = Frowkwnn Schatt so Breida Rantzow .. hefft laten entfangen. SA A XVII nr. 147.
GeldReg 1621 = Geltthebungs Register des .. Ambtts Flenßburgk. SA XII 3 nr. 7.
GldaKr = M. Lorenzen, Gammeldanske Krøniker.
Gst = danske Generalstabskort.
Gude = J. C. Gude, Bericht von der Halbinsul Sundewitt und dem Glücksburgschen Erblande. 1778.
Hagerup[2] = E. Hagerup, Om det danske Sprog i Angel. 2. udg. 1867.
Heimreich 1666: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Hellq. SEO[2] = E. Hellquist, Svensk etymologisk ordbok. 2. udg.
Hellq.Sjön. = E. Hellquist, Studier öfver de svenska sjönamnen.
JahrbLandesk = Jahrbücher für die Landeskunde der Herzogthümer.
JensenAng = H. N. A. Jensen, Angeln. Zunächst für die Angler historisch beschrieben. 1844.
JensenWb: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
Kalkar = O. Kalkar, Ordbog til det ældre danske Sprog.
Kappel SH 24H = Blandingshaandskrift af Kappel. Univ. Bibl. Kiel, SH 24H.
Kat (el. Kat Coup) = preussisk Kataster (Stückvermessungshandriss).
Kok = J. Kok, Det danske Folkesprog i Sønderjylland.
Kontraktb = „Kauff- und Theylungs Contracten" 1680 ff. Amtsgericht Flensborg.
KornReg 1621 = Korn: vndt Hür Register deß Ambts Flensburg. SA C XII 3 nr. 8.
LA = Königl. Preuß. Landesaufnahme. 1879 ff.
Landreg = Landregister i RA.
LDipl = Langebeks Diplomatarium, RA.
LibCens = Slesvigbispens jordebog 1462.
LibQuotlib = „Liber Quotlibeticus", Slesvigbispens Ark., RA (nu afleveret til SA).
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden.
Lind Dopn. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn från medeltiden.
Lundgren-Brate = M. F. Lundgren og E. Brate, Personnamn från medeltiden.
Mejer = Mejers Kort i Danckw.
Mensing = O. Mensing, Schleswig-Holsteinisches Wörterbuch.
MM = Maal og Minne.
NE = O. Rygh, Norske Elvenavne.
NG = Norske Gaardnavne, udg. af O. Rygh m. fl.
NI = G. Indrebø, Norske Innsjønamn.
NissenWb: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
NoB = Namn och Bygd.
Nord. Kult. = Nordisk Kultur.
ODS = Ordbog over det danske Sprog.
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län.
Oldekop = H. Oldekop, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1906.
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift.
Pav. Kopib. = Pavelig Kopibog, delvis udg. i BullDan ovfr.
Peters i Nordfriesland 1929: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.
PlFrk 1543 = Plov- og Frøkenskat af Adelens Gods 1543. Se F. Falkenstjerne og Anna Hude: Sønderjydske Skatte- og Jordebøger p. 409 ff. Nærværende udg. hviler på udgivernes egne læsninger af de orig. lister.

KÆR HERRED

BEBYGGELSESNAVNE

Kær Herred, VJb 1231 *Kyærræhæreth*; 22/2 1271 (Cypræus DiplDan) *Kiærræhæræt*; 8/8 1344 *Kiærhæræth*; c. 15/8 1352 (1661–70 RegCap SRD VI 580) *Kyerherrit*; udat. 1401–1450 (udtog 1598) *Karherde*; 24/3 1411 *Kerreherde*; 17/11 1421 *Kerherde*; 5/1 1423 (Kejserproc SRD VII 292) *Kerkerde*; 1427–59 DiplFl I 382, LibCens 1436 SRD VII 477, 503, u.d. 1438 (RegChr I), 25/11 1443 *Kerherde*; RegCap c. 1445–50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Kerherd, Kerhert, Kerharde, Kerherde*; 18/10 1450 (RegChr I 555), 7/9 1455 (RegChr I 155), 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Kerherde*; 11/10 1470 DiplFl I 582 *Kerreherde*; 24/7 1492 (1578 Langebek SRD VIII 226), 8/10 1493 Danm. gl. Købstadlovgivn. I 241, RegFlensb 1499, Skat 1499, Zinsb 1509–15, 18/7 1518 DiplFl II 136 *Kerherde*; SlBG 1523, ARTondern 1533 *Karharde*; 20/6 1533 DiplFl II 243 *Kerherde*; 23/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *zu kerherde* (Stemann i SlesvProv III 278 læser fejlagtigt *in k.)*; ARTondern 1537 *Karharde*; Eb 1543, PlFrk 1543 *Karharde*; 1–8/11 1549 DiplFl II 451 *jnn Kerharde*; 18/5 1550 SlesvProv III 295 *in kerherde*; 18/6 1551 SlesvProv III 296 *in kerharde*; ARTondern 1578, RegTondern 1581 *Karharde*; GeldReg 1621 *Karherde*; KornReg 1621 *Köer Harde*; SaxNordfr 1636 p. 8 *Kahr . . . harde*; SaxKahr**H** 1637 fol. 1r *Kahr-Harde*; SaxKahrH 1637 fol. 2r *Kahr- oder Kehr-Harde*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Ka'hrharrith*; Mejer 1644 I *Kar Harde*; Mejer 1648 *Kaar Herde*; Mejer 1649 *Kaar=Herde*; Mejer 1650 *Haar-Herde*; Mejer 1651 *Kaar Herde*; Mejer Altnordfr *Kaert-Herde*; Danckw 69b *Karrharde*; Heimreich 1666 *Kahrharde, Kehrharde*; Reg 1712 *Karrharde*; DAtl *Kier-Herred*; VSK *Kær H.*; Gst 1858, Trap *Kjær Herred*; Kok II 246 *Kærherred*; NissenWb 45, 47 *Karhird*; SchmPetOF p. 138 *Dĕ Kārhiard, Die Karharde wird von den Wiedinghardern dĕ Tjārhiard, von den Bökinghardern dĕ Kūrhiard genannt*; JensenWb 1927 *Karhîrd*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 127 *Karr- (fr. Kur-, Tjaar-)*. — Forleddet er gen. plur. af subst. glda. *kiarr*, n., 'mose, sø', 'krat' (Kalkar under kær), oldn. kjarr, n., kjǫrr, m. 'krat' (Fritzner), glsv. kiär, n. 'sø'. Ordet synes beslægtet med gr. gérron 'vidjefletning', (se Hellq. SEO² p. 548 og der citeret litt.). Ordets betydn. i stednavne er omstridt, jfr. at Kr. Hald i Nuda. Ordb. under Kær Herred antager at det i det vendsysselske navn betyder 'sump', i det sydslesvigske vistnok '(krat)skov'. Betydn. 'krat' synes at være den ældste; herpå tyder foruden den usikre etymologi også dens dominans i vestnord. Den nyere betydning 'sø, sump' er den dominerende i svenske og skånske stednavne. I Jylland er der middelalderlige belæg på begge betydninger, se DS XII p. XI. I litteraturen om det sydslesvigske navn antager Kok II 246 vistnok betydningen 'sump', men Sach II 282f. „ein weites Gebiet von sumpfigen, früher vielfach mit Gestrüpp bewachsenen Mooren".

NATURNAVNE

Lindå, bæk. — Se under Lindå i Risbrig i N.-Haksted s., Vis herred.

Læk Å. Mejer 1648 *Leckaw*; Mejer 1650 *Leck aw*; Mejer 1652 *Leck auw*; Danckw 87b *die Leck-Aw*; Danckw 104a *die Leckaw*; AFuhr Beschr 1750 *die Leck=Au*; Büsching Staats=Beschreibung 1752 p. 142 *Leckau*; DAtl VII 245 *Leckaae*; Schröder I 292 *an der Leckaue*; Schröder II 15 *Leckeraue*; Gst 1858 *Læk Aa*; Kat *Lecker Aue, Leck Au*; LA *Lecker Au*; NissenWb 955 *Lekstrum*; Opt 1935 da. [*æ sdröm*], Opt 1934 fris. [*di 'legəɹ 'sdrum*], nty. [*de 'lègə 'raʊ̯, de lègəɹ 'aʊ̯*]. — Landsbynavnet *Læk*.

Rødå. — Se under Vis herred.

Skavlund Møllestrøm. — Se under Vis herred.

Soholm Å. Mejer 1648 *Soholm aw*; Mejer 1650, Mejer 1652 *Saholm aw*; Danckw 4 *die Soholmau*; Büsching Staats=Beschreibung 1752 p. 103 *Soholmau*; Schröder I 51 *die Soholmeraue*; Schmidt p. 233 *Soholm Aa*; Schmidt p. 234 *Soholmaa*; Kat *Die Soholmer Aue, Soholmer Au, Soholmer Aue, Alte Soholmer Aue*; Opt 1934 fris. [*strum, di strum*], nty. ['*sùhòlm,aʊ̯, de sdro·m*]. — Forleddet er landsbynavnet *Soholm* i Enge s. Efterleddet er subst. da. å, ofte oversat til fris. *strum* og nty. *sdro·m*.

Spølbæk, bæk. — Se under Hørup i N.-Haksted s., Vis herred.

KARRHARDER GOTTESKOOG

Kilder

Beschr 1828	Beschreibung etlicher zur Concurs-Masse der Wittwe Sibbers gebornen Jepsen gehörigen Grundstücke des adelichen Guts Karrharde. Trykt Slesvig 1828. Landesbibl. SHc 72 nr. 6.
Design 1709	SA A XX nr. 2593. Se under Wieding hd.
Dok 1626	Se under Wieding hd.
Dok 1638	Hos Deichvogt Detl. Detlefsen i Braderup.
Dok 1642	Afskr. i: Broder Anderssen zu Klixbüll ctr. Detlef Carstens und Stiftsvogts Carsten Detlefsen zu Bordelum gesammte Erben, betr. sein väterliches Erbe etc. SA Abt. 162 nr. 22.
Dok 1655	SA C XII 1 nr. 47.
Dok 1666	Pantebrev. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1674	På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1687	På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1697	Register over marskland, der hører til Tinningstedt. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok o. 1700	Taxation uden årstal, yngre end 1692. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård. Se Karlum s.
Dok 1708	Se under Wieding hd.
Dok 1716	Løst dokument i Koogsb 1784. Vedr. Humtrup marsk. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1722	På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1722	Hos Deichvogt Detl. Detlefsen, Braderup.
Dok 1729	Løst dokument i Koogsb 1784. Vedr. Klixbøl marsk. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1731	Løst dokument i Koogsb 1784. Vedr. Braderup marsk. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1734	Se under Kliksbøl s.
Dok 1742	Hos digefoged Peter Hockerup Lorenzen, Humptruphof.
Dok 1747	På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1751	Løst dokument i Koogsb 1784. Vedr. Klixbøl marsk. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1757	Se under Kliksbøl s.
Dok 1768	Løst dokument i Koogsb 1784. Vedr. Holm marsk. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1794	Se under Brarup s.
Eb 1729	Se under Niebüll s.
Eb 1741	Se under Niebüll s.
Eb 1751	Se under Niebüll s.
Eb 1778	Se under Wieding hd.
Eb 1846	Se under Læk s.
K 1725	Grundriss von das anitzo besüden Uphusum und bewesten Kahle- und Krackebüll herüm schiesende ableitungs Canal, nebst eine von denen Uphusumern beosten ihrem Dorffe von Botskier an, hinüber nach Huntrup im vorschlag gebrachten Linie, so mit puncten abgemercket, welches auf ordre des Herren Teichgräffen Sibbers von mir im anfang Iuly abgemessen und nach beygefügten Masstab entworfen. Niebüll d. 25. Aug. Anno 1725. Hos Deichvogt Detlef Detlefsen i Braderup.
K 1777	Se under Aventoft s.
K[1] 1777	Se under Wieding hd.
K[2] 1777	Se under Wieding hd.
Kat 1627	Oster- vnd Westermohringer Landttall im Clixbüll Olden Coege. 1627. SA C VI 4 nr. 874.
Kat 1746	Se under Niebüll s.
Kat[1] 1746	Catastrum von dem Kirchspiel Lindholm in Böckingharde des Ambts Tundern ... eingerichtet in Anno 1746 (sign 1746). SA C VI 4 nr. 877[a].
Kaufvertrag 1645	SA C XII 4 nr. 46.
KI 1736	Se under Kliksbøl s.
KI 1782	Se under Kliksbøl s.
KI 1782	Se under Karlum s.
Kontrakt 1656	Heuerkontrakt, Klixbüllhof. SA C XII 4 nr. 70.
Kontrakt 1755	Se under Wieding hd.
Koogsb 1735	Et topografisk ordnet register indb. i svineskind uden læselig titel på ryggen og uden titelblad eller anden datering; på bindet står der: „No. 2". Det egl. register er skrevet med samme hånd og samme blæk som et andet register, der

Præstland. Dok 1782 *an dem Pastorat Lande*; Opt 1935 da. [æ 'præ·sd,la·ŋ].

Pølsekedel. Eb 1846 *Jn die sogenannte Pulskessel.* — Efter al sandsynlighed en hty. oversættelse af et da. *Pølsekedel*; dette navn forekommer ofte i Nordslesvig, ofte om lave enge, se for eks. DS V 271, 535, VI 298.

Roj. 1657 (1671 SchuldprotBordelum) *in der wang in der Roye*; RegBordelum 1695 *bey westen der Rohde*; Eb¹ 1695 *Westen de Rott, in de Rodt, In de Rode*; Eb² 1695 *Westen de Rott, Rott, in der Rade*; RegBordelum 1697 *Jn de Rode, westen de Rod, in de Rotte, westen de Rott*; KI 1782 *die Moos und Roy, die Roy*; Dok 1782 *an Oster Roi, nach Wester Roi*; Eb 1846 *Moorland nebst Raay, Jn oster Ray*; Kat *Wester-Ray, Oster-Ray*; Opt 1935 da. [*væsdə'roj, østdə'roj, 'væsdə-,rå:j, 'østdə,rå:j*], nty. [*vèsdəɹ'rɑ̊i̯, o·stdəɹ'rɑ̊i̯*]. — Skriveformernes vekslen mellem en enstavelsesform Rott, Roy o. lign. og en tostavelsesform Roye, Rohde, Rade o. lign. modsvares i den danske udtale af henholdsvis *-roj* og *-rå:j*. De to former bør rimeligvis opfattes som henholdsvis sing. og plur. af subst. *roj* (glda. roth, n.) „rydning" se bd. X. Navnet betegner et meget stort areal bestående af eng, mose og ager syd for landevejen fra Læk til Kliksbøl.

Russekær. Dok midten af 17. årh., C XII 4 nr. 70 *in Rutzkar*; Opt 1935 da. [*rusəkje*], nty. [*rušə'kɨæ·ɹ,grå·ᵇm*]. — Navnet betegner et vandløb, der danner skel mellem Læk og Klintum på den ene side og Lindholm i Bøking h. på den anden. Se under Russekær i Hasbjerg i Humtrup s.

Sandberg. C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 22 *„Um's Jahr 1854 wurde der „Sandberg" des Eesagers, wo die Bewohner Lecks sich ihren nötigen Bedarf an Sand zu holen pflegten, planiert".*

Schlichtenhorn. Tax 1697 *Schlichtenhorn.* — *Horn*, se bd. X.

Schlichtmoor. Dematreg 1696 *Slichtemor, Schlicht mohr, Wester Slichtemor*; Tax 1697 *Jn Wester Schlicht Mohr, Schlit-Mohr, Schlicht Mohr, Schlecht Mohr*; Reg 1712 *wester schlicht mohr, schlecht Mohr, Schlichtmohr, Schlichts-Mohr*; SchuldprotKarrhd 1720 *in Schlicht-Mohr*; Eb 1846 *Jn oster schlicht Moos, Jn die schlichte Moose, Auf oster schlicht Moos, Auf wester schlicht Moos, Auf oster Schlicht-Moor nebst Raid.* — Rimeligvis et da. *Sletmose* af adj. *slet* i betydn. „jævn".

Schwarze Wall. C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 20 *„Ungefähr ums Jahr 1730 ging vom Hause Sönke Brodersen's nach Westen hinunter, wo sich jetzt eine stattliche Häuserreihe entlang zieht, ein mächtiger Erdwall, der „schwarze Wall" genannt; ein Arm zweigte sich ab nach Norden, zum Mühlenteich und ist noch heute, hinter der Häuserreihe in der Westerallee, vorhanden.".*

Schüttkaaf. Eb¹ 1695 *Westen de Schüt Kaffe, Westen de Schüt Kave*; Eb² 1695 *Westen de Schutt Kaffe*; RegBordelum 1697 *westen de schütt Kaffe, westen de schutt Kaue.* — Af subst. nty. *Schüttkaaf*, m. „fold hvori bortløbet kvæg opbevares til det kan afleveres til ejeren".

Sivfenner. Eb 1846 *in die Siewerfenne*; Kat *Sievers-Fennen*; Opt 1935 da. [æ 'sywə,fænə]. — Af plantenavnet *siv* „scirpus".

Skalholm. RegBordelum 1695 *auff Schallholm*; Eb¹ 1695 *up Schalhollm*; RegBordelum 1697 *up schalholm, schalm Holm*; SchuldprotKarrhd 1717 *auf osterschalhollm*; SchuldprotKarrhd 1719 *in Schallholm*; SchuldprotKarrhd 1724 *auf Schallholm*; Kat *Wester Schallholm, Schallholm*; Opt 1935 nty. [*šal'hùlm*]. — Agerjord øst for Læk. Forleddet er formodentlig subst. *skal*, men det er ikke oplyst, om der findes snegleskaller el. lign. i jorden.

Skidenhale. Opt 1935 da. [*skiɹ·n'ha:l*]. — Eng ved skellet mellem Karlsmark og Smørholm. Adj. da. *skiden* „snavset"; navnet betegner muligvis en eng der er så pløret, at kreaturer får en snavset hale, når de græsser der; jfr. Skidenars i Agtrup i Læk s.

Sortestrøm. Opt 1935 da. [æ 'so:ɹd 'sdröm], nty. [*de 'šwa·də 'aʊ̯*]. — Åen mellem Karlsmark og Fresenhagen. Vandet var altid sort af mosevand (Opt 1935).

Steindamm. Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *auf den so genanndten Stein Damm süden der südersten Hardes-Brücke*; Prot 1823 *sogenannte Steindamm.* — *Dam*, se bd. X.

Stück. DingswKarrhd 1754 *den zu meinen Staven gehörigen Antheil Wischlandt das Stück genandt westen dem Dorffe an der Aue.*

Sønden Strømmen. RegBordelum 1695 *Süden dem Auw*; Eb¹ 1695 *Besüeden de Aw, Süeden de Awe*; Dematreg 1696 *Sueden de Owe*; RegBordelum 1697 *besüeden de Awe, be Süeden de Aw*; Tax 1697 *Süden de Aue*; Reg 1712 *Süden Aue*; Kat *Süden dem Strom*; Opt 1935 da. ['syŋəŋ æ 'sdröm], nty. ['sy·dən de 'sdro·m]. ⊣ Areal syd for Læk Å.

Søndre Bro. KI 1782 *westen der süder Brücke*; Prot 1830 *für die Süder Brücks Haupt*; Prot 1831 *bei der süder Brücke*; Opt 1935 da. [æ 'syŋə 'bro·], nty. [*de 'sy·dəɹ 'brỳx*]. — Broen over Læk Å; jfr. Nørre Bro.

Taddervang. 1651 (1671 SchuldprotBordelum) *in der Taderwanck*; RegBordelum 1695 *Auff klein Boekweetswungh, Auff Bookweetswungh*; Eb¹ 1695 *Klen Bockwehten Wung, up Grot Bockweten Wung*; RegBordelum 1697 *Klen bockwehten wung, Klen bockwechten wung, up grott bockwehten wung*; SchuldprotKarrhd 1720 *in der großen Tanderwang*; SchuldprotKarrhd 1722 *1 Acker Zwischen Gehl- und Taderwang*; SchuldprotKarrhd 1739 *zwischen Geel und Taderwang*; DingswKarrhd 1746 *in der großen Tadderwang*; KI 1782 *Jm klein Tadderwang*; Dok 1782 *Norden vor dem Tadder Wang*; Prot 1836 *vom Tadderwang*; Eb 1846 *klein Tadderwang, Tadderwang, im großen Taderwang, klein Tatyerwang*; Kat *Tardewang, Klein Tadewang, Gross-Tadewang*; Opt 1935 da. [ˈtarəvɔŋ], nty. [*tarəvaŋ*]. — Tre arealer, hvoraf det ene er hede. Forleddet er subst. jy. *tadder* „boghvede", i nogle kilder oversat til nty. Bookweten. Efterleddet *vang* må her være anvendt ironisk.

Toft. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *eine Tofft*; RegBordelum 1695 *Norder und Oster Tufft, Tufft*; Eb¹ 1695 *sin Norder Tufft, Sin Tofft*; Tax 1697 *Tofft Land, Tofft*; Reg 1712 *in der Tofft*; Eb 1846 *Toft*; Opt 1935 da. [æ *tɔwd*], nty. [*de tôfd*]. — Arealer syd for Læk by. Om *toft* se bd. X.

Vang. 1657 (1671 SchuldprotBordelum) *nordtauff in der wang in der Roye*; RegBordelum 1695 *Auff der wungh*; Eb¹ 1695 *Sin Wester Wung*; RegBordelum 1697 *sin wester wung*; SchuldprotKarrhd 1731 *in den wang*; Dok¹ 1782 *des oster-*

former med a, aa, ae; kun en gang foreligger oversættelse til Mohr, og de yngste mere lokale kilder gengiver den da. udtale.

Mühlenfenne. SkuldprotKarrhd 1720 *in Müllerfenne*; Eb 1846 *in die Mühlenfenne, in Müllersfenne*; Kat *Mühlenfenne.* — Agerjord vest for byen. *Fenne,* se bd. X.

Mühlenweg. Design 1735 *auf dem so genandten Mühlen Weg, Norden Leck Dorff*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *ein so genanndter Mühlenweg Norden Leckdorff.*

Møllebæk. Mejer 1648 *Mohlebeck*; Mejer 1652 *Moelbeck.* — Navn på Læk Å.

Mølledam. DingswKarrhd 1739 *im Muhlen Dam̃, Mühlen Dam̃*; Prot 1825 *an dem Mühlendam̃*; Kat *Mühlendamm, Süder Mühlendamm, Mühlendamm*; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·ˌdam*], nty. [*de ˈmö·lˌdam*]. — Eng nord for byen. *Dam,* se bd. X.

Møllestrøm. SkuldprotKarrhd 1731 *in den Mühlen--strohm*; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·ˌsdröm, æ ˈmølsdröm*], nty. [*de ˈmö·lənˌsdro·m*]. — En nordfra kommende bæk, der løber ud i Læk Å lige øst for byen. Møllen forsvandt ifl. Opt 1935 i slutn. af 19. årh.

Neuen Dörp. Eb[1] 1695 *Osten Neüen Dorp, Neüen Dörp, O: Neven Dörp, Neuen Dörp*; Eb[2] 1695 *Neuen Dörp, osten neuen Dörp Acker*; RegBordelum 1697 *osten neuen dorp.* — Beliggenheden er uvis.

Neuham. Dematreg 1696 *In de Nieham*; Tax 1697 *Nieham*; SkuldprotKarrhd 1698 *in der abgegrabenen Fenne, die mittelst Niehem genandt*; SkuldprotKarrhd 1704 *in der Oster-Nien-Mittelst-Hamm*; SkuldprotKarrhd 1711 *1 Dehmet Land in Nieham*; Reg 1712 *in Olde und Nieham*; SkuldprotKarrhd 1751 *in Neu-Hamm*; Prot 1821 *von Neuhamm*; Eb 1846 *in neue Hamm, in der neuen Hamm.* — *Ham,* se bd. X.

Norden dem Berge. Eb 1846 *norden dem Berge.* — Da talen er om bispejord, betegner Berg formodentlig bydelen *Bjerg.*

Norden dem Weg. Dematreg 1696 *Norden de Wegh*; SkuldprotKarrhd 1725 *2 3/4 dbt· Wischland, norden dem Weg genandt.*

Norder Koog. SkuldprotKarrhd 1698 *in der Norder Koeg.* — *Koog,* se bd. X.

Norhede. Opt 1935 da. [*æ ˈnɔrə ˈr̥heːˀ*], nty. [*ˈnùɹdəɹ ˈhaˌidə*]. — Den nordlige del af Kat's Norder Heidefeld. Af adj. jy. [*nɔr*], se *Noreng* i Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Norkær. Prot 1841 *bei Nordkjär*; Prot 1843 *bey Nordkarr*; Eb 1846 *Nordkärr, Norkarr.* — Første led er adj. søjy. [*nɔr*] „nørre, nordre".

Nor-ude. Opt 1935 da. [*ˈnɔˌr̥ruˑə*], nty. [*ˈnùɹdəɹˌrud*]. — Andet navn for Kat's Norder Heidefeld. Første led er adj. søjy. [*nɔr*] „nørre, nordre", sidste led adv. *ude.* Tilsvarende eksempler på flerleddede adverbialer anvendt som marknavne kendes ellers især fra de fris. nabobyer mod syd.

Nyvej. Opt 1935 da. [*æ ˈnyˌvæj*].

Nørre Bro. Prot 1831 *des norder Brückenhaupt*; Prot 1839 *bei der norder Brücke.* — Broen over Møllestrøm, modsat broen over Læk Å, der kaldes Søndre Bro.

Od. Dematreg 1696 *In de Odd u. Nieham, In de Odde*; Tax 1697 *in de Odde*; Reg 1712 *in die ode, odde*; SkuldprotKarrhd 1717 *Die Odde auf Leck Eng*; SkuldprotKarrhd 1719 *in die Öd, in die Öde*; SkuldprotKarrhd 1720 *Norden die Odde, auf der Lecker Wisch Zwischen die Ödde und Hartewehr*; SkuldprotKarrhd 1724 *in der Odd genandt auf Leck-Wisch*; KI 1782 *Ein Stuck Wisch in der Otto, zwischen Nis Paysen in Leck und Peter Friedrichsen in Achtrup*; KI 1782 *in der Otte*; Eb 1846 *Jn die Odde*; Kat *Norder Otte, Grosse Otte*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 62 *„das Küsterwiesenland in der „großen Ott""*; Opt 1935 da. [*æ oˌd, æ ˈsdoːə ˈoˌd, æ ˈnɔrəˌoˌd, æ ˈsyŋəˌroˌd*], nty. [*de ùˌd*]. — Eng, der ligger ved skellet mod Bøking h., og hvis nordvestlige grænse danner en spids vinkel. Trods de talrige tostavelsesformer i de skriftlige kilder må navnet på grund af udtaleformernes acc. 1 anses for opr. enstavet. Om *od* se bd. X.

Oldeham. Reg 1712 *in Olde und Nieham.* — *Ham,* se bd. X.

Omgravne Eng. Eb[1] 1695 *in Vmgraffen Wisch*; Dematreg 1696 *Kleine grauene W., In de Kleine Vm grauene W., Vmbgraffe W., grauene W., In de Vmbgraffene Wisch*; Tax 1697 *Jn de kl. gravene Wisch, Jn de kleine umgegrabene Wisch*; SkuldprotKarrhd 1711 *in der Kleinen ümgraben wisch*; Reg 1712 *in der Kleinen Grabe Wisch, Grabene Wisch, kleine ümbgrabene Wisch*; SkuldprotKarrhd 1720 *auf der Dänischen ümbgraben wisch*; SkuldprotKarrhd 1724 *eine halbe Fenne, die umgraben Wisch genandt*; DingswKarrhd 1739 *die kl: umgegrabene wisch*; SkuldprotKarrhd 1740 *in der kleinen umbgrabenen Wisch*; SkuldprotKarrhd 1747 *in der großen umbgegrabenen Wisch*; KI 1782 *auf der Dänischen umgrabenen Wiese, auf der großen Danischen umgrabenen Wiese, ein Stück umgraben Mooß, in der umgrabenen Wiese*; Eb 1846 *Auf der dänischen umgrabene Wisch, Jn die umgrabene Wisch*; Kat *Umgraben-Wisch*; Opt 1935 da. [*æ ˈomˌgrawˑnˌæŋ*], nty. [*de ˈùmgrɑ̊·ᵇmˌvɪš*]. — Die dänische umgrabene Wisch må være en til Danske Eng hørende del af de omgravede enge. Participiet *omgraven* betyder „omgivet af grøfter". De ældste kilder har undertiden graven (ved siden af omgraven), formodentlig i betydn. „forsynet med grøfter".

Osten dat Dörp. Dematreg 1696 *Ostent dorff*; Tax 1697 *Ostentdorff, Ostendorff, Ostert Dorff*; Reg 1712 *Osten dorff.* — Formodentlig en oversættelse af et da. „østen æ by", idet tilsvarende forbindelser med norden (osten, süden, westen) er meget sjældne i nederty. (og fris.).

Osterfeld. Dok 1782 *in dem Oster Felde.*

Osterfenne. SkuldprotKarrhd 1698 *in die Osterfenne.* — Ifl. SkuldprotKarrhd 1698 er det en eng øst for Læk. *Fenne,* se bd. X.

Osterholt. Opt 1935 nty. [*dad ˈoˑsdəɹˌhòld*]. — Ifl. Opt 1935 er det en plantage i Kat's Osterheidefeld. *Holt,* se bd. X.

Otterkuul. Opt 1935 nty. [*de ˈòdəɹˌkuˑl*]. — Bredning i åen mellem Karlsmark og Fresenhagen. Nty. *Otterkuul* „odderhul".

Pajes Eng. Eb 1846 *Jn Payers-Wisch*; Kat *Paywisch*; Opt 1935 da. [*ˈpajəs ˈæŋ, ˈpajəsˌæŋ*], nty. [*ˈpaiˑs ˈvɪš*]. — Gen. af mandsn. *Paie* (Kok, DgP) lånt fra fris. eller nty. Paie. Ejeren hed tidligere Paie.

Koppel. RegBordelum 1697 *Jn de Kappel.* — Se under *kobbel* i bd. X.

Korsmaj. Eb¹ 1695 *In Karß Made, Kraßmade, Kars Made*; Dematreg 1696 *Korsmade, Corßmay, Corßmaede, Corsmade*; RegBordelum 1697 *Jn Kraßmade*; Tax 1697 *Jn Korsmey, Jn Korsmade, Karsmade, Jn Korßmade*; Reg 1712 *in Korsmay, Kars-made, Jn Korsmade*; K o. 1765 SA C VI 1 nr. 293 *Cosz-Meyer-Wisch*; Dok 1782 *Osten Cos Maii*; KI 1782 *Kreuze Maade Antheil*; KI 1782 *in Koßmay, Creutz-Maade*; Prot 1834 *zu der Ṭorsmeierbrücke*; Prot 1837 *bei Ṭoursmay (T- ell. C-?)*; Eb 1846 *Osten Korsmaade, in Korsmaay, osten Korsmay, westen Creutz-Maade, Jn Crutz-Maade, Jn Kors-Maay*; Kat *Westen Korsmade, Korrsmade*; Opt 1935 da. [*kɔs'maj*], nty. [*kòs'maɟ*]. — Ved skellet mod Kliksbøl. *Maj*, se bd. X.

Kragager. RegBordelum 1695 *Auff Kragacker*; Eb¹ 1695 *Up Krag Acker*; RegBordelum 1697 *up Krag acker*; SchuldprotKarrhd 1720 *auf Krag-Acker*; DingswKarrhd 1746 *auf Ruche Bärg oder Krag Acker genandt.* — Af fuglenavnet *krage*, i tingsvidnet fra 1746 oversat til hty. *Ruch*, m. „råge, skovskade".

Kæmpegrav. RegBordelum 1695 *auff Kämpfergrufft*; Eb¹ 1695 *Westen de Wech Kämper Gröff, Osten Kremper Groff*; Eb² 1695 *Westen de Weg Kämper Graf, op Kremper Graf*; RegBordelum 1697 *osten Kremper groft, up de Krempler groft, westen de wech Kämper gröff, osten Kemper groft*; SchuldprotKarrhd 1720 *in der Kremper Graff*; Kat *Kempelgraben*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 19 *„Im ältesten Lecker Kirchenbuch heißt es bei der Aufgählung der Ländereien des Diakonus nicht Kämpelgraft, sondern „Kämpen Grab"* "; Opt 1935 da. [*æ 'kæmbəˌgraw, æ 'kæmbəlˌgraw·*], nty. ['*kèmbəlˌgrå·f*]. — Nord for Læk ved skellet mod Bølsbøl. Subst. *kæmpegrav* „gravhøj". Til den bevarede overligger knytter sig sagn om stenkast mellem en kæmpe fra Læk og en kæmpe fra Karlum.

Kätnerweg. Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Kötenerdamm*; Kat *Käthnerweg.* — Subst. ty. *Kätner* „mindre landbruger".

Lange Acker. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *die Lange Acker.*

Langwall. SchuldprotKarrhd 1698 *in Langewall*; SchuldprotKarrhd 1706 *1 Stück wisch Süeden Leck belegen in Langwall*; SchuldprotKarrhd 1729, KI 1782 *in Langwall*; Prot 1833 *süden des Langwaller Weges*; Prot 1843 *bei Langwall*; Eb 1846 *in Langwald*; Kat *Langwatt*; NissenWD 323 *Langwal, lön'nome bai Lek*; Opt 1935 da. [*lɔŋ·val*], nty. [*laŋval*]. — Eng ved Læk Å øst for byen og øst for Lerwall ndfr. Efterleddet er subst. nty. *Wall* „vold", også om grøftekant og om grøft. Jfr. Lerwall ndfr.

Lerkuler. Opt 1935 da. [*æ 'leˑəˌkulə*], nty. [*de 'leˑmˌkuːln*]. — Det ene af de under Lerwall omtalte arealer.

Lerwall. SchuldprotKarrhd 1722 *Jn Lehrwall*; SchuldprotKarrhd 1724 *in Leerwal*; SchuldprotKarrhd 1751 *in Leerwall*; Prot 1836 *in Lerrewall*; Eb 1846 *Lehrwang*; Kat *Lerrwall, Lerwall*; Opt 1935 da. [*leɹ·vol*], nty. [*læɹ·val*]. — Navn på to arealer, det ene eng og ager umiddelbart nord for Læk Å, øst for byen Læk, det andet godt 1 km nordligere, stødende op til Lerwall i Bølsbøl. Hvis vi antager, at navnets oprindelige form er Legerwall, og at det mellemliggende stykke, der hedder Skalholm, opr. har båret samme navn, bliver Legerwall navn på et ca. 2 km bred svagt skrånende areal nord for Læk Å. Navnet må da være identisk med det nty. subst. *Legerwall* „die Seite des Landes, die dem stürmischen Wind zugekehrt ist" og derefter „schwierige Lage", „Not", „Gefahr" (Mensing III 436f. under leeg). Det er næppe muligt at oplyse foranledningen til ordets anvendelse som marknavn; men det kan tilføjes at første led må være blevet opfattet som subst. *ler*, idet den nordlige del af arealet også kaldes *Lerkuler*, se ovfr.

Lund. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *von der Lundt an biß an schmör-Hollm, die ins Osten liegende geringe Holtzung die Lundt genandt.* — *Lund*, se bd. X.

Lækdamm. Design 1735 *Der Lecker-Damm*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Der Leckerdamm.* — *Dam*, se bd. X.

Læk Enge. C. 2/5 1554 (Hertug Hans den Ældres Inlendisch Registrant 1553-56 fol. 128. RA) *etzlich demet landes bey Schnatebull jnn Karherde bolegen, Leckinge genomet*; ARTondern 1610, RegTondern 16ii *Leck Enge*; Eb 1613 *Leck Eng*; Kat 1627 *Leck Ennge, Leckenge*; ARTondern 1640 *uff Leckenge*; Dematreg 1696 *Leck Eng, Jn de wyde und auf Leck Eng*; Tax 1697 *Leck Eng*; SchuldprotKarrhd 1704 *5 Schwade Wisch Land aus Leck Eng*; Reg 1712 *uf Leck Eng*; SchuldprotKarrhd 1720 *auf der Lecker Wisch*; Eb 1729 *Alle Koogsland auf der Großen Leck Enge*; DingswKarrhd 1754 *auf Leck Wisch, auf Leck Enge*; Prot 1834 *auf dem sogenannten Lecker-Wisch*; Eb 1846 *auf Lekeng*; Opt 1935 da. [*læg'ˈæŋ·*], nty. [*lèg'èŋ*]. — Hele det store engareal nord for Læk Å og vest for Læk. De enkelte dele har særskilte navn.

Lækengevej. Prot 1836 *von Leckerengerweg bis an den Hohlweg*; Opt 1935 da. [*læg'æŋ·ˌvæj*], nty. [*de 'oˑlə lèg'èŋəɹˌvèx*]. — Vejen fra Læk mod vest gennem Læk Enge.

Maj. KI 1782 *in der Maade*; Eb 1846 *in die sogenannte Maay, in der sogenannte May, Jn die Maade, Jn die Meedfenne*; Opt 1935 da. [*æ maj*], nty. [*de maɟ*]. — To små fenner i Bischofs Wisch. *Maj*, se bd. X.

Melkær. Kat *Mälkjär, Mälkjärweg*; Opt 1935 da. [*mæˑlkjæ*], nty. [*mæˑlkjèɹ*]. — Eng ved skellet mod Agtrup. Glda. *mæthal* „mellem"-. *Kær*, se bd. X.

Mellem Vejene. Eb 1846 *zwischen die Wege*; Kat *Zwischen den Wegen*; Opt 1935 da. [*emæɭæ'ˈvæj·*], nty. [*twɛlšən de 'væˑqə*]. — Eng mellem 2 veje.

Mose. LibCens 1462 (SRD VII 478) *vnum pratum dictum Mose*; Eb¹ 1695 *in de Ostermaße, In de Maaße*; Eb² 1695 *Jn der Moose*; RegBordelum 1697 *Jn de maße, in de oster Maße*; Tingb 1731 *in die sogenandte Maeße*; SchuldprotKarrhd 1737 *Wischland die Mase genandt*; SchuldprotKarrhd 1740 *seiner Mohr Wisch*; KI 1782 *die Mooß*; Prot 1837 *von der Moose*; Eb 1846 *in die Moose, Jn die westere Moose*; Kat *Moose*; Opt 1935 da. [*æ moːs, æ 'sdoːə 'ˈmoːs, æ 'mosə*], nty. [*de moˑzə*]. — Stort engareal vest for Læk, nord for Danske Eng. Subst. da. *mose*, se bd. X. Den nty. udtaleform synes snarere at afspejle en fris. udtale end en nty., jfr. SchmPetOF p. 49. Den gl. nty. udtale med å·, der beror på tidligt lån, afspejler sig i de mange gamle skrive-

Leg-gehlwungh; RegBordelum 1697 *up gröel wung, up Hoge gröel wung, up Hog gröel wung, lege gröel wung, in de gröelwung*; SkuldprotKarrhd 1698 *auf der Geelwang, in de Gelwang, in der Gehlwung*; SkuldprotKarrhd 1710 *einen acker in geelwang*; SkuldprotKarrhd 1722 *1 Acker Zwischen Gehl- und Taderwang*; SkuldprotKarrhd 1725 *Ackerland zweischen Geil und Taderwang*; SkuldprotKarrhd 1731 *in Gelewang*; SkuldprotKarrhd 1739 *zwischen Geel und Taderwang*; Prot 1839 *im Geelswang*; Eb 1846 *norden Gielwang, Norden Gellwang*; Kat *Norder Geelwang, Mitte Geelwang, Süder Gelwang*; NissenWb 579 *Gelewang*; Opt 1935 da. [ˈ*ge·lvɔŋ*], nty. [*ge·lvaŋ*]. — I den da. udtale er l'ets palatalitet angivet som usikker. Første led er muligvis plantenavnet *gejl* „gyvel". Navnet Gejlvang forekommer ofte i Nordslesvig, se registret DS III 241; *vang* har rimeligvis ironisk indhold: „vang hvor der kun vokser gyvel". En anden mulighed er jy. *gjelde* „gold".

Graß Mede. Eb[2] 1695 *Graß Mede.* — *Mede*, se bd. X.

Grote Wisch. Dematreg 1696 *Jn de Grotte Wisch up Leck Eng*; Tax 1697 *Jn de grote Wisch up Leck Eng, Jn de Grotwisch*; Reg 1712 *gros wisch uf Leck Eng, in Groswisch, Jn der grosen Wisch.*

Hallig. Eb[1] 1695 *de gräßing süden dem Hußе mit de helffte van de Hallig*; RegBordelum 1697 *de greßing süeden dem Huße mit de Helffte von de Hallig*; Eb 1846 *Die Gräsung süden dem Hause und die Hälfte vom Hallig.* — *Hallig*, se bd. X.

Ham. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *Osterhamb, die Westerhamb*; Dematreg 1696 *in de ham v. odd, Ham, Jn de Ham*; SkuldprotKarrhd 1704 *in der so genandten Sönnich Brodersen Hamm negst bey der wester Schloet.* — *Ham*, se bd. X.

Hartewehr. Dematreg 1696 *Hertte wehr*; Tax 1697 *Hartewehr, Hertewehr*; Reg 1712 *herte wehr*; SkuldprotKarrhd 1720 *auf der Lecker Wisch Zwischen die Ödde und Hartewehr, 4 dbt: Wischland Norden der breiten Wisch Hettewehr genand*; Eb 1846 *Hartewehr, Wischland, Hartewehr-Wiesenland.* — Efterleddet er muligvis subst. nty. *Wehr* „dæmning i bæk" (Mensing). Forleddet er enten subst. nty. *Hart* „hjort" eller adj. nty. *hart* „hård".

Hattemagerpold. Opt 1935 da. [*æ ˈhadmaxəˌpoḷ*]. — Her skal en hattemager være blevet myrdet. *Pold*, se bd. X.

Heidefeld. Eb 1846 *Auf süder Heidefeld, auf wester Heidefeld, auf oster Heidefeld, auf norder Heidefeld*; Kat *Wester Heidefeld, Norder Heidefeld, Oster Heidefeld, Osterheidefeld, Wester-Heidefeld*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 27 *„In den Jahren 1790/91 soll das große Norderheidefeld aufgeteilt worden sein."*; Opt 1935 nty. [*ˈo·sdəɹ ˈhaḷdəˌfèld*]. — Fire lokaliteter, størstedelen agerland. Den optegnede form er andet navn for *Østerude*, se ndfr. under Stadum.

Hestefenner. Eb[1] 1695 *de Pferde Fenne Osten Dörp so se ere Perde des Nachts in hebben Können*; RegBordelum 1697 *De Perde fenne osten dorp so se ere Perde des nachtes in hebben können, sin Perde fenne*; SkuldprotKarrhd 1723 *in der Oster Pferde Fenne*; Prot 1833 *Pferdefenne*; Eb 1846 *Jn die Pferdefenne*; Kat *Pferde Fenne, Pferdefenne*; Opt 1935 da. [*æ ˈhæ:sdˌʃæn·*], nty. [*de ˈpæ·ɹdəˌfèn·*]. — *Fenne*, se bd. X.

Holm. ARTondern 1594 *van Leckenholm*; RegBordelum 1695 *Auff Holm*; Eb[1] 1695 *Up de Hollm*; RegBordelum 1697 *up de Holm*; SkuldprotKarrhd 1711 *2 ackern auf den Hollm*; DingswKarrhd 1754 *auf den Holm*; KI 1782 *Auf der Holm*; Dok 1782 *bey dem Holm*; Prot 1836 *auf dem Hollm*; Eb 1846 *Holm*; Tilf. 1860 i U 1795 *dänische Maade auf der Holm*; Kat *Süder-Holm, Holm, Wester-Holm*; Opt 1935 da. [*æ hɔlm*], nty. [*de hùlm*]. — Tre lokaliteter, 2 agerland, 1 eng. *Holm*, se bd. X.

Hunwertseng. Dematreg 1696 *Jn Hunwerts Wisch, Hunwerts Eng*; Tax 1697 *Jn Hunwehrts Wisch, Jn Humwerts Eng, Hemwerts Wisch*; Reg 1712 *Jn Hunwerts Wisch, Jn Hunwert Eng*; DingswKarrhd 1739 *Hunwerts wisch*; SkuldprotKarrhd 1747 *in der sogenanten Honferlmarck-Wisch*; KI 1782 *in Hunwerts Wisch*; Eb 1846 *Jn Hunwertswisch, Jn Hunwerts-Wisch.* — Forleddet er mandsn. glda. *Hunwarth* (DgP I 583); i Festebr 1676 SA C VIII 1 nr. 65 nævnes en Hunwerth Sönnichsen fra Læk.

Hunwertsvang. SkuldprotKarrhd 1724 *in Hunwerts-Weng*; SkuldprotKarrhd 1725 *in Hunwertz wang*; KI 1782 *Jn Hunwerts Wang*; Eb 1846 *Hunwertwang, Hunwertzwang*; Kat *Honwerts Wang*; Opt 1935 nty. [*ˈhiɯnvèɹds ˈvaŋ*]. — Om forleddet se under Hunwertseng ovfr. Efterleddet er *vang*, se bd. X.

Hærvej. Dok 1782 *zwischen selbigem und der Herr Straße*; Prot 1823 *auf den Herrwege*; NissenWb 46 . . . *von der allen heerstrasze (Herwei) zwischen Schardebüll, Leck und Lügum*; Eb 1846 *osten dem Herr-Wege.* — Se *Gamle Hærvej* under Sdr.-Løgum.

Højholm. Opt 1935 da. [ˈ*hy·hɔlm*], nty. [*hy·hòlm, hy·hùlm*]. — Agerland ved bebyggelsen Højholm. Ifl. Opt 1935 er det samme lokalitet som Kat's Osterheidefeld. *Holm*, se bd. X.

Kalvefenne. KI 1782 *die Kalbfenne*; Eb 1846 *in die Kalbfenne*; Kat *Kalbfenne*; Opt 1935 da. [*æ ˈkal·ˌfæn·*], nty. [*de ˈkalfˌfèn·*]. — *Fenne*, se bd. X.

Khalgekist. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *die Khalgekist besüden dem dem Hause helt 5 tages Meyen.* — Formodentlig forskrevet eller fejllæst.

Kile. LibCens 1462 *prata dicta Kile, qui habet Kile.* — *Kile*, se bd. X.

Kleinefenne. SkuldprotKarrhd 1698 *auf der Breden wische in die Kleinefenne genand*; SkuldprotKarrhd 1720 *die Kleine Fenne*; Eb 1846 *Jn die kleine Fenne genannt.* — *Fenne*, se bd. X.

Kleine Wisch. Tax 1697 *Jn de kleine Wisch*; Reg 1712 *in der Kleine wisch.*

Kofenne. Eb[1] 1695 *In de Koefenne westen Dörp*; RegBordelum 1697 *in de Koefenne W: dorp*; DingswKarrhd 1739 *in der Kuhfenne*; Eb 1846 *Jn die Kuhfenne westen dem Dorfe.* — *Fenne*, se bd. X.

Kokkedal. Dematreg 1696 *by Kockedahl Felt, By Kockedahl*; Reg 1712 *bey Kackedall Feld*; SkuldprotKarrhd 1747 *Wischland in Kackedahl belegen*; Mohrkircher Schuldprot 1753 *Land bey Kackedall*; Kat *Kokkedahl-Feld.* — Se under bebyggelsesn. *Kokkedal.*

Kolonistenfeld. Eb 1846 *bei die Kanisten-Häuser*; Kat *Kolonistenfeld.*

auf Bramhollm; Prot 1840 *Bramholm*; Eb 1846 *wester Bramholt, Lehrwall osten und westen Bramholm, Bramholm*; Kat *Bramholm, Wester Bramholm, Brammholm*; Opt 1935 da. [ˈ*bramhɔlm*], nty. [*bramhɔ̀lm, bramhùlm*]. — Agerjord. Første led er muligvis mandsn. *Brami* eller plantenavnet nty. *Bramm* „padderokke" eller nty. *Braam* „gyvel"; jfr. DS V 349f. under Brammark.

Bredeng. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *die Karffstette Breding genandt, noch eine kleine Breding*; Dematreg 1696 *up de Brede Wisch*; Tax 1697 *up de Brede Wisch, Ob de brede Wisch*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf der Breden Wisch bey Leck Eng, auf der Breden wische in die Kleinefenne genand*; SchuldprotKarrhd 1708 *auf der breede wisch*; Reg 1712 *uf der Breitenwisch, uf Breitwisch, uf der Breite Wisch*; SchuldprotKarrhd 1730 *1 1/4 Demaht wisch-Landes auf der breiten dänischen und umbgraben Wisch durch-strenget westert belegen*; Eb 1846 *Auf der breiten Wisch, Auf der norder breiten Wisch*; Kat *Norder-Breitenwisch.* — Adj. *bred.* Jfr. *Broeng* ndfr.

Broderseng. DingswKarrhd 1754 *in Broderfenne auf Leck Wisch belegen*; KI 1782 *in Broders Fenne*; Eb 1846 *Jn Brodersfenne, in Broderfenne*; Kat *Broders Fenne*; Opt 1935 da. [ˈ*bro·dəɹsˌæŋ*], nty. [ˈ*bro·dəɹsˌvlš*]. — Mandsn. *Broder.*

Broeng. Kat *Süder Browisch*; Opt 1935 da. [ˈ*nɔrə broˈæŋ, ˈsyŋə broˈæŋ*], nty. [ˈ*nùɹdəɹ brùˈvlš, ˈsy·dəɹ brùˈvlš*]. — I Opt 1935 udgør Nørre- og Sønder-Broeng et bredt engareal nord for Læk Å; i Kat svarer hertil henholdsvis Norder-Breitewisch og Süder Browisch; da navnet Bredeng ovfr. slet ikke er repræsenteret i optegnelserne, er det sandsynligt, at en ældre udtale af dette navn med tryksvagt [bre]- som forled er blevet omtydet til [bro]-, og at denne omtydning har givet anledning til en tilsvarende, men kun delvis gennemført omtydning i Kat: Süder Browisch, men Norder-Breitewisch. Herefter er hele arealets opr. navn Bredeng, i nyere tid delvis omtydet til Broeng.

Bumlum Sandt. DingswKarrhd 1737 *Bumlum Sandt.*

Bysens Hede. Opt 1935 da. [ˈ*bysəns ˈr̥heːd*]. — Kaldes også Vester Hede, se ndfr. Subst. *by* i den gamle gen. best. form.

Danske Eng. Dematreg 1696 *dänsche w., up de dänsche Wisch, up de Ostere dänsche Wisch*; Tax 1697 *Jn de Ostdänsch Wisch, de dänsche Oster de Wisch, up de dänsche Wisch, up de Oster dänische Wisch*; SchuldprotKarrhd 1698 *ein Stück Wischland westen Leck auff dänsch Eng, up der dänischen Wischen*; SchuldprotKarrhd 1710 *in der großen ümbgraben und Dänischen Wisch*; Reg 1712 *in oster dänsche wisch, uf oster dänsche wisch*; SchuldprotKarrhd 1712 *ein Stück Wischland westen Leck auf dänisch Enge*; SchuldprotKarrhd 1738 *vor Pastor Petersen dänischen Wisch*; KI 1782 *auf der grosen dänischen Wiese, auf der dänischen Wisch, auf oster dänischen Wisch*; Eb 1846 *Auf die ostere dänische Wisch, Auf der oster dänischen Wisch, Auf der dänischen Wisch*; Kat *Dänisch Wisch*; Opt 1935 da. [æ ˈr̥danˑsg ˈæŋ], nty. [*de ˈdæˑnišə ˈvišən*]. — En stor engstrækning vest for Læk by, opr. tilhørende de kongelige gårde, jfr. bebyggelsesnavnet *Birk*. I overensstemmelse hermed ejede ifl. Eb 1846 de under slesvigbispen (Bordelum Fogedi) hørende plove intet af Danske Eng, medens de alle har del i Bischofs Wisch.

Degel. KI 1782 *Jn der oster Wang bey, dem oster degel*; Eb 1846 *Vom oster Dechel.* — Subst. fris. degel „kleiner Deich, kleiner Wall" (SchmPetOF p. 21).

Dombstück. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *die Dombstück.* — Eng tilhørende den biskoppelige gård Karlsmark.

Egsagre. RegBordelum 1695 *Auff Egs-acker*; Eb[1] 1695 *Egs-Acker, Es Acker*; Eb[2] 1695 *Egs Acker, Es Acker*; RegBordelum 1697 *Egs acker*; KI 1782 *Auf Esacker*; Eb 1846 *Esacker*; Kat *Esch-Acker*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 22 *„das Schulland „Eesager"" — „Um's Jahr 1854 wurde der „Sandberg" des Eesagers, wo die Bewohner Lecks sich ihren nötigen Bedarf an Sand zu holen pflegten, planiert. . . . Bei dieser Planierung kamen viele Eichenspähne an den Tag, woraus man folgerte, daß daselbst Boote gebaut worden sind"*; Opt 1935 da. [*iˑsaxə, eˑsaxə*], nty. [*eˑsagəɹ*]. — Dels agerjord dels del af Læk by. Første led er gen. sing. af trænavnet *eg*; den uoprindelige genitivendelse -s er søgt forklaret ved „at navnet er givet efter et enkeltstaaende, anseligt eller gammelt Egetræ" (DS V 111 under Egser) eller ved at antage et oprindeligt kollektivt subst. ēki, n. (Modéer i NoB 1935 p. 92ff.). Begge disse forklaringer er utilfredsstillende, den første fordi meningen er uklar, den anden fordi et ēkis- skulle give en udtale med acc. 2, henholdsvis stødløshed. Snarere foreligger der et tidligt eksempel på overførelse af gen. -s på en fem. rodstamme, jfr. BrN GG III 161 under gēt. En anden ejendommelighed ved navnet er udtaleformer med i eller iə, der synes at være vidnesbyrd om en fakultativ diftongering af glda. ē.

Enge Fenne. Dematreg 1696 *Jn Enge fenne, der Enge fenne, der Enge Venne*; Tax 1697 *Jn Enge Fenne*; SchuldprotKarrhd 1698 *in de engefenne*; Reg 1712 *Jn Enge Fenn*; KI 1782 *in der Enge Fenne.* — Første led refererer måske til Læk Enge ndfr.

Fenne. Dematreg 1696 *Nedden de fenne, in de fenne, in der Venne*; Tax 1697 *in de Fenne, Nedden de Fenne*; Reg 1712 *die Fenne.* — *Fenne*, se bd. X.

Flo. RegBordelum 1695 *westen der Fluh*; Eb[1] 1695 *Oster dahl in de flohe, Westen de floe*; RegBordelum 1697 *westen de floe*; SchuldprotKarrhd 1699 *die Acker in der flott*; SchuldprotKarrhd 1717 *in der Floh*; SchuldprotKarrhd 1720 *in der Floeh*; DingswKarrhd 1746 *in der Floh*; Dok 1782 SA C XII 1 nr. 314 *wester de Fleh.* — Subst. *flo* „sted på hede, mellem klitter, hvor der står vand om vinteren, men om sommeren er grønt; pyt, dam" (Feilb.), jfr. DS III p. XXV.

Galgebjerg. SchuldprotKarrhd 1720 *bey Galgberg*; KI 1782 *Auf Galligberg*; Kat *Gallberg*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 20 *„Wenige Schritte nördlich der Bahn, links vom Wege zur Kämpelgraft, ist eine Anhöhe die zur Hälfte dem 2. Compastorat gehört und „Galligberg" genannt wird . . . in alten zeiten stand hier . . . ein Galgen.*"; Opt 1935 da. [æ *galəbjeɹə, galiˈbjeɹə*], nty. [ˈ*galˌbaˑx*]. — Høj tæt ved byen, hvor der ifl. C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 20 tidligere har stået en galge.

Gejlvang. Eb[1] 1695 *in de Göelwung, Lege Göelwung, Up Göelwung, Up hoge Goelwung*; Eb[2] 1695 *op Goelwang, op hohe Goelwang, Legen Goelwang*; RegBordelum 1695 *Auff gehlwung, auff hog- und leeg-gehlwˑ, auff Hog-gehlwungh, Auff*

best. form i købstadnavnet Skagen; desuden findes det som marknavn i Tyrstrup s. i Haderslev amt i formen *Skave* og betegner her „et i en Spids udløbende Areal ved Grænsen mod Stubbum" (DS IV 286). Ordet kan altså være et da. låneord i nordfris. *For* denne antagelse taler den nøje betydningsmæssige overensstemmelse; *imod* taler visse kronologiske omstændigheder: Den glda. overgang af -gh- til -w- fandt sted allerede i 12. årh. (BrN GG II 152f.), og når fris. gengiver glda. -gh ved g, må det enten bero på meget tidligt lån eller på lydsubstitution efter mønstre som fris. dage plur. (Outzen p. 38 under Dái): glda. daghæ, dawe.

Skrubbede Boi. Dok 1810 *Die Heideschiften welche diejenigen zum Käthner Lande ausgegeben haben, Resolviren sich dagegen zum Eigenthum anzunehmen Schrobetebey und das Heideland norden und zwar soviel Landzahl als sie weggaben*; Dok 1819 *auf Schrobeteboy, Das sogenannte Schrobbete Boy*; Kat *Schrobede Bov.* — Forleddet er rimeligvis et nedsættende adjektiv af skrub „Krätze"; efterleddet kan næppe være et subst. med betydning „bue", da arealet ifl. Kat er kvadratisk.

Stierewäi. Se Olde Ossenweg.

Strenge. U 1795 *Strenge.* — Agerjord. Subst. *streng*, se bd. X.

Süden dat Dörp. Dematreg 1696 *Suedent dorff, Suden dem dorff, Sudent dorff, Suden dorff, Besueden dörff, Sudent dörff*; Tax 1697 *Südendorff*; Reg 1712 *Süden dörff, Süden dorff.*

Tofter. U 1795 *die Toften, süden die Toften*; Kat *Toften, Toft*; Opt 1935 fris. [*dè tùfdə*], nty. [*de tòfdən*]. — To lokaliteter, den ene agerjord ved Klintum, den anden identisk med Kat's Schrobede Bov. *Toft*, se bd. X.

Trinnebearg. — Se under Rundebjerg.

Vang. U 1795 *Der lange Wang, Der kurtze Wang*; Kat *Lange Wang, Kurzer Wang*; SchmPetOF p. 139 *3. Wong, Korn-, Ackerfeld*; SchmPetK *Wong*; Opt 1935 fris. [*vùŋ*], nty. [*de vùŋ*]. — Agerjord nord for byen. Subst. glda. *wang*, n. „indhegnet agerjord", se bd. X under vang.

Vanrad. Dok 1819 *Das sogenannte Wanrad*; Kat *Wandratt*; SchmPetOF p. 139 *9. Wonreed, d.i. Wahn-, leere Rodung*; SchmPetK *Wonreed*; Opt 1935 fris. ['*vùŋˌräi̯d*], nty. ['*vùŋˌra i̯d*]. — Eng. Se under marknavnet Vanrad i Vestre, Ladelund s.

Wädacker. U 1795 *auf Wäd Acker, Wed Acker.*

Værkshøj. Holst, Beschreibung i SlesvProv II 4 *Warkshöhe*; Schröder I 242 *Warkushöi*; Schröder I 477 *„Warkshöhe" die höchste von einigen runden Erhöhungen auf dem Berge Langenberg; vormals hat hier ein grosser Grabhügel gestanden*; Schmidt p. 234 *Wexhøi*; Kat *Warkshöhe*; Sach II 295 *„Der Warkshyg, Warkshoog (1643), auch Wexhyg benamt, im Provinzialforst belegen, soll noch 1852 von mehreren Hügeln umgeben gewesen sein.", „Ein Warkshyg wird außerdem noch in der Feldmark Klintum erwähnt."*; NissenWb 31 *norden Enge ist Weakshugh d.i. Wedas oder Wodanshöhe*; NissenWb 694 . . . *der Wodanshöhe (Wéakshugh)*; NissenWb 1239 *Wéakshugh höhe norden Enge, wahrscheinlich: We's, Weda's oder Wodan's d.e. Godens höhe*; NissenWb 2469 *Wéakshugh*; SchmPetOF p. 139 *1. Weakshugh. Höhe wahrscheinlich nach Psn. Werk, Wiedrich*; JensenWb 1927 *Wîashûze* m., *(auch: Wêakshûze m.), Wodanshöhe*; Opt 1933 da. [*væɹgˈhɔ̄j*]; Opt 1935 nty. [*va·gsˈhø·*]. — Sach II 295 lokaliserer urigtigt navnet til Karlum. Forleddet er uvist. Nissens fantasifulde tolkning er usandsynlig.

Læk

Ackerwang. Dok 1782 *Norden vor dem kleinen Acker Wang*; Dok[1] 1782 *Norden vor dem kleinen Ackerwang.* — *Vang*, se bd. X.

Andager. Eb[1] 1695 *up Ant-Acker*; Eb[2] 1695 *up Ant Acker*; RegBordelum 1695 *Auff aandacker*; RegBordelum 1697 *up ant acker*; SchuldprotKarrhd 1710 *aandt acker*; SchuldprotKarrhd 1711 *aendt acker*; SchuldprotKarrhd 1716 *auf antacker*; SchuldprotKarrhd 1720 *Andt Acker*; KI 1782 *westen süd-Antacker*; Eb 1846 *Andakker, südantacker*; Kat *Süd Anacker, Nord Anacker*; Opt 1935 nty. [*de ˈsy·dəɹ ˈanagəɹ*]. — Agerjord ved og i byen. Forleddet er fuglenavnet da. and, i mellemslesv. udtalt [*a·ŋ*], hvilken udtale må være grundlaget for skriveformerne i RegBordelum 1695 og Kat; i de øvrige gamle kilder er det oversat til nty. Aant (Mensing).

Armenland. Kat *Armenland.* — Adj. *arm.*

Birksbro. Prot 1838 *bei der Birksbrücke*; Prot 1843 *der sogenante Birks Bröcke*; Opt 1935 da. [*æ ˈbeɹgsˌbro·*], nty. [*de ˈbɪɹgsˌbrɣ̀x*]. — Broen over Møllestrømmen lige vest for bydelen *Birk.*

Birkvej. Opt 1935 da. [*æ ˈbeɹgˌvæj*], nty. [*de ˈbèɹgˌvèx*]. — Vejen fra bydelen *Birk* vestpå mod Klockris.

Bischoffsberg. Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *Bischoffsberg.*

Bischofs Wisch. Eb[1] 1695 *in Bischoffs Wisch*; Eb[2] 1695 *Jm Bischofs Wisch*; RegBordelum 1697 *in de biβchoffswisch, Jn de biβschopswisch*; Eb 1846 *Jn Bischoffs-Wisch*; Kat *Bischof Wisch, Bischof-Wisch*; Opt 1935 nty. ['*bɪšùfsˌvɪš*]. — Enge vest for byen, nord for Læk Å, opr. bispejord. Ifl. Eb 1846 har de gde., der hører under Bordelum Fogedi, hver en del, mens de øvrige gde. intet har.

Bjergvej. Kat *Bergweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈbjerəˌvæj*], nty. [*de ˈba·xˌvèx*]. — Vejen fra bydelen *Bjerg* mod øst.

Blokke. RegBordelum 1697 *de blacke norden dem Huße.* — Ved Smørholm.

Blumenfenne. Eb 1846 *die Blumenfenne.*

Bokwetenwang. — Se Taddervang.

Bramholm. RegBordelum 1695 *Auff Bramholm, Auff Bramholm, Auff osterbramholm*; Eb[1] 1695 *Ost: up Bram Hollm, up Bramholm und Norder Bramholm*; RegBordelum 1697 *osten up bram Holm, up bramm Holm, up oster bram Holm*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Bramhallm, auf Bramshollm, uf Bremholm*; SchuldprotKarrhd 1720 *auf wester Branholm, auf wester Bramholm*; SchuldprotKarrhd 1751

Kätnerweg. SchmPetOF p. 139 *Kötnerwēi.*

Langbjerg. Dok 1552 (kopi 1781 SA C VI 1 nr. 335) *twyschen Langenbarg unde Stedesandt*; DAtl VII 313 *Langbierg*; SlesvProv II 293 *der 1 1/2 Meile lange Langberg zwischen den Kirchspielen Lek und Enge*; VSK 1805 *Langberg*; Schröder I 477 *der Langenberg*; Schmidt p. 234 *Langbjergene, paa Langbjergets Vestpynt*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 33 *„Als Verkehrsweg diente der alte „Ochsenweg", der von Leck aus seine Richtung über den sogen. Ranzelberg (Langenberg) und Soholmbrück nahm."*; NissenWb 1392 *aw Lungbearg*; LA *Langen-B.*; SchmPetK *Longbearg*; Opt 1933 da. (Joldelund) [ˈ*lɔŋ·bjerə*]; Opt 1935 fris. [*lùŋˌbäi̯·ɜrə*], nty. [ˈ*laŋˌba·x*]. — Udtaleformerne omfatter alt hvad der ligger øst for Oksevejen, også Ranselbjerg. Se tillige ndfr. under Ranselbjerg.

Letjemose. Opt 1935 fris. [*lèdjə ˈmo·zə*], nty. [*kle·nə ˈmå·ɹ*]. — Samme lokalitet som Kat's Kätnerland. Det er dels agerland, dels et areal beplantet med nåleskov.

Made. Eb 1790 *von wegen der sogenannten Maade*; Dok 1792 SA C VI 6 nr. 1061 *die so genannte Made*; U 1795 *in der Maade*; Tilf. 1860 i U 1795 *in Clintum Maade*; Kat *Mittelste Maade, Norder Maade, Süder Maade*; SchmPetOF p. 139 *4. Maa'e, Maade, Wiese.*; SchmPetK *Mā'e*; Opt 1935 fris. [ˈ*mèdəlsdə ˌmɔ·ʀə, ˈnuɹdəɹsdə ˌmɔ·ʀə, ˈsyʀəɹsdə ˈmɔ·ʀə*], nty. [ˈ*mìdəlsdə ˌmå·d, ˈnùɹdəɹˌmå·d, ˈsy·dəɹ ˈmå·d*]. — Støder op til Klintumer Meed i Oster-Schnatebüll. Navnet er enten et nty. måde eller en tostavet sideform til glda. math, f. „eng" se herom DS III p. XLIVf. under Made. Det nty. og det da. ord er, skønt de har samme betydn., ikke identiske, idet det da. ord har kort a, men det ty. langt â svarende til fris. ee og oldeng. ǣ; de forudsætter henholdsvis et fællesgerm. *maþvō og *mēdvō, se Torp, Wortschatz p. 391, tilhørende 4. eller 5. aflydsrække. Nærværende navn er snarest opr. dansk, men i kilderne tidligt oversat til både nty. og fris. Se iøvrigt bd. X under *made.*

Madeweg. Dok 1832 *an den süder Maade Weg*; SchmPetOF p. 139 *15. Wege: Maarewēi Wiesenweg.*

Mittagstelle. Kat *Mittagstelle.* — Muligvis sted, hvor kvæget blev drevet sammen om middagen og således parallelt med flere sønderjy. marknavne.

Mose. U 1795 *in die Moes.* — Jfr. Grottemose og Klintumer Mose.

Mühlenweg. U 1795 *Der alte Mühlenweg auf Strenge*; Kat *Mühlenweg*; SchmPetOF p. 139 *Mehlenwēi Mühlenweg*; Opt 1935 fris. [*di ˈyl̥ə ˈmeˑlənˌväi̯*], nty. [*de ˈoˑlə ˈmöˑlənˌvèx*].

Mølledam. SchmPetOF p. 139 *11. Mehlendoom, Mühlenteich*; SchmPetK *Mehlendoom.* — *Dam*, se bd. X.

Neufeld. U 1795 *auf Neufeld.* — Muligvis oversættelse af *Nyland* ndfr.

Norden dat Dörp. Dematreg 1696 *Nordent dorff, Norden dem dorffe, Nordent dörff*; Tax 1697 *Nordendorff*; Reg 1712 *Norden dorff.*

Nyland. Tilf. 1821 i U 1795 *auf sogenannten Neuland*; Tilf. 1860 i U 1795 *auf Neuland*; Kat *Neu Land*; SchmPetOF p. 139 *5. Neilöni, Neuland*; SchmPetK *Neilönj*; Opt 1935 fris. [ˈ*naˑi̯ˌlɔŋ*], nty. [*nyland*].

Olde Kirchenweg. Opt 1935 fris. [*di ˈyl̥ə ˈsʏ̂ɤgəˌväi̯*], nty. [*de ˈoˑlə ˈkìɹxənˌvèx*].

Oldens Hörn. U 1795, Kat *Oldens Hörn.* — Nty. *Hörn* „hjørne". Forleddet er måske gen. af et personnavn.

Olde Ossenweg. LA *Naturschutzgebiet Ochsenweg*; SchmPetOF p. 139 *Ülje Stjierewei Alter Ochsenweg*; Opt 1935 fris. [*di ˈyl̥ə ˈsdiˑɜrəˌväi̯*], nty. [*de ˈoˑlə ˈôsənˌvèx*].

Ranselbjerg. Heimat 1913 p. 49 *Damals war diese grandiose Wildnis als Ranzelberg im ganzen Lande bekannt*; Schmeißer i Nordfriesland 1929 p. 4 *am Ranzels- oder Langenberg zw. Leck u. Klintum*; LA *Rantzauhöhe*; SchmPetOF p. 139 *Ranselbearg, Rantzauhöhe*; SchmPetK *Ranselbearg*; Opt 1935 fris. [ˈ*ransəlˌbäi̯·ɜrə*], nty. [ˈ*ransəlˌbaˑx*]. — Udtalen dækker over hele det areal, der ligger øst for Oksevejen, medens formen Rantzauhöhe på LA er navn på den højeste bakke. Forleddet i Ranselbjerg må være subst. da. *ransel* eller ty. *Ranzel* „ransel, rygsæk", og navnet er måske givet som sammenligningsnavn af sydfra kommende fodgængere. Jfr. Langbjerg ovfr. og kronavnet Ranselbjerg i Enge s. Navnet er senere forvansket til det adelige slægtsnavn Rantzau, hvilket har bevirket, at en nærliggende bakke af det slesvig-holstenske forstvæsen fik navnet Ahlefeldshöhe. Begge de to adelsslægter har i 17. årh. haft besiddelser i omegnen, Rantzauerne i Kliksbøl s., Ahlefelderne bl. a. i Læk s. (Fresenhagen).

Rohrens Toft. U 1795 *Rohrens Toft*; Dok 1832 *wegen die sogenannten Rohrens Toft.* — Arealet tilhørte 1795 Nis Carstensen, og et personnavn der minder om Rohren er ukendt.

Rundebjerg. Dok 1819 *bei dem runden Berg*; Kat *Runde Berg*; Opt 1935 fris. [*trinəˈbäi̯·ɜrə*], nty. [*de ˈrùndə ˈbaˑx*]. — Øst for byen.

Sand. U 1795 *im sogenannten Sande, Osten den Sande*; Dok 1819 *ins Sand, in dem sogenannten Sande*; Kat *Sande*; Opt 1935 fris. [*sɔ̀ŋ*], nty. [*de sand*]. — Agerjord med et lille hedeareal.

Schüttkaaf. Dok 1832 *auf das Stück Land Schüttkav genannt, süden ihrem Hause, welches früher Dorfgrund war.* — Subst. nty. *Schüttkaaf*, (-kaben) m. „indhegnet plads til bortløbet kvæg" (Mensing).

Seiens Mose. U 1795 *Seiens Moos, Seiens Moes.* — Agerjord. Forleddet er måske gen. af et personnavn.

Skage. U 1795 *Schag, auf Schag Acker*; NissenWb 377, 1049 *Skag, de Skāg.* — Ifl. NissenWb 377 betegner navnet den vestlige rand af byens agerjord. Outzen anfører i sin ordbog følgende: „Skage heisst hier die äusserste Gränze, so weit das Feld ausläuft." Ordet findes vist ikke i de øvrige nordfris. dialekter, men forekommer som marknavn, se SchmPetOF p. 161 under Bordelum; her angives betydn. at være „Der Rand, Randstreifen; Grenzland". Endvidere har det utvivlsomt eksisteret i vestfris., jfr. det nordhollandske stednavn Schagen (før 989 Scagha, 1083 in Scagon, se G. Karsten, Noordhollandse plaatsnamen, 1931 p. 72). Det er identisk med oldeng. *scaga* m. „lille skov" (Bosworth-Toller under sceaga), eng. *shaw* „lille skov, markskel bestående af skov" (NED). Men ordet, der er beslægtet med oldn. skógr, m. „skov" og med oldn. skegg, n. „skæg", findes også i nordisk: oldn. *skagi*, m. „landtunge", der foreligger i

Klintum

Ahlefelder Höhe. LA *Ahlefelder Höhe.* — Del af Langenberg. Navnet er sandsynligvis givet som modstykke til det lidt sydligere beliggende Rantzauhöhe, se ndfr. under Ranselbjerg. Begge lokaliteter ligger i en stor slesvig-holstensk provinsialforst.

Alte Landstrasse. Kat *Alte Landstrasse.*

Alter Landweg. Kat *Alter Landweg.* — To veje, den ene går nordpå fra Klintum mod Læk, den anden sydpå mod Stedesand.

Bendsmose. SchmPetK *Bend Moore*; SchmPetOF p. 139 *2. Bendsmoore-, bend die Rasenschmiele*; Opt 1935 fris. [*bènəns'mo·zə*], nty. [*bènəns'må·ɹ*]. — Areal nord for byen, i Kat benævnt Grosser Moor. Schmidt Petersens tolkning af plantenavnet bend (p. 18 skrevet bent) „Rasenschmiele" (aira cæspitosa), er ikke forenelig med formen i Opt 1935. Navnets etymologi er uvis. Jfr. Bondesmose ndfr.

Berg. U 1795 *Auf den Berg, Osten den Berg, auf oster den Berg, Osten den Berg und süden dem Dorfe, Ueber den Berg*; Kat *Berg.* — Stort agerareal, der skråner ned fra et højdepunkt. En del heraf er 1935 opt. som *Klintum Bjerg*, se ndfr.

Blöcke. U 1795 *auf die Blocken, osten 2 Blöcken.* — Se under *blok* i bd. X.

Bondesmose. U 1795 *in Bondens Moor*; Dok 1810 *Bundes Mohr*; Dok 1811 *in Bondes Moor.* — Beliggenheden er uvis. Jfr. Bendsmose ovfr.

Dorfsland. Kat *Dorfsland.* — I Opt 1935 angives det, at Kat's Dorfsland medregnes til Klintum Bjerg.

Dreieck. Dok 1871 *den sogenannten Dreieck in Bondes Moor.*

Engbæk. SaxEyderst 1636 p. 57 *lauft ein waßer . . . in die Enge*; Dok 1870 *über Engbeck*; Kat *Engbeck*; NissenWb 694 *Ingbek, der Enger bach, entspringt auf der nordseite der Wodanshöhe (Wèakshugh) und flieszt hinunter nach der Lecker aue.* — Ifl. Kat agerjord og eng nord for Ranselbjerg, i de andre kilder en lille bæk.

Fennemeed. Reg 1712 *Oster und klein Fenn Meed.* — Om *fenne* og *meed* se bd. X.

Flasebearg. NissenWb 275 *Flasebearg.* — Ifl. NissenWb en afrundet høj vest for Klintum smedie. Nissen tolker det af et subst. *flas* „tynde skaller, som falder af". Ordet er ikke fundet andetsteds. Det drejer sig muligvis om en affaldsdynge fra nyere tid, og ikke som formodet af Nissen om et pileværksted fra oldtiden.

Grottemose. U 1795 *im großen Moor*; Dok 1810 *Großer Mohr*; Kat *Grosser Moor*; SchmPetOF p. 139 *1. Gratte Moore, Grosses Moor*; SchmPetK *Gratte-Moore*; Opt 1935 fris. [*grò̜də'mo·zə*], nty. [*de 'gro·də 'må·ɹ*]. — Mose. Fris. *grot* „stor" (Jabben p. 29). Om efterleddet *mose* se bd. X.

Hochtoft. Kat *Hochtoft*; SchmPetOF p. 139 *8. Hughtoft, Hoher Wohnplatz*; SchmPetK *Hughtoft*; Opt 1935 fris. [*'hux,tùfd*], nty. [*'ho·x,tòfd*]. — Stærkt bakket areal øst for byen. Adj. fris. *hûx* „høj" og subst. da. *toft*, se bd. X.

Holting. SchmPetOF p. 139 *14. Holteng Gehölz*; SchmPetK *Holteng.* — Subst. fris. *Holting* „Gehölz" (Möller).

Hünnebearg. SchmPetK *Hünnebearg*; SchmPetOF p. 139 *Hünnebearg. Psn.*; Opt 1935 fris. [*'hỳnə,bæ̜i̯·ɜrə*], nty. [*'hùn·,ba·x*]. — Forsv. kådnersted, nu bakke. SchmP antager, at forleddet er et personnavn, men det er snarere subst. fris. *hyn* „hund" (Jabben p. 60).

Kajens Ham. Dematreg 1696 *in Kayens ham*; Tax 1697 *in Kayens Hamm*; Reg 1712 *Jn Kayens Ham.* — Gen. af mandsn. *Kaie* (DgP I).

Kajke. U 1795 *Kaycke, auf die Kaicke.* — Måske diminutiv af subst. fris. *kâie* „nøgle" (Jabben p. 65).

Kiel. ARTondern 1594 *viff demet Landes tho Klintum Belegen Jegen Schnatebul Jn Kiel.* — Subst. nty. *Kiel* „kile".

Klayens Maj. Reg 1712 *in Klayens May.* — Enten et mandsn. **Klâie* (til Nicolai) eller subst. fris. *klâi* „klæg, ler" (Jabben p. 65).

Kleinbohl. Dematreg 1696 *Wischl upt Kleinbohl.* — *Bol*, se bd. X.

Klingermose. U 1795 *Süden Alt Klingermos, Alt Klingermos, Die alte Klingermos Ackern, Neu Klingermos Ackern, die neuen Klingermos Ackern, Die neue Klingermos Ackern, norden neu Klingermos, Neu Klingermos*; Kat *Klinger Moos*; Opt 1935 fris. [*'klɪŋəɹ,mo·zə*], nty. [*'klɪŋəɹ,må·ɹ*]. — Første led er subst. sønderjy. *klinge* „mellembalk i en mose".

Klintum Bjerg. ARTondern 1580 . . . *der moele vp Klintum-berg*; Wittemak 1640 *Klintum bargh*; Kat *Klintumer Berg*; LA *Klintumer B.*; NissenWb 1049 *De Klennange béarge*; SchmPetOF, SchmPetK *Klentembearg*; Opt 1935 fris. [*klèndəmə 'bæ̜i̯·ɜrə*], nty. [*klìntùməɹ'ba·x*].

Klintumer Heide. Kat *Klintumer Haide*; LA *Klintumer Heide*; Opt 1935 fris. [*klèndəmə 'hi·*], nty. [*klìntùməɹ 'haɪdə*]. — Et stort område med nåletræer.

Klintumer Mose. Kat *Klintumer Moor*; Opt 1935 fris. [*klèndəməɹ 'mo·zə*], nty. [*klìndùməɹ 'må·ɹ*].

Klintum Sloot. SchmPetOF p. 139 *12. Klentem-sloot, Klintum-Schloss.* — Da navnet ikke forekommer i andre kilder, heller ikke på SchmPetK, kan det ikke afgøres, om det er et bebyggelsesnavn eller et naturnavn; sloot er et låneord fra mnty. slot og betyder „slot".

Koog. U 1795 *Der mittelste Koeg, Der Oster Koeg*; Kat *Mittelster Koog, Norder Koog, Oster Koog*; SchmPetOF p. 139 *6. Kuug, Koog*; SchmPetK *Kuug*; Opt 1935 fris. [*'nùuɹdəɹ 'kux*], nty. [*de 'nùuɹdəɹ 'ko·x*]. — Et stort stykke agerjord nord for byen. *Koog*, se bd. X.

Koogshuget. Opt 1935 fris. [*dè kuxs'hu·qəd*], nty. [*ko·xs-'hu·qəd*]. — Samme areal som Koog foran. Sidste led må være en afledn. til adj. fris. *hûx* „høj" (Jabben p. 40). Jfr. subst. hûqe m. „eine Anhöhe" (P. Jensen), og sylterfris. Hoogdi „højde" (Möller).

Korteskifter. U 1795 *in kurtze Schifften*; Dok 1810 *bis an die kurtzen Schiften, Die kurtze Schifften*; Opt 1935 fris. [*dè 'kùuɹdə 'ʃafdə*], nty. [*de 'kòuɹdə 'ʃìfdən*]. — Andet navn på Klintumer Mose. Om *skift* se bd. X.

Kätnerland. Dok 1819 *Süden dem Käthner Lande*; Kat *Käthner Land, Käthnerländereien*; SchmPetOF p. 139 *10. Kötnerlönj, Kätner-, Armenland*; SchmPetK *Kötnerlönj*; Opt 1935 fris. [*dad 'kæ·dnəɹ,lòŋ*], nty. [*dad 'kæ·dnəɹ,land*]. — Ty. *Kätner* „husmand".

Svinbæk Fenner. K 1748 *Schweinb: wester-Fenn, Schweinb: oster-Fenn.* — Gårdn. *Svinbæk. Fenne,* se bd. X.

Svinbækkoppel. Verz o. 1800 *Schwienbeckerkoppel.* — Gårdn. *Svinbæk. Koppel,* se bd. X.

Svinbæk Mose. K 1748 *Schweinbecker-Heyde und Mohr, Schweinbecker Mohr.* — Gårdn. *Svinbæk.*

Svinbæk Toft. K 1748, Reg 1787 *Schweinbecker Tofft*; Beschr 1798, Eb 1798 *Schwinbecker Tofft*; Kat *Schweinbecker-Toft.* — I Opt 1935 kaldes marken kun Svinbæk, se ovfr. *Toft,* se bd. X.

Svinbækvej. Verz o. 1800 *an den Schwinbecker Weg.* — Gårdn. *Svinbæk.*

Süder Acker. Kat *Süder-Aecker.* — To agerstykker syd for Sandager.

Süderdamm. K 1748 *Sueder Damm*; Verz o. 1800 *die Süderdam̃ und Knüll.* — Ifl. K 1748 en del af Kat's Pladder-Wiese. *Dam,* se bd. X.

Sönkens Wiese. Dok 1747 SA C XII 4 nr. 105 *Sünckens Wiese*; K 1748 *Sünckens Wisch*; Reg 1787 *Sönkens Wiese*; Eb 1798 *in Sönckens Wiese*; Kat *Sönkens-Wiesen.* — Gen. af mandsn. *Sönke.*

Teglkamp. K 1748 *Ziegel-Kamp*; Reg 1787 *Ziegel-Kamp-Koppel*; Eb 1798 *Ziegelckampckopel*; Verz o. 1800 *Ziegelkampf, Norden am Krähennest und Ziegelkampf*; Dok 1819 *Ziegelkampkoppel*; Kat *Wester-Ziegelkamp, Oster-Ziegelkamp*; Opt 1935 da. [*tæj·lkamb, ti·lkamb*]. — Første led er subst. *tegl. Kamp,* se bd. X.

Toft. Reg 1787 *Tofft.* — *Toft,* se bd. X.

Trindeng. Eb 1798 *Haberckopelwisch oder Trineng*; Kat *Trineng.* — Adj. *trind* „rund".

Wolffsweg. Dok 1730 SA C XII 4 nr. 95 *der so genandte Uls weg*; K 1748 *Die annoch-verhandene ... von dem sogenandten Wolffs-Wege*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *langs des so genandten Juncker Wolfs Weges.* — Jfr. *Wollfsweg* under Agtrup ovfr. Det kan dog ikke være en del af den vej, der omtales under Agtrup, da den går til Spragebøl og denne angives på K 1748 at løbe langs med grænsen mod Stadum, der ligger sydligere end Spragebøl.

Vosskoppel. K 1748 *Voss Koppel.* — Subst. nty. *Voss* „ræv". *Koppel,* se bd. X.

Zwölf Ackern. K 1748 *Zwölff Ackern Koppel*; Reg 1787 *Zwölf-Ackern*; Eb 1798 *Zwölf Ackerckopel*; Kat *Zwölf-Aecker.*

?Ærtehave. Kat *Erdhau.* — Lige syd for Gaarde.

Hogelund

Agtrupkobbel. Kat *Achtrup-Koppel*; Opt 1935 da. [*'awdrub,kɔfəl*], nty. [*'axdrùb,kùbəl*]. — *Kobbel,* se bd. X.

Heidekoppel. Kat *Haide Koppel*; Opt 1935 nty. [*de 'haid,kùbəl*]. — *Koppel,* se bd. X.

Hofkamp. Kat *Hof-Kamp*; Opt 1935 nty. [*'hòf,kamb*]. — *Kamp,* se bd. X.

Hogelund Skov. Kat *Hogelunder-Holz*; Ketelsen i Nordelb XIV 34 *i holu·ŋskaw.* — Skov.

Holm. Kat *Holm*; Opt 1935 da. [*æ hɔl·m*], nty. [*de hùlm*]. — Mose. *Holm,* se bd. X.

Høneborg. Dok 1649 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *Jüker und Hüneberger Wischen*; Kat *Wester-Höhnburg, Oster-Höhnburg*; Opt 1935 nty. [*hɔ̀n·bùʁx*]. — Agerjord. Gårdnavnet *Høneborg.*

Jüker. Dok 1649 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *Jüker und Hüneberger Wischen.* — Plantenavnet jyggen anvendt om nardus stricta, jfr. Lange, Ordb Danmarks Plantenavne bd. I 479.

Kalvefenne. Kat *Kälber Koppel, Kleine Kälber-Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'kal·,fæn·*], nty. [*de 'kèlvəʁ,kùbəl*]. — *Fenne,* se bd. X.

Kälberwisch. Opt 1935 nty. [*de 'kèlvəʁ,vɪš*]. — Dels agerjord, dels eng. Ifl. Opt 1935 navn på Kat's Kälber Koppel.

Læk Å. Kat *Leck-Au.*

Norkobbel. Kat *Norder Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔʁə-,kɔfəl*], nty. [*de 'nùʁdəʁ,kùbəl*]. — Af adj. sønderjy. [*nɔr*], se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. *Kobbel,* se bd. X.

Nykobbel. Kat *Neu-Koppel*; Opt 1935 da. [*'ny,kɔfəl*], nty. [*'ni,kùbəl*]. — *Kobbel,* se bd. X.

Pferdekoppel. Kat *Pferde-Koppel*; Opt 1935 nty. [*de 'fæ·ʁdə,kùbəl*]. — *Koppel,* se bd. X.

Rem. Kat *Rehm*; Opt 1935 nty. [*de re·m*]. — Smal skovstrimmel langs med Læk Å. Af subst. nty. *Rem* „smal stribe land ved siden af en mark".

Risleeng. Opt 1935 da. [*æ 'risəl,æŋ*], nty. [*de 'ri·səl,vɪš*]. — Andet navn for Kat's Wester-Wiese. Første led er verb. *risle.*

Schütt Koppel. Kat *Grosse-Schütt Koppel, Kleine-Schütt Koppel.* — Første led er subst. nty. *Schütt* „Tor vor der Weide oder Koppel" (Mensing).

Süder Koppel. Kat *Süder Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə,kɔfəl*], nty. [*de 'sy·dəʁ,kùbəl*]. — *Koppel,* se bd. X.

Wester Koppel. Kat *Wester Koppel.* — *Koppel,* se bd. X.

Wester Wiese. Kat *Wester-Wiese.* — Andet navn for *Risleeng,* der er opt. 1935.

Østereng. Kat *Oster-Wiese*; Opt 1935 da. [*æ 'østə,æŋ*], nty. [*de 'o·stəʁ,vɪš*].

Østerkobbel. Kat *Oster Koppel*; Opt 1935 da. [*'østə-,kɔfəl*], nty. [*'o·stəʁ,kùbəl*]. — *Kobbel,* se bd. X.

Lange Eng. Kat *Lange Wiese*; Opt 1935 da. [*dæŋ 'lɔŋ· 'æŋ*], nty. [*laŋə'vìš*].

Mosekobbel. Reg 1787 *Mohr-Koppel*; Beschr 1798 *Mohrkopel*; Verz o. 1800 *Moor-Koppel*; Kat *Mohr-Koppeln*; Opt 1935 da. [*æ 'mo:s,kɔflə*]. — *Kobbel*, se bd. X.

Mühlendamm. Verz o. 1800 *den gewesenen Mühlendam̃*; Dok 1819 *nördlich des Mühlendamms, die Hölle.*

Møllerkobbel. K 1748 *Müllers Koppel*; Reg 1787 *Müller-Koppel*; Beschr 1798 *Müllerkopel*; Verz o. 1800 *Möllers-Koppel*; Dok 1819 *Müller Koppel*; Kat *Müller-Koppel, Müller-Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'møl·,kɔfəl*], nty. [*de 'mỳləɹ,kùbəl*]. — *Kobbel*, se bd. X.

Möller Wisch. K 1748 *Müllers wisch*; Verz o. 1800 *Möllers-Wiese.*

Neue Koppel. K 1748 *Neue Koppel*; Reg 1787 *Neue-Koppel*; Verz o. 1800 *Neukoppel oder vordem Galgenkoppel genannt*; Kat *Neue Koppel.* — *Koppel*, se bd. X.

Neuwisch. Reg 1787 *Neue-Wiese*; Eb 1798 *Neuwisch*; Verz o. 1800 *Neue-Wiese*; Dok 1819 *Neuwisch.*

Nieland. Reg 1787 *Nieland*; Add 1798 *das Nieland.*

Noragre. Kat *Norder-Aecker*; Opt 1935 da. ['nɔ,ɾaxə], nty. ['nùɹdəɹ,agəɹ]. — Første led er adj. sønderjy. [nɔr], om dette se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Norddamm. K 1748 *Hinterst Nord Dam̃ mit Wiese, vorderst Nord-Dam̃*; Reg 1787 *Hinterste Nord-damm Wiese*; Add 1798 *Hinterste Norddam*; Beschr 1798 *Hinterste Norddamm*; Eb 1798 *Hinterste Norddam Wiese, Hinter Nordam*; Verz o. 1800 *Norddam̃ und Norddamwiese*; Kat *Hinterste Norddamm.* — *Dam*, se bd. X.

Nordschlichtwiese. K 1748 *Norder Schlichtwisch, Schott.b: Nord. schlichtwisch*; Eb 1798 *Norderschlechtwiese*; Verz o. 1800 *an die Norderschlicht-Wiese, an Schlecht-Wiese, Norder-Schlechtwiese*; Dok 1819 *Norderschlechtwiese*; Kat *Nordschlicht-Wiese.* — I Opt 1935 kaldes den Store Eng. *Schlicht-* er rimeligvis oversættelse af da. *slæt* „jævn".

Pferdekoppel. K 1748 *Pferdekoppel-Wiese, Kleine Pferde Koppel, Grosse Pferde Koppel, Neue Pferde Koppel*; Reg 1787 *Neue Pferde-Koppel, Alte Pferde-Koppel, Kleine Pferde-Koppel, zwischen den Pferde-Koppeln, Große-Pferde-Koppel*; Verz o. 1800 *die kl: Pferde-Koppel, Pferde-Koppel-Wiese, kleine Pferde Koppel, Große Pferde-Koppel oder Stienckens Feld, nach der Pferde-Kopel*; Dok 1819 *Grosse Pferdekoppel, Kleine Pferdekoppel, Osten der kleinen Pferdekoppel.* — *Koppel*, se bd. X.

Pissel og Dørnsk. Eb 1798, Dok 1819 *Pesel*; Kat *Pesel und Döns*; Opt 1935 da. ['pi·səl ɔ 'dö:·nsg], nty. ['pe·səl ùn 'sdu:f, 'pe·səl ùn 'døɹnsg]. — Af de sønderjy. subst. *pissel* „storstue" og *dørnsk* „dagligstue".

Pladderwiese. K 1748 *Pladder wiese*; Reg 1787 *Pladder-Wiese*; Beschr 1798 *Pladderwiese*; Eb 1798 *Pladder Wiese*; Verz o. 1800 *die Pladder-Wiese*; Kat *Pladder-Wiese.* — Subst. *pladder* „mudder, dynd".

Pyt. K 1748 *Die Pütt Wiese*; Reg 1787 *Pütt-Wiese*; Eb 1798 *Püttwiese*; Kat *Pütt-Wiese*; Opt 1935 da. [*æ pød*], nty. [*de pỳd*]. — *Pyt*, se bd. X.

Pølsekedel. Opt 1935 da. [*æ 'pøls,ke·l*], nty. [*de 'pỳls-,kæ·dəl*]. — Kendes flere steder i Sønderjyll. som navn på engstykker. Ifl. Opt 1935 den vestlige del af Pladderwiese.

Rieskoppel. K 1748 *Riess-Koppel*; Reg 1787 *Rieß-Koppel*; Beschr 1798 *Rieskopel*; Eb 1798 *Rießckopel*; Verz o. 1800 *Rieß-Koppel*; Kat *Ries-Koppel.* — Subst. nty. *Ries* „busk, ris". Se også bd. X. under *ris* og *koppel.*

Sandacker Ackerfeld. K 1748 *Sandacker-Acker-Feld.* — Ifl. K 1748 andet navn for Kat's Norder-Aecker, (Noragre ovfr.).

Sandacker Heide. K 1748 *Sandacker Heyde*; Reg 1787 *Sandacker Heide*; Kat *Sandacker Heide, Sandacker-Heide.* — Hede sydøst for byen Sandager.

Sandacker Mohr. K 1748, Reg 1787 *Sandacker Mohr.*

Sandacker Wiese. K 1748 *Sand-Acker Wischland*; Dok 1774 *Sannacker-Wiese*; Eb 1798 *neben der Sandacker Wiesen*; Verz o. 1800 *die sogenannte Sannacker Wiese, an der Sandacker Wiesen*; Kat *Sandacker-Wiesen.* — To engdrag ved byen Sandager.

Schweinweide. Verz o. 1800 *Norden der Schwein-Weyde.*

Skottenborgager. K 1748 *Schottenburger Ackern*; Reg 1787 *Schottenburger-Ackern*; Beschr 1798 *neben den Schottenburger Ackern*; Kat *Schottenburger-Aecker.* — Ved bebyggelsen Skottenborg.

Skottenborg Eng. K 1748 *Schottb: und Sandack. wiese, Schottenburger Wisch*; Reg 1787 *Schottenburger-Wiese*; Eb 1798 *an den Schottburger Wiese*; Verz o. 1800 *Schottenburger- und Brüllen-Wiese*; Kat *Schottenburger Wiese.*

Skottenborg Koppel. Eb 1798 *Schottenb. Kopel*; Verz o. 1800 *Schottenburger-Koppel.* — *Koppel*, se bd. X.

Skottenborg Mose. K 1748 *Schottenburger Heyde und Mohr*; Reg 1787, Add 1798 *Schottenburger Mohr.*

Stavenwisch. K 1748 *Schweinb: Stauenwisch.* — Subst. ty. *Staven* „husmandssted".

Stinken. Verz o. 1800 *Große Pferde-Koppel oder Stienckens Feld*; Kat *Norder-Stinkenkoppel, Süder Stinken-Koppel*; Opt 1935 nty. [*sdiŋgən*]. — Kvindenavnet *Stienken*, diminutiv af Stine.

Stjært. Opt 1935 da. [*æ sdjæɹd*]. — Den vestlige del af Kat's Sandacker Heide og Sönkens-Wiesen. *Stjært*, se bd. X.

Stokkobbel. K 1748 *Stock-Koppel*; Reg 1787 *Stock-Koppel*; Add 1798 *Stockkoppel*; Eb 1798 *Stockckopel*; Kat *Stock-Koppeln*; Opt 1935 da. [*æ 'sdɔg,kɔflə*]. — Af subst. *stok* „gangbrædt over vandløb". *Koppel*, se bd. X.

Store Eng. Opt 1935 da. [*dæŋ 'sdo:ə 'æŋ*], nty. [*de 'xro·də 'vìš*]. — Den samme lokalitet som Kat's Nordschlicht-Wiese.

Strømmen. Opt 1935 da. [*æ sdröm*].

Svinbæk. Opt 1935 da. [ˈ*svin·bæg*], nty. [*šwi·nbèg*]. — Her skal have ligget en stor gård. Der pløjes endnu sten op (Opt 1935). Gårdn. *Svinbæk.*

Svinbæk Agre. Reg 1712 *auff adel: Schwinbeckischen Grunde*; K 1748, Reg 1787, Add 1798 *Schweinbecker Ackern*; Beschr 1798 *den Schwinbecker Ackern.* — Gårdnavnet *Svinbæk.*

Svinbæk Eng. K 1748 *Schweinb: Wiese*; Verz o. 1800 *Schwienbecker-Wiese.* — Samme eng som i Kat kaldes Bergwiese. Gårdn. *Svinbæk.*

Gaarde

Agergang. Opt 1935 da. [æ 'axəˌgɔŋ], nty. [de 'agɑɹˌgaŋ]. — Et stykke agerjord beliggende mellem eng mod vest og hede mod øst. Subst. *gang* i betydn. „græsgang" (ODS Gang bet. C. 7, DW Gang 6d).

Bendikskoppel. K 1748 *Bendix Koppel*; Reg 1787 *Bendix-Koppel*; Eb 1798 *Bendixeskopel*; Verz o. 1800 *Bendix-Koppel*; Kat *Süder-Bendix, Norder-Bendixkoppel*; Opt 1935 nty. ['bèndigsˌkùbəl]. — Af mandsn. *Bendiks* (DgP og Kok). *Koppel*, se bd. X.

Bergwiese. Reg 1787 *Berg-Wiese*; Dok 1818, Kat *Bergwiese*. — Muligvis gårdnavnet (Meierhof-)Berg.

Birkeng. 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 318 *Bircke Enge*; Tingsvidne 1582 SA C XII 4 nr. 69 *Byrcke Eng*; 17/5 1587 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 349 *uff Berckenge*; Dok 15/3 1588 (samt. kopi SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 353) *Einer wische Berckenge genömett, Twischen Sprakebull vnd Sandtacker belegen*; Dok ca. 1590 SA C XII 4 nr. 69 *Barckenge, berck Enge*; 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 356 *Birckenge*; Tingsvidne 1593 (17. årh. SA A XX nr. 3184) *an Berck Enge*; 2/8 1595 C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 95 *auf Birkenge*; Dok 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 373 *An Jhrem guette Biekengh*; Dok 16. årh. (kopi ca. 1600 SA C XII 1 nr. 498), Tingsvidne slutn. af 16. årh. SA C XII 1 nr. 498 *Birckenge*; C. H. Carstensen, Chronik 1899 p. 94 *„Mit Wulf v. d. Wisch zu Fresenhagen bekam Anders Andersen in Boverstedt im Jahre 1580 Streit über die Wiese Birkeng (zwischen Achtrup und Sprakebüll), über Mölenwadt und Süderkarv."*; Opt 1935 da. [berəg'æŋ, beɹg'æŋ], nty. [bɪɹg'èŋ]. — Trænavnet *birk*.

Blok. Opt 1935 da. [æ blɔg], nty. [de blòg]. — *Blok*, se bd. X.

Bonde. Opt 1935 da. [æ ˈbɔŋ·]. — Jfr. *Bonde* i Agtrup ovfr.

Breittagschlicht. Kat *Breittagschlicht*. — Sidste del af navnet må være en hty. oversættelse af et da. *dagsslæt* „hvad 1 karl kan slå på 1 dag". Første del er adj. hty. *breit* „bred".

Brylle Ager. K 1748 *Brüller Feld*; Kat *Brüller-Aecker*. — Ligger ved gården *Brylle*.

Brylle Eng. K 1748 *Brülle wisch*; Verz o. 1800 *die Brüll-Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'bryl· 'æŋ], nty. [de 'brỳləɹ 'vɪšən]. — Første led er gårdn. *Brylle*, se under bebyggelsesn.

Brylle Hede. Kat *Brüller-Heide*. — Gårdnavnet *Brylle*.

Eichenholz. Kat *Eichenholz*. — Skov.

Erbsen Koppel. K 1748 *Erbsen Koppel*. — Hty. *Erbse* „ært". *Koppel*, se bd. X.

Freienwill Eng. Verz o. 1800 *nach Freyenwill*; Eb 1798 *an dem Freienwiller Ackerl.*; Kat *Freienwiller-Aecker, Freienwiller-Wiesen, Freienwiller-Heide*; Opt 1935 da. [fri'vel·ˌæŋ], nty. [fri·ən'vìləɹ 'vɪš]. — Ved gården Freienwill, se under bebyggelsesn.

Gaarde Hede. K 1748 *Gaarder-Heyde*; Reg 1787 *Die Gaarder-Heide*; Eb 1798 *in der Gaarder Heide*; Kat *Gaarder-Heide*. — Se Gaarde under bebyggelsesn.

Gaarde Skov. Opt 1935 da. ['gɑ:ə 'sgɔw], nty. ['xɑ̂·ɹdəɹ 'hòld]. — Skov. Ifl. Opt 1935 et andet navn for Kuhholz.

Galgelykke. Eb 1798 *Neue oder Galgenckopel*; Verz o. 1800 *Neukoppel oder vordem Galgenkoppel genannt*; Kat *Galgen-Koppel*; Opt 1935 da. [æ 'galəˌlyg], nty. [de 'xalxənˌkùbəl]. — Lige ved Gaarde. *Lykke*, se bd. X.

Gåseeng. K 1748 *Goes-wisch*; Reg 1787 *Goos-Wiese*; Eb 1798 *Gänsewiese*; Verz o. 1800 *die Gänse-Wiese*; Dok 1819 *Gänsewiese*; Kat *Gänse Wiese*; Opt 1935 da. [æ ˈgɑ:sˌæŋ].

Hafer Koppel. K 1748 *Haber Koppel wisch, Haber Koppel*; Reg 1787 *Haber-Koppel*; Add 1798 *Haber Koppelwisch*; Verz o. 1800 *Haberkoppel-Wiese, an die Haberkoppel, Holtz-Koppel mit der Haber-Koppel*; Dok 1819 *Haferkoppel, Haferkoppelwisch*; Kat *Haferkoppel-Wiese, Hafer-Koppel*. — Hty. *Hafer* „havre". *Koppel*, se bd. X.

Heide Acker. K 1748 *Heyde-Ackern*; Reg 1787 *Heide-Ackern*; Eb 1798 *Heideackern*; Kat *Heide-Aecker*. — Agerjord ved Sandager hede.

Heide Wiese. K 1748 *Heyde Wisch*; Reg 1787, Kat *Heide-Wiese*. — Ligger i Gaarde Hede.

Hogelund Mose. K 1748 *Hogelunder Moor*; Reg 1787 *Hohelunder Mohr*; Beschr 1798 *Hohenlunder Mohr*; Kat *Hogelunder Moor*. — Gårdnavnet *Hogelund*.

Holtkoppel. K 1748 *Holtz-Koppel*; Reg 1787 *Holz-Koppel*; Verz o. 1800 *Holtz-Koppel mit der Haber-Koppel*; Dok 1819 *Holzkoppel*; Kat *Grosse Holzkoppel, Kleine Holzkoppel*; Opt 1935 nty. [kle·nə 'hòldˌkùbəl, xro·də 'hòldˌkùbəl]. — Agerjord, der støder op til Kuhholz. Om *holt* og *koppel* se bd. X.

Holzwiese. K 1748 *Kreyen-Nest und Holtzwisch*; Reg 1787 *Holzwisch*; Eb 1798 *Holtzwisch*; Verz o. 1800 *Holz-und Krähennestwiese, von der Holtz-Wiese*; Dok 1819 *Holzwiese*; Kat *Wester-Holz-Wiese, Oster-Holz-Wiese*. — Agerland, der støder op til skoven Kuhholz.

Hölle. Dok 1819 *nördlich des Mühlendamms, die Hölle*; Kat *Hölle*. — Subst. ty. *Hölle* „helvede". Støder op til Galgelykke.

Kleine Wiese. Reg 1787 *kleine Wiese, Kleine-Wiese*.

Knüll. Verz o. 1800 *die Süderdam und Knüll*. — Se *Knull* i bd. X.

Kreiennest. K 1748 *Kreyen-Nest und Holtzwisch*; Reg 1787 *Kreyen-Nest*; Eb 1798 *Kreiennest*; Verz o. 1800 *Holz-und Krähennestwiese, Norden am Krähennest und Ziegelkampf*; Dok 1819 *Kreiennest*. — Ligger nord for Kuhholz og er ifl. K 1748 en del af Holzwiese. Subst. nty. *Kreiennest* „kragerede". Det tilsvarende da. ord Kragerede forekommer ikke sjældent, men kun som husnavn.

Kuhholz. K 1748 *Kuh-Holtz*; Reg 1787 *Kuhholz, Kuh-Holz*; Verz o. 1800 *hinter dem Kuhholtz*; Kat *Kuh-Holz*; LA *Kuhholz*. — Skov; andet navn for det i 1935 optegnede Gaarde Skov.

Kurzen Äcker. Kat *Kurzen-Aecker*.

Kälberfenne. Verz o. 1800 *Die sogenante Kälber-Fenne*.

Landkrog. Opt 1935 da. [laŋ·krox]. — En lang fenne mellem Kat's Süder-Aecker og Schloss-Acker. *Krog*, se bd. X.

Neuen Ackern. Dok 1637 SA A XX nr. 3473 *bey den newen Ackern.*

Neukoppel. Eb 1785 *Neu-Koppel*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Neue Koppel.* — *Koppel*, se bd. X under *kobbel.*

Neuland. Kat *Neu Land, Wester Neuland, Norder Neu-Land.* — Fire lokaliteter.

Noragre. Kat *Norder Acker*; Opt 1935 da. [æ 'nɔrəˌaxə], nty. ['nùɹdəɹ 'agəɹ]. — Første led er det sønderjy. adj. [nɔr], om dette se under Noreng, Sdr.-Løgum. s.

Norder Feld. Kat *Norder Feld.*

Norder Heide. Kat *Norder Haide.* — Hede og agerland.

Norder Hölzung. Kat *Norder Hölzung.* — Samme lokalitet som Kratskov.

Normanseng. 5/5 1584 (Design 1670) *über dem Graven bey Nordtmans wisch*; Dok 1649 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *bey Normans-Wisch*; Conditiones 1783 *von der zu dem Meyerhofe Berg gehörigen Normanns-Wiese*; Eb 1785 *in Nollemans-Wiese*; Kok II 291 *Nordmandskær, Jordegods under Fresenhavn, nævnes 1544* (*Noodt, 2.239*): *Normanns Kär*; Opt 1935 da. [nɔmaŋs'æŋ], nty. [nòmans'vìš]. — Første led er vel mandsn. Norman.

Oster Feld. Kat *Oster Feld.*

Osterkoppel. Eb 1785 *Oster Koppel*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Osterkoppel.* — *Koppel*, se bd. X.

Perdefenne. Eb 1785 *Norder-Pferde-Koppel*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *nordeste Pferdekoppel*; Kat *Norder Pferde-Koppel*; Opt 1935 nty. [de 'pæ·ɹdəˌfèn].

Pissel. Kat *Pesel*; Opt 1935 da. [æ *pisəl*], nty. [de pe·səl]. — Sønderjy. subst. *pissel* „storstue".

Rakkerkule. Opt 1935 da. [æ *ragəkul*]. — I Kat kaldes den Oster Stallfenne.

Ravnskær. Dok 1604 SA Abt. 195 nr. 829 *mit dem Holtze Rauenskahr*; Dok 1604 (1709 SA Abt. 195 nr. 829) *dem Holtz Ravensker.* — Første led er gen. af fuglenavnet *ravn. Kær*, se bd. X.

Roj. Opt 1935 da. [*råj*]. — Del af Kat's Neu Land. *Roj*, se bd. X.

Rundkobbel. Eb 1785 *Der Ronde Koppel*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Rundekoppel*; Kat *Ronde Koppel*; Opt 1935 da. [æ 'ruŋˌkɔfəl], nty. [de 'rùndˌkùbəl]. — Adj. *rund. Kobbel*, se bd. X.

Sandeng. Kat *Sand Eng*; Opt 1935 da. [æ 'sa:ŋˌæŋ], nty. [de 'sandˌvìš].

Sivlykke. Kat *Binsen Koppel*; Opt 1935 da. [æ 'sywəˌly·g, æ 'ʳsywəˌʳfæn·], nty. [de 'rùšənˌkùbəl]. — Forleddet er plantenavnet *siv*, oversat dels til hty. Binse, dels til nty. Rusch. Om efterleddene *lykke, fenne* og *koppel*, se bd. X.

Skottenborg Koppel. Eb 1785 *Schottenburger Koppel.* — Se bebyggelsesnavnet *Skottenborg.*

Sleteng. Eb 1785 *Süder Schlicht Wiese, auf Süder-Schlicht-Wiese*; Kat *Schlet Eng, Wester Schlet Eng*; Opt 1935 da. [slad'æŋ], nty. [slad'èŋ]. — Dels eng, dels agerjord. Forleddet er adj. *slet* „jævn".

Sortestrøm. Opt 1935 da. [æ 'so:ɹd 'sdröm], nty. [de 'swadə 'sdro·m].

Staldfenne. Eb 1785 *Stall-Fenne*; Kat *Stall-Fenne, Wester Stallfenne, Oster Stallfenne*; Opt 1935 da. [æ 'sdoɭˌfænə]. — Forleddet er subst. *stald. Fenne*, se bd. X.

Svinehoved. Opt 1935 da. [æ 'svinˌho·j], nty. [de šwinkùb, swi·nskùb]. — Lille hjørne i Kølsmark Eng. Et sammenligningsnavn der forekommer ofte i nordslesvigske marknavne, især anvendt om trekantede engstykker, jfr. DS V 500, 539, 607.

Süder Feld. Kat *Süder Feld.*

Süder Heide. Kat *Süder Haide.*

Süder Moor. Kat *Süder Moor.*

Sønder Agre. Kat *Süder Acker*; Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌaxə], nty. [de 'sy·dəɹ 'agəɹ].

Sønder Eng. Kat *Süder Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'syŋə 'æŋ], nty. [de 'sy·dəɹˌvìš].

Tredagesslæt. Kat *Drei Tagewerks Wiese*; Opt 1935 da. [*tre·daws'slæd*], nty. [de 'dre·då·xsˌvìš]. — Navnet betyder „så stor en eng, som 1 karl kan slå på 3 dage". Jfr. bd. X. under *slæt.*

Tuer. Opt 1935 nty. [de tu·ɹ]. — Plur. af subst. *tue* „forhøjning i mose eller eng" glda. thūva. Jfr. DS V 464.

Vagtelsberg. VSKOrig *Wagtels Berg*; VSK 1805 *Vagtelsborg.* — Den høje hedebakke på skellet mellem Stadum Vesterhede og Fresenhagen Heideberg. Måske gen. af fuglenavnet *vagtel.*

Vandgab. Kat *Wasserloch*; Opt 1935 da. [æ *vaŋgaf*]. — Eng med vandhul.

Vestereng. Kat *Wester Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'væsdəˌæŋ].

Vestermark. Eb 1785 *Westergahrdsfeld*; Kat *Wester Gaards Feld*; Opt 1935 da. [æ 'væsdəˌmaɹg].

Westerschmidsfeld. Eb 1785 *Wester-Schmitts Feld*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Westerschmidsfeld.*

Vesterskov. Opt 1935 da. [æ 'væsdəˌsgɔw]. — Skov.

Østeragre. Kat *Oster Acker*; Opt 1935 da. [æ 'østəˌaxə], nty. [de 'o·sdəɹˌagəɹn].

Østereng. Kat *Oster Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'østəˌæŋ].

Østerfenne. Opt 1935 da. [æ 'østəˌfæn·].

Østerskov. Kat *Oster Hölzung*; Opt 1935 da. [æ 'østəˌsgɔw]. — Løvskov øst for gården Fresenhagen.

Østerslag. Opt 1935 da. [æ 'østəˌsɬaw]. — Agerjord. *Slag*, se bd. X.

gynge, bevæges", der er dannet af det st. verb. vefa „bevæge frem og tilbage". Ordet er dog snarere identisk med subst. sønderjy. vågger „gyngende eng eller mosebund" (Feilb.). En anden mulighed er, at navnet er identisk med sidste led i subst. *tørvevove*, udt. *-vâw·*, „bagstykket og forstykket af tørvevognen, dannet af spiler" (Feilb. fra Brarup).

Zwischen dem Wege. Kat *Zwischen dem Wege*.

Øster Agre. Kat *Oster-Acker*; Opt 1935 da. [æ 'øsdə 'axə].

Fresenhagen

Alter Kohlhof. Eb 1785 *Alter-Kohlhoff*.

Baumgarten. Kat *Baumgarten*. — Agerjord op til skoven ved gården Fresenhagen.

Baumhof. Eb 1785 *der Baumhoff*. — Ifl. Eb 1785 en del af Busch-Koppel.

Bleckerhof. Eb 1785 *das Bleckerhof*. — Muligvis til verbet nty. *bleken* „blege (linned)" (Mensing). *Hof*, se bd. X.

Blöcken. Eb 1785 *Die Blöcken mit Gümpholm*. — Subst. *blok*, se bd. X.

Busch Koppel. Eb 1785 *Busch-Koppel*. — *Koppel*, se bd. X.

Dameng. Kat *Damm Wiese*; Opt 1935 da. [æ 'dam,æŋ]. — Eng ved Fresenhagen. *Dam*, se bd. X.

Faulhörn. Eb 1785 *Faulhörn, Faulhorn, Vollhorn*; Kat *Faulhorn, Faulhorn Hölzung*. — Ifl. Kat er det et lille stykke agerjord, samt løvskov, der på to sider er omgivet af eng og på den tredie har et tilløb til Læk Å. Formodentlig har skoven dækket hele arealet, da Eb 1785 kun nævner Faulhorn og omtaler det som skov. Første led er adj. *faul* „rådden". Andet led er *Horn* eller *Hörn*, se bd. X.

Fugleburskobbel. Eb 1785 *Vogelbuhrs Koppel*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Vogelbaues Koppel*; Kat *Vogel-Bauer Koppel*; Opt 1935 nty. [*de 'få·xəlbu·ɹ,kùbəl*]. — *Kobbel*, se bd. X. Anledningen til navnet er ukendt.

Fugleeng. Kat *Vog'l Wiese, Vögl Wiese*; Opt 1935 da. [æ ˹fu·læŋ], nty. [*de 'få·xəl,kùbəl, de 'få·xəl,vìš*]. — To lokaliteter.

Graue Dam. Kat *Graue Damm*; Opt 1935 nty. [*grɑuə-'dam*]. — Agerjord. *Dam*, se bd. X.

Grosse Garten. Eb 1785 *der große Garten*.

Grässedam. Kat *Grosse Damm*; Opt 1935 da. [*grɔsə'dam*], nty. [*grɔ̀sə'dam*]. — Eng. Forleddet er muligvis plur. af subst. *grås* „gråspurv" (Feilb.). Om efterleddet *dam* se bd. X.

Gümpholm. Eb 1785 *Gümpholm, Die Blöcken mit Gümpholm*. — Forleddet er uvist.

Gåsebjerg. Opt 1935 da. [æ 'gå:s,bjerə], nty. [*de 'go·s-,ba·x*].

Hausfenne. Kat *Haus Fenne*. — Agerjord ved bebyggelse. *Fenne*, se bd. X.

Heide. Kat *Haide Norden vom Berg*. — Hede og agerjord syd for Fresenhagen.

Heide Berg. Kat *Haide Berg*; LA *Heide-B*. — Bakket hedeareal. Ifl. Opt 1935 kaldes de *Langbjerg*, se ndfr.

Helle Mohr. Dok 1645 SA A XVII nr. 518 *Helemohr*; Dok 1645 SA Abt. 195 nr. 829 *vom Helle Mohr, Hele Mohr*. — Opgravet mose. Forleddet er uvist.

Kalvefenner. Eb 1785 *Kalb-Fenne mit Kamp*; Kat *Kalb Fenne*; Opt 1935 da. [æ 'kal·,fæn·]. — *Fenne*, se bd. X.

Kamp. Eb 1785 *Kalb-Fenne mit Kamp*; Kat *Der Kamp*. — *Kamp*, se bd. X.

Klee Fenne. Eb 1785 *die Klee-Fenne*. — Del af Busch-Koppel ifl. Eb 1785. Første led er subst. hty. *Klee* „kløver". *Fenne*, se bd. X.

Kleine Blöcke. Eb 1785 *norden die kleinen Blöcke*. — *Blok*, se bd. X.

Kleine Moor. Kat *Kleine Moor*.

Kratskov. Opt 1935 da. [æ 'krad,sgɔw]. — I Kat kaldt Norder Hölzung.

Kraut-Fenne. Eb 1785 *Die Kraut Fenne mit dem Langen-Acker, Kraut-Fenne*; Kat *Kraut Fenne*. — Forleddet er hty. *Kraut* „urt". *Fenne*, se bd. X.

Kølsmark Eng. Kat *Kölsmarker Wiese*; Opt 1935 da. ['kølsmaɹg 'æŋ], nty. ['kɔ̀lsmaɹg 'vìs]. — Se gårdnavnet *Karlsmark*.

Kådnervej. Opt 1935 da. [æ 'kɔɹ·nə,væj]. — Subst. *kådner*, „mindre landbruger".

Langager. Eb 1785 *Die Kraut Fenne mit dem Langen-Acker, Norder-Lang-Ackern, Süder Lang Ackern*; Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *Süder Lange Ackern, Norder Lange Ackern*; Kat *Süder Lang Acker, Norder Lang Acker, Lang Acker*; Opt 1935 da. [lɔŋ'axə, 'lɔŋ·,axə]. — Tre lokaliteter.

Langbjerg. Opt 1935 da. [*lɔŋbjerə*], nty. [*de 'laŋ,ba·x*]. — Samme lokalitet som i Kat kaldes Heide Berg.

Langfenne. Eb 1785 *Lang-Fenne*. — *Fenne*, se bd. X.

Laveng. Kat *Lau Eng*; Opt 1935 da. [law'æŋ], nty. [laŋ-'vìs]. — Forleddet er adj. *lav*. Den nty. udtale beror på en fejloversættelse, der hænger sammen med, at engen faktisk er lang.

Lækfenner. Kat *Leck Fenn*; Opt 1935 da. [æ 'læg,fæn·]. — *Fenne*, se bd. X.

Læk Strøm. Kat *Lecker Aue*; Opt 1935 da. [æ 'læg 'sdröm], nty. [*de 'lègəɹ 'sdro·m*]. — Anden benævnelse på Læk Å.

Magrethenwiese. Kat *Margarethen Wiese*; Opt 1935 da. [æ *maxre·dən,æŋ*], nty. [*de ma'gre·dən,vìš*].

Mejerhofbjerge. Kat *Maierhof-Berg*; Opt 1935 da. [*majhof'bjeɹə*]. — Se under gårdnavnet *Berg*.

Mettslund. Eb 1785 *Mettslund, Metts Lund*. — Forleddet er muligvis gen. af kvindenavnet *Mette*.

Mistpful. Eb 1785 *der Mistphul*. — Hty. *Mistpful* „møddingpøl".

Mittel Schlag. Eb 1785 *Mittel-Schlag*; Kat *Mittelster Schlag*. — *Slag*, se bd. X.

Moor. Kat *Im Moor*. — Mose.

Mühlen Brücke. 18/8 1595 (Design 1670) *wegen der Muhlen Brügge*.

Bølsbøl

Broskifte. Kat *Broschifft*; Opt 1935 da. [*bro'sgæ̊wd, bro'sgjæ̊wd*]. — *Skifte*, se bd. X.

Bylykker. Kat *Byllyk, Wester-Byllyk*; Opt 1935 da. [*æ bylyg, ˈbyl·g*, plur. *æ ˈbyl·gə*], nty. [*bylg*]. — Nogle agerstykker ved byen. *Lykke*, se bd. X.

Bølsbøl Mark. Kat *Büllsbüller-Feld.* — Agerjord, der tilhører en mand i Agtrup.

Dam. Kat *Damm*; Opt 1935 da. [*æ dam*], nty. [*de dam*]. — Eng. *Dam*, se bd. X.

Dreieck. Kat *Dreieck.*

Dæmning. Dok 1761 *Tofft und Dämnig*; Kat *Demmning*; Opt 1935 da. [*æ dæm·nəŋ*]. — Agerjord ved grænsen til Agtrup.

Elkær. Kat *Elkier*; Opt 1935 da. [*ælkjæ*]. — Trænavnet *el*; *kær*, se bd. X.

Fuglekoje. Kat *Vogelkoje*; Opt 1935 da. [*æ 'fu·lkoj·*]. — Ved boniteringen spurgte landmåleren en bonde, hvad stykket hed, så foreslog bonden dette navn, da her ofte blev holdt andejagt (Opt 1935).

Fælled. Kat *Fehler*; Opt 1935 da. [*æ ˈfæ·lə*]. — Eng. *Fælled*, se bd. X.

Fårelykke. Kat *Schafkoppel*; Opt 1935 da. [*æ 'fɑ:ə,lyg*]. — Agerjord ved grænsen til Agtrup. *Lykke*, se bd. X.

Græse. Opt 1935 da. [*æ gre·s, æ ˈgre:s*]. — Agerstykker i Stubeng. Navnet er rimeligvis plur. af subst. græs i betydn. „græsbevokset areal".

Havrefenner. Opt 1935 da. [*æ 'håwə,fænə*]. — *Fenne*, se bd. X.

Heidefenne. Kat *Haide-Fenne.* — *Fenne*, se bd. X.

Kehrweddel. Reg 1712 *bey Kehrweddel.* — Muligvis en forvanskning af det imperativiske nty. stednavn Kehr-wedder „vend om" (se Mensing III 90).

Kirkeskift. Kat *Norder-Kirchschifft, Kirchschifft*; Opt 1935 da. [*kiɯgsgæ̊wd, kjiɯ·sgjæ̊wd*]. — *Skift*, se bd. X.

Kofenner. Opt 1935 da. [*æ 'ko,fænə*]. — *Fenne*, se bd. X.

Korsvang. Dok 1761 *zu Kaßwang Ein Nahme, zu daß Kaßwang Ein Nahme*; Kat *Kasswang*; Opt 1935 da. [*kɔsvɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Krog. Opt 1935 da. [*æ kro·x*]. — Mose. Den nordligste del af Risholm. *Krog*, se bd. X.

Lerwall. Dok 1761 *zu Lerewal Ein Nahme*; Kat *Lerdewall*; Opt 1935 da. [*læɯ·val, læɯ·vol*]. — Støder op til Lerwall i Læk.

Lillefenne. Opt 1935 da. [*æ 'lil·,fæn·*]. — *Fenne*, se bd. X.

Lillevang. Dok 1761 *Von der Kleine wang, die Kleine Wang*; Kat *Lielwang*; Opt 1935 da. [*liˌl'vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Lukteng. Kat *Loteng*; Opt 1935 da. [*lod'æŋ, lɔd'æŋ*]. — Formodentlig præt. partc. af vb. *lukke* i betydningen „indhegne". Jfr. Lukketeng i Løgumkloster lds., DS V 475.

Læk Mark. Kat *Lekfeld.* — Agerjord, der tilhører en mand i Læk.

Lærkesnap. Kat *Lirkschnapp*; Opt 1935 da. [*ˈleɯ·gsnab*]. — Fuglenavnet *lærke*; *snap*, se bd. X.

Løgelstykker. Kat *Lüchel-Stücke*; Opt 1935 da. [*æ 'løxəl-,sdøgə*]. — Første led er subst. jy. *løgel* „nøgle".

Maj. Kat *Mai*; Opt 1935 da. [*æ maj*]. — *Maj*, se bd. X.

Medesholm. Kat *Medesholm.* — Af subst. *mede*, se dette og *holm* i bd. X.

Mergelagre. Opt 1935 da. [*æ 'mæɯqəl,axə*]. — En del af Korsvang ifl. Opt 1935.

Mittelkoppel. Kat *Mittel-Koppel.* — *Kobbel*, se bd. X.

Mølledam. Kat *Mühlendamm*; Opt 1935 da. [*møl·dam, æ møl·dam*], nty. [*de 'mö·l,dam*]. — Eng. *Dam*, se bd. X.

Møllestrøm. Opt 1935 da. [*æ møl·sdröm*]. — Vandløb mellem Mølledam og Risholm, et tilløb til Læk Å.

Norderkoppel. Kat *Norder-Koppel, Norder-Wester Koppel.* — To lokaliteter. *Kobbel*, se bd. X.

Oster Koppel. Kat *Oster-Koppel.* — *Kobbel*, se bd. X.

Plockiswarf. Reg 1712 *in Plockiß-Warff.*

Risholm. Kat *Riisholm*; Opt 1935 da. [*æ ri·shɔlm, ˈri·shɔlm*]. — Eng med lidt agerjord. Om *ris* og *holm* se bd. X.

Smedjelykke. Kat *Schmiede-Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'smirə,lyg*, plur. *æ'smiɯ·,lygə*]. — Agerjord nordvest for byen. *Lykke*, se bd. X.

Stenlob. Opt 1935 da. [*æ sdenlɔf*]. — Vadested med sten i gennem Mølleå, mellem Bølsbøl og Søvang. Efterleddet er subst. jy. *lob* „løb", her om vandløb, jfr. Feilb. under vandløb.

Store Fenner. Kat *Grosse Fenne*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə-,ˈfæn·*, plur. *æ 'sdo:ə,fænə*]. — *Fenne*, se bd. X.

Stubeng. Kat *Stobeng*; Opt 1935 da. [*sdob'æŋ, sdo'bæŋ*]. — Agerjord med et stykke eng.

Süder Koppel. Kat *Süder-Koppel.* — *Kobbel*, se bd. X.

Süder-Wester Koppel. Kat *Süder-Wester Koppel.* — 3 tætliggende lokaliteter.

Süder-Wester Wiese. Kat *Süder-Wester Wiese.* — Agerjord grænsende op til eng.

Sønderagre. Dok 1761 *zu Süderacker Ein Nahme*; Kat *Süder-Acker*; Opt 1935 da. [*syŋə'axə*]. — Stort agerareal syd for byen.

Sønderholm. Kat *Süderholm*; Opt 1935 da. [*syŋəhɔlm*]. — Kaldes i Opt 1935 tillige Havrefenner.

Toft. Dok 1761 *Tofft*; Kat *Wester Toft, Oster Toft, Toft*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd, æ 'væsdə,tɔwd, æ 'østdə,tɔwd*]. — Flere lokaliteter. *Toft*, se bd. X.

Trineng. Kat *Trineng*; Opt 1935 da. [*trin'æŋ*]. — Første led er sandsynligvis adj. *trind* „rund". Man skulle ganske vist vente palatalt *ŋ*, men forskellen mellem palatalt og ikkepalatalt n kan være suspenderet i stillingen efter lukket i; jfr. DS VII 128 under Trindager.

Tulleseng. Kat *Tulleseng*; Opt 1935 da. [*tuləs'æŋ, tuɯs-'æŋ*]. — Mandsn. sønderjy. *Tulle* (Kok).

Vesterkobbel. Kat *Wester-Koppel*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,kɔfəl*]. — *Kobbel*, se bd. X.

Våve. Kat *Wau*; Opt 1935 da. [*æ ˈvɑ̊w·*]. — Eng med agerjord i midten. Muligvis det sønderjy. subst. *våver* „engbund, som gynger, når man går på den; hængedynd". (Kok I p. 421) Kok mener, at ordet svarer til oldn. váfa „hænge,

Süden dem Wege. Kat *Süden dem Weg nach Lütjenhorn.* — Stort agerareal syd for vejen Agtrup—Lütjenhorn.

Süderfeld. Dok 1770 *in dem Suder feld.*

Sønderagre. Ejerslev *Sønderagre.* — Agerjord syd for byen.

Søndervej. Ejerslev *Søndervej.* — Den sydligste gren af vejen fra Læk.

Søvangagre. SchuldprotKarrhd 1708 *auf Middel Seewang acker*; Dok 1733 *Seewang-Acker, Schwang-Acker*; DingswKarrhd 1755 *Seewang Acker Einnahm, Auf Seewang Acker*; K o. 1770 *Seewangacker*; Dok 1770 *Norder Seewang Ackern, von Seewang Ackern*; Kat, LA *Seewangacker*; Opt 1935 da. [*sjøvɔŋˈaxə, ˈsjøvɔŋˌaxə*], nty. [*seˑvaŋˈagəɹ*]. — Agerjord ved *Søvang*, se under bebyggelsesnavne.

Toagre. Ejerslev *toˈaxə.* — Andet navn for Kat's Osten der Beck.

Toft. Reg 1594 *de Middeltofft, Sudertofft, in de Nordertofft, in de Ostertofft*; Tax 1697 *ein Stück Tofft auf der Straße*; Dok 1733 *Westertoft*; DingswKarrhd 1755 *wester tofft Einnahme, Wester tofft*; K o. 1770 *die Tofftsgrunde, ackerlandt Westertofft*; Dok 1770 *Westertofft*; Dok[2] 1790 *süder Toft*; Dok[3] 1790 *Der Toft*; Dok[6] 1790 *die halbe Wester Toft, die Süder Toft*; Kat *Wester Toft, Toft*; Opt 1935 da. [*væsdəˈtɔwd, æ ˈvæsdəˌtɔwd*]. — *Toft*, se bd. X.

Tomaskær. Opt 1935 da. [*tamɔsˈkjæ*]. — Af mandsn. Tomas (Kok). *Kær*, se bd. X.

Toskær. Dok 1770 *Taskarr*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1054 *in Torskiar*; Kat *Taaskahr*; Ejerslev *Toskjær*; Opt 1935 da. [*tɔskjæ*], nty. [*tòskjè*]. — Forleddet er muligvis gen. af mandsn. *Tholf*, jfr. DS VII 191 under Tosholm.

Trekant. Ejerslev *Trekant.* — Ifl. Ejerslev den del af Bredselmose, der ligger i kilen mellem 2 veje.

Trelykke. Ejerslev *tʀilykə.* — Samme lokalitet som Kat's Osten dem Mühlenwatt.

Tved. Dok[4] 1790 *auf Tweet.* — *Tved*, se bd. X.

Tværagre. Kat *Twer-Acker*; Ejerslev *tvæˑaxə*; Opt 1935 da. [*æ ˈtwæˑraxə, æ ˈtvæːəˌraxə*].

Tætvang. K o. 1770 *Oster Teedtwang, wester Teedwang*; Dok 1770 *Norden und Süden beeden Tetwang*; Kat *Westen vor Tettwang, Norden vor Tettwang, Süden vor Tettwang, Tettwanger Heideland, Süden von Tettwang, Tettwanger-Weg*; Opt 1935 da. [ˈ*tædvɔŋˈheː*], nty. [ˈ*tèdvaŋəɹ ˈhaɟdə*]. — Hede og agerland omkring bebyggelsen *Tætvang*, se denne.

Tømmersig. Kat *Timersick*; Opt 1935 da. [*temɔsix*], nty. [*tɪ̀mɔsix*]. — Agerjord. *Sig*, se bd. X.

Uhlsvej. — Se under *Wolffsweg.*

Vandsted, Sønder-, SchuldprotKarrhd 1704 *bey die Waßerstette*; Regnsk 1817 *bey Süder Wasserstelle*; Ejerslev *sønə ˈvaŋsdɛi.* — *Vandsted* „vandsamling" (ODS).

Vesterfenner. Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌfænə*], nty. [*de ˈvèsdəɹˌfèn·*]. — *Fenne*, se bd. X.

Vesterholm. DingswKarrhd 1740 *groß Holm*; DingswKarrhd 1755 *Halm Eintächt, Auf der Halm Acker*; Dok o. 1770 SA C VI 1 nr. 215 *der erste Eintächt Holm genandt*; K o. 1770 *daß ackerland Holm genandt*; Dok 1770 *auf dem Holm*; Dok 1771 SA C VI 1 nr. 215 *der Holm Einnahme*; Dok[1] 1790 *auf der Holm*; Kat *Wester-Holm*; Opt 1935 da. [*væsdəhɔlm, æ væsdəˈhɔlm*]. — Agerjord vest for gården Holm. *Holm*, se bd. X.

Viggerbusk. Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1054 *Wiggebusch*; Kat *Wicherbusch, Westen von Wicherbusch*; Ejerslev *vixəˈbosg*; Opt 1935 da. [*vixəˈbosg, vixəlˈbosg*], nty. [*vixəlˈbùš*]. — Forleddet er muligvis opr. plantenavnet jy. *vøgger*, plur. „pil, salix" (Feilb. under vægger), påvirket af nty. Wichel, Wiechel, d.s. (Mensing under Wichel).

Viland. Dok 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 356 *Wyelanndt*; Dok 1594 SA A XX nr. 994 *weilandt*; Dok 1594 SA A XVII nr. 994 *Weylandt*; Dok 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 374 *Wittelan*; Kat *Wieland*; Ejerslev *Viland*; Opt 1935 da. [*viˈlan*]. — Eng ved skellet mod Lütjenhorn. Af trænavnet *vie* „pil". Efterleddet er subst. *lan*, der findes både i de nordiske og i de vestgermanske sprog i betydn. „vej, fædrift" o. lign., se DS VI 113 under Lan. Den afsides beliggenhed er i dette tilf. påfaldende.

Wolffsweg. Dok 1726 SA C VI 1 nr. 27 *von dem sogenanten Wolffsweg zwischen Achtrup und Sprackebüll, ein Junker so vormahls auff Friesenhagen gewohnet, mit Nahmen Wolff von der Wisch, der hat ein Ziegeloffen bey der Holzung gehabt, und hat Torff Mohr auff Achteruper Feld bey Sprackebüller Acker gehabt, dieselbe TorffMohr hat Er zu der Ziegelöffen gebraucht, und hat die weg über sein wisch selbst gelegt, wovon der weg sein Nahme habe Wolffsweg, und keine Frieseweg genandt*; Ejerslev *uˑlsvej.* — Til vejen knytter sig ifl. Ejerslev et sagn om Junker Uhls vilde jagt.

Østerfenner. Opt 1935 da. [*æ ˈøsdə ˈfænə*], nty. [*de ˈoˑsdə ˈfèn·*]. — To lokaliteter, en nord for byen en ifl. Opt 1935 ved Tætvang. *Fenne*, se bd. X.

Østerkær. Dematreg 1696 *Oster kahr*; Tax 1697 *Osterkarr, Oster Kier*; Reg 1712 *ost Kohr, osterkier*; Dok 1770 *Osterkarr*; K o. 1770 *Wischland oster Kehr*; Dok[1] 1790 *in Osterckier*; Dok[2] 1790 *osterkier*; Kat *Osterkahr*; Ejerslev *østerkjær*; Opt 1935 da. [*ˈøsdəkjæ, østəkjæ*]. — Eng. *Kær*, se bd. X.

Østerkær Dam. Dok[3] 1790 *bey osterckier Damm*; Eb 1842 *Süden Oster Kier-Damm.* — *Kær* og *Dam*, se bd. X.

Åen. Dematreg 1696 *By der Owe*; Tax 1697 *Bey der Aue*; SchuldprotKarrhd 1705 *in der Aue*; Reg 1712 *Jn der Aue, bey der Aue*; DingswKarrhd 1740 *in der Aw*; K o. 1770 *genandt der Auwe*; Dok[2] 1790 *in der Aue*; Dok[3] 1790 *Aue und Stubkiel*; Kat *Aue*; Ejerslev *æ ωə*; Opt 1935 da. [*æ åˑ*]. — Enge langs med Læk Å.

Ålegård. Dok[1] 1790 *Ahlgard und Beck*; Dok[2] 1790 *Ahlgaard*; Dok[3] 1790 *in Ahlgard*; Dok[5] 1790 *in Aalgard.*

Gen. af mandsn. *Paie* (Kok, DgP) lånt fra fris. eller nty. *Paie*.

Pollesacker. Dok[1] 1790 *Auf Drag und Pollesacker.* — Læsningen af første bogstav er usikker. Hvis den er rigtig, kan forleddet være gen. af mandsn. fris. *Polle* (< Paulus).

Roj. Dematreg 1696 *In de Roy*; Tax 1697 *Jn de Roy*; SchuldprotKarrhd 1708 *ein Stück wisch ins so genandte Roye oder Rodde belegen*; Reg 1712 *in die Roy*; DingswKarrhd 1755 *Jn Roy*; K o. 1770 *Wischlandt Roy*; Dok 1774, Kat *Roy*; Ejerslev *Röj*; Opt 1935 da. [*æ roj, æ rɔj*]. — Eng og agerland lige øst for byen. *Roj*, se bd. X.

Rojbusk. Dok 1774 *Roybusch*; Dok[1] 1790 *in Roy und Roybusch*; Kat *Roi-Rucke.* — Agerjord op til Roj. *Roj*, se bd. X. *Busk*, se bd. X.

Rojstenskifte. Tax 1697 *Jn der Roysteinschifft, Jn de Rohestehe Schifft.* Reg 1712 *in Roystehnschifft, Roysteinschift.* — *Roj* og *skifte*, se bd. X.

Rojvej. Ejerslev *æ Röjvɛj.* — Vejen der ligger mellem Roj og Rojbusk og går til Agtrup.

Rørkær. Kat *Rohrkahr*; Ejerslev *Rö·kjɛr*; Opt 1935 da. [ˈ*rø·kjæ, rö·ɯkje*], nty. [ˈ*ro·ɯˌka·*]. — Første led er plantenavnet *rør* „phragmites".

Schulland. Regnsk 1815 *bej das Schullande.* — *Land*, se bd. X.

Silkemose. Dok 1770 *Siecks-Mohr*; SchuldprotKarrhd 1706 *auf Silcke Mohr*; Ejerslev *Silkemose silgəˈmo·s.* — Støder op til Silkemose i Karlum s. Samme lokalitet som Kat's Oster-Krager-Moor. Første led er subst. **silke* med betydningen „sump", der forekommer usammensat i Tønder amt, Hviding s. DS V 137. Ordet er en afledning af roden i subst. vn. *síl* „stilleflydende strækning i elv eller bæk" (NG Indl. p. 74), der også antages at indgå i det norske elvnavn Silka og det svenske sønavn Silken (NE p. 211, Hellq.Sjön. I p. 529), jfr. DS XIII 95f. under Silkehus.

Siveseng. Ejerslev *sywəsˈæ·ŋ, sywəsˈæŋvɛj*; Opt 1935 da. [*siwəˈsæŋ*], nty. [*si·vəsˈèŋ*]. — Formodentlig gen. af mandsn. *Sivert.*

Skarkær. Dok[2] 1790 *in Schaarkier*; Dok[3] 1790 *in Schaarckier*; Dok[5] 1790 *in Scharkier*; NissenWb 1369 *Skârkjër.* — Ifl. NissenWb 1369 „dürrer heidelandsumpf". Forleddet er muligvis subst. *skarn*, eventuelt anvendt om ukrudt.

Skidenars. Dok[1] 1790 *in Schirnaß*; Ejerslev *sgirnɯs*; Opt 1935 da. [*sgjiu·nɔs*]. — Ifl. Opt 1935 i nærheden af Fuglepøl. Første led er adj. *skiden*, andet led subst. *ars* „bagdel", som i jy. er overleveret i forskellige former, bl. a. [*å·əs*] fra Sundeved (Feilb. under ast). Navnet forekommer nogle gange i Nordslesvig som navn på fugtige enge. I DS V 12 under Tønder Købstad menes anledningen til navnet at være, at folk under arbejdet sank i til bagdelen, medens Ludwig Andresen i Zeitschr 1936 p. 463 antager, at navnet sigter til „dreckiger Podex des Viehs als Wirkung hier wachsender abführender Kräuter".

Skovblokke. Dok 1770 *Schaublocken*; Kat *Schaublücken*; Ejerslev *Skovblokker*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*sgɔwˌblɔgə*], nty. [*de* ˈ*šaʊˌblôgə*]. — Agerjord på grænsen mod Hogelund. *Blok*, se bd. X.

Skovbølhus. DingswKarrhd 1755 *Schobel-Huß*; Dok 1770 *Schobüllhuus*; Dok[2] 1790 *auf Schobelhauß*; Dok[3] 1790 *Auf Schobelhuuß*; Dok[5] 1790 *auf Schobüllhuus*; Kat *Schobelhuus, Norder Schobüllhuus, Süder Schobüllhuus*; Ejerslev *sgobəlˈhu·s*; Opt 1935 da. [*sgobəlˈhu·s, sgrobəlˈhu·s*], nty. [*šùbəlˈhu·s, šrùbəlˈhu·s*]. — Agerjord. Landsbynavnet Skovbølhus i Haksted s., Vis h. Udtaleformerne med [sgr]- og [šr]- skyldes sammenblanding med Skrubbelund ndfr. Anledningen til navnet er ukendt.

Skovlykker. Ejerslev *Skovlykker.* — En del af Kat's Skovblokke. *Lykke*, se bd. X.

Skrubbelund. Regnsk 1835 *nach Schropelund*; Kat *Schruplund*; Opt 1935 da. [*sgrobəˈlu·ŋ*]. — Agerjord omkring bebyggelsen Skrubbelund, se denne.

Smørblokke. Dok 1769 *Botterblock*; Dok[2] 1790 *auf Butterblock*; Dok[3] 1790 *die Butterblöck*; Kat *Bullerblöcken, Bütter-Blöcke*; Opt 1935 da. [ˈ*smö·ˌblɔgə, æ* ˈ*smöɯˌblɔgə*], nty. [*de* ˈ*bùdəɯˌfèn*]. — Agerjord lige ved byen. Af subst. *smør* og *blok*, se bd. X.

Spinkborg. Kat *Spingenburg*; Opt 1935 da. [ˈ*sbeŋborə, sbiŋgborə*]. — Hedejord ved skellet mod nord. Første led er sandsynligvis verbet *spinke* „spare", andet led subst. *borg* i ironisk anvendelse om dårlig jord eller muligvis et hus; på det ty. målebordsblad er der hussignatur lige øst for arealet.

Spragebølager. Dematreg 1696 *By Sprackebulacker*; Reg 1712 *Bey Sprackebüll acker.* — Første led er bebyggelsesn. Spragebøl, se dette.

Stavnlykke. Dok 1791 *der so genanten Stavfen Lücke.* — Antagelig ved bebyggelsen *Stavn* på Spragebøl mark. *Stavn*, se bd. X.

Stenskift. Dematreg 1696 *In der Roy steinschifft v. Oster kahr.* — *Skift*, se bd. X.

Straße. Tax 1697 *ein Stück Tofft auf der Straße.*

Strømagre. Kat *Strom Acker*; Ejerslev *stʀɶmˈaxə*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*sdrömaxə*]. — Agerjord ved engene op til Læk Å.

Stubkile. 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 356 *Stubbekiell*; Dok 1594 SA A XX nr. 994 *Stubkyll*; Dok 1594 SA A XVII nr. 994 *Stubbekyll*; Dok 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 374 *Stubbekill*; Dematreg 1696 *In stopkiel*; Tax 1697 *Stapkiehl, Jn stopkiehl*; Reg 1712 *Stopkiel*; DingswKarrhd 1755 *von Stopkiehl*; Dok[1] 1790 *Aue und Stubkiel*; Dok[2] 1790 *in Stubkiel*; Dok[5] 1790 *Stobkiel*; Opt 1935 da. [*sdɔbˈki·l*]. — Agerjord, flere ældre kilder nævner det som eng. Første led er subst. *stub* „træstub"; *kile*, se bd. X.

Stævnekær. Dok 6/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 *Vnd so* (fra *Suder karr*) *westertt Rechtt vth by steuenn karr, welches de Van Achtrup suluen affgegrauenn hebbenn*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *by Steuenn Kharr*; Schuldprot-Karrhd 1705 *in Stevenkarr*; DingswKarrhd 1740 *Steefenskiar*; Dok[1] 1790 *im Stäunkier, in Staunckier*; Dok[2] 1790 *in Stauenkier*; Dok 1791 *in Staunkier*; Ejerslev *sdøwnkjɛr*; Opt 1935 da. [ˈ*sdæ̊wnkjæ, sdæ̊w·kjæ*]. — Eng på grænsen til Boversted. Forleddet er verbet *stævne* „opdæmme, om vand" (ODS V stævne), i den anden udtaleform erstattet af det synonyme sønderjy. verbum *støve* (Feilb. under 1. stive, jfr. DS IV 375 Støveng). Om efterleddet *kær* se bd. X.

Kragevang. Dok 1770 *Kragwang*; Dok[1] 1790, Dok[2] 1790 *auf Kragwang*; Eb 1842 *vor Kragwang, Kragwang Mohr*; Kat *Kragwang*; Opt 1935 da. [ˈ*kra·xvɔŋ*, ˈ*kra·xvoŋ*, *kra·xvɔŋ*]. — Agerjord ved Kragermose. Første led er fuglenavnet *krage*; *vang*, se bd. X.

Kær. Dematreg 1696 *In de Kier*; Tax 1697 *in de Kier*; SchuldprotKarrhd 1707 *das Kleine Karr Schifft (Del af Iißkarr)*; Reg 1712 *in die Kiere.* — *Kær*, se bd. X.

Ladelund Ager. DingswKarrhd 1755 *Ladlund Acker Einthächt, Ladelund Acker*; K o. 1770 *ackerlandt ladelundacker genandt*; Dok 1771 SA C VI 1 nr. 215 *Ladelundacker Einnahme*; Dok[1] 1790 *Auf Ladelundt-Acker*; Dok[2] 1790 *auf Ladelund*; Dok[3] 1790 *Auf Kielen und Ladelundt Acker*; Kat *Ladelund-Acker.* — Agerjord ved vejen fra Agtrup til Ladelund.

Lan. Tax 1697 *Lahn, Jn de Lame*; Reg 1712 *Jn der Lahm, Lachn*; K o. 1770 *wischlandt lahn*; Dok[2] 1790 *in Storlaan*; Dok[5] 1790 *in Stoorlaan*; Kat *Lahn*; NissenWb 512 *Lân*; Ejerslev *æ la·ŋ*; Opt 1935 da. [*æ lan, æ la·n*]. — To stykker agerjord mellem mosestrækninger. Af subst. *lane* „ODS 1) åben plads mellem to huse. 2) bar plads ell. plet (spec. i ager), hvor intet vokser. 3) stykke eller del af ager, eng, skov". Se i øvrigt om *lane* under *Lan*, Ø.-Løgum s., DS VI p. 113.

Langeng. Ejerslev *lâŋˈæŋ*. — Samme lokalitet som Kat's Norder-Mühlenwatt.

Langwall. Dematreg 1696 *In Langwall*; Tax 1697 *Jn Langwall*; Reg 1712 *Langwall*; Dok[1] 1790 *in Langwall.*

Leck Köthnerdam. Regnsk 1811 *Leck Köthnerdam.* — Vej. *Köthner* „husmand".

Lykke. DingswKarrhd 1755 *Jn der Lücke, mittel Lück*; K o. 1770 *Ackerlandt Süder dem Dorffe Lücke genandt*; Dok 1771 *Lücke Einnahme*; Kat *Wester-Lücke, Oster-Lücke, Oster-Lücken, Süder-Lücke*; NissenWb 844 *Wèsterlük, Ůsterlük*; NissenWb 2563 *Westerlük, Ůsterlük*; Opt 1935 da. [*væsdəˈˈly·g, ˈøsdəˌlyg, æ ˈsyŋəˈˈlygə, æ ˈsyŋəˌlygə, æ ˈliljyg*], nty. [*de ˈsy·dəɹˌfèn·*]. — Flere lokaliteter omkring byen. *Lykke*, se bd. X.

Lækdam. Regnsk 1805 *Leckdam̃.* — Vej. *Dam*, se bd. X.

Læk Å. Kat *Lecker Aue.*

Løgel. Dok 1770 *Löchel*; Kat *Lüggel*; Opt 1935 da. [*æ løxəl*], nty. [*de lỳxəl*]. — Af subst. jy. *løgle* „nøgle" (Feilb.).

Medelkær. Opt 1935 da. [*mæ·lkjæ*], nty. [*mæ·lkjè*]. — Forleddet svarer til glda. *mæthal* „mellem-". Om *kær* se bd. X.

Mellemagre. Kat *Mehlacker*; Opt 1935 da. [*æ ˈmæl·axə*]. — Agerjord, der ifl. Opt 1935 ligger ved Mellem Vejene.

Mellem Vejene. Opt 1935 da. [*mæljæˈˈvæj*]. — Den nordligste del af Kat's Mühlenberg.

Mølleager. Dok 1770 *auf der Süder Ende der Mühlen Acker.*

Møllebjerg. Dok 1733 *Muhlberg*; DingswKarrhd 1755 *Mühlenbarg Einnahme*; K o. 1770 *ackerland Mühlenberg genant*; Dok 1771 *Mühlenberg Einnahme*; Kat *Mühlenberg*; Ejerslev *Möl·pɷl*; Opt 1935 da. [*æ møl·pol, æ ˈmølˌpol, møl·bjerə*], nty. [ˈ*mö·lˌba·x*]. — Et stort areal med et triangulationspunkt lige vest for byen. Schröder I 39 omtaler „die westlich vom Dorfe belegene Windmühle", men denne er nu forsvundet. Om *pold* og *bjerg* se bd. X.

Møllevad. Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *by datt Möllwadtt, datt Mollnwadtt*; 15/7 1595 (samt. kopi SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 364) *bey dem Mohlenwadt*; Dok 16/7 1596 SA C XII 4 nr. 69 *das Muelen Watt, bei dem Mhulen Watt*; 8/2 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 375 *eines Stück Landes Mollenwath*; Dok 20/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *Jn datt Molenwatt*; Dok 23/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *wegen des Mohlenwatts*; Dok 26/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *in minenn Zehermarcke Mölenwat genant*; 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 373 *aus ihrer Sermarke Mollenwadt*; 8/2 1598 SlesvProv III 375 *Mollenwath*; K o. 1770 *Mühlenwath*; Dok 1791 *zu Norden dem Wege von Mühlwatt*; Regnsk 1812 *Das Brücks-Haupt bej der Mühlenwadt*; Regnsk 1821 *bey der Mühlenwadter Brücks Damm*; Eb 1842 *Westen dem Mühlenwatt*; Kat *Mühlenwadt, Osten dem Mühlenwatt, Norder-Mühlenwatt, Süder Mühlenwatt*; Ejerslev *möl·vaj*; Opt 1935 da. [ˈ*møl·vaj, møl·vaj, æ ˈmøl·vaj, ˈmøl·vaj ˈbro·*], nty. [*mö·lvad, de ˈmö·lənˌbrỳx*]. — Arealer ved Bredbæk, på begge sider af vejen fra Agtrup til Kalleshave. Jfr. bebyggelsesnavnet Møllevad.

Negelück. SchuldprotKarrhd 1708 *Negelück.* — Ligger ifl. SchuldprotKarrhd 1708 syd for Agtrup by.

Noragre. Dok 1770 *Nordacker*; Kat *Nord-Acker*; Ejerslev *nör·axə*; Opt 1935 da. [*nɔraxə*], nty. [ˈ*nùɹdˌagəɹ*]. — Agerjord nord for byen. Af adj. sønderjy. [*nɔr*], om dette se Sdr.-Løgum under Norenge.

Norkær. Dematreg 1696 *Nordt kahr, Nordtkar, Nordt kier, Nord kier*; Tax 1697 *Jn Nordkier, Jn Nordkar, Jn Nordkiehr*; Reg 1712 *Nordkahr, Nordkarr, Nordkier*; DingswKarrhd 1755 *Nodkahr, Jn Nord-Karr, Jn Wester Nord Karr*; Dok 1770 *Nordkarrholm, Nordkarr Wisch*; K o. 1770 *Nordkarholm, wischland Nordkahr*; Dok 1774 *Norkier*; Dok[1] 1790 *in Nordckier, in Norckier*; Dok[2] 1790 *in Nordkier*; Regnsk 1805 *Nord-kahrdam̃*; Kat *Nordkahr-Holm, Norder-Nordkahr, Nordkahr, Nord-Kahr*; Ejerslev *Nørrekjær*; Opt 1935 da. [*nɔɹ·kjæ, nɔɹkjæˈhɔl.m, nöɹ·kjə, nöɹkjəˈhɔlm*], nty. [*nòɹkjè, ˈnùɹdˌkɟæ·ɹ, nùɹkɟæ·ɹˈhòlm, nòɹkjeˈhòlm*]. — En strækning nordvest for byen bestående dels af agerjord, dels af hede og eng; den højeste del kaldes Norkærholm. Forleddet er adj. sønderjy. *nor*, se under Norenge i Sdr.-Løgum. Om *kær* og *holm* se bd. X.

Nyeng. Kat *Neuwiese*; Opt 1935 da. [*nyˈæŋ*]. — Agerland med enge.

Nyland. Dok 1770 *Neuland*; K o. 1770 *Neulandt*; Dok[1] 1790 *wester Neuland, Auf norder und Wester Neüland*; Dok[2] 1790 *auf Neuland*; Dok[3] 1790 *alte Neuland, Auf Westerneuland*; Kat *Neuland*; Ejerslev *Nyland*; Opt 1935 da. [ˈ*nyˌlaŋ, nylaŋ*]. — Agerjord.

Nørrevej. Ejerslev *Nørrevej.* — Vej fra Agtrup til Læk.

Oster Schlichte Moor. Dok[2] 1780 *der so genante Oster Schlichte-Mohr.*

Pajes Toft. SchuldprotKarrhd 1710 *ein Tofft landes Peyenstofft genand*; Kat *Payers Toft*; Ejerslev *pajəstowt*; Opt 1935 da. [*pajəsˈtɔwd, paj·sˈtɔwd*], nty. [*pajəsˈtùfd*]. —

Fælled. Kat *Fehler*; Opt 1935 da. [æ ˈfæ·lə, æ fæ·lə]. — *Fælled*, se bd. X.

Følkobbel. Dok[2] 1790 *in füllenkoppel*; Dok[4] 1790 *in Füllenkoppel*; Kat *Füllen-Koppeln*; Ejerslev *Følkobbel*; Opt 1935 da. [æ ˈføl‚kɔfəl, æ ˈføl·‚kɔfəl], nty. [*de ˈfỳl‚kùbəl*]. — Forleddet er dyrenavnet *føl*; om efterleddet *kobbel* se bd. X.

Gammelmose. Ejerslev *gamɛlmo·s*. — Ifl. Ejerslev den vestlige del af det der i Kat kaldes Alt Bresselmoor.

Graveneng. Dematreg 1696 *Graffe Wisch*; Tax 1697 *graffe Wisch, grauen Wisch*; Reg 1712 *graben wisch, grabe Wisch*; Dok[4] 1790 *in Grabenwiese*; Kat *Grabenwiese*; Opt 1935 da. [*grawnˈæŋ*]. — Den gamle stærktbøjede præt. part.-form af verbet *grave*, her i betydn. „afvande ved grøftegravning".

Gravetagre. Dok 1770 *auf Grauer-Ackern*; Kat *Graben-Acker*; NissenWb 459 *Grouågern*; Opt 1935 da. [*grɔwˈaxə*]. — Den yngre svage præt. part. af verbet *grave*; formen i Dok 1770 stemmer overens med den form som Feilb. anfører fra Valsbøl. I Kat er forleddet fejlagtigt oversat til hty. Graben og i den da. udtale videre til da. grov „grøft", og denne da. form går igen i Nissens fris. gengivelse.

Gravvoldvej. Ejerslev *gʀawvɷlvɛj*.

Grosse Wisch. Reg 1712 *Jn der grose Wisch*.

Gruntz Moes. Dok 1770 *Gruntz- und Ellens Moes*. — Subst. *grund*.

Græsholm. Eb 1842 *Grasholm*; Kat *Gras-Holm*; Opt 1935 da. [ˈ*gre·shɔlm, gre·shɔlm*], nty. [*gre·shòlm*]. — Om *holm* se bd. X.

Gråsten. Regnsk 1833 *der Weg vom Dorfe bis Gravenstein*; Kat *Grauenstein*; Opt 1935 da. [*grɔˈsde·n*]. — Af adj. *grå* og subst. *sten*. Et meget alm. navn.

Gårdsø. Dok 1770 *von Gard-See*; K o. 1770 *gaarsee*. — Ifl. K o. 1770 vest for Vestertoft, der ligger syd for byen.

Gåsager. DingswKarrhd 1755 *auf Goeß Acker*.

Gåsmade. SchuldprotKarrhd 1710 *ihre goß Made*. — Om *made* se bd. X.

Heideblock. DingswKarrhd 1755 *Der westerste Heide Block*. — *Blok*, se bd. X.

Hestelykke. Kat *Pferdekoppel*; Ejerslev *Hestlyk*; Opt 1935 da. [æ ˈhæ:sd‚ly·g]. — Af dyrenavnet *hest*; om *lykke* se bd. X.

Hesterkær. Dematreg 1696 *In Heister u. Eßkier, In Heister kier*; Tax 1697 *Jn Heister und Eskier, Jn Heister Kier*; Reg 1712 *Heister und Jßkier, Heister kier*; Kat *Heister-Kahr*; Opt 1935 da. [ˈhæsdəkjæ]. — Første led er subst. ty. *Heister*, nty. *Heester* „ungt træ"; jfr. *Heisterdall* DS VI 148 og *Hesterbjerg* DS VI 214.

Holbæk. Dematreg 1696 *Holbeck, Nordt Holbeck*; Tax 1697 *Jn Holbeck, Jn Nordholbeck, Jn Nordhollbeck*; Reg 1712 *Nord Holbeck, Holbeck*; DingswKarrhd 1755 *Jn Hollbeck, Jn Halbeck*; K o. 1770 *Süder Holbeck, Nord Holbeck*; Dok 1770 *Holbeck*; Dok[1] 1790 *in Hollbeck*; Dok[2] 1790 *in Holbeck*; Regnsk 1815 *bej Holbeckwadt*; Regnsk 1828 *bej der Holbeckwadter Brücke*; Kat *Norder Holbeck, Holbeck, Holbeck Wadt*; Ejerslev *hɷlbæk, Holbæk Bro*; Opt 1935 da. [ˈ*hɔlbæg, hɔl·bæg, æ hɔl·bæg, hɔlbəgˈvaj*], nty. [*hòlbèg, de hòlbèg*]. — Navn på vandløb, enge og agerjord. Forleddet er formodentlig subst. jy. *hol* „hul". Jfr. bebyggelsesnavnet Holbækvad.

Holt. Kat *Holt, Holtblocken*; Ejerslev *Holt*; Opt 1935 da. [*hoɫd, æ ˈhoɫd‚lygə*]. — Stort stykke agerjord syd for byen. *Holt*, se bd. X.

Holtskær. Dok 1770 *Von dem Lande Holtz-Kier, Jn Holtz Karr*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1054 *in Holzkarr*; Eb 1842 *Holz-Kier*; Regnsk 1844 *Der Weg in Holsker*; Kat *Osten Holzkahr, Holzkahr*; Ejerslev *hɷlsˈkjær, Holsˈkjærvej*; NissenWb 1369 *Hultskjēr lāngs a westersidd fon a Brebek*; Opt 1935 da. [*hoɫsˈkjæ*] nty. [*hùlsˈkjè*]. — Stort stykke agerjord sydøst for byen, umiddelbart øst for *Holt* ovfr.

Hvidsten. Dok 1604 SA Abt. 195 nr. 829 *der Fisscherey, der er sich von Luttkehoren abe, biß ahn Weiß Stein . . .*; Tax 1697 *Wettestein*; Reg 1712 *wettstein*; Dok[1] 1790 *in Weisen Stein*; Dok[2] 1790 *in weisen Stein*; Dok[5] 1790 *im Weißen Stein*; Kat *Wittenstein*; Ejerslev *viˈsden*; Opt 1935 da. [*viˈsde·n*], nty. [*viˈsde·n*]. — Eng ved grænsen til Gaarde. Her ligger en meget stor sten, hvori der er hugget nogle bogstaver og et årstal fra 17. årh. Af adj. *hvide* og subst. *sten*.

Jerusalem. Opt 1935 da. [*jeˈrusalæm*], nty. [*jəˈrusalèm*]. — Ved skellet mod Spragebøl og Lütjenhorn, langt sydøst for byen.

Junkersmark. Kat *Iunges Mark*; Ejerslev *Junkersmark*; Opt 1935 da. [ˈ*joŋgəs‚maɹg*]. — Af subst. *junker*, muligvis et slægtsnavn.

Kalleshave. Tingsvidne 1592 SA C XII 4 nr. 69 *Kallishaue, by Kallishaue*; Regnsk 1822 *auf Calleshaffweg*; Kat *Kalleshave*; Opt 1935 da. [*kaɫəsˈˈhaw·, kaɫəˈsaw·*]. — Agerjord ved bebyggelsen Kalleshave. Forleddet er mandsn. Kalle. Om *have* se bd. X.

Kalslund Eng. Dok 1791 *an Calfslundter Wiese*; Eb 1842 *Norden dem Wege nach Kallslund*; Ejerslev *kalsluŋˈæŋ*. — Om *Kalslund* se under bebyggelsesnavnet.

Karlumeng. Kat *Karlumer Wiese*; Ejerslev *Karlum ˈeng*; Opt 1935 da. [*kaɹlumˈæŋ*], nty. [*kaˈlùmˈèŋ*]. — Landsbynavnet Karlum i Karlum s.

Kielen. Dok[3] 1790 *Auf Kielen und Ladelundt Acker*. — Plur. af subst. *kil* „kile".

Kirchweg. Regnsk 1815 *auf der Norder-Kirchweg*; Regnsk 1837 *auf der Süder und Norder Kirgweg*.

Kofenner. Opt 1935 da. [æ ˈko‚fænə], nty. [*de ˈko·‚fèn·*]. — Agerjord syd for Agtrup. Om *fenne* se bd. X.

Korrevang. SchuldprotKarrhd 1708 *Zwey Stück Heideland auf Korrwang*; Dok 1770 *gegen Korrewang*; Kat *Korrewang*; Opt 1935 da. [ˈkɔrəvɔŋ, kɔɹəvɔŋ], nty. [*kòrəvaŋ*]. — Vest for Agtrup, ved skellet mod Bølsbøl. På grund af arealets afsides beliggenhed må subst. *vang* antages at have ironisk indhold. Forleddet kan være subst. *kurv*, der i Brarup udtales [*kɔrə*], og navnet anvendt ironisk om et område, hvor der (kun) kunne hentes materiale til riskurve.

Kragermose. DingswKarrhd 1734 *sogenandte Krag Mohr*; SchuldprotKarrhd 1751 *Kragemohr*; DingswKarrhd 1755 *auf Krage Mohr*; Kat *Oster-Krager-Moor, Wester-Krager-Moor, Krager-Moor*; Opt 1935 da. [*kraxəˈˈmo:s*], nty. [*kraxəˈmå·ɹ*]. — Plur. af fuglenavnet *krage*. *Mose*, se bd. X.

beck; Reg 1712 *Breitbeck, Bred Beck*; K o. 1770 *Wischlandt Brede Beck*; Dok 1770 *mit Bredebeck*; Dok[1] 1790 *in Brebeck*; Eb 1842 *Norden Brebeck*; Kat *Brebeck, Süden dem Brebeck, Brebecker-Au*; LA *Brebek*; Ejerslev *bʀe·bæk*; Opt 1935 da. [ˈ*bre·bæg, bre·bæg*], nty. [*bre·bèg*]. — Bæk og eng nord for byen.

Bredewisch. Dematreg 1696 *Brede Wisch*; Tax 1697 *Brede Wisch, Breede wisch*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf der Breeden Wisch*; Reg 1712 *Breitwisch*.

Bredsel. 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 356 *in Bretzel*; Dok 1594 SA A XVII nr. 994 *Bressel, Breßell*; 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 374 *Bretzel*; Dematreg 1696 *Jn Gros vnd Klein Bretzel vnd Ehlkahr, Gros v. Klein Bredtzel, Groß, Klein V. Oster Bretzel*; Tax 1697 *Jn gros und klein Bretzel, Jn groß klein und oster Bretzel*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Oster Breßell*; SchuldprotKarrhd 1709 *in Bretzell*; Reg 1712 *Grosen klein und ost Bretzel, oster Bretzel, in gros und Klein bretzels, Jn gros und klein Bretzel*; DingswKarrhd 1740 *in Breßel*; SchuldprotKarrhd 1762 *gros Bretzel*; K o. 1770 *Wischland Bretzel*; Dok[1] 1790, Dok[2] 1790, Dok[3] 1790 *in Breßel*; Kat *Bressel, Süden und Westen vor Bressel, Süden vor Bressel, Klein Bressel*; NissenWb 955 *Bressel*; NissenWb 956 *lilebressel*; Ejerslev *søŋəbʀɛsəl, lille bʀɛsəl, nør bʀɛsəl, bʀɛsəl*; Opt 1935 da. [*bræsəl*], nty. [*brèsəl*]. — Stort eng- og moseareal sydøst for Kalleshave, der støder op til Bredsel og Bredselholm i Lütjenhorn. Subst. jy. *bredsel* „bredde, en stor udstrakt mark" (Feilb.), glsv. brēdhsl f. „udbredelse", en -sl-afledn. til verbet oldn. breiða „udbrede"; jfr. Emil Olson, De app. subst.s bildn. p. 280.

Bredselhale. Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1054 *Breßelhahl*; Kat *Bresselhal*; NissenWb 955 *Bresselhâl*; Ejerslev *bʀɛsəl-ˈha·l*; Opt 1935 da. [*bræsəlˈˈra:l*], nty. [*brèsəlˈha·l*]. — En stor engstrækning, der støder op til *Bredsel* ovfr. Strækningen gennemskæres af en vej, således at den ene del bliver en lang tilspidset eng; det er sandsynligvis denne del der oprindelig hedder Bredselhale, medens den anden del har heddet Bredselmose. Efterleddet er *hale*, se bd. X.

Bredselmose. Dok[1] 1780 *des sogenannten Bressel Mohrs*; Dok 1800 SA C VI 1 nr. 1054 *Breßelmohr*; Kat *Alt-Bresselmoor, Alt-Bressel-Moor*; NissenWb 955 *Neist a Brebek es Bresselmos*; Ejerslev *bʀɛsəlˈmo·s*; Opt 1935 da. [*bræsəlˈˈmo:s, æ ˈgamɔl bræsəlˈmo:s*], nty. [*brèsəlˈmå·ʌ*]. — Støder op til *Bredselhale* ovfr.

Bredselvej. Ejerslev *bʀɛsəlvɛj*. — Jfr. under *Bredsel* ovfr.

Bro. Ejerslev *æ bʀo*. — Ifl. Ejerslev en del af Kat's Tettwanger Heideland.

Brolykker. Ejerslev *Brolykker*. — Ifl. Ejerslev en del af Holzkahr.

Brovang. Ejerslev *bʀoˈvaŋ*. — Agerjord i Agtrup by.

Brunbjerg. K o. 1770, Dok 1770 *Brauberg*; Dok[3] 1790 *Auf Braunberg*; Eb 1842 *nach Braunsberg*; Kat *Braunberg, Braunberger-Heide, Oster-Braunberg*; Ejerslev *bʀomˈbjɛrə*; Opt 1935 da. [*brumˈbjerə, bromˈbjerə, brumˈbjerə* ˈˈ*he:*]. — Adj. *brun. Bjerg*, se bd. X.

Brunholm. Dok 1791 *des Brunholm Mohrs*; Ejerslev *bʀyŋhɷlm*. — Forleddet er uvist.

Brænde. Se under *Brand* ovfr.

Bylykker. Dok 1770 *Das sogenennte Bölck*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1054 *Bülk*; Eb 1842 *Dorf Lücke*; Kat *Dorfs-Lücken*; Ejerslev *Bylyk*; Opt 1935 da. [ˈ*byˌlygə, æ ˈbyˌlygə*]. — Agerstykke ved Agtrup by. Formen i de to ældste kilder hører muligvis ikke herhen.

Bæk. Dematreg 1696 *In de Beck*; Tax 1697 *Jn de grote Wisch up Beck Eng, Jn der Beeck, Jn de Beck*; SchuldprotKarrhd 1705 *in der Beeck*; SchuldprotKarrhd 1709 *sein antheil wisch in die Beck genandt*; Reg 1712 *in Beck, Beck Eng*; DingswKarrhd 1740 *in der Beck*; K o. 1770, Dok 1774 *der Beck*; Dok[1] 1790 *in der Beck*; Kat *Osten der Beck, Beck*; Ejerslev *Bæk*; Opt 1935 da. [*æ bæg*], nty. [*de bèg*]. — Enge langs med Bredbæk.

Bæksig. Opt 1935 da. [*bægˈsi·x*], nty. [*bègˈsi·x*]. — Mosestrækning langs med Bæk ovfr. *Sig*, se bd. X.

Bækvej. Ejerslev *Bækvej*. — Vejen langs med Bæk ovfr.

Dragager. SchuldprotKarrhd 1708 *in Drag acker*; Dok[1] 1790 *Auf Drag und Polles acker*; Dok[2] 1790 *auf Dragacker*; Kat *Drag-Acker*; Opt 1935 da. [*draxˈaxə*], nty. [*draxˈagəʌ*]. — Agerjord lidt nord for Agtrup by. Den da. udtaleform forudsætter glda. -k. Forleddet kunne da være subst. jy. *drage* „andrik" (Feilb.).

Dunhammerkule. Ejerslev *æ ˈdunhamɔˈku·l*. — Plantenavnet *dunhammer* „typha". Om *kule* se bd. X.

Elkær. Dematreg 1696 *Ehlkahr, Ehlkier, Elkier*; Tax 1697 *Ellkier, Ehlkier*; Reg 1712 *Ellkier, Elkahr*; Kat *Elkahr*; Opt 1935 da. [ˈ*æl·kjæ*]. — Trænavnet *el. Kær*, se bd. X.

Ellens Mose. Dok 1770 *Gruntz- und Ellens Moes*; Regnsk 1820 *in Elens Mohr*; Regnsk 1829 *bej Ellensmohr*; Kat *Ellensmoor*; Ejerslev *Ellensˈmo·s*; Opt 1935 da. [*ælənsˈˈmo:s, ælinsˈˈmo:s*]. — Kvindenavnet *Ellen*. Et stykke agerland lige ved Agtrup.

Eskvang. Dok 1770, Kat *Eschwang*. — Agerjord der støder op til Eskær. Forleddet er trænavnet *esk* „ask". Om *vang* se bd. X.

Eskær. Dematreg 1696 *In Nordtkahr U. Iskier, Eskier*; Tax 1697 *Jskier, Eskier, Jn Eß und Jskier*; SchuldprotKarrhd 1707 *in Iißkarr*; SchuldprotKarrhd 1710 *in yßkarr*; Reg 1712 *Jßkier*; SchuldprotKarrhd 1760 *ein stück Wiese Land in Eskarr*; K o. 1770 *Eskahrholm*; Dok 1770 *Von Eschekasig, Eschkierholm*; Dok[2] 1790 *in Eschkier*; Dok 1800 SA C VI 1 nr. 1054 *Eskarsig*; Kat *Eskahr, Eskahr-Holm*; NissenWb 1369 *Isskjēr*; Ejerslev *Eskjær*; Opt 1935 da. [*eskjæ,* ˈ*eskjæ*], nty. [*ɨskjè*]. — Trænavnet *esk* „ask".

Fallesager. DingswKarrhd 1755 *Jn Falles Acker*. — Gen. af mandsn. *Falle* (DgP I 288, Kok).

Fuglepøl. (Her?) Tingsvidne 1592 SA C XII 4 nr. 69 *by datt Pullehöle, by datt Pạlhöle*; Dematreg 1696 *Vuel pöl, Vuel pöll, fuelpöll, Fuel poll, Fuelpoel, Fuelpöel*; Tax 1697 *Füelpohl, Fuelpoell, Jn Fuhlpöhl, vüelpoel, vüelpol*; Reg 1712 *Fuelpoel, Fulpöhl, Fuill Poll, Fuelpöll*; Kat *Pfuhlpöhl*. — Eng ved skellet mod Karlum. Subst. *fugl* og *pøl*.

Fynnemose. Opt 1935 da. [*fynəmos*]. — Af blomsternavnet *fyn* „kæruld" (Jensen-Tusch); nty. *Fün* „Wollgras" (Mensing).

Søndergade. Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌga:]. — Gade i Læk.

Søndergade. Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌga:], nty. [*de 'sy·dəɹˌsdrå·sə*]. — Gade i Agtrup.

Søvang, gd. 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *sewange* jfr. SlesvProv III 311; 8/9 1572 SA C XII 1 nr. 498 SlesvProv III 314 *vann Sehewange, van Sewang*; 25/11 1572 SlesvProv III 314 *van Sewang, van Sehewange*; Mejer 1648, Mejer 1652 *Sewang*; Danckw 87a *Seewang*; SchuldprotKarrhd 1705 *in Seewang*; Eb 1710 *Söewang*; SchuldprotKarrhd 1761 *gegen die Seewanger*; DAtl VII 323, Schröder II 269, JensenStat p. 486 *Seewang*; Gst 1858 *Sövang*; Kok II 397, Trap *Søvang*; Kat, LA *Seewang*; Opt 1935 da. [*sjøvɔŋ*], nty. [*se·vaŋ*]. — Subst. glda. *siō*, m. „sø". Om *vang* se bd. X.

Søvangager, beb. Gst 1858, Trap *Søvangager*; LA *Seewangacker*; Opt 1929 da. [*sjøvɔŋ'axə*], nty. [*se·vaŋ'agəɹ*].

Toft. Opt 1935 da. [*æ tɔjd*]. — Den sydøstlige del af bydelen Birk i Læk. Jfr. Oldemorstoft ovfr.

Trienwille. Schröder I 293 *Eine Landstelle heißt Trienwille.* — Enten et spøgende ordspil mellem kvindenavnet Trine og gårdnavnet nty. [*fri·ən'vil*], se ovfr. under Freienwill, eller en skrivefejl for dette navn.

Tvæng. Opt 1935 da. [*æ tvæŋ*]. — Ganske smal gade i Agtrup. Se under Tvæng i Hodderup, Husby s., bd. VII p. 186f.

Tætvang, gde. VSKOrig *Tetvang*; VSK 1805 *Tolvang*; Schröder I 39, JensenStat p. 486 *Tettwang*; Gst 1858, Kok II 421 *Tætvang*; Kat, LA, Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Tettwang*; NissenWb 579 *Tetwang*; Opt 1935 da. [ˈ*tædvɔŋ*], nty. [*tèdvaŋ*]. — Naturnavnet Tætvang nordøst for Agtrup. Adj. *tæt*, muligvis sigtende til relativt tætvoksende afgrøde. Om efterleddet *vang* se bd. X.

Ulvegade. Opt 1935 da. [*æ 'ul·ˌˈga:*]. — Gade i Læk fra Vesterbro mod syd til bydelen Birk.

Uphusum. Schröder II 42 *Uphusum.* — En ejendom i Lütjenhorn. Opkaldelse efter landsbyen Uphusum i Brarup s.

Wanghof, gd. VSK 1805 *Vanghof*; Schröder II 42 *Wanghof*; Opt 1935 nty. [*vangˌhùf*]. — Gd i Lütjenhorn.

Vestergade. Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌga:*], nty. [*de 'vèsdəɹˌsdrå·sə*]. — Gade i Agtrup.

Vestergade. Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌˈga:*]. — Gade i Læk.

Wilhelminenfeld, koloni. Trap *Wilhelminenfeld.*

Ziegelhof. VSK 1805 *Tiilhof*; Schröder II 42 *Ziegelhof*; Gst 1858 *Teglgd*; Opt 1935 nty. [*'tsi·gəlˌhùf*]. — Gd i Lütjenhorn.

Østen. Opt 1935 da. [*i: 'ø·sdən*], nty. [*de o·sdən*]. — Bydel i Læk øst for Berg, nuværende Osterstrasse.

Ålborgs. Opt 1935 da. [*å·lboɹəs*]. — Gd i Agtrup. Gen. af et tilnavn til en familie der stammer fra Ålborg i Jylland.

NATURNAVNE

Agtrup

Arnkule. Dematreg 1696 *In de Arn kugel, In der Arenkugel, In de Ahrn kugel*; Tax 1697 *Jn der Ahrenkugel*; Reg 1712 *Jn Ahrenkegel, in arm Kugel, ahrenkugel*; DingswKarrhd 1755 *Jn der Arndt Kuhle, Arn-Kuhl.* — Eng. Et hyppigt stednavn både i Nord- og Sydslesvig, svarer til det andre steder forekommende Ørnekule. Jfr. Arnkule i Tostrup i Adelby s., SS VII 50 og i Lyshøj i Husby s., SS VII 195.

Baustedt. SchuldprotKarrhd 1708 *bey westen der Bauwstett*; SchuldprotKarrhd 1709 *deßen antheil wisch Norden bey der Auen bei Baustedte.*

Beckdamm. Regnsk 1821 *Osten der Beckdamm.*

Bennesdam. Dematreg 1696 *In Bendesdam, Bennis dam*; Tax 1697 *Bennisdam, Jn Bendes Dam*; SchuldprotKarrhd 1709 *in bendes Hamm*; Reg 1712 *in Bendesdam, Bendes damb, Bendesham, Benningsdam̄*; Kat *Bendix-Damm*; Ejerslev *bɛnəs'dam* (*Bendixdam*); Opt 1935 da. [*bes'dam, bænəs'dam*]. — Af mandsnavnet *Benne*, en alm. frisisk kortform af Benedikt (DgP). Hos Kok II 7 Bendiks med forkort. Benne, Bende. Om *dam* se bd. X.

Birksig. Ejerslev *Birksig.* — Af trænavnet *birk*. Om *sig* se bd. X.

Bonde. Dematreg 1696 *In Gros Bonde, In de Grose Bonde, Groß Bonde, Klein Bonde, In der Bonde*; Tax 1697 *Jn der Bonde, Jn klein Bonde, Jn de Große Bonde, Jn Großbonde, Jn gros bunde*; SchuldprotKarrhd 1709 *in die Kleine bonde* (el. *brede?*); Reg 1712 *Jn Gros bande, in der Bonde, Jn kleine Bonde, Jn Kleine Bende, klein Brede, groß Bonde*; SchuldprotKarrhd 1730 *Wisch in der sogenandten Bonn*; K o. 1770 *Wischlandt Bonde genandt*; Dok[1] 1790 *in kleine Bonn, in Bonn*; Kat *Grosse Bonde, Kleine Bonde, Norden den Bonden*; Ejerslev *sdo·boŋ·, Lille boŋ·*; Opt 1935 da. [*æ bɔŋ, æ 'liļə 'bɔŋ, æ 'sdo:ə 'bɔŋ, æ ˈbɔŋ·*]. — Enge langs Bredbæk og Læk Å. Navnet må sammenstilles med efterleddet i Vemmingbund i Broager s., DS VII 138, hvor bund må betyde „den dybest inde i landet liggende del af en havbugt" (VSO, jfr. ODS Bund[7]). Et tilstødende engareal i Gaarde ndfr. bærer samme navn.

Bracksiel. Regnsk 1828 *bej der Brack Siel.* — Første led er muligvis subst. n. *Brack* (Mensing) „brakvand". *Sil*, se bd. X.

Brand. Dematreg 1696 *Oster brandt, Wester brant*; Tax 1697 *Jn Osterbrand, Wester Brand*; Reg 1712 *Breit, Jn ost: und w: Brant*; DingswKarrhd 1755 *Jn Wester Brand, Jn wester Brandt, Jn Oster Brandt*; Dok[3] 1790 *in Brenn*; Dok[5] 1790 *auf Oster-Brenn, in Brenn*; Kat *Wester-Brenn, Oster-Brenn*; Ejerslev *bʀe·m*; Opt 1935 nty. [*o·sdəɹ'brèn*]. — Engareal ved skellet mod nord. Subst. *brand* om sted der har været hærget af ild (jfr. ODS II 1092f), i nyere kilder afløst af subst. *brænde*, n. i samme betydning.

Bredbæk. Tingsvidne 1580 SA C XII 4 nr. 69 *von Bredebeck*; Dematreg 1696 *In Bredbeck*; Tax 1697 *Jn Bred-*

Spragebøl, lb. U.d. 1498 DiplFl I 722 *myn gůd Sprakebůl*; 7-13/1 1500 (1-3/1 1508 Stemann III 134) *sprakebüll*; Zinsb 1509-15 Quellens VI 319 *Sprakebull*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho sprakebul* jfr. SlesvProv III 309; 25/11 1572 (SlesvProv III 314) *van Sprakebüll*; RegTondern 1580 *Sprackebul*; 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69 *tho Spragebull* jfr. SlesvProv III 318; 12/3 1588 SA C XII 4 nr. 69, 15/3 1588 (samt. kopi C XII 4 nr. 69) *Sprakebull* jfr. SlesvProv III 353; 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 *Sprackebull* jfr. SlesvProv III 356; ARTondern 1594 *Sprackebul*; ARTondern 1610 *Sprackebull*; RegTondern 1611, ARTondern 1612 *Sprakebull*; Steuerreg 1613 *Sprakebüll*; Rechn 1627 *Sprackebull*; ARTondern 1640 *Sprackebul*; Mejer 1648 *Sprackebull*; Mejer 1650 *Sprackebull, Sprackebul*; Danckw 87a *Sprackebull*; Reg 1712 *Sprackebüll*; DAtl VII 322 *Sprakebøll*; VSK 1805 *Sprakeböl*; Schröder II 306, JensenStat p. 487 *Sprakebüll*; Gst 1858, Kok II 369, Trap *Spragebøl*; Kat *Dorf Sprakebüll*; LA *Sprakebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Sprakebüll* (jüt. *Spragböll*); Opt 1935 da. [ˈ*sbra·xbøl*], fris. [*sbrɔ·gəbèl*], nty. [*sbrå·gəbỳl*]. — Den frisiske udtale gengiver sandsynligvis et ældre da. sprage (som foreligger i skriveformen fra 13/5 1582) med opr. kort a, der er forlænget i åben stavelse, og med opr. k, der er tonaliseret i overensstemmelse med BrN GG II § 283; derimod kan den fris. udtaleform ikke afspejle et vestgermansk -ak-, da a i så fald ville foreligge som ē, jfr. Jabben, Die fries. Sprache der Karrh. p. 30; det er dog muligt, at tonaliseringen af k er foregået i frisisk, se Jabben p. 78 med eksempler som smǎʒə „smage", bǎʒə „bage". Den fris. stemte spirant ʒ er af optegneren fejlhørt som stemt media. Forleddet i Spragebøl er muligvis beslægtet med verbet oldn. spraka, ymda. sprage „brage, knitre", jy. sprage „prale, gøre sig vigtig, slå til siden med arme og ben" (Feilb.). Et nørrejy. mandstilnavn *Spragh* er kendt fra middelalderen.

Sprakebüllfeld, gde og hse. Kat *Sprakbüll Feld*; LA *Sprakebüllfeld*.

Stadum, lb. RegFlensb c. 1470 *tho stadem*; 20/12 1486 *to Stadem*; 20/12 1486 *Stadem*; Skat 1499, RegFlensb 1499 *Stadum*; ARTondern 1533 *Stadum*; 14/6 1551 DiplFl II 518 *to Stadem*; ButterReg 1560, DomcapReg 1586-87 *Stadum*; ARTondern 1610 *Stadem, Stadum*; RegTondern 1611 *Stadum*; Steuerreg 1613 *Stadum*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Stadem*; K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Stadum, Stadem*; ARTondern 1640, Wittemak 1640, Mejer 1648, Danckw 87a, Reg 1720, DAtl VII 323, VSK 1805, Schröder II 307, JensenStat p. 487, Gst 1858 *Stadum*; Kok II 370 *Stadum* (*Stajum*); Kat *Dorf Stadum*; LA *Stadum*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Stadum* (fr. *Stadem*); NissenWb 408, 502 *Stathem*; Opt 1935 da. [*sdajm*, ˈ*sdaj:m*], fris. [*sdɔɽəm*], nty. [*sdå·dùm*]. — Den da. udtale med acc.2 er optegnet én gang, i Joldelund s.; udtalen med acc.1 er optegnet flere gange både i og uden for Læk sogn. Den frisiske udtale med ɽ kan svare til en glfris. form med d el. th, jfr. for eks. fris. *börə* < glfris. boda og fris. *klūrə* < glfris. klāthar, se Jabben p. 23f, 81, og kan altså afspejle et glfris. stathum, stathem, dat. plur. af statha „Grundstück, Landgut" (Richthofen). Også den foregående vokal passer med denne tolkning, idet kort a i åben stavelse bliver forlænget og rundet, se Jabben p. 60f. Og endelig kan den danske udtale med kort a, j og accent 1 gå tilbage til en fris. middelalderlig form med bevaret spirantisk dental og uforlænget a. Der kan altså intet indvendes mod den antagelse, at Stadum er et opr. fris. navn. Imidlertid er den da. udtale med acc.1 næppe noget absolut bindende bevis for fremmed oprindelse, idet der findes to eksempler på stød i danske stednavne på -um med kort førstestavelse, se Hald, Stedn. på -um p. 121f under Vadum; det ene af disse navne kan være et navn på -hēm (og noget tilsvarende må da opstilles som en teoretisk mulighed for en tolkning af Stadum), men det andet kan kun være dat. plur. Det er altså ikke udelukket, at Stadum er et opr. da. navn; den fris. udtale må da bygge på en dansk middelalderlig form med -th-; de ældste skriveformers endelse -em må i hvert fald bero på en fris. udtaleform. Jfr. under Stade i Ülsby s., Strukstrup h.

Stadumfeld, gde og hse. Kat, LA *Stadumfeld*; Opt 1935 nty. [*sdå·dùmˈfèld*].

Stadumvad, kro. Dok 1788 SA C XII 5 nr. 69 *Stadumwatt*; Dok 1789 SA Abt. 195 nr. 837 *Stadum Wadt*; VSK 1805 *Stadumvad Kro*; Schröder II 307 *Stadumwadt*; Gst 1858 *Stadumvad*; Kat *Stadumwadt*; LA *Stadumwatt*; NissenWb 408 *Stathemvad*; Opt 1935 da. [*sdaj·mˈvaj*], fris. [*sdɔ·ʀəmˈvòd, sdɔ·rỳmˈvòd*], nty. [*sdå·dùmˈvad*]. — Ved landevejen Flensborg-Læk. Se i øvrigt under naturnavnet Stadumvad i Stadum.

Stavn, gd. Opt 1935 da. [*æ sdawn*], nty. [*de sdaun*]. — Ældre navne på gde på Spragebøl mark. Subst. *stavn* „hovedparcel". Jfr. naturnavnet Stavn i Spragebøl.

Svinbæk, forsv. gd. Dok 1604 (1709 SA Abt. 195 nr. 829) *Sweinbeck*; Danckw 87 *Schwienbeck*; Mildstedt Kirkeb 1656 *aus den Kirchspiel Leck von Schwinbeck*; Dok 1662 SA Abt. 195 nr. 834 *in schwinbeck*; Dok 1662 SA A XX nr. 3473 *In Schwinbeck*; Dok 1712 SA A XX nr. 993 *auf Schweinbeck*; Dok 1720 *auff Schwinbek*; SchuldprotKarrhd 1736 *Schwienbeck*; K 1748 *Schweinbeck*; Dok 1749 *vorbesagtes Adeliches Guht Schwienbeck mit der dazu gehörigen sogenannten Brüllen-Kahte*; Beschr 1765 *von dem angekauften und niedergelegten Guhte Schwienbeck*; DAtl VII 359 *Det nedlagte Gods Svinebek er indlemmet i Gaarde*; Schröder I 292 *Svinebeck*; JensenStat p. 459 *Einen Meierhof Schwienebeck*; Kok II 391 *Svinbæk*.

Svinemarked. Opt 1935 da. [*æ ˈsvin·ˌmæɹgən*], nty. [*de ˈšwi·nˌmaɹgd*]. — Del af hovedgaden, se under Fåremarked.

Süderbol. 10/2 1529 (25/11 1546 SlesvProv III 275) *ein gut genohmet das Süderboel*; Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *Süder Bohl.* — Gård i Agtrup.

Süderhof, gd. VSK 1805 *Syderhof*; Regnsk 1835 *bey Süderhof in der Scheidung zwischen Leck und Achtruperfelde*; Gst 1858 *Sydgd*; (her?) Trap *Søndergaard*; LA *Süderhof*; NissenWb 1369 *de Sôtherhof*; Opt 1935 nty. [*sy·dəɹˈhùf*]. — Muligvis identisk med Süderbol ovfr.

Süderstraat. Opt 1935 nty. [*de ˈsy·dəɹˌsdrå·d*]. — I Stadum.

Südhof, gd. Schröder II 45 *Südhof*; Gst 1858 *Sydgd*; LA *Südhof*; Opt 1935 nty. [*sy·dhùf*]. — Syd for Lütjenhorn.

Scharfeneck, hs. Opt 1935 hty. [*ša·fən'èg*]. — Hs ved Lütjenhorn. Navnet var ifl. Opt 1935 kun ca. 30 år gammelt, hvorfor der ikke fandtes nogen dansk udtaleform.

Scheerschleifergasse. Regnsk 1841 *die sogenannte Scheerschleifer Gasse.* — Gade i Agtrup by.

Schnatebüll, Oster-, lb. Dag? 1438 (RegChr I p. 358) *Ostersnatebuttel*; udat. 1445-50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Snotebul*; udat. (16. årh. ÆDA V 513) *Snatebul*; RegFlensb c. 1470 *tho snatbul*; 12/4 1490 (omtrent samtidig afskr.) *to Snatebul*; Eb 1543 *Snatebul*; ARTondern 1533 *Ostersnatebull*; ARTondern 1537 *Osterßnatebull*; ARTondern 1540, 22/1 1542 SA C XII 1 nr. 498 *Snatebull*; c. 2/5 1554 (RA Hertug Hans d. Ældres Inlendisch Registrant 1553-56 fol. 128 DiplFl II 597) *bey Schnatebull*; 28/9 1560 SA Urk. Schlesw. C nr. 90 *tho Oster Snatebull*; ButterReg 1560 *Schnatebull*; Flensb. Marien KR[a] 1566 *tho Snutbull*; ARTondern 1579 *Schnatebull*; RegTondern 1580 *Snatebull, Oster Schnatebull*; Vort 1581 *tho Schnatebull*; DomcapReg 1586-87 *Schnadebull*; 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Schnatebul*; ARTondern 1594 *Schnatebul, Schnatebull, Schnatenbul, Oster Schnatebul*; Dok 1594 SA Abt. 7 nr. 948 *Snottebull*; ARTondern 1610 *zu Schnatebul, Oster Schnattebull, Oster Schnatebull, Middelschnatebul, die Middell vndt Oster Schnatebuller*; Eb 1613 *Oster Schnatebüll, Middell Schnadebüll*; Steuerreg 1613 *Oster Schnatebüll, zu Middel Schnatebüll*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Wester, Mittel vnd Oster Snatebull*; K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Mitt-, Oster Snatebull*; ARTondern 1640 *Schnatebul, Mittelschnatebul, Osterschnatebull*; Wittemak 1640 *Oster Snatebul*; Mejer 1648 *Snatebull*; Mejer 1652 *Oster Schnatebull*; Danckw 87a *Mittelschnatebull, Osterschnatebull*; SchuldprotKarrhd 1698 *Oster- und Mittel-Schnatebüll*; Reg 1712 *Schnatebüll*; DAtl VII 323 *Øster-Snatebøll*; Schröder II 244 *Schnatebüll, Mittel-, 1/2 Dorf, Schnatebüll, Oster-, 1/2 Dorf*; Gst 1858 *Ö[r] Snatteböl*; Trap *Øster-Snattebøl*; Kat *Dorf Oster Schnatebüll*; LA *Oster-Schnatebüll*; SchmPetOF p. 138 *Snåtebel, Aster-Snåtebel*; SchmPetK *Aster-Schnåtebel*; JensenWb 1927 *Åstersnôrtebel*; NissenWb 843 *Astersnõtebüll, Mellsnõtebüll*; Opt 1935 da. [ˈ*snadbøl*], nty. [*'o·sdɔɹ 'šnå·dəbỳl*], fris. [*å·sdɔɹ 'sno·dəbèl*]. — Forledsvokalen er i almindelighed a, men i enkelte kilder optræder rundet vokal, nemlig 1445-50 (o), 1566 (u) og 1594 (o); den følgende konsonant er i almindelighed enkelt t, men 1586-87 og 1613 har d og 1594, 1610 og 1858 har tt. Den sidstnævnte skrivemåde synes at afspejle den danske udtale med kort vokal, mens formerne med rundet vokal kan afspejle den frisiske udtales õ. Dette õ svarer til glfris. kort o. Den fris. udtale tyder altså på, at forleddet er subst. glfris. *snotta, snotte* „Nasenschleim", se Richthofen, Altfr. Wb under snotte, eller evt. et deraf dannet mandstilnavn. Dette ord er i den da. udtale oversat til subst. *snat*, en fra bl. a. mellemslesvigsk kendt sideform til snot „næseslim", som vistnok er lånt fra mnty. I den nederty. form er det fris. ord gengivet ved subst. Snaat[2] udt. [*snå·t*] „schleimige Masse, bes. Nasenschleim" (Mensing), der ligeledes kendes fra Mellemslesvig; dette ord synes at være en sideform med enkelt t til mnty. snot, snotte „Nasenschleim" (Sch.-Lüb.). Formen med d kan evt. bero på en dansk gengivelse af det nty. enkelte t. Et tilsvarende oldeng. Snotte forekommer som personnavn i England, se v. Feilitzen, The Pre-Conquest Personal Names of Domesday Book p. 368, og en -ing-afledning til dette personnavn indgår sandsynligvis i de engelske stednavne Nottingham (c. 895 Snotengaham, DB 1086 Snotingeham, 1130 Notingeham) og Sneinton (1086 Notintone, 1165 Snotintone), se English Place Names vol. XVII p. 13 og 174. Om *-büll* se bd. X.

Schnatebüllhof, gd. Schröder II 245 *Schnatebüllhof*; SchmPetOF p. 138 *Snåtebel Hoof, kurz Hoof*; Opt 1935 fris. [*sno·dəbèlɔɹ'hòf*], nty. [*snå·dəbỳlɔɹ'hòf*]. — Det tidligere Mittel-Schnatebüll.

Schwarzer Krug. Kat *Schwarzer Krug*; Opt 1939 da. [*æ 'so:ɹd 'kro·*], fris. [*di 'su·ɜɹdə 'krɔɥx*], nty. [*de 'swadə 'kro·x*]. — Andet navn på kroen Quellenthal.

Schönhof, gd. Schröder II 42 *Schönhof*; Opt 1935 nty. [*šø·nhùf*]. — Spøgende navn.

Skottenborg, gd. Dok 1676 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *daß Halb Bohl Schotten Burg genand*; Dok 1711, Dok 1715, K 1748 *Schottenburg*; DAtl VII 323 *Skottenborg*; VSK 1805 *Skolberg*; Schröder II 214, JensenStat p. 487 *Schottenburg*; Gst 1858, Trap *Skodborg*; Kat, LA *Schottenburg*; Opt 1935 da. [*sgɔdboɹə*], nty. [*šòdbùɹx, šòdənbùɹx*]. — Ved Gaarde. Efterleddet må være subst. *borg* i ironisk anvendelse om en halvgård. Forleddet er uvist.

Skrubbelund, beb. LA *Schruplund*; Opt 1935 da. [*sgrobə'lu·ŋ*], nty. [*šrùbə'lùnd*]. — Muligvis opr. en forbindelse skrub- og -lund. Første led er subst. [*skrop*] „kratskov" (Feilb.). Arealet ligger på Agtrup bymark ved det sydlige skel.

Slot, hs. Kat *Schloss-Acker*; Opt 1935 da. [*æ slɔd*], nty. [*de šlôd*]. — I Gaarde.

Slot, hs. Opt 1935 nty. [*dad šlôd*]. — I Stadum.

Smørholm, gd. Omtr. samt. påskrift på 7/6 1466 *in Smorholm*; RegFlensb c. 1470 *tho smerholm*; Zinsb 1509-15 *Smoereholm*; 15/3 1513 (kopi o. 1700 SA A IV nr. 691) *Tho Schmörholm*; ARSchwabst 1558 *Smorholm*; ARSchwabst 1572 *Smoerholm*; Festebr 1604 SA C VIII 1 nr. 64 *Jn Schmörholm*; Mejer 1648 *Lecksmorholm*; Mejer 1652 *Smörholm*; EbSchwabst 1660 *Schmorholm*; Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *von dem guth Schmörhollm*; Festebr 1687 SA C VIII 1 nr. 65 *das Festeguth Schmörholm genant*; Dok 1710 SA A XX nr. 2559, SchuldprotKarrhd 1725 *auf Schmörholm*; DingswKarrhd 1740 *in Schmärholm*; DAtl VII 323, VSK 1805 *Smørholm*; Schröder II 244, JensenStat p. 486, Gst 1858, Kok II 361 *Smörholm*; Kat, LA *Schmörholm*; Opt 1935 da. [ˈ*smö·əhɔlm, smø·əhɔlm, smøɹ·hɔlm*], nty. [*šmö·ɹhòlm*], fris. [*'smæ·ɹˌhùlm*]. — Forleddet er subst. glda. *smør*, n., som er en opr. (w)u-stamme, se BrN GG III 56, 142. De danske udtaleformer og skriveformen Smoere- i Zinsb 1509-15 tyder på en oprindelig tostavelsesform af forleddet, og denne kunne være en gen. sing.-form *Smøra, med ustammernes opr. endelse -a (< -aR), der ellers kun kendes fra subst. fæ (Skå.Lov gen. sing. fæ (< fēaR)).

Spitzenvilla. Opt 1929 nty. [*'sbìdsənˌvila*]. — Hs ved Lütjenhorn. Der var tidligere udsavede spidser i gavlvindskederne.

skulle vente en enstavelsesform i analogi med glda. bæk. Derimod kan Lækky være et fællesgerm. *lakiōn > fællesnord. *lakkja f. med gemination af k foran j, se f. eks. Br-N GG II 66f. Et sådant *lakkja ville i glda. i jy. kilder normalt foreligge som Lækki, jfr. de af Brøndum-Nielsen anførte eksempler, eks. *lukiōn „indhegnet jordstykke" > glda. lykky. Et sådant Lækki ville i sønderjy. blive til [ˈlæ·g] på samme måde som løkke „indhegnet jordstykke" er blevet til [ˈly·g]; i visse nørrejy. dialekter ville vi vente i bevaret, jfr. Aage Hansen, Den lydl. Udv. i da. I p. 241, Kort d.F. p. 128; svarende hertil har vi lyki subst. fra Søvind. Til bebyggelsesnavnet Lek i Nors s., Hillerslev h., er optegnet udtalen *lsk'i* (hvor ' må betegne „vestjy. stød"; skønt der ikke findes gamle navneformer af det sidstnævnte navn, kan det vel opfattes som bevis for, at navnet Læk kan være af da. oprindelse. Af samme oprindelse kunne være det sv. stednavn Läckö i Otterstad s., Kållands h., Skaraborgs län, 1292 *de Lächiu*; dette navn tolkes ganske vist i Ortnamnen i Skaraborgs län VIII 40 som dat. af et til glsv. länkia svarende sideform med assimilation nk>kk. Endelig kan nævnes det sjællandske landsbynavn Lekkende i Egesborg s., Bårse h., 23/4 1310 *Lækynge*, der kan være et gammelt *Lakjungi. Et glt. *Lakjōn kan antages opr. at være navn på Læk Å, der løber lige syd for byen. Den nty. udtale går tilbage til den enstavede danske udtale (og den enstavede nty. skriveform). Den fris. udtale går tilbage til enten denne enstavede form eller til en ældre udtale på [-ə].

Lækhus, forsv. gd. 24/6 1502 (16. årh.) *vnse guett Leckhuß*; ARTondern 1533 *Leckhuße*; ARTondern 1537 *Leckehuße*; ARTondern 1543 *Leckhuße*; Eb 1543 *Leckhuse*; RegTondern 1580 *Leckhus*; ARTondern 1594 *tho Leckhußen*; ARTondern 1610 *Leck Hueß*; RegTondern 1611 *Leckhuess*; Steuerreg 1613 *Leck Hauß*; ARTondern 1640 *Leckhues*; Danckw 87a *Leckhauß*; DAtl VII 322 *Midt i Lek-Aae har fordum staaet en Herregaard eller et Slot, kaldet Lekhus, hvis Rudera endnu er tilsyne*; KI 1782 *osten bey Leckhuuß Land*; Schröder II 13 *Leckhuus*; Schmidt p. 233, Trap *Lækhuus*. — Opr. kongeligt slot. Om *hus* se bd. X.

Læk Mølle, ml. ARTondern 1533 *van leckmoele*; ARTondern 1537 *Lecke moele*; ARTondern 1543 *Leckmolen*; 1/9 1546 (SlesvProv III 286) *de watermöll tho Lecke*; 10/5 1562 (SlesvProv III 308) *myt der molen to leckede*; RegTondern 1580 *Leckmoele*; ARTondern 1610 *Leck moehle*; VSK 1805 *Leek Möller*; Kat *Leck-Mühle*.

Midtgade, gade. Ejerslev *æ mitga·*; Opt 1935 da. [æ ˈmed‚ga:], hty. [*de mèdəl‚sdrå·sə*]. — I Agtrup.

Møllevad, beb. Mejer 1648 *Moellwath*; Mejer 1652 *Moelwath*; Danckw 87a *Möhlwatt*; DAtl VII 323 *Mylenvadt*; VSK 1805 *Mölvad*; Schröder I 39 *Möllwadt*; JensenStat p. 486 *Möllwatt*; Kok II 287 *Mølvad* (*Mølvaj*); LA *Mühlenwatt*; Opt 1935 da. [*møl·vaj*], nty. [*mö·lvad*]. — Øst for Agtrup.

Neuholm, gd. Schröder II 42 *Neuholm*. — Betegnet som „Stelle" ved Lütjenhorn.

Nordhof, gd. Schröder II 42 *Nordhof*; Gst 1858 *Nordgd*; (her?) Trap *Nordtoft*; LA *Nordhof*; Opt 1935 da. [*noɹdhof*], nty. [*nùɹdhùf*]. — I Lütjenhorn. Ifl. Opt 1935 skal det opr. navn have været *Norden dem Hofe*.

Nordhof, gd. Schröder I 39 *Nordhof*; Ejerslev *Nørgård* (eller *Norderhof*); Opt 1935 nty. [*ˈnùɹdəɹ‚hùf*]. — Ved Agtrup. Ifl. Ejerslev er navnet givet af den daværende ejers farfar.

Nordstadum, gde. Schröder II 307, Kat, LA *Nordstadum*. — Kaldes hos Schröder „die Fresenhagener Stellen". Jfr. *Stadum* ndfr.

Norregade. Opt 1935 da. [æ ˈnɔɹə‚ga:], hty. [*de ˈnùɹdəɹ‚sdrå·sə*]. — Gade i Agtrup.

Nørager, hs. Opt 1935 da. [ˈnöraxə]. — Hus i Norager ved Agtrup. Vokalen ø viser komparativen nyrthri, der bruges jævnsides med adverbiet northr > [*nɔɹ*]; om dette se under Norenge i Sdr.-Løgum s.

Oldemorstoft. Opt 1935 da. [*oljəmosˈtɔwd*]. — Huse i Læk syd og vest for kirken.

Osterhof, gd. Opt 1935 nty. [*o·sdəɹhùf*]. — Gd i Lütjenhorn.

Paddeborg. Opt 1935 da. [*paḍboɹə*]. — Huse i et hjørne af Agtrup by.

Pardusgab. Opt 1935 da. [*æ peˈdu·s‚gaf, æ paˈdu·s‚gaf*], nty. [*dad paˈdu·s‚lòx*]. — Et lille nu forsvundet hus midt i Læk by.

Persillegade. Opt 1935 da. [*æ paˈsilə‚ga:*], nty. [*de pe·dəɹˈsiljənsdrå·sə*]. — Gade i Agtrup.

Pold, hse. Opt 1935 nty. [*pùl*]. — Naturnavnet *Pold* i Stadum.

Pukebøl. RegFlensb 1499 *Pukebul*; 24/9 1534 (1709 SA Abt. 195 nr. 829) *ein guht tho Puckebull, Puckebull Muhle*; Dok 1702 (1709 SA Abt. 195 nr. 829) *wassermuhlen gerechtigkeit zu gaarde, vorhin Puckebullmuhle genant.* — Subst. oldn. *púki* „djævel", glda. *pukæ* „ond ånd", jy. *puge* „nisse".

Quellental. LA *Quellenthal.* — Hus sydvest for Læk.

Rosenberg, kro. Dok 1796 SA Abt. 195 nr. 836 *Rosenberg*; Dok 1800 SA C VI 5 nr. 1009 *durch Stadumwatt von Rosenberg bis zur Hörupper Feldscheide*; Opt 1935 nty. [*ˈro·sən‚bèɹx*]. — Navnet er opr. hty.

Ründel, gd. Gst 1858 *Rönned*; Kok II 331 *Rønned*; LA *Röndel*; Opt 1935 da. [æ ˈʳryŋəl], nty. [*de rỳnəl*], fris. [*rỳnəl*]. — Gården ligger ved et lille vandløb. Nty. *Ründel* „Abzugsgraben, schmale Rinne" (Mensing).

Sandager, lb. 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 318 *Sandt Acker*; 12/3 1588 SlesvProv III 353 *Sandtacker*; 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 356 *Santacker*; Mejer 1648, Danckw 87a *Sandacker*; Vide 1689 SA C XII 1 nr. 357 *der Kötener zu Sandtagker*; Dok 1701 *Sannacker*; Dok 1715 *zu Sandacker*; K 1748 *Sand-Acker*; DAtl VII 323 *Sandacker*; Dok 1799 *auf dem Stawen bey Sandacker*; VSK 1805 *Sandager*; Schröder II 214, JensenStat p. 487 *Sandacker*; Gst 1858, Kok II 334, Trap *Sandager*; Kat *Dorf Sandacker*; LA *Sandacker*; NissenWb 1921 *Soneker*; Opt 1935 da. [ˈsaŋaxə], nty. [*sandagəɹ*], fris. [*ˈsun‚e·gəɹ*].

Schaaphus, hs. DAtl VII 323 *Skaphus* eller *Berg.* — Nederty. Schaap „får" som låneord i dansk; jfr. ovfr. under Bjerg.

Schach, hse. Opt 1935 da. [*æ sgax*], nty. [*šax*]. — Naturnavnet Skagge i Stadum.

i Danmark. I Inge Wohlerts afhandling Imperativiske Stednavne (Ti Afh.) p. 88 findes der 18 lokaliteter, især kroer, af dette navn.

Langbjerg, hs og mle. NissenWb 1158 *Lungberig.* — Naturnavnet Langbjerg i Klintum.

Leckfeld, gde og hse. Kat, LA *Leckfeld.*

Lütjenhorn, lb. 2/3 1441 (17. årh. SA Urk. Flensb. nr. 99) *des dörpes Lütkenhorn*; RegFlensb c. 1470 *tho Lutkehorn*; 4/10 1488 (1540) *to lutkehorne inn Lecke kersbull*; RegFlensb 1499 *lutkehorne*; ARTondern 1533 *Lutkehornn*; ARTondern 1537 *Lutkehorne*; Sk 1543 *Luttke Hornn*; 29/1 1548 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 24 *tho Lutken Hornne, auer Lutken Hornne velt mark*; 18/1 1553 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 43 *to lutken Horn, dat Gudt to lutken Horne, auer lutke Horn velt marck*; 30/4 1555 DiplFl II 634-35 *to Lutkehorn, tho Luttkenhornn*; 30/4 1555 Hansb. Ark. XXXIX 29 1 nr. 1118 *to lutkehorn*; 20/5 1556 RA. Inlendisch Registrant 1556-57 fol. 29 *zw Ludtkenhorne* jfr. DiplFl II 654; Rodebock 1561 *van Lutke Horne*; RegTondern 1580 *Lutkenhorn*; 10/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 *Zwischen Lutkehorn* jfr. SlesvProv III 356; Tingsvidne 27/4 1592 SA C XII 4 nr. 69 *Lutkehörnn*; ARTondern 1594 *Lutkehorn*; Anschlag 1598-1614 *Lüttgenhorn*; ARTondern 1610 *Lutke Horn*; RegTondern 1611 *Lutkehorn*; Steuerreg 1613 *zu Lütkenhorn, Lutkenhorn*; Landreg 1626, ARTondern 1640 *Lütkehorn*; Wittemak 1640 *Lutkehorn*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651 *Lutkenhorn*; Danckw 87a *Lütkenhorn*; Dok 1695 SA A XX nr. 3184 *zu Kleinen Horn*; DAtl VII 323, 361 *Lytgenhorn Herregaard, Lytkenhorn*; VSK 1805 *Lutjenhorn*; Schröder II 41 *Lütgenhorn*; JensenStat p. 486 *Lütgenhorn* (dän. Lill-Horn); Schmidt p. 234 *Lütjenhorn* (i daglig tale Lilhvaarn); Gst 1858 *Lillehorn*; Kok II 254 *Lillehorn* (*Lilvårn*); Trap *Lillehorn*; Kat *Gut Lütjenhorn*; LA *Lütjenhorn*; NissenWb 579 *Lèttenhoarn*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Lütjenhorn* (jüt. *Wornmark*, fr. *Latjenhurn*); Opt 1935 da. [*lil*'voɹn (sj.), 'voɹn‚*maɹg*], nty. [*lỳdən*'*hùɹn*], fris. [*lèdjən*'*hoaɹn*]. — Da subst. horn er fælles for nty., da. og fris., og da adj. lille hører til dem der ofte oversættes i nederty. navnegengivelse, er det ikke utænkeligt, at navnet er et oprindeligt dansk Lille- eller Litlæhorn, jfr. de vekslende skriveformer af købstadnavnet Tønder, DS V 1, hvor dansk Litlæ-, Lille- skifter med nty. Lütken-, Lütke- efter kildens art. Men navnet kan også — og måske snarere — være et opr. frisisk Letjenhoarn, jfr. Peters i Nordfriesland 1929 p. 129, SchmPetOF p. 156 under Lütjenholm.

Lütjenhornfeld, gde. Schröder II 42 *Lütgenhornerfeld*; JensenStat p. 486 *14 Parcelenstellen auf Lütgenhornfeld*; LA *Lütjenhornfeld.*

Læk, flække. VJb 1231 (13. årh.) p. 9, 7/3 1326 *Lecky*; 18/5 1332 (Pav. Kopib.) *Lekky*; 1379-1428 DiplFl I 104 *in Lecky*; 1399-1468 DiplFl I 153 *de Lekke*; Udat. 1401-1450 (udtog i reg. over Gem. Arch. 1598 Rep 457a) *zu Lecke*; 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Lecke*; 7/9 1455 SlesvProv ny r. III 264, LibCens 1462 (Quellens VI 205, 259) *Lecke*; 7/6 1466, 8/6 1466, RegFlensb c. 1470, 9/5 1473 (RegChr I p. 375), 23/2 1480 (RegChr I p. 379) *to Lecke*; 20/12 1486 *in* [*Leck*]*e*; 20/12 1486 *ime kerspel to* [*L*]*ecke*; 4/10 1888 (1540) *inn Lecke kersbull*; 12/4 1490 (samt. afskr.) *to Lecke*; 16/7 1491 (Pav. Kopib.) *Lec*; ARSchwabst 1504, Zinsb 1509-15 Quellens VI 285, 315, 317, 6/5 1510 (16. årh.) *Lecke*; 8/5 1514 DiplFl II 96, 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 166), 1527 Schötebock p. 36 *tho Lecke*; 1530 Schötebock p. 51 *tho Leck*; ARTondern 1533 *Lecke, Lecke Karspell*; ARTondern 1537 *Lecke*; Eb 1543 *Lecke, Leck*; ARSchwabst 1556 *Leke*; ARSchwabst 1557 *Lecke, tho lecke*; 10/5 1562 SlesvProv III 311 *to Leck*; 3/9 1562 SlesvProv III 312 *tho Lecke*; RegTondern 1580 *Leck*; 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Leck*; ARTondern 1594 *Leck Caspell*; ARTondern 1610 *Lecke, Leck*; RegTondern 1611, Steuerreg 1613, K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1, Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer 1652 *Leck*; Mejer Altnordfr *Leck, Leccaw*; Danckw 87a *Leck, Leck Kirch*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Leck vel Lectung*; Reg 1712 *Leck*; DAtl VII 322 *Lek*; VSK 1805, Schröder II 13, JensenStat p. 485, Schmidt p. 233 *Leck*; Gst 1858, Kok II 264, Trap *Læk*; Kat *Dorf Leck*; LA *Leck*; SchmPetOF p. 138 *Leek*; JensenWb 1927 *Lêk*; NissenWb 47, 502 *Lek*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Leck* (fr. *Leek*); Opt 1935 da. [ˈ*læ.g, læg*], nty. [*lèg*], fris. [*le·g*]. — Navnets form er i 13. og 14. årh. regelmæssigt Lækki (skrevet Lecky), derefter *Lecke*; enstavelsesformen Leck forekommer første gang 1530 og bliver eneherskende ca. 1610. Navnet anses af Sach (II 288) og (Peters i Nordfriesland 1929 p. 129) for frisisk, idet de henviser til Padelek og Ivelek i Lundenberg hd og til det hollandske Lek, navn på en af Rhinens arme. Wolfgang Laur (Die Ortsnamen in Schlesw.-Holst. p. 288) anser navnet for dansk eller frisisk: „Die Dänische Form Lecky gibt wohl einen dänischen oder auch friesischen ja-Stamm wieder". Det hollandske flodnavn Lek behandles af M. Schönfeld i Nederlandse Waternamen (Bijdragen en Mededelingen der Naamkunde Commissie VI p. 181-188); de meget forskelligartede skriveformer af flodnavnet fortolkes her som et opr. (*Lakia >) *Lakkia, som normalt bliver til hollandsk Lek, der findes i flere holl. stednavne. Roden lak, der er afledsbeslægtet med oldn. lækr „bæk", findes desuden i germ. *lakō „vandsamling", der findes i flere hollandske flodnavne. Men dette velbevidnede germ. Lakia>Lakkia kan ikke være identisk med Læk, hvad enten vi opfatter dette som opr. dansk eller opr. frisisk. Opfatter vi det som opr. fris., skulle vi vente oldfris. letse med assibilation kj til ts og med i-omlyd af a. Et tilsvarende engelsk flodnavn er Leach, som Ekwall (English River-Names p. 241) tolker som et germ. lakjō identisk med dialektordet letch „a stream flowing through boggy land". De nuværende nordfris. dialekter har på grund af analogidannelser kun bevaret få ord med -ts < -ki̯ — blandt disse et med laki̯a nærbeslægtet ord, nemlig leets „en ske" (<*lakjōn) — men tilstrækkelig mange til at der for glnordfris. må opstilles de samme assibilerede former som for glfris. i øvrigt, se herom Ernst Löfstedt, Nordfriesische Dialektstudien II p. 262ff. Konklusionen må være, at den glnordfris. modsvarighed til Laki̯a ikke ville kunne gengives ved Lecky i VJB 1231. Heller ikke hvis vi opfatter Læk som et opr. dansk navn, kan vi anse det for identisk med Laki̯a, idet vi i så fald

Schwabst 1559 *Kerßuels marck, de falckenn ligg tho keruels marck*; ARSchwabst 1572 *Koruelsmarck*; Mejer 1648 *Corwelsmarck*; Mejer 1652 *Corwersmarck*; Mejer Altnordfr *Cohrwelsmarck*; EbSchwabst 1660 *Korvelßmarck*; Dok 1661 SA C VIII 1 nr. 65 *Zu Korvelsmarck*; Dok 1672 SA A XX nr. 3194 *Körlsmarck, Karlsmarck*; SchuldprotKarrhd 1743 *in Kölsmarck*; SchuldprotKarrhd 1755 *von Carlsmarck*; SchuldprotKarrhd 1758 *auf Körlsmarck*; DAtl VII 323 *Kørlsmark*; VSK 1805 *Kiölsmark*; Schröder I 454 *Karlsmark (vorm. Küllsmark, Korwelsmark, Kerwelsmark)*; JensenStat p. 486 *Körlsmark (Korwelsmark), ein Freihof*; Gst 1858 *Kjölsmark*; Kok II 247 *Kørlsmark (Kølsmark)*; Trap *Kjølsmark*; Kat *Körlsmark*; LA *Karlsmark*; NissenWb 337, 2640 *Küllsmark*; Opt 1935 da. [*kølsmaɹg*], nty. [*kỳlsma·g*], fris. [*kỳlsma·g*]. — Navnet tolkes af Kok, anførte sted, af plantenavnet *kørvel*, af la Cour i Sønderjyllands Hist. I 292 af „det irske Mandsnavn Kiarvall", og af Nissen (Wb p. 337) af et fris. personnavn Küll. Den førstnævnte mulighed er den bedste: kørvel hedder på glda. kiruæl, kyruæl (Harp.) og passer altså med de ældste skrivemåder af gårdnavnet. Det irske mandsnavn, der nævnes som en mulighed af Steenstrup (NoB II 132) synes at forekomme en enkelt gang i et islandsk gårdnavn, og kan ikke forenes med den velbevidnede udtale [*køls-*] der stemmer overens med skriveformerne fra 1672, 1743 og 1758. Det postulerede fris. mandsn. er ganske usikkert.

Karolinenruhe, gd. Opt 1935 da. [*kau'li·nən,ru:*]. — Ved Fresenhagen.

Kelsens, gd. Opt 1935 da. [*kelsəns*]. — I Agtrup. Navnet må være gen. af et slægtsnavn.

Ketelsburg, gd. Eb 1846 *Ketelsburg*; Gst 1858 *Ketilsborg*; Opt 1935 da. [ˈ*kæ·dəlsborə*], nty. [*kæ·dəlsbùɹx*]. — Ejeren hed ifl. Eb 1846 Ketel Boysen.

Kleinbol. Dematreg 1696 *vp Klein bohl.* — I Klintum.

Klingenberg, gd. Dok 1715 *Klingenberg*; Dok 1805 *dem Gaarder Parcellisten Paul Boisen auf Klingenberg.* — Ved Gaarde. Navnet forekommer ofte i Tyskland som gadenavn, men er også kendt i Danmark, se Hugo Matthiessen, Gamle Gader p. 17; jfr. DS VII 4 (Sønderborg).

Klingenberg, gd. Kat *Klingenberg.* — I Stadum.

Klintum, lb. RegFlensb 1499 *Klintem*; ARTondern 1533 *Klyntum*; ARTondern *Klintum*; 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *tho Klynttum* jfr. SlesvProv III 279; ARTondern 1537, Sk 1543 *Klintum*; 10/7 1556 (Hertug Hans d.æ. registrant 1554-60 fol. 295-96 RA - DiplFl II 665) *tho Clintum*; RegTondern 1580 *Klinthum*; ARTondern 1594 *Klintum, Klinthum*; ARTondern 1610, RegTondern 1611, Steuerreg 1613, K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1, ARTondern 1640, Wittemak 1640 *Klintum*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1652, Mejer Altnordfr *Clintum*; Danckw 87a, Reg 1712, DAtl VII 323, VSK 1805, Schröder I 477, Gst 1858, Kok II 224 *Klintum*; Kat *Dorf Klintum*; LA *Klintum*; JensenWb 1927 *Klēntem*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Klintum* (fr. *Klentem*); NissenWb 47, 502 *Klentem*; NdfriesMitt II 191 *Klintum am Klint*; SchmPetOF p. 138 *Klentem, Klintum*; SchmPetK *Klentem*; Opt 1935 da. [ˈ*kleŋdum*], nty. [*klìndùm*], fris. Læk s. [*klèndəm, klèndỳm*], fris. Risum [*klandəm*]. — Jabben, Die fries. Sprache der Karrh. p. 34 opfører en udtaleform Klantəm, der ellers kun kendes fra Bøking h., medens alle andre oplysninger går ud på, at byen hedder [*klèndəm*] i Kærherredsfris. Navnet må være dat. pl. af subst. glda. *klint*, m. „skrænt", her om skråningerne op mod Klintumer Berg. Samme navn er Klinting i Henne s., V.-Horne herred, ca. 1440 *klyntom*, og Klintum på Föhr, Mejer 1648 *Klintum.* I sidstnævnte navn foreligger det tilsvarende frisiske ord, der muligvis er lånt fra dansk, jfr. Hald, Stedn. på -um p. 117. Nærværende navn er vel snarest af da. oprindelse; herfor taler måske den fris. udtale med *è*, der ifl. Jabben, Die fries. Sprache der Karrh. p. 34, tyder på dansk lån; der er dog grund til skepsis overfor Jabbens skitseagtige behandling af glfris. i. Et indbyggernavn klintring er overleveret i forbindelse med landsbynavnet *Enge*, Enge s.

Klintumfeld, gde. LA *Klintumfeld.*

Knorborg, gde. Provinzialb. 1791 p. 4 *Knarburg, einige Stellen auf dem Lütgenhorner Grunde*; Schröder II 42 *Knorburg.* — Efterleddet er subst. *borg* anvendt ironisk om lille landejendom. Forleddet er verbet *knurre* i betydn. „give udtryk for misfornøjelse". Navnet forekommer ofte i Nordslesvig, se registret DS III 271.

Kokkedal, gd. Sk 1543 *Kockdal*; Tingsvidne 5/12 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 82 *tho kokedall*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho kakedal* (jfr. SlesvProv III 311); 8/9 1572 SA C XII 1 nr. 498 *van kakedael, tho kakedale*; Husum Tugebok 1/5 1593 *to Kockedaell*; Mejer Altnordfr *Kackedall*; SchuldprotKarrhd 1698 *zu Kackedahl*; Eb 1710 *Kockedahll*; SchuldprotKarrhd 1719 *auf Kackedahl*; DingswKarrhd 1754 *auf Kockedahl*; DAtl VII 323, VSK 1805 *Kokkedal*; Schröder I 486, JensenStat p. 486 *Kockedal*; Eb 1846 *Kokedahl*; Gst 1858, Kok II 230, Trap *Kokkedal*; Kat *Kokkedahl*; LA *Kokkedal*; NissenWb 256, 1861 *Kokedal, Kōkedāl*; Opt 1935 da. [ˈ*kɔgədal*], nty. [ˈ*kògə,dal, ˈgro·d ˈkògə,dal, ˈkle·n ˈkògə,dal*], fris. [ˈ*ko·gə,döl*]. — Fuglenavnet *kok*, muligvis om urfuglens eller agerhønens hane.

Koldens, gd. Opt 1935 da. [*kɔlǝŋs*]. — I Agtrup. Gen. af slægtsøgenavnet [*kɔlǝŋ*].

Kolonisterhuse. DAtl VII 323 *Colonisthuse*; VSK 1805 *Colonisthuuse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; Opt 1935 da. [*æ ka'nesdə,hu:s*], nty. [*de ka'nìsdən,hy:s*]. — Gde på Læk mark. En kone kaldtes [*gre·d ka'nesd*] (Opt 1935).

Korrevang, gd. LA *Korrwang*; NissenWb 579 *Karrewang*; Opt 1935 da. [ˈ*kɔrəvɔŋ, kɔɹəvɔŋ*], nty. [*kòrəvaŋ*]. — Vest for Agtrup, ved skellet mod Bølsbøl. Naturnavnet Korrevang i Agtrup.

Krim, gade. Ejerslev *æ krim.* — I den sydøstlige del af Agtrup. Det russiske halvønavn.

Kronborg, hs. Schröder I 453, JensenStat p. 486 *Kronenburg*; Gst 1858, Kok II 240, Trap *Kronborg*; LA *Kronenburg*; Opt 1935 da. [*'kro·nborə*], nty. [*kro·n·bùɹx*]. — Ved Karlsmark. Opkaldelse efter Kronborg Slot.

Kryb-i-ly. Opt 1935 da. [*kryfə'ly·*], nty. [*krỳfə'ly·*]. — Nedbrudt hs på Stadum Vesterhede. Ifl. Opt 1935 var der knyttet historier om røvere, tyve og nedgravede skatte til dette ensomt beliggende sted. Navnet Kryb-i-ly er hyppigt

Stat p. 487 *Der adl. Hof Gaarde*; Schmidt p. 234, Gst 1858 *Gaarde*; Kok II 159 *Gårde*; Kat *Hof Gaarde*; LA *Gaarde*; NissenWb 2049 *Guardem*; Opt 1935 da. [ˈ*gå:ə, gå·ə, æ* ˈ*gå:ə*], nty. [*xå·ɹdə*], fris. [*gu·aɹdə*]. — Navnet må opr. være plur. af det da. subst. *garth*, m. „indhegning". Den gamle navneform synes at være dat. pl. Gardum, -em vekslende med den tilsvarende nty. og hty. dat. pl.-form Garden, Garten; i 17. årh. afløses denne dativform i de da. og tyske kilder af den tilsvarende nominativform Gaarde, medens den fris. udtale ifl. NissenWb bevarer dativformen på -em, men i den senest optegnede form har erstattet denne med nominativformen på -ə, måske under påvirkning fra den da. og den nty. form. En sådan overgang fra dat. pl. til nom. pl. er ukendt i danske stednavne på -um, se Hald, Stedn. på -um p. 111ff., og må skyldes indflydelse fra frisisk, hvor dat. pl. på -em bevares helt op imod nutiden i substantivernes normale bøjningssystem, se Ernst Löfstedt, Beiträge I 46 ff. En naturlig forklaring på denne fris. indflydelse på skriveformerne får vi, hvis vi antager, at beboerne i den 1706 nedbrudte landsby var frisere. Denne antagelse passer desuden godt med forleddet i Fresenhagen, den hovedgård, der ejede den nedlagte landsby.

Gaardefeld, gde. JensenStat p. 487 *Der adl. Hof Gaarde mit den 6 Parcelen auf Gaardefeld*; Kat, LA *Gaardefeld*.

Gaarde Mühle. Danckw 87a *Gaarde Mühl*.

Gaden, hse. Opt 1935 da. [*æ ga:*]. — I Agtrup.

Grøndal, forsv. hs. Gst 1858, Kok II 155 *Grøndal*. — Syd for Agtrup.

Grønnevej. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*grö:n* ˈ*væj, æ* ˈ*grö:n,væj*], nty. [*de* ˈ*grø·nə* ˈ*vèx*].

Gut. Opt 1935 da. [*æ gos*], nty. [*dad xud*]. — Gd i Bølsbøl.

Gut. Opt 1935 nty. [*dad xud*]. — Navn på Lütjenhorn. På da. *Gården*.

Gården. Opt 1935 da. [*æ gå·ə*]. — Navn på Lütjenhorn. På nty. *dat Gut*.

Hedwigsruh, gd. Opt 1935 nty. [ˈ*he·dvixs,ru:*]. — Gd ved Fresenhagen.

Hoffnungstal, hs. LA *Hoffnungsthal*.

Hogelund, gd. Dok ca. 1590 SA C XII 4 nr. 69 *hohe Lundt*; 4/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 356 *Hogelundt*; Dok 1701 *das adeliche Guth Hohelund*; DAtl VII 323, 360 *Hogelund Herregaard, Hogelund*; Dok 1782 *nach Helund*; VSK 1805 *Högelundgde*; Schröder I 391 *Hogelund*; JensenStat p. 460 *Hogelund war als Witwensitz von Fresenhagen abgelegt, schon vor 1700*; Schmidt p. 234 *Høgelund*; Gst 1858 *Høgelund*; Kok II 183 *Hogelund*; Trap *Høgelund*; Kat *Hof Hogelund*; LA *Hogelund*; JensenWb 1927 wied. *Hûzelyn*; NissenWb 2652 *Hugelünn*; Opt 1935 da. [*hø*ˈ*lu·ŋ, he*ˈ*lu·ŋ*], nty. [*ho·qə*ˈ*lùnd*], fris. [*hu·qə*ˈ*lyn*]. — Efterleddet subst. da. *lund*, se bd. X. Forleddet er vel snarest det da. adj. hōgh, som i materialet kun fremtræder i danske kilders Høge- og i udtalen da. [*hø*ˈ*lu·ŋ*], men ellers er oversat til hty. Hohe, nty. Hoge- og fris. [*hu·qə-*]. Mindre sandsynligt er det at navnet opr. er fris.

Holbækvad, hs. Schröder I 39 *Holbekwadt*; Gst 1858, Kok II 184 *Holbækvad*; Trap *Holbæksvad*; Opt 1935 da. [*hɔlbæg*ˈ*vaj*], nty. [*hòlbèg*ˈ*vad*]. — Nord for Agtrup. Se naturnavnet Holbæk i Agtrup.

Holm, gd. Gst 1858, Kok II 185, LA *Holm*; Opt 1935 da. [*æ hɔlm*], nty. [*de hòlm*]. — Ved Vesterholm i Agtrup.

Holmike. LibCens 1462 (SRD VII 478) *Holmike*; LibCens c. 1468 *Halmeke*; 7/6 1466, 8/7 1466 *Holmeke*. — Gård der nævnes sammen med Karlsmark ndfr. som hørende til bispegodset i Læk. Navnet er nty., dim. af subst. holm.

Httenhof, gd. VSK 1805 *Httenhof*. — Navnet, der er anbragt sydvest for Lütjenhorn, er vel en forkortelse af et ellers ukendt Hüttenhof el. lign.

Hvilbjerg, gd. LA *Wielberg*; SchmPetOF p. 139 *Wielbearg. W. vielleicht Rad*; SchmPetK *Wielbearg*; Opt 1935 fris. [ˈ*vi·l,bäi*ˈ*ɜrə*], nty. [ˈ*vil,ba·x*]. — På Klintum mark, ved skellet mod Oster-Schnatebüll. Navnet må være en gengivelse af det alm. danske naturnavn Hvilberg, se DS V 185, jfr. registret DS III 257 under Hvil(e)bjærg, Hvil(e)høj, Hvilepold.

Højholm, gd. Gst 1858 *Höjholm*; LA *Hüholm*; NissenWb 2550 *Hühulm*; Opt 1935 da. [ˈ*hy·hɔlm*], nty. [*hy·hùlm*]. — Naturnavnet Højholm i Læk.

Høneborg, forsv. gd. Dok 1649 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *Hüneberg*; Dok 1701 *das adeliche Guth Hohelund sambt dem halben Hünenborger Bohl*; Mejer 1648 *Hoerebarg*; Mejer 1652 *Honbergn*. — Fuglenavnet *høne*. Jfr. naturnavnet Høneborg i Hogelund.

Insulgård. VSK 1805 *Insulgaard*. — Gd syd for Lütjenhorn, nær ved Iversager.

Iversager, gd. Schröder II 42 *Iversacker*; Gst 1858, Kok II 205, Trap *Iversager*; LA *Iversacker*; Opt 1935 da. [*yvəs*ˈ*axə*], nty. [*i·vəɹs*ˈ*agəɹ*]. — Naturnavnet *Iversager* i Lütjenhorn.

Jylde, Nørre-, gde og hse. VSK 1805 *Nord Iyld Gd. og H.*; Gst 1858 *N^re Jørl*; Trap *Nørre-Jørl*; Opt 1935 da. [*nɔ*ˈˀ*jyl:*], nty. [*nòɹd*ˈ*jỳl*]. — Det alm. navn på Nordstadum. Navnets etymologi er uvis.

Kalleshave, bebyggelse. VSK 1805 *Kalleshauge*; Schröder I 39, II 42, JensenStat p. 486, Gst 1858 *Kalleshave*; Kok II 211 *Kalleshavn*; Kat, LA *Kalleshave*; NissenWb *Kalleshau*; Opt 1935 da. [*kalə*ˈ*saw·, kaləs*ˈˀ*haw·*]. — Mandsn. *Kalle* og subst. *have*, se bd. X.

Kalslund, gd. DAtl VII 323, Dok o. 1790, VSK 1805 *Kalslund*; Schröder II 42 *Kallslund*; Gst 1858, Kok II 211 *Kalslund*; Opt 1935 da. [*kalsluŋ*], nty. [*kalfslùnd*]. — Mandsn. *Kalf* og subst. *lund*, se bd. X.

Kamerun, hs. Opt 1935 da. [*æ kaməɹom*], nty. [*kamə*ˈ*ru·n*]. — Ved landevejen fra Læk til Kliksbøl. Vistnok opkaldelse efter den tyske koloni i Vestafrika, i den danske udtale omtydet til kammerrum.

Karlsburg, kro. LA *Karlsburg*; Opt 1935 nty. [*ka·lsbôrx*], fris. [*ka·lsbôɹx*]. — I Klintum.

Karlsmark, gd. LibCens 1462 Quellens VI 204 *Keruelsmarke*; 7/6 1466 *to Keruelßmark*; 8/6 1466 *to Keruelßmarke*; Zinsb 1509-15 Quellens VI 315 *Kerlsuersmark*; 13/5 1513 (kopi o. 1700 SA A IV nr. 691) *tho Karnesmarcke*; SlBG 1523 *Keruelsmarck*; ARSchwabst 1557 *de falckenleigg tho keruelsmarcke*; ARSchwabst 1558 *Keruelsmarck*; AR-

besagtes Adeliches Guht Schwienbeck, mit der dazu gehörigen sogenannten Brüllen-Kahte; Dok o. 1750 *der Einwohner der Brüllkahte, welche zwar mitten in der Gaarde Feldt-Marckt liegt, aber doch zu Schwenbeck gehöret*; Beschr 1767 *Die sogenante Brüllen-Kahte*; DAtl VII 323 *Brull*; VSK 1805 *Bryllested*; Schröder II 214, JensenStat p. 487 *Brüll*; Gst 1858 *Brylle*; Kok II 100 *Brylle* (*Bryll*); Feilb. i SlesvProv IV 322 „En gammel Kone nævnedes altid „æ Bryllkun" eller „Katrin Bryll" efter Gaarden, hvorfra hun stammede"; Trap *Brylle*; Kat, LA *Brüll*; Opt 1935 da. [*bryl:*], nty. [*brỳl*], fris. [*bryl*]. — Muligvis samme navn som det vanskeligt tolkelige landsbynavn Brylle i Odense amt, se DS XIV 78f.

Buslund, forsv. gd. 6/5 1510 (16. årh.) *unse gudt Pußelundt*; Mejer 1648 *Buesslundt*; Mejer 1652 *Bustelundt*; Mejer Altnordfr *Buchslundt, Puselund*; Dok 1711 SA A XX nr. 2628 *Pußelund*; Kok II 102 †*Bueslund*. – Vest for Læk. Forleddet er uvist.

Bølsbøl, lb. Sk 1543 *Bulsßbul*; 16/1 1550 SA Urk. Schlesw. C nr. 59 *tho Bulsbull*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho bulsbul* (jfr. SlesvProv III 309, 311); 25/11 1572 (SlesvProv III 314) *van Bülsbüll*; 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69 *tho Bulßbull* (jfr. SlesvProv III 318); Landreg 1626 *Bülsbüll*; Mejer 1648 *Bülsbull*; Mejer 1650 *Bulsbull*; Mejer 1652 *Bulsbol*; Danckw 87a *Bulsbull*; Reg 1712 *Bülßbüll*; DAtl VII 322, 323, 358 *Bulsbøll, Bulsbøll Gods, Büllsbøll*; VSK 1805 *Bölsböl*; Schröder I 169 *Büllsbüll*; JensenStat p. 486 *der adlige Hof Büllsbüllhof*; Schmidt p. 234 *Büllsbüll*; Gst 1858, Kok II 107 *Bølsbøl*; Kat *Dorf Büllsbüll*; LA *Büllsbüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Büllsbüll* (fr. *Bellsbell*, jüt. *Böllsböll*); Opt 1935 da. [*bølsbøl, bylsbøl*], nty. [*bỳlsbỳl*]. — En skriveform Bulsbül fra 1410 anføres i Sach II 288 men er i øvrigt ukendt. Forleddet er uvist; det kan måske være gen. af et da. tilnavn (se DgP II 180f.).

Christiansborg, gd nord for Agtrup. Gst 1858 *Christiansborg*.

Danskegade. Opt 1935 da. [*æ 'dan:sg 'ga:ə, æ 'dæn:sg-ˌga:ə*], nty. [*de 'dæ·nišə 'sdrå·d*]. — Vejen fra Læk til Agtrup; her boede tidligere en del dansksindede familier.

Dörpstraat. Opt 1935 nty. [*de 'dø̀ɹbˌsdrå·d*]. — I Stadum.

Engbæk, lille gd. Opt 1935 nty. ['*èŋˌbèg*], fris. ['*èŋˌbe·g*]. — Lille gd. Marknavnet Engbæk i Klintum.

Eulenburg. Opt 1935 hty. ['*å̤ilənbùɹx*]. — Hus i en mose ved Agtrup. Her var tidligere mange ugler. Der kendes ingen da. form af navnet.

Fiskerhuset. Opt 1935 da. [*æ fesgəhus*], nty. [*dad 'fìšəɹ-ˌhu·s*]. — Hus på Stadum mark.

Fogedens. Opt 1935 [*æ fu:əs*]. — Gd i Agtrup. Ejeren har været Bauernvogt.

Frederiksborg, gd. Gst 1858 *Frederiksborg*; Kok II 135 *Frederiksborg*. — Jfr. Christiansborg ovfr.

Freienwill, gd. Rechn 1627 *am Hause zum Freyenwillen*; Gerichtsprot 1752 *auf Freyenwill*; DAtl VII 323 *Freyenwill*; VSK 1805 *Friville*; Schröder I 293, II 214, JensenStat p. 487 *Freienwillen*; Gst 1858, Trap *Frivilje*; Kat, LA *Freienwill*; Opt 1935 da. [*fri'vel:*], nty. [*fri·ən'vil*]. — Opr. et hus ved Gaarde som i 17. årh. endnu var en landsby under Fresenhagen. Jfr. herregårdsnavnet Freienwillen i Grumtoft s., som i bd. VII 115 antages at hentyde til ejerens frie dispositionsret over godset. Om anledningen til nærværende navn er intet oplyst.

Freiheit, gd. LA *Freiheit*; Opt 1935 da. [*frajhajd*], nty. [*de fraiˌhaid*].

Fresenhagen, hgd. C. 1550 SA A XVII nr. 159 *Fresen hagen*; Dok 1580 (Hjoldelund s.), Landreg 1588 (afskr.) *Wulff von der Wische zum Friesenhagen*; Dok 16/7 1596 SA C XII 4 nr. 69 *zum Friesenhagen*; Dok 1596 (afskr. o. 1700 SA C XII 4 nr. 72) *Wulff von der Wischen thon Freßenhagen*; Dok 6/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *zum Friesenhagen* (jfr. SlesvProv III 372); 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *zum Friesenhagen*; Dok 8/2 1598 SA C XII 4 nr. 69 *zum Friesenhagenn* (jfr. SlesvProv III 374); 17/10 1598 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 376 *zum Fresenhagen*; Anschlag 1598-1614, RegFlensb 1615-16 *zum Friesenhagen*; Landreg 1626 *Fresenhagen*; Wittemak 1640 *Fresenhagen*; Mejer 1648 *Fresenhagn*; Mejer 1650 *Fresenhagen*; Mejer 1651 *Frisenhagen*; Mejer 1652 *Fresenhagn*; Danckw 87a, Heimreich 1666 p. 107 *Fresenhagen*; Dok 1690 SA C XII 4 nr. 72 *zum Friesenhagen*; DAtl VII 323, 359 *Fresenhagen*; VSK 1805 *Fresenhagen Oster Parcel, Fresenhagen vester Parcel, Fresenhagen Berg Parcel*; Schröder I 276 *Fresenhagen*; Schmidt p. 234 *Fresenhavn* eller *hagen* (Frisernes Havn); Gst 1858, Kok II 136 *Fresenhavn*; Kat *Hof Fresenhagen*; LA *Fresenhagen*; NissenWb 31 *Frissenhägen d.i. der „freien hain"*; NissenWb 1575 *Frissenhågen*; Opt 1935 da. [*fresən'hawn, frøsən'hawn*], nty. [*fre·sən'hå·ᵊŋ*], fris. [*fresən'hå·qən*]. — Navnet må, som hævdet af Peters i Nordfriesland 1929 p. 129, være et gammelt nederty. navn. Forleddet er gen. pl. af folkenavnet nty. *Frees* „friser" (Mensing under Frees[2]) og efterleddet subst. nty. *Hagen*, se bd. X, i den danske udtaleform omtydet til -havn. Tilstedeværelsen af et gammelt nedertysk stednavn er påfaldende i dette område som ellers har lutter danske og frisiske stednavne, men kan måske forklares ved den antagelse, at navnet er givet af en nedertysk ejer, i så fald sandsynligvis et medlem af slægten van der Wisch, der ejede gården til ca. 1660. Forleddet Fresen- forklares ved, at befolkning både syd og øst for gården formodentlig har været frisisk i senmiddelalderen; jfr. under Gaarde ndfr.

Fresenhagenfeld, gde. Kat, LA *Fresenhagenfeld*.

Fåremarked. Opt 1935 da. [*æ 'få:əˌmæɹgən*], nty. [*de šå·bˌmaɹgd*]. — Den brede hovedgade vest for kirken i Læk var delt i tre markedspladser for henholdsvis hornkvæg, svin og får.

Gaarde, gde. 3/1 1534 (Design 1670) *das Gueth Gardum*; Dok ca. 1590 SA C XII 4 nr. 69 *gardem*; 14/6 1591 (SlesvProv III 356) *zwischen Östergarden . . .*; Tingsvidne 1592 SA C XII 4 nr. 69 *Tohm Gardinge Velttmark*; Dok 8/2 1598 SA C XII 4 nr. 69 *Stauwung des Muhlenteiches zue Gerdum*; 17/10 1598 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 376 *des Mohlenteichs zu Gardum*; Anschlag 1598-1614 *Georgi Blumen vidua Garden*; 1604 (JensenStat p. 487) *Garten*; Mejer 1648 *Garde*; Mejer 1650 *Gade*; Dok 1683 SA A XX nr. 3473 *zu Gardum*; K 1748 *Gaard*; Dok o. 1750 *ohngefehr in A$^{o}_{e}$ 1706 aber ist die Dorfschafft Gaarde . . . niedergelegt*; DAtl VII 323, 359 *Gaarde Herregaard, Gaarde*; Schröder I 292 *Gaarde*; Jensen-

Stadum: nogle udtaleformer efter Andreas Henningsen, Soholm, f. i Stadum 1858, flyttede derfra o. 1875. Nty. udtaleformer meddelt af kommuneforstander Peter Jensen, Stadum, f. 1877 i Schardebüll, og købmand Fr. Jensen, Stadum, f. på Schardebüllfeld 1888. (Der var ingen ældre indfødte i Stadum).
Oster-Schnatebüll: Gemvorst. Anton Nahnsen, Klintum, f. smst. 1884, og digefoged Jürgen Godbersen. Oster-Schnatebüll, f. 1867 i Leck, kom til Oster-Schnatebüll 1876, lærte fris. af skolekammerraterne.
Desuden nogle da. udtaleformer optegnet 1933 af Anders Bjerrum efter fru Catharina Heitmann, f. Brodersen, Nordstadum, f. 1877 i Stadum.

BEBYGGELSESNAVNE

Achter de Möhl. Opt 1935 nty. [*axdəɹ de* ˈ*mö·l*]. — I Stadum.

Achtrupfeld, gde. Kat, LA *Achtrupfeld.*

Agtrup, lb. 31/3 1398 DiplFl I 141 *to Akdorp*; 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Achtorppe*; udat. (16. årh. ÆDA V 514) *Achtorp*; udat. (udtog 30/11 1546 DiplFl II 383) *tho Ackdorp*; RegFlensb 1499 *Actorppe*; Skat 1499 *Actorpp*; ARTondern 1533 *Achtorpp*; ARTondern 1537 *Achtorp*; 10/5 1562 (SlesvProv III 309) *tho Achterup*; RegTondern 1580 *Achterup*; 13/5 1582 (SlesvProv III 318) *tho Ackdorp*; 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 318 *tho Ackdorp*; 17/5 1587 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 349 *tho Achterup*; 12/3 1588 (samt. kopi SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 353) *im Dorfe Achtorff*; 15/3 1588 SA C XII 4 nr. 69 *des dorpeß Achtorp*; 14/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 356 *Achtrup*; 14/6 1593 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 360 *zu Actorp*; 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Achtorp*; ARTondern 1594 *tho Achterup*; Dok 1594 SA C XII 4 nr. 69 *Achtorff*; Tingsvidne 1595 *tho Achtorp*; 21/8 1595 (samt. kopi SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 366) *zu Achtrup*; 17/10 1598 SA C XII 4 nr. 69 SlesvProv III 376 *von Achtrup*; KI 1609 *in Achtorff*; ARTondern 1610 *Achteruph, Achterup*; RegTondern 1611, Steuerreg 1613 *Achterup*; ARTondern 1640 *Achtrup*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1652, Danckw 87a, Reg 1712 *Achterup*; DAtl VII 322 *Agterup*; VSK 1805 *Achterup B. og M.*; Schröder I 39 *Achterup* (*Autrup*); JensenStat p. 486 *Achterup* (dänisch *Autrup*); Schmidt p. 234 *Achterup*, i Folkemunde *Avtrup*; Gst 1858 *Agdrup*; Kok II 69 *Agtrup* (*Avtrup*); Trap *Agdrup*; Kat *Süder Dorf Achtrup, Norder Dorf Achtrup, Oster Dorf Achtrup*; LA *Achtrup*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Achtrup* (jüt. *Autrup*, fr. *Acktoarp*); NissenWb 228 *Aktarp*; Ketelsen i Nordelb XIV 34 *fra awdrup*; Opt 1935 da. [*au̯drup*], nty. [*axdrùp*], fris. O.-Schnatebüll [ˈ*ox*ˌ*toaɹb*], fris. Risum [ˈ*ùg*ˌ*toaub*]. — Forleddet er mandsn. glda. *Āki* (DgP I); de fris. udtaleformer forudsætter langt a, den da. forkortet a. Om *torp* se bd. X.

Allee, gade. Opt 1935 nty. [*de aˈle·*].

Amalienburg, hs. Opt 1935 nty. [*aˈmå·liənbùɯx*]. — Ved Freiheit ndfr.

Barak. Opt 1935 da. [*æ brag*]. — Nu nedbrudt hs med tre lejligheder i Agtrup.

Barak. Opt 1935 nty. [*de brag*]. — Hus med tre lejligheder i Stadum.

Bentzens, gd. Opt 1935 da. [*bænsəns*]. — For o. 100 år siden havde ejeren tjent hos en gårdejer ved navn Bentzen; af den grund fik han og hans familie tilnavnet [*bænsən*], skønt slægtsnavnet er Petersen (Opt 1935).

Berg, forsv. gd. Gerichtsprot 1754 *Barg*; Beschr 1765 *dem Meyer-Hof Bärg genannt*; Dok 1767 *mit dem, zu dem Adelichen Guht Fresenhagen gehörigen Meyer Hoffe, Berg genannt*; DAtl VII 358 *Bærg* eller *Barg* i Leck sogn Kierherred er en Meiergaard til Fresenhagen; Dok 1784 SA C VI 1 nr. 8 *der so genannte Berg*; Conditiones 1787 *mit dem Meyerhofe Bärg*; Dok 1800 SA Abt. 195 nr. 836 *auf dem Hofe Berg*; VSK 1805 *Berg Parcel*; Schröder I 276 *Berg*; JensenStat p. 460 *der Meierhof Berg*; Gst 1858, Trap *Bjerg*; Opt 1935 da. [*majhofsˌbjeɹə*], hty. [*maɨhùfsˈbèɹx*].

Birk, den vestl. del af Læk. Steuerreg 1613 *Bircks Köthenere*; Dok 1665 SA A XX nr. 2514 *Die Boellsleute Vnndt Birck Kötener Zu Leck*; Tax 1697 *Die Bircks Käthener*; Dok 1698 (kopi SA C VI 5 nr. 1008) *die Barecks Leüten von Leck*; Dok 1707 SA C VI 5 nr. 988 *Lecker Bircks Leute*; Dok 1782 *die Bircks Köthnere*; Schröder II 14 *die Birk*; Dok 1843 SA C VI 5 nr. 983 *von der Westseite des Dorfes Leck, von der sogenannten Birk*; Kok II 78 *Birk*; H. C. Carstensen, Chronik 1899 p. 19 *Der südwestliche Teil von Leck, welche noch jetzt den Namen „Birk" führt, hatte im Jahre 1613 neunzehn Kätner, die man die Birkkätner nannten. Dieselbe sind schloßunterthänig gewesen und haben sogenannte Birkengerechtigkeit genossen*; Opt 1935 da. [*æ beɪg*], hty. [*de bɪɹg*]. — Oprindelig den kongelige del af byen Læk, modsat den biskoppelige del, jfr. *Bjerg* ndfr. Mellem de to bydele bestod der endnu i meddelerens ungdom et vist modsætningsforhold. Subst. *birk* „en fra herredet udskilt retskreds", jfr. ODS.

Bjerg, den østl. del af Læk. (Her?) DAtl VII 323 *Skaphus eller Berg*; Kok II 80 *Bjerg*; Opt 1935 da. [*æ bjeɹə*], nty. [*de ba·x*]. — Opr. bispegods, jfr. *Birk* ovfr.

Bol, gde. 1637 SA C XII 1 nr. 373 *de beiden Wester boehlen, den Beiden Osterboehlen, Oster Boehlen*; EbSchwabst 1660 *Bey den drey Bohlen zu leck*; Dok 1665 SA A XX nr. 2514 *Die Boellsleute . . . Zu Leck*; EbSchwabst 1674 *Bey den 3 Bohlen zu Leck*; Dok 1709 SA C VI 5 nr. 1008 *die so genante Bohls-Köttnere zu Leck.* — Subst. *bol* i betydn. „bondegård", jfr. bd. X.

Brunbjerg, gd. VSK 1805 *Bruunbergd*; Schröder I 39 *Braunberg* (*Brunberg*); Gst 1858, Kok II 99 *Brunbjerg*; Opt 1935 da. [*bromˈbjeɹə*]. — Adj. *brun.*

Brylle, gd. Lindewitt Eb 1659 *auf die Brüll*; Dok 1662 SA A XX nr. 3473 *nebenst der Brülle*; Dok 1747 (kopi SA C XII 4 nr. 105) *auf der Brüll*; K 1748 *Brüll*; Dok 1749 *vor-*

Dok 1819	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1819	Folium des im 2ten Angler District belegenen adel: Guts Gaarde. På Gaarde.
Dok 1819	Udskiftningssag i samme bd. som U 1795, afskr. fra 1860'erne. Klintum. SA Abt. 161 nr. 248^{a}.
Dok 1832	Udskiftningssag i samme bd. som U 1795, afskr. fra 1860'erne. Klintum. SA Abt. 161 nr. 248^{a}.
Eb^{1} 1695	Copia Aus der Stiffts-Voigtey Bordlum errichteten Erdbuch de anno 1695 ... Von denen Leckern und Schmeerholmer. SA C VI 6 nr. 1075.
Eb^{2} 1695	Copia aus der Stifts Voigtey Bordelum errichtetem Erdbuch de Anno 1695. SA C XII 1 nr. 314.
Eb 1785	Erd-Buch der gesammten Ländereyen, des adelichen Guths Fresenhagen nebst der dazu gehörigen Meyerhoff Berg. På Gaarde.
Eb 1790	Erd-Buch von wegen der sogenannten Maade des Dorfschafts Klintum, Kirchspiels Leck, gemessen im Juni und vertheilt im September Monath 1790. I samme bd. som U 1795, afskr. fra 1860'erne af en afskr. fra 1804. SA Abt. 161 nr. 248^{a}.
Eb 1798	Erdbuch der Ländereien des adelichen Guths Gaarde nach dem Vermessungs-Jnstrument des Herrn Deichgrafen und Landmessers Jacobsen in Tondern wie solche im Jahre 1798 eingetheilt worden. På Gaarde.
Eb 1842	Erd-Buch Uber die Lütgenhorner Ottings-Besitzer zu Achtrup ihre Heide-, Moor- und Weide-Ländereien umgeschrieben für die jetzigen Besitzer in Febr: 1842. Kaldes i Slutn.: „Copia nach dem alten Erdbuche", men dennes Alder er ikke angivet. Hos kommuneforstanderen i Achtrup.
Eb 1846	Erdbuch des Dorfs-Leck. 1846. I Gemeindeverwaltung Leck.
Gerichtsprot 1750–1763	På Fresenhagen.
K 1748	Carte von denen beeden Hochadelichen Höfen als Gaarde, nebst dessen Unterthanen, nemblich Sandacker, Friedenwill & Schottenburg und dann Schweinbeck, benebst die dazu gehörige Kathe, Brüll genandt sampt deren angrænzenden Gegenden und Situation, wie solche auf verlangen nach der geschehenen anweisung aufgenommen und entworffen worden, von die Gebrüdere Hans & Hinrich Hemsen, Gaarde, den 28ten Dec. Anno 1748. På Gaarde.
K o. 1770	Uden titel og årstal, ligger mellem sager fra 1769–1771, omtales 1771. Synes tegnet af en bonde. SA C VI 1 nr. 215.
KI 1782	Inventarium der Kirchen zu Leck. SA C VI 2 nr. 653.
Parzellierungsreg o. 1789	(Godset er iflg. medd. parcelleret 1789). Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Prot	Protocoll für das Dorf Leck. I gemeindeverwaltung Leck.
Reg 1594	Register der Hußtofften tho Achtrup. Orig. SA C XII 4 nr. 69.
Reg 1787	Vermeßungs-Register über die sämtlichen zu dem im Amte Tondern belegenen Meyerhofe Gaarde gehörigen Ländereyen, so wie über die Ländereyen der dazu gehörigen Dorfschaft Sandacker mit den übrigen darzu dienstpflichtigen Stellen Friedenwillen, Brüll und Schottenburg gemeßen in Februaris und Martio 1787. På Gaarde.
Regnsk	Byregnskab uden titel. Hos kommuneforstanderen i Agtrup.
Tingb 1731	Dinges-Winden Protocoll Pro 1731. SA C VI 6 nr. 1077.
U 1795	Vermessung-, Taxirung- und Auftheilungs-Jnstrument der Acker-Ländereien zum Dorfe Klintum in der Karrharde, Amts Tondern. Afskr. fra 1860'erne af en afskr. fra 1804. SA Abt. 161 nr. 248^{a}.
Verz o. 1800	Verzeichniß der zu dem Guthe Gaarde gehörigen Acker und Wieseländereyen. Uden år. På Gaarde. Underskrevet af H. Moritzen.

Meddelere

Opt 1935	Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Agtrup: 73 da. udtaleformer efter Peter Rossen, Büllsbüll, f. i Agtrup 1855, hvor han boede til 1885, Broder Petersen, Agtrup, f. smst. 1865 (nogle da. og nty. former), og dennes søn Nicolai Petersen, Agtrup, f. smst. 1902 (de øvrige nty. former). Bølsbøl: Nicolai Nissen, Seewang, f. 1869 i Bølsbøl, og hans broder Hans Nissen, Büllsbüll, f. smst. 1877. Fresenhagen: Albert Gerhard Jacobsen, Fresenhagenfeld, f. smst. 1873 (da. og nty. former) og Christian Petersen, Karlum, f. 1874 i Achtrup, arbejdede på Fresenhagen som daglønnet 1898–1909 (da. former). Gaarde: Peter Petersen, Sandacker, f. 1859 i Skavlund, til Sandacker 1885, og dennes søn, kommuneforstander Peter Petersen, Sandacker, f. smst. 1886. Nogle få former efter fru Sophie Bossen, f. Levsen, Leck, f. på Gaarde 1865. Hogelund: Peter Bossen, Leck, f. 1866 i Karlum, på Hogelund 1877–1926. Klintum: kommuneforstander Anton Nahnsen, Klintum, f. smst. 1884. Lütjenhorn: kommuneforstander Carsten Ingwersen, Lütjenhorn, f. 1892 i Flensburg, samme år til Lütjenhorn. Faderen og moderen f. i Achtrup. Læk: Carsten Petersen, Birkestrasse 2, Leck, f. 1879 i Læk (de fleste ty. former og o. halvdelen af de da.), Andreas Sørensen, Kamerun vest for Læk, f. 1857 i Ründel (næsten alle de øvrige da. former), og Jes Johannsen, Glaserkro, f. 1874 på Karlsmark, faderen f. i Soholm, moderen i Klintum, forældrene talte fris. indbyrdes og nty. med drengen, der dog kan lidt da. (nogle få former fra Karlsmark og Smørholm). Spragebøl: Peter Petersen, Sandacker, f. 1859 i Schafflund, tjente i Sprakebüll 1883–1885; har boet i Sandacker siden 1885.

LÆK SOGN

Kilder

Add 1798	Additamentum zum Vermessungs-Protocollo über die zum Adelichen Guth Gaard gehörigen Ländereyen nebst den Ländereyen der Untergehörigen wie solche in anno 1798 eingetheilt worden. På Gaarde.
Beschr 1765	Eine richtige Beschreibung und Anschlag von dem Adelichen Guhte Fresenhagen, nebst dem Meyer-Hof Bärg genannt, wie auch von dem Guhte Gaarde, als einem separaten Guhte. Landesbibl. S.H.c.507.
Beschr 1794	Beschribung über ein Theil Wiese Ländereyen dH. Schleiden auf Lütgenhorn zugehörig. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Beschr 1798	Beschreibung der von dem Hoffelde des adelichen Guths Gaard, im Bezirck des Amts-Tondern Belegen, zu verckaufenden 2 Parcelen. På Gaarde.
C.H.Carstensen, Chronik 1899	C.H.Carstensen: Chronik des Dorfes und Kirchspiels Leck und der Karrharde. Herausgegeben von Gregers Nissen. Altona [1899].
Conditiones 1787	Conditiones wornach das adelige Guth Fresenhagen nebst dem dazu gehörigen Meyerhofe Bärg, auf öffentlicher Licitation, auf dem Schlosse Gottorff, vor der Allerhöchst verordneten Concurs-Commission, den 29sten October d.J. an den Meistbietenden verkauft werden soll. Tryk. Slesvig 1787. SA C VI 1 nr. 156.
Design 1670	Designatio Deren von den Herrn Friesenhagischen Vormünder mihr außgeandtworteten Vnndt zue dem Guethe Friesenhagen gehörigen Documenten. 1670. På Fresenhagen.
Dok 1642	Landfordeling mellem de Lindevedske og de hertugelige Bønder i Sprakebüll og Fordeling ml. de Lindevedske Bønder indbyrdes. — Samtidig Kopi. SA C XII 4 nr. 47.
Dok 1701	Kaufvertrag. I provsteboligen i Leck.
Dok 1711	På Gaarde.
Dok 1715	På Gaarde.
Dok 1720	Kopi. På Gaarde.
Dok 1733	Udskiftningssag. Agtrup. SA C VI 1 nr. 215. Afskr.
Dok 1747	SA C XII 4 nr. 105.
Dok 1749	På Gaarde.
Dok o. 1750	På Gaarde.
Dok 1761	Akt vedr. Omlægning af Indtægterne. SA C VI 1 nr. 210.
Dok 1769	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1770	Udskiftningssag. Agtrup. SA C VI 1 nr. 215.
Dok 1771	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1771	Udskiftningssag. Agtrup. SA C VI 1 nr. 215.
Dok 1774	På Gaarde.
Dok 1774	Udskiftningssag. Agtrup. Afskr. SA C VI 1 nr. 215.
Dok[1] 1780	Udskiftningssag. Agtrup. Afskr. SA C VI 1 nr. 215.
Dok[3] 1780	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1782	Udskiftningssag. SA C XII 1 nr. 314.
Dok[1] 1782	Udskiftningssag. Kopi. SA C VI 1 nr. 253.
Dok o. 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok[1] 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok[2] 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok[3] 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok[4] 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok[5] 1790	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1791	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1792	Vertheilungs-Instrument über die Wiesen-, Heide- und Weide ländereien, der drei Besitzen auf dem sogenannten Nieland zugehörig. Copia Copiae. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1794	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1798	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1799	På Gaarde.
Dok 1802	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1803	Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1805	På Gaarde.
Dok 1810	Udskiftningssag i samme bd. som U 1795, afskr. fra 1860'erne. Klintum. SA Abt. 161 nr. 248[a].
Dok 1811	Udskiftningssag i samme bd. som U 1795, afskr. fra 1860'erne. Klintum. SA Abt. 161 nr. 248[a].
Dok 1818	På Gaarde.

1698 *das volle Antheill Wischland in die See genand gelegen im alten Klixbüller Koeg*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Enge, Seh, und Blag darneben*; SchuldprotKarrhd 1735 *See Land*; Kat *Seefenne*; Opt 1935 da. [æ sjø], nty. [*de 'se·ˌfènə*]. — Lille lavt marskareal.

Tagsø. Mejer 1652 *Reitsee*; Kat *Die Reithsee*; Opt 1935 da. [*ta·sjø*], nty. ['*re·dˌse·*]. — Plantenavnet *tag* „phragmites" oversat til nty. Reit „phragmites" (Mensing under Reet).

Tinningstedham. Kat 1627 *Tinningsteder Hamme*; Dematreg 1696 *Tinnigsted Hamb, Oster und Wester Tiningsted Hamb*; Dok 1697 *Tinnigstedtham*; Tax 1697 *Oster Tinningstet Hamb, Tinningstedt Ham, Oster und wester Tinningstet Ham*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Tinningstette Ham, 2 dbt· in oster Tinningstett Ham und 3/4 in der Westerham*; Taxation 1702 *Oster und wester Tinningstedt Ham*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Norden Tinningstetter Hamb*; Taxtb 1709 *oster Tinnigstedt Ham, oster vndt wester Timigstedt Ham*; Reg 1712 *Oster und Wester Tinningstedtham, in Tinningstedthamb*; Reg[4] 1739 *Tinningstetter Hamm*; SchuldprotKarrhd 1735 *im Klixbüllerkoege in Oster Tinningstedt Hamm*; Dok o. 1750 *Oster & Wester Hamm*; Koogsb 1784 *in Tinningstedterhamm*; Kat *Oster Tinningstedter Hamm, Wester Tinningstedter Hamm*; SchmPetOF p. 131 *Tinningsta'er Hâm, Tinningstedter Hamm.* — Et meget stort marskareal, der ejedes af bønder i Tinningsted, Karlum s. Jfr. *Høvej* ovfr.

Toft. Kontrakt 1656 *die Tofft*; Dok 1734 *ein Demath 45 Ruthen im Klixbüller Koege die Toft genannt*; SchuldprotKarrhd 1735 *auf die Tofft.* — Ved Buttersbøl. *Toft*, se bd. X.

Torensham. ARTondern 1533 *van Toreßham*; ARTondern 1535 *van Toreßhame*; ARTondern 1541 *vann towßham*; ARTondern 1543 *towsham*; RegTondern 1580 *Torenshamme*; ARTondern 1610 *Vor Thorens Hamme*; RegTondern i6ii *Vor Torenßham*; Eb 1613 *Thorensham, Thorenßham Coeg*; Steuerreg 1613 *in Torensham, für Thorenshammer Vesteland*; ARTondern 1640 *festelandt in Tormßham, Tornßhamme*; Fæstebrev 1695 (kopi SA C VI 2 nr. 648) *in Thorens Ham.* — Forleddet er sandsynligvis nty. gen. på -ens af mandsn. glda. *Thōri*. Om *ham* se bd. X.

Torffenne. Regnsk 1763 *in der Torfffenne süden Clixbüll*; Kat *Torffenne.* — *Torf* „tørv". *Fenne*, se bd. X.

Trinstykke. Kat *Trinstück.* — Lille stykke agerjord, hvor kirkestien fra Kathale krydser landevejen til Brarup. Subst. *trin* anvendt om stente.

Unter der Chaussée. Kat *Unter der Chaussée.*

Vandløsningen. Kat *Über dem Wasserlauf, Vor dem Wasserlauf*; Opt 1935 da. [æ '*vaŋ·ˌløsnəŋ*]. — To stykker agerland og et vandløb. Af jy. *vandløsning* „hovedgrøft, som afleder vand" (Feilb.). Jfr. Vandløsningen, Hostrup s., Slogs h. DS V p. 672.

Vejager. Kat 1627 *westen den weghacker, bj dem wegeacker, de wechacker*; Dematreg 1696 *Norden de wegacker, Süden de weg Acker*; Tax 1697 *Süden de Weg Acker*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *den Halben weg Acker*; Reg 1712 *Norden den Weg acker*; Reg[3] 1739 *Westen dem weg Acker, Jn Oster weg Acker*; Kat 1746 *westen dem Weg Acker, Oster weg Acker, Beosten den Weg Acker*; KI I 1782 *osten den Weg-Acker*; Eb 1846 *wester Wegakker*; Opt 1935 da. [ˌ*væjaxə*]. — Vejen fra Kliksbøl til Klockris i Lindholm s., Bøking h. Ordet betyder egentlig „ager der anvendes som vej". Ifl. Dok 1673 SA A XX nr. 3078 har der været tvivl om, hvorvidt denne vejager var en alfarsvej eller ej: „daß dießer wegacker kein Herrweg, sondern der Mittelteich der rechte Herrweg wehre" (at denne vejager ikke var en alfarvej, men at middeldiget var den rette alfarvej). Efter målebordsbladet at dømme løber den nuværende vejager netop på et middeldige; i så fald må det antages, at den refererede proces har ført til en flytning af vejen, der desuagtet bevarede sit gamle navn.

Vejager Bro. Opt 1935 da. ['*væjaxə 'bro·*].

Westen den Hof. SchuldprotKarrhd 1702 *debitoris fenne bey Klixbüll belegen westen den hoff genand.*

Vieracker. SchuldprotKarrhd 1698 *eine Fenne drey dehmt groß vier Acker genand*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die 4 Ackern*; SchuldprotKarrhd 1710 *vieracker*; KI 1736 *4 äckern*; SchuldprotKarrhd 1739 *1 1/2 demath Marschland in Gotteskoeg auf die so genandte 4 Acker belegen*; KI 1782 *4 Äcker.*

Vindeskær. Dok 1570 SA C XII 1 nr. 341 . . . *na Abisdam besudem denn schedinge vnde nha Wyndtzkar dar Broder andersen Lanndtt Jn mede Lichtt*; (her?) 26/6 1584 (SlesvProv III 323) *in Windeham aufn Klixbülschen Felde*; ARTondern 1610 *Wintzkar*; Steuerreg 1613 *in Wintzkarr*; ARTondern 1640 *Windt Kier*; Dematreg 1696 *Winniskier, winnis Kier, in Windes Kar*; Tax 1697 *Winniskier, Rinnes Kier, Winnies Kier, Jn Windis Kar*; Dok o. 1700, Taxtb 1709 *Winnis Kier*; Tax 1709 *Winniskier Marschland*; Reg 1712 *Wimiskier, Wiemes Kier, in Windelskier, Wimmiskier*; Dok 1722 *in Windeskier*; Reg 1733 *in Winneskier*; SchuldprotKarrhd 1735 *in windskarr*; Koogsb 1735 *Windeskarr*; SchuldprotKarrhd 1754 *in der fenne Windeskier genandt auf Kathaler feld belegen*; Dok 1757 *Boverstedt Eng und Windes Karr, Windeskiær*; Regnsk 1765 *in Windes Kair*; Koogsb 1784 *Windeskarr.* — Ligger ved Kathale ifl. Dok 1757. Forleddet er muligvis tilnavnet glda. *Wind* (DgP II 1198ff). Om *kær*, se bd. X.

Wischhallig. Dematreg 1696, Tax 1697 *Wisch Hallig*; Reg 1712 *in Wischhallig.* — *Wisch* og *hallig* se bd. X.

Vor dem Feldwege. Kat *Vor dem Feldwege.*

Vrågård. Kat *Wraagaard*; Opt 1935 da. [*vrå·xə*], nty. ['*vrå·ˌxå·ɹd*]. — Agerjord omkring gården *Vrågård*, se denne under bebyggelsesnavne.

Über dem Fussteige. Kat *Über dem Fussteige.* — Stort stykke agerjord oven for en sti, der løber langs gårdrækken i Sønder-Kliksbøl.

Über der Chaussée. Kat *Über der Chaussée.*

Zwischen den Strömen. Kat *Zwischen den Strömen.*

II 957) *Jn dem More ock de wischen*; 5/7 1557 SA Urk. Schlesw. C nr. 86 *bauen by den Ackeren vp dat Mor*; Kat 1627 *Vp de maeße*; Dok 1673 SA A XX nr. 3078 *Zwischen Klixbüll Oster und wester Mohr*; SchuldprotKarrhd 1698 *Klixbül Maes*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *die alte und newe Maeß*. — To arealer syd for Kliksbøl oven for den egentlige marsk; en del af det kaldes i Kat Torffenne. Subst. da. *mose*, tidligt indlånt i nty. i formen maas, dvs. med lang å-lyd svarende til da. kort eller forlænget o; se iøvrigt bd. X.

Mosevej, Gammel- og Ny-. SchuldprotKarrhd 1698 *Mohrweg*; Kat *Alter Mooseweg, Neuer Moosweg, Moorweg*; Opt 1935 da. [æ ˈ*gamǝl* ˈ*mo:sˌvæj*, æ ˈ*ny* ˈ*mo:sˌvæj*]. — To veje, der begge fører til det ene af de to arealer, der hedder *Mose*.

Mühlensteig. Dok 1734 *bis zu dem Mühlensteig*; U 1808 *an dem alten Mühlensteig*.

Møllevej. SchuldprotKarrhd 1699 *6 stück Ackers auf debitoris Norball belegen von den Mühlenweg ab bis ostwerts*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *biß an der Muhlen weg*; SchuldprotKarrhd 1721 *bis an den Mühlenweg*; Dok 1734 *bis an dem Mühlen-Wege*; U 1808 *der Mühlenweg, bis an dem alten Mühlenwege*; Kat *Über dem Mühlenwege, Mühlenweg, Der Mühlweg, Vor dem Mühlenwege*; Opt 1935 da. [æ ˈ*møl·væj*].

Nachtfenne. Kat *Nachtfenne*. — Agerjord. Om *fenne* se bd. X.

Neuer Wang. Kat *Neuer Wang*. — Om *vang* se bd. X.

Nickels Nickelsen Hamm. SchuldprotKarrhd 1700 *1 dbt WischLand Nickels Nickelsen Hamm genand in olden Klixbüller Koeg belegen*.

Nis Nissens Moorham. Reg 1813 *Nis Nisßens Mohr Ham*; Eb 1846 *Nis Nissens Mohrhamm*. — Om *ham* se bd. X.

Norden dem Herwege. Kat 1746, Kat *Norden dem Herwege*. — Samme lokalitet som *Etning*, se dette.

Nordergarden. ARTondern 1610 *Vor den Norder garden*; RegTondern i6ii *Nordergarden*; ARTondern 1612 *von Nordergarden 2 foder torff*. — Muligvis bebyggelsesnavn.

Norder Muhlen Acker. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Norder Muhlen Acker*.

Nyeng. SchuldprotKarrhd 1698 *in die Heege und nie Mede*; SchuldprotKarrhd 1731 *in Neu-Eng*; (her?) Koogsb 1735 *Andreß Andersens Neue Wisch*; (her?) Koogsb 1784 *neue Wisch*; Kat *Oster Neuwiesch*. — Efterleddet er formodentlig subst. da. *eng* oversat dels til nty. *Wisch*, dels til fris. *mede*, se bd. X.

Nyland. SchuldprotKarrhd 1704 *in Nyland*; SchuldprotKarrhd 1735 *Neuland*; U 1808 *vor dem Neuland*; Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [*nylaŋ*], nty. [*nå̝land*].

Nymose. SchuldprotKarrhd 1698 *auf der Neu Maeß, sein voll antheil Nye Maß*; Regnsk 1762 *auf der Neuen Mohr*; Kat *Die neue Moose*; Opt 1935 da. [æ ˈ*nyˌmosǝ*], nty. [ˈ*nå̝ǝ*-ˈ*mo·zǝ*]. — Støder op til Gammelmose.

Nyvej. Dematreg 1696 *by osten Nie weg*; Tax 1697 *Bey Osten Nieweg*; Dok 1716 *Osten Neu Weg, Westen Neu Wegh*; Koogsb 1735 *an Neuweg, am Neuen Wege*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *auf dem Neuen Weg neben Wragahrd*; KI 1782 *in die Fenne Kiel genannt am neuen Wege belegen*; KI 1782 *in der Fenne Kiel genannt am neuen Wege*; Opt 1935 da. [*ny*ˈ*væj*]. — Vejen forbi kirken.

Oldekoog. — Se under *Kliksbøl Kog*.

Osterkoog. Dematreg 1696 *Oster Koge*; Tax 1697 *Oster Kog*; SchuldprotKarrhd 1698 *in die oster Koeg*; (her?) SchuldprotKarrhd 1698 *2 dbt· Wisch in der Osterbuy*; Reg 1712 *oster Koege*. — Om *kog* se bd. X.

Otteagre. Kat *Achtacker*; Opt 1935 da. [ˈ*å·daxǝ*], nty. [ˈ*axdˌagǝɹn*].

?Pold. NissenWb 2981 *Pùill', eine kleine höhe mit einem hause bei Klixbüll*.

Rodefenner. Reg 1626 *an de Raj*; Kat 1627 *Vp Clixbullfeltt vp de Rode genomet*; Dematreg 1696 *in de Norde Radde fenn*; Tax 1697 *Jn de Norder rothe Fenne*; Reg 1712 *in der Norder rode fenn*; SchuldprotKarrhd 1751 *in die Raadefenne*; Tingb 1763 *einen Acker in süder wang Rod Acker genandt*; Kat *Radefenne*; Opt 1935 da. [æ ˈ*rå:jˌfæn·*], nty. [ˈ*rå·i̯ˌfèn*]. — Glda. **roth*(*æ*) „rydning", hvor glda. kort o ved sen forlængelse i åben stavelse er blevet til lang å, se Bjerrum i Festskr Poul Andersen p. 57f. Om forleddet se iøvrigt bd. X under *roj*.

Rosvej. U 1808 *Der Rossweyer Weg, der Mühlenweg süden vor Roßwey, bis zu Roswey, Norden Rossweg*. — Af nty. *Ross* „hest", eventuelt som låneord i da., jfr. Kalkar under *Ros*.

Rottgraben. Kat *Rottgraben*. — „Die kleinen Wasserlösungsgräben der Marsch heißen „Rottgräben"" (Mensing under Rott[2]).

Saatfenne. Koogsb 1735 *Hauß Nißens ostere Saetfenne Westere Saetfenne*. — Hty. *Saat* „sæd, korn".

Saltbod. Tax 1697 *Soldbode*; 1665 (SchuldprotKarrhd 1698) *2 1/2 dehmt de Soltboe genand*; Dok o. 1700 *Soltbode*; Taxtb 1709 *Solt Boede*; Taxation 1709 *Solt Bode*; Reg 1712 *Sothbede*; SchuldprotKarrhd 1721 *seiner Solt-Boedefenne, Jhrer Schinkfenne oder Solt Bode ohnweit des alten Teichs auf der Norderseite gegen Ühlebüll hin belegen*. — Samme lille marskareal som Skinke ndfr. Om subst. saltbod se ODS.

Schweingras. KI 1736 *seinem so genannten Schweinstücke*; KI 1782 *den Clixbüll Hofes Staven-Grund oder so genanntes Schweingras*; KI 1782 *den Klixbüll-Hofes Stavengrund oder sogenanntes Schweingras*.

Sechs Ackern. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Von die 6 Ackern*; KI 1736 *6 ackern*; KI 1782 *Sechs Äcker mit der* Tofte. — Ifl. KI 1736 er det geststykker.

See Eng. Dok 1742 *in See Eng*.

Skinke. SchuldprotKarrhd 1721 *Ihrer Schinkfenne oder Sold Bode*; Karrharder Gotteskoog Koogsb 1735 *die Schinckefenne*; Regnsk 1736 *Sckinckfenne*; Kat *Schinken*; Opt 1935 da. [æ ˈ*sgiŋ·g*], nty. [*deˈsiŋgǝn*]. — Marskfenne. Subst. *skinke*, muligvis efter fennens form.

Späthland. Kat *Späthland*. — Smal strimmel i fortsættelse af Nymosevej. Se DS V p. 21 Spedland i Højer Flække.

Stavnsvej. Kat *Stavensweg*; Opt 1935 da. [*sdåwnsˌvæj*]. — Vej ved Karrharderhof. Om *stavn*, se bd. X.

Süden dem Herwege. Kat *Süden dem Herwege*. — Muligvis andet navn for en del af Etning, se dette.

Süden der Dorfstrasse. Kat *Süden der Dorfstrasse*.

Süderfenne. Kat *Süderfenne*.

Süderwisch. Rechn 1616 *wegen der Suderwisch*.

Sø. Kat 1627 *Nordenn Jngens Sehe*; SchuldprotKarrhd

hvor forleddet er oversat til nty. Hau „hø" (Mensing under Heu). Forleddet er tidligt blevet fejlopfattet som adj. høj og oversat til hty. hoch. Opt 1935 da. [ˈ*høvæj*].

Inhake. Kat 1627 *de Jnnhake*; Reg[3] 1739 *Jn der Jnhacke, Jn der Jn Hacke*; Kat 1746 *Jn der Jnhacke, Jn der Jnhaecke*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1773 *Jnder Jnhacke*; Eb 1846 *die Jnhakke.* — Arealet lokaliseres i Reg[3] 1739 som „westen d. Wegacker", dvs. vest for vejen til bebyggelsen Wegacker i Lindholm s., Bøking h.; desuden karakteriseres det som beliggende i Klixbüller Alter Koog. Navnet karakteriserer muligvis arealet som ejet af bønder fra Bøking h.

Jess Johannsens Feld. Kat *Jess Johannsens Feld.*

Johan Carstensens Moorham. Kat 1746 *Johann Karstenßens Mohr-Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond. Marschh. 1762 (1763) *Johan Carstensen Mohrham in Clixbüll Koegs-Land*; Reg 1813 *Johann Karstenßens Mohrham*; Eb 1846 *Johann Karstensens Mohrhamm*; Kat *Johann Carstensens Moorhamm.* — Ved skellet mod Lindholm i Bøking h. Subst. nty. Moor „mose". *Ham*, se bd. X.

Kalkungsweg. U 1808 *Kalkungswege, Nördlich dem Kallkungs Wege.* — Første led er subst. *kalkovn.*

Kathale. U 1808 *Katthallweg*; Kat *Kathal, Über dem Kathalweg, Kathalweg.* — Agerjord beliggende omkring bebyggelsen Kathale, se dette.

Kiel. U 1808 *mit der Kielacker*; Kat *Kiel.* — Ganske smal strimmel agerjord. Af nty. *Kiel* „kile".

Kirchen Acker. Steuerreg 1613 *auff dem Kirchen Acker.*

Kirchsteig. Kat *Kirchsteig.*

Kirkefenner. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Kirchfenne*; Kat *Kirchenfenne*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*kiɯgˌfæn·*], nty. [*de* ˈ*kɨɯxənˌfèn*]. — Agerjord til Kliksbøl Kirke.

Kleinhamm. Kat *Kleinhamm.* — Om *ham* se bd. X.

Kliksbøldig. Verz ca. 1600 *binnen Klixbull dick ihn de Olde Koch*; Reg 1626 *Klixbulldicke*; Kat 1627 *Binnen Clixbulldieke, Vnder Clixbull dieck, By Clixbulldieke*; Danckw 87b *den Klixbuller Teich*; Dok 1673 SA A XX nr. 3078 *der Alte Klixbüllinger Teich*; Koogsb 1735 *am Klixbuller Teich*; DingswKarrhd 1754 *bey Klixbüllteich*; Kat *Klixbülldeich*; Opt 1935 da. [*klisbøldi·x*]. — Vej på dige fra Kliksbøl mod sydvest. *Dig*, se bd. X.

Kliksbøl Kog. RegTondern 1581 *Klixbul Koege*; DematregTondern 1581 *Klixbull Koege*; Verz ca. 1600 *binnen Klixbull dick ihn de Olde Koch*; Dok 1601 SA Abt. 7 nr. 989 *... eingereßenen der Klixbüller Olden Koges*; EbTondern 1613 (Extr) *in Klixßbüllinger Alten Cogh, in Klixßbüll Alten Coeg, im Alten Coeg*; Steuerreg 1613 *im Clixbüllinger Alten Coegh, in Clixbüll Olden Coegh, in Clixbüll Alten Coegh, in Clixbüll Coegh, 14 dehmat Alten Coegsland*; Dick Ordnung 1619 SA A XX nr. 949 *den Egern des Klixbullinger Olden Coges*; Teichordnungh 1619 SA A XX nr. 949 *des Klixbullinger alten Koges*; Kat 1627 *im Clixbüll Olden Coege, im ClixbulCoegh*; 1667 (Abschr. SA Kopenh. Abg. nr. 783) *in Klixbüllinger Coeg*; Dok 1667 SA A XX nr. 3078 *altem Klixbuller Koge*; Dematreg 1696 *Klixbul Olde Kogl., Tunder Olde Kog*; Tax 1697 *Olde Kogsland, Oldekogsl., Oldekog*; SchuldprotKarrhd 1710 *an fürstl. Ländereyen die vier Ruhten genand im alten Klixbüll Koeg belegen*; SchuldprotKarrhd 1735 *im Klixbüllerkoege in Oster Tinningstedt Hamm*; DAtl VII 249 *gammel Klixbøllerkog, uoctr. Kog*; Schröder I 480 *Klixbüllerkoog, „wird in den alten und neuen Klixbüllerkooge eingetheilt"*; Kat *Klixbüll-Koog*; LA *Klixbüller Koog*; Opt 1935 da. [ˈ*klisbøl* ˈ*kɔw*], nty. [ˈ*kligsbyləɹ* ˈ*ko·x*]. — Om *kog* se bd. X.

Kliksbøl Sil. Festebr 1667 (i7ii Abt. 7/8 Kopenh. Abg. nr. 783) *Klixbull Siehl.* — *Sil*, se bd. X.

Klockriesingefenne. Kat 1627 *Klockriesingefenne.* — Første led er dannet af landsbynavnet Klockris i Lindholm s., se dette.

Kogstrøm. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*kåwˌsdröm*], nty. [*de* ˈ*ko·xˌsdro·m*]. — Vandløbet syd for Kliksbøl Kog.

Kragefenner. Kat *Kraksfenne*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*kra:xˌfænə*], nty. [*de* ˈ*kra·xˌfèn*]. — Af fuglenavnet *krage.* Om *fenne* se bd. X.

Krumridde. Fæstebrev 1696 (samt. kopi SA C VI 2 nr. 648) *van Krumridde an, beth an Leck weg.* — Første led er adj. *krum* og sidste led subst. mnty. *ride* „lille vandløb" (Sch.-Lüb.).

Langacker. SchuldprotKarrhd 1738 *auf lang Acker*; U 1808 *auf Langackern*; Kat *Langacker.*

Lang Wisch. SchuldprotKarrhd 1740 *in seiner lang Wisch süden dem Hause.*

Legemede. Kat 1627 *de Legemede.* — Adj. fris. *lêch* „lav" (JensenWb) og subst. *mede* „eng", se bd. X.

Lillestrøm. Kat *Kleiner Strom*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*liˌlə* ˈ*sdröm*], nty. [*de* ˈ*lỳdəˌsdro·m*].

Lækvej. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *biß an Leckweg*; Design 1735 *Der Weg Osten Dem Dorffe gehend sonsten der Lecker Weg genandt*; K 1805 SA C VI 6 nr. 1062 *Leck-Weg.* — Gammel vej der fra Kliksbøl mølle førte mod VSV til hovedvejen fra Kliksbøl til Læk („die Heer-Strasze süden Clixbüll").

Magere Fennen. Kat *Magere Fennen.* — Et stykke eng. Om *fenne* se bd. X.

Maj. Dok 1643 (kopi SA C VI 1 nr. 364) *Jn de Mate*; SchuldprotKarrhd 1698 *von die May*; U 1808 *in der sogenannten May*; Kat *Im Mai*; Opt 1935 da. [*æ maj*], nty. [*de maj̣*]. — *Maj*, se bd. X.

Merretshem. SchuldprotKarrhd 1731 *in die sogenandte Merretz-Hem*; Kat *Merizhamm*; Opt 1935 da. [*mæɹ·ˈsæm*], nty. [*mo·ridsˌham*]. — Marskfenne. Første led er kvindenavnet *Merret* (< Margareta), jfr. *Merretstoft*, Aastrup s., Haderslev h. I den ene udtaleform er første led blevet omtydet til mandsnavnet *Morits. Hem*, se bd. X.

Mittelkoog. SchuldprotKarrhd 1735 *in dem mittelsten Koeg*; Koogsb 1735 *Der Mittelkoeg*; Koogsb 1784 *der Mittelkoog.* — Om *kog* se bd. X.

Moorwarf. Dok 1646 SA C XII 4 nr. 70 *auf dem Marworft*; Dok 1696 SA A XX nr. 3078 *auff Mohrwarff*; SchuldprotKarrhd 1698 *uf Mohrwarf*; Koogsb 1735 *auf Mohrwarff*; SchuldprotKarrhd 1737 *Mohrwarf*; Koogsb 1784 *auf Mohrwarf.* — Kaldes i Koogsb 1784 „Hochland", hvilket kunne passe med en beliggenhed nær ved Mose ndfr. Om *warf* se bd. X.

Mose. 24/5 1535 (ca. 1600 SA A XX nr. 2557, jfr. DiplFl

Femtenagre. Kat *Fünfzehnacker*; Opt 1935 da. [*'fæmdən-ˌaxə*], nty. [*fèftaɪnˌagəɹn*].

Fly fenner. 5/7 1557 (16. årh.) SA Urk. Schlesw. C nr. 86 *fluie*; Dematreg 1696 *Fluy Olde Kogsl*; Dok 1707 SA C VI nr. 167 *biß flue Stieg*; Reg 1712 *in die Flüeg*; Design 1735 *der HochWeg bis nach Flühe*; Regnsk 1766 *von Flüh Stieg*; Kat *Flühefenne*; Opt 1935 da. [*æ 'fly·ˌfænə*], nty. [*de 'fly·ˌfèn*]. — Marskfenne. Da udtalen har „halvlængde" på y, må forleddet være enstavet, enten *fly* eller *flyd*. Om begge se DS III p. XXVIf. og SS bd. X.

Gammeldig. Dok 1643 (kopi SA C VI 1 nr. 364) *vp den Clixbüll Koges Olden dick*; Fæstebrev 1657 (kopi SA C VI 1 nr. 364) *uff den Clixbüller alten Teiche*; Dok 1671 SA A XX nr. 949 *im Alten Klixbuller teich*; Kat *Der alte Deich*; Opt 1935 da. [*æ 'gaməl 'di·x*], hty. ['*altə 'daɪx*]. — I Kat og i Opt 1935 et lille areal ved det gamle dige, der nu kaldes Kliksbøldig. I de gamle kilder formodentlig identisk med Kliksbøldig. Ifl. Opt 1935 skyldes navnet, at der her har været digebrud.

Gammelmose. Kat 1627 *Oldemaeß*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf de olde Mase, in die olde Maese*; SchuldprotKarrhd 1706 *auf die alte Mohr*; Regnsk 1762 *auf der Alten Mohr*; Kat *Die alte Moose*; Opt 1935 da. [*æ 'gaməlˌmosə*], nty. ['*o·lə-'mo·zə*]. — Eng. Støder lige op til Nymose.

Gammelvang. Kat *Alter Wang*; Opt 1935 da. [*gaməl-'vaŋ*]. — Agerjord. Om *vang* se bd. X.

Grosshamm. SchuldprotKarrhd 1698 *auf die große Ham*; Kat *Gross Hamm*. — Eng. Om *ham* se bd. X.

Haag. Tax 1697 *Jn de Haeg, Jn de Haag, Jn de Hoeg, Jn de Haage, Jn de Hage*; SchuldprotKarrhd 1698 *in die Heege und nie Mede*; Taxation 1702 *In die Hag*; SchuldprotKarrhd 1735 *Jhr volles Antheil Wischland in die Hage genandt Süden Klixbüll*; Kat *Die Hacke*; Opt 1935 da. [*æ hagə*]. — Plur. af subst. *hak* i den sekundære bet. „kile, spids" (se Feilb.). Det er et engareal, der går ud i en spids. — Beliggenhedsangivelsen i SchuldprotKarrhd 1735 tyder på, at Hage er samme areal som Hacke i Kat. Da alle de gamle kilder har -g- mod de yngste kilders -ck- (i Kat), henholdsvis [-g-] (i Opt 1935) må det antages, at Hage er den opr. form og Hacke en forvanskning. Navnet er da snarest enten subst. glda. *haghi* „indhegning", se bd. X under *have*, eller det tilsvarende fris. subst. *haag*, m., se SchmPetOF p. 29 under *haag*.

Harke Andersens Moorham. Eb 1846 *Harke Andersens Moorhamm.*

Heide. Kat *Die Haide, Die Heide.*

Hemmesfenne. Kat 1627 *Hemme deckers klene fenne*; Kat *Hemmesfenne*. — Af mandsnavnet glda. *Heme* (DgP I), fris. Heme (bd. X).

Hestefenner. Dok 1734 *in die Pferde fenne*; SchuldprotKarrhd 1742 *Die kl. Pferdefenne*; Kat *Pferdefennen*; Opt 1935 da. [*æ 'hæ:sdˌfænə*], nty. [*de 'fæ·ɹdəˌfèn·*]. — Om *fenne* se bd. X.

Hochwisch. SchuldprotKarrhd 1698 *von die Hogwisch bis an Brandsieck und Tinningstett Feld sich streckend.*

Hoffeld. Beschr 1828 *Hoffeld.*

Hungerfenne. Koogsb 1735 *Die Hungerfenne*; Koogsb 1784 *die Hungerfenne*; Kat *Hungerfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'hoŋəˌfæn·*], nty. [*de 'hùŋəɹˌfèn*]. — To lokaliteter af hvilke den ene i Koogsb 1735 siges at være „Teichfrey", dvs. fri for digeafgifter. Første led er subst. *hunger*. *Fenne*, se bd. X.

Hærvejen. SchuldprotKarrhd 1699 *von den Heerweg bis zu Rückenstätt*; SchuldprotKarrhd 1706 *vom Herrweg*; Kat *Herweg, Norden dem Herwege, Süden dem Herwege*; Opt 1935 da. [*æ⌜hæɹ·væj*]. — Se under *Gamle Hærvej* i Sdr.-Løgum.

Høgelsfenne. SchuldprotKarrhd 1707 *bej der Högel*; Kat *Högelsfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'hö·xəlsˌfænə*]. — Marskfenne. Forleddet kunne efter de yngste kilder at dømme være gen. af et persontilnavn, der kunne være identisk med landsbynavnet Høgel i Breklum s., Nr.-Gøs h.; den ældste navneform er i så fald elliptisk. Hvis navnet opr. er et usammensat Høgel, er det muligvis af samme oprindelse som landsbynavnet.

Højde. SchuldprotKarrhd 1735 *die Höchde*; Kat *Auf der Höhe*; Opt 1935 da. [*å: hy·ə*]. — Agerjord.

Høl. Dok 1643 (Kopi SA C VI 1 nr. 364) *Van de geest an bis an de Gatebüllinger Hüll*; Kat *Die Hölle*; Opt 1935 da. [*æ høl*], nty. [*de hỳl*]. — Høl, se bd. X. Her var før et lavt vandhul fremkaldt af digebrud (Opt 1935). Stedet ligger umiddelbart vest for byen, ved vejen mod Gath i Lindholm s. Gatebüllinger i Dok 1643 er indbyggernavn til bebyggelsesnavnet Gath.

Hörn. Dematreg 1696 *Jn de Hörn, Osten de Hörn, Jn de Oster Hörn*; Tax 1697 *Jn der Osterhörn, Jn de Hörn, Osten de Hörn*; Reg 1712 *in osten Horn, in die Hörn, in de oster hörn*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *Niß Karstensen Hörn.* — Af subst. nty. *Hörn* eller fris. *hearn* „hjørne".

Hörnke. Kat 1627 *de Hörnke*; SchuldprotKarrhd 1699 *2 dbt Wischland in der olden Koeg in Süderhörring belegen*; Reg[a] 1739 *Jn die Hörncke*; SchuldprotKarrhd 1743 *in der Hornick in alten Koeg belegen*; Kat 1746 *die Oster Hörncke*; Eb 1846 *in der oster Hörnke*; Kat *Hörnk, Hörnksweg*; Opt 1935 da. [*æ 'høɹ·ŋˌfænə, æ 'høɹ·ŋˌvæj*]. — Marskareal ved Danklefsgrov. Navnet er muligvis diminutiv til subst. nty. Hörn, se ovfr. Den danske udtaleform, der allerede er belagt 1699, kan forklares ved overgang af [*n*] til [*ŋ*] foran k og derpå følgende bortfald af k foran v- og f-.

Høvej. SchuldprotKarrhd 1698 *1 dbt Wisch Land auf Mohrworff süden den Hauweg, baven de hoge weg*; SchuldprotKarrhd 1699 *bis an Hochweg*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *osten Hoch weg*; SchuldprotKarrhd 1710 *von dem Hohen weg bis an Tinningstedter Feld*; Design 1735 *Der Weg von Wragaarder Weg ab, bis an Hoch-Weg, der Hoch Weg bis nach Flühe*; Kat 1746 *Norden dem Heuwege*; U 1808 *der Weg nach Tinningstedt-Heuweg*; Dok 1808 *Mit der Richtung des allgemeinen Marschweges gegen Westen vor unserem Dorfe Clixbüll, ist der Hauptweg nach Tinningstedt und anderen Örtern über unserem Dorfsfelde, mit einigen Krümmungen fortgelaufen. Aus diesen Hauptwege, hat ein 2ter Weg ... schräg über unseren Ackern, auch nach Tinningstedt führend, abgegangen. Dieser Schrägweg, Hoywey genannt.* U 1808 *bis an Hoywey*; Kat *Heuweg, Über Heuweg.* — Vejen til Tinningsted (fra Tinningsted Ham). At forleddet er subst. *hø* bekræftes af formen Hauweg i SchuldprotKarrhd 1698,

schops Maße; Eb 1543 *van Bischoppes maße*; RegTondern 1580 *Bischoffs Mahse*; ARTondern 1610 *Bischoffs Maeß*; Eb 1613 *Bischoffs Maeß, Bischoffmas*; Dematreg 1696 *Bischop moß*; Tax 1697 *Bischopmaß*; Reg 1712 *Bischoff Moeß*; SchuldprotKarrhd 1731 *sein altes sogenandtes Bischoffs-Mohr.*

Blaage. Kat 1627 [*Vp Clixbullfeltt*] *vp de Blage*; SchuldprotKarrhd 1698 *benebst seinen Hause auff die Blöge, ein jahr uf der Enge und das ander Jahr uf der Blage zu gebrauchen, 2 Ackertheill auf die Süder Blage, auf die Blacke, auf die Süder Blagh*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Enge, Seh, und Blag darneben, die Blage*; Dok 1734 *auf der Blage neben dem Hause*; SchuldprotKarrhd 1735 *auf Hans Laßens Blag*; Kat *Die Blage*; Opt 1935 da. [æ ˈ*blɑ̂:x*], nty. [*de blɑ̂·xə*]. — Marskfenner ved skellet mod Wegacker i Lindholm s., Bøking h. Om *blåge* se bd. X.

Blaaghörn. SchuldprotKarrhd 1698 *in Blaghören*; Kat 1746 *Blockhörn*; SchuldprotKarrhd 1751 *auf Blaghörn*; Eb 1846 *Blockhörn.* — Om *blåge* og *hørn* se bd. X.

Blaagen Schloot. SchuldprotKarrhd 1698 *bis zu der blagen Schlott.* — *Blåge* og *sloot*, se bd. X.

Blynker. Kat *Die Blümken*; Opt 1935 da. [æ ˈ*blyŋgə*], nty. [*de blyŋgən*]. — En strimmel jord på skråningen lige syd for byen. Fejl for *Brynker?* Jfr. Feilb. under subst. *brink*, hvor udtalen [*brynk*] anføres fra Angel.

Boversted Eng. Dok 1648 *in einer Fennen Nordosten Kattenßhahl Belegen, die Bawerstedische Wische genant* [har ifl. sa. Dok *„von alters hero vnter deß Adelichen Gutes Boversted Hoff Feldt gehöret"* sælges nu af Christian Rantzou på Lindewitt til Andreß Ebßen i Karlum]; Dok 1696 SA A XX nr. 3078 *ein Stück in Kattenshall belegenes wischland Boverstett Eng genandt*; Koogsb 1735 *Boverstett Hamm*; SchuldprotKarrhd 1754 *Boversted Eng auf Katthaller Feld*; Dok 1757 *Boverstedt Eng und Windes Karr*; Koogsb 1784 *Boverstedhamm*; Kat *Boverstedter Wiese.* — Engen har ifl. Dok 1648 fra gammel tid tilhørt landsbyen *Boversted* i Ladelund s.

Brændsig. SchuldprotKarrhd 1698 *von die Hogwisch bis an Brandsieck und Tinningstett Feld sich streckend, in Bremsieck*; SchuldprotKarrhd 1704 *vom hoeg Wege und bis an Brandsieck*; SchuldprotKarrhd 1737 *oben Bransick, Brannsick*; DingswKarrhd 1747 *Brensieck*; U 1808 *in Brensig*; Kat *Brensieg*; Opt 1935 da. [*brænˈsi·l*], nty. [*brènˈsi·l*]. — Lav agerjord ved Kathale. Forleddet er partc. af verbet *brænde.* Om *sig* se bd. X.

Buttersbüll. Kat *Buttersbüll.* — Agerjord, der ligger op til den del af Kliksbøl, som hedder Buttersbøl; se denne under bebyggelsesnavne. I Opt 1935 kaldes den *Femtenagre*, se ndfr.

Danklefsgrov. Kat *Danklefsgraben.* — Kanal der danner skel mellem Kær h. og Bøking h. Jfr. Danklefsgrov i Karrh. Gotteskoog under Bosbøl.

Danske. KI 1609 *densche oder gestewische*; Dematreg 1696 *dänsche wisch*; Eb 1712 *dansche Wisch, uf dänsche Wisch*; Regnsk 1763 *in der Oster Hamm und in Creeste Andreses Dänsch*; Kat *Norderdänisch*; Opt 1935 da. [æ ˈ*dan·sg*], nty. [*dad dæ·nišə*]. — Tre engarealer, der ligger lige op til grænsen mod Bøking h. I Kat benævnes de to største stykker, der ligger syd for Danskevejen som Oster Tinningstedter Hamm og Wester Tinningstedter Hamm og kun den mindste del, der ligger nord for vejen kaldes Norderdänisch. Da navnet Tinningstedham er gammelt, er det sandsynligt, at navneformen i kirkeinventaret fra 1609 betegner det nord for vejen beliggende areal; herpå tyder også den alternative benævnelse gestewische. Navnet Danske må indebære, at ejerne (her eventuelt kirkeforstanderne) har kunnet karakteriseres som dansksprogede i modsætning til ejerne af andre arealer i Kliksbøl alter Koog, der da må have været frisisktalende bønder fra Bøking h. eller Kær h. Da ejerne af Tinningstedham må have været bønder i den dansksprogede landsby Tinningsted i Karlum s., er det forståeligt, at navnet Danske senere også blev overført på dette areal.

Danskevejen. Kat *Dänischer Weg*; Opt 1935 da. [æ ˈ*dan·sgˌvæj*]. — Vej, der fører til *Danske* ovfr.

Dennewerk. Dok 30/11 1553 SA C XII 4 nr. 69 *an dennewerck* (jfr. SlesvProv III 301). — Vistnok andet navn på Danklefsgrov ovfr.

Dennewerksgraben. NissenWb 480 *der Dennewerkgraben . . . die grenze zwischen dem Guttskug und Tungelnskug.* — Andet navn på Danklefsgrov ovfr.

Duye Gottborßen Fenne. Kat 1627 *Duye Gottborßen fenne.* — Ejeren hedder ifl. Kat 1627 Bane Duysenn, åbenbart en slægtning (søn?) af navngiveren. Forleddet er mandsn. fris. *Duie* og et patronymikon til mandsn. *Godburgh*, der forekommer bl. a. i Bøking h., se DgP I 375 og bd. X.

Dægelager. U 1808 *Der Däegelager.* — Subst. fris. *degel* „kleiner Deich, kleiner Wall" (SchmPetOF p. 21), en diminutiv til *dik*, muligvis som låneord i dansk. Efterleddet er subst. da. *ager.*

Enge. SchuldprotKarrhd 1698 *ein jahr uf der Enge und das ander Jahr uf der Blage zu gebrauchen*; SchuldprotKarrhd 1705 *auf die norder Enge*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Enge, Seh, und Blag darneben*; Dok 1734 *ein Demath im Klixbüller Koege, die Enge genannt*; SchuldprotKarrhd 1735 *Ein Demaht im Klixbüller Koege die Enge genandt.* — Plur. af det da. subst. *eng*, jfr. bd. X.

Engsee. Steuerreg 1613 *einen Ruschplatz Enghsehe geheißen*; Eb 1613 *einen ruschplatz Engsehe geheißen.* — Ruschplatz må betyde „sivbevokset sted". Efterleddet er formodentlig da. sjø „sø" oversat til hty. See.

Erbushamm. DingswKarrhd 1754 *in Erbus Hamm.* — Forleddet er muligvis tilnavnet glda. *Errebo* „person fra øen Ærø" (DgP II 251).

Etning. Kat *Die Edninge*; Opt 1935 da. [*ædniŋ*], nty. [*èdniŋ*]. — Nord for det gestareal, der i Kat kaldes Die Edninge ligger to andre gestarealer, der i Kat benævnes Süden dem Herwege og Norden dem Herwege. Da sidstnævnte i Opt 1935 kaldes Etning, synes navnet opr. at have betegnet et stort område. Navnet er sandsynligvis en omdannelse af mnty. *ettinge*, f. „græsgang, pascua" (Sch.-Lüb.), til det causative verbum etten „græsse". I nærværende navn er suffikset -ing erstattet med -ning.

Mejer 1652 *Clixbul*; Mejer Altnordfr *Klegsboll, Klecksboll*; Danckw 86b *Klixbull*; Reg 1712 *Klixbüll*; DAtl VII 317 *Klixbøll*; VSK 1805 *Clixböl B. og M.*; Schröder I 479, JensenStat p. 455 *Klixbüll*; Gst 1858 *Klægsböl*; Lyngby [*klisbøl*]; Kok II 223 *Kliksbøl* (*Klisbøl*); Kat *Dorf Klixbüll*; LA *Klixbüll-Kirche*; JensenWb 1927 *Klēksbel*; NissenWb 502, 1046 *Kleksbüll*; SchmPetOF p. 138 *Klăsbel*; Opt 1935 da. [*klisbøl*, ⌜*klisbøl*], nty. [*klìgsbỳl*], fris. [*klègsbøl*]. — Nogle af belæggene vedrører Kliksbølgård ndfr. Et personnavn **Klik* eller **Kligh* (x kan i glda. stå for både -ghs og -ks) er ikke overleveret. En ganske usikker mulighed er et (konstrueret) tilnavn *Klīgh dannet til verbet oldn. klígja „føle kvalme". Et sprogligt umuligt tolkningsforsøg foreligger i skriveformen Klægsbøl på Gst 1858 (af da. klæg marskjord); et glda. kort æ ville ikke blive til lukket i. Da forleddet således er uvist, kan det ikke fastslås, om navnet Kliksbøl er af dansk eller frisisk oprindelse. Om *bøl* se bd. X.

Kliksbøl, Nørre-. DAtl VII 317 *Nørre-Klixbøll*; Schröder I 479 *Nord-Klixbüll*; Trap *Nørre-Klægsbøl*; LA (*Norder-*)*Klixbüll*; Opt 1935 ['*nɔɤə* '*klisbøl*]. — Den nordlige del af landsbyen Kliksbøl, især bestående af gårde; jfr. Kliksbøl, Sønder- ndfr.

Kliksbøl, Sønder-. Dok 1706 SA C VI 1 nr. 167 *das Adel*$^{e}_{=}$ *Guht Süd-Klixbüll*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Süd Klixbüll*; KI 1782 *Die beede eingepfarrten adelichen Höfe Clixbüll Hof und Süder Clixbüll oder Karrharde genannt*; DAtl VII 317 *Sønder-Klixbøll*; Schröder I 479 *Süd-Klixbüll*; Trap *Sønder-Klægsbøl*; Kat, LA *Süder-Klixbüll*; Opt 1935 ['*syŋə* '*klisbøl*]. — I de yngste kilder den sydlige del af landsbyen Kliksbøl, bestående af kådnersteder og huse; i de ældste kilder navn på den adelige gård Karrharde.

Kliksbølgård, gd. Dok 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *vpp klixbullgarde*; Dok u. d. 1540 SA C XII 1 nr. 498 *tho klixbulgarde*; 24/2 1550 SA C XII 1 nr. 498 *to klicksbuel Garde*; 23/7 1564 SA Urk. Schlesw. C nr. 97 *klixbull garde*; Dok 1605 SA C XII 4 nr. 69 *tho Klixbulgaarde*; Mejer 1652 *Clixbulgarde*; Danckw 86b *Klixbull Dorff und Edelhoff*; Kontrakt 1656 *ihren Hoff Klixbüll*; DAtl VII 317 *Klixbøllhof*; VSK 1805 *Clixbøl K. og Gd.*; Schröder I 478 *Klixbüll*; Schmidt p. 233 *Klixbølgaard*; Gst 1858 *Klægsbøl Gd*; Kat, LA *Klixbüllhof*; Opt 1935 da. [*klisbøl*'*gå·ə*], nty. [*klìgsbỳl*-'*hùf*]. — Efterleddet er opr. det da. subst. *gård*, se bd. X, fra 17. årh. oversat til hty. Hof. Om forleddet se under Kliksbøl ovfr.

Krogade, hse. Kat *Krügerstrasse*; Opt 1935 [*æ* '*kro,ga:*]. — I Nørre-Kliksbøl.

Rückenstadt, gde og hse. Udkast til 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *rockelstack, rockelstat*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho ruckenstat, In Ruckenstat*; SchuldprotKarrhd 1699 *Rückenstätt*; Koogsb 1755 *nechst dem Rückenstatter Wege, in Rückenstatt*; DingswKarrhd 1738 *in Rückenstadt*; Dok 1776 SA C VI 1 nr. 249 *des . . . aus lauter Köthners bestehenden Dorfs Rückenstadt*; Koogsb 1784 *an Rückenstadt*; DAtl VII 317 *Rückestadt*; Schröder II 204 *Rückenstadt*; JensenStat p. 482 *Rükkenstadt*; Schmidt p. 233 *Rückenstadt*; Trap *Ryggenstad*; LA *Rückenstadt*; Opt 1935 da. ['*røgən,sdaj*], nty. ['*rỳgən,sdad*]. — Efterleddet er subst. mnty. *stat*, m. „købstad" (Sch.-Lüb., Lasch.-Borchl.), her anvendt ironisk om en samling af kådnersteder. Ordet er indlånt i da. med denne betydning og knyttet til glda. stath, m. (se ODS under Stad), og bevaret i sønderjy. dialekt i formen [*sdaj*], f. eks. i nærværende navns udtale. Navnets forled er uvist. Som en mulighed kan nævnes inf. mnty. *rücken* i betydn. „flytte sig (hurtigt)" (Sch.-Lüb. under rucken) eller det tilsvarende danske ord rykke (oldn. rykja) i samme betydn. og med et sekundært -n i pejorativ betydn.; et sådant -n findes især i nedsættende navne på -borg, se under Musenborg i Wester-Schnatebüll, Stedesand s. En mulig parallel til dette forled findes i gårdnavnet Røkkendal i Valsgård s., Hindsted h., Ålborg amt, 13/4 eller 10/8 1480 Røkkendaal, 14/5 1489 Rykkendal. Navnet kan herefter både være af dansk og af nty. oprindelse.

Vestergård, gd. SchuldprotKarrhd 1726 *Wraa od. Westergahrd*; Schröder I 480 *Westergaard*; Kok II 437 Vestergård. — Andet navn på Vrågård.

Vrågård, gd. 31/10 1505 (16. årh.) *tho Wragarde*; ARTondern 1535, ARTondern 1537, Eb 1543 *Wragarde*; RegTondern 1580, ARTondern 1594 *Wragarden*; ARTondern 1610 *Wragard*; Dok 1631 SA A XX nr. 3078 *zu Wragardh*; Mejer 1648 *Wragard*; Mejer 1652, Danckw 86b *Wragarde*; Reg 1712 *Wragahrd*; SchuldprotKarrhd 1726 *auf Wraagard*; Koogsb 1735 *Wragahrd*; DAtl VII 317 *Vragaard-Herregaard*; VSK 1805 *Vraagaard*; Schröder II 448 *Wraagaard*; Schmidt p. 233 *Kjærherred* (eller *Vraagaard*); Gst 1858 *Vraagd*; Trap *Vraagaard*; LA *Wraagaard*; NissenWb 1046 *Wrugurd*; SchmPetOF p. 138 *Wruguard*; Opt 1935 da. [*vrå·xə, vrå·gɔ*], nty. [*vrå·xå·ɹd*], fris. [*vrɔ·gu·aɹd*]. — Forleddet er det da. subst. *vrå*, og efterleddet det da. subst. *gård*, jfr. bd. X under disse ord.

NATURNAVNE

Kliksbøl

(Naturnavne under Bosbøl se Karrharder Gotteskoog)

Alte fennen. Kat *Alte Fennen.* — To lokaliteter. Om *fenne* se bd. X.

Alte Wiese. Koogsb 1735 *deßen Alte Wisch*; Koogsb 1784 *süden dessen alte Wisch*; Kat *Alte Wiese.*

Bischof Maß. 6/5 1510 (16. årh.) *unse gudt Pußelundt mit Bisschupesmaße . . ., so dat in Kerherde twischen Klixbull, Lecke und ins Klyxbult gude belegen is*; ARTondern 1533 *de van klixbull van Bisschoppes Mase*; ARTondern 1535 *Bis-*

danske udtale har accent l, hvilket viser, at navnet — trods den ene af de fris. udtaleformer — opr. må have enstavet forled; dette må være mandsn. glda. *Bō* i den sekundære genitivform på -s. Da dette navn imidlertid blev indlånt i fris. allerede i middelalderen (se bd. XII), kan navnet lige så godt være af fris. som af dansk oprindelse. Om *bøl* se bd. X.

Buttersbøl, gde. SkuldprotKarrhd 1764 *in Buttersbüll*; DAtl VII 317 *Buttersbøll*; JensenStat p. 482, Schröder I 180 *Buttersbüll*; Schmidt p. 233 *Buttersbøl*; Trap, Kok II 86 *Bodersbøl*; LA *Buttersbüll*; Opt 1935 da. [*bodəsbøl*], nty. [*bùdəɹsbʏ̀l*]. — 2 gde i den nordligste del af Kliksbøl. Da navnet er ungt, kan forleddet være subst. hty. *Butter*, f. „smør", og efterleddet kan være taget fra de to nabobyer Kliksbøls og Bosbøls navne. Genitivendelsen -s, der ville være påfaldende i korrekt højtysk, kan også stamme fra nabobyernes navne.

Flyde, gd. ARTondern 1610 *Flude*; Eb 1613 *Flühde*; Mejer 1648 *Flude*; Mejer 1652 *Fluyde*; Mejer Altnordfr *Fludum*; Danckw 86b *Fluyde*; Tax 1697, Koogsb 1735 *Flühe*; DAtl VII 317 *Flüh*; VSK 1805 *Fulde*; Schröder II 204 *Flüh* (*Flüde*); JensenStat p. 482 *Flüh*; Gst, Trap *Fly*; Kok II 133 *Flyde* (*Flyh*); LA *Flühe*; NissenWb 2549 *Flü*; Opt 1935 da. [*fly:*], nty. [*flyˑ*]. — Om *flyde* „lav mark, eng, hvor vandet flyder over" (Feilb.) se bd. X.

Karrharderhof, gd. Tingb 1762 *adelicher Karr Harder oder Süder Klixbüller unterthan*; Tingb 1763 *zu meinem Adelichen Guthe Süder Klixbüll oder Karr Harde*; DAtl VII 317, 360 *Karrharde, Karharde*; Schröder I 455 *Karrharde*; JensenStat p. 458 *des adel. Gutes Karrharde*; Schmidt p. 233 *Kjærherred* (eller Vraagaard); Kat *Karrharderhof*; Opt 1935 da. [*kaɹhaɹdəɹˈhof*], nty. [*kaɹhaɹdəɹˈhʉ̀f*]. — Gården ejedes i det 15. og 16. årh. ligesom Kliksbølgård ndfr. af den adelige familie Andersen; o. 1600 solgtes Kliksbølgård, og Karrharderhof var herefter familiens eneste besiddelse i Kær herred, jfr. JensenStat p. 458, 482. En yderligere anledning til navnet er måske den omstændighed, at gården ikke havde noget sammenhængende jordtilliggende, men spredte arealer og bolsteder rundt omkring i herredet, især i marsken; 1829 forenedes den med Vrågård.

Kathale, gde og hse. Sk 1543 *Kattenβhal*; Udkast til 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *Cartenshalle*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho katens Hale, tho kattenshale*; 8/9 1572 SA C XII 1 nr. 498 *tho kattens hale*; 9/11 1587 SA Urk. Schlesw. C nr. 148 *vth Kattenshale*; Pantebrev 1619 SA C XII 4 nr. 46 *in Kattenβhal*; Wittemak 1640 *Kattenshall*; Mejer 1644 I *Rathall*; Dok 1648 *Nordosten Kattenβhahl*; Dok 1649 SA A XX nr. 3078 *in Kattenshall*; Mejer 1652, Danckw 86b *Kattenshale*; SkuldprotKarrhd 1699 *in Katteshall*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Auff Kadthall feldt*; Eb 1710 *Kattenshall*; Koogsb 1735 *Osten Katthenshall, Katthal*; Design 1735 *katthall*; Karrharder Gotteskoog Koogsb 1784 *Katthall, Osten Kattenshal*; DAtl VII 317 *Kathal*; VSK 1805 *Katthal*; Schröder I 457 *Kathal*; Gst 1858 *Kathale*; Kok II 215 *Kathale* (*Katahl*); Trap *Kathale*; LA *Kathal*; NissenWb 503 *Katâl*; Opt 1935 da. [*kadˈhaːl, kaˈtaːl*], nty. [*kaˈtaˑl*]. — En række gårde nordøst for Kliksbøl by. Navnet er et eksempel på sammenligningsnavne bestående af dyrenavn plus benævnelse på en legemsdel, f. eks. Hundshale, Rævshoved, Storkenæb, Svinetryne. Der findes en hel del vidnesbyrd om, at de pågældende lokaliteters form har mindet om den legemsdel som navnet benævner, se f. eks. DS IV 457 under Storkenæb („trekantet, spidst Jordstykke, beliggende i Vejgaffel"), DS XI 19 under Hundshoved (forsv.lb, der „laa paa en landtunge, hvis form minder om et dyrehoved"), DS XII 164 under landsbynavnet Hundshoved („Byen ligger for enden af et langagtigt bakkefremspring"), DS IV 125 under Rævshale („en smal landtange"); jfr. i øvrigt Bertil Ejder i Sydsv. Ortnamnsällsk. Årsskr. 1949—51 p. 8ff. og der citeret litt. Her sigter navnet øjensynlig til en næsten lige række af små gårde. — I den moderne udtale har navnet efterledstryk i overensstemmelse med tilsvarende navne i Nordslesvig, spec. i Vestslesvig, se f. eks. DS V 208 under Kathoved og 278 under Kattehale. Denne form er imidlertid uoprindelig her, idet forleddets ældste form er Kattens-, best. form gen. sg. af Kat-. Der findes adskillige eksempler på, at forleddet i herhenhørende navne står i gen. sg. ubest. form, f. eks. Hunds-, Rævs-, Ulvs-, se registret i DS III, herunder et usikkert eks. på Kattes- (Katteshale i Bov s., DS VI 568). Derimod er der ikke fundet noget sikkert eks. på forled i best. form gen. sg. (et usikkert eks. er det ovennævnte Katteshale i Bov s., der i de tyske udskiftningssager skrives Katzenhahl, Katteshale og Katzens Hale). Forled med efterhængt artikel i gen. sg. betegner i sønderjy. stedn. ellers institutioner (Bysens-, Kirkens-) eller fornemme personer (Kongens-, Prinsens-, Grevens-, Fruens-) som ejere af de benævnte lokaliteter.

Klixbüllfeld, gd. LA *Klixbüllfeld*.

Kliksbøl, lb. C. 15/8 1352 (1661—70 RegCap SRD VI 577, 580) *Klyxbul, Klexbul*; LibCens 1436 SRD VII 478, 503 *Clixbul, Klixbul*; RegCap c. 1445—50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Klixbüll, Klixbol, Klixbul*; 18/10 1450 RegChr I p. 555, 23/2 1452 RegChr I p. 367, 7/6 1466, samt. lat. påskrift på 8/6 1466, 1466 (c. 1700 Ulr. Petersen), c. 1468 Quellens VI 205 *Klixbul*; 7?/9 1487 (16. årh.) *Klixbul, Klixbull*; GottorpToldregnsk 1490—91 *to Klixbul*; 21/9 1494 (ikke meget yngre afskr. DiplFl I 739—40) *Klyxbull*; 3/6 1497 *Klixbull*; 7—13/1 1500 (1508 Stemann III 134—35) *Klickesbüll*; 17/3 1502 *to Klixbull*; 12/6 1507 (Pav. kopib.) *ville Klixbull*; udat. 1507 *to Klixbul*; Stadbock 1508, Zinsb 1509—15 *Klixbul*; 6/5 1510 (16. årh.) *Klixbul, Klixbull, Klyxbult gude*; 18/6 1514 (ActaPont VI 4458) *in ecclesia Clixbum*; 1/3 1531 DiplFl II 952 *vnser leuen fruwen vnd S. Nicolaus jn Klixbull kercken*; 19/1 1533 SA C XII 4 nr. 69 *tho klixbull*; ARTondern 1533 *Klyxbull, klixbull*; 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *klixbull veltmarck*; ARTondern 1537 *Klixbull, Klyxbull*; Landreg 1543 *tho Klixbull*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Kligsbull*; Dok 18/3 1562 SA Urk. Schlesw. C nr. 94 *Clixbul*; ARTondern 1579 *Klixbull*; Dok 1580 (SkuldprotKarrhd 1614) *zu Klickesbull*; RegTondern 1580 *Klixbul*; ARTondern 1594 *Klixbul, Kligsbul*; Tingsvidne 1595 *tho Klixbul*; ARTondern 1610 *Klixbull, Klixsbull, Klixbul*; K 1612 (c. 1637) *Kligs-bull*; Landreg 1626 *Klixbull*; K i Sax-Nordfr 1636 efter p. 8 *Kligsbull*; ARTondern 1640 *Clyxbull*; Mejer 1644 I, Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651 *Clixbull*;

KLIKSBØL SOGN

Kilder

Beschr 1828	Se under Karrharder Gotteskoog.
Dok 1648	På D. Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Dok 1697	Se under Karrharder Gotteskoog.
Dok o. 1700	Se under Karlum s.
Dok 1716	Extract Auß der Karharder Gottskoeges Landt Maaße A℔ 1716 (extrahiert 1717). Hos Deichvogt D. Detlefsen i Braderup.
Dok 1734	Extract aus dem Clixbüller Kirchen-Rechnungs Buche, der Kirchen Capitalien betreffend. SA C VI 2 nr. 648.
Dok 1742	Se under Karrharder Gotteskoog.
Dok o. 1750	Se under Karlum s.
Dok 1757	Tre forskellige dokumenter. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1808	Udskiftningssag. SA C VI 6 nr. 1072.
Eb 1846	Se under Lindholm s.
Festebr 1667 (1711)	Se under Niebüll s.
Kat 1627	Oster- vnd Westermohringer Landttall im Clixbüll Olden Coege. 1627. SA C VI 4 nr. 874.
Kat 1746	Se under Lindholm s.
KI 1736	I pastoratet i Kliksbøl.
KI 1782	Findes i tre eksemplarer, det ene i pastoratet i Kliksbøl, det andet SA A VI 87 B 112, det tredie SA C VI 2 nr. 649.
Kontrakt 1656	Se under Karrharder Gotteskoog.
Koogsb 1735	Se under Karrharder Gotteskoog.
Koogsb 1784	Se under Karrharder Gotteskoog.
Rechn 1616	Se under Karrharder Gotteskoog.
Reg 1626	Se under Karrharder Gotteskoog.
Reg[3] 1739	Se under Lindholm s.
Reg[4] 1739	Se under Lindholm s.
Reg 1813	Se under Lindholm s.
Regnsk	To forskellige private regnskabsbøger. På D. Detlefsens arvingers gård i Lexgård. Jfr. Karlum s.
Taxation 1702	Extract aus dem Karrharder Taxt Buch. På D. Detlefsens arvingers gård i Lexgård. Se under Karlum s.
Taxation 1709	Se under Karlum s.
Taxtb 1709	Se under Karlum s.
Tingb (1760–1798)	Et bind uden titelblad, Gerichtsprotokol fra Karrharderhof 1760 til 1798. I Amtsgericht Leck.
U 1808	Bonitirungs Instrument über die sämtlichen Geest-Ländereyen zu dem Dorfe Clixbüll. SA C VI 6 nr. 1062.
Verz ca. 1600	Verzeichnuß der Einkunfften vndt Hebungen des Gutts Klixbull. Uden år. SA A XX nr. 3078.

Se også forkortelseslisten under Karrharder Gotteskoog.

Meddelere

Opt 1935	Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter Nis Thomsen, Klixbüll, f. smst. 1860.

BEBYGGELSESNAVNE

Blæsbjerg, hs. Opt 1935 da. [*blæ·sbjerə*]. — Verbet *blæse*. Navnet forekommer ofte i Danmark anvendt om lokaliteter, der er udsat for blæsten. Huset ligger højt på Kliksbøl mark.

Bosbøl, lb. 17/3 1502 *tho Boeßbull*; Dok 14/5 1530 *tho Boßbull* (Stemann i SlesvProv III 277 urigtigt *Boßbüll*); ARTondern 1533 *Boßbull*; ARTondern 1537, ARTondern 1540 *Boeßbull*; ARTondern 1543 *Booßbull*; ARTondern 1578 *Bossbull*; RegTondern 1580 *Bosebul*; ARTondern 1594 *tho Boßbul, Boesbul*; ARTondern 1610 *Boeßbull, Boßbull*; Steuerreg 1613 *Boeßbüll*; Mejer 1644 I *Boßbull*; Mejer 1648 *Borsbull*; Mejer 1652 *Borsbul*; Danckw 86b *Borsbull*; SchuldprotKarrhd 1698 *Boesbülldorff*; Reg 1712 *Boeßbüll*; DAtl VII 317 *Bosbøll*; VSK 1805 *Boesböl*; Schröder I 129 *Bosbüll* (*Boesbüll*); Schmidt p. 233 *Boesbøl*; Gst 1858 *Bosböl*; Kok II 92, Trap *Bosbøl*; Kat *Dorf Bosbüll*; LA *Bosbüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Bosbüll* (fr. *Böüsbell*, jüt. *Boosböll*); SchmPetOF p. 138 *Bousbel*; Opt 1935 da. [*bo·sbøl*], nty. [*bo·sbʏ̀l*], fris. (O.-Schnatebüll) [*bɑ̊uʀəbəl*]. — Navnets

Bukselår. Kat *Bausloer*; Opt 1935 [æ 'båw·s,lå·ə]. — Har formodentlig navn efter markens form. Der er ingen topografisk forbindelse med Bukselår, Hasbjerg, Humtrup s.

Flassblock. SchuldprotKarrhd 1710 *Flaßblock*. — Formodentlig oversættelse af et da. Hørblok.

Gammelvang. SchuldprotKarrhd 1698 *auf Oldewung*; SchuldprotKarrhd 1710 *wester altewang, Oster altewang*; Dok 1794 *Westen Altwang*; Dorfsb 1820 *über Oster-Alte Wang*; Dorfsb 1826 *Westeraltwang*; Kat *Alter Wangweg, Oster Alterwang, Wester Alterwang*; Opt 1935 [gamə'vɔŋ]. — Om *vang*, se bd. X.

Gestwisch. Dematreg 1696 *Gest wisch*; Tax 1697 *Geestwisch, Geestwisch Fellig*; Koogsb 1735 *Geestwisch*. — Første led er subst. jy. *gest* „det højere og tørrere land i modsætn. til marsken" (Feilb.). Jfr. Gestfenner i Humtrup.

?Gåseager. Dorfsb 1818 *über die so genanten Gösaker osten den Dorfe bei der wester Ziegelofen*.

Heden. SchuldprotKarrhd 1710 *auf der Heyde*; Kat *Heideweg, Heide*; Opt 1935 [æ he:]. — Agerjord.

Heidewasserstelle. Dorfsb 1819 *Die Heidewasserstelle*.

Heideweg. Dorfsb 1818 *der so genannte Heideweg*.

Hærvej. Dorfsb 1825 *auf den Herwege*; Dorfsb 1827 *auf dem Braderup-Herrwege*. — Subst. *hærvej*, se *Gamle Hærvej* i Sdr.-Løgum s.

Kirchweg. Dorfsb 1818 *Der Kirch und Mühlen weg*.

Kogsweg. Dorfsb 1834 *beym Kogsweg*. — *Kog*, se bd. X.

Maj. Dorfsb 1818 *osten der wester Maade*; Dorfsb 1819 *Die Norder Maade*; Kat *Wester Made, Oster Made*; Opt 1935 [æ maj]. — Lille eng nær ved byen. *Maj*, se bd. X.

Mühlenweg. Dorfsb 1818 *bis an den Mühlenweg*.

Norager. SchuldprotKarrhd 1706 *Ein Acker auf wester Nord-Acker, Auf Oster-Nord-Acker*; SchuldprotKarrhd 1710 *auf Nordacker, wester Nordacker, oster Nordacker*; Koogsb 1735 *Nord Acker*; Koogsb 1784 *Nord Acker*; Dorfsb 1818 *auf Nordakersweg*; Kat *Wester Nordacker, Wester Nordackerweg, Nordackerweg, Oster Nordackerweg, Oster Nordacker*; Opt 1935 [nɔɹ'axə]. — Flere lokaliteter. Første led er adj. [når] (Feilb.), se *Noreng*, Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Norden dem Dorfe. Koogsb 1784 *Norden Dorfs*; Kat *Norden dem Dorfe*. — Agerjord lige nord for Uphusum; den kaldes også *Tofte*, se ndfr.

Nyland. SchuldprotKarrhd 1710 *in Nieland auf Botzacker*; SchuldprotKarrhd 1727 *Neüland*; Dorfsb 1818 *Neulandsweg*; Dorfsb 1826 *Neulandsfenne*; Kat *Neulandsweg, Neuland*; Opt 1935 [ny'la·ŋ]. — Agerjord.

Sajke. Koogsb 1735 *Saycke*; Koogsb 1784 *in die Soycke, Saycke*; Dorfsb 1818 *auf Seikweg*; Dorfsb 1832 *bey Seick*; Kat *Seick, Seickweg*. — Agerjord mellem Saltborg og Uphusum by, i optegnelsen medregnet under Saltborg. Navnets etymologi er uvis.

Saltborg. Kat *Soltbor*; Opt 1935 [sål·boɹə]. — Subst. *salt. Borg*, se bd. X. Agerjord ved skellet mod Karlebøl.

Sandgrube. Kat *Sandgrube*. — App. hty. *Sandgrube* „sandgrav".

Sandhügel. Kat *Sandhügel*. — Hty. *Sandhügel* „klit".

Schindergrube. Dorfsb 1825 *für die sogenannte Schindergrube*. — Hty. *Schindergrube* „rakkerkule".

Sprylblok. Koogsb 1735 *Niß Aßmußens Sprüll Block*. — Første led er antagelig subst. jy. *sprylle* „skud, kvist på træ" (Feilb.). *Blok*, se bd. X.

Sønden Byen. Kat *Süden dem Dorfe*; Opt 1935 [syŋ· æ 'by].

Teglovn. K 1725 *Nach dem Ziegeloffen*; Kat *Ziegelhofenacker*; Opt 1935 ['ti·nən,poʃ]. — Ved vejen til Brarup. Her har ifl. Opt 1935 ligget et teglbrænderi.

Thoresfenne. Kat *Thoresfenne*. — Første led kan forklares af mandsnavnet *Thori* (DgP), *Tore* (Kok p. 53), der dog ifl. Kok er sjældent.

Tofte. SchuldprotKarrhd 1710 *Der Tofft*; Koogsb 1735 *Die Töffte*; Koogsb 1784 *die Töffte*; Dorfsb 1830 *beym Toft*; Kat *Toft*; Opt 1935 [æ tɔw·d]. — Tre lokaliteter; den ene hedder også Norden dem Dorfe. *Toft*, se bd. X.

Westerfennen. SchuldprotKarrhd 1732 *der sogenandten wester-Fenne*; Koogsb 1735 *Westere Fenne*; Reg 1736 *in die westerfen*; Kat *Westerfennen*. — *Fenne*, se bd. X.

Vestervang. SchuldprotKarrhd 1706 *Ein Acker unter Blagum in westerwang*; Koogsb 1735 *Wester Wang*; SchuldprotKarrhd 1764 *auf wester Wang*; Dok 1794 *Auf Westerwang*; Dorfsb 1818 *Westerwangsweg*; Kat *Wester Westerwang, Oster Westerwang, Westerwangweg*; Opt 1935 [væsdə'vɔŋ]. — Agerjord.

Østen Byen. Kat *Osten dem Dorfe*; Opt 1935 [ø·sdən æ 'by]. — Agerjord lige øst for Uphusum.

lum); Dok 1710 *bey dem Stockholmer wegk*; SchuldprotKarrhd 1711 *bey Staeckhollm*; DingswKarrhd 1738 *Süden Stockholm*; Kat *Stockholmer Weg, Stockholm*; Opt 1935 [*sdå·ghɔlm*]. — Første led er subst. jy. *stok* „gangtræ, tømmerstok, lagt over et vandløb som gangbro" (Feilb.). Marken støder op til Stokholm i Tinningsted, Karlum s. *Holm*, se bd. X.

Süden der Kirche. Kat *Süden der Kirche.*

Süderfennen. Kat *Süder-Fennen.*

Sønden Gårdene. Kat *Süden den Gärten*; Opt 1935 ['*syŋ·ŋ æ 'gå:ə*]. — Agerstykker syd for de østligste gårde i byen. Subst. *gård* i betydn. „have" (Feilb. gård, 2).

Sønden Højen. Kat *Süden der Höhe, Süden der Höhe-Weg*; Opt 1935 [*æ syŋə 'hy·ˌvæj*], [*syŋ·ŋ æ 'hyc*].

Toft. SchuldprotKarrhd 1728 *auf Tofft-Acker*; DingswKarrhd 1754 *Oster Tofft*; Kat *Toft beim Stafen, Toft beim Hause, Toft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — *Toft*, se bd. X.

Trindeng. Dok 1762 *Trinde-Enge, Twede- und Trien-Eng*; Kat *Triendeng*; Opt 1935 [*trin'æŋ*]. — Adj. *trind* „rund".

Tved. Dok 1762 *Twede- und Trinde-Enge, Twede- und Trien Eng*; KI 1782 *bey der Tweede*; Dok 1793 *Westen Twedt*; Kat *Beim Twedt, Twedt, Norder Twedt*; Opt 1935 [*æ tve·ə*]. — *Tved*, se bd. X.

Vang. Tingb 1761 *in Bram wang*; Kat *Osten der Wang, Wang*; Opt 1935 ['*ø·sdən æ 'vɔŋ, æ vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Wester Ham. SchuldprotKarrhd 1710 *in Braderupper wester Hamm*; Koogsb 1735 *Wester Ham*; Koogsb 1784 *Westerhamm.* — Muligvis samme areal som *Ham* ovfr.

?Vindeskær Toft. RegTondern 1580 *Jasper Arntzen tho Braderup Vor Halff Winschertofft etc.*; ARTondern 1594 *Vor Halue Wischertofft*; ARTondern 1610 *Wints tofft*; RegTondern 1611 *Winßtofft*; ARTondern 1612 *Wintztofft.* — Jfr. Vindeskær i Kliksbøl.

?Witthue. SchuldprotKarrhd 1735 *Süden Witthue*; SchuldprotKarrhd 1751 *Ein Acker süden Willhuu.*

Zwischen den Wegen. Kat *Zwischen den Wegen.* — Et stykke hedeland mellem to veje.

Østen Landevejen. Kat *Osten der Landstrasse*; Opt 1935 ['*ø·sdən æ 'laŋ·væj*]. — Et hedeareal øst for landevejen Sdr.-Løgum—Læk.

Øvreskov. RegTondern 1580 *Jurgen Hansen vor Orschow alse de tho Braderup nhu Jn Bruke hebben*; ARTondern 1610 *Vor Ouerschouw*; RegTondern 1611 *Vor Ouerschow heur*; SchuldprotKarrhd 1735 *auf Overschow*; Opt 1935 [*æwə-sgɔw*]. — Tre tætliggende stykker agerjord. *Øvre-* muligvis i modsætning til det lavere liggende Skovland.

Øvreskovmorgen. Kat *Overschau-Morgen*; Opt 1935 [*æ mɔɹ·n*]. — Ligger omgivet af de tre stykker, der benævnes Øvreskov. Af subst. *morgen*. Oprindelsen til navnet er ukendt. Jfr. *Morgenstykke*, Bevtoft s., Haderslev h., DS IV 686 og *Aftenbjerg*, Hagenbjerg s., Als Nørre h., DS VII 377.

Holm

(Jfr. under Karrharder Gotteskoog, Holm)

Dam. Dematreg 1696 *in der Damm, in der dam*; Tax 1697 *Jn der Damm*; K 1725 *Holm-Damm*; Koogsb 1735 *Damm Norden Hollm*; Koogsb 1784 *Damm, norden Holm*; Kat *Wester-Damm, Mittel-Damm, Oster-Damm*; Opt 1935 [*æ dam*]. — Agerjord umiddelbart øst for Damager. *Dam*, se bd. X.

Damager. SchuldprotKarrhd 1706 *auf damm Acker*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf Dammacker*; SchuldprotKarrhd 1735 *auf dem Dam Acker*; Kat *Oster-Dammacker, Dammackerweg, Wester-Dammacker.* — Agerjord ved Damagervej, vest for *Dam* ovfr.

Holmerbrücke. Dok 1710 *benorden die Holmerbrücke.*

Holm Sil. Dok ca. 1595 (kopi SA Abt. 7 nr. 967) *Holm Sill, Holm Syll.* — Subst. sønderjy. *sil*, nty. *Siil* n. „digesluse, stenkiste" (Feilb., Mensing).

Neuland. Kat *Neuland.*

Norden Holmweg. Koogsb 1735 *Norden Hollm Weg*; Koogsb 1784 *Norden Holm Weg.*

Tværtoft. SchuldprotKarrhd 1712 *Norden den quertofft*; Kat *Quertoft*; Opt 1935 [*tvæ·tɔwd*].

Vang. SchuldprotKarrhd 1698 *auff die Oster Wang, negst Botzkar belegen*; Reg 1712 *Nordent Wang*; DingswKarrhd 1739 *in Nordwang*; SchuldprotKarrhd 1744 *in Wester Wang*; Kat *Oster-Wang, Wester-Wang*; Opt 1935 [*æ vɔŋ*]. — Agerjord. *Vang*, se bd. X. Om Botzkar i SchuldprotKarrhd 1698 se under *Boskær* i Uphusum ndfr.

Uphusum

(Jfr. under Karrharder Gotteskoog, Uphusum)

?Blagum. SchuldprotKarrhd 1706 *Ein Acker unter Blagum in westerwang.*

Bosager. SchuldprotKarrhd 1710 *in Nieland auf Botzacker, wester Botzacker.* — Agerjord uden topografisk sammenhæng med Boskær ndfr. Forleddet er uvist; som en blandt flere muligheder kan nævnes mandsn. glda. *Butsi*, jfr. DS V 545 f. under *Budsholm, Nørre-.*

Boskær. Dematreg 1696 *in Botzkar, Bodts Kar*; Tax 1697 *Jn Boltzkarr, Bodtskarr*; Reg 1712 *in Botzkier*; Dok 1782 SA C VI 1 nr. 285 *Boeskier*; Dok 1794 *Bottskarr*; Dorfsb 1820 *in Botskarr*; Kat *Rotzkar*; Opt 1935 [*boskjæ*]. — Agerjord. Se ovfr. under *Bosager. Kær*, se bd. X.

Brinker. Kat *Brüncker*; Opt 1935 [*æ bryŋgə*]. — Plur. af subst. *brink.*

Kleinweg. Koogsb 1735 *biß zu die Ostere Brücke und Bradrupper Kleinenwege.*

Kofenne. Tax 1697 *Kohfenne*; Reg 1712 *Kuhfenn.* — *Fenne*, se bd. X.

Kolonisterland. Kat *Am Colonistenfeld, Braderuper Colonistenfeld*; Opt 1935 [*æ kolo'nesdəˌla·ŋ*]. — Hører til den nært beliggende koloni Louisenebene i Sdr.-Løgum.

Kröterdamm. Kat *Kröterdamm*; Opt 1935 [*krødə'dam*]. — Lille areal ved Heideweg. Forleddet uvist. *Dam*, se bd. X.

Kulerne. Kat *Die Kuhlen*; Opt 1935 [*æ kulə*]. — Lille stykke agerland nord for byen. Plur. af subst. *kule*, se bd. X.

Küsterland. Dok 1793 *Osten dem Küsterlande.* — Af subst. ty. *Küster* „degn".

Kätnerheide. Kat *Käthner Heide.* — Af nty. *Kätner* „mindre landbruger".

Kådnerfenne. Kat *Kaethnerland*; Opt 1935 [*æ 'kɔɹ·nəˌfæn·*]. — Af subst. *kådner* „mindre landbruger".

Langvold. Dematreg 1696 *Lange wall, Langwal*; Tax 1697 *Lange Wall*; SchuldprotKarrhd 1705 *in Langwall*; Reg 1712 *Lange wahl, Langewall, Langwall*; Kat *Langwall*; Opt 1935 [*lɔŋ·vɔl*]. — Eng. *Vold*, se bd. X.

Lehmkulen. Kat *Lehmkulen.*

Lillestrøm. Kat *kleiner Strom*; Opt 1935 [*æ 'liʃə 'sdröm*]. — Bæk, der løber syd for Treherredsstrøm og ikke er identisk med Kleiner Strom ovfr.

Lundsager. SchuldprotKarrhd 1711 *auf Lunds acker*; SchuldprotKarrhd 1735 *Lund Acker*; SchuldprotKarrhd 1751 *Lunt Ackern*; Kat *Lundsackerweg, Lundsacker, Süder-Lunds-Acker, Suder-Lundsacker*; Opt 1935 [*luŋsaxə*]. — To lokaliteter, der støder op til hinanden. Gen. af subst. *lund*, se herom i bd. X.

Løkken. Kat *Lücken*; Opt 1935 [*æ ly.g*]. — Af subst. *løkke*, se bd. X.

Maj. SchuldprotKarrhd 1710 *in die May*; SchuldprotKarrhd 1739 *die May Fenne*; SchuldprotKarrhd 1746 *Zwey demath Landes bewesten des debitoris Haus die Maa genand*; Kat *Made*; Opt 1935 [*æ maj*]. — *Maj*, se bd. X. To lokaliteter.

Mellem Hemmen. Kat *zwischen Hamm, Mittelhamm*; Opt 1935 [*mæləˈhæm*]. — *Hem*, se bd. X. Forleddet er præp. *mellem.*

Mellem Togene. Kat *Zwischen dem Zug*; Opt 1935 [*mæl æ 'tå:x*]. — Smalt areal mellem Dreiharder Gotteskoogs-Strom og Kleiner Strom, jfr. *Toget* under Humtrup.

Morgen. Opt 1935 [*æ mɔɹ·n*]. — Se Øvreskovmorgen.

Mühlenweg. Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *die so genannte Mühlen Weg Norden Braderup Mühle*; Kat *Mühlenweg.* — Vejen til Brarup Mølle.

Neuham. Kat 1627 *de Nye hamm*; Dematreg 1696 *Neuham*; Tax 1697 *auf Neuham und Acker*; SchuldprotKarrhd 1704 *in Bradrup Enge in Nieham*; Reg 1712 *Nieham, auff neü Ham*; Dok 1734 *in wester Niehamm*; Koogsb 1735 *Neue Ham*; Koogsb 1784 *Neuenhamm.* — Om *ham* se bd. X.

Norderfenne. Kat *Norder-Fenne.*

Nordvang. SchuldprotKarrhd 1698 *in Nordtwang*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Norderwang*; DingswKarrhd 1738 *Nordwang*; Kat *Norderwang*; Opt 1935 ['*nɔɹˌvɔŋ*]. — Adj. [*nɔɹ*] „nørre"; *vang*, se bd. X.

Nyland. Kat *Das Neuland.* — Ved skellet mod Humtrup.

Nyvang. SchuldprotKarrhd 1698 *in Niewange*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Niewang*; KI 1782 *in Neuwang*; Kat *Neuenwang*; Opt 1935 [*ny'vɔŋ*].

Nyvej. Dok 1710 *bewesten dem Neuen Wege*; Koogsb 1735 *an Neuweg*; Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *auf Weg Neuweg*; KI 1782 *bey Neuweg*; Karrhd. Gotteskoogs Koogsb 1784 *Osten Neuweg, am Neuweg*; Reg 1819 *in Neuweg*; Kat *Neuweg, Neuer-Weg*; Opt 1935 [*ny'væj*].

Nyvland. Kat *Neuland*; Opt 1935 ['*nyw·laŋ*]. — Areal lige nordøst for byen. Forleddet kunne være glda. *nivia-*, gen. sing. eller plur. af subst. glda. *nivi*, m. ian-stamme, „slægtning". En anden mulighed er adj. *nøje* „påholdende", jfr. Nyvland i Humtrup.

Obbesdam. 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *vann Obysdamme, wente tho Sthakelum*; Dok 1570 SA C XII 1 nr. 341 *sinem hoch lanndtt tho bedickenn alse vann datt Mollenn boell aff na Abisdam besudenn denn schedinge vnde nha Wyndtzkar*; Dematreg 1696 *Obes damm, Obbes damm, Obbes dam*; Tax 1697 *Obesdam, Obbesdam, Obbes Dam, Olldam*; Reg 1712 *Obesdamm, abesdamm, Alles Dam*; Karrhd Gotteskoog Koogsb 1735 *Obes Damm, Osten Obes Damm*; Karrhd Gotteskoog Koogsb 1784 *Obes-Damm, Osten Obes-Damm*; Reg 1819 *unter der Obbesdammer Brücke*; Kat *Oberstamm*; Opt 1935 [*ɔbəs'dam*]. — Areal ved en ophøjet vej. Første led er mandsn. *Obbe*, glda. *Obbi* (DgP I under *Ubbi*). Om *dam* se bd. X.

Pielborgsche Ländereien. SchuldprotKarrhd 1703 *bey die Pielborgschen Ländereyen belegen.* — Muligvis efter et slægtsnavn *Pielborg.*

Presæk. Kat *Prieseck*; Opt 1935 [*presæg*]. — Eng. Efterleddet er muligvis subst. *sæk* i betydningen „hængesæk", men forleddet er uvist.

Præstland. KI 1782 *das alte vorhin eingehegt gewesene so genannte Präst land*; Kat *Pastoratland*; Opt 1935 [*æ præ·sdlaŋ*].

Sand. RegTondern 1611 *Vor ein guth aufm Sande*; Steuerreg 1613 *von den 9 dehmat aufm Sande*; Kat *Sand*; Opt 1935 [*æ sa·ŋ*]. — Agerjord.

Skovland. SchuldprotKarrhd 1708 *in Schauland*; Kat *Schauland*; Opt 1935 [*sgåwlaŋ*]. — Agerjord sydøst for byen. Forleddet er subst. *skov.*

Slette. SchuldprotKarrhd 1736 *einer Kleinen Fenne Schlett genand*; DingswKarrhd 1739 *in Süder Schlett, in Schlett*; Kat *Schleth, Norden dem Schleth, Oster-Schleth*; Opt 1935 [*æ slæ:d, 'øsdə 'slæ:d*]. — Stort stykke agerjord nord for byen, syd for Øvreskov. Muligvis en afledning af subst. *slæt* „rydning", se bd. X.

Stegelvang. SchuldprotKarrhd 1710 *in Stegelwang*; KI 1782 *in Stichelwang*; Kat *Stichelwang*; Opt 1935 [*sdexəl-'vɔŋ*]. — Om forleddet se *Stegeleng* i Vimmersbøl, Sdr.-Løgum s. Om *vang* se bd. X.

Stilund. SchuldprotKarrhd 1763 *sein in Stiegelund habenden Kirchen Acker*; Kat *Stieglund*; Opt 1935 [*sdi·luŋ*]. — Agerjord nordvest for byen. Af subst. *sti.*

Stokholm. 22/3 1535 SA C III 1 nr. 498 *vann Obysdamme, wente tho Sthakelum* (Sl Prov III 279 læser Sthabe-

Mühle belegen; SchuldprotKarrhd 1735 *in Brendewang*; DingswKarrh 1739 *in Brandtwang*; SchuldprotKarrhd 1754 *in Brenwang*. — Første led er partc. af verbet *brænde*. *Vang*, se bd. X. Det er vistnok et andet navn for Bosbølfeld, som i Kat angives at ligge vest for Brarup Mølle, jfr. SchuldprotKarrhd 1731.

Dam. Tax 1697 *in den Damm*; Reg 1712 *in der Demme, in der Dam*; Dok 1793 *Osten dem Damm, Westen dem Damm*. — *Dam*, se bd. X.

Engesig. Dematreg 1696 *wester Eng sick, Oster Engsick, Oster Enge sick*; Tax 1697 *Oster Eng Sick, Wester Eng Sieck, Jn Oster Eng Sick*; Reg 1712 *oster Engesick, Wester Engsick, in oster Engsick*; SchuldprotKarrhd 1716 *in wester Engesieg*; SchuldprotKarrhd 1731 *in wester-Eng-Sieg*; Koogsb 1735 *Engesieck, Wester Engesieck, Oster Engesieck*; Koogsb 1784 *Engesieck* (deichfrei), *Wester Engesieck, Oster Engesieck*; Kat *Engesieg*; Opt 1935 [*æŋə'si·x*]. — I Gotteskoog, men tilhører nu Brarup kommune. *Sig*, se bd. X. Første led er den gamle gen. sing. *ængia af subst. *eng*.

?Favrhoved. DingswKarrh 1747 *in Fauer Wang*; Dok 1793 *Fauerhöfd*; Kat *Faurhofer Wasserlösung, Norden Faurhof, Osten Faurhof, osten Faurhof, Faurhof, süden Faurhof*; Opt 1935 [*fåwəhåw*]. — Adj. *fager* „smuk"; sidste led er efter formen fra Dok 1793 at dømme subst. *hoved*, i så fald er udtalen påvirket af Kat.

Ferle. Kat *Ferl*; Opt 1935 [ˈ*fæɤ·l*]. — Areal ved vejen fra Brarup til Lexgård. Sandsynligvis af et ord svarende til oldn. *ferill*, m. „vej som er dannet af ens fremfærd eller spor" (Fritzner), et diminutiv til subst. oldn. *far*, n. „vej, spor" (Fritzner). Af samme oprindelse er sandsynligvis landsbynavnet Ferle i Søborg s. Holbo h., idet overgangen *Færil > Ferle kan sammenstilles med overgangen bøghil > bøjle; jfr. BrN GG[1] I § 219.2 med anm. 4 (i DS II 151 er Ferle tolket som et sammensat navn).

Galgenstein. Kat *Colonistenfeld am Galgenstein*.

Gamle Hærvej. Opt 1935 [*æ 'gamɔl 'hæɤ·væj*]. — Et lille stykke af Gamle Hærvej, som går fra Sdr.-Løgum til Læk; jfr. Gamle Hærvej, Sdr.-Løgum s.

Godkær. Dematreg 1696 *gute karr, Gude Kar, Gude Kahr*; (her?) Tax 1697 *Jn Düe Karr*; Tax 1697 *gute Karr, Gude Kar*; SchuldprotKarrhd 1698 *wischland in gude Kar*; SchuldprotKarrhd 1711 *in Oster Gokier nahe bey Lexgahrde belegen*; Reg 1712 *Gude Kohr, gute Kahr*; KI 1782 *Flaggen Erde liegt bey Godkiär*; Dok 1793 *norden Gekiar, Norden Ginkiär*; Kat *Norden Gudekarr, Gudekarr*; Opt 1935 [*go·kjæ*]. — Af adj. *god*.

Gulland. Kat *Goldland*; Opt 1935 [*gulaŋ*]. — Første led er måske adj. *gul*.

Hallig. Dematreg 1696 *op da Hallig*; Tax 1697 *up de Hallig*; SchuldprotKarrhd 1710 *auf der Hallig in Braderupper Hemm belegen*; Reg 1712 *auf die Hallig, Süder und Hallig*. — *Hallig*, se bd. X.

Ham. Dematreg 1696 *in de Hamb*; Tax 1697 *Jn de Ham*; SchuldprotKarrhd 1698 *in andres Ültzens Ham*; SchuldprotKarrhd 1709 *ein acker landes westen dem Dorffe in die Kamme genand*; SchuldprotKarrhd 1710 *die Hemm*; Reg 1712 *sein Hamb, in die Ham*; DingswKarrh 1738 *Hamm*; DingswKarrh 1754 *einen Acker die Hamm gennandt*; Kat *Hamm*; Opt 1935 [*æ ham·*]. — Ligger vest for byen. *Ham*, se bd. X. I udtalen står navnet i plur.

Hamweg. Kat *Hammweg*. — Løber langs med Ham ovfr.

Hedefenner. Opt 1935 [*æ 'he:ˌfænə*]. — To lokaliteter.

Hedeholm. KI 1782 *Heydeholm, eine kleine Fenne bey der Tweede genannt Heideholm*; Dok 1793 *Heideholm Wasserstelle*; Kat *Heideholm*; Opt 1935 [*he·hɔlm*].

Hedeland. DingswKarrh 1738 *auf Heyde Landt*; Kat *Haideland*; Opt 1935 [*he·laŋ*]. — To lokaliteter, der støder op til hinanden.

Heideweg. Kat *Heideweg*.

Heyde Blocken. SchuldprotKarrhd 1712 *Heyde Blocken*. — *Blok*, se bd. X.

Holm, Oster-, Wester-. SchuldprotKarrhd 1711 *auf der streng in Braderup Eng wester Hollm*; SchuldprotKarrhd 1712 *in der Osterholm in Braderup Eng, über die wester Hollm in Braderup Enge*; Koogsb 1735 *Oster Hollm, Wester Hollm*; Koogsb 1784 *Oster Holm, Westerholm*. — *Holm*, se bd. X.

Jannesvang. SchuldprotKarrhd 1712 *in Janneswang*; Kat *Norderjaneswang, Ianeswang, Norden Ianes Wang*; Opt 1935 [*janɔs'vɔŋ*]. — Første led er mandsnavnet fris. *Janne*, mnty. *Iane* (DgP).

Jannes Twedt. Kat *Ianes Twedt*. — Af mandsnavnet *Janne*, jfr. Jannesvang ovfr. *Tved*, se bd. X.

Kajteich. Koogsb 1735 *am Kayteich, mit dem Allten Kayteich*. — Af det fra nty. lånte subst. jy. *kajdig* „lave, små diger, som opføres ved strandkanten el. udenfor de egentlige havdiger for at vinde land" (Feilb. under kajdige). Jfr. Mensing under Kajediek.

Karlum Kil. Fæstebrev 1693 (kopi SA C VI 2 nr. 648) *in Karlum Kiehl*; Dematreg 1696 *in Kiel, Karlum Kiel, Karlum Kiell*; Reg 1712 *Carlum Kiel, Kiel, in Karlum Kiel*; Regnsk 1739 *in Kiehl*; Koogsb 1784 *Carlum Kiel*. — Af landsbynavnet *Karlum* og subst. *kil*, om dette se bd. X.

Ketelsens Fenne. Kat *Ketelsen's Fenne*.

Kil. 9/7 1531 (17. årh. SA A XX nr. 2557) *de Wilsche welch Jn Kile bolegen Jst by der Lutken brugge*; Dematreg 1696 *Norder Kiel, in Kiel, in Kiehl, Middelste Kiel, Middel Kiel, Süder Kiel*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Mit Kiehl*; Karlum Tax 1702 *in Kiel*; Karlum Taxtb 1709 *Norder Kiel*; Reg 1712 *Norderkiel, mittelst Kiel, Middelst Kiehl, in Kiel, Süder Kiel*; Dok 1716 *Norden Kiehl*; SchuldprotKarrhd 1718 *in Braderup Kiel, westen den neüen weg*; Reg 1733 *Norderkiel, Jn Kiel*; Koogsb 1735 *Bradrupperkiehl, Norden-Den Kiehl, Der Norderkiehl*; Dingsw 1746 *in Mite Kiel*; KI 1782 *Norder Kiel bej Neuweg . . . auf Braderup Feld*; KI[1] 1782 *in der Fenne Kiel genannt am neuen Wege*; Koogsb 1784 *der Norder Kiel, Norden dem Kiel, Braderupper Kiel*; Kat *Kiel*; Opt 1935 [*æ ki·l*]. — Flere lokaliteter. Subst. *kil*. I udtaleformen er vokalen betegnet som halvlang, hvilket indicerer gammel enstavelsesform.

Kirchweg. Kat *Kirchweg*.

Kleine Ham. Koogsb 1735 *Kleine Hamm*; Koogsb 1784 *Kleine Hamm*.

Kleiner Strom. Kat *kleiner Strom, Der kleine Strom*. — Lille vandløb, der løber gennem Brarup by.

dig fortegnelse over klostrets gods fra 1451, trykt i DiplFl I 548–51, indeholder ikke noget stednavn, der begynder med k og ender på -thorp; af thorpnavne nævnes kun Walstorppe, Wandorppe, Silddorp, Brodorppe og Achtorppe; da b- kan fejllæses som k, er Brodorppe (Brathorp) nok det landsbynavn, Kaarthorp bedst kan identificeres med. De øvrige navneformer taler alle for et opr. Bråthorp. Navnet er altså identisk med det flere gange forekommende sydslesvigske landsbynavn Brarup, som er behandlet under Munkbrarup i bd. VII p. 66f. Den fris. udtaleform er behandlet i Peter Jørgensen, Über die Herkunft der Nordfriesen p. 91ff.

Brarup Mølle, mølle. DAtl VII 316 *Braderup Vejrmølle*; VSK 1805 *Braderup Ml.*; Gst 1858 *Brarup Ml*; Kat *Braderup-Mühle*; LA *Braderup M.*

Holm, lb. 24/8 1497 DiplFl I 718, 27/8 1497 *to Holm*; 30/9–6/10 1509 (1762 O. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Joh. in Flensb.) *vp dem Holme*; ARTondern 1533 *Holm*; ARTondern 1535 *Holm, Hollem*; ARTondern 1537, Rente c. 1540 Flensb., Eb 1543, ARTondern 1578, RegTondern 1580, ARTondern 1594, ARTondern 1610, RegTondern 1611 *Holm*; Steuerreg 1613, Eb 1613, ARTondern 1640 *Hollm*; Wittemak 1640, Mejer 1644 I, Mejer 1648, Mejer 1652, Mejer Altnordfr, Danckw 86 b *Holm*; Reg 1712 *Hollm*; Eb 1712 *Holm, Hollm*; DAtl VII 316 *Holem*; VSK 1805, Schröder I 400, Gst 1858, Kok II 185, Trap *Holm*; Kat *Dorf Holm*; LA *Holm*; Opt 1935 da. [*hɔl·m*], fris. [*hùlm*], nty. [*hùlm*]. — Om *holm* se bd. X. Navnet kan både være dansk og frisisk.

Kolonisterhuse, hse. DAtl VII 316 *3 Colonist-Huse*; VSK 1805 *Colonist Huuse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; Opt 1935 da. [*æ kolo'nesdəˌhu:s*]. — Se under Sdr.-Løgum s.

Louisenebene. Schröder I 131, Trap *Louisenebene.* — Se under Sdr.-Løgum s.

Nørregade. Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹəˌga:*]. — Del af Uphusum.

Pilborg. SchuldprotKarrhd 1698 *seines Hauses und Stavens in Braderup Pielborg genandt.* — Trænavnet *pil* „salix".

Søndergade. Opt 1935 da. [*æ 'syŋəˌga:*]. — Del af Uphusum.

Uphusum, lb. RegFlensb 1499 *Uppehusum*; ARTondern 1533 *Vphusenn*; ARTondern 1537 *Vphußen*; ARTondern 1541 *Vphußem*; Regnskab 1541 DiplFl II 320 *tho Vppehusum i Kerherde*; ARTondern 1543 *vphusem, Vphusum*; ARTondern 1578, ARTondern 1580 *Vphusum*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho vphusen*; ARTondern 1594 *Vphusum, Vp Wyum*; ARTondern 1610 *Vphußum, Vphusem, Obhußum, Vphusum*; RegTondern 1611 *Vphusum*; Steuerreg 1613 *Uphusum*; SaxWidingH 1637 fol. 5r *Vphusen*; ARTondern 1640 *in Vphusum*; Wittemak 1640 *Obbehusum*; Mejer 1644 I *Vphusem*; Mejer 1648, Mejer 1652, Mejer Altnordfr *Vphusum*; Danckw 86, Reg 1712, DAtl VII 316 *Uphusum*; VSK 1805 *Ophuusum*; Schröder II 397, Jensen-Stat p. 478 *Uphusum*; Schmidt p. 233 *Uphusum, forhen et Gods Obhusen*; Gst 1858, Trap *Ophusum*; Kok II 300 *Ophusum* (= Fksp.); Kat *Dorf Uphusum*; LA *Uphusum*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 107f., 128 *Uphusum* (*fr. Aphüssem*), *„die höher gelegenen Häuser"*; NissenWb 2630 *Aphüssem*; Opt 1935 da. [*obhusum*], nty. ['*ùbˌhu·sùm*, '*ùbˌhusùm*], fris. O. Schnatebüll ['*abˌhỳzəm*]. — Den anden form i ARTondern beror formodentlig på en fejl. Samme navn findes i Rodenäs s., se bd. II. Uphusum ligger en smule højere end nabobyerne Karlebøl og Kragebøl, men lavere end kirkebyen Brarup. Derfor er der grund til med Nissen at anse navnet for opr. fris.

Uphusumfeld, gde. LA *Uphusumfeld.*

NATURNAVNE

Brarup

Acker. Tax 1697 auf Neuham und Acker; Reg 1712 auff neü Ham und Ackern. — Om *ager* se bd. X.

Alter Landweg. Kat *Alter-Landweg.* — Rester af den gamle vej fra Brarup til Kliksbøl.

Bjerg. SchuldprotKarrhd 1709 *auf beeg*; DingswKarrh 1738 *4 dbt. Ackerl: in den Berg genand*; DingswKarrh 1740 *eines Stück Ackers Berg genandt*; Kat *Auf dem Berge*; Opt 1935 [*æ bjæɹ.*]. — Højtliggende agerjord nord for byen.

Blok. Kat *Block*; Opt 1935 [*æ blɔg*]. — *Blok,* se bd. X.

Bojeshem. SchuldprotKarrhd 1709 *in boyens-Hamm*; SchuldprotKarrhd 1711 *4 Dehmat Marsch Landes belegen bey den Neüen weg in der fenne Boyens Hamm genannt*; SchuldprotKarrhd 1732 *in Boyeshem osten dem Neuen Wege*; Koogsb 1735 *Boyens Ham*; Koogsb 1784 *Boyenshamm*; Kat *Boyshamm*; Opt 1935 [*bojəs'hæm*]. — Mandsnavnet *Boie* (DgP), *Boj* (Kok), mnty. *Boye. Hem,* se bd. X.

Bosbøllfeld. Kat *Bosbüllfeld.* — Hører under Bosbøl kommune i Kliksbøl s.

Brarup Eng. Dematreg 1696 *Braderup Eng, Braderup Enge, Braderup wisch, Bradrup Enge;* Tax 1697 *Braderup Wisch, Braderup Enge, in Braderup Eng*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Braderupper wischen, in Braderup Eng*; SchuldprotKarrhd 1710 *in Süder Eng, in osterhollm Fenne*; SchuldprotKarrhd 1712 *über die wester Hollm in Braderup Enge*; Reg 1712 *Braderup Eng*; SchuldprotKarrhd 1735 *in Braderup Enge*; Kat *Eng*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹ.ˌæŋ, æ 'syŋəˌæŋ*]. — Stort marskareal ved skellet mod Kliksbøl.

Brarup Hede. Schröder I 132 *auf der Braderuper Haide.*

Brohem. Dematreg 1696 *Bro-Hämb, Broham*; Tax 1697 *Brohamb*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Brohem, in Brohemm*; Reg 1712 *Broham*; Kat *Brohamm*; Opt 1935 [*bro'hæm*]. — I Gotteskoog ved Kirkestok i Bosbøl, Kliksbøl s. Af subst. *bro. Hem,* se bd. X.

Brændevang. SchuldprotKarrhd 1706 *Einen Acker in die Brende Wang*; SchuldprotKarrhd 1709 *in der breedewang*; SchuldprotKarrhd 1731 *in Brandewang, westen Braderup*

BRARUP SOGN

Kilder

Dok 1710	Designation Nach des Herren Ambtschreibers Befehl vom 9 Nov. Anno 1710 Beschehenen Aufmeß= und Besichtigung des Kaydams und Grabens von Kathenshall biß Uphußum Feld Norden der Brücken. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.
Dok 1762	Udskiftningssag. SA C VI 1 nr. 218.
Dok 1793	Kopi. Udskiftningssag. SA C VI 1 nr. 218.
Dok 1794	Inventarium. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dorfsb	Dorfsbuch für die Dorfschaft Uphusum. Hos kommuneforst. i Uphusum.
Kat 1627	Se under Niebüll s.
K 1725	Se under Karrharder Gotteskoog.
KI 1782	Inventarium der Kirchen zu Braderup. SA C VI 2 nr. 612.
KI 1782	Vollständiges Kirchen Inventarium oder Verzeichniß von allen der Kirchen zu Braderup ... zustehenden Mitteln, Gütern, Einkünften und Gebüren. 1782. Afskr. 1802. SA A VI 87 B ^{IIc}.
Koogsb 1735	Se under Karrharder Gotteskoog.
Koogsb 1784	Se under Karrharder Gotteskoog.
Reg 1819	Se under Karrharder Gotteskoog.
Regnsk 1736	Se under Karlum s.
Regnsk 1739	Se under Karlum s.

Meddelere

Opt 1935	Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Brarup: Digefoged Detlef Detlefsen, Braderup, f. smst. 1874. Uphusum: Kommuneforst. Hans Jürgen Callesen, Uphusum, f. smst. 1881.

BEBYGGELSESNAVNE

Apenrade, hse. Schröder I 131 *Apenrade.* — 4 huse i den nordøstl. del af Brarup by. Opkaldelse efter den nordslesvigske købstad.

Braderupfeld, hse. Schröder I 132, LA *Braderupfeld.* — Iflg. Schröder, l.c. „3 Colonistenstellen".

Brarup, lb. (Her?) 18/10 1330 (18. årh. Clædens saml. DiplFl I 26) *Kaarthorp*; s. dok. (anden afskr. fra 18. årh. i Clædens saml. DiplFl I 26) *Kaarschorp*; 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Brodorppe kerspele*; LibCens 1462 (SRD VIII 478, 503), 7/1–13/1 1481 *Bradorp*; 24/8 1497 DiplFl I 718 *jme kerspell to Bradorppe*; 27/8 1497 *to Bradorpp*; 3/12 1498 (16. årh.) *tho Bradorpp*; 20/10 1507 *Bradorppe*; 30/9–6/10 1509 (O. H. Moller, Nachrichten von der Kirche zu St. Johannis in Flensb. 1762) *in Bradorp kerspele*; Zinsb 1509 –15 *Bradorpe*; 8/3 1515 (c. 1600 SA A XX nr. 2557) *tho Bradorppe*; 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 163), 19/1 1533 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 278 *Braderup*; ARTondern 1533 *Braderupp Carspell*; 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498, jfr. SlesvProv III 279 *de van Braderopp*; ARTondern 1537, Eb 1543 *Braderup*; 1–8/11 1549 DiplFl II 451 *to Brarup jnn Kerharde*; 12/12 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 83, jfr. SlesvProv III 306 *tho broderup, tho braderup*; ARTondern 1578 *Braderup*; RegTondern 1580 *Braderup, Brarup*; HolsatDescr o. 1580 *Bradorp*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Braderup*; ARTondern 1594 *Braderup*; Tingsvidne 1595 *tho Bradrup*; ARTondern 1610 *Braderuph*; RegTondern 1611 *Braderup*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Brarrup, vel Bradrup*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Brarup*; Steuerreg 1613 *Braderup*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Brarup*; ARTondern 1640, Wittemak 1640 *Braderup*; Mejer 1644 I *Brarup*; Mejer 1648 *Braderup*; Mejer 1650 *Bradrup*; Mejer 1651 *Braderup*; Mejer 1652 *Brarup*; Mejer Altnordfr, Danckw 86 b *Braderup*; SchuldprotKarrhd 1703 *in Wester Bradrup*; Reg 1712, DAtl VII 316, VSK 1805 *Braderup*; Schröder I 131 *Braderup* (*Brarup*); JensenStat p. 476 *Braderup*; Schmidt p. 232 *Braderup* (i daglig tale *Brarup*); Gst 1858 *Brarup*; Kok II 94 *Bradrup* (*Brarup*); Kat *Dorf Braderup*; LA *Braderup*; SchmPetOF p. 138 *Brüdjtorp eig. Brotdorf, Braderup*; NissenWb 502, 2023 *Brudtarp, Brudtārp*; JensenWb Wied. 1927 *Brārep, Brāp*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Braderup* (*jüt. Braaëp, fr. Brüdjtoarp*); Opt 1935 da. [*braɹ.b, bra·ɹb, bra·rùb*], hty. [*brâ·dərùb*], fris. O. Schnatebüll ['*brydj,toarb*]. — Den ældste navneform er sandsynligvis Brathorp. Diplomet fra 1330, der kun er bevaret i to dårlige afskrifter, er et privilegium udstedt af hertug Valdemar for Helligåndsklostret i Flensborg, og det nævner specielt Kaarthorp (Kaarschorp) blandt klostrets besiddelser uden nøjere lokalisering. En fuldstæn-

for byen. Af adj. sønderjy. [*nɔr*]. Se Norenge, Sdr.-Løgum ovfr. *Fenne*, se bd. X.

Nyvang. SchuldprotKarrhd 1709 *auf Niewang*; SchuldprotKarrhd 1734 *auf der Neüwang*; Kat *Neuwangweg*, *Neuwang*; Opt 1935 [*nyvɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Rivland. SchuldprotKarrhd 1709 *Zwey ackern auff Rifflland*; SchuldprotKarrhd 1734 *Ryfflandt*; Kat *Rylandsweg*, *Ryland*; Opt 1935 [*æ ˈryw·laŋ*]. — Agerjord ved Mellem Vangene. Jfr. Rivesig i DS IV 268 og Rivekær i DS VII 113.

Sig. Kat *Ziegfenne*; Opt 1935 [*æ si·x*]. — *Sig*, se bd. X.

Skremskule. Kat *Skremskuhle*; Opt 1935 [*ˈsgræmsˌku·l*]. — Forleddet er muligvis gen. af et ellers ukendt tilnavn. *Kule*, se bd. X.

Storebæk. Opt 1935 [*ˈsdo:əˌbæg*]. — Lille areal inde i byen umiddelbart ved Lillebæk ovfr.

Toft. Kat *Toft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — *Toft*, se bd. X.

Westen dem Dorfe. Kat *Westen dem Dorfe.*

Toft. Dok 1620 *sin tofft*; U 1766 *bei seinem Toft.* — *Toft*, se bd. X.

Tog. Opt 1935 [*æ tɔx*]. — Andet navn for Dreiharder Gotteskoogsstrom. *Tog*, se bd. X.

Treagre. Kat *Dreiacker*; Opt 1935 [*æ 'tre·axəɹə*].

Trekant. Kat *Dreieck*; Opt 1935 [*æ trekaŋd*]. — Areal i byen.

Töwelk. Dematreg 1696 *Töwelck*; Tax 1697 *Towelck, Jn Töwelck*; Reg 1712 *Twelck.* — Etymologien uvis. En mulighed er en diminutiv af subst. nty. *Töwel* „balje" (Mensing under Töber, SchLübb under tover).

Westerfenne. SchuldprotKarrhd 1727 *von der Westerfenne*; Kat *Westerfennen, Westerfenne.* — Flere lokaliteter. *Fenne*, se bd. X.

Zweiacker. Kat *Zweiacker.*

Karlebøl

Ager. Kat *Acker*; Opt 1935 [*æ axə*]. — To lokaliteter. *Ager*, se bd. X.

Blokke. Kat *Blockweg, Block*; Opt 1935 [*æ blɔgə*]. — Subst. *blok*, se bd. X.

Bollefenne. Opt 1935 [*æ 'boɬ·ˌfæn·*]. — Af subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Dæl. Koogsb 1735 *Wester Deel, Oster Deel*; Koogsb 1784 *Westerdeel, Osterdeel*; Kat *Osterdell, Westerdell*; Opt 1935 [*æ dælə*]. — To stykker lav agerjord lige ved byen. Udtaleformen er plur. Af subst. nty. *Dell* (i stednavne) f. „Tal, Niederung" (Mensing). En afledning hertil er rimeligvis jy. *dælken* „fordybning i bordplade", „smilehul" o. lign. (Feilb.).

Fenneager. Kat *Fennacker*; Opt 1935 [*fæn·axə*].

Kajdige. Opt 1935 [*æ kaj·dix*]. — Diget ved Karlebøl. *Kajdige* „lave, små diger, som opføres ved strandkanten el. udenfor de egt. havdiger for at vinde land". (Feilb.).

Kalvefenne. Kat *Kalbfenne*; Opt 1935 [*æ 'kaɬ·ˌfæn·*].

Karlebøl Willigham. Reg 1712 *Kahlebüll willigham.*

Langager. Kat *Langacker*; Opt 1935 [*lɔŋ'axə*].

Lillevang. Kat *Kleinwang*; Opt 1935 [*liˌl'vɔŋ*].

Maj. Kat *Mädeweg, Made*; Opt 1935 [*æ maj*]. — *Maj*, se bd. X.

Saddegrave. Opt 1935 [*æ 'sajdˌgraw·*]. — Subst. sønderjy. *sadde* „græstørv".

Sandgrave. Kat *Sandgraben.*

Sønden Byen. Koogsb 1784 *Südens Dorf*; Kat *Süden dem Dorfe*; Opt 1935 [*syŋ· æ 'by*].

Toft. Kat *Toft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — *Toft*, se bd. X.

Ödeland. Kat *Oedeland.* — Lille areal, der i Opt 1935 kaldes *Saddegrave.*

Øjk. Kat *Oieck*; Opt 1935 [*æ öj·g*]. — Agerjord. Muligvis et ord beslægtet med subst. sønderjy. *Øiken*, som Molbech anfører efter Outzen i betydn. „et bundløst sted, hvor ingen kan komme hen", og med subst. sønderjy. *øjkning* (Hagerup fra Angel) „et bundløst sted (som dog er tilgroet)".

Kragebøl

Beck. Kat *Kleine Beck, Grosse Beck.* — Små stykker jord i Kragebøl.

Blok. Kat *Block*; Opt 1935 [*æ blɔg*]. — *Blok*, se bd. X.

Einfenne. Dematreg 1696 *Einfenne.*

Fælleseng. Reg 1712 *Fellitz Eng.*

Fællesham. Dematreg 1696 *In Krackebül Fellichs ham*; Tax 1697 *Jn Kraekebüll Fellichs Ham*; Reg 1712 *Krackebüllfelligsham, Felligsham, Fellingsham.* — *Ham*, se bd. X.

Gammelvang. Kat *Altewang*; Opt 1935 [*gamə'l'vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Havrevang. Kat *Hauwang*; Opt 1935 [*hawəvɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Hedevang. SchuldprotKarrhd 1734 *auf der Heidewang*; Kat *Heidewang*; Opt 1935 [*he·vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Holtoft. Dematreg 1696 *auf Holtofft, Hulltofft*; Tax 1697 *Holtofft, Hulltofft*; SchuldprotKarrhd 1702 *auf Hoeltofft*; Reg 1712 *Holtofft*; Koogsb 1735 *Holltofft.* — Første led er subst. jy. *hol* „hul". *Toft*, se bd. X.

Kofenner. Tax 1697 *de Kohfenne Norden Krackebüll*; Kat *Kuhfenne*; Opt 1935 [*æ 'koˌfænə*]. — *Fenne*, se bd. X.

Kohlhof. Dematreg 1696 *Kollhoff, in de Kollhoff*; Reg 1712 *Kohlhoff.*

Kragebøl Toft. Kat *Kragebüller Toft*; Opt 1935 [*kra·xbøl'tɔwd*].

Kringelhede. Opt 1935 [*kreŋəl'he:*]. — Første led er subst. *kringle* „kreds".

Lervejen. Opt 1935 [*æ 'le·əˌvæj*]. — Den gamle vej fra Kragebøl til Karlebøl.

Lillebæk. Opt 1935 ['*liləˌbæg*]. — Lille areal inde i byen umiddelbart ved Storebæk ndfr.

Maj. K 1725 *Hans Hockerups Maaden*; Kat *Mai*; Opt 1935 [*æ maj*]. — *Maj*, se bd. X.

Mellem Vangene. SchuldprotKarrhd 1709 *2 ackern Zwischen die Wang*; Kat *Mittelwang, Mittelwangweg*; Opt 1935 [*mæləˈvɔŋ·*]. — Ligger mellem Gammelvang og Nyvang.

Mosblok. Koogsb 1735 *auf Maesblöcke*; Kat *Moosblock*; Opt 1935 [*æ 'mâ:sˌblɔg*]. — Første led er plantenavnet *mos. Blok*, se bd. X.

Mund-ek. Kat *Momeck*; Opt 1935 [*ˈmoŋæg*]. — Lille areal ved Gotteskoog-diget. Første led synes at være subst. *mund* eller subst. *munde* „munding, åbning". Andet led er uvist.

Norrefenne. Opt 1935 [*æ 'nɔɹəˌfæn·*]. — Ligger lige nord

Fenne; SchuldprotKarrhd 1698 *Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1704 *in deßen Kuhe Fenne*; SchuldprotKarrhd 1705 *unter der Koh-Fenne*; Reg 1712 *Jn die Kuhfenne*; DingswKarrh 1737 *in Henning Hansens Kuhfenne*; Kat *Kuhfennen.*

Kuler. Kat *Kuhle*; Opt 1935 [*æ kulə*]. — Af subst. *kule*, se bd. X.

Kæret. DingswKarrh 1737 *in der Kiar*; K 1725 *Huntrup Kier*; U 1766 *das so genante Kier*; Prot 1819 *die alte Wasser-Kuhl süden dem Kier*; Kat *Kjer*; Ejerslev *kjær*; Opt 1935 [*æ kjæɐ*]. — Agerjord. *Kær*, se bd. X.

Kålvang. SchuldprotKarrhd 1699 *auf Kahlwang*; SchuldprotKarrhd 1739 *auf Kaelacker*; SchuldprotKarrhd 1747 *auf Kohlwang*; DingswKarrh 1755 *auf karlwang, auf Kalwang*; KI 1782 *Die Ecke am Kirchhofswall auf Kalwang*; Kat *Kahlwang, Norder Kahlwang, Süder Kahlwang*; Opt 1935 [*kɔl'vɔŋ*]. — Navn på nogle små agerstykker i landsbyen. Første led er plantenavnet *kål.*

Langager. SchuldprotKarrhd 1743 *auf Nordlang Acker, Auf Norderlang Acker*; Dok 1755 *Lang Acker*; U 1766 *Oster und Wester Langacker*; Kat *Langackerweg, Oster Langacker, Wester Langacker*; Ejerslev *laŋ·axə, laŋ'axəvej*; Opt 1935 ['*øsdə lɔŋ'axə, 'væsdə lɔŋ'axə*]. — Flere lokaliteter.

Langekoppel. KI 1782 *die lange Koppel süderst im Lund.* — *Koppel*, se bd. X.

Langvej. Dok 1708 *uf den Lang Weg*; Ejerslev *laŋvej*; Opt 1935 [*æ lɔŋ·væj*]. — Vejen fra Humtrup mod nord.

Lerkuler. Dok 1620 *in de lemkulen*; KI 1782 *Die so genanten Lehmkuhlen*; Kat *Lehmkuhle*; Opt 1935 [*æ 'le:ə kulə*]. — Lergrave, hvor der har været hentet ler til teglværksbrug; jfr. DS V p. 11 Lerkuler.

Lund. SchuldprotKarrhd 1743 *in der Lundt*; Dok 1755 *Lund*; U 1766 *Lundt*; KI 1782 *im Lund*; Kat *Westerlund, Osterlund*; Ejerslev *lu·ŋ*; Opt 1935 [*væsdə'lu·ŋ, østdə'lu·ŋ*]. — Agerjord, nu delt i en østlig og en vestlig del af en jernbanelinie. *Lund*, se bd. X.

Middelste Ham. Dematreg 1696 *de Middelste ham*; Tax 1697 *de Middelste Ham*; Reg 1712 *Jn die Middelste Hamb.*

Midtvang. SchuldprotKarrhd 1743 *im Oster Mittelwang, Mittelwang*; SchuldprotKarrhd 1747 *auf Mit-Mittwang, in wester Mittwang*; DingswKarrh 1755 *in wester Mittelwang, in Wester Mittel wang*; Dok 1755 *Ostermitwang*; *Mitmitwang, Wester Mitwang*; U 1766 *Wester Mittelwang, Ostermittelwang, Mittelst-Mittelwang, in Mittelmittelwang*; KI 1782 *die Koppel in Mittelwang*; Kat *Mittelwangweg, Mittelwang*; Ejerslev *metvoŋ*; Opt 1935 [*med'vɔŋ*].

Mit Acker. Dok 1755 *Mit-Acker.*

Møllebjerg. KI 1782 *Die osterste Kuppel auf dem Mühlberge*; Kat *Mühlbergweg, Mühlberg*; Opt 1935 [ˈ*møl·bjeɐə*].

Møllevang. SchuldprotKarrhd 1706 *in Oster Mühlwang*; SchuldprotKarrhd 1743 *auf dem Mühlenwang*; Dok 1755 *Mühlwang*; U 1766 *Mühlenwang.* — *Vang*, se bd. X.

Møllevej. U 1766 *bis an den Mühlweg*; KI 1782 *in den sechs Ackern am Mühlwege*; Kat *Mühlenweg*; Ejerslev *møl'vej*; Opt 1935 [*æ 'møl·ˌvæj*].

Nedergade. Opt 1935 [*æ 'næ:əˌga:*]. — Vej i byen.

Norderfenne. Kat *Norderfenne.* — To lokaliteter. *Fenne*, se bd. X.

Norderweg. U 1766 *den Norderweg.*

Norre Hedevang. Kat *Norderheidefennen*; Opt 1935 [*æ 'nɔɐə 'he·vɔŋ*]. — Adj. sønderjy. [*nɔr*], se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. ovfr.

Norvang. SchuldprotKarrhd 1743 *in nordwang*; Dok 1755 *Nordwang*; U 1766 *Norderwang*; KI 1782 *in Norderwang*; Prot 1819 *an Nordwang*; Kat *Norderwang*; Ejerslev *nor'voŋ*; Opt 1935 [*nɔ'vɔŋ*].

Nyland. KI 1609 *landt in nyelandt*; Dok 1620 *by Nylandt van Neulandt*; Vide 1624 *Biß an das Nie Landt*; Dok 1755 *Nieland*; U 1766 *Neüland*; Kat *Niefland*; Opt 1935 [*nyw'laŋ*]. — Agerjord sydvest for byen. Kat.s form Niefland kan være fejl for Niehland og udtalen kan være påvirket af Kat.s form. En anden mulighed er dog, at forleddet er adj. *nøje* „påholdende" (Feilb.), eventuelt som en spøgende omtolkning af et opr. ny-. Jfr. *Nyvland* i Brarup.

Osterfenne. Kat *Osterfenne.*

Pandekagesbjerg. Opt 1935 [*æ 'paŋ·kaxsˌbjæɐə*].

Peter Degns Fenne. Kat *Peterdehnsfenne.*

Pold. Kat *Poll*; Opt 1935 [*æ pål*]. — Subst. *pold*, se bd. X.

Præsteeng. KI 1609 *Jm Prestenge.*

Saddegrav. Kat *Sodengraben*; Ejerslev *sajtgʀa*(ɔ?)*w*; Opt 1935 [*æ 'sajdˌgraw*]. — Første led er subst. jy. *sadde* „græstørv".

Saltbod. SchuldprotKarrhd 1743 *auf Oster Saltz-Bude, auf mittelste Saltzbude*; SchuldprotKarrhd 1747 *auf der Saltzboede*; Dok 1755 *Saltz-Bude*; U 1766 *Salzbude*; Kat *Solberweg, Ostersalzbude, Westersalzbude*; Opt 1935 [*æ 'sål·broˌvæj, æ 'østdə 'sål·bro, æ 'væsdə 'sål·bro*]. — Agerjord syd for byen.

Seksager. U 1766 *sechs Acker, von den sechs Ackern, Auf den norder sechs Ackern*; KI 1782 *in den sechs Ackern am Mühlwege*; Kat *Sechsacker, Sechsackerweg*; Ejerslev *seis'axə*; Opt 1935 [*sæjs'axə*].

Siebenacker. Kat *Siebenacker.*

Siig. Dok 1775 *osten vor seinem Toft oder so genanten Siig.* — *Sig*, se bd. X.

Skittenbæk. Opt 1935 [*æ 'sgedənˌbæg*]. — Branddam i byen. Første leds etymologi uvis.

Stavn. Kat *Staven*; Opt 1935 [*æ sdaw·n*]. — Lille areal umiddelbart ved byen. Subst. sønderjy. *stavn* „hovedparcel" (Feilb.).

Sønderhedevang. Kat *Süderheidefennen*; Opt 1935 [*æ 'syŋə'he·vɔŋ*].

Søndertoft. Kat *Südertoft*; Opt 1935 [*æ 'syŋəˌtɔwd*].

Søndervang. Dok 1620 *an de süder wang*; SchuldprotKarrhd 1743 *auf Oster-Süderwang, auf Mittel Süderwang*; Dok 1755 *Oster Süderwang, Wester Süderwang*; U 1766 *Oster und Mittel Süderwang, wester Suderwang, Westersuderwang*; Kat *Süderwangweg, Süderwang*; Ejerslev *søŋəvoŋ, søŋəvoŋvej*; Opt 1935 [*syŋə'vɔŋ, 'nɔɐə syŋə'vɔŋ, 'syŋə'vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Teglovn. Dok 1755 *Ziegeloffen*; U 1766 *Tilon, süden vor Ziegelofen*; Kat *Tylonweg, Tylon*; Ejerslev *ti'lu·ŋ, ti'lu·ŋvej*; Opt 1935 [*ty'lo·n*, pl. *ty'lonə*]. — Agerjord med lergrave langt fra byen.

Sønderfenne. SkuldprotKarrhd 1704 *in die Süder-Fenne*; Kat *Süderfenne*; Opt 1935 [æ 'sdo:ə syŋəˌfænˑ, æ 'leḷə syŋəˌfænˑ]. — Ifølge Opt 1935 er marken blevet delt i to dele.

Søndertoft. SkuldprotKarrhd 1733 *der Südere Tofft*; Kat *Südertoft*; Opt 1935 [æ 'syŋəˌtɔwd].

Sønderå. Opt 1935 [æ 'syŋəˌɑ̊ˑ].

Tadensiel. Dok 1650 SA Abt. 7 nr. 976 *Taden oder Hertzberger Siehl, Taden Siehl*; K 1668 *Tading Syl*; Schmidt p. 232 *ved den 1553—55 inddigede „gamle Gudskoug" Thadensiel.* — Første led er mandsn. *Tade* (Kok, DgP), i nty. gen. på -en(s); sidste led er subst. mnty. *sîl*, m. „digesluse".

Terrehem. Tax 1697 *Terre Ham, Terreham*; Tax 1698 *Tarreham*; Reg 1712 *Torre Hemme, Jn Tereham*; SkuldprotKarrhd 1737 *3 Demath Wischland im alten Koeg, Terrehemm genandt*; Kat *Terrehamm*; Opt 1935 [tæɹˑ'hæm]. — Første led er subst. jy. *terg* „lag under klægen af mosejord" (Feilb. fra Brarup), lånt fra nty. eller fris. Terrig „Seetorf", se Mensing under Terig. *Hem*, se bd. X.

Toft. SkuldprotKarrhd 1706 *11 1/2 demaht Landes auf Flützhollmer Feldt belegen die tofft genand*; Kat *Toft*; Opt 1935 [æ tɔwd]. — To lokaliteter. *Toft*, se bd. X.

Trekant. Kat *Dreikant, Dreieck*; Opt 1935 [æ trekaŋd].

Udendigesfenne. Kat *Aussendeichsfennen*; Opt 1935 [æ 'uɹˑndixsˌfænˑ]. — To marskfenner udenfor diget mod Hasbjerg Sø.

Vesten Sommerdiget. Kat *Westen dem Deiche*; Opt 1935 ['væˑsdən æ 'somədix]. — *Sommerdige*, et lavere dige, beregnet på at skærme mod oversvømmelser i sommertiden.

Westen dem Wege. Kat *Westen dem Wege.*

Vesterfenne. Kat *Westerfennen*; Opt 1935 [æ 'væsdəˌfænˑ]. — *Fenne*, se bd. X.

Vesterhem. Kat *Westerhamm*; Opt 1935 [væsdə'hæm]. — *Hem*, se bd. X.

Westerhörn. SkuldprotKarrhd 1727 *westerhörn.*

Østerfenne. Kat *Osterfenne*; Opt 1935 [æ 'østəˌfænˑ]. — *Fenne*, se bd. X.

Humtrup

Auf der Strasse. KI 1782 *auf der Strassen*; Prot 1832 *auf der Straße.*

Badehem. KI 1609 *1 stuck wisches in badehem*; Dematreg 1696 *in Badeham*; Dok 1697 *Baedeham, Bäedeham*; SkuldprotKarrhd 1707 *in Bade Hamm*; SkuldprotKarrhd 1711 *3 dehmt Wischland im alten Koeg in Baade Hamm genand*; Reg 1712 *in Bondeham, Jn Badeham*; SkuldprotKarrhd 1736 *drey demaht Wischland Süden Badeham im alten Koge.* — Første leds oprindelse er uvis. *Hem*, se bd. X.

Blöcke. Dok 1766 *die Blöcke*; U 1766 *die Blocke.* — Se bd. X under *blok.*

Bodelstoft. Kat *Bodelstoft.* — Kvindenavnet *Bodil.*

Bullefenne. Kat *Bullfenne*; Opt 1935 [æ 'boḷˑˌfænˑ]. — To lokaliteter. Af subst. sønderjy. *bulle* „tyr" (Feilb. under bolle). *Fenne*, se bd. X.

Bundfenne. Dematreg 1696 *in de Bonn fenne, Bonn-Fenne*; Tax 1697 *Jn de Bon fenne, Jn de Bonn Fenne*; Reg 1712 *Bonfenne, in die Bonnfenne.* — Subst. *bund.* Det er dog tænkeligt, at formerne alle hører til Bønnefenne i Vimmersbøl.

Bækken. Kat *Beck*; Opt 1935 [æ bæg]. — Navnet på en vandkule og det omgivende jordareal.

Christen Momsens Ham. Dematreg 1696 *in Christer Mombsens Hamb, Christen Monsens Ham*; Tax 1697 *Christen Momsens Ham*; Reg 1712 *in Christen Momßens Ham.* — *Ham*, se bd. X.

Espelund. Vide 1624 *westen Espelundt*; Dok 1755 *Espelund*; U 1766 *Esbelund, Espelundt.* — Trænavnet *esp* „asp". *Lund*, se bd. X.

Festeland. Kat *Festeland.* — Subst. ty. *Festeland* „fæstejord". Her muligvis appellativ. Arealet hedder ifl. Opt 1935 Kofenner.

Fohlenkoppel. U 1768 *Fahlen oder Nacht-Koppeln.*

Forte. Kat *Pforte*; Opt 1935 [æ fo:ɹd]. — En bred vej. Af subst. *forte*, se bd. X.

Frauens Ham. Dematreg 1696 *Frauens-Ham*; Tax 1697 *Jn Frauens Ham.* — *Ham*, se bd. X.

Fuglekrat. Kat *Fuhlkrat*; Opt 1935 [æ 'fu:lˌkrad].

Gammelkog. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *in dem olden Koge*; Ejerslev *gamælkåq.* — *Kog*, se bd. X.

Gestfenner. Kat *Geestfennen, Kleine Geestfennen*; Ejerslev æ *gæsd.* — Første led er subst. jy. *gest* „det højere og tørrere land i modsætning til marsken" (Feilb.).

Greed. Dok 1697 *Jm Gredt.* — Nty. *Greed*, f. „grünes Weideland, Wiese" (Mensing) lånt fra glfris. *grēd* „Wiese, Weideland" (Richthofen), nordfris. *grēīdj*, m. „Rasen, Grasland"; om etymologien se Holthausen under *grēd.*

Grosse Koppel. KI 1782 *Die grosse Koppel in Oster Süderwang.*

Hedevang. Ejerslev *heˑivoŋ.*

Hedewigsham. Reg 1712 *in Hedewigsham.* — Kvindenavnet *Hedevig* (Kok).

Heidefenne. Kat *Heidefenne.*

Heideland. Dok 1755 *Heydeland*; U 1766 *Heideland.*

Heideweg. Kat *Heideweg, Süderheideweg.* — To veje, der fører fra Humtrup til Humtrup Hede.

Henrichs Ham. Tax 1697 *Jn Henrichs Ham.* — *Ham*, se bd. X.

Humtrup Hede. Kat *Humptrupheide*; Ejerslev *hontʀob-'heˑi*; Opt 1935 [*hondrub* '⌜heː].

Hvidager. Dok 1620 *an wede acker*; SkuldprotKarrhd 1743 *auf Wiet Acker*; Dok 1766 *weiß Acker*; U 1766 *auf Wießacker*; KI 1782 *in Weißacker*; Kat *Weissacker*; Opt 1935 [vi'axə]. — Første led er adj. *hvid.* Ageren har ifl. Opt 1935 vistnok fået navnet efter hvidt sand.

Kleinefenne. Dematreg 1696 *de Klene Fenne*; Kat *Kleinefennen.* — *Fenne*, se bd. X.

Kogvej. Ejerslev *koqvej.* — Første led er *kog*, se bd. X.

Kohfenne. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *eine Kohe venne*; Tax 1697 *Jn de Kohfenne*; Dok 1697 *Jn dem Kohe*

Hæsstedet. Dematreg 1696 *auf der Hesestede, auf Hisestede, Süder und Nord Hisestede*; Tax 1697 *auf der Hesested, auf das Hesested, Auf Hiesestede*; SkuldprotKarrhd 1698 *auf die Hesestett*; Reg 1712 *auf Heßestedte, Hißestedte, Süder und Norder Hißestedte, auf Hißestedte, auff Heysestedt*; SkuldprotKarrhd 1745 *3 1/2 Demath Wischland Hißestedt genandt, im alten Koege belegen*; Kat *Hisselstedt, Hisselsted*; Opt 1935 [*æ hesəsdæj*]. — Første led er subst. *hæs*, sønderjy. [*hesə*] „stak af korn eller hø".

Højbjerg. Kat *Niedriger Hochberg, Hochberg*; Opt 1935 [*hy·bjeɹə*].

Ingwert Dehns Fenne. Kat *Ingwert-Dehn*; Opt 1935 [*eŋvæɹd 'de·ns ˌfæn·*].

Jyndevad Møllestrøm. Kat *Jündewadter Mühlenstrom*; LA *Iündewatter Mühlenstrom.* — Grænseå. Andet navn på Sønderå. Om Jyndevad se DS V 614.

Kleine Fenne. Dematreg 1696 *ein Klene fenne bej harßbarg.*

Klægest. Kat *Klekest*; Opt 1935 [*klæ·xəsd*]. — To små lave arealer ved Hasbjerg Sø. Etymologien er uvis.

Kokrog. SkuldprotKarrhd 1710 *debitoris Kuhfenne*; Ejerslev *æ 'ko'kʀow·*; Opt 1935 [*æ 'koˌkro·x*]. — Flere jordstykker.

Lammehjørne. Kat *Lämmerhallig*; Opt 1935 [*æ 'la:mˌjœɹ·n*].

Mellem Vejene. Dematreg 1696 *tweschen de weg, thwischen de Weg, thwischen de Wech*; SkuldprotKarrhd 1727 *die sogenandte Hamm zwischen die Wege*; Kat *Mellem de Weie*; Opt 1935 [*mæl̩ æ 'væj·*]. — Katasterformen er en blanding af nty. og da. rigssprog.

Møllefenne, Norre-, Sønder-. SkuldprotKarrhd 1733 *neben der Süder Mühlenfenne, bewesten der Norder Mühlenfenne*; Kat *Süder Mühlenfenne, Norder Mühlenfenne*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹə 'møl·ˌfæn·, æ 'syŋə 'møl·ˌfæn·*].

Møllehusslik. Kat *Süder-Mühlenhausschlick*; Opt 1935 [*æ 'møləhus 'sleg*]. — Kronavnet *Møllehus* i Ubjerg s., DS V 505, jfr. Møllehusslik smst. p. 510.

Norderham. Dematreg 1696 *in de Norderham.*

Nordhörn. SkuldprotKarrhd 1710 *den Nordhörn.*

Norrefenne. SkuldprotKarrhd 1699 *in ihre Nord Fenne*; SkuldprotKarrhd 1733 *die Oster Nord-Fenne*; Kat *Grosse Norderfenne, Kleine Norderfenne, Norderfenne*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹəˌfæn·, æ 'nɔɹəˌfænə*]. — To lokaliteter.

Norretoft. Kat *Nordertoft*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹəˌtɔwd*].

Oksenfenner. SkuldprotKarrhd 1698 *einer Kleinen fenne in Alten Koge die Ochsen Fenne genandt*; Reg 1712 *Ochsen Fenne*; SkuldprotKarrhd 1744 *eine Süden vom Hause belegen sogenandte Ochsen fenne*; Kat *Oster Ochsenfenne, Wester Ochsenfenne*; Opt 1935 [*æ 'ogsənˌfænə*]. — Gen. plur. af subst. glda. *uxi, oxi* „okse". Udtalen med [*gs*] er litterær, jfr. Oksenham ndfr.

Oksenham. Dematreg 1696 *in Ossen ham, Süder und Norder Ossenham, Ossenham*; Tax 1697 *Oßenham, Jn Oßenham, Süder und Norder Oßenham*; Reg 1712 *in Ochsen Ham*; SkuldprotKarrhd 1727 *die Ochsen Hamm*; SkuldprotKarrhd 1737 *Außenham*; Kat *Autzenhamm.* — Gen. plur. af subst. glda. *oxi, uxi* „okse"; i nogle kilder er forleddet oversat til nty. Ossen-, i andre er øjensynlig gengivet en sønderjy. udtale **[ɔwsən-*].

Per Hansen. Kat *Perhansen.*

Peter Prestes Tog. Dok 1638 *Anno 1638 d. 14 Julj sindt Petter Prestes Toch von ein ander gelottet und gedehlet Von Harßbarcher Seehe Beth an der olde Schluße wie folget*; Dok 1672 (Kopi SA C VI 5 nr. 1032) *Peter Prestes Zugk*; Dok 1674 SA A XX nr. 949 *durch Peter Prestens vnd Rollwagens Zug, durch Peter Presten Zugk.* — Sidste led er subst. sønderjy. *tog* „stor å" (Feilb.) lånt fra nty. Toch.

Russekær. Reg 1819 *bis an Russekarr*; Dok 1819 SA C VI 5 nr. 922 *Russekier*; Dok 1821 SA C VI 5 nr. 922 *am Anwachs des Haasberger Sees, Russekjær genannt*; Kat *Russekjaerwiesen, Kleine Russekjaerwiesen*; Opt 1935 [*rusəkjæ*]. — *Kær*, se bd. X. Forleddet er uvist.

Russekær Grov. Opt 1935 [*æ 'rusəkjæ 'gråw*]. — Del af Dreiharder Gotteskoogstrom. *Grov*, se bd. X.

Schanz Kuhle. K 1807—08 *Schanz Kuhle.* — Hul i åen vest for Hasbjerg Sø. Første led er hty. *Schanze* f. „skanse", sidste led hty. *Kuhle* f. „kule i jorden, dybt vandhul".

Schlagbaumfenne. SkuldprotKarrhd 1733 *der Schlag-Baum Fenne*; Kat *Schlagbaum.* — Ligger på et sted hvor en markvej fører op på et gammelt dige.

Sig. Kat *Sieg*; Opt 1935 [*æ si·x*]. — *Sig*, se bd. X.

Sisselmomme. Kat *Sisselmomm*; Opt 1935 [*søsəl'mom·*]. — Et lille agerstykke. Navnet er sammensat af kvindenavnet *Sissel* og mandsn. *Momme.*

Slik. Kat *Schlick, Großer Schlick, Schlickland*; Opt 1935 [*æ 'sdo:ə 'sleg, æ sleg*]. — Tre lokaliteter. *Slik*, se bd. X.

Smørholm. SkuldprotKarrhd 1705 *3 dbt in wester und 1 dbt in oster Schmörhollm*; KI 1782 *in Schmörholm, Zwey Fennen in Schmörholm gerade unten vor Hasberg*; Kat *Smörholm*; Opt 1935 [*smɔhɔlm*]. — Støder op til Smørholm i Vimmersbøl, s. d. I udtalen er det forvekslet med Småholm, se ndfr.

Småholm. Tax 1697 *Jn Nordschmaholm, Jn Schmaholm, Schmaholm Tofft, Nord Schmaholm, Süder Schmaholm, Grote Schmaholm*; SkuldprotKarrhd 1698 *in Schmahollmtofft, in Norder Schmaholm*; Reg 1712 *großschmahollm, Schmahollmtofft, Süderschmahollmtofft*; SkuldprotKarrhd 1743 *Norder Schmaholm*; Kat *Smaaholm, Smaaholm-Oidt, Smaaholmweg*; Opt 1935 [*æ smɔhɔlm*]. — To lokaliteter. Støder op til Småholm i Sdr.-Løgum, se dette. Oidt i SkuldprotKarrhd 1743 må være en gengivelse af en mellemslesvigsk udtale af *od*, jfr. bd. X.

Spedland. Kat *Spätland*; Opt 1935 [*sbe·lan̩*]. — Et smalt areal langs med Grelsbøldig. Et subst. lånt fra nordfris. *Spætloîn, Spēdlunn* „spadeland, land hvorfra man tager jord til at vedligeholde dige" (Jensen Wb 554, SchmPetOF 56). Jfr. DS V p. 21 *Spedland* i Højer Flække.

Ståindekrog. Kat *Storinkrog*; Opt 1935 [*sdo'iŋ·krox*]. — Lille areal. Imp. af verb. *stå.*

Suder Siel. K efter J.C.R. 1612 i SaxWidingH *Suder Siell*; K ca. 1615 SA Abt. 402 A 20 nr. 6 *Suedersiel.* — Sidste led er mnty. *sîl* „digesluse; rør, der leder vand under dæmning eller vej".

Søen. Kat *See*; Opt 1935 [*æ sjø*]. — Agerjord.

Kleine Ham. Dematreg 1696 *de Kleine hamm, de Klenne hamm, in de Klene ham, de Klene hamm*; Tax 1697 *die Kleine Hamm, Jn de kleine Ham*; Reg 1712 *Die Kleine Hamm, kleine Ham, die Kleine ham, Klein ham.*

Kofenner. Tax 1697 *Kohfenne*; Reg 1712 *die Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1738 *Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1752 *in der sogenandten Kuh-fenne*; Kat *Kuhfenne*; Opt 1935 [æ 'ko,fænə].

Kornfenne. Kat *Kornfenne.*

Krøllefenner. Dematreg 1696 *de Krölfenne*; Tax 1697 *de Krölfenne*; Reg 1712 *die Krolfenne*; Kat *Krollfennen*; Opt 1935 [*krɔl'·,fænə*]. — Forleddet er subst. *krølle*, sønderjy. [*krål·* el. *krol*] (Feilb.), nty. Kroll, Krull (Mensing).

Ladelund Ham. Dematreg 1696 *in Ladelundt hamm*; Tax 1697 *Jn Ladelund Ham*; Reg 1712 *in Ladelundham*; Dok 1742 *neben die Ladelunder Fenne.*

Langstoft. SchuldprotKarrhd 1739 *einen acker auf Langstofft.*

Lyddes Ham. Dematreg 1696 *in Lütes hamm*; Tax 1697 *in Lütes Hamm*; Reg 1712 *in Lütesham.* — Af det fra fris. el. nty. indlånte personnavn *Lydde*, se DgP I under Lydde og Ludde.

Maj. SchuldprotKarrhd 1743 *in May*; Opt 1935 [æ *maj*]. — *Maj*, se bd. X.

Møllefenner. Dok 1742 *die Norderste Mühlenfenne*; Kat *Mühlenfennen.*

Norderschlick. Dematreg 1696 *Auf der Norderschlick.*

Osten de Weg. Dematreg 1696, Tax 1697 *Osten de Weg.*

Osterfenne. Kat *Osterfenne, Osterfennen.*

Spätkuul. Kat *Spätkuhle.* — Subst. *Spät-kuul*, f. „Grube am Deich, aus der die Erde für Deichbesserungen gewonnen wird" (Mensing).

Steinigte Acker. SchuldprotKarrhd 1739 *einen Acker in Seekolck der Steinigte Acker genandt*; SchuldprotKarrhd 1742 *Steining Acker.*

Stiegblock. SchuldprotKarrhd 1699 *auf den Stiegblock.* — Agerjord. Forleddet er nty. *Stieg*, m., hty. *Steig* „sti". Sidste led er *blok*, se bd. X.

Søkolk. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *in Söhe-Kolcke*; SchuldprotKarrhd 1730 *in Oster Seekalck*; SchuldprotKarrhd 1739 *einen Acker in Seekolck der Steinigte Acker genandt, in oster Seekalck*; SchuldprotKarrhd 1746 *in Oster See-Colleck*; Kat *Seekalk, Norden Seekalk*; Ejerslev *se'kɔlg*; Opt 1935 [*si'kɔlg*]. — Støder op til Søkolk i Vimmersbøl og i Sdr.-Løgum, se Sdr.-Løgum s.

Tofft. SchuldprotKarrhd 1698 *ein tofft.*

Twischen de Wege. Tax 1697 *Twischen de Weg, Zwischen den Weg, Twischen de Wege*; Reg 1712 *Zwischen den Wegen, Zwischen den Weg.*

Westen de Weg. Dematreg 1696 *Westen de Wech*; Tax 1697 *Westen de Weg.*

Vesterfenner. Ejerslev *væsdəfænə*; Opt 1935 [æ 'væsdə-,fænə].

Vold. KI 1609 *Jn Hartzbargerwoldt*; Dematreg 1696 *in de Wall, in Haßbarger Waldt*; Tax 1697 *Jn de Wall, Jn Hasbarger Wald*; Reg 1712 *Jn Haeßberger Wall, in Wäll*; U 1766 *auf dem Berge in dem so genanten Wall*; Kat *Wall*; Opt 1935 [æ ˈvɑ̂l·]. — Subst. *vold*; der findes volde på stedet. I KI 1609, Dematreg 1696, Tax 1697 og Reg 1712 kaldes den Hasbjerg Vold efter bebyggelsen Hasbjerg, se denne.

Hasbjerg

Andreas Andersens Fenne. Kat *Andreas Andersensfenne*; Opt 1935 [*andres'anəsən*].

Bukselår. Kat *Bauslaaer*; Opt 1935 [æ *'båw·s,lå·ə*]. — Findes flere gange som naturnavn i Sønderjylland. Har navn efter formen.

Engen. Kat *Eng*; Opt 1935 [æ æŋ].

Flickfenne. Kat *Flickfenne.* — Af subst. ty. *Flick* „lap".

Folde. Kat *Norder Vohl, Süder Vohl*; Opt 1935 [æ ˈfo:l]. — Plur. af subst. *fold*, se bd. X.

Gamle Fenne. SchuldprotKarrhd 1733 *die alte fenne*; SchuldprotKarrhd 1744 *sogenandte alte fenne*; Kat *Alte Fenne*; Opt 1935 [æ *'gamɑl ,fæn·*].

Grelsbøl Dig. Kat *Grellsbülldeich*; LA *Greelsbüll-Deich*; Opt 1935 [*grælsbøl'di·x*]. — Se under *Grelsbøl.*

Gåsefenne. SchuldprotKarrhd 1733 *die Gosfenne*; Dok 1742 *die Goesfenn*; Kat *Gänsefennen*; Opt 1935 [æ *'gå:s,fæn·*].

Hasbjergfenner. Kat *Haasbergerfennen*; Opt 1935 [æ *'ha·sbjæɹə 'fænə*]. — Første led er gårdnavnet *Hasbjerg*, se dette. Tilhører Humtrupgård, men ligger tæt ved Hasbjerg.

Hasbjerg Hallig. DingswKarrh 1733 *die Hallig*; Kat *Harzbergerhallig, Haasberghallig*; Opt 1935 [*ha·sbjæɹ·'halə*]. — Tre små marskstykker.

Hasbjerg Sil. Dok 1631 (Kopi SA A XVII nr. 28) *tho der Hartzbenger Siell*; Dok 1633 SA Abt. 7 nr. 976 *die erofnung des Herzberger Sieles, der Herzberger Siehl*; Dok 1635 (Kopi SA A XVII nr. 28) *des Hertzberger Siels wegen*; Dok 1650 SA Abt 7 nr. 976 *Taden oder Hertzberger Siehl, der alte Harsberger Siehl*; Dok 1661 SA Abt. 7 nr. 976 *der Hatzberger Siehl*; K 1668 *Harsberger Syl*; Dok 1673 SA Abt. 7 nr. 976 *wegen wieder Zuwerffung des Harsberger Siehles*; Dok 1674 SA A XX nr. 949 *Bey verstopfter Harßberger Siehl.* — Første led er bebyggelsesnavnet *Hasbjerg*. Sidste led er subst. sønderjy. *sil*, nty. *Siel*, n. „digesluse, stenkiste" (Feilb., Mensing).

Hasbjerg Sø. Dok 1638 *Anno 1638 d. 14 Julj sindt Petter Prestes Toch von ein ander gelottet und gedehlet Von Harßbarcher Seehe Beth an der olde Schluße wie folget*; Dok 1673 SA Abt. 7 nr. 976 *die Harßberger also genandte See*; Extr 1738 SA C VI 3 nr. 791 *Haeßbarger See*; Domæneforteg-nelse 1768 *in der Haesberger See*; Dok 1789 SA C VI 5 nr. 922 *an der Haasberger See*; VSK 1805 *Hartzbergsöe*; Dok 1810 SA C VI 3 nr. 776 *im Haasberger See*; Gst 1858 *Hasbjerg Sø*; Kat, LA *Haasberger See*; Opt 1935 [*'ha·sbjæɹə 'sjø*].

Hegned. Kat *Heine*; Opt 1935 [æ *hæj·nə*]. — Se *Hegned*, Sdr.-Løgum.

1582 *Callebull*; Verz 1590 *Kallebull*; ARTondern 1594 *Kalebul, Calebul*; ARTondern 1610 *Kalebull, Kalebul*; RegTondern 1611 *Kalebüll*; ARTondern 1612, Steuerreg 1613 *Kahlebüll*; Eb 1613 *Khalebüll*; SaxEyderst 1636 p. 627 *Kahlbull*; ARTondern 1640 *Kalbul*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Kalebull*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Kahleboell*; Wittemak 1640 *Kallebul*; Mejer 1648 *kalebull*; Mejer 1652 *Kalebul*; Danckw 86b *Kahlebull*; Reg 1712 *Kahlebüll*; DAtl VII 314 *Kalbøll*; VSK 1805 *Karbøl*; Schröder I 447 *Kahlebüll* (*vorm. Kahleboell*); JensenStat p. 474 *Kahlebüll*; Schmidt p. 232 *Kalebøl, der inden 1523 havde en egen Kirke*; Gst 1858, Kok II 210, Trap *Kalebøl*; Kat *Dorf Kahlebüll*; LA *Kahlebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Kahlebüll* (*jüt. Kaarböll*); Opt 1935 da. [*kaɹ·bøl, kaɹ·bəl*], hty. [*kå·ləbʏ̀l*]. — Den danske udtaleform med r stemmer med skriveformen i Vort 1581 Karbulhuß og strider mod den af Peters i Nordfriesland 1929 p. 128, af la Cour i Sønderjyllands Hist. I p. 295 og af DgP I 723 givne tolkning af mandsn. Kalli (Kali). Snarere er forleddet gen. plur. af subst. glda. *karl*, m. „mandsperson"; i stednavnet kan forleddets tryksvage -æ være faldet tidligt bort, jfr. BrN GG I § 219, og i den derved opståede trekonsonantgruppe -rlb- kan såvel l som r blive fakultativt; materialet tyder på, at begge muligheder har været realiseret, og at den ene har sejret i de nederty. skriveformer, den anden i den lokale danske dialektudtale.

Kragebøl, lb. 5/6 1463 DiplFl I 568 *in Krakebul*; ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Krakebull*; ARTondern 1541 *Cragebul*; ARTondern 1543, Eb 1543 *Kragebull*; 12/12 1555 SA Urk. Schlesw. 6 nr. 83 *tho Kragbull* (SlesvProv III 306 fejlagtigt *Kragebüll*); ARTondern 1578 *Kragebull*; RegTondern 1580 *Krackebul*; ARTondern 1581 *Kragbull*; Verz 1590 *Cragbull*; ARTondern 1610 *Krackebull, Krakebull*; RegTondern 1611 *Kragbull*; ARTondern 1612 *Kragebull*; Steuerreg 1613 *Kraghbüll*; ARTondern 1640 *Kragbull, Cragbull*; Wittemak 1640 *Krakebul*; Mejer 1648 *krackbull*; Mejer 1652 *Kraeckbul*; Mejer Altnordfr *Krackeboll*; Danckw 86b *Krackebull*; Reg 1712 *Krackebüll*; DAtl VII 314 *Kragbøll*; VSK 1805 *Kragböl*; Schröder I 498, JensenStat p. 474 *Krakebüll*; Gst 1858 *Krakeböl*; Kok II 236 *Kragbøl*; Trap *Krakebøl*; Kat *Dorf Krakebüll*; LA *Krakebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Krakebüll* (*jüt. Kragböll*); Opt 1935 da. [*kra·xbøl*], hty. [*krå·gəbʏ̀l*]. — Fuglenavnet *kraka* f. „krage", eventuelt brugt som personnavn.

Kær. Opt 1935 da. [*æ kjæɹ*]. — *Kær*, se bd. X.

Mettenwang, landejendom. Schröder I 325 *Mettenwang*. — Måske kvindenavnet *Mette*.

Sand. SchuldprotKarrhd 1749 *seines Neü erbauten Haußes und Staven im Sande genandt*.

Tadeshus. K c. 1615 SA Abt. 402 A 20 nr. 6 *Tadeshus*. — Nord for Grelsbøl nær ved *Tadensiel*, se under naturnavne (Hasbjerg).

Trotzenburg, hse i Humtrup. SchuldprotKarrhd 1728 *auf Trotzenburg*; DingswKarrhd 1734 *in Trotzenburg*; Koogsb 1735, SchuldprotKarrhd 1736 *Trotzenburg*; DAtl VII 314 *Trotzenborg*; Prot 1819 *Trotzen Burg*; Schröder I 420, JensenStat p. 474 *Trotzenburg*; Kok II 414 *Trodsborg*; Kat *Trotzenburg*; Opt 1935 da. [*trɔsənboɹə*], hty. ['*trùdsən¸bùɹx*]. — Navnet er opr. tysk, men forekommer 4 gange i Nordslesvig, se DS IV 682, 738, V 463, VII 296.

NATURNAVNE

Grelsbøl

Alsenham. Reg 1712 *Süder und Norder Alsenham*. — Navnets etymologi er uvis.

Becker Hörn. SchuldprotKarrhd 1746 *in die 6 demath oder Becker Hörn genandt*.

Blokke. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *2 kleine Blocken Suiden grelsbul, 3 Blocke Osten dorpe Grelsbüll*; SchuldprotKarrhd 1707 *die 3 Saat Blöcken genandt*. — Subst. *blok*, se bd. X.

Bredtoft. Dematreg 1696 *Bredtofft, Bretofft*; Tax 1697 *Bredtofft, Jn Bretofft*; SchuldprotKarrhd 1739 *in Bretofft*; Kat *Bredetoft*.

Buistoft. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *vp Buis Toft*.

Elsesbjerg. Opt 1935 ['*æl·səs¸bjæɹə*]. — Muligvis kvindenavnet *Else*.

Engfenne. SchuldprotKarrhd 1698 *3 dbt Enge Norden Grelsbüll*; Reg 1712 *Westen den Eng*; Reg 1819 *unter der Engfenner Brücke*; Kat *Engefenne*; Opt 1935 [*æ* '*æŋ·¸fæn·*].

Frøddesfenne. Dematreg 1696 *Fröddes Fenne*; Tax 1697 *Frodes Fenne*; Reg 1712 *Friddis Fenne, von Fröddis Guht, in Fredes Guht*; Kat *Frödesfennen, Frödesfenne*. — Gen. af det fra fris. indlånte mandsn. *Frødde*. Se DgP I under Frodde.

Fæsteland. Opt 1935 [*æ fæ·sdlaŋ*].

Fåreblokke. Kat *Schafblöcke*; Ejerslev *få·blɔg*; Opt 1935 [*æ* '*få:ə¸blɔ·g*]. — Af dyrenavnet *får*; *blok*, se bd. X.

Gamle Hærvej. Kat *Herrweg*; Opt 1935 [*æ* '*gaməl*'*hæɹ·væj*]. — Vejen mellem Grelsbøl og Sdr.-Løgum; jfr. Gamle Hærvej under Sdr.-Løgum by.

Gesten. Opt 1935 [*æ gæsd*]. — Af subst. jy. *gest* „det højere og tørrere land i modsætn. til marsken" (Feilb.).

Grelsbølbjerg. Kat *Grellsbüllberge*; Ejerslev *gʀælsbölpolj*; Opt 1935 [*grælsbøl*'*bjeɹə, grælsbøl*'ˈ*poɭ·*]. — Forleddet er bebyggelsesnavnet Grelsbøl. Efterleddet *bjerg*, se bd. X.

Grelsbøldig. Kat *Grellsbülldeich*; LA *Grellsbüll-Deich*; Opt 1935 [*grælsbøl*'*di·x*]. — Om efterleddet *dig*, se bd. X.

Hjørnebjerg. Kat *Hörnberg*; Opt 1935 [*jøɹ·nbjæɹə*]. — Af subst. *hjørne*.

Iver Ebsens Ham. Dematreg 1696 *in Jver Ebsens ham*; Reg 1712 *in Jver Ebsens Ham*.

Flutzholm; Steuerreg 1613 *Flützholm*; ARTondern 1640 *Flutzhollm*; Wittemak 1640 *Flutsholm*; (Aventoft) Kirkeb 1679, Dematreg 1696 *Flützholm*; Tax 1697, Reg 1712 *Flützhollm*; SchuldprotKarrhd 1733 *des guhts Flützhollm*; DAtl VII 314 *Flusholm*; KI 1782 *Flützholm, Flüzholm*; VSK 1805 *Flydsholm*; Schröder I 325, JensenStat p. 474 *Flützholm*; Gst 1858 *Flydsholm*; Kok II 133 *Flydsholm* (*Flysholm*); Kat, LA *Flützholm*; Opt 1935 da. [*flyshɔlm*], hty. [*flydshùlm, flydshòlm*]. — Forleddet er gen. af neutrumsordet *flyd*, oldn. fljót, n. „vandsamling, elv", jfr. DS III p. XXVIf. og bd. X, her vistnok anvendt om Sønderå.

Fløjborg. Opt 1935 da. [*flöj·boɹə*]. — Hus ved Humtrupgård. Subst. *fløj* anvendt om vejrfløj og subst. *borg* ironisk anvendt om hus.

Grelsbøl, lb. ARTondern 1533 *Greßbull*; ARTondern 1535, ARTondern 1537 *Grelßbull*; 22/1 1542 SA C XII 1 nr. 498 jfr. SlesvProv III 285 *tho grelsbull*; Eb 1543 *Grelsßbull*; 1–8/11 1549 DiplFl II 451, 30/11 1553 SA C XII 4 nr. 69 jfr. SlesvProv III 301, 12/12 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 83 jfr. SlesvProv III 306 *tho Grelsbul*; ARTondern 1578 *Grelssbull*; RegTondern 1580 *Grelsbul*; ARTondern 1594 *Grelsbul, Grelßbul, Grelspul*; ARTondern 1610 *Grelßbull, Grelßbul*; RegTondern 1611 *Grelssbull*; K efter I.C.R. 1612 i SaxWidingH *Greßbull*; Eb 1613 *Grelßbüll*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Grelßbull*; Wittemak 1640 *Grelsbul*; Mejer 1644 I, Mejer 1648 *Grelsbull*; Mejer 1652 *Grelsbul*; Mejer Altnordfr *Griesboll*; Danckw 86 b *Grelsbull*; Reg 1712 *Grelßbüll*; DAtl VII 314 *Grelsbøl*; VSK 1805 *Grelsböl*; Schröder I 324 *Grelsbüll*; JensenStat p. 474 *Grellsbüll*; Gst 1858 *Grelsböl*; Kok II 150, Trap *Grelsbøl*; Kat *Dorf Grellsbüll*; LA *Grellsbüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Grellsbüll* (*jüt. Grellsböll*); Opt 1935 da. [*grælsbøl*], nty. [*grèlsbʏl*]. — Man kunne måske tænke sig, at forleddet er gen. af et tilnavn Grel dannet til verbet mnty. grellen „ophidse" (Sch.-Lüb.), men et sådant navn synes ikke overleveret.

Hasbjerg, gd. RegTondern 1580 *Hadersbarch*; RegTondern 1611 *Hartzberch*; Steuerreg 1613 *Harßbargh*; Eb 1613 *Harßbarch*; ARTondern 1640 *Harßborch*; Wittemak 1640 *Harssbargh*; Mejer 1648, Mejer 1652 *Harsborg*; Danckw 86 b *Hasenborg oder Harsberg Meyerhoff*; Reg 1685 *Harßbarg*; Dematreg 1696 *Harßbarch*; Tax 1697 *Harsbarg*; SchuldprotKarrhd 1698 *Harsberg*; SchuldprotKarrhd 1699 *zu Haersbarg*; Reg 1712 *Haeßbarg*; SchuldprotKarrhd 1739 *Haerßberg, Haesbarg*; KI 1782, DAtl VII 314 *Hasberg*; VSK 1805 *Hartzberg*; Schröder I 325 *Haasberg* (*Haersberg*); JensenStat p. 474 *Haasberg* (*Harzberg*); Gst 1858, Kok II 166 *Hasbjerg*; Kat, LA *Haasberg*; Opt 1935 da. [*ha·sbjerə*], hty. [*hå·sbèɹx*]. — Muligvis gen. af det mandsn. **Hathar*, som forudsættes i købstadnavnet Haderslev, DS IV 1.

Hattersbüllhallig, gde og hse. Design 1709 *auf der Hallig*; Reg 1710[1] *Jngwer Jesen auf der Hallig*; Reg 1711, DingswKarrhd 1733, Koogsb 1735 *auf der Hallig*; Opt 1935 da. [*æ ˈhalə*]. — Se under naturnavnet Hattersbøl Hallig i Karrh. Gotteskoog, Humtrup.

Humpkirche. CatVet Zeitschr 24,78 *Hummedorp Eccl.*; Mejer 1648 *Humpkirch*; Mejer 1652 *Alt humpkirch*; Mejer Altnordfr *Humbkerck*. — Elipse for Humpdorp Kirche. Om Mejers forsv. kirke jfr. marknavnet Kjerke i Uphusum, Karrharder Gotteskoog.

Humtrup, lb. LibCens 1462 (SRD VII 503, 478) *Humptorp, Hupentorp*; 5/6 1463 *in Hunthorp kerspele*; RegFlensb c. 1470 *tho Hamtorp*; 20/10 1507 *Humtorppe*; Zinsb 1509–15 *Humptorpe* (Quellens VI 278, 283 *Humptorp*); 4/2 1523 (1526) DiplFl 161, 163 *Humptrup, Huntorp*; 3/5 1531 (gl. afskr.) DiplFl II 954 *tho Huntorp*; ARTondern 1533 *Humptorpp Karspell, Humptorp*; 1534 (Schötebock p. 59) *tho Hunderup*; ARTondern 1537 *Humptorp*; Eb 1543 *Humptrup*; RegTondern 1580 *Humterup, Humpterup*; Holsat-Descr o. 1580 *Huntorp*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Humptterup*; ARTondern 1594 *Homptrup, Homtrup*; KI 1609 *Huntorp, Huntorf, zu Hontorf*; ARTondern 1610 *Humptruph, Humbteruph, Humptrup, Humpteruph*; RegTondern 1611, Steuerreg 1613, Eb 1613 *Humptrup*; Dok 1620 *in Homdorp*; ARTondern 1640 *Humptrup*; Wittemak 1640 *Hunterup*; Mejer 1644 I *Hamdorp*; Mejer 1648 *Humpdorp*; Mejer 1650 *Hompdrup, Humpdorp*; Mejer 1651 *Humptorp*; Danckw 86 b *Humpdorp, Humpdorp Kirche*; Heimreich 1666 p. 462 *Humptorp*; Reg 1712 *Humptrup*; DAtl VII 314 *Humtrup*; VSK 1805 *Humpdrup K. og B.*; Schröder I 420 *Humtrup* (*Humdorp*); JensenStat p. 474 *Humtrup* (*Humptrup*); Lyngby da. [*hondrop*]; Gst 1858 *Humtrup*; Kok II 192 *Humtrup* (*Huntrup*); Trap *Humtrup*; Kat *Dorf Humptrup*; LA *Humptrup*; NissenWb 502 *Huntrup*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Humptrup* (*jüt. Huntrup, fr. Humtoarp*); Opt 1935 da. [*hondrub*], nty. [*hùndrùb, hùmbdrùb, hùmtrùb*]. — Forleddet er gen. af et tilnavn **Humpi*, der er overleveret i svensk i formen Hompe (N. Linder, Om Allmogemålet i S. Möre Härad p. 14), og som indgår i det skånske landsbynavn Homparp i Gustafs s., Vemmenhögs h. Tilnavnet må være dannet til verbet humpe „gå dårligt og besværligt" (ODS). Efterleddet er *torp*, se bd. X.

Humtrupfeld. LA *Humptrupfeld*.

Humtrupgård, gd. 22/9 1517 (c. 1600 SA A XX nr. 3192) *Humptorpgarde*; ARTondern 1535, ARTondern 1537 *Humptorp garde*; ARTondern 1541 *humptrup garde*; Eb 1543 *Humptrupgarde*; 25/11 1559 (c. 1600 SA A XX nr. 3174) *Homtorpgarde*; 25/11 1559 (c. 1600 SA A XX nr. 3192) *Humptorpgarde*; ARTondern 1594 *Humptrup garden*; Dok 1698 SA C VI 1 nr. 165 *auf dem Guhte Humptrup Gaarde*; SchuldprotKarrhd 1726 *deß sogenandten Humpteruppen-Gahrde*; Schröder I 420, JensenStat p. 474 *Humtruphof*; Gst 1858 *Humtrup Gd*; Trap *Humtrupgaard*; Kat, LA *Humptruphof*; Opt 1935 da. [*hondrubˈgå·ə*], hty. [*hùndrùbˈhùf, hùmdrùbˈhòf*]. — Landsbynavnet *Humtrup*.

Humtrup Mølle. ARTondern 1535, ARTondern 1541, Eb 1543 *Humptorp mole*.

Karlebøl, lb. RegCap (1661–70 SRD VI 579) *Calebul*; ARTondern 1533 *Kallbull*; ARTondern 1535, ARTondern 1537 *Kalebull*; Eb 1543 *Kalebull, Calebull*; ARTondern 1543 *Calebull*; 12/12 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 83 *tho Kalbull*; ARTondern 1578 *Kalebull*; RegTondern 1580 *Kalebul*; Vort 1581 *de helffte van Karbulhuß*; ARTondern

HUMTRUP SOGN

Kilder

Dok 1559	(Kopi). I: Privilegien und Confirmationen der Freileute im Amte Tondern. Cum designatione. 1437–1580. SA A XX nr. 2618.
Dok 1607	Warderung des Haluen Kercken Vehste Boles tho Grelsbull. SA A XX nr. 3192.
Dok 1620	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Dok 1673	SA Abt. 7 nr. 976. (Hasbjerg Sø).
Dok 1697	Jngwerdt Thomsens Fest Landereyen nach dem Neuen Taxt. SA A XX nr. 3192.
Dok 1708	(med Register 1596). Hos digefoged Peter Hockerup Lorenzen, Humptruphof.
Dok 1742	Se under Karrharder Gotteskoog.
Dok 1755	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Dok 1766	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Dok 1769	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Dok 1775	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Dok 1789	SA C IV 5 nr. 922. Hasbjerg Sø.
Dok 1810	SA C VI 3 nr. 776. Hasbjerg Sø.
Dok 1819	SA C VI 5 nr. 922.
Dok 1821	SA C VI 5 nr. 922.
Domæne-fortegnelse 1768	Verzeichnisse der Domänen im Amte Tondern 1768. SA Abt. 25^1 G.R. 971,4.
K 1725	Se under Karrharder Gotteskoog.
K 1807–08	Karte der Tondernschen Stauungen. 1807–08. SA Abt. 402 A 4 nr. 397.
KI 1782	Inventarium der Kirchen zu Humtrup. SA C VI 2 nr. 640.
KI 1782	Volständiger Verzeichniß von allen der Kirchen zu Humtrup und deren Dienern rechtmässig zustehenden Mitteln, Gütern, Einkünften und Gebühren ... 1782. Afskr. SA Abt. 18 87 B^{11v}.
Koogsb 1735	Se under Karrharder Gotteskoog.
Koogsb 1784	Se under Karrharder Gotteskoog.
Prot	Autcions Protocollum für die gemeine Dorfsweide. Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Reg 1733	Se under Karlum s.
Reg 1819	Se under Karrharder Gotteskoog.
U 1766	Vertheilungs=Acte der Dorfschaffts Ländereyen zu Humptrup. Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
U 1768	I: Acten betreffend die Käthner und deren Verhältniße wie auch die Aufhebung der Feste im Amte Tondern. [1768–1769]. SA Abt. 25^1 G.R. 971,5.
Vide 1624	Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.
Vide 1753	Samtidig afskrift. Hos gæstgiver Martin Axelsen i Humptrup.

Meddelere

Opt 1935	Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Flydsholm: Peter Petersen, Hasbjerg, f. smst. 1886, tjente på Flydsholm 1908. Grelsbøl: Nis Kjerbüll, Humtrup, f. 1871 i Humtrup. Hasbjerg: Peter Petersen, Hasbjerg, f. smst. 1886. Humtrup: Nis Kjerbüll, Humtrup, f. smst. 1871, og Albert Bossen, Humtrup, f. smst. 1898. Karlebøl: Hans Jacob Christiansen, Karlebøl, f. smst. 1875. Kragebøl: Hans Jacob Christiansen, Karlebøl, f. smst. 1875.

BEBYGGELSESNAVNE

Bredtoft. Tax 1697 *Jacob Andersen Färber in Bretofft.* — Naturnavnet Bredtoft i Grelsbøl.

Duborg. SkuldprotKarrhd 1727 *eine kleine Behausung Duhburg genand.* — Muligvis ironisk opkaldelse efter slottet Duborg i Flensborg.

Flydsholm, gd. ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Flußholm*; 22/1 1542 SA C XII 1 nr. 498 jfr. SlesvProv III 282 *to dem gude Flußholm*; ARTondern 1543 *Fluesholm*; RegTondern 1580, Verz 1590, ARTondern 1594 *Flutzholm*; ARTondern 1610 *Flutz Holm, Flutsholm*; RegTondern 1611

Südenweg. Tax 1697 *Südenweg.*

Sø. SchuldprotKarrhd 1703 *ein stück die Sio genand*; SchuldprotKarrhd 1733 *ein stück Acker ... in der See genandt*; SchuldprotKarrhd 1743 *in Siö*; Kat *Seefenne*; Opt 1935 [*æ sjø*]. — Areal sydøst for byen. Subst. glda. *siō* „sø".

Søkolk. Kat *Seekulk*; Opt 1935 [*se'kɔlg*]. — Sandet agerjord nær ved Sø ovfr. Efterleddet er subst. *kolk* „vandsamling", se DS III p. XXXIX f. og bd. X under kolk. Forleddet er naturnavnet *Sø* ovfr.

Sønderfenner. Kat *Süder-Fennen*; Opt 1935 [*æ 'syŋə-ˌfænə*].

Tang. SchuldprotKarrhd 1741 *in der Tang.* — Måske forskrevet eller fejllæst.

Tog. Opt 1935 [*æ tɔx*]. — Vandløb, som officielt hedder Dreiharder Gotteskoogsstrom. Subst. vestslesv. *tog*, som Feilb. anfører fra Brarup i betydn. „stor å", og som er dannet ved forkortelse af nty. *Sieltog*, n. „Wasserlösungsgraben, Hauptentwässerungsgraben". Jfr. Siltog i Møgeltønder s. (DS V 670) og Vandtog i Møgeltønder s. (DS V 263) og i Højer Landsogn (DS V 273).

Tyringbusk. Kat *Thüringbusch*; Opt 1935 [*tylaŋ'bosg*]. — Agerjord ved skellet mod Sdr.-Løgum. Forleddet er muligvis subst. *tøjring* „areal hvor husdyr står tøjret", se DS III p. LXII, eller et sammensat stednavn Tøjreeng. Jfr. udtalen af Tøjreeng i Sdr.-Løgum.

Ulleseng. Dematreg 1696 *Vldeseng*; Tax 1697, Reg 1712 *Uldes Eng*; (her?) SchuldprotKarrhd 1728 *in wolles-Hamm*; Kat *Uldereng*; Opt 1935 ['*ŭlɔsˌæŋ*]. — Eng mellem Mishem og Vang. Formen i Kat beror på en fejllæsning eller fejlskrivning af formen Uldes- i de tre ældste kilder, som ikke er uafhængige af hinanden. Skrivemåden med ld tyder på palataliseret [*l̠*] og står derved i modstrid med udtaleformen. Hvis den af de tre ældste kilder uafhængige form fra 1728 hører herhen, støtter den udtalen og gør det sandsynligt, at forleddet er dyrenavnet *ulv*, der ofte indgår i gen. sing. som forled i stednavne, se registret i DS III 352. Har forleddet [*l̠*], er det måske mandsn. *Uldi* (DgP).

Vang. SchuldprotKarrhd 1738 *Wester Wang, in der oster Wang*; SchuldprotKarrhd 1761 *in wester Wang, in Osterwang*; Kat *Westerwang, Osterwang*; Opt 1935 [*væsdə'vɔŋ, østə'vɔŋ*]. — Agerjord nord for byen. *Vang*, se bd. X.

Vervfenne. Dematreg 1696 *in de oben und nederste Warffenn, Warffen, Warffenn, under de Warff, unter die Warf, unter die Warff*; Tax 1697 *Unter die Warf, Jn de oben und nederste Warff Fenne*; Reg 1712 *Warffen, Jn oben und nieder Warfen, unter dem Warff, im Warff*; SchuldprotKarrhd 1743 *zwischen dem Warff im alten Koeg belegen*; SchuldprotKarrhd 1759 *die sogenandte Wirrefenne*; Kat *Warffennen*; Opt 1935 [*æ 'veɹˌfænə*]. — Subst. sønderjy. *verv* „opkastet forhøjning over højeste flodmål, hvorpå hus bygges" (Feilb. fra Vestslesv., Brarup og Fjolde). Se iøvrigt bd. X.

Wester Fenne. Kat *Wester-Fenne.*

Vimmersbøl Toft. Dematreg 1696 *under Wimmerßbōlltofft*; Tax 1697 *Wiemers Bülltofft, Under Wiemersbülltofft, unter Wimmersbüll Tofft*; Reg 1712 *unter Wiemersbülltofft, Wiemersbülltofft*; SchuldprotKarrhd 1733 *auf der Tofft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — Om *toft* se bd. X.

SchuldprotKarrhd 1728 *in der Hullfenne*; Reg 1819 *bei den Hollfennen*; Kat *Holfennen*; Opt 1935 [*'høl·ˌfænə*]. — Marskfenner ved Grelsbøl Dig og den langs diget løbende Dreiharder Gotteskoog-Strom. Subst. *høl*, n. „dybt hul i et vandløb"; Høllet nævnes i Reg 1819 (bis zum Höll) og er vistnok identisk med Storehøl ndfr., s. d.

Høvringhem. Dematreg 1696 *in heuring hamm, in heurinchßham, Höringham*; Tax 1697 *Jn Heürings Hamm, in Horingsham, Höringham, Höringsham*; Reg 1712 *Heuring Ham, in Heuringham, Heurungs Ham*; Kat *Horningham*; Opt 1935 [*høɪnəŋ'hæm*]. — Marskfenne. De gamle former viser, at forleddet opr. er indbyggernavnet *Høvring* „person fra flækken Højer" (se Feilb. under Højering). Udtalen er påvirket af den forvanskede form i Kat.

Jomfrufenne. Opt 1935 [*æ 'jom·fruˌfæn:*].

Kiler. Opt 1935 [*æ kilə*]. — *Kile*, se bd. X.

Kirstenspold. Opt 1935 [*kjæsdəns'poḷ*]. — Kvindenavnet *Kirsten*, vestjy. [*Kjestən*] (Feilb.).

Klint. Dematreg 1696 *Klint, Klindt*; Tax 1697 *Klint, Klind*; Reg 1712 *Klint, Klindt*; SchuldprotKarrhd 1737 *der Klint.* — *Klint*, se bd. X.

Kofenner. RegTondern 1580 *Jnn ehre Kofenne*; Dematreg *Khofenne, Khofen, Khofenn, Kohefenne, Khoffen*; Tax 1697 *Koh Fenne*; Reg 1712 *Kuhfenne*; DingswKarrh 1737 *der wester Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1744 *in seiner süder Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1757 *in der Norder Kuh-Fenne*; Kat *Kuhfennen*; Opt 1935 [*æ 'koˌfænə*].

Kornfenne. Opt 1935 [*æ 'kvoɹ·nˌfæn·*].

Mishem. Dematreg 1696 *in Marien Mößham, Maren Mößham, in Marin Mößham, Süder und Nordt Mißham, in Mißham, Mißhamm*; Tax 1697 *Mistham, Jn Mißham, Jn Süder und Nord Misham, Jn Marin Moßham, Jn Marrn Moeßham*; Dok 1697 SA A XX nr. 3192 *Jn Meßham*; Reg 1712 *in Süder und Norder Mißham, Jn Mißhang, Mißhemme, Jn Mißhamme, Marien Mißham, Jep Nißham in Marien Nißham*; SchuldprotKarrhd 1727 *in Mißhäm*; Kat *Misham*; Opt 1935 [*mes'hæm·*]. — Marskareal. Forleddet er ganske uvist. Det er ikke utænkeligt, at formen Marien Mößham o. lign. i kilderne fra 1696, 1697 og 1712 er et navn for sig, uden forbindelse med Mishem; det er nemlig kun i forbindelse med Marien- at den følgende stavelses vokal skrives ö, oe eller o. I så fald kunne det måske tænkes, at forleddet i dette navn er Marie Mø som betegnelse for Jomfru Marie, til hvem kirken i Sdr.-Løgum er indviet. Imod denne formodning taler dog først og fremmest den kendsgerning, at kirken næppe har haft jord herude i marsken, som først blev inddiget midt i 16. årh. Navnet nævnes da heller ikke i KI 1782.

Måne. Dematreg 1696 *in de Maendt, de Norder Maendt, de Süder Maendt, de Moendt*; Tax 1697 *Jn de Maend, Jn de Moendt, De Norder Maend, de Süder Maend, de Moend*; Reg 1712 *in Moend, Norder Maed, Süder Maed, in Manad*; Kat *Mahne*; Opt 1935 [*æ ˈmå:n*, pl. *mɔnə*]. — En smal, snorlige række marskfenner. Skønt stedet altså ikke nu har form af en halvmåne, må navnet vel være subst. *måne*; jfr. DS IV 677 under Maane og DS V 602 under Maanesnap. Om den nty. form på -d se SchLübb under mån, mane, månt og Mensing under Maan.

Norrefenner. Kat *Norder-Fennen*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹəˌfænə*].

Nyhem. Dematreg 1696 *Niham, Nieham*; Tax 1697 *Nieham, Nord Nieham*; SchuldprotKarrhd 1702 *in Süder- und Nord-Nieham*; Reg 1712 *Jn Süder Nieham, Nord Nieham*; SchuldprotKarrhd 1734 *Niehemm*; SchuldprotKarrhd 1739 *in Nord Niehem*; Kat *Neuham*; Opt 1935 [*ny'hæm*]. — Om *hem*, se bd. X.

Paieshamm. Dematreg 1696 *in Payens-hamm, Payens hamm, Paießhamm*; Tax 1697 *Jn Payens Hamm, Peisham*; SchuldprotKarrhd 1703 *in dem alten Koeg in Peyensham*; Reg 1712 *Payesham, in Payensham.* — Mandsn. glda. *Paie*, lånt fra mnty. eller fris., se DgP.

Rakkerkuler. Opt 1935 [*æ 'ragəˌkulə*]. — Lige øst for byen. Samme navn findes i Bedsted s. som betegnelse for en lille plet jord, hvor man tidligere begravede selvdøde kreaturer, se DS VI 40.

Sand. SchuldprotKarrhd 1707 *in das Oster Sand*; SchuldprotKarrhd 1761 *1 Acker in der Sand*; Kat *Sandfennen*; Opt 1935 [*æ sa·ŋə*]. — Navn på de sandede arealer øst for byen. Udtaleformen står sandsynligvis i plur.

Schedgraf Acker. SchuldprotKarrhd 1738 *Schedgraf Acker.* — I Vester Vang. Rimeligvis oversættelse af et da. Skelgrovager, af sønderjy. *Skelgrov* „skelgrøft". Skelgrøften er i så fald et lille vandløb mellem Vang og Nyhem.

Smørholm. Dematreg 1696 *in Smör holm, Smörholm, Oster Schmörholm, Wester Schmörholm*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Schmörhollm*; Reg 1712 *wester Schmörholm, in Schmörhollm*; SchuldprotKarrhd 1737, Kat *Schmörholm*; Opt 1935 [*smø·xɔlm*]. — Syd for Hasbjerg Sø, godt en km fra Småholm ndfr. Forleddet er subst. *smør*. Udtalen med *-x-* i dette og det følgende navn er påfaldende.

Småholm. Dematreg 1696 *Schmaaholm, Smaaholm, Nordt Schmaaholm, Süder Schmaaholm, Norder Schmaaholm, Grothe Schmaaholm, Nord Schmaaholm, Norder Smaaholm, Söidersmahalm, Nordsmahalm, Nordt Schmahalm, Söider Smahalm, Nordt smahalm, Söder schmahalm, Schmaaholmtofft*; SchuldprotKarrhd 1743 *ein Stück Wischland im alten Koeg Süder Schmaholm*; SchuldprotKarrhd 1775 *Süder-Schmoholm*; Kat *Süder-Schmöholm*; Opt 1935 [*smɔxɔlm*]. — Støder op til Småholm i Sdr.-Løgum, s. d.

Stegeleng. Dematreg 1696 *Stegel Enge, Stegelenge, Wester Stegeleng, Stegenge, in Stegel Eng*; Tax 1698 *Stegel Eng*; Reg 1712 *Stegel Eng, Wester Stegel Eng*; SchuldprotKarrhd 1754 *Stegel Eng*; SchuldprotKarrhd 1761 *in wester Stegel Eng*; Kat *Stecheleng*; Opt 1935 [*sdexəl'æŋ*]. — Måske af adj. jy. *stegl* „stiv og på grund af stivhed skør, om korn, hø" (Feilb.), i så fald anvendt om eng, hvis afgrøde er af denne beskaffenhed; jfr. DS V 499 under Stiggelenge. En anden mulighed er et subst. lånt fra mnty. *stegele*, f. „Tritt zum Übersteigen über einen Zaun" (SchLübb), nty. Stegel, n. „ein aus Holzwerk oder Steinen hergestellter Tritt über einen Zaun oder Wall oder über ein Tor zu Feldern" (Mensing).

Storehøl. Opt 1935 [*æ 'sdo:ə 'høl*]. — Weel ved Dreiharder Gotteskoog Strom, formodentlig identisk med det under Hølfenner ovfr. nævnte høl.

— Agerjord lige nord for byen. Af et sønderjy. subst. *ulvekule*, som ikke er optegnet, men som må formodes at have samme betydning som det alm. da. subst. ulvegrav „grav til ulvefangst"; sidste led er det i sønderjy. almindelige subst. *kule*, som er lånt fra mnty. kûle, f. „Grube, Vertiefung, Loch, Höhle" (SchLübb). Ulvekule findes også i nordslesv. stednavne, se f. eks. DS VI 513 f.

Untere Fenne. Kat *Untere Fennen.*

Vang. SchuldprotKarrhd 1705 *in der Osterwang*; SchuldprotKarrhd 1746 *in der Norder Wang*; DingswKarrh 1755 *Norder Osterwang*; U 1774 *Die so genandte Wester Wang, Oster Wang*; KI 1782 *Jn Westerwang*; Kat *Die Wangen, Oster-Wang, Wester-Wang*; Opt 1935 da. [*æ vɔŋə, æ 'væsdə-ˌvɔŋ, æ 'østdəˌvɔŋ*], nty. [*de vaŋən*]. — Stort stykke agerjord lige nordøst for byen. *Vang*, se bd. X.

Wester Fenner. Kat *Wester Fennen.*

Vestersand. Kat *Wester-Sand*; Ejerslev *vesdəsa·ŋ*; Opt 1935 ['*væsdə 'saŋ·ˌaxəɹə*]. — Sandet agerjord vest for byen.

Ødeland. Ejerslev *øj·laŋ.* — Den af sandflugt ødelagte sydlige del af Vang ovfr.

Østeragre. SchuldprotKarrhd 1705 *Zwey Blöcke Süder-oster acker genandt*; DingswKarrh 1754 *auf Norder Oster Acker*; U 1774 *Öster Äcker*; Kat *Oster-Aecker*; Opt 1935 da. [*østdə'raxə*], nty. [*o·sdəɹ'agəɹ*].

Østerpolde. Kat *Oster-Berge*; Opt 1935 [*æ 'østdəˌpoɭ:*]. — Flyvesandsbakker øst for byen. Plur. af *pold*, se bd. X.

Østersand. DingswKarrh 1734 *in den oster-Sand*; U 1774 *Oster Sand.* — Jfr. Vestersand ovfr.

Vimmersbøl

Ackerhamm. Dematreg 1696 *Ackerham*; Tax 1697 *Ackerham, Ackersham*; Reg 1712 *Ackerham*; SchuldprotKarrhd 1745 *in Ackerhamm.*

Bakke. Dematreg 1696 *Back*; Tax 1698 *die Oster Back, an de Back*; Reg 1712 *Beck, Back*; Opt 1935 [*ba.g*, pl. *æ bagə*]. — Da navnet betegner agerjord, der ligger mindre end 1 m over havet, kan det ikke godt antages at være identisk med subst. *bakke* „højdedrag"; snarere er det subst. *bakke* „fladt fad" (om betydningerne se VSO og ODS under II bakke), vistnok lånt fra mnty. bak, n. „Gefäß, Behälter, Trog, Mulde" (SchLübb). Fra Sundeved anfører Feilb. ordet i betydn. „et lerfad eller blikfad til mælk". Dersom denne tolkning er rigtig, må ordet her være anvendt metaforisk om et areal af form som en bakke; jfr. navne som Skiveblad (DS V 536) og Tavlbord (DS III 70, IV 150).

Blåge. SchuldprotKarrhd 1743 *ein Acker auf Blagge genandt*; SchuldprotKarrhd 1759 *seiner sogenandten Blag-Acker*; Kat *Blaag*; Opt 1935 [*æ ⌜blå:x*]. — Agerjord nær ved byen. Se iøvrigt bd. X under blåge.

Borgvold. Dematreg 1696 *in Borgwaldt, bargwahl*; Tax 1697 *Jn Borgwald, Borgwalt, Bargwal, Bergwahl, Bargwall*; Tax 1698 *Wimmersbüll Wester Borgwall, Oster Borgwall*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Norder Borrewald*; Reg 1712 *Burgwall, Borgwall, Bargwall*; KI 1782 *der Kiehl Norden Burgwald*; Kat *Burgwald*; Opt 1935 [*boɹ·voɭ*]. — En lang engstrimmel, der støder op til Borgvold i Sdr.-Løgum. Om noget voldanlæg er intet oplyst.

Bønnefenne. Dematreg 1696 *Bohnfen, Bohnfenn, Bohnfenne*; Tax 1698 *Bohn Fennen*; Reg 1712 *Bohnfenne*; SchuldprotKarrhd 1741 *in der Bohnfenne*; Kat *Bohnenfenne*; Opt 1935 [*æ 'bö:nˌfænə*]. — Plantenavnet *bønne.*

Döwwel. SchuldprotKarrhd 1740 *Döwwel.* — Beliggenheden er ikke sikker, og navnets oprindelse uvis.

Ehmdeich. Tax 1697 *unter Ehmteich, unter Ehm Deich.* — Beliggenheden er ikke sikker, og forleddets oprindelse er uvis.

Forßeer. SchuldprotKarrhd 1743 *in forßeer.* — Muligvis forskrevet eller fejllæst.

Fugleeng. Reg 1712 *Fuel Eng.* — Måske fejl for Fuglevang ndfr.

Fuglevang. Dematreg 1696 *in Fuel-Wang, Fuelwang, Fulwang, Folwang*; Tax 1698 *Fuelwang*; SchuldprotKarrhd 1699 *in der alten Koeg in Fuhlwang*; Reg 1712 *in Fuelßwang, in Fuelwang*; (her?) SchuldprotKarrhd 1737 *wester fuhl*; SchuldprotKarrhd 1775 *fuhl-Wang*; Kat *Fuhlwang*; Opt 1935 [*ful'vɔŋ*]. — Ved Grelsbøl Dig.

Grelsbøl Dig. Dok 1622 SA A XX nr. 949 *der alte teich Zwischen Rutebull vnnd Grelßbull*; Kat *Grellsbülldeich*; LA *Grellsbüll-Deich*; Opt 1935 [*grælsbøl'di·x*]. — En del af det i 1555 fuldførte dige, som beskyttede Karrharder Alterkoog, se Trap[1] p. 162.

Græssesig. SchuldprotKarrhd 1707 *1 Stück Acker in Gresesteeck*; SchuldprotKarrhd 1741 *in Greises Stieg*; SchuldprotKarrhd 1743 *in greissieg*; Kat *Greisersieg*; Opt 1935 [*græj·sə'si·x*]. — Nu tilplantet agerjord, hvoraf en del er beskadiget af sandflugt. Forleddet er måske et sammensat stednavn, hvis første led er subst. *græs*; eller muligvis gen. af mandsn. *Gregers* (Gregorius), som i vestjy. udtales [*Græj·s*] (Feilb.).

Grøftager. SchuldprotKarrhd 1741 *auf Grafft Acker*; SchuldprotKarrhd 1748 *grauet Acker*; SchuldprotKarrhd 1761 *1 Acker grauet Acker genandt*; Kat *Grafacker*; Opt 1935 [*gröwd'axə*]. — Agerjord lige syd for byen. Subst. *grøft*, se herom i bd. X. Formerne fra 1748 og 1761 tyder på, at forleddet opr. er præt. part. af verbet *grave*, og også formen fra 1741 forenes bedst med denne antagelse; dette participium indgår i nordslesv. stednavne i betydn. „afvandet ved grøfter", se f. eks. DS V 183, 277 og 297.

Horsfenner. Dematreg 1696 *Harßfenn, Harsfen, Harß Fenn, Haß Fenne*; Tax 1698 *Harß Fenne*; Reg 1712 *Horßfenne*; SchuldprotKarrhd 1761 *der Hors Fenne*; Kat *Horsfenne*; Opt 1935 [*æ 'hɔsˌfænə*]. — Subst. *hors* „hoppe".

Hærvej. Opt 1935 [*æ hæɹ·væj*]. — Den gamle vej Sdr.-Løgum—Humtrup. Se Gamle Hærvej i Sdr.-Løgum.

Hølfenner. Dematreg 1696 *Hölfen*; Tax 1698 *Wimmersbüll Höllfennen*; Reg 1712 *Holfenn, Hoelfenn, Hollfenne*;

Schmidts Uberland; SchuldprotKarrhd 1748 *auf groß Schmidts-Marck mit überland, auf gros-Schmids-Marck und überland.* — Jfr. Smedsmark ovfr. Overland betegner måske den oven for (inden for) diget liggende marsk.

Småholm. Dematreg 1696 *Süder Schmaholm, Nordt Schmaholm, Nord Schmaholm, Nordschmaholm*; Tax 1697 *Nordschmaholm, Süderschmaholm, Wester Schmaholm, auf Hochschmaholm*; Tax 1698 *Süeder Schmaholm, Schmaholm, Groß Nord Schmaholm, Schmaholmtofft*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Schmahollm, im Olden Koeg in Schmaholm*; SchuldprotKarrhd 1705 *in süeder und Norder Schmahollm*; Karlum Taxtb 1709 *Süder Schmaholm, Nordt Schmaholm, Schmaholm Tofft, Schmatofft*; Reg 1712 *in Schmahollm, Hochschmahollm, Jn Nordschmahollm, Jn Nordschmaholm, Süder Schmahollm, Jn Wester Schmaholm, Jn Schma Hollm tofft*; SchuldprotKarrhd 1718 *Süder Schmalum*; SchuldprotKarrhd 1739 *auf Schmaholm Tofft*; DingswKarrh 1747 *in Schmaholm*; Schmidt p. 232 *Nordlig er Smalholmbroen*; Kat *Schmoholm, Süder-Schmöholm*; Opt 1935 [*smɔhɔlm, 'syŋə ˌsmɔhɔlm*]. — Forholdsvis højt engareal ved Sdr.-Løgums, Vimmersbøls og Hasbjergs jorder. Schmöholm i Kat beror vel på forveksling med Smørholm i Vimmersbøl. Forleddet er snarest sing. af adj. *små*, oldn. *smár* „ringe, ubetydelig".

Sortmose. Opt 1935 [*æ 'soɹdˌmo:s*]. — Ved skellet mod Vestre i Ladelund s.

Struksbro. SA C VI 5 nr. 988 *biß an Strucks Brücke*; Design 1735 *Strucks Brücke, Strücksbrücke*; Wegesache 1773 *der . . . so genanndten Struxbrücken auf Tunderdamm.* — Da navnet er ellipse for Struksbøl Bro, må det dreje sig om broen over Sønderå, der nu danner landegrænsen.

Struksbøl. Dematreg 1696 *Struxboll, Struxbol*; Tax 1697 *Struxbüll, Wester Struxbüll, Süder Struxbüll, Oster Südstruxbüll, Oster Struxbüll*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Abelshoch auf Strucksbüllinger Feldmark*; Reg 1712 *bey Struxbüll, Süden Struxbüll, oster Struxbüll*; SchuldprotKarrhd 1727 *3 dbt Landes auf Strucksbüllfeldt belegen*; Dok 1791 (Kopi SA Acta C VI 1 nr. 380) *in Struxbüller Koege*; Kat *Struxbül, Struxbüllfeld, Süder-Struxbüll, Gonder-Struxbüll, Struxbüllfenne, Sämplich Struxbüll*; Opt 1935 da. [*sdrusbøl, 'syŋə 'strusbøl*], nty. [*sdrùgsbỳl*]. — Stort inddiget marskareal, der har navn efter bebyggelsen *Struksbøl*, s. d.

Støvle. Kat *Stiefel*; Opt 1935 da. [*æ sdöw·l*], nty. [*de sdæ·bøl*]. — Ganske lille eng af form som en støvle.

Suderhein. Kat *Suederhein.* — Ved Struksbøl, langt fra Hegned ovfr. Af uvis oprindelse.

Svanshjørne. Tax 1698 *die Schweinshörn*; Kat *Schweinshörn*; Opt 1935 [*svaŋs'jøɹ:n*]. — Ved Struksbøl. Subst. *svans* „hale". Jfr. Svansbjerg, DS VII p. 427.

Svansmose. SchuldprotKarrhd 1707 *auf Schwans Mohr*; Dok 1782 *Wester Schwangs Mohr, daß oster Schwangs Mohrschifft*; Kat *Schwansmoor*; LA *Schwans-Moor*; Opt 1935 da. [*svaŋs'mo:s*], nty. [*šwans'mo·ɹ*]. — Stor mosestrækning SØ for byen. Subst. *svans*.

Süderfenne. Kat *Süder-Fenne.*

Søeng. Tax 1697 *in See Enge, Alt See Enge, Oster See Eng*; Tax 1698 *See Enge*; SchuldprotKarrhd 1702 *in Wester See Eng*; Reg 1712 *in Nie See Eng, alt See Eng, See Enge, Oster See Eng*; SchuldprotKarrhd 1749 *wester Söe Eng*; Kat *Seeeng, Klein Seeeng*; Opt 1935 da. [*sy'æŋ*], nty. [*se'èŋ*]. — Lavt marskareal ved Lillestrøm.

Søkolk. Kat *Seekolk*; Opt 1932 plur. [*si'kɔl·gə*], sing. [*se'kɔlg*]. — Areal med vandhuller V for byen, grænsende op til Søkolk i Vimmersbøl og Grelsbøl i Humtrup s.

Sønderenge. KI 1609 *in Suderenge,* [*in*] *. . . der kleine suder enge*; Dematreg 1696 *Süder Eng, Söidereng, Södereng*; Tax 1697 *Süder Enge, Mittelst SüderEng, Wester Süder Eng, Oster Süder Eng, Klein Süder Eng, dritte West Süd Eng*; Reg 1712 *Süder Eng, Jn wester Süder Eng, Oster Süder Eng, Klein Süder Eng, dritte wester Süder Eng, Jn Mittel Süder Eng, Wester Süder Eng*; KI 1782 *Jn Groß Süder Eng, am SüderEng Weg*; Kat *Sudereng, Südereng*; Opt 1935 [*syŋə'ræŋ:*].

Søndermark. Opt 1932 [*æ 'syŋəˌmaɹg*].

Sønderpolde. Kat *Süder-Berge*; Opt 1935 [*æ 'syŋəˌpoḷ:*]. — Flyvesandsbakker sydøst for byen. Plur. af *pold*, se bd. X.

Tagmose. Dok 1764 *an der Tagge Mohr.* — Subst. *tag* anvendt om tækkerør, phragmites.

Tevling. 1596 (Dok 1708) *wegen Töwling*; Tax 1697 *in Teülum*; Reg 1712 *in Taulum.* — Stedet ligger i Karrharder Altenkoog og tilhørte i 1697 og 1712 bønder i Sdr.-Løgum. Måske en -ing-afledning af subst. *tavl*, glda. tafl „spillebræt, brætspil", lånt fra lat. tabula. Dette ord forekommer oftere i vestslesvigske stednavne og betegner vistnok kvadratiske jordstykker, se DS III p. LX.

Tingsted. Mejer 1648 *Dingstede.* — Ved Hærvejen nær ved skellet mod Brarup og Lexgård, altså i nærheden af Galgepolde ovfr. Her må Kær Herreds tingsted have ligget.

Tingstok. Wittemak 1640 *Dingstok.* — En høj mellem Sdr.-Løgum og Lexgård, altså åbenbart samme sted som Tingsted ovfr.

Toft. Tax 1697 *up de toft, der Tofft*; Reg 1712 *auff die Tofft*; Kat *Oster-Toft, Süder-Toft, Toft, Wester Toft.* — *Toft*, se bd. X.

Tonderdamm. SchuldprotKarrhd 1712 *westen Tunder damm*; Wegesache 1773 *auf Tunderdamm, auf Tonderdamm*; Læk Regnsk 1805 *Tonderdam.* — Vejen fra Sdr.-Løgum til Tønder. Jfr. DS V 514 og 541 under Tønderdam.

Toshavreeng. Opt 1935 [*tos'hɔwəˌræŋ*]. — Vestligste del af Sønderenge, et stykke vest for Havreenge ovfr. Forleddet er uvist.

Tyrnager. SchuldprotKarrhd 1746 *auf Türn Acker*; DingswKarrh 1755 *auf Türnacker*; Dok 1770 *Thüren-Acker*; Kat *Thürenaecker, Türrenacker*; Opt 1932 [*æ 'tjøɹ·nˌaxəɹ·*]; Opt 1935 [*tyɹ·naxə*]. — Agerjord syd for byen. Forleddet er måske subst. *tjørn*, som ellers er ukendt i Sønderjylland bortset fra Sundeved og Als, se registret til Sønderjy. Stednavne. En anden mulighed er kollektivet glda. *thyrni*, n. „tjørnekrat".

Tøjreeng. Tax 1698 *Thüeder Bollwisch*; Schuldprot-Karrhd 1739 *in der Tüder Enge*; Opt 1932 [*æ 'tyɹ:ŋˌsgöw·d*]. — Verbet *tøjre*.

Ulvekuleager. SchuldprotKarrhd 1698 *ein Acker Uhlekuhl genandt*; U 1774 *auf Uhlekuhl Acker*; Kat *Ulekuhlacker*; Opt 1932 [*æ 'uləkul'axəɹ·*]; Opt 1935 ['*uləkůls 'axə*].

lenstrom. — Landsbynavnet *Jyndevad* i Burkal s., Slogs h., se DS V 614.

Kalvefenne. Kat *Kalbfenne*; Opt 1935 [*æ 'kal·ˌfæn:*].

Kamp. DingswKarrh 1755 *Kamp.* — *Kamp*, se bd. X.

Kerstensfenne. Kat *Carstens Fenne*; Opt 1935 da. [*'kæsdəns‚fæn:*], nty. [*'kèsdəns‚fèn*]. — Lille eng i Kofenner. Mandsn. *Kersten.*

Kerstenshem. SchuldprotKarrhd 1746 *seine Karstens Hamm Acker*; U 1774 *Karstenshemm*; Kat *Kerstensham*; Opt 1935 [*kæsdən'sæm*]. — Nu agerjord. Mandsn. *Kersten.*

Kile. KI 1609 *die Kile*; KI 1782 *der Kiehl, Norden Burgwald*; Kat *Kielen*; Opt 1935 [*æ kilə*]. — Eng af uregelmæssig form. *Kile*, se bd. X.

Kirchenblock. Kat *Kirchenblock.* — Lille stykke agerjord lige nord for kirken.

Kirkenseng. Tax 1698 *Karckens Eng*; SchuldprotKarrhd 1724 *in der Kirchen-Wisch*; SchuldprotKarrhd 1739 *sein so genandten Kirchen Eng*; Kat *Kirchenseng*; Opt 1935 da. [*kiɹgəns'æŋ*], nty. [*kiɹgəns'èŋ*].

Kleefenne. Kat *Kleefenne.*

Kleine Fenne. Kat *Kleine Fenne, Wester Kleine Fenne, Oster Kleine Fenne.*

Kofenne. KI 1609 [*in*] *der Kuhefenne*; Tax 1697 *in Koh Fenne*; Tax 1698 *Kuh Fenne*; KI 1782 *der Kuhfenn*; Kat *Kuhfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'koˌfænə*], nty. [*de 'koˑˌfèn·*]. — Stort engareal mod nord.

Kogang. SchuldprotKarrhd 1698 *Zwo Kuhe Gräsungen auf Lugum Kuhgang.* — Muligvis anden betegnelse for Kofenne ovfr. Subst. *kogang* „græsning for køer", jfr. f. eks. DS VI 11.

Küsham. Tax 1697 *Kusham, Küßham*; Tax 1698 *Küeßham*; Reg 1712 *Koeßham*; Kat *Küsham.* — Ved gården Wohlgetan, kaldes alm. Hede. Jfr. DS VII 217 under Kyshøj.

Kådnerland. Kat *Käthnerland*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌla·ŋ*], nty. [*dad 'kæ·dnəɹˌland*]. — Opdyrket hede langt mod SØ. Subst. *kådner*, jfr. bd. X. under *kåd.*

Kådnermose. Dok 1782 *von der Kötner Mohr*; Kat *Käthnermoor*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌmo:s*], nty. [*dad 'kæ·dnəɹˌmo·ɹ*]. — Mose ved Kådnerland.

Kålgård. U 1774 *ein stück Kollgahrd genandt.* — Lige SØ for byen. Subst. *kålgård* „have".

Langager. Kat *Langackern*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə*], nty. [*laŋx'agəɹ*].

Langefenne. Kat *Lange Fenne.*

Laverdig. Dok 1788 hos P. Petersen i Hasberg, Humtrup s. *an dem sogenandten Lauteich*; Kat *Lügumer-Lagerteich*; Opt 1935 [*æ lɔwədix*]. — Sommerdige i engene NV for byen. Komparativ af adj. *lav?*

Lavfenne. Tax 1698 *Peter Christian Lau fenne*; Kat *Lagefenne.* — Adj. *lav.*

Lillestrøm. Tax 1698 *bey die kleine Aue*; Reg 1712 *bey der Kleinen Aue*; Gst 1858 *Lilleström*; Kat *Kleine Strom*; LA *Kleiner Strom*; Opt 1935 da. [*æ 'liˌlə 'sdröm*], nty. [*'kle·nəˌsdro·m*].

Lügumfeld. Kat *Lügumfeld* (*Süden Langackern*).

Maj. U 1774 *vor die May*; Reg 1830 *für die May*; I 1912 *Mai.* — *Maj*, se bd. X.

Majager. Kat *Maiaecker*; Opt 1935 [*maj·axə*]. — *Maj*, se bd. X.

Majstoft. Kat *Maistoft*; Opt 1935 [*majstɔwd*]. — Lille areal i den sydl. del af byen. *Maj*, se bd. X.

Mittelstrasse. Dok 1831 *die sogenannte Mittelstraße die durch unsern Dorfe führt.*

Myrvang. DingswKarrh 1755 *Müerwang*; Kat *Murwang*; Opt 1935 [*æ myˑəvɔŋ*]. — Agerjord ved Gåsekilde. Subst. ænyda. *myr* „mose".

Møllebjerg. Kat *Mühlenberg*; Opt 1935 [*æ møl·bjerə*].

Norderfenne. Tax 1697 *Norder Fenne*; Reg 1712 *Jn der Norder fenne*; Kat *Norder Fenne.*

Norenge. Dematreg 1696 *Nord Eng, Nordteng*; Tax 1697 *in Nord Enge*; Tax 1698 *Nord Eng, Kleine Nord Enge*; SchuldprotKarrhd 1698 *in NorderEnge*; Reg 1712 *Nord Eng, Nord Enge, Norder Eng*; Kat *Nordereng*; Opt 1935 [*nɔ'ʳræŋ:*]. — Adj. sønderjy. [*nɔr*] „nørre, nordre", se under Noreng i Elhoved ovfr.

Nyeng. Tax 1697 *Wester Nie Eng, Oster Nie Eng, Süder Nie Enge, in Nie Enge*; Tax 1698 *Neu Enge*; Reg 1712 *Nie Enge, Nord Nie Eng, Wester nie Eng, Oster nie Eng*; Dok 1842 *nach der Hirten oder Neüen-Wiese*; Kat *Wester-Neueng, Neueng*; Opt 1935 da. [*ny'æŋ*], nty. [*ny'èŋ*].

Nyland. SchuldprotKarrhd 1705 *auf wester Nyland*; SchuldprotKarrhd 1741 *auf wester Nieland*; SchuldprotKarrhd 1746 *auf Oster Nieland*; U 1774 *Neuland*; Kat *Neuland, Süder Neuland*; Opt 1935 [*nylaŋ*].

Overfenner. Kat *Oberfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'ɔwəˌfænə*], nty. [*de 'oˑbəɹˌfèn·*].

Paradis. Kat *Paradies*; Opt 1935 [*æ 'paraˌdi·s*]. — Lille stykke god agerjord umiddelbart Ø for byen.

Porsbjerg. Kat *Posberg*; Opt 1935 [*ʳpɔsbjeɹə*]. — Plantenavnet *pors* „myrica gale".

Samtligfenne. Opt 1935 [*æ 'samblˌfæn:*]. — Adj. sønderjy. *samtlig* „fælles". Kaldes i Kat Sämplich Struxbüll, se Struksbøl.

Sand. DingswKarrh 1755 *in der Sandt.*

Sandfennen. Kat *Sandfennen.*

Sandpolde. Dok 1773 *an den Sandbergen*; Opt 1935 [*æ 'saŋˑˌpoˌl:*]. — Kaldes også *Hede.* Plur. af *pold*, se bd. X.

Schmidtshörn. Tax 1698 *Schmidthörn*; SchuldprotKarrhd 1748 *Süden gros-Schmids Hören, Süden groß Schmidts Hörn*; SchuldprotKarrhd 1674 *Süden gros Schmidts Horn.* — Se under Kliksbøl.

Schmidttoft. Tax 1698 *Schmidt Tofft.* — Jfr. Smedsfenne, Smedsmark osv. ndfr.

Skov. Opt 1935 [*æ sgɔw*]. — Ny plantning.

Smedsfenne. Kat *Schmidts-Fenne.* — Jfr. Smedsmark ndfr.

Smedsmark. SchuldprotKarrhd 1748 *auf groß Schmidts-Marck, gros-Schmids-Marck*; DingswKarrhd 1754 *auf Schmidtsfeldt, auf Schmidt-Feld*; Kat *Schmidts-Mark*; Opt 1935 da. [*æ 'smæjsˌmaɹg, 'smæjsˌmaɹg*], nty. [*'śmìdsˌmaɹg*]. — Lav marsk. Subst. *smed*, sandsynligvis anvendt som tilnavn.

Smeds Overland. Tax 1698 *Schmidt Auerlandt*; SchuldprotKarrhd 1743 *seine sogenandte süder Struxbull Wisch von ohngefehr 5 demath nebst das da zu gehörige so benandte*

Galgefenner. Kat *Galgenfennen*; Opt 1935 da. [æ 'galə‚fænə], nty. [*de* 'xalgən‚fèn·]. — Areal ved den gamle Oksevej, nær ved skellet mod Brarup.

Galgemose. 1803 SA C VI 1 nr. 302 *Gallig-Mohr.*

Galgepolde. Ejerslev *galə'poļ*; Opt 1935 [*galə'ˀpoļ·*]. — Flyvesandsbakker ved skellet mod Brarup, lige sydvest for Oksevejen. Her stod ifl. Ejerslev tidligere en sten med indskriften „Kær Herreds Rettersted" på tysk og dansk. Jfr. Tingsted og Tingstok ndfr.

Galgeslag. Opt 1935 [æ 'galə‚slaw]. — Vistnok andet navn på Galgefenner.

Gamle Hærvej. Opt 1932, Opt 1935 [æ 'gaməl'hæɹ·væj]. — Vejen som over Bøglum førte til Sdr.-Løgum og derfra over Ravnsbjerg til Læk. Ordet hærvej er identisk med oldn. hervegr, m. „vej ad hvilken en krigshær kan drage frem", men anvendes i stednavne om hovedvej; i sønderjy. er ordet vistnok omtydet til herrevej, se Feilb. under hærvej, DS V 233 f. under Hærvej, og SS VII p. 49 under Hærvejlyk.

Grave. Dok 1824 *die Grawe*; Kat *Grau*; Opt 1932 [æ *gråw:*]. — Lille stykke eng i den sydl. del af byen, ifl. Dok 1824 „Straßen-Erde". Plur. af *grav*, se bd. X.

Grusvej. Ejerslev *æ Grusvej.* — Vejen mod Ladelund.

Græsham. — Se under Gæshem.

Grøft. Ca. 1900 Gemeindearchiv Süderlügum *an den Scheidegraben zwischen Lügum- und Wimmersbüll-Feld, die Grift genannt*; Opt 1932 [æ *gröwd*]. — *Grøft*, se bd. X.

Gråsand. Dok 1773 SA C VI 1 nr. 255 *in Grausand*; Reg 1830 *für Grausand*; Kat *Grausand*; Opt 1932, Opt 1935 [*grɔ'sa·ŋ*]. — Agerjord med gråt sand. Jfr. *Blokke* ovfr.

Gulum. KI 1609 *Gulen*; Tax 1697 *Gulem, Gulum*; Reg 1712 *Gulum, Oster Gulum, Süder Gulum, Jn Nord Gulum*; SchuldprotKarrhd 1749 *Klein Gollum*; KI 1782 *Gulum*; Kat *Norder-Gulum, Süder-Gulum, Gulum*; Opt 1935 da. [*gu·lum*], nty. [*xu·lùm*]. — Stort engareal ved skellet mod Bøglum og Elhoved. Måske af adj. *gul* og subst. *holm*, se herom i bd. X.

Gæshem. 22/1 1542 SA C XII 1 nr. 498 *eyn stucke wisches Goseham geheten* (Stemann i SlProv III 282: Boseham); KI 1609 *Goßham*; Tax 1697 *Nord Goesham, Süder Goesham, Süder Goeßham*; Tax 1698 *Goeßham*; Reg 1712 *Nord Goesham, Süder Goesham, Goeßhamm*; SchuldprotKarrhd 1720 *in Goeßham*; DingswKarrh 1755 *in Gueßhamm*; KI 1782 *Goeßham*; Kat *Gohsham*; I 1912 *Goshem*; Ejerslev *gjeshem*; Opt 1932 plur. [æ *gjes'hæmə*], Opt 1935 sing. da. [*gje'sæm*], nty. [*xo·'sam*]. — En stor engstrækning ved skellet mod Bøglum. Forleddet er plur. af subst. *gås*. Den danske udtale er så vel bevidnet, at den ikke kan drages i tvivl, skønt der iøvrigt kun kendes eet tvivlsomt stednavn med gæs som forled, nemlig Gæsholm (Kok II 160). Det kan måske tænkes, at Tax 1697 Gräßham, der ikke kan identificeres med noget kendt navn, og som er lokaliseret til Sdr.-Løgum, er fejl for Giäßham. Den nty. udtale hviler dels på den danske udtale (efterledstryk, bortfald af h), dels på den tyske skrifttradition, der i dette tilfælde går usædvanlig langt tilbage i tiden.

Gåsekilden. DingswKarrh 1755 *Goßkilde*; U 1774 *Goeskelde*; Kat *norder Gooskilde, Gooskilde, Gooskilde-Berg*; I 1912 *Gaarskælle*; Opt 1932 plur. [æ 'gå:s‚kæļə]; Opt 1935 sing. [æ 'gå:s‚kæļ:, æ 'nɔɹə 'gå:s‚kæļ:, gɔsgəl'poļ]. — Agerjord øst for byen. Gåsekilde Pold [*gɔsgəl'poļ*] i Opt 1935 er en flyvesandsbanke, som i Kat kaldes Gooskilde-Berg.

Havreenge. Tax 1697 *Hauer Enge, Hauer Eng unterm Deich, Häuer Enge unterm Deich*; SchuldprotKarrhd 1708 *auf Hauer Eng-acker*; Reg 1712 *Haffver Eng, Hafer Eng, Haber Enge*; DingswKarrh 1755 *HaverEngs Acker*; Dok 1770 SA C VI 1 nr. 179 *Haurens-Ackern*; U 1774 *Haaberwisch Ackern*; KI 1782 *auf Haber-Wisch Acker*; Kat *Hafereng*; Opt 1935 [æ 'hɔwə‚ræŋ:]. — Støder op til *Havreland* ndfr.

Havreland. Tax 1697 *ein Ham bey Houerland, Häuer Land unterm Teich*; SchuldprotKarrhd 1705 *auf Hauer Land*; Reg 1712 *Hafver Land untern Teich*; DingswKarrh 1755 *Haverlands Acker*; U 1774 *Haaberland, auf Haberland Ackern*; KI 1782 *aufs Haber-land*; Kok II 169 *Havreland* (*Havverland*); Kat *Haferland, Haferlandsacker, Kleiner Haberlandsacker*; Opt 1932 [æ *hɔw·laŋ*]; Opt 1935 [æ *hɔwəlaŋ*]. — Lav agerjord NV for byen. Plantenavnet *havre.*

Hede. Ejerslev *æ he·i*; Opt 1935 [æ ˀ*he:*]. — Agerjord NV for byen. Kaldes også Sandpolde.

Hedeager. SchuldprotKarrhd 1705 *die Heyde Ackern, große Heide Ackern, Kleine Heide Acker*; U 1774 *Heyde Acker*; Kat *Norder-Haideaecker, Süder-Haideaecker, Haideaecker*; Opt 1935 [æ 'nɔɹə 'he·axə, æ 'syŋə 'he·axə]. — Agerjord syd for byen.

Hedefenne. Kat *Haidefenne*; I 1912 *Hedefenner.* — Lille stykke agerjord ved skellet mod Uhlenberg.

Hegned. DingswKarrh 1755 *Heineblöcke*; U 1774 *Das stück Heegne genanndt, Heyne Acker*; KI 1782 *der so genanndte Heegne*; Kat *Pastoratheine, Küsterheine, Norder-Heine*; Opt 1935 da. [æ hæjnə, æ 'de·ns 'hæj·nə], nty. [*hainə*]. — Agerjord lige NV for byen. Subst. glda. *hæghnæth* „indhegnet areal, især indhegnet skov". Jfr. DS IV 422 og VI 143.

Hem. Dematreg 1696 *Westerham, Osterham*; Tax 1697 *Osterham, Westerham, Kleinham*; Tax 1698 *Die Gemeine Hamm in Schmaholm, Hamm, Wester und Osterham*; Reg 1712 *Jn Westerham, Osterham, Norder der Ham, Klein Ham, Jn Jenß Hollms Hem, Lexgahrd Ham*; SchuldprotKarrhd 1759 *der Hamm*; Kat *Hamm, Ham*; Opt 1935 da. [æ hæm], nty. [*de hèm*]. — Enge. *Hem*, se bd. X. Lexgahrd er landsbynavnet Lexgård i Karlum s.

Heuweg. Dok 1842 *der sogenannte Heuweg vom Dorfe Lygum ausgehend nach der Hirten oder Neüen-Wiese.*

Himmelhøj. Opt 1935 [*heməlhy*]. — Meget høj flyvesandsbakke i Galgepolde. Herfra kan man ifl. Opt 1935 tælle 27 kirker. Subst. *himmel.*

Hochmoor. Dok 1782 *auf Hoch-Mohr*; Kat *Hochmoor.* — Kaldes alm. *Kådnermose.*

Horsbjerg. U 1774 *Der so genanndte Hossberg*; Dok 1782 *auf Haesberger Mohr*; Dok 1839 *von den Horsberger Wiesen*; Kat *Horsberger Parcelen*; Ejerslev *hosbjermo·s.* — Subst. *hors* „hoppe". Jfr. under bebyggelsesnavne.

Hyrdeeng. KI 1782 *bey der Hirte Wisch*; Dok 1842 *nach der Hirten oder Neüen-Wiese*; Ejerslev *hi·reng.* — Lille eng syd for Nyeng.

Jündewatter Mühlenstrom. Kat *Jünderwadter Müh-*

Nylandet. Opt 1935 [*æ nylaŋ*].

Pold. Opt 1935 [*æ poḷ, æ poḷ·*]. — *Pold*, se bd. X.

Seksagre. Kat *Sechsacker*; Opt 1935 [*æ 'sæjs‚axə*].

Skoleengen. Kat *Schulfenne*; Opt 1935 [*æ 'sgo:ł‚æŋ*].

Storestrøm. Opt 1935 [*æ 'sdo:ə‚sdröm*].

Struksbøl Mark. Reg 1712 *Struxbüll Landt*; Opt 1935 ['*sdrusbøl 'maɹg*]. — Se under bebyggelsesnavnet Struksbøl.

Sønderenge. Kat *Süderwiese*; Opt 1935 [*æ 'syŋə‚æŋ·*].

Sønderfennen. Kat *Süderfennen*; Opt 1935 [*æ 'syŋə‚fæn·*].

Tofte. Kat *Toften, Toft*; Opt 1935 [*æ tåw·d*].

Tranekjærsand. Kat *Trahnkarrsand*; Opt 1935 [*tra·n-kjæ'sa·ŋ*]. — Fuglenavnet *trane*. Jfr. Tranekjærsand ovfr. under Bøglum.

Valsbøltoft. Kat *Wallsbülltoft*; Opt 1935 [*valsbøl'tåwd*]. — Af bebyggelsesnavnet *Valsbøl*, Valsbøl s. Vis h. Valsbøl by havde pligt til at holde en del af vejen her vedlige (fordi de Valsbøller benyttede den som vej til Tønder); de havde ret til at græsse deres heste i Valsbøltoft på de dage de var her for at arbejde på vejen.

Vandedevej. Opt 1935 [*æ 'vaŋə‚væj*]. — Adj. *vandet* i bestemt form. Vejen går fra Elhoved-vejen mod syd (egt. den gl. kirkevej) på skellet mellem Uhlenberg og Elhoved.

Vestereng. Kat *Westerwiese*; Opt 1935 [*æ 'væsdə‚æŋ*].

Westerfeld. Dok 1773 SA C VI 1 nr. 226 *des Westerfeldes*. — I Elhoved.

Vesterfenne. Kat *Westerfenne*; Opt 1935 [*æ 'væsdə‚fænə*]. — To jordstykker. Det ene kaldes også Brambærfennerne.

Vestergaden. Opt 1935 [*æ 'væsdə‚ga:*]. — I den vestlige udkant af Elhoved lå tidligere 5 arbejderhuse, der kaldes således.

Wiesenfenne. Kat *Wiesenfenne*.

Wiesenwiese. Kat *Wiesenwiese*.

Vindtved Bro. Opt 1935 [*viŋdvæ'bro·*]. — En bro. Se bebyggelsesnavnet Vindtved, Burkal s. (DS V 618).

Østerengen. Kat *Osterwiese*; Opt 1935 [*æ 'østə‚æŋ*].

Østerfenner. Kat *Osterfenne*; Opt 1935 [*æ 'østə‚fænə*].

Østermarken. Kat *Osterfeld*; Opt 1935 [*æ 'østə‚maɹg*].

Sønder-Løgum

Alter Landweg. Kat *Alter Landweg*. — Vej, som nord for byen forbinder den nuværende landevej med Gamle Hærvej ndfr.

Armhussti. Ejerslev *Armhussti*. — Sti, der fra Sdr.-Løgum landsby fører til en vej, der går til Osterhof. Denne gård var tidligere fattiggård, se bebyggelsesnavnet Armhus.

Bistofte. SchuldprotKarrhd 1705 *Wester Bistoff, oster Bistoff*; U 1774 *auf Büestofft, Oster Büestofft*; KI 1782 *auf Bünstofft*; Kat *Bistoft*; I 1912 *Bestoft*; Opt 1932 [*bis'tɔw.d*]; Opt 1935 da. [*bes'ˈtɔw.d*], nty. [*bis'tùfd*]. — Agerjord ca. 1 km sydvest for byen. Det kan måske tænkes, at forleddet opr. er gen. af subst. *biskop*, jfr. landsbynavnet Bistoft i St.-Solt s., Ugle h., VJb 1231 byscopstoft; men da Slesvigbispens jordebog ikke nævner gods i Sdr.-Løgum s., er det sandsynligere, at forleddet er gen. sing. af subst. *by*.

Bjergkær. Dok 1764 *in Berrekarr*; 1784 SA C VI 1 nr. 255 *in Bierrekier*; Kat *Birkyer*; I 1912 *Bjergkjær*; Opt 1932 [*bi·ɹkjɔ*]; Opt 1935 [*bjeɹ·kjæ*]. — Støder op til flyvesandsbakkerne øst for byen.

Blokke. Opt 1935 [*æ blɔ.g*]. — Korte sandede agerstykker nordøst for byen; kaldes også Gråsand. Plur. af *blok*, se bd. X.

Bollwisch. Tax 1697 *Bohlwisch, Norder Bohlwisch, Nord Bolwisch, in Süderbohlwisch*; Tax 1698 *Norder Bollwisch*; SchuldprotKarrhd 1706 *in Nord Bollwisch*; Reg 1712 *Jn Süder Bollwisch, Bohlwisch, Jn Bollwisch, Nord Bollwisch*; SchuldprotKarrhd 1720 *in der Norder Bohlwisch*. — Formodentlig oversættelse af et dansk Bulleng, af subst. *bulle* „tyr" (Feilb. under bolle).

Borgvold. Kat *Burgwald*; Opt 1935 [*boɹævoḷ*]. — Smal strimmel eng, der støder op til Borgvold i Vimmersbøl, s. d.

Bravland. Dingsw Karrh 1755 *Süder Brauland*; U 1774 *Mitt Brauland, Norder Brauland, Süeder Brauland*; Kat *Mittel-Brauland, Brauland, Süder-Brauland*; Opt 1935 da. [*brɔw·laŋ*], nty. [*braụland*]. — Stort stykke agerjord, der støder op til Kådnermose. Forleddet er uvist. Opt 1935 skelner ikke mellem *aw* og *ɔw*, og da også de gamle formers au kan betegne begge disse diftonger, foreligger der en lang række muligheder, f. eks. glda. a, ā, o, ō + gh, f eventuelt fulgt af en forsvundet konsonant.

Bysens Polde. Opt 1935 [*bysəns'pol:*]. — Andet navn på Porsbjerg og Vestersand ndfr. Plur. af *pold*, se bd. X.

Bæk. Opt 1932 [*æ bæg*]. — Branddam i byen.

Degnemose. Kat *Küstermoor*; Opt 1935 da. [*æ 'den·‚mo:s*], nty. [*dad 'kỳsdəɹ‚mo·ɹ*].

Dreieck. Kat *Dreieck*.

Eksbed. Tax 1697 *Exbet*; Tax 1698 *Ax Beedt*; Reg 1712 *Jn Exber*. — Af uvis oprindelse.

Fenne. Reg 1712 *Fenne, in Fennersham*; DingswKarrh 1755 *oben die Fenne*; U 1774 *benorden den Strohm belegen, und für die Fenne benahmt*; KI 1782 *in der Fenne, Die Kuhfenne, welche mit dem Norder Ende an der Fenne-Sommerteich schiesset*. — Stort engareal nord for byen. *Fenne*, se bd. X.

Flaveskifte. Dok 1806 *Flaggen Schiften*; Dok 1842 *an die gemeinschaftliche Flachenschiften*; Kat *Flaggenschiften, Oster Flaggenschift*; Opt 1935 da. [*æ 'flɔw·‚sgöw.d*], nty. [*flaxən-‚šỳfd*]. — Stort hedeareal, som åbenbart tidligere anvendtes til gravning af *flaver* ɔ: hedetørv.

Folde. Dematreg 1696, Tax 1697 *Fohl*; Tax 1698 *Fold*; Reg 1712 *Fohl*; Kat *Süder-Fohl, Norder-Fohl*; Opt 1935 [*æ fo:ḷ*]. — Høj sandjord nord for byen. Plur. af subst. *fold*, se bd. X.

?Forte. Design 1735 *neben der Lügümmer Pforte*; Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *Norden der Pfort bey Lügum der Herr Strasse nach Tondern*. — Måske gaden gennem byen; i så fald subst. *forte*, se bd. X.

Galgeblokke. U 1774 *die Gallig Blöcke*. — Agerjord.

Westen dem Damm. Kat *Westen dem Damm.* — Areal vest for vejen. Kaldes også Pinnek.

Vesteragre. Kat *Westliche Aecker*; Opt 1935 [*æ 'væsdə 'axəɹə*].

Vesterfenne. Dematreg 1696 *Westerfen*; Tax 1697 *Westerfenne*; Reg 1712 *westerfenn*; Opt 1935 [*æ 'væsdəˌfæn:*, plur. *æ 'væsdəˌfænə*].

Vester Storeng. Kat *Wester-Wiese*; Opt 1935 [*dæŋ 'væsdə 'sdo:əˌæŋ*].

Østeragre. Kat *Oster-Aecker*; Opt 1935 [*æ 'østə 'axəɹə*].

Østerfenne. Dematreg 1696 *Osterfen*; Tax 1697 *Osterfenne, Osterfen*; Reg 1712 *in osterfenn*; Kat *Oster-Fenne*; Opt 1935 [*æ østəˌfæn:*].

Elhoved

Ackerfenne. Kat *Ackerfenne.* — Arealet ligger tæt ved Elhoved op til den under Ackerwang omtalte vej og er muligvis identisk med Ackerwang.

Ackerwang. Dok 1717 SA C VI 5 nr. 982 *Alß wegen eines Streitigen weges Ackerwang genandt zwischen daß Kirchspiel Ladelundt und Sämtl.e Eingeseßene zu Ellhövet Streit entstanden.* — Ackerwang nævnes kun i Dok 1717. Her omtales en strid mellem Ladelund og Elhoved om et stykke vej, rimeligvis om en genvej som indbyggerne i Ladelund har benyttet til Tønder over Elhoved, uden at indbyggerne her har givet deres samtykke. Det er derfor sandsynligt at Ackerwang ligger ved Elhoved og ikke i Ladelund s. Se tillige under foregående navn.

Almostykke. SchuldprotKarrhd 1738 *in Allmodeham*; SchuldprotKarrhd 1739 *sein Allmestück*; SchuldprotKarrhd 1743 *Almode Hamm*; Kat *Almosstücke*; Opt 1935 [*æ 'alˑməˌsdøgə*]. — Første led *almo* forekommer, dels selvstændigt, dels i sammensætninger, ca. 30 gange i Midtslesvig, mens det så vidt det kan ses ikke findes i Nordslesvig og Angel. I Sydslesvig er almonavnene ret jævnt fordelt. I Ugle herred optræder de hyppigst, 9 gange, dernæst i de to nordligere herreder, Vi med 8 og Kær med 6 eksempler. Endvidere findes der 3 almoeksempler i Sdr. Gøs herred, 3 i Ndr. Gøs og 1 i Arns herred.

Almo er navn på meget ensartede lokaliteter. Af de ca. 30 navne kan man stedfæste de 18 ganske nøjagtigt. I de 13 heraf består jordbunden af hede, mose eller eng, i 2 udgøres den af agerjord og i 3 består den væsentligst af eng med ganske lidt agerjord. Størstedelen er altså ufrugtbart og ligger uopdyrket hen. I 15 tilfælde ligger arealet ved bygrænsen. I et tilfælde ligger det nær ved byen og i 2 nær både by og grænse.

Udtalen er i reglen [*alˈmuˑɜ, alˈmoːs, almo*]. Alle steder har udtalen altså [*l*], hvilket viser gammelt enkelt l; udtalen [*alˈmuˑɜ*] viser, at vokalen i sidste led har været lang. Første gang almo forekommer er i et dokument 1585 (1612) fra Porrenkoog ved Husum „von deß koges Allmode". Dernæst i Svabsted amts tingbog 1597; her omtales „etlich Geestlandt in Bütkebüll, So Allemode Landt ist Vnnd Von Altterßheer zu der Stauen ... gelegen". Næste gang det findes i kilderne er 1598 „30 demett Elemode". Citatet fra Svabsted amts tingbog 1587 taler for, at Allemode Landt tilhører landsbyen. En betydning „fællesjord" ville passe godt med de øvrige arealers art og beliggenhed, og ligeledes med, at Almo en enkelt gang afløses af Allemans: En lokalitet i Tarp i Oversø s. kaldes 1781 Almode og i 1798 Allemannsbiere. Navnet Almo er lånt fra frisisk, se bd. X under *ellemode*.

Berg. Kat *Berg, Bergen.* — To lokaliteter.

Blokkerne. Kat *Oster-Blocke, Wester-Blocke*; Opt 1935 [*æ blɔgə*]. — To lokaliteter. *Blok*, se bd. X.

Blærre. Kat *Blerre*; Opt 1935 [*æ blæɹˑ*]. — Det jy. subst. *blærre* „kile".

Brambærfennerne. Opt 1935 [*æ 'bramˌbəˌfænə*]. — Forleddet er plantenavnet jy. *brambær* „brombær". Kaldes også Vesterfenner.

Dammen. Opt 1935 [*æ dam*]. — Vejen mellem Bøglum og Uhlenberg mark, beliggende på et dige. *Dam*, se bd. X.

Dreieck. Kat *Dreieck.*

Ellsee. Mejer Altnordfr *Ellsee.* — Navnet må være dannet i analogi med bebyggelsesnavnet Elhoved.

Fenne. Dematreg 1696 *Fen, Fenn*; Tax 1697 *Fenn*; Reg 1712 *Jn die Fenne.*

Fælleden. Kat *Fählt*; Opt 1935 [*æ fæˑləd*]. — Kaldes nu Normark. *Fælled*, se bd. X.

Grønne. Ejerslev *Elhøj* gʀøˑn. — Subst. jy. *grønne* „jord, som ligger ud til græs" (Feilb.).

Holmen. Kat *Holm*; Opt 1935 [*æ hɔlm*].

Hostrupmark. Opt 1935 ['*hɔsdrubˌmaɹg*]. — Se Hostrupsenge.

Hostrupsenge. Opt 1935 [*æ 'hɔsdrubəsˌæŋˑ*]. — Tre lokaliteter, som støder op til Hostrupmark, der har navn efter en ejer, der hed *Hostrup*. Personnavnet står i bestemt form.

Hungerborg. Kat *Hungerburg*; Opt 1935 [*hoŋəboɹ*]. — Agerjord.

Kilefennen. Kat *Kielfenne*; Opt 1935 [*æ 'kiːlˌfænˑ*]. — Trekantet jordstykke. Af subst. da. *kile* eller det tilsvarende nty. *Kiel.*

Langager. SchuldprotKarrhd 1774 *Wester-Lang-Acker*; Kat *Langackern*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə, lɔŋaxə*], ty. [*laŋx'agəɹ*]. — En meget lang mark.

Lillestrøm. LA *Kleiner Strom*; Opt 1935 [*æ 'liləˌsdrøm*].

Midtengen. Kat *Mittelwiese, In der Mittelwiese*; Opt 1935 [*æ 'medˌæŋ*].

Niagre. Kat *Neun-Ackern*; Opt 1935 [*æ 'niˌaxə*]. — Bestod før af 9 agre.

Noreng. Kat *Norderwiese*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹˑˌæŋˑ*]. — Adj. [*nɑ̊r*] (Feilb. fra Brarup under nord), opr. adv. (glda. nor(r), oldn. norðr), men i sønderjy. adj. i betydn. „nørre, nordre".

Norfenne. Kat *Norderfenne.*

Normarken. Opt 1935 [*æ nɔɹˑmaɹg*]. — Et nyere navn for *Fælled.*

NATURNAVNE

Bøglum

Abildshøj. Tax 1698 *Abels Hoch*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Abellshoch auf Strucksbüllinger Feldmark*; Reg 1712 *Jn Abels Hoch*; Opt 1935 [*afiļˈsyţ*]. — Gen. af trænavnet *abild* „æbletræ".

Agre. Kat *Die Aecker.* — Ved Uhlenberg.

Ankerfenne. Opt 1935 [*æ ˈaŋgəsˌfæn:, æ ˈaŋgəfæn:*]. — Lille engfenne ved Struksbøl. Forleddet er subst. *anker* „lille tønde til drikkevarer". Om navnets oprindelse meddeler Opt 1935: Fennen var så lille, at der kun var en dags højbergningsarbejde; en dag købte karlene et anker brændevin, som de drak ude i engen, efter at arbejdet var gjort.

Armhusfenne. Opt 1935 [*æ ˈaɹˑmhusˌfæn:*]. — Ved Bøglum. Subst. sønderjy. *armhus* „fattiggård".

Bøglum Bro. Design 1735 *Die kleine Bögelummer Brücke*; 1773 SA C VI 5 nr. 979 *Die süderste Brücke auf Tonder Damm Böglum Brück genanndt.*

Bøglum Vand. Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *neben Bogelum Waßer.*

Firedemat. Kat *Veerdemath*; Opt 1935 [*æ ˈfi:əˌdæˑməd*].

Folde. Kat *Fohl*; Opt 1935 [*æ fo:ļ*]. — Lille areal ved Uhlenberg. Plur. af *fold*, se bd. X.

Fuglefenne. Opt 1935 [*æ ˈfuːlˌfæn:*]. — Fuglefenne og Fuglesig ndfr., begge hørende til Uhlenberg, er små lave enge, der støder op til hinanden, og som tidligere lå under vand det meste af året. Her havde man bygget et *fuglehus* [*ˈfuˑlhus*], fra hvilket man drev andejagt ved hjælp af lokkeænder (Opt 1935).

Fuglesig. Kat *Fuhlsig*; Opt 1935 [*fuˑlsix*]. — Se Fuglefenne.

Fysikus. Opt 1935 [*æ fysəkusə*]. — Andet navn på Kalbfenne ndfr. Fennen har ifl. Opt 1935 i 1. halvdel af 19. årh. tilhørt en fysikus i Tønder.

Gulum. Kat *Gulum*; Opt 1935 [plur. *æ guˑlumə*]. — Støder op til Gulum i Sdr.-Løgum, s. d.

Gunnerfenne. Opt 1935 [*æ ˈguŋəˌfæn:*]. — Ved Struksbøl. Kvindenavnet glda. *Gunnur*, jy. [*Goŋər*] (Feilb. fra Darum).

Gåsefenne. Kat *Gänse Fenne*; Opt 1935 [*æ ˈgå:sˌfæn:*, plur. *æ ˈgå:sˌfænə*]. — Ved Struksbøl.

Gåsevej. Opt 1935 [*æ ˈgå:sˌvæj*]. — Vejen fra Ø.-Struksbøl.

Helled. Tax 1798 *Böglum Hellet.* — Formodentlig subst. jy. *helled* „en fold, hvori markmanden sætter kreaturer ind, når han har fanget dem løsgående" (Feilb. bl. a. fra Brarup).

Hem. Kat *Obere Ham, Niedere Ham*; Opt 1935 [*æ hæm*, plur. *æ hæmə, ˈnæˑəˌhæm*]. — *Hem*, se bd. X.

Holm. Kat *Holm, Norden dem Holm*; Opt 1935 [*æ hɔlm*]. — *Holm*, se bd. X.

Horsfenne. Kat *Horsfennen*; Opt 1935 [*æ ˈhɔsˌfæn:*, plur. *æ ˈhɔsˌfænə*]. — Subst. *hors* „hoppe".

Kalbfenne. Kat *Kalbfenne.* — Subst. *kalv*. Jfr. Fysikus ovfr.

Kirkenseng. Opt 1935 [*kjiɹgəns ˈæŋ*].

Kleine Äcker. Kat *Kleine Aecker.*

Kofenner. Kat *Kuhfennen*; Opt 1935 [*æ ˈkoˌfænə*].

Kolonistenfenne. Kat *Colonisten-Fenne*; Opt 1935 [*æ koloˈnesdənˌfæn:*]. — Det er tvivlsomt, om fennen kan have tilhørt den ret fjernt beliggende koloni Louisenebene, se under bebyggelsesnavne.

Lillefenne. Kat *Kleine Fenne*; Opt 1935 [*æ ˈliļəˌfæn:*].

Lusdamvej. Opt 1935 [*ˈluːsdamˌvæj*]. — Vejen fra Bøglum mod nord. *Dam*, se bd. X.

Mitteleng. Kat *Mitteleng, Norder-Mittelwiese, Süder-Mittelwiese.* — Oversættelse af dansk Midteng.

Norderau. Tax 1698 *auf Böglum Feldt Süden den Norder Auw.*

Nyeng. Kat *Neue Wiese*; Opt 1935 [*æ ˈny ˈ⌜æŋ:*].

Nøreng. Opt 1935 [*æ ˈnöɹˈˌæŋˑ*].

Osterwiese. Kat *Oster-Wiese.*

Pinnek. Opt 1935 [*penəg*]. — Kaldes i Kat *Westen dem Damm.* Subst. *Pinnek*, udtalt [*penˈək*], kendes ifl. Feilb. fra jy. dialekter i betydninger som „lille stykke af madvarer" (Hammerum herred), „lille fugl eller fisk" (Agerskov), „person med få kræfter" (Himmerland og Vendsyssel).

Pølsekedel. Opt 1935 [*æ ˈpølˑsˌkeˑl*]. — Ganske lille engareal i Struksbøl. Se under Pølsekedel i Holm, Karrharder Gotteskoog.

Skifte. Kat *Obere Schift, Niedere Schiften, Mittel-Schiften*; Opt 1935 [*æ ⌜sgöwˑd*]. — Plur. af *skift*, se bd. X.

Småholme. Opt 1935 [*æ ˈsmɔˌhɔlːm*]. — Småstykker, som ligger nord for Sønderå, men hører til Tyskland.

Struksbøl. Dematreg 1696 *Strugsböll feld, Strugeßböll*; Tax 1697 *Strugesbüll*; Reg 1712 *in Struxbüllfeldt*; Kat *Struxbüll*; Opt 1935 [*sdoːə ˈsdrusbøl*]. — Støder op til Struksbøl i Sdr.-Løgum.

Stykker. Kat *Stücken*; Opt 1935 [*æ sdø.g*, plur. *æ ⌜sdøgə*]. — *Stykke*, se bd. X.

Svanshjørne. Kat *Schweinshörn.* — Støder op til Svanshjørne i Sdr.-Løgum. Skriveformen i Kat må være gengivelse af en udtale med a plus palatalt n.

Søndereng. Opt 1935 [*æ ˈsyŋəˌæŋˑ*].

Tagkjær. Kat *Tagkear*; Opt 1935 [*taˑxkjæ*]. — Subst. *tag* anvendt om tagrør, phragmites.

Toft. Kat *Toft.* — *Toft*, se bd. X.

Tranekjær. Opt 1935 [*æ traˑnkjæ*].

Tranekjærsand. Kat *Trahnkarrsand*; Opt 1935 [*traˑnkjæˈsaˈŋ*]. — Fuglenavnet *trane.*

Vang. SchuldprotKarrhd 1739 *in der Neuen Wang*; Kat *Wang*; Opt 1935 [plur. *æ vɔŋə*]. — Stort stykke agerjord hørende til Uhlenberg. Vang, se bd. X.

Vangervej. Opt 1935 [*æ ˈvɔŋəˌvæj*]. — Vejen fra Uhlenberg til Vang.

Verf. Tax 1697 *Norden der Warf*; Reg 1712 *Norden den warff*; Opt 1935 [*æ veɹˈ*]. — Eng mellem Ø.- og V.-Struksbøl. *Verv*, se bd. X.

Lugum Carspell, Luegum; ARTondern 1537, Eb 1543 *Luegum*; ARTondern 1579 *Lugum*; HolsatDescr c. 1580 *Luem*; RegTondern 1580 *Lugum*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Lugum*; ARTondern 1594 *Lugum*; Tingsvidne 1595 *tho Lugum*; ARTondern 1610 *Lugum*; RegTondern 1611 *Lugum, Lügum*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Løgum*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Loghum*; Eb 1613 *Lügum*; Steuerreg 1613 *Lügumb Carspell, Lügum*; SaxEyderst 1636 p. 626 *Loghum*; Wittemak 1640 *Lügum*; Mejer 1648 *Lugum*; Mejer 1650 *Lugum, Logum*; Mejer 1651 *Lugum*; Mejer 1652 *Lögum*; Mejer Altnordfr *Lögum, Logum*; Danckw 86b *Lugum Kirch*; Reg 1712 *Lügum*; DAtl VII 313 *Lygum, Sønder-Lygum*; VSK 1805 *Lugum*; Schröder II 39 *Süder-Lügum*; JensenStat p. 456 *Lügum*; Schmidt p. 232 *Lygum* (. . . *i Folkemunde Lym*); Gst 1858 *Sr Lögum*; Kok II 265f. *Sønder-Løgum*; Kat *Dorf Süder-Lügum*; LA *Süder-Lügum*; NissenWb 502 *Lêgem*; JensenWb 1927 *Lêʒem*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 127 *Süderlügum* (*jüt. Lüem, dän. Lögum, fr. Läigem*); Opt 1935 da. [*ly:m*], fris. [*sʏ̀rəɹˈlɑ̈ɨ̯·qəm*], hty. [*sy·dəɹˈly·xùm*]. — Den fris. udtale må gå tilbage til en dansk form med ō. Navnet er identisk med sognenavnet Nørre-Løgum i Lø herred (DS V 434), som indgår i kloster- og flækkenavnet Løgumkloster (DS V 23ff.), samt med sognenavnet Øster-Løgum i Sønder-Rangstrup herred (DS VI 94). Klosternavnet skrives i 13. årh. med ø (Løghum og lign.), i 14. årh. afvekslende med ø og y (el. u), og i 15. årh. oftest med y (u). Disse skrivemåder afspejler den syd- og sønderjy. overgang af langt ø til langt y i stillingen foran gh (jfr. BrN GG I 260, Mar. Kr. Kort etc. p. 61f.). De nævnte navne er behandlet af Kr. Hald i DS V 24f. og i Stedn. på -um p. 117. De må tolkes som dat. plur. på -um af subst. glda. lōgh, f., oldn. laug, f. „vaskevand", idet den tilsvarende gen. plur. lōgha indgår i navnet på det herred, hvori Nr.-Løgum er beliggende, nemlig Lø (VJb Løghæreret), samt i navnet på en nabolandsby, Løjtved, 7/1 1312 (Løgumbogen) Løgtwed (DS V 436). Nom. plur. *Lōghar af samme ord foreligger sandsynligvis i landsbynavnet Løve i Vestsjælland og i Bryrup s., Tyrsting herred i Nørrejylland; den sidstnævnte bys jorder støder op til tre søer. Betydningen af ordet lōgh i disse navne synes altså at være „sø, vandsamling". Denne betydning passer godt på nærværende navn, idet der findes flere små søer på Sønder-Løgums bymark.

Søndergade. Dingsw 1754 *Ihres geweßenes und i der Süderstraße in Lügum stehendes und belegenes Hauß und staven*; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəˌga:*]. — Gade i Sønder-Løgum.

Søndergade. Opt 1935 [*æ ˈsyŋəˌga:*]. — Del af Vimmersbøl by.

Uhlenberg, gd. ARTondern 1533 *Vlenbarge*; ARTondern 1535 *to Vlenbarge*; Eb 1543 *vlenbarge*; RegTondern 1580 *zw Vlenberge*; Verz 1590 *Wlembarge*; ARTondern 1594 *tho Vlemberge*; ARTondern 1610, RegTondern 1611 *Vlenberge*; Steuerreg 1613 *Uhlenbergh*; ARTondern 1640 *Vllmberch*; Mejer 1652 *Vhlenhorst*; Danckw 86b *Ubenhorst Meyerhoff*; Tax 1697 *Uhlenbarg*; SchuldprotKarrhd 1698 *Uhlenberg*; Dok 1707 SA C VI 5 nr. 988 *Ullenberg*; Reg 1712 *Uhlenbarg*; Dok 1782 *Uhlembarg*; DAtl VII 313 *Ulumborg*; VSK 1805 *Uglumberg*; Schröder I 112, JensenStat p. 471 *Uhlenberg*; Gst 1858, Trap *Ullumbjerg*; Kok II 425 *Ullumbjerg* (*-bjerre*); Kat, LA *Uhlenberg*; Opt 1935 da. [*uləmˈbjeɹə*], hty. [*u·ləmˈbèɹx*]. — Gård beliggende på en verft. Kok antager, at Ullum- står for Ugleholm, af fuglenavnet ugle. Imod denne antagelse taler, at dette ord ifl. Lyngby udtales [*oxəl*] i nabosognet Brarup. Det er derfor sandsynligt at forleddet er gen. plur. af det nty. fuglenavn *Uul*, f. „ugle", et Uulenberg er i så fald ved partiel assimilation af n til m blevet til Ulemberg.

Velhavens. Gst 1858 *Velhavens*. — Et af Kolonisthusene ved skellet mod Vestre i Ladelund s. Vistnok gen. af slægtsnavnet Velhaven.

Vestergade. Kat *Westerstrasse*; Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌga:*]. — Den vestlige del af Elhoved.

Vestergade. Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌga:*]. — Del af Sønder-Løgum.

Westerhof. Schröder II 40 *Westerhof*; Opt 1935 da. [*ˈvæsdəˌhof*], hty. [*ˈvæsdəɹˌhüf*]. — Gård ved Sønder-Løgum; navnet er hty.

Vimmersbøl, lb. 24/7 1492 (Løgumb 1578 SRD VIII 226) *Wymersbull*; u. d. 1497 (16. årh.) *Wömmerßbull*; s. dok. (Vort 1581) *Wimmerßbull*; 1506–07 Dr. Christines Hofholdn. 184 *Wemmersbøle*; ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Wymmerßbull*; ARTondern 1543 *Wymerßbull*; 11/7 1556 (Hertug Hans d. Ældres registrant 1544–60 fol. 297 RA) *tho Wemmersbull*; RegTondern 1580 *Wummersbul, Wimmersbul*; Tingsvidne 1590 SA C XII 4 nr. 69 *tho wynmerßbull*; ARTondern 1594 *Wimerßbul, Wymers buel, Wymerßbul*; ARTondern 1610 *Wimmerßbull, Wimmerßbul*; Eb 1613 *Wimmersbüll, Wimmerßbüll*; ARTondern 1640 *Wymerßbul, Wymerßbull*; Wittemak 1640 *Wemmersbul*; Mejer Altnordfr *Wimersboll*; Danckw 86b *Wimersbull*; Reg 1685 *Wiemerßbüll*; Reg 1712 *Wiemerßbüll, Wiemersbüll*; DAtl VII 313 *Vimmersbøl*; VSK 1805 *Vemmesböl*; Schröder II 434 *Wimmersbüll* (*Wiemersbüll*); JensenStat p. 470 *Wimmersbüll*; Gst 1858 *Vimersböl*; Kok II 441 *Vimmersbøl*; Trap *Vimersbøl*; Kat *Dorf Wimmersbüll*; LA *Wimmersbüll*; JensenWb 1927 *Wimmesbel*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Wimmersböl* (*jüt. Wiemersböll*) . . . *vom m. Psn. Wymer, Wimer* (*z. B. Sibbe Wymers auf Oland 1463*); Opt 1935 da. [*veməsbøl*], nty. [*vìməɹsbʏ̀l*]. — Forleddet er gen. af et mandsn. *Wigmar*, som findes i oldn., glsv. og muligvis også i glda., se DgP under Wimar; men det samme navn findes i formen Wigmarus i mnty. og desuden, som nævnt af Peters i Nordfries. Peters (Nordfriesland 1929) anser navnet for fris., Vilhelm la Cour (i Sønderjyllands Historie I p. 294) anser det for dansk. Da personnavnet er dårligt bevidnet i glda., er stednavnets frisiske oprindelse måske den sandsynligste.

Wohlgetan, gd ved Sønder-Løgum. Schröder II 40 *Wohlgesehn*; Kat, LA *Wohlgethan*; Ejerslev *Wohlgetan*; Opt 1935 da. [*ˈvo·lgəˌtɑ̈·n*], nty. [*ˈvo·lxəˌtɑ̈·n*]. — Hty. wohl getan „velgjort". Ejerslev oplyser, at ejendommen engang skal være brændt ved lynnedslag, og at dette skal have været „særdeles wohlgetan". Formen hos Schröder er vel fejl for Wohlgethan.

Østergade. Opt 1935 da. [*æ ˈøsdəˌga:*]. — Gade i Sønder-Løgum by.

vi antage et ældre appellativ *bøvling „lille bugtning" som grundlag for navngivningen. I de to ældste nty. skriveformer, hvor o står for ø, er det følgende w udeladt, muligvis ved påvirkning fra det hyppige indbyggernavnesuffiks -bōling til stednavne på -bōl. En anden tolkningsmulighed er et subst. *bøkling*, diminutiv på -ling af trænavnet bōk, i betydningen „bøgekrat"; dette ord forekommer som marknavn i Spandet s., Hviding h., se DS V 97 under Bøvlinger.

Böglumfeld, gd. Kat *Böglumfeld.*

Elhoved, lb. ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Elhoeuett*; Eb 1543 *Elhouet*; RegTondern 1580 *Elhouett, Elhouet*; Verz 1590 *Elhouett*; ARTondern 1594 *Elhouett, Elhouet*; ARTondern 1610 *Elhouett, Elhouet, Ellhoueth*; RegTondern 1611 *Elhöveth*; Steuerreg 1613 *Elhövet*; ARTondern 1640 *Ellhouet*; Mejer 1648 *Ehlhouet*; Mejer 1650 *Elhouet, Elhöuet*; Mejer Altnordfr *Ellhout*; Mejer 1652 *Ellhovet*; Danckw 86b *Ellhöuet*; SchuldprotKarrhd 1698 *Ellhövet*; SchuldprotKarrhd 1703 *zu Ellhövet*; Reg 1712 *Elhövet, Ellhöfft*; DAtl VII 313 *Elhøft*; VSK 1805 *Elhöy*; Schröder I 235 *Ellhöft* (*Ellhöved*); JensenStat p. 471 *Ellhövd*; Gst 1858 *Ellehoved*; Kok II 119 *Elhöved* (*Elhöj*); Trap *Ellehoved*; Kat *Dorf Ellhöft*; LA *Ellhöft*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 127 *Ellhöft* (*jüt. Ellhoi*); Opt 1935 da. [ˈæl·hoj], hty. [*èlhỳfd*]. — Trænavnet *el* „alnus" og subst. *hoved*, se bd. X. Efterleddet er i de ty. kilder ofte gengivet ved det synonyme nty. subst. höft, mnty. hövet, höft.

Gulum, lille gd. Schröder I 235, JensenStat p. 471, Gst 1858, Kok II 157, Trap, Kat, LA *Gulum*; Opt 1935 da. [*guˑlùm*], nty. [*xuˑlùm*], hty. [*guˑlùm*]. — Marknavnet Gulum i Sdr.-Løgum ndfr.

Havreland, hs. Schröder II 40 *Haferland.* — Betegnes hos Schröder som 1 Kathe. Naturnavnet *Havreland* i Sønder-Løgum.

Hedegård, gd. Opt 1935 da. [*heˑgɔ*], hty. [ˈ*haɪdəˈhùf*]. — Syd for Elhoved.

Horsbjerg. Schröder II 40 *Horsberg*; Kok II 188f. *Horsbjerg*; Kat, LA *Horsberg*; Opt 1935 da. [*hɔsbjeɹə, hɔsbjeɹ*], hty. [*hùɹsbèɹx*]. — Den østligste del af Sønder-Løgum by; naturnavnet *Horsbjerg.*

Kolonisthuse. Gst 1858 *Kolonisthuse*; Kat *Colonien.* — Andet navn på Louisenebene ndfr.

Louisenebene. Dok 1763 SA C VI 5 nr. 939 *7te Colonie Louisensebne von 8 Bau-Plätzen*; Schröder I 131 *Louisenebene*; Schmidt p. 232 *Louisenebene Koloni;* Trap p. 168 *Colonien Louisenebene*; Kat *Louisenebene.* — Det officielle navn på en af de under Frederik d. 5. oprettede kolonier, omfattende en spredt bebyggelse i sognene Sønder-Løgum, Brarup, og Karlum. Efterleddet er subst. hty. *Ebene* „slette", og forleddet gen. af kvindenavnet Louise.

Lügumfeld, hse. Kat *Lügumfeld*; LA *Süder-Lügumfeld.*

Marienhof, gd. Kat *Marienhof*; Opt 1935 hty. [*maˈriˑənˌhùf*]. — Gården blev ifl. Opt 1935 bygget sidst i 1860'erne og fik navn efter ejerens kone.

Midtgade. Opt 1935 da. [*æ ˈmedˌgaː*]. — Gade i Sønder-Løgum by.

Nyland, hse. Schröder II 40, JensenStat p. 471 *Neuland*; Gst 1858, Kok II 294, Trap *Nyland*; Kat, LA *Neuland*; Opt 1935 da. [*nylaŋ*]. — Marknavnet Nyland i Elhoved, se ndfr.

Nymølle. ARTondern 1610 *Schlicklandt bei der Neuwen Muehle.*

Nørregade. Opt 1935 da. [*æ ˈnɔɹˌgaː*]. — Del af Vimmersbøl by.

Nørregade. Opt 1935 da. [*æ ˈnɔɹəˌgaː*]. — Del af Sønder-Løgum by.

?Orskov. ARTondern 1533 *Oerschouw, oerschow*; ARTondern 1537 *van oerßow vnd flußholm, Oerschow*; ARTondern *Ohrschow.* — Beliggenhed og etymologi uvis.

Osterhof, gd. Schröder II 40, Kat, LA *Osterhof*; Opt 1935 da. [ˈ*oˑsdəˌhof*]. — Navnet er hty.

Petersborg, lille ejendom. Opt 1935 da. [*peˑdəsboɹə*], hty. [ˈ*peˑdəsbùɹx*].

Porsbjerg, hse. Schröder II 40 *Porsberg*; Kok II 308 *Porsbjerg* (*Påssbjerre*). — Naturnavnet Porsbjerg i Sønder-Løgum.

Rottenburg. Dok 1707 SA C VI 5 nr. 988 *Ullenberg und Rottenburg.* — Beliggenheden uvis.

Sandtenberg. Reg 1712 *auf Sandtenberg.* — Muligvis et da. Sandbjerg af subst. *sand.*

Småholm, gd. Mejer 1648 *Smaholm*; Danckw *Schmaholm*; Schröder II 286 *Smaholm.* — Naturnavnet Småholm i Sønder-Løgum. Navnet er fejlagtigt opført under Ubjerg s. i DS V 504.

Struksbøl, to gde. ARTondern 1533 *Struxbull*; ARTondern 1535 *Strukeßbull*; ARTondern 1537 *Struckeßbull, Struxbull*; Eb 1543 *Struxbull*; 1/5 1555 (Registrant 1553–56) *zů Struksbull*; Tingsvidne 28/11 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 81 *tho Struckbull*; Verz 1590 *Struxbull*; ARTondern 1594 *Stuxbul, Stuxbull*; ARTondern 1610 *Struxbull, Strucksbull*; RegTondern 1611 *Strukessbüll, Strucksbull, Struxbull*; Steuerreg 1613 *Struxbüll*; ARTondern 1640 *Struxbul*; Mejer 1652 *Strucksbul*; Danckw 86b *Strucksbull*; SchuldprotKarrhd 1698 *Struxbül*; Reg 1712 *Strugsbüll*; Datl VII 313 *Struxbøll*; VSK 1805 *Struxböl Gde*; Schröder II 329 *Struxbüll*; JensenStat p. 471 *Strucksbüll* (*Oster- und Wester-*) *2 isolirte Bondenstellen. Vormals waren hier 3, 1666 7 kleine Hufen*; Gst 1858 *Struksböl*; Kok II 382 *Struksbøl* (*Strusbøl*); Kat *Struxbüll*; LA *Oster-Struksbüll, Wester-Struksbüll*; Opt 1935 da. [ˈ*øsdə ˈsdrusbøl, ˈvæsdə ˈsdrusbøl, strusbøl, ˈsdoˑə ˈsdrusbøl, ˈliˌə ˈsdrusbøl*], nty. [ˈ*xroˑd ˈsdrugsbỳl, ˈkleˑn ˈstrugsbỳl*]. — En tidligere ejer af Øster-Struksbøl kaldte ifl. Opt 1935 sin gård [ˈ*xroˑd ˈstrugsbỳl*], men navnene Øster- og Vester Struksbøl var stadig de mest almindelige. Forleddet er sandsynligvis gen. af tilnavnet *Strůk*, der optræder i Sydslesvig og på Fyn i det 15. årh.; f. eks. nævnes Peter Struck 3/6 1497 som herredsfoged i Kær herred, se DgP II 1082. Tilnavnet er sandsynligvis, som formodet smst., identisk med subst. mnty. strůk „busk" (Sch.-Lüb.).

Sønder-Løgum, lb. LibCens 1462 SRD VII 503 *Lugum*; RegFlensb c. 1470 *tho lugem*; 18/1 1487 (16. årh.) *Lügum*; 24/8 1497 DiplFl I 718 *ime dorpe to Lughum*; 27/8 1497 *ime kerspell vnde dorpe Lughum*; u. d. 1497 (registrant ca. 1600), 3/3? 1503 (16. årh.), 20/3 1507, Zinsb 1509–15, 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 163) *Lugum*; ARTondern 1533

SØNDER-LØGUM SOGN

Kilder

Dok 1497 (Registrant ca. 1600)	I: Privilegien und Confirmationen der Freileute im Amte Tondern. Cum designatione. 1437–1580. SA A XX nr. 2618.
Dok 1717	I: Betr. verschiedene Wegesachen 1641–1856. SA C VI 5 nr. 982.
Dok 1754	I: Wege= & Brückensachen gener. 1754–1809. SA C VI 1 nr. 444.
Dok 1764	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1770	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum. Dok 1770 også i SA C VI 1 nr. 179. Normalt citeres eksemplaret i Süderlügum.
Dok 1773	SA C VI 1 nr. 226.
Dok 1773	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1782	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1791	Dok ang. Struxbüller Koog. SA C VI 1 nr. 380.
Dok 1806	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1824	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1831	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1839	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Dok 1842	Løs udskiftningssag. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
KI 1782	Inventarium der Kirchen zu Lügum. SA C VI 2 nr. 656.
KI[1] 1782	(Samtidig afskr.). Præstegården i Süderlügum.
KI[2] 1782	Das Lugummer Kirchen Inventarium. 1782. Afskr. 1801. SA A VI 87 B ll dd.
Reg 1819	Se under Karrh. Gotteskoog.
Reg 1830	Dorfs Hebungs Register. Hos kommuneforst. i Süderlügum.
Tax 1698	Copia von die 8 Männer Taxation über die Ländereyen alhie ins Kirchspiel Lügum so geschehen Anno 1698. SA C VI 5 nr. 938.
U 1774	Udskiftningsprotokol over agerjord, uden titelblad. Hos kommuneforst. i Süderlügum.

Meddelere

Opt 1932	Optegnelser foretaget 1932 af Anders Bjerrum, Kristian Hald, Peter Jørgensen og Poul Andersen efter følgende meddeler: Sønder-Løgum: Mathias Winther.
Opt 1935	Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Bøglum: Asmus Mylin, Kl. Struxbüll, f. smst. 1881, Sönke Johannsen, Wimmersbüll, f. 1879 i Bøglum; har været kommuneforst. i Bøglum. Elhoved: kommuneforst. Thomas Carstensen, Elhoved, f. 1889 smst. Struksbøl: se under Bøglum. Sønder-Løgum: Emil Petersen, Süderlügum, f. 1852 i Süderlügum. Uhlenberg: se under Bøglum. Vimmersbøl: Peter Chr. Boysen, Wimmersbüll, f. smst. 1873.

BEBYGGELSESNAVNE

Armhus, gd. Gst 1858 *Fattighus*; Ejerslev *armhus*. — Andet navn på Osterhof, der tidligere var fattiggård, jfr. Schröder II 40.

Bøglum, lb. (Her?) 23/3 1228 (1575 ÆDA V 770) *Hoiling*; (her?) s. dok. (LB SRD VIII 134) *Holling*; 24/8 1497 *ime dorpe Bolinghe*; 27/8 1497 *in deme kerspell to Lughum in deme dorpe to Bolinge*; ARTondern 1533, ARTondern 1537 *Boegelum*; Eb 1543 *Bogelum*; RegTondern 1580 *Boegelum*; Verz 1590 *Boglum*; ARTondern 1594 *tho Bogelum, Bäegelum*; ARTondern 1610 *Bogelum, Boglum*; RegTondern 1611, ARTondern 1612 *Boglum, Böglum*; Eb 1613, Steuerreg 1613, ARTondern 1640 *Böglum*; Mejer 1648 *Bögelum*; Mejer 1652 *Böglum*; Danckw 86b *Bögelum*; Reg 1712 *Böglum*; DAtl VII 313 *Bögelum*; VSK 1805 *Böglund*; Schröder I 112 *Böglum* (*Bögelum*); JensenStat p. 471 *Bögelum*; Gst 1858 *Bövlum*; Kok II 106 *Bøgelum* (*Bövlum*); Trap *Bøvlund*; Kat *Dorf Böglum*; LA *Böglum*; Opt 1935 da. [*böwlom*], nty. [*bø·xlùm*]. — Der er ingen tvivl om, at de to ældste skriveformer skal henføres hertil. Navnet kan være en diminutiv -ling-afledning til subst. glda. *boghi* m. „bue"; navnet kunne sigte til en lille bugtning på Sønderå. Jfr. de to nordslesvigske landsbynavne Bov, begge af subst. glda. boghi, den ene i Slogs, den anden i Vis h., DS V 612f., DS VI 558. Palataliseringen af o til ø må bero på yngre i-omlyd fremkaldt af bevaret i (BrN GG I § 80); hvis vi antager, at stednavnet er så ungt, at denne omlydstendens ikke mere var til stede, da navnet opstod, må

til subst. bornholmsk *vie*, n. „pilekrat", se DS X 471 under Gamlevie.

Wieham. Koogsb 1735 *Wiehamm*; Koogsb 1784, Kat *Wiehamm*. — Se ovfr. under *Wiede*.

Wolfsfenne. Kat *Wolfsfennen*. — Subst. *Wolf* „ulv" (Mensing).

Wydensee. Mejer Altnordfriesl *Wydensee*. — Navnet er dannet af Mejer, sandsynligvis på grundlag af *Wiede* ovfr.

Inges Od. Dematreg 1696 *Inges Odd, Oster Jnges Odd, Jnges Odd.* — *Od,* se bd. X.

Kapellanfenne. Kat *Kaplanfenne*; Opt 1935 [*æ kabə'la·n‚fæn·*].

Kirchenfenne. Koogsb 1735 *Karsten Sibbers Kirchfenne mit der oster Ende am Wege bey der Kirchen*; Kat *Kirchenfennen.*

Kirchensham. Reg 1685 *Kirckenshamm*; Dematreg 1696 *Kirchens Hamb*; Tax 1697 *Kirchens Hamb*; Reg 1712 *Jn Kirchen Hamb.* — Forleddet er snarest gen. sing. bestemt form af subst. *kirke*; jfr. under Præstens Hem, Bosbøl.

Kogvej. Dematreg 1696 *By de Kog weg, by de Kog weg Ende*; SchuldprotKarrhd 1706 *bey dem Koghweg*; Reg 1712 *bey der Koegweg*; Kat *Koogsweg, Osten dem Koogswege*; Opt 1935 [*æ kåwvæj*]. — *Kog,* se bd. X.

Krumme. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Krumme*; Dok 1729 *biß an die Krummfenne*; Koogsb 1735 *Paul Sibbers Krumme Fenne*; SchuldprotKarrhd 1751 *die in Gotteskoeg bey Scharfenn und der Krum belegene fenne*; Kat *Innere Krumm, Krumm*; Opt 1935 da. [*æ ˈkrom·*], nty. [*de krùm*]. — To sammenhængende lokaliteter. Rimeligvis et subst. dannet af adj. *krum* uden afledningsendelse, se under Langø i DS XI 23 f.

Nansensfenne. Kat *Nansensfenne*; Opt 1935 ['*nansəns‚fæn·*].

Norderfenne. Kat *Norderfenne.*

Ottofenne. Kat *Ottofennen*; Opt 1935 [*æ 'ɔdə‚fæn·*]. — Mandsnavnet *Otte* (DgP).

Polsensfenne. Kat *Polsensfenne.* — Navnets etymologi er uvis.

Posfenne. Kat *Posfenne.* — Af plantenavnet nty. *Pors* „pors" (Mensing).

Præstefenne. Tax 1697 *Gottskogland Preß Eng*; Reg 1712 *in Prest Eng*; SchuldprotKarrhd 1731 *in der sogenandten Priesters-Eng*; Koogsb 1735 *Prestes Enge zum Klixbüller Pastoraht gehörig, Prestes Eng Ende*; Koogsb 1784 *Præstes Enge*; Kat *Presteng*; Opt 1935 [*æ 'præ:sd‚fænə*].

Saltkog. Dematreg 1696 *Godts Koglandt in de Solt Kog*; Tax 1697 *Gottskogland in Soltkog, Jn de Solt Koeg*; SchuldprotKarrhd 1698 *Solt Koeg, in Saltz Koeg*; Reg 1712 *in den Soltkoeg*; Koogsb 1735 *Der Wester oder Leege Saltzkoeg, Der Oster oder Hohe Saltzkoeg*; SchuldprotKarrhd 1751 *in die Soltz Koeg der Oberste, und in die Leege Soltz Koeg*; Koogsb 1784 *der Ostere oder hohe Salzkoog, der westere oder Leege Salzkoog*; Kat *Salzkoog*; Opt 1935 da. [*æ ˈsoḷdkåw*], nty. ['*salds‚ko·x*]. — Subst. *salt*; *kog,* se bd. X.

Saltwerk. Dematreg 1696 *Soltwerck Godtskog, op Soltwerck*; Taxation 1709 *Soltwerck*; Reg 1712 *auff Soltwerck, auf Soltwerck*; Eb 1729 *ins Leege Saltzwerk, ins Hohe Saltzwerck*; Koogsb 1735 *Daß Hohe Saltzwerck, daß Leege Saltzwerck*; Kat 1746 *Jns Hohe Saltzwerck*; Eb 1751 *Lege Saltzwerck, ins Hohe Saltzwerck*; Koogsb 1784 *Das hohe Salzwerk, Das Leege Salzwerk.* — Marskareal.

Schanzfenne. Eb 1729 *bey Klixbüller Schantze*; Kat 1746 *bey Klixbüll Schantz*; Koogsb 1735 *Die Schantz Fenne*; Dingsw 1754 *Jn der sogenante Schantzfenne*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. *in der Schantz Fenne am Klixbüller Teich*; Koogsb 1784 *die Schanzfenne.* — Første led er subst. *Schanz* „skanse" (Mensing), hty. *Schanze.*

Scharfenne. Dematreg 1696 *Scharfenn*; Reg 1712 *Jn Schaarfenn*; Koogsb 1735 *Die Schaarfenne*; SchuldprotKarrhd 1751 *die in Gotteskoeg bey Scharfenn und der Krum belegene fenne*; Koogsb 1784 *die Schaarfenne*; Kat *Kleine Scherffenne, Grosse Scherffenne.* — Etymologien er uvis.

Schenes Ham. Dematreg 1696 *uf de Süder Schlick in Schenes Hamb*; Tax 1697 *in scheres Ham.* — Etymologien er uvis.

Schennebennhamm. SchuldprotKarrhd 1736 *Schennebennhamm.* — Første led er subst. da. *skinneben*; *ham,* se bd. X.

Schmidtshörn. Dematreg 1697 *Grodt Ham und Schmidts Hörn, auf Schmidts Hamb, Schmidt Hörn*; Tax 1697 *Schmidtshörn, Schmidhörn, Schmidthorn, Auf Schmidts Ham*; Reg 1712 *Auff Schmidts Hodes*; Koogsb 1735 *Süden Schmitshörn*; Koogsb 1784 *Süden Schmidtshörn.* — Sidste led er subst. nty. *Hörn* „Ecke, Winkel" (Mensing).

Skansevej. SchuldprotKarrhd 1738 *beym Schantzwege*; Kat *Schanzweg, Beim Schanzwege*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgaŋ·svæj*], nty. [*de 'šans‚vèx*].

Slikfenner. 26/6 1584 SA Urk. Schlesw. C nr. 138 *im Schlick*; Dok 1642 (Kopi SA Abt. 162 nr. 22) *in der Schlickfenne*; Dematreg 1696 *Auf der Süder Schlick, uf de Süder Schlick*; Tax 1697 *auf der Süder Schlick, auf de Süder Schlickl., Auf der Süden Schlick*; Dok 1722 *die so genanndt Schlickfenne*; Koogsb 1735 *Die Schlickfenne*; Kat *Schlickfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'slig‚fænə*], nty. [*de 'šlig‚fèn·*]. — Af subst. *slik* „fint ler, der bundfældes af havet ved flodtid".

Smedefenne. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 167 *Die Smide fenne*; Koogsb 1735 *Boy Sibbers Schmiede Fenne*; KI[1] 1782 *von der Schmiede-Fenne*; KI 1782 *norden den Dörfern Clixbüll und Rückenstadt, aus den westen von der Schmiede-Fenne*; Kat *Schmiedefennen*; Opt 1935 [*æ 'smæj·‚fæn·*].

Toft. Koogsb 1735 *Deßelben Tofft*; Koogsb 1784, Kat *Toft.* — *Toft,* se bd. X.

Tollschift. Koogsb 1735 *Tollschifft*; Koogsb 1784 *Tollschift.* — Måske talordet *tolv.*

Ved Kogvej Ende. Dematreg 1696 *by de Kog weg Ende*; Tax 1697 *Schlickland by de Kog Weg Ende*; Reg 1712 *bey den Koeg weg Ende*; Kat *Beim Koogswegsende*; Opt 1935 [*ve: kåwvæj'ˈæ:ŋ*]. — Jfr. *Kogvej* ovfr.

Vesterkog. Dematreg 1696 *in wester Kog*; Tax 1697 *Jn Westerkog, Gotteskogsl. Wester Kog*; SchuldprotKarrhd 1698 *in die Westerkoeg*; Dok 1729 *des Westerkoogesfenn*; Eb 1729 *Wester Koog*; Kat 1746 *wester Koeg*; Koogsb 1784 *der Westerkoog*; Kat *Westerkoog*; Opt 1935 [*æ 'væsdə‚kåw*].

Wiede. Kat 1627 *de Wiede, de Wyede*; Dematreg 1696 *in die Wiedde, Jn de wyde und auf Leck Eng*; Tax 1697 *Jn de Wyde und auf Leck Eng, in die Wiede*; SchuldprotKarrhd 1708 *debitoris antheil wisch in die Wig belegen*; Taxation 1709 *Jn die Wie*; SchuldprotKarrhd 1751 *in Wiehde.* — Af subst. nty. *Wied* „pil" (Mensing) eller det tilsvarende danske ord *vie,* jfr. DS IV 621 under Vie og SS VII 1 p. 80 under Viekær. I de danske navne kan dog foreligge en neutral ia-stamme glda. **withi* n. i betydningen „pilekrat" svarende

Sehe; Dematreg 1696 *1 demath in Uhlebölseh, Uhleböllesehe, Uhbülsehe*; Tax 1697 *in Uhlebolsehe, Uhlebülsche, Jn Uhlbüll See*; Koogsb 1735 *Jn Uhlbull See*; Beschr 1828 *an Uhlebüller See.* — Af landsbynavnet Uhlebüll, se foregående navn.

Under Agrene. Dematreg 1696 *und de Acker, under de acker*; SchuldprotKarrhd 1701 *48 Ruhten unter den ackern*; SchuldprotKarrhd 1709 *121 R unter die Acker genand, 1 1/2 dbt landes unter Boeßbüll ackern nechst osten dem Zwick*; SchuldprotKarrhd 1735 *unter denen Ackern*; Kat *Unter den Ackern*; Opt 1935 [*unəɹ æ ˈˌaxə*].

Vandhem. Design 1709 *Norder Waterhamm, Süden waterhamm*; VermReg 1714 *der süder Wasserhamm, der Wester Wasser Hamm*; Prot 1785 *Norder Water Hamm, Süder Water-Hamm*; Kat *Waterhamm*; SchmPetOF 129 *Wâser-[hâm], Wasser-*; Opt 1935 [*æ ˈvaŋˑˌhæm*]. — Lavt areal længst mod nordvest, støder op til Vandhem i Holm Gotteskoog (Opt 1935).

Vangen. Kat *Wang*; Opt 1935 [*æ vɔŋ*].

Vangken. Dok 1665 SA A XX nr. 3078 *die Wanken*; SchuldprotKarrhd 1701 *2 1/4 dehmet Ackerland Wancken genand negst Norden Boesbüll.* — Måske diminutiv på -ken af subst. *vang.*

Vangvejen. Opt 1935 [*æ ˈvɔŋˑˌvæj*].

Ved Okkes. Dematreg 1696 *Schlick by Ockes, By Ockes*; Tax 1697 *Schlick by Ocke, by Ockes*; Koogsb 1784 *Westen Ockens.* — Elliptisk gen. af mandsnavnet *Ok, Okke* (Kok, DgP), lånt fra fris. *Okke.*

Vesten Uhlebüll Vej. Koogsb 1735 *Westen Uhlebuller Weg*; Koogsb 1784 *Westen Uhlebüller Weg.*

Wollwang. Reg 1712 *in Wollwang, unter die wollen wang.*

Vrangland. Dematreg 1696 *wranglandt, Wrangl., wrangland*; Tax 1697 *Wrangland*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf Wrangland*; Reg 1712 *Wrang Landt, Wranglandt*; Dok 1734 *auf Wrungeland*; Koogsb 1784, Kat *Wrungeland*; Opt 1935 [*ˈvrɔŋˑlaŋ*]. — Af subst. *vrang*, en vekselform til *vrå* „afkrog, udmark" eller adj. *vrang* „skæv".

Vrågårdhem. Dematreg 1696 *wragard Hemb*; SchuldprotKarrhd 1698 *Wragard Hemm*; Reg 1712 *in Wragahrd Ham*; SchuldprotKarrhd 1735 *in Andreas Bonnichsens Hamm*; SchuldprotKarrhd 1743 *Wragaardhem*; Koogsb 1784 *Wragahrdhamm*; Kat *Wraagaardhamm*; Opt 1935 [*vrɔgoˈhæm*]. — Se under bebyggelsesnavnet Vrågård, Kliksbøl s.

Ålhem. Dematreg 1696 *Ahlhamb*; Tax 1697, Koogsb 1735 *Ahlham*; Koogsb 1784 *Ahlhamm*; Kat *Aalhamm*; Opt 1935 [*å·lˈhæm*]. — Fiskenavnet *ål.*

Kliksbøl

An der Chaussée. Kat *An der Chaussée.*

Beyersham. Reg 1626 *Beyerßhamb*; Dematreg 1696 *Osten Beyers Hämb, Beyers Hamb, Osten Beyers Hamb, westen Beyers Hamb*; Tax 1697 *Westen Beyers Ham, Osten Beyers Ham, Beyers Ham, Osten Beyersham*; SchuldprotKarrhd 1706 *bey Beyershamm, bej beyes Hamb*; Taxtb 1709 *Wester Beyers Ham Schlick, oster Beyers Ham Schlick*; Reg 1712 *osten Beyersham, osten Beyershamb, wester Beyershamb, wester Beyersham, oster Beyersham*; Koogsb 1735 *Norden Beyershamm, Jn BeyersHamm*; Koogsb 1784 *Jn Bayershamm, norden Beyershamm*; Kat *Bayershamm*; Opt 1935 da. [*bæjəsˈham*], nty. [*bajəɹsˈham*]. — Forleddet er gen. af slægtsnavnet Beyer.

Blok. Koogsb 1784 *Toft oder Block*; Kat *Block*; Opt 1935 [*æ blɔg*]. — *Blok*, se bd. X.

Bodils Hem. Dematreg 1696 *Jn Bottels Hamb Godtkogl*; Tax 1697 *Jn Bottels Ham Gottskog, Magister Esmarck butels Ham*; Reg 1712 *in Bottelshamb, Botels Hamb*; SchuldprotKarrhd 1731 *in Boelsham*; Eb 1741 *Botelshamm, Bottelshamm*; Kat[1] 1746 *BohtelsHamm*; Kat *Bottelshamm, Bolshamm*; Opt 1935 [*boɭsˈhæm*]. — Udtalen viser, at forleddet er kvindenavnet *Bodil. Hem*, se bd. X.

Broder Jessens Fenne. Dematreg 1696 *Broden Jeßen Fenn*; Reg 1712 *Broder Jeßens Fenn*; Kat *Bro-Iessen*; Opt 1935 [*broˈjesəns*].

Butenlück. SchuldprotKarrhd 1709 *2en Ackern buhten lueck genandt*; SchuldprotKarrhd 1737 *zwey außen lücks Acker.* — Forleddet er adv. nty. *buten* „udenfor" (Mensing); sidste led er subst. da. *løkke* (se bd. X) evt. som låneord i nty. (se Mensing under Lück).

Buterfenne. Dok 1655 *in die Butter Vennen*; Koogsb 1735 *Eine Fenne Westen Vorige Buhter Fenn genandt*; SchuldprotNebenbuch Tond.Marschh. 1767 *in Nordemercker Koeg in der Butter-fenne*; Koogsb 1784 *Butterfenne*; SA C VI 1 nr. 364 *zu der sogenanten Buttersfenne.* — Første led er komparativ af adv. nty. *buten* „udenfor".

Danklefsgrov. Kat *Danklefsgraben*; Opt 1935 [*ˈdaŋgləs ˈgrɔw*]. — Se Danklefsgrov i Bosbøl.

Diakonatfenne. Klixbüll KI 1782 *Die so genannte Diaconat fenne in Gottes Koeg*; Klixbüll KI[1] 1782 *die sogenannte Diaconat-Fenne im Gottes-Koge.*

Digefenne. Dematreg 1696 *dick fenn*; Tax 1697 *Dick Fenne*; SchuldprotKarrhd 1698 *ihre Kleine Dieck Venne, so in Gotts Koeg benorden des olden Klixbüller Deich belegen*; Kat *Deichfennen, Kleine Deichfenne*; Opt 1935 [*æ ˈdiːxˌfænˑ*]. — Af subst. *dig*, se naturnavnet *Kliksbøldig*, Kliksbøl s.

Fårefenner. SchuldprotKarrhd 1698 *Schaepfenn*; Koogsb 1735 *Boy Sibbers Ostere Schafffenne, Westere Schafffenne*; Koogsb 1784 *Christian Sibbers westere Schaaffenne, Christian Sibbers ostere Schaaffenne*; Kat *Schaffennen*; Opt 1935 [*æ ˈfåːˌfænə*].

Hans Bahnsens Fenne. Kat 1746 *Hanß Bahnßens Fenn*; Eb 1846 *Hans Bahnsenshamm, Hans Bahnsens-Fenne.*

Hestefenne. SchuldprotKarrhd 1739 *die Pferde Fenne*; Kat *Pferdefennen*; Opt 1935 [*æ ˈˌhæːsdˌfænˑ*]. — Subst. *hest.*

Ingeborgs Slik. SchuldprotKarrhd 1698 *in ingeborgs Schlick*; SchuldprotKarrhd 1735 *Zwey demath Marschland in dem sogenandten Ingeborgs Schlick*; Kat 1746 *Jngeburgs Schlick*; Eb 1751 *Jngeborgsschlick*; Opt 1935 [*iŋəboɹˈslig*].

Sandtoft. Dematreg 1696 *op Sandtofft, Sandt Tofft*; Tax 1697 *Op Sandtofft Schlickland*; SchuldprotKarrhd 1732 *auf Sandtofft*; Koogsb 1784, Kat *Sandtoft*; Opt 1935 [*saŋ·tɔwd*]. — Ikke sand, men svær marskjord.

Sennepvej. Opt 1935 [æ ˈ*sembvæj*]. — Af subst. *sennep*, sønderjy. [*semp*] (Feilb.).

Sieverts Ham. Koogsb 1735 *Westen Sieverts Hamm*; Koogsb 1784 *westen Siewertshamm*.

Slikfenne. SchuldprotKarrhd 1705 *in deßen Schlickfenne westen Boesbüll*; SchuldprotKarrhd 1706 *die Kleine Schlick Fenne*; Kat *Kleine Schlick, Süderschlick, Süder-Schlick*; Opt 1935 [æ ˈ*syŋə* ˈ*sleg*]. — Af subst. *slik* „ler, der afsættes af havet", se bd. X. Udtalen med *e* for ventet *i* hænger sammen med, at meddeleren ikke var indfødt.

Smedefenne. Kat *Schmiedefennen*; Opt 1935 [æ ˈ*smæj*ˌ*fæn*·].

Spangs Hem. Dematreg 1696 *Sponges Hamb*; Tax 1697 *Spanges Ham.* — Af subst. *spang* „gangbræt, over et vandløb, med rækværk" (Feilb.). Marken ligger tæt ved et vandløb.

Spåmandshem. Dingsw 1740 *in Spamans Hemm*; Kat *Spammanshamm*; Opt 1935 [*sbɔmaŋsˈhæm*]. — Af subst. *spåmand*, der muligvis er anvendt som tilnavn. Navnet er evt. en omdannelse af Spangs Hem ovenfor.

Stokfenne. Dingsw 1734 *Stockfenne*; Klixbüll KI[1] 1782 *eine Fenne, die Stock-Fenne genannt, am Boosbüller Kirchen-Weg belegen*; Klixbüll KI 1782 *die Stockfenne*; Koogsb 1784 *die Stockfenne* („*an Boosbüll Kirchenstieg*"); Kat *Stockfenne, Stockfennen*; Opt 1935 [æ ˈ*sdɔ.gˌfæn*·, æ ˈ*sdɔgˌfæn*·]. — Forleddet er *stok* i den sønderjy. betydning „gangbræt over vandløb" (Feilb.). To lokaliteter.

Storebro. Opt 1935 [æ ˈ*sdoːəˌbro*·]. — Bro ved vejen til Niebüll, over grænsevandløbet.

Storfenne. Koogsb 1735 *Storrfenn*; Koogsb 1784 *Storrfenne*.

Storhem. Dematreg 1696 *Grodt Ham und Schmidts Hörn*; SchuldprotKarrhd 1716 *groß Hamm*; Koogsb 1735 *auf Groß Hamm, in Dancklef Düyßens Fenne*; SchuldprotKarrhd 1742 *in Großhamm, auf Fresemede*; Kat *Storhamm*; Opt 1935 [*sdoˈhæm*].

Strengene. Dematreg 1696 *auf de Streng, uf die streng, de Süder streng, Norder Streng, Norder streng*; Tax 1697 *uf Strenge, uf die streng, Norderstreng, Norder Streng, de Süderstreng*; Reg 1712 *auf der Streng, Norderstreng, Norder Streng, Jn Süderstreng*; Koogsb 1735 *bey die Strenge, Die Norderste Strenge, Der Mittelste Strenge*; Koogsb 1784 *bey die Strenge, die norderste Strenge, der mittelste Strenge*; Kat *Streng*; Opt 1935 [æ ˈ*sdræŋ*·]. — Plur. bestemt form af subst. *streng*, der behandles i bd. X.

Swick. SchuldprotKarrhd 1698 *des deb. Kleine fenne dat Schwick genand*; SchuldprotKarrhd 1709 *1 1/2 dbt landes unter Boeßbüll ackern nechst osten dem Zwick*; Koogsb 1735 *die Schwick*; Kat *Zwick*; Opt 1935 [*sveg*]. — Af subst. nty. *Zwick*, m. og n. „pløk, top" (Mensing).

Swienhörn. SchuldprotKarrhd 1698 *in die Schwienhören.*

Svinefenne. Dematreg 1696 *Schwinfen, Schwin fenn*; Tax 1697 *Schwinfenn, Schwienfenne*; SchuldprotKarrhd 1698 *die Schweinfenne*; SchuldprotKarrhd 1700 *in die Nedderste Schwein Fenne*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Braderupper Enge oder Schwein Fenne*; Reg 1712 *Schwinnfenn, die Schweinfenne*; SchuldprotKarrhd 1760 *in die Nedderste Schweinfenne bei Boesbüll*; Kat *Schweinfennen*; Opt [æ ˈ*svinˑˌfæn*·].

Süderfenne. Dingsw 1737 *in der so genandten Süder fenne*; Kat *Süderfenne, Süderfennen.*

Sønden Møllen. Opt 1935 [*syŋ·ŋ æ* ˈ*møl*·].

Søndervang. SchuldprotKarrhd 1709 *in der Süderwang*; SchuldprotKarrhd 1737 *in Süder Wang*; Tingb 1762 *in Süder wang*; Kat *Süderwang*; Opt 1935 [*syŋəˈvɔŋ*].

Søndervej. Opt 1935 [æ ˈ*syŋəˈvæj*]. — Vejen til Uhlebüll.

Sørens Fenne. SchuldprotKarrhd 1698 *Eines Ackers Süden Boesbüll auf Süderwang Sören Moritzens Acker genandt*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Sörens Fenne*; Koogsb 1735 *Sörrensfenn*; Kat *Sörensfennen*; Opt 1935 [ˈ*søɤ·nsˌfænə*].

Söskeslik. Kat *Sösche Schlick*; Opt 1935 [*søsgəˈsleg*]. — Af subst. *Söschen* „søsling" (Mensing). Navnet er rimeligvis foranlediget af, at fennen er ganske lille, men kunne måske også skyldes, at den har 6 sider.

Teffenne. SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1766 *die Tew-Fenne.* — Første led er subst. nty. *Tef, Tiff* f. (Mensing) „hunhund, tæve", fris. teew.

Teltfennen. Kat *Zeltfennen*; Opt 1935 [æ ˈ*tælˑdˌfæn*·]. — Her har ligget et stenbrænderi. Man havde et „telt" (et fladt hus med tegltag) til at tørre stenene i (Opt 1935).

Tidemat. Reg 1710[2] *die 10 dbt Fenne*; Design 1733 (Kopi SA C VI 5 nr. 1032) *die so genandt 10 Dbd.*; Dok 1738 (Kopi SA C VI 5 nr. 1032) *die so genandte 10 Demathen.* — Af talordet *ti. Demat*, se bd. X.

Toft. SchuldprotKarrhd 1735 *Eines halben Demahts im Klixbüller Koege die Tofft genandt*; Kat *Toft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — *Toft*, se bd. X. To lokaliteter.

Trekant. Kat *Dreieck*; Opt 1935 [*æ trekaŋd*]. — Et trekantet jordstykke.

Triangel. Reg 1701 *Süder Triangel*; Reg 1714 *der so genante Triangel süden Siemens Weg*; Reg 1717 *Ein Süder Triangel, der Norder Triangel*; Prot 1732 *Nord-Triangel*; Kontrakt 1755 *Süder Triangel*; K[1] 1777 *Triangel, Norder Triangel*; Reg 1784 *Der Triangel*; Prot 1825 *Norder Triangel*; Kat, SchmPetK *Triangel*; Opt 1935 [æ ˈ*triaŋəl*]. — I Kat flere lokaliteter af trekantet form.

Trinddemat. Dok 1680 SA C VI 1 nr. 177 *wegen des Landes Trin Demeth*; Koogsb 1735 *Triende Dehmt*; Koogsb 1784 *Triendedehmt*; Kat *Trinndemat*; Opt 1935 [*trinˈdeˑməd*]. — Adj. *trind* „rund". *Demat*, se bd. X.

Trindehem. 26/6 1584 SA Urk. Schlesw. C nr. 138 *in Trindeham*; SchuldprotKarrhd 1698 *der halben trinde hamm*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Trinde-Hamm.* — Første led er adj. *trind*, andet led sandsynligvis subst. *hem* (se bd. X.) oversat til ty. Hamm.

Uhlebüll Bro. Dematreg 1696 *bey Vhlbul Brug*; Tax 1697 *bey Uhlbüll Brück*; Karlum Dok o. 1700 *bey Ullbüllbrücke*; Karlum Taxation 1702 *Bey ühlbül Brüg*; Reg 1733 *Bey Uhlbüll Brück*; SchmPetK *Bei di Öllbellinge Bro.* — Af landsbynavnet Uhlebüll, Niebüll s., Bøking h., se d.

Uhlebüll See. Dok 1659 SA A XX nr. 3078 *in Vhlbull*

Lexgårde Fenne. Koogsb 1735 *Die Lexgahrder Fenn* — Landsbynavnet *Lexgård* i Karlum s.

Lillebro. 9/7 1531 (17. årh. SA A XX nr. 2557) *by der Lutken brugge*; Opt 1935 [æ 'liləˌbro·]. — Bro ved vejen til Niebüll, nord for grænsevandløbet.

Luckemann. Kat *Luckemann*; Opt 1935 [*lugəmaŋ*]. — Etymologien er uvis.

Mittelweg. Klixbüll KI 1736 *an den Gottes-Koeges Mittelweg*; Klixbüll KI 1782 *eine Fenne, Preesthemm genannt, an dem Gottes Koges Mittelweg belegen.*

Mommesfenne. Kat *Mommesfenne*; Opt 1935 [*mɔms-'fæn·*]. — Mandsnavnet *Momme* (Kok, DgP). *Fenne*, se bd. X.

Moseager. SchuldprotKarrhd 1712 *Moßacker.*

Moseeng. Dematreg 1696 *Moß Eng, moß Eng, Moeß Eng*; Tax 1697 *maeß Eng, Maaß Eng, Moes Eng, Moeß Eng, Jn Maes Eng*; SchuldprotKarrhd 1705 *in Groß Moßeng*; SchuldprotKarrhd 1711 *Süeden Boeßbüll in Moß Eng*; SchuldprotKarrhd 1734 *Ein und ein Viertel demaht Marsck-Land nechst bey Moes-Eng in der sogenandten Achtrupper Wische ... Süden Boesbüll belegen*; Koogsb 1735 *Maeß Eng, Klein Maeß Eng, Groß Maeß Eng*; Klixbüll KI[1] 1782 *in der Fenne, Gros Moosenge genannt, am Boosbüller Wege belegen, in der Fenne Moosenge*; Karlum KI 1782 *in der Fenne Moes-Eng*; Klixbüll KI 1782 *in Moeß Eng*; Koogsb 1784 *Maes Eng, Groß Maes Eng, klein Maes Eng*; Kat *Musseng*; Opt 1935 [*mos'æŋ*].

Moseham. Dematreg 1696 *Moß ham*; Tax 1697 *Maßham*; SchuldprotKarrhd 1698 *in der großen Maeßham*; Reg 1712 *Moeßhamb.*

Mosing Sloot. Dematreg 1696 *norden Moßing Schlot*; Reg 1712 *Norden Moßing Schloß*; Eb 1729 *westen Mosigeschlooth*; Koogsb 1735 *osten Maßigeschloet, westen Maeßigeschloet*; Eb 1741 *Mooßige Schloth*; Kat 1746 *westen Maasige Schloet, Westen Maaßige Schloet*; Lexgaard-Tinningstedt Regnsk 1763 *auf Mosseng Schlot*; Koogsb 1784 *osten Maßige Schloth*; Kat *Moossingerschloth*; SchmPetK *Moarsing-Slütj.* — Vandløb. Første led er en -ing-afledning til *Moor*, navn på Bøking herred, se dette i bd. II. *Sloot*, se bd. X.

Møllevang. Dematreg 1696 *möllen wang, de Möllen wang, under de Möllen wang, under de mölle wang, und de möl-wang*; Tax 1697 *unter de Möllewang, Mollenwang, unter de Möllen Wang*; SchuldprotKarrhd 1705 *Unter die Mühlwang*; Reg 1712 *Unter die Mohlwang, unter die Mühlenwang*; SchuldprotKarrhd 1731 *unter den Mühlen-wang*; Tingb 1766 *in Mühlen wang*; Kat *Unter dem Mühlwang, Auf dem Mühlwang*; Opt 1935 [*møl·vɔŋ*]. — *Vang*, se bd. X.

Naarshamm. Dok 1666 *vp Nahrß Ham*; Dok 1674 *vp Norßham*; Dok 1687 *up Nahs Ham*; Taxation 1702 *In Nors Hamb*; Eb 1729 *Norßhamm*; Koogsb 1735 *Norshamm*; Kat 1746 *westen Norß Ham*; Dok 1757 *in Nashem*; Koogsb 1784 *Norshamm*; SchuldprotKarrhd 1784 *Noßhamm auf Boesbüllfeld.* — Forleddet er uvist.

Nannes Dam. Koogsb 1735 *auf Nannens Damm*; Koogsb 1784 *auf Nannensdamm.* — Mandsnavnet glda. *Nanni*, glsv. Nanne, fris. Nanne. *Dam*, se bd. X.

Nannes Kile. Dematreg 1696 *Nannes Kiel*; Tax 1697 *Nannes Kiehl*; Reg 1712 *Nanneskiel.* — Mandsnavnet *Nanni*, fris. Nanne. Andet led er subst. *kile* „kileformet jordstykke".

Norderbæk. SchuldprotKarrhd 1698 *auf Nordern beck.*

Norderfenne. SchuldprotKarrhd 1720 *in Norder Fenne.*

Norrevang. SchuldprotKarrhd 1702 *in Norderwang*; SchuldprotKarrhd 1731 *auf Bosbüll Norderwang*; SchuldprotKarrhd 1735 *in Norderwang*; Kat *Nordwang*; Opt 1935 [*nɔɹ·vɔŋ*]. — Udtalen viser sønderjy. *nɔɹ·* „nørre".

Nyvang. SchuldprotKarrhd 1709 *in Niewang*; SchuldprotKarrhd 1735 *in der Neuwang*; SchuldprotKarrhd 1746 *in Niewang*; Tingb 1760 *in Neuwang*; Kat *Bei Neuwang, Neuwang*; Opt 1935 [*ny'vɔŋ*]. — Agerjord. *Vang*, se bd. X.

Od. Eb 1712 *in die ode, Jn odde, Jn die odde*; Koogsb 1735 *Kleine Oddfenne, Broder HarcksensOdd, nebst dem Odde*; (her?) Kat 1746 *in den Kleinen Odde*; Koogsb 1784 *kleine Oddfenne, Andreas Feddersens Oddfenne, die Odde, Broder Harksens Odde*; Kat *Oth*; Opt 1935 [æ *ojd*]. — I Kat findes der under Kliksbøl Gem., vest for Bosbøl, tre lokaliteter kaldet Oth; her er medtaget belæg for alle tre navne. Af subst. *od* „et stykke land, der har form som en kile", se bd. X. Alle tre markstykker er trekantede.

Pajes Fenne. Dok 1734 *in Payensfenne*; SchuldprotKarrhd 1735 *Payes Fenne*; SchuldprotKarrhd 1737 *in Poyens fenne*; Koogsb 1784 *Poyensfenn*; Kat *Peisfennen*; Opt 1935 [æ ˈ*paj·*]. — Gen. af mandsn. *Paie* (Kok, DgP) lånt fra fris. eller nty. Paie.

Pisham. SchuldprotKarrhd 1698 *die Kl. Piß Fenne*; SchuldprotKarrhd 1708 *in Pißhamm*; Koogsb 1735 *Der Pyß Hamm*; Kat *Pisshamm.* — Subst. *pis* „urin" eller verb. *pisse. Ham*, se bd. X.

Præstefenne. Kat *Prestfennen*; Opt 1935 [æ 'præ:sdˌfæn·]. — Hører til Karlum Pastorat.

Præstens Hem. Klixbüll KI 1736 *Preestham*; Risse 1777 *Prestens Hamm*; Klixbüll KI 1782 *eine Fenne, Preesthemm genannt, an dem Gottes Koges Mittelweg belegen*; Reg 1784 *Prestenshamm die Westerste, Prestenshamm die Osterste*; Kat *Prästenshamm, Praestenshammweg*; SchmPetK *Presterhåmm*; Opt 1935 [*præsdəns'hæm*]. — Subst. *præst* med efterhængt artikel. Efterhængt artikel anvendes i sønderjy. i nogle få substantiver, især i gen. og bl. a. i betegnelser for ejere; jfr. Lyngby, Sønderjy. Sproglære p. 17.

Pølksig. Dematreg 1696 *in Pölcksick*; Tax 1697 *Jn Pöhl Sieck, Jn Pöelsick*; SchuldprotKarrhd 1698 *in Pülcksieck westen Boesbüll*; Reg 1712 *in Polsick, in Pollsick*; Eb 1729 *Pohlsieck*; Kat 1746 *Pöhl Zieck*; Kat *Pölksieck*; Opt 1935 [*pøl'si·x*]. — *Pølk* og *sig*, se bd. X.

Rasmusfenne. Kat *Rasmusfenne.*

Rimmer. Dok 1734 *auf die oster Remme*; Kat *Rimmer*; Opt 1935 [æ ˈ*remə*]. — Sandjord, der danner skel mod marsken. Plur. af subst. jy. *rimme* „langagtig bakkestrækning" etc. (Feilb.). Samme ord som vn. *rimi* m. „jordryg" (Fritzner).

Rimmik. Dematreg 1696 *op de rinninck* (?), *op de Rimmick, Op de Remmeck*; Tax 1697 *Op de Rinnieg, Op de Renneck, Op de Rinnieck*; Reg 1712 *Die Remmeck, auf die Reimick, auf die Riemmick*; Koogsb 1735 *Oster Remmecken, Oster Remmeken*; Dingsw 1755 *auf die Oster Rimmick.* — Navnet er rimeligvis dannet af subst. *rimme*, se foregående navn, ved diminutivendelsen -ik.

Hans Iversens Fenne. Kat *Hans-Iwersfenne*; Opt 1935 [*hans ˈi·vəsəns‚fæn:*].

Have. Dematreg 1696 *in de Haeg, Jn de Haeg, in de Hag, Jn de Haag, in de Haage, in de Hage, Süden de Hagg, in de Have, In der Haue*; Tax 1697 *Jn de Hau, Jn de Haue*; Reg 1712 *in die Haeg, in die Hauer, in die Haue.* — *Have,* se bd. X.

Hedeager. Koogsb 1735, Koogsb 1784 *Heyde Acker.*

Hedeholm. SchuldprotKarrhd 1709 *3 Kleine blöcke auf Heyde Hollm*; SchuldprotKarrhd 1735 *auf die Heyde Holm.*

Hem. Reg 1626 *in de hamb*; Dematreg 1696 *Twischen de Hämb, in Vord Hamb Godts Kogl., Jn Andreßes Hamb und Middelst Hamb, Jn de 12 demath Hamb, in Niß Juerßen Hamb, Niß Jverßen Hamb*; Tax 1697 *Niß Jversen Ham, Jn de 12 demaths Hamb, Mittelst Ham, Twischen de Ham*; SchuldprotKarrhd 1698 *in die osterham, Ein dehmt Wisch in de Ham in Klixbüll olde Koeg*; SchuldprotKarrhd 1705 *im Bendixes Hamm bey Klixbüll*; SchuldprotKarrhd 1710 *in Middelham*; Reg 1712 *zwischen den Hamb, Mittelst Hamb*; Dok 1734, SchuldprotKarrhd 1735 *zwischen die Hemme*; Regnsk 1763 *in der Oster Hamm und in Creeste Andreses Dänsche*; Regnsk 1765 *bey der wester-Hamm, bey der Oster-Hamm*; Kat *Hamme, Hamm*; Opt 1935 [*æ hæm*]. — To arealer. *Hem,* se bd. X.

Hestefenne. Dematreg 1696 *Perdefenn, in de Perdefenn*; SchuldprotKarrhd 1698 *in die Pferd Fenne*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *die Pferdefenne*; Kat *Pferdefennen*; Opt 1935 [*æ ˈhæ:sd‚fænˑ, æ ˈhæ:sd‚fænə*]. — To lokaliteter. Subst. *hest.*

Hilligenhörn. Reg 1626 *Süeden vnd westen Hilligenhörn*; Eb 1729 *Norden Heyl Hörn, Süeder Heyl Hörn, Oster Heyligen Hörn*; Koogsb 1735 *Hilligen Hörn*; Eb 1741 *süder Heiligenhörn*; Koogsb 1784 *Hilligen Hörn, norden Heiligenhörn*; Kat *Hellgeneck*; Opt 1935 [*hælgənˈjøɹ·n*]. — Lav marsk nærved skellet mod Bøking h. Den danske udtale forudsætter et nty. forled, nemlig dat. sing. i den svage bøjn. af adj. *hillig* „hellig". Arealet ligger nær ved Christi Slik ovfr. I begge tilfælde drejer det sig muligvis om gammel kirkejord.

Hochtoft. Kat *Hochtoft.* — Umiddelbart ved Bosbøl by.

Hofweg. SchuldprotKarrhd 1699 *westen de Hoff Weg.* — Vistnok vejen gennem Bosbøl og videre sydpå gennem marsken. Subst. nty. *Hof* „gård".

Hollænderstykke. Koogsb 1784 *Holländer Stück.* — *Stykke,* se bd. X.

Holtfenne. Kat *Holtfenne*; Opt 1935 [*æ ˈhoɫ.d‚fænˑ*]. — Marskfenne ved siden af Agtrupfenne. Landsbynavnet *Holt* i Medelby s.

Hülshamm. SchuldprotKarrhd 1711 *Hülßhamm acker*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Hußhamm*; SchuldprotKarrhd 1756 *Hillshamm*; Tingb 1763 *in Hulsham*; Kat *Höllshamm.* — Efterleddet er sandsynligvis oversat fra da. *-hem.* Forleddet er måske gen. af subst. *høl* „dybt sted i å".

Jürgenshamm. SchuldprotKarrhd 1711 *Süden Boeßbüll in Jürgens Hamm*; Eb 1751 *Jürgens Hamm*; Kat *Jürgenshamm.*

Kalvefenne. Dok 1605 SA C XII 4 nr. 69 *die Kalbfenne*; Kontrakt 1656 *in der Kalberfennen*; Dematreg 1696 *Kalfenn*; SchuldprotKarrhd 1710 *die Kallfenne*; Koogsb 1735 *Kalbfenne*; Koogsb 1784 *die Kalbfenne*; Kat *Kalbfenne.*

Kapellanfenne. Kat *Kaplanfenne*; Opt 1935 [*æ kabəˈlaˑn‚fæn:*].

Kile. Opt 1935 [*æ kiˑl*]. — Identisk med *Kileke* ndfr.

Kileke. Dematreg 1696, Tax 1697 *Kielck*; Reg 1712 *in Kielck, in Kilck*; Koogsb 1735 *Broder Feddersens Kyllick, Die Kyllick*; Dingsw 1754 *in Kieleck*; Koogsb 1784 *die Kyllick*; Kat *Kiellick.* — To små arealer, af hvilke det ene støder op til *Kile* i Brarup. Diminutiv af *Kile.*

Kirkesti. Dematreg 1696 *norden de Karckstig*; Tax 1697 *Norden de Karckstieg*; Kat *Kirchensteig.*

Kirkestok. KI 1736 *Stockfenne bey den Bosbüller Kirchweg und Stock*; Opt 1935 [*æ kjiɹ.gsdɔg*]. — Forsv. gangbræt ved vejen til kirken. Subst. jy. *stok* „gangbræt over et vandløb".

Kirkevej. Reg 1712 *Norden den Kirchenweg*; KI 1736 *bey den Bosbüller Kirchweg.*

Kofenne. Verz ca. 1600 *de kofenne*; Kat 1627 *de Kofenne binnen dickes*; Kontrakt 1656 *in der Kuefennen*; Dematreg 1696 *Koh fenn, de Kohfenn, Kohfenn, under de Kohfen, Süden de Kohfenn, de Kohfennen*; SchuldprotKarrhd 1709 *in seine Kuh Fenne*; SchuldprotKarrhd 1710 *in seine Norder Kuhfenne*; Koogsb 1735 *vor seine Kuhfenne, Pastoren Kuhfenne, Nann Andersens Kuhfenne, Kuhfennen*; KI 1736 *die Kuhfenne*; Koogsb 1784 *Pastoren Kuhfenne, Kuhfenne, Kuhfennen*; Kat *Kuhfennen, Süder Kuhfennen*; Opt 1935 [*æ ˈko‚fænə*].

Kog. Koogsb 1784 *der Koog*; Kat *Koog*; Opt 1935 [*æ kɔw*]. — Forholdsvis højtliggende areal nord for Bosbøl. *Kog,* se bd. X.

Kragshale. Dematreg 1696 *untter Krags Hall, Auf Krags Hal, uf Krag halschlicklandt*; Tax 1697 *unter Kragshall Schlick, Auf Kragshal, uf Krag Halschlickl., uf Krog Halschlickl.*; SchuldprotKarrhd 1706 *wischland in unter Kraegshall im Gotteskoog belegen*; SchuldprotKarrhd 1710 *auf Kragshall Süeden Boeßbüll*; Reg 1712 *auf Koegshael, unter Koeghal, auf Kraghall*; SchuldprotKarrhd 1734 *2 Demaht wischland auf Kragshall . . . Süden Boesbüll belegen*; Kat 1746 *Krogs Hahl*; Eb 1751 *Kragshal*; SchuldprotKarrhd 1757 *auf Kragshall*; Karlum Regnsk 1768 *auf Krachs-Hall*; Klixbüll KI[1] 1782 *in der Fenne Kragshal genannt*; Koogsb 1784 *Kraghall*; Kat *Kragsall*; Opt 1935 [*kras'haːɫ*]. — Forleddet er rimeligvis slægtsnavnet *Krag*; *hale,* se bd. X.

Langager. Tax 1697 *Langacker*; SchuldprotKarrhd 1698 *Süder Lang Acker, auf Lang Acker*; Eb 1729 *Lange Acker*; Koogsb 1735 *Langacker, Lange Acker*; Koogsb 1784 *Lang-Acker, Lange Acker*; Kat *Langacker.*

Langdemat. SchuldprotKarrhd 1705 *bey den sogenandten Langen 10 dbt belegen*; SchuldprotKarrhd 1710 *des Marschlandes langdemaht genand*; Eb 1729 *Langdemth*; Kat 1746 *Süden Langedehmt*; Koogsb 1784 *Oster Lang Demath, Süder Lange Demath*; Eb 1846 *süden Bosbüll, in die sogenannte Lang-Demat*; Kat *Langdemat.* — *Demat,* se bd. X. Jfr. *Tidemat* ndfr.

Langhem. Dematreg 1696 *lang hamb, Lange Hamb*; SchuldprotKarrhd 1704 *in Langhamm*; Reg 1712 *in Langhamb*; Koogsb 1735 *Lange Hamm*; Kat *Langhamm*; Opt 1935 [*lɒŋˈhæm*]. — *Hem,* se bd. X.

Braderupeng; Kat *Braderup Eng*; Opt 1935 [*bra.ɹbˈæŋ*]. — Lille areal, der ikke støder op til Brarup Eng i Brarup. Landsbynavnet *Brarup*.

Broderskrog. Dematreg 1696 *Broders Krog*; Tax 1697 *Broders Kroeg*; Reg 1712 *in Broderskoeg*; SchuldprotKarrhd 1735 *Westen Brors Koeg*; Koogsb 1735 *Brorskrog*; Koogsb 1784 *Brorskrog, Brorskoog*; Kat *Brorskrog*; Opt 1935 [*broˑs ˈkroˑx*]. — Mandsn. *Broder*.

Butsig. Dematreg 1696 *in Butt Zieg, in de Bodd sick*; Tax 1697 *Buttzieg, Jn Bodd Sick*; SchuldprotKarrhd 1699 *Süden den Buttsieck*; SchuldprotKarrhd 1701 *Bütsieg*; SchuldprotKarrhd 1702 *in Boht Sick*; Koogsb 1735 *die Buttsieck*; Dok 1757 *seine fenne Marschland Bottsieg genandt Süden Boesbüll belegen*; Koogsb 1784 *die Buttsieck*; Kat *Botzig*; Opt 1935 [*bodsix*]. — Adjektivet *but* „stump, modsat spids".

Bækdig. Reg 1626 *vp Beckdieck*; Dematreg 1696 *Slick by Beckdick, op Beck dick, Beckdick*; Tax 1697 *bey Beckdig, Op Beck Dieck, uf Bedieck*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Süeder Beekdick, auf Norderbeeckdick*; Taxtb 1709 *Beckdick*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf Norder Beckteich*; Reg 1712 *auf Beck dick, auf Beckdick*; Koogsb 1735 *Norder Beckdieck, auf Süder Beckdieck*; Eb 1751 *Beckdeich*; SchuldprotKarrhd 1763 *Schlick Land unter Beck-Teich*; Koogsb 1784 *auf Süder Beckdieck, Norder Beckdieck*; Kat *Norder Beckdeichfennen, Süder Beckdeich, Am Beckdeichweg, Beckdeichweg, Beckdeichwegendfenne*; Opt 1935 [*bægˈdiˑx*]. — Marskareal sydvest for Bosbøl. Forleddet er subst. *bæk*, efterleddet subst. jy. *dig*, en enstavet sideform til dige, se DS III p. XXIII. Her må foreligge betydn. „grøft".

Christi Slik. Kat *Christi-Schlick*; Opt 1935 [*kresdəˈsleg*]. — *Slik*, se bd. X. Jfr. *Hilligenhörn* ndfr.

Danklefsgrov. Kat *Danklefsgraben*; Opt 1935 [*æ ˈtɔŋgləˌgrɔw*]. — Skelgrøften mod Bøking h. Jfr. Danklefskog ndfr.

Danklefskog. Reg 1626 *Danckleffs Coeg*; Mejer 1652 *Dencklöffs-Koeg*; Dematreg 1696 *dancklefkog, dancklefs Kog*; Tax 1697 *Jn Danckleffskog, Dancklefs Koeg, Auf Dancklefs Kog*; SchuldprotKarrhd 1716 *in Dancklefs Koege*; Koogsb 1735 *Auf Dancklefskoeg*; Reg[5] 1739 *auf oster Dancklefskoeg*; K 1777 *Danckleffskoog*; DAtl VII 249 *Danckleffskogs-Jorderne*; Koogsb 1784 *Auf Danklefskoog*; Kat *Dankleſ, Danklefskoog*; SchmPetK *Tongels-Kung*; SchmPetOF 129 *Tongels-*[*kuug*]; Opt 1935 [*tɔŋglə, tɔŋgləsˈkɔw*]. — Stort, lavt marskareal længst mod sydvest, støder op til Danklefsgrov. Mandsn. *Dankleſ*. Udtalen med t- beror på den fris. form med t- svarende til fællesgerm. th-.

Dematland. SchuldprotKarrhd 1753 *wird das Demath Land genandt*.

Det Kongens. Opt 1935 [*de koŋəns*]. — Den laveste del af Gotteskoog, alm. kaldt Kreisland, se ovfr. p. 4 om inddelingen af Karrharder Gotteskoog. Med hensyn til den efterhængte artikel, se under Præstens Hem.

Diekacker. SchuldprotKarrhd 1709 *Die Dieck acker*. — Nty. *Diek* „dige".

Dreidematsfenne. Kat *Dreidematsfenne*.

Eckfenne. Kat *Eckfenne*.

Fandenskløve. Kat *Bei Fannenskloh, Fannenskloh*; SchmPetK *Fandensklau*; SchmPetOF 129 *Fanjens klaw*; Opt 1935 [*faŋəsˈ⌜klöwː*]. — Marskareal af uregelmæssig form, som minder lidt om en drøvtyggers fod. Efterleddet er subst. jy. *kløve* „klov på foden af ko, får, svin", i Brarup også om fugle- og katteklo (Feilb.).

Friedrichsfenne. Kat *Friedrichsfenne*.

Friseng. Fæstebrev 1686 (samtidig kopi SA C VI 2 nr. 648) *auff Freß Enge*; Dematreg 1696 *Friß Eng, Godts Kog Hochl. Freß Eng, Frieß Eng, Klen friß Eng*; SchuldprotKarrhd 1698 *up Preesing Süden de grufft genand*; SchuldprotKarrhd 1705 *auf Frießeng*; Reg 1712 *Jn Fries Eng, Freß Eng, in Frieß Eng, in Klein Frieß Eng*; KI 1736 *Klein Fries-eng, in der Wester Frieseng*; KI 1782 *in der Fenne Frieseng genannt*; KI[1] 1782 *Friesing*; Kat *Frieseng*; Opt 1935 [*fresˈæŋ*]. — Subst. *frise*„friser", se under *Frismede* ndfr.

Frishem. Dematreg 1696 *in Freß Hamb*; Tax 1697 *in Freßham*; SchuldprotKarrhd 1710 *Freeßham*; Koogsb 1735 *Süden Freß Hamm*; Koogsb 1784 *Freeshamm*; Kat *Frieshamm*; Opt 1935 [*fresˈhæm*]. — To fenner syd for Bosbøl. Jfr. Friseng ovfr.

Frismede. 15/6 1553 (16. årh. SA A XX nr. 2557) *Jn friesmede*; ARTondern 1610 *1 dhemet Landt vff Freeßmede*; ARTondern 1612 *Frißmede*; Reg 1626 *Jnn Ulbull Sehe vann Klixbulldicke ann westert tho den wech so van Ulbull na Fresemede geitth, süeden Freesemede*; Dematreg 1696 *oster freß medde, Freß med, Freß medt, Freß medde, Freß mede, Freß medd*; Reg 1712 *Freße Med, In osterfreß Mede, Freeß Meed, Freeß Meede, in Freß Meed*; SchuldprotKarrhd 1722 *auf Oster fries Meede*; SchuldprotKarrhd 1742 *in Grosshamm auf Fresemede*. — I Storhem, som ligger syd for Bosbøl, ved skellet mod Uhlebüll i Niebüll s., Bøking h., uden topografisk sammenhæng med Friseng og Frishem ovfr. De pågældende lokaliteter har formodentlig været ejet af bønder fra Bøking h. Om *mede* se bd. X.

Garstenwang. SchuldprotKarrhd 1698 *in der Süder Garsten Wang bey dem Fischdam*; SchuldprotKarrhd 1712 *in die garsten wang*; Koogsb 1735 *der Garsten Wang*; SchuldprotKarrhd 1763 *in der süder oder sogenandten Garsten Wang*; Tingb 1769 *in der Süder oder so genandten Garsten wang*; Koogsb 1784 *der Garsten Wang*. — Formodentlig oversættelse af et dansk Bygvang.

Gotteskoogswehl. Dok 1605 SA C XII 4 nr. 69 *Zum Gottskoegeswehle bey diesem Koeghe*. — Efterleddet er subst. nty. *Wehl* „ein bei einem Deichbruch hinter dem Deich ausgewühltes tiefes Loch". (Mensing).

Græslandstog. Opt 1935 [*æ ˈgræjˑslaŋsˌtɔx*]. — Se under Græslandstog i Holm Gotteskoog.

Grøft. Dematreg 1696 *Norden de gröfft, norden de greft*; Tax 1697 *Norden de Grefft, Norden de Gruft, Norden de Grofft, Süden de Grefft*; SchuldprotKarrhd 1704 *süeden de Gruffthamm*; Reg 1712 *Norden Groff, Norden de Groff, Norden groff*; SchuldprotKarrhd 1734 *eine fenne Süden der Grufft*; Koogsb 1735 *Norden die Grufft, Süden die Grufft*; Koogsb 1784 *norden der Gruft, Süden der Grufft*; Kat *Norden der Gruft, Nördlich der Gruft*. — Vandløb. *Grøft*, se bd. X.

Hallig. SchuldprotKarrhd 1699 *auf die Hallig westen Boesbüll*; Opt 1935 [*æ halə*]. — Del af Vandhem ndfr. *Hallig*, se bd. X.

Reetbusch. Kat *Rethbusch.* — Lav marskfenne. Nty. *Reet* „phragmites".

Roter Hallig. Koogsb 1784 *an den rothen Hallig.* — Navnet beror på en afskriverfejl; Koogsb 1735 har: „Unter Süder Meed Hallig, Eine Schlickfenne mit der Süderseite an den nachm Hallig schießenden Wege, nebst ein kleiner Odde osten dem Siehl-Zug bey die Strenge." Koogsb 1784 læser nachm som rothen.

Sandtoft. Dematreg 1696 *Schlckl. Sandttofft, Hallig Sandt tofft*; SchuldprotKarrhd 1711 *in Gotteskoeg auf Sandtofft*; Koogsb 1735 *Sandt-Tofft Schlick*; Koogsb 1784 *Sand-Toft-Schlick*; Kat *Sandtoft*; Opt 1935 [*saŋtɔwd*]. — Lav marsk.

Slik. SchuldprotKarrhd 1698 *in seine Schlick Fenne Westen Hollm*; Kat *Schlick, Grosse Schlick, Kleine Schlick, Süder Schlick*; Opt 1935 [*æ slig, æ 'sdo: 'śligə, æ 'śmå· 'śligə*]. — Tre forskellige arealer ved Frueslik. *Slik,* se bd. X.

Storhem. Kat *Süden Grosshamm*; Opt 1935 [*sdo'hæm*]. — Støder op til Storhem i Uphusum Gotteskoog.

Südermede. Dok 1626 *die Süder Medefenne*; Tax 1697 *Sud Medde*; SchuldprotKarrhd 1698 *uf Südermede, auf die Süder Meed*; Reg 1712 *Süder Meed, Süd Meed.* — Om *mede* se bd. X.

Südermede Hallig. Dok 1614 SA A XX nr. 2623 *vp Suede Mede Hallich*; Dematreg 1696 *Süder Meed Hallig, Süder medde Hallig, Sudermedehalg, Süder Med Hallig*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Suder Mede Hallig Westen Hollm belegen*; SchuldprotKarrhd 1704 *auf Süder Meede wester Hallig*; Koogsb 1735 *Wester Süder Meed Hallig, Süder Meed Hallig*; Koogsb 1784 *Süder Meedhallig, Unter süder Meedhallig*; Kat *Meede Hallig*; Opt 1935 [*æ halə.ɹ·*].

Südersloot. SchuldprotKarrhd 1699 *drey dbt Schlick Ländereyen in der Westersten Hamm seines gekauften Schlicklandes negst bey der Süderschlott.* — Om *sloot,* se bd. X.

Südhamm. Tax 1697 *Süd Ham.*

Sønkesfenne. Kat *Sönkes Fennen*; Opt 1935 [*søŋgəs'fæn:*]. — Mandsn. *Sønke.*

Toft. Kat *Toft*; Opt 1935 [*æ tɔwd*]. — Agerjord umiddelbart ved byen. *Toft,* se bd. X.

Tue. K 1777 *Tuff*; Eb 1778 *Ein Tuff osten Graeßlandszug*; Flurbuch 1873 *Tuff.* — Nord for Gåsekog. Subst. *tue,* glda. thūva, f. „lille forhøjning i mose eller eng", se bd. X.

Tuegrov. Opt 1935 [*æ 'tu:ˌgrɔw*]. — Grøft langs *Tuevej.*

Tuevej. Opt 1935 [*æ 'tu:ˌvæj*]. — Danner skel mod Uphusum Gotteskoog, se under Tuevej der.

Tværtog. Kat, LA *Querzug*; Opt 1935 [*æ tvæ·tɔx*]. — Kanal, identisk med Tværtog i Uphusum Gotteskoog.

Vandhem. Reg 1697 *Water Hamm*; Reg 1701 *die ostert Waterhamm*; Design 1709 *die ostert waterhamm*; Reg 1714 *Oster Carlum Hamm oder der oster Wasser Hamm*; K 1777 *Waterhamm*; SchmPetK *Wâserhåmm*; Opt 1935 [plur. *æ 'vaŋ·hæmə*]. — Lavt areal, der bl. a. omfatter en del af Karlum Hem og støder op til Vandhem i Bosbøl, Kliksbøl s.

Vesterhallig. SchuldprotKarrhd 1755 *seiner sogenandten wester Hallig.*

Vestertoft. Opt 1935 [*æ 'væsdəˌtɔwd*].

Vium. Dematreg 1696 *auff Wiem, wieum, Wium, Wiem, wiumb*; Tax 1697 *aufm Wiem, Wium, Wim, Winnes*; SchuldprotKarrhd 1709 *in Wieem Hamm, in Wium*; SchuldprotKarrhd 1712 *in wyhum*; Reg 1712 *auf Wien, in Wieum*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *Wium*; Kat *Wyum*; Opt 1935 [*vi:m*]. — Højtliggende marsk. Måske dat. plur. af plantenavnet *vie,* vn. víðir, m. „pil", jfr. Hald, Stedn. på -um p. 133.

Bosbøl

Agersig. Dematreg 1696 *Süder acker sick, in Acker sick*; Tax 1697 *Jn Acker Sieck, Acker Sick, Süder Acker Sick*; Reg 1712 *in ackersieg, Ackersieck*; Koogsb 1735 *Broder Feddersens Ackersieck*; Koogsb 1784 *Ackersieck*; Kat *Ackersieg*; Opt 1935 [*axəsix*].

Agre. SchuldprotKarrhd 1735 *die Ackern.* — Marsk.

Agtrupfenne. Niebüll Eb 1729 *die Ahtruper Fenne*; SchuldprotKarrhd 1734 *Ein und ein Viertel demaht Marsck-Land nechst bey Moes-Eng in der sogenandten Achtrupper Wische . . . Süden Boesbüll belegen*; Kat 1746 *die Achtruper Fenn*; Kat *Achtrupfenne*; Opt 1935 [*æ 'aw.drubˌfæn:*]. — Landsbynavnet *Agtrup* i Læk s. Det fremgår af beskrivelsen i SchuldprotKarrhd 1734, at Achtrupper Wische er samme lokalitet som Agtrupfenne.

Am Bosbüller Wege. Kat *Am Bosbüller Wege.*

Anders Dyes Fenne. Kat *Anders-Düesfenne*; Opt 1935 [*aŋəs'dy·sˌfæn:*].

Andreseshem. Tax 1697 *Jn Andres Ham, Jn Andreses Ham*; Reg 1712 *Andreses Hamb*; Dok 1734, SchuldprotKarrhd 1735 *in Andresens Hamm*; Schuldprot Nebenbuch Tond. Marschh. 1779 *Andres Hamm.* — Her eller andetsteds i Kliksbøl s. Gen. af mandsn. *Andreas.*

Annikeslik. Kat *Bei Annike-Schlick, Annicke-Schlick*; Opt 1935 [*anəgə'sleg*]. — Kvindenavnet *Annike*; et gen. -s er muligvis faldet bort foran det følgende forlydende s.

Armfenne. Kat *Armfenne.*

Blokke. Kat *Block*; Opt 1935 [*æ ⌜blɔ.g*]. — Små agre i Bosbøl by.

Bofferfenne. SchuldprotKarrhd 1754 *5 demaht westen Boesbüll belegen die Boffer fenne genandt.*

Bolhem. Dematreg 1696 *Bohl Hamb*; Tax 1697 *Bohlhamb*; Reg 1712 *in Bohlhamb*; Koogsb 1735 *Bohlhamm*; Koogsb 1784 *Bohlhamm*; Kat *Bollhamm*; Opt 1935 [*bol'hæm*]. — To små marskarealer. Forleddet er måske subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Bramstedfenne. Kat *Brammstedterfennen*; Opt 1935 [*æ 'bramsdæj fæn:*]. — Landsbynavnet *Bramsted* i Ladelund s.

Brarup Eng. Tax 1697 *Jn Braderup Eng*; Schuldprot-Karrhd 1708 *in Braderupper Enge oder Schwein Fenne*; Koogsb 1735 *Braderup Enge*; Koogsb 1784 *Braderup Enge,*

Havrevang. Koogsb 1735, Koogsb 1784 *der Hauver Wang.*

Heiksig. Reg 1626 *Heiek Sick*; Dematreg 1696 *Heicksick*; SchuldprotKarrhd 1707 *in Heicksieck*; Koogsb 1735 *Hayck Sieck*; Koogsb 1784 *Hayk-Siek*; Kat *Heicksieg*; Opt 1935 [*hæg'si·x*]. — Ved *Heik* i Uphusum Gotteskoog.

Hemmek. SchuldprotKarrhd 1709 *in Hemmeck*; Koogsb 1735 *Die Hemmick*; Koogsb 1784 *die Hemmick*; Kat *Hemmeck*; Opt 1935 [plur. *æ hæməgə*]. — Agerjord lige syd for byen. Diminutiv af subst. *hem*, se bd. X.

Hjørne. Dematreg 1696 *die Hörn, Kleine Hörn*; Reg 1712 *Hörn, Kleine Horn, kleine Hörn*; Koogsb 1784 *die Hörne*; Kat *Hjörner*. — Spidst areal.

Hjørnes Blåge. Koogsb 1735 *Hörns Blage*; Koogsb 1784 *Hörns und Holm-Blage, Hörns Blage.* — Formodentlig ved Hjørne ovfr. *Blåge*, se bd. X.

Holm Blåge. Koogsb 1735 *Hollm Blage*; Dok 1768 *die so genandte Hollmer Blage*; Reg 1819 *westen wor Holmblocher Fenne*; Kat *Holmblock*; Opt 1935 [*hɔlm'blå:x*]. — Korte stykker agerjord lige uden for det gamle dige. Om det fra fris. indlånte subst. *blåge*, se bd. X.

Holm Eng. Dematreg 1696 *Holm Eng, wester Holm Eng, Norderholm Eng, Süderholm Eng, Süd Holmm Eng, Nord: Holm Eng, west. Holm Eng*; Tax 1697 *Holm Eng, Norderholm Eng, Süder Holm Eng, Wester Hollm Eng, Nord Hollm Eng, Süder Holm, Westhollm Eng, Norden Hollm Eng, Südholm Eng*; SchuldprotKarrhd 1712 *bey Holm Enge*; Koogsb 1735 *an Hollm Eng, Norder Hollm Eng, Süder Hollm Eng, Wester Hollm Enge*; Koogsb 1784 *norder Holmeng, süder Holmeng, Wester Holm Enge*; Kat *Holmeng*; Opt 1935 [*hɔlm'æŋ*].

Holmer Strom. Dok 1708 *Hollmer Strohm*; K 1725 *Holmer Storm*; Koogsb 1735 *beym Hollmer Allten Strohm*; Koogsb 1784 *bey Holmer alten Strohm.* — Vandløb.

Holm Mark. Kat *Holmfeld*; Opt 1935 ['*hɔlmˌmaɹg*]. — Ejeren bor i Uphusum.

Højfenne. Kat *Hochfenne*; Opt 1935 [*æ 'hy:ˌfæn:*].

Jens Thyssens Slik. Kat *Jess-Tychsenschlick*; Opt 1935 [*jæns 'tysəns 'slig*].

Joldriks Kofenne. Kat *Joldrichs Kuhfennen.* — Mandsn. *Joldrik* (Kok II), jfr. DgP I under Ialdrik.

Karlum Hem. Reg 1701, Reg 1717 *Carlum Hamm*; K 1777 *W: Carlumhamm, O. Carlumhamm*; Prot 1825 *Oster Carlum-Hamm, wester Carlum Hamm*; Kat *Carlumhamm*; SchmPetK *Kuarlemshåm*; SchmPetOF 129 *Kuarlem*[*håm*]; Opt 1935 [*kaɹlum'hæm*]. — Større marskareal, som må have tilhørt bønderne i Karlum, Karlum s. I kilder fra Karlum kaldes det undertiden Nordhamm, se ndfr.

Kleine Fenne. Kat *Kleine Fenne.*

Kleinerweg. Koogsb 1735 *beim Kleinen wege.*

Kofenne. Dematreg 1696 *Kohfenn, Koh fenn, Kohefen*; SchuldprotKarrhd 1698 *von dem Wester Ende der Kuhefenne*; Koogsb 1735, Koogsb 1784, Kat *Kuhfenne.*

Krog. Tax 1697 *uf Krog*; Dingsw 1739 *in dem so genandten Koeg*; KI 1782 *Auf Krogacker*; Opt 1935 [*æ kro·x*]. — *Krog*, se bd. X.

Krogshale. Reg[5] 1739 *auf Kroegs Hahl.* — Beliggenheden uvis.

Lausteshem. Kat *Lausteshamm*; Opt 1935 [*lɔwsdəs'hæm*]. — Mandsn. *Laust.*

Lorenz Nissens Schlick. Kat *Lorenz Nissens Schlick.*

Lüttersfennen. Kat *Lüttersfennen.*

Martenshamm. Design 1709, K 1777 *Martenshamm*; Prot 1785 *Martens Hamm*; Prot 1825, Kat *Martenshamm*; SchmPetK *Nörder-Martenshåm*; SchmPetOF 129 *Martens*-[*håm*]; Opt 1935 [plur. *æ maɹdənə*]. — Om udtaleformen se under *Paiensslik* i Vimmersbøl Gotteskoog.

Mistvang. Dematreg 1696 *Nord: mist wang*; Tax 1697 *Süder Mistwang, Nord Mistwang, Mistwang*; SchuldprotKarrhd 1709 *in Süder Mistwang*; Reg 1712 *auf Mißwang, Süd Mistwang*; Koogsb 1735 *Süder Mistwang, Norder Mistwang*; Koogsb 1784 *in süder Mistwang, Norder Mistwang.* — Støder op til Mistvang i Uphusum Gotteskoog.

Møllerhem. SchuldprotKarrhd 1709 *bey Mühlham*; Kat *Müllerhamm*; Opt 1935 [*æ møləhæm*].

Norderfenne. Kat *Norderfenne.*

Nordhamm. Tax 1697 *in Nordham Gotts Kog Schlag*; Reg 1712 *Gotts Koegl: Nordhamb.* — Se under *Karlum Hem* ovfr.

Pane. Koogsb 1735 *die Pane, die Paan*; Koogsb 1784 *die Pane*; Kat *Pan*; Opt 1935 [*pa:n*]. — To små temmelig højtliggende marskfenner. Etymologien uvis.

Peter Feddersens Slik. Kat *Peter Feddersens Schlick*; Opt 1935 ['*liˌ· peˌfæj·sən, 'sdo: peˌfæj·sən*]. — Jfr. under Paiensslik i Vimmersbøl Gotteskoog.

Peter Lassen. Tax 1697 *Peter Lassen*; SchuldprotKarrhd 1698 *42 R wisch uff Peter Laßen genand*; SchuldprotKarrhd 1705 *4 dbt 40 R Marschlandes Peter Laßen genand westen Hollm*; Koogsb 1735 *Peer Laßen*; Koogsb 1784 *Niß Bendixens Peer Lassen*; Kat *Perlassen*; Opt 1935 [*pe'lasən*]. — Navnet må være opstået ved en lignende ellipsedannelse som Peter Feddersen ovfr.

Peter Simonsens Vej. Reg 1697 *Peter Siemenß weg*; Design 1709 *Peter Siemensweg*; Prot 1732 *Peter Siemens-Weg*; Reg 1756 *Peter Siemensens-Weg*; K 1777, Prot 1825 *Peter Simons-Weg*; Kat *Peter Siemensens-Weg*; LA *Siemensensweg*; SchmPetK *Siemenswēi*; Opt 1935 [*pe 'simɔsənsˌvæj*].

Præstefenne. Reg 1699, Design 1709 *die Prest Fenne*; Prot 1732 *die Ost:, die Westerste Prest-fenne*; Opt 1935 [*æ 'præ:sdˌfænə*]. — Identisk med Præsteshem ndfr.

Præstekoneshem. VermReg 1711 (Extr 1729) *Prestkuhnshamm*; Reg 1714, VermReg 1714 *der westerste Prestkuns-Hamm, der mittelste Prestkuns Hamm, der osterste Prestkuns-Hamm.* — Siges i VermReg 1714 at ligge øst for Peter Simonsens Vej og syd for Broder Paisens Vej, altså formodentlig i Karlum Hem.

Præsteshem. Koogsb 1735 *Bradrupper Pasthoren Hamm*; K[2] 1777 *Præstens hamm*; KI 1782 *Wester Præstham, Oster Præstham*; Koogsb 1784 *Braderupper Pastorathhamm*; Kat *Presteshamm.*

Pølsekedel. Reg 1711 *Pöllskehl*; Reg 1714 *der so genante Pols Ketel*; K 1777 *Pülsketel*; Prot 1785 *Der Pülskeßel*; Prot 1825 *der Pülskessel*; Kat *Pülsketel*; Opt 1935 [*pøl·skel*]. — Lav marsk vest for Peter Simonsens Vej. Pølsekedel forekommer ofte som navn på sumpede engstrækninger i Nordslesvig, se fx under Pølsekedel i Højer lds., DS V 271.

Uthusum er blevet opfattet som et forlydende *t-*, jfr. at bebyggelsesnavnet Kathale i Kliksbøl s. udtales [*ka'ta:l*].

Storhem. SchuldprotKarrhd 1698 *in die große Ham Bey westen Uphusum, in grote Ham bey uphusum*; SchuldprotKarrhd 1709 *in der großen Hamm*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *Großhamm*; Kat *Grosshamm*; Opt 1935 [*sdo'hæm*].

Suthallig. Dok 1626 *16 ruden auf Sudthallige*; Dematreg 1696 *Sudt Hallig*; Tax 1697 *Sodthallig*; SchuldprotKarrhd 1698 *uf Lutke Sud-Hallig.*

Tagbusk. Reg 1699 *Tagbusch, und Klever Tuch*; Reg 1711 *Tage Busch und Klevertuch*; Prot 1743 *Tagge Busch*; K 1777, Kat Coup *Tagebusch.* — Subst. *tag* anvendt om tagrør, phragmites.

Tagfenne. Opt 1935 [*æ 'ta:x,fæn·*]. — Måske andet navn på Tagbusk ovfr.

Todesfenne. Koogsb 1735 *Todens Fenne*; Koogsb 1784 *Todensfenne*; Dok 1794 *Thordsfenne.* — Agerjord. Se under Todeshamm ndfr.

Todeshamm. Tax 1697 *Todeshamb*; Reg 1712 *Toedesham.* — Mandsnavn sønderjy. *Tode,* glda. Tōti.

Tofte. Kat *Toft*; Opt 1935 [*æ tɔw.d*]. — Lige uden for diget. Plur. af *toft,* se bd. X.

Tolvskar. Dematreg 1696 *Tolschar, Tollschar*; Tax 1697 *Tolschar, Tallschar*; Reg 1712 *Tollschaar, Tollscharr*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *Tollscharr*; Kat *Tollschar*; Opt 1935 [*tɔlsga*]. — Subst. sønderjy. *skar* „et lehugs bredde", se Feilb. under 2 skår, jfr. DS III p. LIII under Skaar.

Tue. VermReg 1714 *die Tuef, Der Tueff.* — Vest for Karlebøl Sø, i Græsland. *Tue,* glda. thūva, f. „lille forhøjning i mose eller eng", se bd. X.

Tuekær. Dok 1751 SA C VI 5 nr. 1032 *Tu-und Rützkiær*; Dok 1752 SA C VI 5 nr. 1032 *Ty und Rotzkier, Tü- und Rotzkiærr*; Dok 1755 SA C VI 5 nr. 1032 *Thue& Rutzekier.* — Jfr. *Tue* ovfr.

Tuevej. Design 1709 *Tinnweg*; Reg 1710[1] *Tinweg*; Opt 1935 [*æ tu:væj*]. — Andet navn på Broder Paisens Vej, der fører til Tue i Holm.

Tværtog. Kat Coup *Quer-Zug*; Opt 1935 [*æ tvæ·tɔx*]. — Kanal.

Uphusum Horn. Reg ca. 1626 *Noch van de Nakamen Schlick bj vphusen horn*; Dok 1794 *Jn der Horn.*

Uphusum Zug. K 1777 *Uphusumerzug.* — Andet navn på Stentog.

Uthusum. Dematreg 1696 *Ut Hußum, Norden Uthußum*; Tax 1697 *Uphusum*; Reg 1712 *Uthusum, Norden Uthusum*; Koogsb 1735 *Uhthusum*; Koogsb 1784, Kat *Uthusum*; Opt 1935 [*udhusum*]. — Længst mod vest i Karrharder Gotteskoog. Forleddet må være adv. nty. *ut* „ud".

Vesterhem. Kat *Westerhemm*; Opt 1935 [*væsdə'hæm*].

Vierzigdematfenne. Dingsw 1755 *in die sogenandte 40 Demathsfenne.* — Jfr. Halvhundreddemat ovfr.

Wittdorfische Ländereien. Risse 1777 *Wittdorffische Ländereyen*; Kat Coup *Wittdorfisches Land.*

Holm

(Jfr. under Brarup s., Holm).

Bredeng. Dematreg 1696 *Brede Eng*; SchuldprotKarrhd 1709 *Süden breed Eng*; Dok 1766 SA C VI 2 nr. 611 *Breed-Eng*; Koogsb 1784 *Breed Eng.*

Bredvang. Kat *Breedewang.*

Broder Degns Hamm. Design 1709 *Broder Kösters-hamm*; Reg 1714 *Broder Kusters Hamm*; Reg 1756 *Broder Küsters Hamm*; K 1777 *Broderk:Hamm*; Prot 1785 *Broder Küsters Hamm*; Prot 1825 *Broder Küstershamm*; Kat *Brodershamm*; SchmPetK *Brodershåm*; Opt 1935 [*bro'de·n*]. — Jfr. under Paiensslik i Vimmersbøl Gotteskoog.

Dueshjørne. Design 1709 *bey die Dueshörn*; Reg 1717 *Dües Hörn, Süd Dues Hörn, Norder Düeshörn*; K 1777 *Norderdüshörn*; Eb 1778 *Norderdueshörn, Süderdueshörn*; Koogsb 1784 *auf Duyenshörn*; Prot 1785 *Norder Dues-Hörn, Süderdues-Hörn*; Kat *Norderdickshörn, Süderdickshörn*; Opt 1935 [*æ 'du:s,jøɹ·n*]. — Trekantet marskfenne. Måske af det fris. mandsn. *Duie,* se under Duikens Slik i Uphusum Gotteskoog. Der er ingen topografisk forbindelse mellem de to lokaliteter.

Elleveagre. Reg 1819 *Lorenz Hansens Eilfacherfenne*; Kat *Elfacker*; Opt 1935 [*æl'axə*].

Engfenne. Dematreg 1696 *Enge fenn*; Tax 1697 *Enge Fenne*; SchuldprotKarrhd 1709 *Süder Eng Fenne*; Reg 1712 *Engfenn, Enge Fenne*; Reg 1819 *unter der Engfenner Brücke.*

Esterstoft. Kat *Estherstoft.* — Kvindenavnet *Ester.*

Frueslik. Reg 1699 *Frauen Schlick*; Design 1709, K 1777 *Frauensschlick*; Prot 1785 *Frauen Schlick*; Kat *Frauenschlick*; Opt 1935 [*æ 'ɔwə'fru·slig, æ 'næ:'fru·slig*].

Fårehallig. Design 1709 *Süeder Schaffhallig, die Norder Schaffhallig*; Reg 1711 *Schap Hallig*; Reg 1717 *Sueder Schaafhallig, Schaap Hallig, Norder Schaafhallig*; K 1777 *Schaffhallig*; Prot 1785 *Süder-Schaafhallig, Norder Schaaf-hallig*; Kat *Schaafhallig*; SchmPetK *Schēwehāli*; Opt 1935 [*æ 'få:,haləɹ·*]. — Udtaleformen står i plur.

Græsland. VermReg 1711 (Extr 1729) *im Gräsland.* — Stort areal ved Græslandstog ndfr. Jfr. Græsland i Uphusum Gotteskoog.

Græslandstog. Eb 1778, Reg 1784 *osten Graeßlandszug*; Kat *Gräslands Zug, Gräslandszug*; LA *Gräslandszug*; Opt 1935 [*æ 'græj·slaŋs,tɔx*]. — Kanal, der danner skel mellem Kær og Bøking herreder; ved *Græsland* ovfr.

Gåsekog. Design 1709 *der Goeskoeg*; Reg 1717 *der Goes Koeg*; Risse 1777 *der goese Koog*; Eb 1778 *der Gooße-Koog*; Prot 1825 *der Goeßekoeg*; Flurbuch 1873 *Grooskog*; SchmPetK *Gouskuug*; Opt 1935 [*æ gå:skɔw*]. — Marsken længst mod vest, vest for Fårehallig. Hørte tidligere til Bøking h.

1794 *Jn der Kirck*; Kat *Kjerke*; Opt 1935 [*kjæɹ·gə*]. — Højt engareal lige uden for det gamle dige. Måske en diminutivform af subst. *kær*, se bd. X. Det er formodentlig dette navn, der er grundlaget for stednavnet *Kirchhofstelle*, som topografierne nævner fra Uphusum mark; Danske Atl VII 316 siger: „Paa Uphusum Mark er et Stykke Jord, kaldet *Kirchhofstelle*, hvor efter Ploven merkes Rudera af Kalk og Steen, hvor en Kirke eller Capel tilforn skal have staaet"; jfr. Schröder II 398, JensenStat p. 478, Schmidt p. 233; Oldekop X 151 bringer udtrykkelig den forsvundne kirke i forbindelse med nærværende navn: „W. beim Dorf soll eine Kirche gestanden haben, dort sind noch große Steinstücke in der Erde. Ein Grundstück in der Nähe heißt Kjerk." Sagnet om den forsvundne kirke kan stå i forbindelse med, at Mejer 1648 anbringer en *Humpkirch* i marsken vest for Uphusum, i forbindelse med en misforståelse af stednavnet Kjerke, hvis dialektudtale minder meget om udtalen af subst. kirkegård. Jfr. *Kirkegårdsted* i Humtrup Gotteskoog og i Aventoft.

Kløvertue. Wiedingh. Reg 1699 *Tagbusch, und Klever Tuch*; Design 1709 *Klevertuch*; Reg 1714 *die Klewertueff*; K 1777 *Klevertuff*; Prot 1825 *Klavertuf*; Kat Coup *Klewertuff*; Opt 1935 [*æ 'klöw·ˌtu:*]. — Syd for Karlebøl Sø. Plantenavnet *kløver* og subst. *tue*, glda. thūva, f., se herom i bd. X.

?**Külhallig.** Reg 1712 *Külhallig*.

Langager. Dematreg 1696 *auf Lang Acker auf Uphusum feldt, Lang Acker, Lang acker*; Reg 1712 *Landacker, Langacker*.

Lilleeng. Dematreg 1696 *in Lütke Eng, Lüdke Eng, Lüdtke Eng*; Tax 1697 *Lütje Eng, Lütke Eng, Lütge Eng*; Koogsb 1735 *Norden Lüttje Eng Acker Enden, Lüttje Eng und Mohr*; Reg 1819 *bis an Broder Jessens Lütge Eng*; Kat *Lütje Eng*; Opt 1935 [*liˌ'æŋ*].

Mistvang. Dematreg 1696 *mist wang, norden mist wang, mistwang*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Mestwange*; SchuldprotKarrhd 1733 *in Norder Meest-wang*; Dok 1766 SA C VI 2 nr. 611 *Süder Mistwang*; Kat *Mistwang*. — Agerjord lige vest for det gamle dige. Forleddet kan være verbet *miste*, som i sønderjy. betyder „undvære", således at navnet betyder „vangen som undertiden må undværes" (på grund af oversvømmelser). En anden mulighed er det til verbet svarende subst. *mist*, som i jy. betyder „tab af kreaturer" (Feilb.); jfr. DS VII 109 f. under Misteløkke og DS IV 548 under Mistskov. Endelig kan det tænkes, at forleddet er identisk med subst. no. *mist*, n. „tågeregn", jfr. vn. mistr, n., no. mistr, n. d.s., no. mist, f. „støvsky", oldeng. mist, n. og mnty. mist, f. „tåge"; jfr. DS V 225 under Mistaa.

Podewiksland. Wittemak 1640 (her?) *Mark: Podewilssen lant*; Reg 1706 *mit Pudewichs Land*; Design 1709 *Pudewichsland*; Reg 1714 *das so genandte Pudewichs Landt*; K 1777 *Pudewigsland*; Prot 1825, Kat Coup *Pudewigs Land*.

Provst. Opt 1935 [*æ prɔw:sd*]. — I Stinkhusum.

Pølse. Dematreg 1696 *In Pulß u. Hirdehallig, Pöls, die Pölß, die Polß, Pölß*; Tax 1697 *Pöels, die Pöls*; SchuldprotKarrhd 1698 *Wischland in der Pülse*; SchuldprotKarrhd 1709 *162 Ruhten Wischland in die Püls genandt*; Koogsb 1735 *Der Püllß*; Koogsb 1784 *der Pülls*; Kok II 312 *æ Pøls*; Kat *Pülss*; Opt 1935 [*æ pøls, æ 'sdo:ə ˌpøls, æ 'liˌlə ˌpøls*]. — Et temmelig højtliggende areal nord for Heik ovfr. Subst. *pølse*.

Remmfennen. Kat Coup *Remmfennen*. — Formodentlig landsbynavnet *Remp*, se Rempinghamm ndfr.

Rempinghamm. Dematreg 1696 *Remping Hamb*; Tax 1697 *Remping Ham*; SchuldprotKarrhd 1728 *in Remp Hamm*. — Formodentlig samme lokalitet som Remmfennen ovfr. Indbyggernavnet Remping til landsbynavnet *Remp* i Karlum s.

Rotes. Opt 1935 [*ro·dəs*]. — Formodentlig gen. af et slægtsn.

Russekær. Reg 1626 *Rutzekier*; Eb 1729 *Rutziekier, Rötziekier*; Eb 1741, Eb 1751 *Rotzekier*; Opt 1935 [*rusəkjæ*]. — Ved Tue ndfr. Se Rusekær i Aventoft.

Sandvej. Opt 1935 [*æ saŋ·væj*].

Sisselshallig. Reg 1626 *Sitzelßhallich*; Dok 1626 *Klein Hallige*; Dematreg 1696 *Sitzel Hallig, Klein Sitzel Hallig, auf Setzels hallich*; Tax 1697 *auf Seßelhallig, Klein Sitzel Hallig*; SchuldprotKarrhd 1698 *uf Sißels-Hallig*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf lütjen Sitzellhallig*; Koogsb 1735 *auf Sitzells Hallig*; Prot 1825 *Sitzels hallig*; Kat Coup *Sitzelshallig*. — Kvindenavnet jy. *Sissel* (af Caecilia).

Slik. SchuldprotKarrhd 1710 *auf Norder Schlick*; Kok II 355 *Slekke (å æ Slekk)*; Kat *Norder Schlick*; Opt 1935 [*æ 'nɔɹə 'sligə*]. — *Slik*, se bd. X.

Slikhem. Kat *Schlickhamm, Schlickhemm*; Opt 1935 [*slighæm*]. — *Slik*, se bd. X.

Sneppe. Kat *Schnepfe*; Opt 1935 [*æ ⌜snæ.b*]. — Marskfenne. Fuglenavnet *sneppe*.

Snerpe. Reg 1714 *die Schnerp*; Reg 1718 *osten der Schnerrup*; Prot 1743 *der sogenandte Schnerp*; Kat Coup *Die Schnerpe*; LA *Schnerpe*; Opt 1935 [*æ snæɹ.b*]. — Kanal fra Karlebøl Sø til Gotteskoog Sø. *Snerp(e)* forekommer i Nordslesvig som navn på et sted, hvor en landevej passerer et vandløb (DS IV 58), smalle stykker agerjord (DS IV 74), smal hulvej og vadested (DS IV 389), hulvej ved dam (DS V 105), og på Bornholm anvendes Snerpe om en snæver vej. I alle disse tilf. drejer det sig altså om en snæver passage. Her snarest om smalt vandløb. Ordet hører til verbet *snerpe* „trække sig sammen, få til at trække sig sammen". Jfr. ODS XX 1103—1108.

Stentog. Kat Coup, LA *Steinzug*; Opt 1935 [*æ sden·tɔx*]. — Kanal. *Tog*, se bd. X.

Stinkhusum. Dok 1708 *Stinck Husen*; Reg 1714 *Stünckhusen, stünckhüsen*; K 1777 *Stinckhusen*; Prot 1785 *Stinck-Husum, Norder Stinckhusen, Süder Stinckhusen*; Prot 1825 *Norder Stinckhusen, Süder dito*; Kat Coup *Stinkhusen*; Opt 1935 [*sdjyŋ.gtusum*]. — En halvø i Gotteskoog Sø syd for Hattersbøl Hallig, et stykke vest for Uthusum ndfr., som er den vestligste del af Karrharder Gotteskoog. Navnet er rimeligvis dannet i analogi med dette navn, af verbet *stinke*, mellemslesv. [⌜*sdjyŋ.g*], og *Husum*, efterleddet i landsbynavnet Uphusum. Udtalen med [*-tusum*] kan forklares således, at det udlydende [*-d*] sammen med det forlydende [*h-*] i

skoog, Martenshamm og Peter Feddersen Slik i Holm Gotteskoog, Brarup s.

Reinsloot. Se under Reinsloot i Humtrup Gotteskoog, Humtrup s.

Stegelmede. Reg 1626 *By Nyebultofft vnd Stegelmede*; Dematreg 1696 *Stegel Meed, Stegelmed, Stegelmede*; Dok 1708 *Stiegelmede*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Steggel Meede*; Koogsb 1735 *Stegel Meed*; SchuldprotKarrhd 1737 *Stichel-Meede*; Koogsb 1784 *Stegelmeed*; Kat *Stegelmede*; Opt 1935 [*sdexəl'me:ə*]. — Stort marskareal på begge sider af Kogsvej, langt fra Stegeleng i Vimmersbøl. Efterleddet er *mede*, se bd. X. Om forleddet se under Stegeleng i Vimmersbøl.

Süderschlick. Dematreg 1696 *Suderschlick, Söderschlick*; Tax 1697 *Süder Schlick, Süderschlick*; Reg 1712 *Süderschlick.* — Vistnok en del af *Vimmersbøl Slik* ndfr.

Vimmersbøl Slik. Tax 1697 *Wimmersbüll Schlick, Schleck, Schlick*; Reg 1712 *Wiemersbüll Schlickl:*; Koogsb 1735 *Wimmersbull Schlick*; Koogsb 1784 *in Wimmersbüll Schlickland, Wimmersbüll Schlick*; Kat *Wimmersbüll-Schlick*; Opt 1935 pl. [*æ slegə*]. — Slik, se bd. X.

Uphusum

Bjerg. Kat *Berg, Unter dem Berg*; Opt 1935 [*æ bjeɹə, 'uŋə æ ˌbjeɹə*]. — Gest.

Botzows Land. Reg 1714 *Botzows Land*; K 1777 *Das Bottzowische Land*; Prot 1785, Prot 1825 *Das Bützowische Land*; Kat Coup *Das Botzowische Land.*

Broder Paisens Vej. SchuldprotKarrhd 1704 *bey Broder Peyßens Weg*; Prot 1732 *Broder Payens Weg*; K 1777, Prot 1785, Prot 1825 *Broder Paysens Weg*; Kat *Broder Paysens-Weg*; Kat Coup *Broder-Paysens-Weg*; LA *Broder Paysens Weg.*

Duikens Slik. Koogsb 1735 *Düyckens Schlick*; Koogsb 1784 *Düykens Schlick*; Kat *Ducke Schlick*; Opt 1935 [*du·ə'slig*]. — Forleddet er gen. af fris. mandsn. **Duiken*, diminutiv af Duie, se DgP I, jfr. Winkler under Duye og Duike.

Fællig. Dematreg 1696 *Fellig*; Tax 1697 *Fellig, Fällig*; Eb 1712 *fallig, fellig*; Koogsb 1735 *die Fällig, Auf Kleine-fällig*; Koogsb 1784 *die Fällig*; Kat *Fällig*; Opt 1935 [*fjælə, æ 'sdo:ə'fjælə*]. — Temmelig høj eng lige uden for det gamle dige. Trods de gamle skriveformer synes navnet at have opr. fial- og ikke fæl-. Det er måske et opr. sammensat navn, hvis efterled er ganske uvist. Forleddet er muligvis subst. glda. *fial*, n. „fjæl", som ofte indgår i nord. stednavne, måske i betydn. „noget fladt", se DS IV 485 under Fjellum.

Glaserhem. SchuldprotKarrhd 1707 *in gläsers Hamm*; SchuldprotKarrhd 1710 *gläser ham*; Kat *Gläserhamm*; Opt 1935 [*gla·sə'hæm*]. — Subst. sønderjy. *glaser* „glarmester".

Græsland. Reg 1714 *Ingwer Schmidts Gräßland*; Design 1709 *das graßland, Ieß Schmidts Gräseland*; Reg 1723 *Jeß Schmits Gräßland*; K 1777 *Jens Schmitts Græsland*; Prot 1825 *Jens Schmidtsgräßeland*; Kat Coup *Jens-Schmidts-Gräsland*; Opt 1935 [*græj·slaŋ*]. — Stort areal sydvest for Karlebøl Sø.

Halvfjerde Agre. Kat *Halbviertel Acker*; Opt 1935 [*hal'fæ·axə*].

Halvhundreddemat. Opt 1935 [*halhuŋə'de·mə*].

Heik. Dematreg 1696 *auf Heick*; Tax 1697 *aufm Heck, auf Heick*; Reg 1712 *auf Henck*; Eb 1712 *auf Hemk, Hemck*; Koogsb 1784 *Hayke*; Opt 1935 [*uŋə'hæjg*]. — Mnty. *heike*, m. „Mantel, sowohl eines Mannes wie einer Frau" (SchLübb under hoike, heike, huke, hoke); ordet er endnu bevaret i formen Heik i Ostenfeld s. og Nordfrisland, anvendt om „kurzer, kragenartiger Mantel (Schulterkragen) mit daran befestigter Kapuze", i Ostenfeld, Olderup, Fjolde og Trælstrup om „eine schwarze Schürze, mit der die nächste weibliche Verwandte des Verstorbenen, die auf der Fahrt zum Kirchhof vor dem Sarg auf dem Wagen sitzen mußte, ihr Gesicht verhüllte" (Mensing). Navnet synes at have betegnet et uregelmæssigt, nærmest trekantet areal; ifl. SchLübb var en Heike af form „etwa wie eine Glocke".

Hem. Dematreg 1696 *in de Häm, die Heme, die Hem, die Häme*; Tax 1697 *Jn de Ham, de Hemme, die Hämme, die Heme, die Henne, die Hem*; SchuldprotKarrhd 1735 *in die sogenandte Hemme*; Koogsb 1735, Koogsb 1784 *die Hemme*; Kat *Hamm*; Opt 1935 [*æ hæm:*]. — Temmelig høj eng lige uden for det gamle dige. *Hem*, se bd. X.

Herrenland. Koogsb 1735 *am Herren Lande.* — Formodentlig en del af de tidligere uden for Kær herred liggende marskarealer. Ifl. Trap I 131 tilhørte en del af disse områder staten.

Hundrededemater. [*æ huŋə'de·məɹə*].

Hyrdehallig. Dematreg 1696 *Harderhallich, Hier Halig, Hierde Hallig, Hierder Hallig, In Pulß u. Hirdehallig*; Tax 1697 *Hier Hallig, Hierde Hallig, Hierdehallig, Harderhallig, Hardeshallig*; Reg 1712 *Harderhallig, in Polß und hiedhallig, Hierde Hallig*; Koogsb 1735 *Der Hierde Hallig*; Koogsb 1784 *der Hierdehallig*; Kat *Hirten Hallig*; Opt 1935 [*æ 'hi:ə ˌhalə*].

Interessentenland. SchuldprotKarrhd 1710 *Interess: Schlick*; Reg 1777 *dem Interessenten Lande*; Kat Coup *Interessenten Land.* — Del af Interessentenkoog, se Trap I 131, Oldekop X 63.

Jürgen Bonniksens Hamm. Dematreg 1696 *Jürgen Bonichßen Ham, Bonichßen Hamb*; Tax 1697 *Jürgen Bonnicksen Ham, Bonnichs Ham*; Reg 1712 *Jürgen Bonnichsen Hamb*; Koogsb 1784 *Jürgen Bonksens Hamm*; Kat *Bonnich*; Opt 1935 [*bɔnəg*, pl. *æ bɔnəgə*]. — Formen i Kat og Opt 1935 kan sammenlignes med andre elliptiske navneformer i Gotteskoog, se under Paiensslik i Vimmersbøl Gotteskoog.

Kirkensfællig. Dematreg 1696 *Kirckens fellig, Kirchenfellig*; Tax 1697 *Kirchen Fällig, Kirckens Fällig*; Reg 1712 *Kirchenfallig*; Koogsb 1735 *Kirckenfällig*; Koogsb 1784 *Kirkenfällig*; Kat *Kirchensfällig.* — Ved *Fællig* ovfr.

Kjerke. Dematreg 1696 *Kiercke, de Kercke*; Tax 1697 *die Kercke, Kierde, Kircke, Kiercke*; Reg 1712 *Kiercke*; Koogsb 1735 *Die Kiercke*; Koogsb 1784 *die Kierke*; Dok

'slawböm,fæn:]. — Her eller i Vimmersbøl Gotteskoog. Subst. *slagbom* „bom til at slå op og ned" (jfr. Kalkar og ODS), lånt fra nty. (se f. eks. Mensing IV 507f). Ordet forekommer flere gange i nordslesv. stednavne, se f. eks. DS IV 496 (Nustrup s.) og V 260 (Møgeltønder). Jfr. *Slagbom* i Østerby, Medelby s.

Slik. Tax 1697 *Humptrup Schlickland, Auf der Norder Schlick*; Reg 1712 *auf Norderschlick*; SchuldprotKarrhd 1737 *die Ober Schlick genandt*; Kat *Schlick*; Opt 1935 [*æ sleg*, pl. *æ slegə*]. — Slik, se bd. X.

Slikhem. Kat *Schlickhamm*; Opt 1935 [*sleghæm*]. — Ved Slik ovfr.

Slåge. Risse 1777 *Die Schlage*; Kat Coup *Schlage*; Opt 1935 [*æ ˈslå:x*]. — Vandløb, som gennem en smal lavning løber fra Karlebøl Sø til Aventoft Sø. Navnet er identisk med subst. no. *sloka*, f. „en lang fordybning, en huulning som ligner en rende" (Aasen NO) og jy. *sloge*, f. „en lille lavning, dalkløft; dalstrækning" (Feilb. fra Vendsyssel, Vestjyll. og Vejle), der ofte forekommer som navn på lange, smalle lavninger i Nørrejylland. Ordet er beslægtet med vn. slok, n. „kværnrende" (Fritzner) og hører til roden i verbet sluge. Jfr. DS V 515f. under Slogs herred.

Sohallig. Koogsb 1735 *Der Sohallig*; Koogsb 1784 *der Sohallig*. — Dyrenavnet *so*.

Store Sønnik. Kat *Grosse Sönneck*; Opt 1935 [*sdoˈsdønəg, sdoˈsønəg, sdrəˈsønəg*]. — To engstykker ved Humtrup Eng. Som en mulighed kan nævnes, at navnet kan være ellipse for Store Sønniks Eng el. lign., jfr. Peter Skræders Hem ovfr. Mandsn. *Sønnik* er ikke sjældent i Kær h.; i Dok 1782 fra Sdr.-Løgum s. og by nævnes f. eks. Johannes Sönnichsen. Se i øvrigt DgP I under Sunike.

Sydøst. Opt 1935 [*syŋˈøsd*]. — Opgives at være navn på Kirkegårdsted ovfr., det nordvestligste hjørne af Humtrup Gotteskoog.

Sønderfenne. Dok ca 1630 *im Kleinen Südervenne an der Brüggen*; Eb 1694 *Ein Fänne besüden den Alten teich, die Süderfänne genandt*; Kontrakt 1755 *die Südfenne*; Kat *Süder Fenne*; Opt 1935 [*æ ˈsyŋəˌfæn:*].

Tagbusk. K² 1777 *Tagebusch*; Kat *Deichbusch*; Opt 1935 [*ta·xbosg*]. — Subst. *tag* anvendt om tagrør (phragmites).

Tageswall. Reg 1701 *Tagswall*; Reg 1717 *Tageswall*; Reg 1723 *Tages Wall*; Prot 1732 *Tagges-Wall*; K² 1777 *Tages Wall*; Reg 1784, Prot 1825 *Tageswall*. — Ifl. K² 1777 areal ved Pibe ovfr., umiddelbart ved Rollwagenszug, ifl. Reg 1784 en strækning fra Stinkhusum i Uphusum Gotteskoog til Kragebøl vej, ialt ca 1 1/2 km. Efterleddet er formodentlig subst. *vold* oversat til hty., her anvendt om kanalvolden langs Rollwagenszug. Forleddet kan være gen. af mandsn. *Tage*.

?Terrehamm. Dematreg 1696 *Terrehamm*; Eb 1712 *Torre Hamme*. — Hvis navnet, der kun findes i disse to kilder, ikke er fejllæst, kan forleddet være subst. jy. *terg* „lag under klægen af mosejord" (Feilb. fra Brarup), lånt fra nty. el. fris. *Terig* d.s. (Mensing). Jfr. DS V 370 under Terre og ndfr. under Hasbjerg.

Todsbøl. KI 1609 *ein Acker auf Tazball*; Koogsb 1735 *Auf Todtzbull*. — Forleddet er måske mandsn. *Toti* med yngre gen. på -s. Om efterleddet *bøl* se bd. X. Jfr. landsbynavnet Todsbøl, DS VI 317.

Triangel. Reg 1710¹ *Jonas Hamm norden den Triangel bey Reptefft*; K 1777 *Norder Triangel*; Kat Coup *Nordertriangel*; Opt 1935 [*trianŋəl*]. — Trekantet marskareal.

Trædefenne. Opt 1935 [*æ ˈtræ:ˌfænə*]. — Medd. opfattede forleddet som subst. *træ*, idet her gror mange buske. Snarere er det dog det i sønderjy. marknavne meget hyppige subst. *træde* „proces".

Tue. Reg 1717 *die Tuwe*; Reg 1777 *Ein Tuef*; K 1777, Kat Coup *Tuff*. — På Hattersbøl Hallig. Subst. *tue*, glda. thūva, f. „lille forhøjning i mose eller eng", se bd. X.

Ulvefenne. Kat Coup *Wolffenne*; Opt 1935 [*æ ul*]. — Det er ikke sikkert, at udtaleformen hører herhen; jfr. Wolf Nissensfenne ndfr.

Wattstedtweg. Koogsb 1735 *an Wadtstettweg*; Koogsb 1784 *an Wadstedt Weg*. — Ved Revtoft. Formodentlig oversættelse af et dansk Vadestedvej.

Vesterfenner. Kat *Westerfenner*; Opt 1935 [*æ ˈvæsdəˌfænə*].

Westerhallig. Dok 1716 *auf der Wester Hallig*. — Andet navn på Hattersbøl Hallig ovfr.

Wolf Nissensfenne. Kat Coup *Wolf Nissensfenne*; Opt 1935 nty. [*vùlfˌfènə*]. — Udtalen hører ifl. medd. herhen og ikke til Ulvefenne ovfr., som forøvrigt ligger i nærheden.

Østgab. Opt 1935 [*æ ˈösgaf*]. — Beliggenheden uvis. Sønderjy. *østgab* „anus"; jfr. DS VI 196.

Vimmersbøl

Boblesil. Opt 1935 [*æ ˈbofəlˌsi·l*]. — Vandløb fra Dreiharder Gotteskoogs Strom til Aventoft Sø. Verbet *boble*.

Hamstal. Reg 1697, Design 1709 *Hamstall*; K 1777 *Hammstall*; Reg 1777 *Hamm-Stahl*; Kat Coup *Hamstal*; Opt 1935 [*hamsdəl*]. — En lav halvø i Aventoft Sø, lige uden for Grelsbøl Dig. Efterleddet er sandsynligvis (lånt fra) mnty. *stâl, stale* i betydn. „der Grund, worauf ein Deich liegt" (SchLübb) eller nordfr. *staal*, m. i samme betydn. (se SchmPetOF p. 58). Forleddet er *ham*, se bd. X.

Kleine Fenne. Kat *Klein Fenne*.

Kogsvej. Opt 1935 [*æ ˈkɔwsˌvæj*]. — Andet navn på Revtoftvej, se under Gotteskoog i Humtrup s.

Osterhörn. Kat Coup *Osterhörn*. — Kaldes i udtalen *Slik*.

Paiensslik. Reg 1714 *Payckens Schlick*; Reg 1717 *Payens Schlick*; Reg 1756 *Payen Schlick*; K 1777 *Payensschlick*; Prot 1825 *Payens Schlick*; Kat Coup *Payensschlick*; Opt 1935 [*æ paj:*]. — Gen. af mandsn. fris. *Paie*. I udtalen foreligger en elliptisk dannelse, som er temmelig almindelig i marsken; jfr. under Jonashamm og Peter Skræders Hem i Humtrup Gotteskoog, Jürgen Bonniksens Hamm i Uphusum Gotte-

Peter Skræders Hem. Reg 1701 *Peter Schneidershamm*; VermReg 1714 *Süder Peter Schneiders Hamm, Norder Peter Schneiders Hamm*; K 1777 *Pet: Schneiders hamm, lütje Peter Schneiders Hamm*; U 1791 (Koncept SA Abt. 25[1] p. 759—60) *Lütje Peters Schneiders Hem*; Prot 1825 *Lütje Peter Schneiders-hamm, Peter Schneidershamm*; Kat Coup *Peter-Schnieders-Hamm, Lütje-Peter-Schnieders-Hamm*; Opt 1935 [*sgræjə, 'liļə 'sgræjə*]. — Del af Humtrup Hem ovfr. Med hensyn til udtaleformen se under Paiensslik i Vimmersbøl Gotteskoog.

Pibe. Reg 1701, Reg 1756 *die Piepe*; K 1777 *Die Pipe*; Prot 1825 *Die Piepe*; Kat Coup *Die Pipe*; Opt 1935 [*æ pi:f*]. — Slikland ved Hattersbøl Hallig, langs med Rollwagenszug. Subst. *pibe*, sandsynligvis i en fra nty. lånt betydn. „smal afvandingsgrøft", se Mensing under Piep[6].

Plantebed. Dematreg 1696 *Plandtbett*; Tax 1697 *Pfland Bett, Plandbett*; Reg 1712, Koogsb 1735 *Plant Bett*; Koogsb 1784 *Plantbett*; Opt 1935 [*æ 'ˈplaŋ.d,bæjd*]. — Subst. *plantebed*, som i mange landsbyer var navn på et fælles stykke jord til kålplanter, se Feilb. og DS III 81 under Plantebed.

Reinsloot. Reg 1626 *de halffe Rinschlott, Reefftofft mit de halffe Rinschlotten vnde graue wallinghe*; Spec 1723 *den Ringschlots-Graben*; Eb 1729, Eb 1741 *Osten dem Rienschloth*; Prot 1743 *Der Oster Rienschlott*; Kat *Rhienschlot*; Opt 1935 [*æ ræj·nslud*]. — I Kat og i udtalen navn på en lille afvandingsgrøft langs med Revtoftvej ved skellet mod Vimmersbøl Gotteskoog, i de ældre kilder vist også en grøft længere mod vest. Subst. nty. *Reinsloot, Riensloot* „Wasserlauf an der Innenseite des Deiches" (Mensing), fris. rīnslūt d.s. (se fx SchmPetOF p. 52). Første led er nty. *Rien* „Graben" (Mensing), fris. rihn, rin „kleiner Wasserlauf, Rinne" (SchmPetOF p. 52), og andet led *sloot*, se bd. X.

Rellishem. Dematreg 1696 *Rellichßhamm, Rellis-hamm, Kahleböll Renlichßhamm, Renlichßham, Krackeböll Rellichßhamb*; Tax 1697 *Krackebüll Relligs Ham, Rellics Ham, In Rellichs Ham, Kahlebüll Renlichs Hamm, Rellichs Hamme, Reelichs Ham*; SchuldprotKarrhd 1698 *westen Kahlebüll auf die süder seite Rickleffsham belegen*; Reg 1712 *Redlingsham, Relingsham, in Renligsham*; Koogsb 1735 *Relligs Hamm*; Koogsb 1784 *Relligshamm*; Kat Coup *Rillshamm, Relleshamm*; Opt 1935 [*reləs'hæm*]. — Del af Humtrup Hem ovfr. Forleddet kan være gen. af det alm. fris. mandsn. *Rēdlef* (Winkler, DgP I), jfr. skrivemåden i SchuldprotKarrhd 1698.

Rempfenne. Kat Coup *Rempfenne*; Opt 1935 [*æ 'ræmb‚fæn·*]. — Landsbynavnet *Remp* i Karlum s.

Revtoft. Reg 1626 *Reefftofft*; SchuldprotKarrhd 1677 (1698) *up Norder Reptofft*; Dematreg 1696 *Refftofft, Nord Refftofft, auf Süder Rew Tofft*; Design 1709 *bey Reptofft*; Reg 1712 *auff Reftofft, Nord Refftofft*; Reg 1714 *Reufftofft*; Koogsb 1735 *Auff Revetofft, Auff Mitt Revetofft, Norder Revetofft*; K 1777 *Reven Tofft*; Koogsb 1784 *Oluff Revetoft, Auf Mitt-Revetoft, Norder Revetoft*; Kat Coup *Reeftoft Reeftoftsweg*; NdfriesMitt III, 111 *Revtoft*; Opt 1935 [*röw·tɔwd, æ 'röw·tɔwd,væj*]. — Oluff Revetoft i Koogsb 1784 er afskriverfejl for Auff R.; i Koogsb 1735 er Auff nemlig skrevet med et A, som med lidt god vilje kan læses som Ol. Revtoft er navn på en strimmel marsk, på hvilken der tidligere har ligget en gård, jfr. bd. II under Revtoft. Af subst. *ræv*.

Rille. Reg 1697 *die Rille*; Reg 1701 *die Rille unter Krakebüll*; Reg 1714 *die so genante Süder-Rill, die Norder-Rill*; K 1777 *Rille*; Opt 1935 [*æ ˈrel·*]. — Lav strimmel marsk langs Humtrup Sø. Subst. jy. *Rille* „lille og smal rende i jord som til at så i; en skure i træ" (Feilb. fra Vestjyll. og Sønderjyll.) eller nty. *Rill* f. „Rille, Vertiefung, Ritze, Rinne, kleine Welle" (Mensing).

Rollwagenszug. Koogsb 1735 *westen Rollwagens Zug*; Koogsb 1784 *westen Rollwagenszug*; Kat Coup *Rollwagens-Zug*; LA *Rollwagenzug*; Opt 1935 [*ronəmos'tɔx*]. — Den gennem Gotteskoog fra syd mod nord løbende hovedkanal, der danner skel mellem Kær h. og Wieding h., og som vistnok er anlagt ca. 1700 (se Ernst George i Nordelb I 250). Efter en entreprenør fra Eiderstedt ved navn Johann Clausen Koht kaldet *Rollwagen* (SchmPetOF p. 130). Øgenavnet er identisk med subst. Rollwagen „trillebør". Indtil beg. af 17. årh. benyttedes ved inddigningsarbejder sædvanligvis hestekærrer, „Störten" (jfr. under Störtewerks Koog, Stedesand s.), men fra beg. af 17. årh., da hertugen overtog næsten alle inddigningsforetagender, blev det vanskeligere at skaffe heste i tilstrækkeligt antal, hvorfor man gik over til at anvende trillebøre (se Eckermann i Zeitschr XII 72 og XXIII 71f. og Ernst George i Nordelb I 243). Det er altså sandsynligt, at den omtalte entreprenør har været foregangsmand ved denne omlægning af arbejdsmetoden. Se i øvrigt under Rollwagenszug i Aventoft i bd. II., hvor bl. a. den danske udtaleform behandles.

Sandtoft. Dematreg 1696 *Sandt tofft, Sandtofft*; Tax 1697 *auf Santofft, Sandtofft, Hallig Sandtofft*; Koogsb 1735 *Die Sandttofft*; Kat Coup *Lang-Sandtuff, Peter-Sandtuff, Schneiders-Sandtuff*; Opt 1935 [*saŋ·tɔwd*]. — Ved Hattersbøl Hallig, heraf benævnelsen Hallig Sandtofft i Tax 1697.

Simonsgrov. Kat Coup *Siemonsgraben, Simons Graben*; Opt 1935 ['*simons 'grɔw*]. — Ved *Simonsvej* ndfr.

Simonsvej. Dematreg 1696 *by Siemens Wech, by Siemens-Wech*; Tax 1697 *Bey Siemens Weg*; (her?) Reg 1712 *bey Siemensberg*; Koogsb 1735 *von Siemonsweg, an Siemons weg*; K 1777, Prot 1825 *Simons Weg*; Kat Coup *Simons-Weg*. — Mandsn. *Simon*.

Skydalken. Dematreg 1696 *Schudalcken*; Tax 1697 *Schudalcker*; Design 1709 *Schulde Olcken*; Reg 1712 *Schuld alcken*; Reg 1777 *Schuldalcken*; Reg 1785 *Schuldealcken*; Prot 1825 *Schuldenalkul*; Kat Coup *Schuldalcken*; Opt 1935 [*sgy'algən*]. — I Prot 1825 er -en- en senere tilføjelse og -ul indsat ved en rettelse. Marsk syd for Revtoftvej. Sidste led er dim. af fuglenavnet *alk* „alca torda" eller muligvis opr. en pluralisform på -er omdannet til -[*ən*] ved påvirkning fra de ty. skriveformer. Første led er verbet *skyde* (i imperativ eller infinitiv), og sidste led står som objekt til dette verbum. Jfr. med hensyn til orddannelsen stednavne som Sparpenning (DS IV 14), Vendekåbe (DS IV 23), samt møllenavnet Ventepose (DS IX 6f. under Vintmølle). Navnet må opr. betegne et sted, hvor man har skudt alker.

Slagbom. Reg 1819 *bis zum Schlagbaum*; Opt 1935 [*æ*

Hallich, Auf die Hallich; Tax 1697 *Up de Hallig*; SchuldprotKarrhd 1699 *in einer Fenne unter Hoddebül auf die Halligen belegen*; Karlum Taxation 1709 *Hattesbül Hallig*; Reg 1712 *uf die Hallig*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf die Hallie*; Kat Coup *Hattersbüllhallig*; Kat *Hallig Weg*; LA Hattersbüll-hallig; Opt 1935 da. [*æ halə, æ 'halə,væj*], nty. [*hadəɹsbỳl'halix*]. — Bebyggelsesnavnet *Hattersbüll* i Neukirchen s., Wieding h.

Herligstue. Reg 1697 *Hörlichs Thue*; Design 1709 *Hörlichsthue*; Reg 1714 *Herrlichs Tueff*; Reg 1717 *Herlichsthue*; Reg 1777 *Herlings-Tuef*; Kat Coup *Herrlingtuff*; Opt 1935 [*hæɹ·ləs'tu:, hæɹləs'tu:ə*]. — Af mandsn. *Herlig*, vistnok lånt fra mnty. Herlek (1294 Herelicus, Helene Brockmüller, Die Rostocker Personennamen bis 1304 p. 20), jfr. ohty. Herileih (Förstemann PN² 773). Se iøvrigt DgP I 543 under Herlek.

Humtrup Eng. Dok 1607 SA A XX nr. 3192 *vp Huntorp Wisch*; Reg 1626 *Humptrup wisch*; Dematreg 1696 *Mit Humtrup Eng, Osten humtrup Eng, humtrup Enge*; SchuldprotKarrhd 1699 *2 dbt Wischland die Humptrup Wisch genand*; Reg 1712 *Humptrup Eng, Humptrup Enge, Süden Humptrup Engweg*; Koogsb 1735 *Oster Humptrup Eng, Mitt Humptrup Eng, auf wester Humptrup Eng*; Koogsb 1784 *Oster Humptrup Eng, Mitthumptrupeng, Mitt-Humptrup Enge, Wester Humptrup Eng*; Kat *Norden Humptrup Eng, Humptrup-Eng, Humptrup-Eng-Weg*; Opt 1935 [*hondrob'æŋ, no·ɹən hondrob'æŋ*]. — Landsbynavnet *Humtrup*.

Humtrup Hem. Tax 1697 *Jn de Norder Ham, Jn de Norderham*; Reg 1701 *Humptrup Hamm*; SchuldprotKarrhd 1702 *in der Süederhamm auf Kraekebüllstede*; SchuldprotKarrhd 1704 *auf Krakebüll stede in die Kleine Hamm*; Reg 1712 *in Norderham*; K 1777 *Humdropham*; Prot 1825 *Humptruphamm*; Kat Coup *Humptruphamm, Westerhamm, Osterhamm, Norderhamm*; Opt 1935 [*hondrub'hæm, æ hæm*]. — Om *hem* se bd. X.

Humtrup Sø. K 1777 *Humdrop-See*; Prot 1825 *Süder Humptruper See, Norder Humptrupper See*; Kat Coup *der Norder-Humptrup-See, Osten Humptrup See, der Süder Humptrup-See*; Opt 1935 [*hondrub'æŋ 'sjø*]. — Til dels udtørret sø.

Ibbenstoft. Design 1709 *Ein höeren Blindhallig oder Ibbenstofft*; Reg 1717 *Ein Hörn Blindhallig oder Ebsenstofft*.

Johann Hockerups Kålgård. Koogsb 1735 *Johann Hockerups Kallegahrd*; Koogsb 1784 *Johann Hockrups Kallegahrd*. — Ved Hattersbøl Hallig. Slægtsnavnet *Hockerup*, efter landsbyen Hokkerup i Holbøl s., Åbenrå amt.

Jonashamm. Reg 1697 *Ionasham*; Design 1709 *Ionashamm*; SchuldprotKarrhd 1743 *ein Acker süden Jannes*; Risse 1777 *Ionashamm*; Prot 1825 *Johnashamm*; Kat *Jonashamm*; Opt 1935 [*jɔnəs, jonəs*].

Karlebøl Sø. K 1777 *Kalebüller See*; Prot 1825 *Kahlebüller See*; Gst 1858 *Kalebøl Sø*; Kat Coup, LA *Kahlebüller See*; Opt 1935 [*kaɹ·bøl 'sjø*]. — Landsbynavnet *Karlebøl*.

Kirkegårdsted. Design 1709 *Karckhoffstede bey Reptofft*; Reg 1710[1] *Karckhofstede*; Kat Coup *Kirchhofsstätte*; Opt 1935 [*æ 'kjeɹəgo,sdæj*]. — Ved skellet mod Aventoft i Wieding h., lige syd for Revtoftvej. Se under Kjerke ndfr. under Uphusum.

Kleiner Weg. Koogsb 1735, Koogsb 1784 *beym Kleinen Wege*.

Kofenner. SchuldprotKarrhd 1698 *2 dbt Wisch auf Höltzersbüll die Khofenne genand*; Dematreg 1696 *in de Khofenne, in de Kuhe fenne*; Tax 1697 *Jn de Koh Fenne Schlickl.*; Design 1709 *die Kuhfenne*; Koogsb 1784 *Kuhfenne*; Kat *Kuh Fennen*; Opt 1935 [*æ 'ko,fænə*].

Krageból Eng. Dematreg 1696 *Krackebel-Eng, Krackeboll Eng, Krackeböll Eng, Krackebel Wisch*; Tax 1697 *Krackebüll Eng, unter Krackebüll Wisch*; SchuldprotKarrhd 1710 *bey Krackebüller Wischen*; Reg 1712 *Krackebüll Wisch, Krackebüll Eng*; Koogsb 1784 *Krackebüll Wisch*.

Krageból Fenne. Dematreg 1696 *Krackebel Fänne*; Tax 1697 *Krackebüll Fenne*; Reg 1712 *Krackebüllfenne*.

Krageból Hem. Dematreg 1696 *Krackeböll hamm*; Tax 1697 *Jn Krackebülls Ham*; Eb 1712 *Krackebüll Ham, Krackebüll felligs Ham*.

Krageбølsted. Reg 1626 *Krakebulstede*; Dematreg 1696 *uf Krackeböll stätt, Krackebellstädt, Krackeböllstätte, Krackebel-stätt*; Tax 1697 *Krackebüllstett, auf Krackebüllstath*; Koogsb 1735 *Kragebullstedt*; Koogsb 1784 *Kragebüllstedt*; Kat Coup *Krakebüllersteeg*; Opt 1935 [*kra·xbøl'ʂdæj*]. — Areal i Humtrup eng, uden for Humtrup Sø.

Krageból Sø. Opt 1935 ['*kra·xbøl 'sjø*]. — Kaldes i Kat der Süder Humptrup-See.

Krakebüller Fahrstätte. Reg 1819 *zur Mitte der Krakebüller Fahrstätte*. — Jfr. Faregrov ovfr.

Krakebüller Weg. Dok 1695 SA Abt 7 nr. 972 *der sogenandte Krackebüllerwegh*; Eb 1778 *Krakebüller-weg*; Kat Coup *Krakebüllerweg*. — Vejen mod vest gennem marsken. Kaldes på dansk Halligvej, se under Hattersbøl Hallig.

Langhem. SchuldprotKarrhd 1698 *ostert in de lange Ham*; SchuldprotKarrhd 1709 *in Langhemm*; Koogsb 1784, Kat Coup *Langhamm*; Opt 1935 [*lɔŋ'hæm*]. — Om *hem* se bd. X.

?Langskår. Kat *Lange Schwaden*; Opt 1935 [*æ 'lɔŋ·ˌkå:ə*]. — Lang marskfenne. Udtalen tyder på, at efterleddet er subst. sønderjy. *karre* „trillebør til møg".

Lausteshallig. Kat *Lausteshallig*; Opt 1935 ['*lɔw·sdəs 'halə*].

Lorenzhörn. Reg 1714 *Lorentz Hinrichsens Hörn*; Reg 1717 *Lorentz Hörn*; K 1777, Prot 1825, Kat Coup *Lorenzhörn*. — Kaldes i udtalen *Bodder*.

Norderhallig. VermReg 1714 *Norderhallig*. — Ligger mellem Aventoft Sø og Simonsvej. Vistnok andet navn på Blindhallig ovfr. Jfr. at Hattersbøl Hallig også kaldes Westerhallig.

Osterhörn. SchuldprotKarrhd 1698 *der Oster Hörn, auf Osterhörn*; SchuldprotKarrhd 1710 *auf der Osterhörn auf Hetzersbüllhallig*; SchuldprotKarrhd 1718 *der Osterhörn*. — Ved Hattersbøl Hallig.

Ottesslik. Reg 1697 *Ottes Schlick*; Design 1709, K 1777 *Ottensschlick*; Prot 1825 *Ottens Schlick*; Kat Coup *Ottensschlick*; Opt 1935 [*ɔdəs'sleg*]. — Ved skellet mod Wieding h. Forleddet er det opr. højty. mandsn. *Otto*, som tidligt er indlånt i da. (se DgP I under Otte) og i fris. (Winkler under Otte).

NATURNAVNE

Herunder er opført: 1) Gemarkung Karrharder Gotteskoog, der er delt mellem flg. Gemeindebezirke: Vimmersbøl, Humtrup, Uphusum, Holm og Kliksbøl; 2) Del af Gemarkung Wiedingharder Gotteskoog (alm. kaldt Kreisland), der nu er opløst og delt imellem Gemeindebezirkene Vimmersbøl, Humtrup og Uphusum; 3) 2 navne fra Gemarkung Bökingharder Gotteskoog, der nu er lagt under Gemeindebezirk Holm. Her opført under de nævnte Gemeindebezirke.

Humtrup

Blindhallig. SchuldprotKarrhd 1698 *an der Blinden Hallig*; Design 1709 *Ein höeren Blindhallig oder Ibbenstofft*; Risse 1777 *Süderblindhallig*; Kat Coup *Blindhallig*; Opt 1935 [*bliŋ'halə*]. — Marskareal lige vest for et vandløb. Adj. *blind* findes som forled i flere nordslesv. marknavne, bl. a. om vandløb, der ikke har afløb til havet, se DS V 125 og 250. Under Blindmose, DS VII 231, er det formodet, at mosen ikke har synligt afløb. Snarere betyder blind i navne på kær og moser „usynlig" el. „som vanskeligt kan ses", jfr. under Blindehul, DS III 149. Jfr. Blindhallig i Aventoft.

Bodder. Dematreg 1696 *Osten Humptrup Eng, in der botter, de Boder Fenne, Norder Boder Fenne*; Tax 1697 *Boder Fenne Schlick, Osten Humptrup Eng in de Botter, Jn Norder Boderfenne*; Reg 1712 *an die Botterfenne, die Butterfenne, Norder Botterfen*; Kat *Butter*; Opt 1935 [*æ boɹə*]. — To arealer, det ene i Karrharder Gotteskoog, det andet lidt længere mod vest, i Wiedingharder Gotteskoog, hver for sig lidt højere end det tilstødende areal mod vest. Navnet synes identisk med subst. mnty. *botter*, f. „smør", nty. *Botter*, f., udt. [*bɔ̀dɹ*] og [*bɔ̀rə*] d. s. (Mensing).

Bulle. Kat Coup *Boll.* — Lille marskfenne. Subst. sønderjy. *bulle* „tyr". Kaldes også *Gris.*

Busk. Reg 1697 *die Busch bey Kraekebül*; Design 1709 *die Busch bey Krackebüll*; Reg 1717 *Die Busch Bey Krackebüll*; Reg 1777 *der Busch*; Opt 1935 [*æ bosg*, pl. *æ bå:sg*].

Bølken. Dematreg 1696 *Bölck*: Schlick und hock Landt; Reg 1697 *Bulcken*; Reg 1706 *Bülcken*; Reg 1712 *Bolck*; Reg 1723 *Bülcken*; Koogsb 1735 *Ebe Ebsens Biülcken*; K 1777 *Bölcken*; Prot 1825 *Bölken*; Kat Coup *Böllchen, Bölken*; Opt 1935 [*bølgən, æ bølgən*]. — Lav marsk længst ude mod vest. Måske et nty. subst. *Bülk* opstået ved en misforståelse af da. Byløkke, som ofte udtales [*byløk*]. I angelbomålet og i sydslesvigsk kan dette [*byløk*] opfattes som svarende til rigsda. bylk, idet der i disse dialekter indskydes *ə* mellem l og k. Nogle steder gengives et da. [*byləg*] derfor på nty. ved [*bỳlk*], plur. [*bỳlgən*]. Da de fælles byløkker vel som regel er dårlig jord, kan det forstås, at disse lave marskarealer har fået dette navn.

Espenshjørne. Dematreg 1696 *Espenshörn, Espens-hörn, Espenhörn*; Tax 1697 *Schlickland Espenhörn*; Reg 1712 *Eßpens Hörn*; Reg 1723 *Herrschafft Hörn*; Koogsb 1735 *Esperns Hörn*; Reg 1777 *Herrschafft Hörn unter Reftofft*; Risse 1777 *Herrschaffthörn*; Prot 1825 *Herrschaftshörn*; Kat Coup *Hesbokshörn*; Opt 1935 [*hæsgobs'jøɹ·n, hæsbəns'jøɹ·n*]. — Herrschaffhörn placeres på Risse 1777 lige syd for Revtoftsvej, i Kirkegårdsted, men Hesbokshörn er i Kat navn på en ganske lille fenne noget længere mod syd, skilt fra Kirkegårdsted ved Ottenslik og Bølken. Det går imidlertid ikke an at opfatte Herrschaffhörn og Hesbokshörn som to forskellige navne; Hesbokshörn må nemlig anses for en kontamination af de to udtaleformer, af hvilke [*hæsgobs'jøɹ·n*] igen utvivlsomt er en gengivelse af Herrschaffhörn. Det er sikkert ikke utænkeligt, at Kat har placeret navnet urigtigt. Udtalen [*hæsbəns'jøɹ·n*] synes at vise, at den ældste form Espenshörn hører herhen, idet den kan forklares ved en sammenblanding af Espenshörn og Herrschaffhörn. Espenshörn synes altså at være navnets opr. form. Forleddet er da snarest mandsn. *Espen*, glda. *Æsbiorn*, se DgP under Esbiorn.

Faregrov. Opt 1935 [*æ 'fa·ə‿grɔw*]. — Grøft, der fører fra gestkanten ved Karlebøl til den fiskerige Karlebøl Sø. Hver mand i byen havde i ældre tid en båd; båden lå i grøften nær ved byen, så den ikke kunne nås af højvandet (Opt 1935). Verbet *fare* i den fra nty. lånte betydn. „sejle" (se Mensing föhren bet. 2). Jfr. Krakebüller Fahrstätte.

Fælleshallig. Dematreg 1696 *auf Fellich hallich, Fällitzhallig*; SchuldprotKarrhd 1699 *die Felligs Hallig*; Reg 1712 *Fellitz Hallig, Felligshallig*; Koogsb 1735 *Fälligs Hallig*; K 1777 *Fellitzhallig*; Koogsb 1784 *Fälligs Hallig*; Kat Coup *Fellitz-Hallig*; Opt 1935 [*fæləs'halə, 'nɔɹə fæləs'halə*]. — Mellem Karlebøl Sø og Humtrup Sø.

Grelsbüll Wische. Eb 1710 *auff Grelsbüll Wische.*

Gris. Opt 1935 [*æ gri·s*]. — Se under *Bulle* ovfr.

Hattersbøl. SchuldprotKarrhd 1698 *2 dbt Wisch auf Höltzersbüll die Khofenne genand*; Eb 1710 *in Hattersbüll.* — Bebyggelsesnavnet Hattersbüll i Neukirchen s., Wieding h.

Hattersbøl Hallig. KI 1609 *Halligh*; Wittemak 1640 *Niss Karstenss halgh*; Dematreg 1696 *Saedt-landt auf der*

er indbundet på samme måde som dette, og på bindet har påskriften: „No. 1", og som har et titelblad af fig. ordlyd: Speciales Land=Register derer Karrhardischen GottesKoegesLändereyen Nach der in Anno 1716 und biß Außgang des 1720zichsten Jahres darüber getriebenen Landmaße Wie solche, nach der im Früh Jahr dieses 1735zichsten Jahres geschehenen Umbschreibung, aus allen Stücken und Stätten, unter eines jeden Nahmen folgendergestallt zusammen getragen worden. — Kun det topografisk ordnede register er udskrevet; ved stikprøver er konstateret, at de to registre har samme navneformer. Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.

Koogsb 1784 — Et topografisk ordnet register med et delvis ulæseligt titelblad: ... Buch oder Got[t]eskooges ..... Fennen= Register, ... Umschreibung im Jahr 17.4 ausgefertiget. I bogen findes der en hel del dokumenter, der indeholder rettelser til Koogsb 1735; af disse er de yngste fra året 1784. Omvendt er de yngste tilføjelser i Koogsb 1735 fra 1784, og i disse omtales udtrykkelig en „Umschreibung im Dec 1784". Hos digefoged Detlef Detlefsen, Braderup.

Prot 1732 — Se under Wieding hd.

Prot 1741 — „Licitations-Protocoll Über des Sehl. Paul Carstensen und deßen verstorbenen Ehefrau Chreste Pauls weyl. zu Büllsbüll nachgelaßene Gühter und Ländereyen. SA C XII 4 nr. 46.

Prot 1743 — Se under Wieding hd.

Prot 1759 — Se under Wieding hd.

Prot 1785 — Se under Wieding hd.

Prot 1825 — Se under Wieding hd.

Rechn 1616 — Extract aus der Klixbuller Rechnung de Anno 1615 vff Meytagh biß Anno 1616 vff Meytagh. Omtr. samtidig Extract. SA C XII 4 nr. 127.

Reg 1626 — Se under Wieding hd.

Reg 1697 — Se under Wieding hd.

Reg 1701 — Se under Wieding hd.

Reg 1706 — Se under Wieding hd.

Reg 1710 — Se under Aventoft s.

Reg 1711 — Se under Aventoft s.

Reg 1714 — Se under Wieding hd.

Reg 1714 — Afskr. Se under Wieding hd.

Reg 1717 — Se under Wieding hd.

Reg 1723 — Se under Wieding hd.

Reg 1733 — På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård. Se under Karlum s.

Reg 1756 — Se under Wieding hd.

Reg 1777 — Se under Wieding hd.

Reg 1784 — Se under Wieding hd.

Reg 1819 — Aufmessungs Register über den 3harder Strohm längs dem abdeiche von der Scheidung zwischen Kahlebüll & Uphusumer Feld bis an die Tinningstedter Heide. Og (i sa. bind): Aufmessungsregister des 3harder Gotteskooges Strohms von der Uphusummer und Kahlebüller Feldscheidung bis nordwärts an Peter Prestes Zug. Hos Deichvogt Detl. Detlefsen, Braderup.

Regnskb 1763 — Se under Karlum s.

Risse 1777 — Se under Aventoft s.

Spec 1723 — Se under Wieding hd.

Tax 1698 — Se under Sdr.-Løgum s.

Taxation 1702 — Extract aus dem Karrhd. Taxt Buch. Se under Karlum s.

Taxation 1709 — Taxation auff Carlum Kirchspiels Landereyen. Se under Karlum s. På Detl. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.

Taxtb 1709 — Se under Karlum s. (samme kilde som Taxation 1709). SA C VI 5 nr. 894.

Tingb 1760–69 — I Amtsgericht Leck. Se under Kliksbøl s.

VermReg 1711 — (Extr 1729) Se under Wieding hd.

VermReg 1714 — Se under Wieding hd.

Meddelere

Opt 1935 — Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Bosbøl: Jacob Jacobsen, Bosbøl, f. 1861 i Mellerup, Fole s., Haderslev amt, kom til Bosbøl 1877. Moderen f. i Bosbøl (d. 1872); medd. taler efter optegnerens skøn Bosbøldansk.
Holm: Carl Carstensen, Holm, f smst 1890.
Humtrup: Nis Kjerbüll, Humtrup, f. smst. 1871, og Albert Bossen, Humtrup, f. smst. 1898.
Kliksbøl: Nis Thomsen, Klixbøl, f. smst. 1860.
Vimmersbøl: Peter Chr. Boysen, Wimmersbüll, f. smst. 1873.

Wanges; KI 1782 *Jn der oster Wang, Jn der wester Wang*; Dok 1782 *des Oster Wanges, des Wester Wangs*; Eb 1846 *Westerwang, norden im Wang, Osterwang.* — Se bd. X. under *vang*.

Warf Rum. Dematreg 1696 *tofft vnd Warff Rum*; Tax 1697 *Tofft und Warff Rum.* — Første led er nty. *Warf* „aufgeworfener Erdhügel und die darauf liegende und dadurch vor Überschwemmungen gesicherte Hofstelle in der Marsch" (Mensing under Warf[1]). Sidste led er subst. nty. *Rum* „rum, fri plads".

Wester Felde. Dok 1782 *auf dem Wester Felde.*

Vester Hede. Opt 1935 da. [*æ 'væsdə 'he:*], nty. [*de 'vèsdəɹ 'haịdə*]. — To lokaliteter, den ene er agerland, den anden kaldtes også Bysens Hede, blev tilplantet o. 1890 og kaldes nu Westerholt.

Westerholt. Opt 1935 nty. [*dad 'vesdəɹˌhòld*]. — Kaldtes tidligere Vester Hede, se ovfr. *Holt*, se bd. X.

Westermoor. Tax 1697 *Westermohr*; Reg 1712 *Wester Mohr.*

Wester Sloot. SchuldprotKarrhd 1704 *in der so genandten Sönnich Brodersen Hamm negst bey der wester Schloet*; KI 1782 *auf oster dänischen Wisch bey der wester Schlut*; KI 1782 *bey der wester Schlut.* — Subst. nty. *Sloot* „kanal, lille bæk". Skriveformerne med u beror på fris. indflydelse.

Vestre Bro. Opt 1935 da. [*æ 'væsdə 'bro·*], nty. [*de 'vèsdəɹ 'brỳx*]. — Broen ved Kliksbølvejen over Møllestrømmen.

Lütjenhorn

Abrahams Eck. Opt 1935 nty. ['*å·brahams 'èg*]. — Beliggenheden er uvis.

Acht Demat. Kat *acht Demath.*

Ackerwang. Parzellierungsreg o. 1789 *Norder Ackerwang, Ackerwang.* — Agerjord. Om efterleddet, se *vang* i bd. X.

Alverdens Kog. Beschr 1794 *Allwerdens-Koeg*; Dok 1794 *der sogenannte Allwerdens-Koeg*; Dok 1798 *Aller Weltskoeg*; Dok 1802 *Allerwelts Koeg*; Kat *Allerwerthskoog*; Opt 1935 da. [*alˈvæɹ·dəns 'kɔw*]. — Areal langt syd for byen, nu oftest benævnt *Kog*, se dette.

Angelbauer Parzelle. Dok 1794 *Osten der Schutt-Damm, zwischen der Angelbauer Parcele und dem Strohm*; Dok 1803 *grade über für die Angler Parzelenwiese.* — Utvivlsom det danske indbyggernavn *Angelbo* „mand fra Angel", anvendt som tilnavn, på hty. gengivet dels ved Angelbauer, dels ved det højtyske indbyggernavn Angler. Jfr. Angelmannsfælled ndfr.

Angelmannsfælled. Dok 1802 *die sogenannte Anglerfällig*; Dok 1819 *in der sogenannten Angelmanns allgemeine Weide*; Kat *Angelmannsfehle.* — Forleddet er rimeligvis en gengivelse af dansk *Angelbo*, jfr. Angelbauer Parzelle ovfr. Det drejer sig sandsynligvis om den samme person. Efterleddet er det da. subst. *fælled*, som korrekt er oversat til „allgemeine Weide" i Dok 1819; jfr. bd. X under *fælled*.

Bossenwisch. Kat *Bussenswiese*; Opt 1935 nty. [*de 'bùsənˌvɪš*]. — Slægtsnavnet *Bossen*.

Bredbæk. Opt 1935 da. [*æ bre·bæg*], nty. [*bre·bèg*]. — Bæk.

Bredsel. Dok 1771 *Bressel*; Parzellierungsreg o. 1789 *Breßel*; Dok 1819 *Bressel*; Kat *Bressel, Bressel-Holm*; Opt 1935 da. [*bræsəl*], nty. [*brèsəl*]. — Støder op til *Bredsel* i Agtrup, se dette.

Bredselholm. Parzellierungsreg o. 1789 *Breßelholm*; Beschr 1794 *Bresselholm*; Dok 1794 *Bressel-Holm*; Dok 1819 *Bressel Holm*; Opt 1935 da. [*bræsəlˈhɔl·m*], nty. [*brèsəlˈhòlm*]. — Støder op til Bredsel ovfr. *Holm*, se bd. X.

Bredselstub. Parzellierungsreg o. 1789 *Breßelstub.* — Eng. *Stub*, se bd. X.

Brodamm. Dok 1802 *Brodamm.* — Se om *dam* i bd. X.

Dameng. Kat *Dammfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'damˌæŋ*], nty. [*de 'damˌvɪš*]. — Eng. *Dam*, se bd. X.

Drengens Mose. Parzellierungsreg o. 1789 *Drengens Mohr.* — Hede og mose.

Ecken. Kat *Die Ecken.* — Engstykker der ligger i små bugtninger af Læk Å; i Opt 1935 kaldes de [*æ kröxə*] Krogene.

Ellevedagesslæt. Kat *Elf Tagewerk*; Opt 1935 da. [*æ 'æļədawsˌslæd*]. — Eng.

Engepletter. Parzellierungsreg o. 1789 *Engepletten.*—Eng.

Femdagesslæt. Kat *Fünf Tagewerk*; Opt 1935 da. ['*fæmdawsˌslæd*]. — Eng.

Fuchsberg. Parzellierungsreg o. 1789 *Fuchsberg.* — Hede.

Gartenkoppel. Kat *Gartenkoppel.* — Agerjord hvorpå gården Nordhof ligger. *Koppel*, se bd. X.

Grolswisch. Dok 1771 *Grolswisch.* — Eng.

Grosse Feld. Kat *Das grosse Feld.* — To lokaliteter. Agerjord.

Grosse Moor. Kat *Das grosse Moor.* — I Opt 1935 kaldes mosen Hornmark Mose.

Heideland. Kat *Haideland.* — Hede. Nævnes i Opt 1935 som Norhede.

Hofheideland. Kat *Hofhaideland.*

Hofkoppel. Kat *Hofkoppel.* — Agerjord øst for gården Nordhof. *Koppel*, se bd. X.

Hohe Moor. Parzellierungsreg o. 1789 *auf das hohe Mohr*; Dok 1803 *das sogenante hohe-Mohr.*

Holländer Koppel. Dok 1771 *Holländer Kuppel.* — Eng.

Holtkoppel. Opt 1935 nty. [*de 'hòldˌkùbəl*]. — Ifl. Opt 1935 er det den del af Westerland der ligger op til skoven. *Koppel*, se bd. X.

Hornmark Mose. Opt 1935 da. ['*voɹ·nmaɹg 'mo:s*], nty. [*dad lỳdjənˈhùɹnəɹ 'må·ɹ*]. — Et stort hedeareal mod nord.

Iversager. Parzellierungsreg o. 1789 *Jvers Ackern, Jverns Ackern*; Kat *Iversacker-Brückenwiese, Iversacker, Ivers Acker, Iversackerwiese.* — To agerjordsarealer og to engarealer ved huset Iversager.

Ivers Wiese. Dok 1771 *Jverswisch*; Parzellierungsreg o. 1789 *Jvers Wiese.* — Eng. Muligvis samme lokalitet som Iversackerwiese, se *Iversager*.

Jägerdam. Parzellierungsreg o. 1789 *Norden den Jägerdam̃.* — Eng. *Dam,* se bd. X.

Jægereng. Dok o. 1790 *osten Dem Jägerwiese*; Kat *Iägerwiesen*; Opt 1935 da. [*æ 'jæjəˌæŋ*], nty. [*de 'jæ·xəˌvìš*].

Kalbfenne. Kat *Kalbfenne.* — *Fenne,* se bd. X.

Kalleshavefenne. Kat *Kalleshawer Fenne*; Opt 1935 da. [*æ kalə'sawˑˌfæn·*], nty. [*de kaləˌsaɣˌfèn*]. — Bebyggelsesnavnet *Kalleshave.*

Kalslund Eng. Kat *Kalfslunder Wiese*; Opt 1935 da. ['*kalsluŋ 'æŋ·*], nty. ['*kalslùndəɹ 'vìšən*]. — Eng vest for gården *Kalslund.*

Kalslund Fenne. Kat *Kalfslunder Fennen.* — *Fenne,* se bd. X.

Kalslundpold. Parzellierungsreg o. 1789 *Kalfslundberg*; Kat *Kalfslunder Berg*; Opt 1935 da. [*kalsluŋ 'poɭ*], nty. [*kalslùnd'ba·x*]. — Bakke ved gården Kalslund.

Kanalweg. Opt 1935 nty. [*de ka'nå·lˌvèx*]. — Vej.

Kieplerwisch. Kat *Kieplerwiese*; Opt 1935 nty. [*de 'kibləɹˌviš*]. — Forleddet er muligvis et tilnavn.

Kleine Feld. Kat *Das kleine Feld.*

Kleine Moor. Kat *Das kleine Moor.* — I Opt 1935 opgives Kat's Das kleine Moor som en del af Hornmark Mose.

Kog. Kat *Die Kooge*; Opt 1935 da. [*æ kɔw*], nty. [*de ko·x*]. — To lokaliteter, den ene kaldes også Alverdens Kog. *Kog,* se bd. X.

Kohfenne. Dok 1771 *Kuhfenn*; Parzellierungsreg o. 1789 *Kuhfenne*; Beschr 1794 *die Kuh-Fenne*; Dok 1798 *Die Kuhfenne*; Kat *Kuhfenne*; Opt 1935 nty. [*de 'koˑˌfèn*]. — To lokaliteter, den ene eng, den anden agerjord.

Kohtoft. Kat *Die Kuhtoft, Kuhtoft*; Opt 1935 nty. [*de 'koˑˌtòfd*]. — *Toft,* se bd. X.

Kompagniland. Opt 1935 nty. [*dad kùmpa'niˑˌland*]. — Nogle gårdslagtere („Stellenschlachter") havde i 1880'erne købt Nordhof og udparcelleret den; men da de ikke kunne komme af med dette stykke jord, måtte de drive det i fællesskab nogen tid (Opt 1935).

Krogene. Opt 1935 da. [*æ kröxə*]. — Andet navn for Kat's *Ecken,* se ovfr. Af subst. *krog,* se bd. X.

Lillestrøm. Opt 1935 da. [*æ 'liɭəˌsdröm*], nty. [*de 'lỳdəˌsdroˑm*]. — Tilløb til Læk Å, der i Lütjenhorn kaldes Storestrøm.

Lusenborg. 1637 SA C XII 1 nr. 373 . . . *„dat so lange ein Minsche gedencken kan hefft nene Herrewech dorch Lusenborch Besondern in anfange man ein Voethstich darauer gegangen", Lußenborch*; Dok 1771 *Jn Lussenburg*; Beschr 1794 *Lusenborg*; Dok 1819 *Süden der Schütte und Osten dem Wege nach Lusenburg.* — Vejen fra Lütjenhorn mod syd og videre mod sydøst kaldes ifl. Opt 1935 Lusenborg Dam. Lusenborg, der ifl. Dok 1771 er eng, skulle herefter ligge i nærheden af Læk Å. Efterleddet er subst. nty. borch eller da. borg anvendt ironisk om dårlig jord, og forleddet dyrenavnet nty. luus eller da. lus. Ifl. Opt 1935 gror der mange hyben langs vejen, og da hyben i dialekten hedder *lusəbæ,* kunne dette forhold være anledning til forleddet; en anden anledning kan være den alment nedsættende karakter af ordet lus. Om forleddets endelse -en se DS XIII p. XIII under borg.

Lusenborg Dam. Beschr 1794 *Lusenborg-Damm*; Dok 1802 *Lusenburgdam*; Dok 1803 *bis Lucern Damm, Lusenburg Damm*; Opt 1935 da. [*logsənboɹə 'dam*], nty. ['*lùgsəmbùɹɑqəɹ 'dam*]. — Vej fra Lütjenhorn mod syd, se under Lusenborg ovfr. I udtalen er Lusenborg identificeret med det geografiske navn Luxembourg.

Lusenborg Sil. Dok 1803 *bei Lußenburg Siehl.* — Formodentlig på vejen Lusenborg Dam. Om subst. *sil* se bd. X.

Lusenborg Vad. Dok 1637 SA C XII 4 nr. 72 *einen wech suden Lutkenhorn dorch Lusenboriger wadt, wegen des weges by Lusenboriger wadt genandt.* — Formodentlig på vejen Lusenborg Dam. Om *vad* se bd. X.

Marenspold. Schröder II 42 *Marenspol*; Schmidt p. 234 . . . *nær samme* [*Lütjenhorn*] *det gamle Rettersted Marenspold*; Kat *Marnspol*; Opt 1935 da. [*maɑns'poɭ*]. — Af kvindenavnet *Maren.* Ifl. Opt 1935 skal en kvinde være blevet henrettet her.

Mittelfenne. Kat *Mittelfenne.* — *Fenne,* se bd. X.

Mølleeng. Kat *Mühlenwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'mølˑˌæŋ*], nty. [*de 'mö·ləŋˌviš*]. — Eng.

Nonnens Acker. Parzellierungsreg o. 1789 *von Nonnens Ackern.* — Agerjord. Forleddet er gen. på -ens af det opr. fris. mandsn. *Nonne,* se DgP I 1011.

Nonnens Moor. Dok 1792 *Nunnens-Moor.* — Det er uvist, om den første vokal skal læses u eller a. Hvis læsningen med u er rigtig, er forleddet det samme som i Nonnens Acker. Hvis der skal læses a, er det gen. på -ens af mandsn. *Nanni,* se DgP I 980f.

Norder Ackerland. Parzellierungsreg o. 1789 *Norder Ackerland.* — Agerjord.

Norderland. Dok o. 1790 *Norderland.*

Norderlücke. Kat *Die Norderlücke.*

Nordermoor. Parzellierungsreg o. 1789 *Norder Mohr*; Dok 1792 *das sogenannte Nordermoor*; Kat *Nordermoor.* — Mose ved Kalslund.

Nordfenne. Kat *Nordfenne.* — *Fenne,* se bd. X.

Nordostfenne. Kat *Nordostfenne.* — *Fenne,* se bd. X.

Nordvestfenne. Kat *Norderwesterfenne, Nordwestfenne*; Opt 1935 da. [*æ nɔɹ'væsdˌfæn·*], nty. [*de nùɹd'vèsdˌfèn*]. — To lokaliteter. Af adj. *nordvest. Fenne,* se bd. X.

Noreng. Kat *Die Norderwiesen, Norderwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹəˌæŋ*], nty. [*de 'nùɹdəɹ 'vìš*]. — Engstrækning langs grænsen til Holt. Af adj. jy. [*nɔɹ*], se *Noreng* under Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Norfenne. Kat *Norderfenne, Norderfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹəˌfæn·*], nty. [*de 'nùɹdəɹˌfèn*]. — To lokaliteter.

Norhede. Kat *Norderhaide*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹə 'heːˑ*], nty. [*de 'nùɹdəɹ 'haɟdə*. — To lokaliteter, det ene, Norderhaide, er agerjord, mens den optegnede form er andet navn for et hedeareal, der i Kat kaldes Haideland, se Heideland.

Nyeng. Dok 1771 *Neue Wiese*; Parzellierungsreg o. 1789 *Neuewiese*; Dok 1802 *Die neue Wiese*; Kat *Neue Wiese*; Opt 1935 da. [*æ 'nyˌæŋ*], nty. [*de 'niˑ 'vìš*]. — Eng langs med Læk Å.

Nyland. Parzellierungsreg o. 1789 *Auf Neuland*; Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [*æ nylaŋ*], nty. [*niˑland*]. — Smalt stykke agerjord langs med Kat's Haideland.

Osterfenne. Kat *Osterfenne, Ostfenne, Osterfennen.* — Fem stykker agerjord. *Fenne,* se bd. X.

Osterheide. Kat *Osterhaide.* — Hedeland ved Nordermoor.

Osterkær. Dok 1771 *Osterkier*; Dok o. 1790 *Osterckier.* — Eng. Om *kær* se bd. X.

Osterland. Kat *Osterland.* — To lokaliteter, et stykke agerjord ved Lütjenhorn, samt et hedeareal ved grænsen til Skavlund, N.-Haksted s., Vis h.

Osterlücke. Kat *Osterlücke.*

Ostermoor. Dok 1792 *Ostermoor.*

Pferdekoppel. Dok 1771 *Wester Pferde Kuppel*; Parzellierungsreg o. 1789 *Jn die Pferde Koppel, oster Pferde Koppel, Jn Wester Pferde Koppel, Oster dito*; Dok 1798 *Oster Pferdekoppel, Wester Pferdekoppel*; Dok 1802 *Westere Pferdekoppel*; Kat *Wester-Pferdekoppel, Oster Pferdekoppel.* — Eng. *Koppel,* se bd. X.

Priesterkoppel. Kat *Priesterkoppel.* — Agerjord. *Koppel,* se bd. X.

Pölckschiften. Dok o. 1790 *bey Pölckschiften.* — Første led er subst. nty. *Pölk* „Dorfteich" (Mensing). *Skift,* se bd. X.

Querfenne. Kat *Querfenne.* — Agerjord. *Fenne,* se bd. X.

Rakkerspold. Opt 1935 da. [*ragəs'pol*]. — En del af Oster Pferdekoppel. Af subst. *rakker* „natmand, tater". *Pold,* se bd. X.

Sandkule. Kat *Sandkuhle*; Opt 1935 nty. [*de 'sand,ku·l*]. — *Kule,* se bd. X.

Sandwisch. Kat *Sandwiese*; Opt 1935 nty. [*de 'sand,viš*]. — Eng.

Schwitzholm. Dok 1771 *bey Schwitzholm*; Dok 1803 *von Schwitzholm.* — Forleddet synes at være subst. nty. *Switsch* „sveske" (Mensing under Swetsch).

Schütthagen. Kat *Schütthagen.* — Agerland. Af subst. nty. Schutthagen sammensat af mnty. *schut* „beskyttelse, læ" og subst. nty. *hagen* „hegn, hæk".

Skoleeng. Kat *Schulwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'sgo:l,æŋ*], nty. [*de 'šo·l,viš*].

Skolefenne. Opt 1935 da. [*æ sgo:l,fæn·*], nty. [*de 'šo·l-,fèn*]. — Del af grosse Feld. *Fenne,* se bd. X.

Skytteeng. Beschr 1794 *Osten dem Schütt zwischen der Strohm und der Angelbauer Parcele*; Dok 1794 *Westen dem Schütt*; Dok 1798 *Norden der Schött, Westen der Schütt*; Dok 1819 *Süden der Schütte und Osten dem Wege nach Lusenburg*; Opt 1935 da. [*æ 'sgød,æŋ*], nty. [*de 'šyd,viš*]. — Af subst. jy. *skytte* „stigbord ved en sluse" (Feilb.). Eng op til Læk Å. Kaldes i Kat Schüttfennen.

Skyttefenne. Kat *Schüttfennen, Schüttfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'sgød,fæn·*], nty. [*de 'šyd,fèn*]. — To lokaliteter. Subst. jy. *skytte* „stigbord ved en sluse". *Fenne,* se bd. X.

Sorthøl. Dok 1771 *Schwartzhöhl*; Parzellierungsreg o. 1789 *Sorthööl*; Beschr 1794 *Sorthöhl*; Dok 1798 *Sorthüll*; Dok 1802 *Sort-Hüll*; Dok 1819 *Sorthüll*; Kat *Sorthöll*; Opt 1935 da. [*soɹ'tøl*], nty. [*sùɹ'tỳl*]. — Eng ved Lillestrøm. Af adj. *sort. Høl,* se bd. X.

Starwisch. Dok 1757 SA C VI 1 nr. 171 *sogenandte Staar-Wiese*; Dok 1765 SA C VI 1 nr. 171 *in dem Lütgenhorner sogenannten Starwisch*; Parzellierungsreg o. 1789 *Starrwiese*; Dok o. 1790 *Staarwiese.* — Plantenavnet *star* „carex".

?Stohwisch. Dok 1771 *Stohwisch.*

Store Skytte. Dok 1803 *das große Schütt*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə 'sgød*]. — Forsv. sluseværk. Af subst. jy. *skytte* „stigbord ved sluse" (Feilb.).

Storestrøm. Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə,sdröm*], nty. [*de 'xro·də,sdro·m*]. — Andet navn for Læk Åens løb gennem Lütjenhorn.

Strichsandwiese. Kat *Strichsandwiese.* — Eng ved Storestrøm. Jfr. bebyggelsesnavnet Strygsand i Medelby s.

Stromfenne. Kat *Stromfenne.* — Eng, der støder op til Strømhede. *Fenne,* se bd. X.

Stromland. Kat *Stromland*; Opt 1935 nty. [*dad 'sdro·m-,land*]. — Eng ved Læk Å.

Stromwiese. Dok o. 1790 *Strohmwiese.*

Strømhede. Kat *Stromhaide*; Opt 1935 da. [*æ 'sdröm·-,he:*], nty. [*de 'sdro·m,haɟdə*]. — To lokaliteter ved Læk Å.

Stubkile. Parzellierungsreg o. 1789 *Auf Stubkiel*; Dok o. 1790 *in Stubckiel*; Dok 1802 *bey Stubkiehl.* — Se Stubkile ovfr. under Agtrup.

Süder Brücke. Dok 1803 *bei der Süder Brücke.*

Süderheide. Kat *Süderhaide.* — Agerjord.

Süderland. Parzellierungsreg o. 1789 *Auf Süderland*; Kat *Süderland.* — Agerjord med lidt eng og hede.

Südermoor. Dok 1792 *Südermoor.*

Süderstück. Kat *Süderstück.* — En strækning mod grænsen til Holt bestående af eng, hede og agerjord.

Südfenne. Kat *Südfenne.* — Agerjord i Lütjenhorn. *Fenne,* se bd. X.

Südwestfenne. Kat *Süderwestfenne.* — Agerjord. *Fenne,* se bd. X.

Søndereng. Kat *Süderwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə,æŋ*], nty. [*de 'sy·dəɹ,viš*]. — Tre engstykker. Det er en del af det, der i Opt 1935 kaldes Kalslunds Eng.

Sønderfenner. Kat *Die Süderfennen, Süderfenne, Süderfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə,fænə*], nty. [*de 'sy·dəɹ,fèn·*]. — Tre agerarealer.

Sønderlykke. Kat *Süderlücke*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə 'lygə*], nty. [*de 'sy·dəɹ,fèn*]. — *Lykke,* se bd. X. Agerjord syd for byen.

Tettwanger Fenne. Kat *Tettwanger Fenne.* — Gårdnavnet *Tætvang.*

Toft. Parzellierungsreg o. 1789 *die Toft*; Kat *Das kleine Toft, Nordertoft, Ostertoft.* — Tre agerjordsarealer omkring en gård. *Toft,* se bd. X.

Ulholm. Dok 1771 *Uhlholm*; Parzellierungsreg o. 1789 *Uhlholmkamp, in Uhlholm*; Dok o. 1790 *in Ulholm*; Dok 1802, Dok 1819 *Uhlholm*; Kat *Klein Ulholm*; Opt 1935 da. ['*lil· ,ul·hɔlm, 'sdo: ,ul·hɔlm*], nty. [*ulhòlm*]. — Eng og agerjord. Af dyrenavnet *ulv. Holm,* se bd. X.

Vejholm. Parzellierungsreg o. 1789 *Weyholm*; Dok o. 1790 *auf Wayholm.*

Vesterfenner. Kat *Westerfenne, Westfennen*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,fænə*], nty. [*de 'vèsdəɹ,fèn·*]. — To lokaliteter. *Fenne,* se bd. X.

Westerheide. Kat *Westerhaide.* — Hede.

Westerkoppel. Kat *Westerkoppel.* — Agerland. *Koppel,* se bd. X.

Westerland. Kat *Westerland.* — Agerjord. Vest for Nordhof.

Westerlücke. Kat *Westerlücke.* — Agerjord.

Vesterskift. 1637 SA C XII 1 nr. 373 *in de Westerschiffte*; Parzellierungsreg o. 1789 *Jn Wester Schifften*; Dok 1792 *Jn die sogenannten Westerschiften*; Kat *Westerschiften, Westerschift*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə 'sgæw·d*], nty. [*de 'vèsdəˌšifdən*]. — Eng langs grænsen til Spragebøl. *Skift,* se bd. X.

Vestervad. 1637 SA C XII 1 nr. 373 *dorch dat Wester wade.* — Af subst. glda. *wath* „vadested".

Viereck. Kat *Viereck.* — Firkantet engstykke.

Ziegelwang. Parzellierungsreg o. 1789 *Oster Ziegelwang, Wester Ziegelwang*; Dok o. 1790 *Ziegelwang.*

Østereng. Kat *Osterwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'øsdəˌæŋ*], nty. [*de 'o·sdəˌvìš*].

Østerskift. 1637 SA C XII 1 nr. 373 *vth den Osterschifften*; Dok 1771 *Oster Schifften, wester dito*; Parzellierungsreg o. 1789 *Oster Schifften*; Dok 1792 *Jn die sogenannten Osterschiften*; Kat *Osterschift*; Opt 1935 da. [*æ 'østəˌsgæw·d*], nty. [*de 'o·sdəˌšifd*]. — Et engareal. *Skift,* se bd. X.

Åbromohr. Kat *Abromoor*; Opt 1935 nty. [*å·brù'må·ˌ*]. — Landsbynavnet *Åbro* i Medelby s.

Oster-Schnatebüll

Danklefsham. Dematreg 1696 *Danckleffs Ham*; Tax 1697 *in Danckleffs Ham*; Reg 1712 *in Danckleffs Ham, Jn Danckleffsham*; SchuldprotKarrhd 1729 *seine in Danckleffsham norden sein Hauß dänische Wisch genandt, belegene 6 Demath 129 1/4 R. Wischland*; SchmPetOF p. 138 *5. Danklefs Hâm Psn. -Hamm*; SchmPetK *Danklefs-Hamm.* — Stort marskareal. Forleddet er det mnty. mandsn. Danklef, der er indlånt i fris. og da. i formen Tanklef, Tonklef o. lign., jfr. DgP I 186. Om efterleddet *ham* se bd. X.

Dänische Meed. Reg 1712 *dänsche Wisch, oster dänsche Wisch*; SchuldprotKarrhd 1729 *seine in Dancklefshamm norden sein Hauß dänische Wisch genandt, belegene 6 Demath 129 1/4 R. Wisch-land*; Tilf. 1860 i U 1795 *dänische Maade*; Kat *Dännische Meede*; SchmPetOF p. 138 *2. Dänsche Mějd, Knauelgras-Wiese*; SchmPetK *Daansche Meede*; Opt 1935 fris. [*jy dɔ·nsgə 'mèdj, dè 'dɔ·nšə 'mèdjə*], nty. [*de 'dæ·nšə 'me·d*]. — Engstrækning ved skellet mod Læk, altså mod den dansktalende del af sognet. Schmidt-Petersens oversættelse af forleddet ved Knauelgras (hundegræs, dactylis glomerata) hentyder til, at betegnelsen daansche gears anvendes om hundegræs (SchmPetOF p. 21). Men da arealets beliggenhed udgør en fuldt acceptabel motivering for navnet, er der ingen grund til at foretrække Schmidt-Petersens forklaring. Jfr. *Danske* i Kliksbøl s. ovfr. En anden mulighed er, at navnet skal sammenstilles med Danske Eng i Læk, som er krongods modsat bispestolens engareal, der hedder Bischofs Wisch. Denne mulighed passer mindre godt med nærværende lokalitets beliggenhed nær ved Bischofs Wisch og i nogen afstand fra Danske Eng.

Fenne. Dematreg 1696 *in de fenne*; Tax 1697 *Jn de Fenne*; Reg 1712 *in die Fenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Gunnensmeed. Dematreg 1696 *In Gonnens Meed*; Tax 1697 *Jn Gonnens Meed, Jn Gammens Meed*; Reg 1712 *Gonnes Mede, Gonnes Meed*; SchmPetOF p. 138 *6. Gonnens Medj Psn. -Wiese*; SchmPetK *Gonnens-Mědj*; Opt 1935 fris. [*gùnəns'mèdj*], nty. [*gùnəns'me·d*]. — Lave fenner i Schnatebüller Koog. Nty. gen. af mandsn. *Gunni* (DgP I 423ff).

Hearn. Tax 1697 *Jn de Hörn*; Reg 1712 *in die Hörn*; Tilf. 1860 i U 1795 *Norden Schnatebüll die sog. Hörn*; SchmPetOF p. 138 *4. Godber Hansens hearn Psn. h. Ecke*; SchmPetK *Godbers Hearn.* — Enge i Oster- og Wester-Schnatebüller Koog, langs den bugtede Læk Å. Subst. fris. *hearn* „hjørne".

Holm. Kat *Holm*; SchmPetOF p. 138 *1. Houlm, Holm (Landzunge)*; SchmPetK *Di Houlem*; Opt 1935 fris. [*di hɔu̯lùm, hɔu̯ləmə*], nty. [*de hôlm*]. — Del af Schnatebüller Koog. Om det fællesgerm. subst. *holm* se bd. X.

Kleinbohl. Tax 1697 *upe Kleinbohl, up Kl. Bohl*; SchuldprotKarrhd 1698 *Wischland auf Lütjebohl Norden Schnatebül gelegen, 3 1/2 dt. Landes aufn Klein Bohl bey Mittel Schnatebul*; SchuldprotKarrhd 1724 *3 Dbt· wisch-Land auf das Klintummer klein Bohl genandt*; Reg 1712 *Wischland klein Bohl*; DingswKarrhd 1740 *auf das so genandte klein Bohl*; Tilf. 1860 i U 1795 *Kleinbohl*; SchmPetOF p. 138 *11. Lěitj Böljslönj, Klein Bohlsland. hd. Klenninger Land*; SchmPetK *Klenninger Letj Büllslönj.* — Subst. *Bol,* fris. i Kær hd. *bölj* (SchmPetOF p. 19), *bōil* (Jabben p. 57); se i øvrigt bd. X under *bol* og SchmPetOF p. 19f.

Kleinefenne. Dematreg 1696 *Jn de Kleine Venne.*

Kofenne. Dematreg 1696 *Jn de Kohe Venne, Kohefenne.*

Küsterfenne. Tilf. 1860 i U 1795 *Wischl. norden Schnatebüll Küsterfenne genannt.*

Langacker. Kat *Süder Lang-Acker.*

Letje Koornkuug. SchmPetOF p. 138 *13. Lěitje Koornkuug, kleiner Kornkoog*; SchmPetK *Lětje Koornkuug.*

Læk Å. Kat *Leck Aue*; SchmPetK *Di Leeker Struum*; Opt 1935 fris. [*de 'le:gəɹ 'sdrum*], nty. [*de 'lègəɹ 'au̯*].

Made. SchmPetK *Maa'e.*

Madsluud. Opt 1935 fris. [*jỳ 'mad̲ˌslud̲, 'mad̲ˌslyd̲*], nty. [*de 'mìdˌslo·d*]. — Vandløb mellem to dele af Schnatebüller Koog. Navnet betyder „midtergrøften".

Marenshearn. Opt 1935 fris. [*ma·rəns'hɛ·ɜɹn*], nty. [*ma·ns 'èg*]. — Et par fenner ved Læk Å.

Meed. Dematreg 1696 *In Klintumer Meed, Klintumer med, de Oster med*; Tax 1697 *Jn Klintummer Meed*; Reg 1712 *in Klintum Mede, Jn Klintum Meed*; Kat *Klintumer Meede*; SchmPetOF p. 138 *14. Dě Mědjen, Die Wiesen, 8. Medjfeene, Wiesenfennen, 3. Mědjslütj, Wiesengraben*; SchmPetK *Dě*

Mědjen, Dě Mědjfeene, Meedslütj; Opt 1935 fris. [*'veːsdəɹ 'mèdj*], nty. [*'vèsdəɹ'meːd*]. — Subst. fris. *meid'* (med palatalt d, Jabben p. 48) „eng", glfr. *mēde* f. „eng" (Richthofen), samme ord som oldeng. *mǣd* f. „eng" og mnty. *mâde* „eng", og aflydsbeslægtet med glda. *math*, f. „eng". Jfr. Made i Klintum.

Mittelster Koog. DingswKarrhd 1754 *in der mittelste Koeg, in der Mittelste Koeg*; Kat *Mittelster Koog.*

Mårkschising. SchmPetK *Dě Mårkschising*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'moɹgənˌšiːʀiŋ*], nty. [*de 'maːgənˌšeːdùŋ*]. — Skellet mellem Stedesand og Schnatebüll. Om *mark* se bd. X.

Måske. Opt 1935 fris. [*jỳ 'mɔːsgə*], nty. [*måːsgə*]. — Lave fenner lige nord for byen. Dim. af *maas* „moseagtig marsk", se SchmPetOF p. 47.

Noord-deel. Opt 1935 fris. [*'nùɹdˌdeːl, 'nùɹdˌdeːlə*], nty. [*'nuɹdˌdâːl*]. — Andet navn på Norderfeld; navnet betyder „nord-ned". Jfr. Sörrer-ap.

Norderfeld. Kat *Norder Feld.*

Odde. Dematreg 1696 *Jn de odde*; Tax 1697 *Jn de Odde, Odde*; Reg 1712 *Odde, in die Odde*; DingswKarrhd 1754 *in frau Hunwertzens Odde Fenne*; Kaufprot 1759 *in der Odde*; Dok 1810 *den sogenannten Odde bey Kockedal Feld, Die Odde oder das dreieckige Stück gemeiner Weide bei Kockedahler Feld*; Kok II 297 *Oddemede, Mark i Enge S. Opmålingskort: Odd Meed. „-mede" = Made ɔ: Eng (se Meden); hele Navnet formod. = en i en Odde udløbende Eng. — Jfr. Odsherred i Sæl.; Oddeby ved Tisted*; SchmPetOF p. 138 *9. Ood, Winkel, Ecke*; SchmPetK *Ood.* — Et langt kileformet marskareal nord for byen. Subst. glda. *oddi*, m. „odde".

Ostermeed. Dematreg 1696 *in de Oster meed, de Oster med*; Tax 1697 *in der Oster Meed, Jn de Oster Meede*; Reg 1712 *in de oster Meede, Oster Meed, in Oster Meed, Oster Med*; Tilf. 1860 i U 1795 *in der Ostermaade norden Schnatebüll.* — Jfr. *Meed* ovfr.

Ostersloot. SchuldprotKarrhd 1729 *bey der Oster-Schloht.*

Poddestaal. SchmPetOF p. 138 *7. Poddestaal Schachtelhalmpfütze. staal ist der Lagerplatz, Stapelplatz*; SchmPetK *Poddestaal*; Opt 1935 fris. [*'pùdəɹsˌdɔːl*], nty. [*'pùdəɹsˌdaːl*]. — Subst. fris. *podde, porre* „equisetum palustre" (SchmPetOF p. 51) og subst. fris. *sd̲å·l* „Gestade" (Jabben p. 61), muligvis om bredden af et mindre vandløb. Arealet ligger ifl. SchmPetK umiddelbart syd for Meedslütj. Jfr. SchmPetOF p. 58.

Schnatebüller Koog. Dok 1712 SA A XX nr. 993 *Schnattebüller Koeg*; SchuldprotKarrhd 1740 *in Schnatebüller Koeg*; Gst 1858 *Snatteböl Kog*; Kat *Oster Schnatebüll Koog*; LA *Oster-Schnatebüller Koog*; Opt 1935 fris. [*'sno·dəbèliŋəɹ 'kux, 'sno·dəbèləɹ 'kux*], nty. [*'šnâ·dəbỳləɹ 'koːx*]. — Stort marskareal syd for Læk Å.

Sell. SchmPetOF p. 138 *10. Sell, de-, Kleiner Binnendeich*; SchmPetK *dě Sell.* — Navn på et lavt dige vinkelret på Læk Å langs skellet mellem Oster- og Wester-Schnatebüller Koog. Subst. fris. *Sell* „tværgående dige ved grænsen af en landsbys enge til beskyttelse mod en oversvømmelse, der har ramt nabobyens enge", her altså mod en vestfra kommende opstemning af Læk Å. Jfr. SchmPetOF p. 54 under *Sell* og bd. X under *sell.*

?Strack. Opt 1935 fris. [*dad sdrôg*], nty. [*dad sdrag*]. — Strimmel marsk i Schnatebüller Koog.

Sörrer-ap. SchmPetK *Söeråp*; Opt 1935 fris. [*söɹˌab, 'syɹdəɹˌab*], nty. [*'syːdəɹˌùb*]. — Agerjorden syd for byen. Navnet betyder „syd-op". Jfr. Noord-deel.

Torffenne. Dematreg 1696 *Jn de Oster meed V. torff-fenne*; Tax 1697 *Torf Fenne*; Reg 1712 *Torff Fenne.*

Spragebøl

Ackerlücke Broth. Dok 1642 *Ackerlucke Broth.*

Alte Heide. Kat *Alte Haide.*

Au. SchuldprotKarrhd 1709 *in die Auw.* — Eng.

Bjerget. Dok 1642 *up Barg*; Kat *Barg*; Opt 1935 da. [*æ bjærə*]. — Agerland, der skyder sig ud i engene ved Læk Å.

Bjørns Eng. Dok 1642 *in Bürmes Enge*; Dematreg 1696 *Biörns Wisch*; Tax 1697 *Jn Biorn Wisch*; Reg 1712 *Biörens Wisch*; Kat *Björnswisch*; Opt 1935 da. [*'bjøɹ.ns 'æŋ*], nty. [*bjỳɹns'èŋ*]. — Af mandsn. *Bjørn.*

Bundene. Opt 1935 da. [*æ ˈbɔŋ·*]. — Plur. best. form af subst. *bund.* To engstykker, der ligger i en lomme ved Læk Å.

Bylykke. Dok 1642 *by de Büluck*; Kat *Dorfsfenne*; Opt 1935 da. [*æ byłyg*], nty. [*bylyg*]. — Agerjord øst for byen.

Floßacker. Dok 1642 *de floßacker.* — Måske gen. af subst. *flo* „sted på hede, mellem klitter, hvor der står vand om vinteren, men om sommeren er grønt; pyt, dam" (Feilb.).

Foldager. Dok 1642 *Fohlacker*; Kat *Voll-Acker, Süder Voll-Acker, Norder Voll-Acker*; Opt 1935 da. [*'foːlˌaxə*]. — Subst. *fold*, se bd. X.

Friesischer Weg. Tingsvidne 1582 SA C XII 4 nr. 69 *erstlych eynn steenn gesettet zwysckenn sprackebul vnnde Sandtacker darvp geswarenn Sud Sudost tho dem fresenn Wech so de Juwanners van Hörvp bekanden vor eynen veldtschede*; Tingsvidne slutn. af 16. årh. SA C XII 1 nr. 498 *by den fresen wech.*

Gammelagre. Dok 1642 *de Veer Gammelacker*; Kat *Gammel Acker*; Opt 1935 da. [*gaməl'axə*], nty. [*xaməl'axə*].

Gåsvang. Dok 1642 *up Gaaßwang.* — *Vang*, se bd. X.

Havrelykke. Kat *Hafer Lücke*; Opt 1935 da. [*æ 'hawəlygə*].

Heideland. Kat *Haideland.*

Jerusalem. Kat *Ierusalem Lyck*; Opt 1935 da. [*je'rusalæm*]. — Eng, der hører til Agtrup.

Jesper. Dematreg 1696 *In Jeßpers schifft*; Dok 1642 *in Jespers Schifft*; Tax 1697 *Jn Jespers Schiff*; Reg 1712 *Jeßpers*

Schifft; Kat *Iesper*; Opt 1935 da. [*æ jæsbə*]. — Eng. Af mandsn. *Jesper*.

Kile. Dok 1642 *de Kyhl*; Kat *Kiel*; Opt 1935 da. [*æ ki·l*]. — Eng. *Kile*, se bd. X.

Kuhgang. Vide 1689 SA C XII 1 nr. 357 *auff den Kuhgang*; Vide 1695 SA C XII 1 nr. 357 *auff den Kuhegang*.

Laner. Dematreg 1696 *In de schiffte vnd de Lahn Nebst Rolandt*; Tax 1697 *in die Bahn*; Reg 1712 *Lahn*; Kat *Süder Lanne*; Opt 1935 da. [*æ lanə*]. — Eng og agerjord. Plur. af subst. *lane*, se *Lan* under Agtrup.

Langagre. Dok 1642 *up Lang Acker*; Kat *Lang Acker*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə*], nty. [*laŋ'agɐɹ*].

Maj. Dok 1642 *de May*; Dematreg 1696 *Jn de Made*; Tax 1697 *Jn de Made*; Reg 1712 *Jn de Meede*; Kat *May*; Opt 1935 da. [*æ maj*], nty. [*de maį*]. — Eng langs med Læk Å. *Maj*, se bd. X.

Midtvang. Kat *Mittwang*; Opt 1935 da. [*medvɔŋ*], nty. [*mìdvaŋ*]. — Agerjord. *Vang*, se bd. X.

Neues Feld. Kat *Neues Feld.* — Agerjord nordøst for byen.

Norden Eng. Dok 1642 *de 4 stucke Norden Enge*; Dematreg 1696 *Nordt Eng*; Tax 1697 *Jn Nord Eng*; Reg 1712 *Der Nord Eng*; Kat *Nordwich*; Opt 1935 da. [*nɔɹ·n'æŋ*]. — Eng norden for byen.

Nyland. Kat *Wester-Neuland, Oster-Neuland, Süder Neuland, Süder Neu-Land*; Opt 1935 da. [*nylaŋ*], nty. [*ny-land*]. — Fem lokaliteter.

Oster Heide. Kat *Oster Haide.*

Oster Moor. Kat *Oster Moor.*

Roland. Dematreg 1696 *Rolandt*; Tax 1697 *Roland*; Reg 1712 *Rolandt*; Kat *Rolland, Roll-Land*; Opt 1935 da. [*rɔlaŋ*], nty. [*ròland*]. — Hede og eng. Adj. *rå* „ubehandlet, ufuldstændigt bearbejdet" (ODS).

Sandager. Dok 1642 *de Westerste Acker up Sandacker, bet hen int Sandacker Land.*

Sig. Kat *Sieg, Siegacker*; Opt 1935 da. [*æ si·x*]. — Eng og hede. *Sig*, se bd. X.

Skifter. Tax 1697 *Jn die Schiff*; Reg 1712 *in die Schiffte*; Kat *Schiften*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgæw·d*], nty. [*de šìfdən*]. — Engstykker. Plur. af subst. *skift*, se bd. X.

Spragebøl Siv. Opt 1935 da. [*sbra·xbøl'ˈsywə*]. — Mose. Sidste led er plantenavnet *siv*.

Stavn. Kat *Staun Land*; Opt 1935 da. [*æ sdaw·n*]. — Subst. jy. *stavn* „hovedparcel".

Store Mose. Opt 1935 da. [*æ ˈsdo:ə 'ˈmo:s*]. — Mose i Oster Haide og Oster Moor.

Stubkile. SchuldprotKarrhd 1754 *ein stück Wischland Stopkiel genandt osten Sprackebüll belegen*; Kat *Stobkiel*; Opt 1935 da. [*sdob'ki·l*], nty. [*sdùb'ki·l*]. — Eng. Af subst. *stub* „træstub"; *kile*, se bd. X.

Süder Heide. Kat *Süder Haide.*

Sønder Lykke. Kat *Süder Lücke*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə-ˌly·g*]. — Agerjord syd for byen.

Sønkes Ager. Dok 1642 *de Sönnckes Acker*; Opt 1935 da. ['*sønəgəs 'axə*]. — Af mandsn. *Sønke*.

Toft. Kat *Wester Toft, Süder Toft*; Opt 1935 da. [*ˈsyŋə-tɔwd, æ ˈnɔɹətɔwd*]. — *Toft*, se bd. X.

Tvillingstykke. Dok 1642 *de beide Twillingstucke.* — Eng.

Wangheide. Dok 1642 *in de Wangheide.*

Vanrad. Kat *Wannrei*; Opt 1935 da. [*vɔn·raj*], nty. [*vònrad*]. — Agerjord omgivet af hede langt sydøst for byen. Se under Vanrad i Störtewerkskoog, Stedesand s.

Wasserlochberg. Kat *Wasserlochberg.* — Eng ved Læk Å.

Wasserstätte. Dematreg 1696 *Jn de Made U. Watter-sted*; Tax 1697 *Waßersted*; Reg 1712 *Waßerstädte.*

Wester Au. Kat *Wester Aue.* — Eng ved Læk Å; den kaldes i Opt 1935 for *Bundene*, se ovfr.

Vesterlykke. Kat *Wester Lyck*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə-ˌlyg*]. — Agerjord.

Stadum

An der Brücke. Kat *An der Brücke.* — Agerjord. Kaldes i Opt 1935 for *Stokeng*.

Bei der Au. Dematreg 1696 *By der Owe*; Tax 1697, SchuldprotKarrhd 1723 *bey der Aue.*

Bikær. 12/6 1544 SA Urk. Bistum Schlesw. nr. 77 *bykar*; Dematreg 1696 *Biekiär*; Tax 1697 *Biekier*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Oster Biekier*; Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *in Biekiär*; Kat *Biekier*; Opt 1935 da. [*bikje*], nty. ['*bi-ˌkjæ·ɹ*]. — Engstrækning øst for byen. Forleddet er sandsynligvis insektnavnet *bi*. Om efterleddet *kær* se bd. X.

Bollwisch. Dematreg 1696 *Bolwisch*; Tax 1697 *Bohl-wisch*; Reg 1712 *Bollwisch*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Die Bollen Wisch.* — Første led er subst. *bolle* „tyr", der opr. er nty. (Mensing under Bull) og fris. (JensenWb under bolle, Jabben p. 39), men også findes i da. dial. i Nordslesvig som nty. låneord.

Brunshøj. Tingsvidne 1576 (Afskr. SA C VI 5 nr. 898) *bewesten Brunsüe*; Dok 1576 (18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *Brunsüe.* — Beliggenheden er uvis, muligvis vest for Stadum, ved skellet mod Engerheide. Forleddet er gen. af mandsn. glda. *Brun* (DgP I), efterleddet subst. glda. *hōgh* „høj" i den sønderjy. udtaleform [*hy·*].

Brændhjørne. Dematreg 1696 *Gros vnd Klein Brant-hörn by Hardes Watt V. die Fuxsgrube Nebst Lindert*; Tax 1697 *Groß und Klein Brandhörn*; Reg 1712 *groß und klein Brandthorn*; Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *Brandhorn, klein Brandhorn*; Dok 1797 SA Abt. 195 nr. 839 *in Brenn-hörn*; Kat *Brandhörn*; Opt 1935 da. [*bræŋˌˈjøɹ·n*], nty. [*brèn-'jöɹn*]. — Eng og hede ved skellet mod Gaarde. Forleddet er præt. part. af verbet *brænde*; om efterleddet *hjørne* se bd. X.

Bylykke. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Die Böllick*; Kat *Dorflücken*; Opt 1935 nty. [*bylỳg*]. — Agerjord mellem Stadum og Stadumvad. Subst. *by* „landsby". Om efterled-det *lykke* se bd. X.

Dorfweg. Kat *Dorfweg.*

Døbbelkær. Dematreg 1696 *doppel kahr*; Tax 1697 *doppelt Kahr*; Reg 1712 *Doppel Kohr*; Dok 1770 SA C VI 1 nr. 276 *vor der Schifft Doppelkier*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *doppel-Kier*; Kat *Düffelkier*; Opt 1935 da. [*døfəlkjæ*], nty. [*dỳfəlkjæ·ɹ*]. — To lokaliteter, den ene eng, den anden agerjord. Forleddet er subst. jy. *døbbel* „sump i marken, lavning der ej kan pløjes" (Feilb.). Om efterleddet *kær* se bd. X.

Fischerland. Kat *Fischerland.*

Fruens Mose. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Frauens Mohr, den so genandten Frauckens Mohr*; Kat *Frauensmoor*; Opt 1935 da. [*fru·ənsˈmo:s*], nty. [*fru·ənsˈmo·ɹ, fru·nsˈmå·ɹ*]. — Forleddet er gen. sing. bestemt form af subst. da. *frue*, her formodentlig anvendt om en adelsfrue fra godset Fresenhagen, der ejede ca. 2/3 af Stadum (JensenStat p. 488); om den efterhængte artikel i sydslesv. stednavne se under Kathale i Kliksbøl s. Efterleddet er subst. da. *mose*, se bd. X.

Fugleng. Opt 1935 da. [*fu·læŋ*].

Grønnevej. Opt 1935 nty. [*de ˈgrø·nəˌvèx*].

Hardeswatt. Dematreg 1696 *by Hardes Watt*; Tax 1697 *bey Hardeswatt*; Reg 1712 *bey Hardeswacht.* — Beliggenheden er uvis.

Heideberg. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Süden Klein Heydeberg, Osten Heydeberg*; LA *Heide-B.* — Støder op til Heideberg i Fresenhagen.

Hellkuhlweg. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *benorden der Hell Kuhl Weg.* — Første led er uvist.

Herbergs Mooracker. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Herbergs Mohr Acker*; Dok 1786 SA C VI 1 nr. 276 *Auf Herbergs Mohr-Ackern.*

Hjørne. Kat *Hörn*; Opt 1935 nty. [*jöɹn*]. — Mose øst for byen.

Holmannsberge. Kat *Holmannsberge.* — Højdedrag på grænsen mod Soholm. Forleddet kan være forvanskning af Holmark ndfr.

Holmark. Opt 1935 nty. [*ˈhòlˌmaɹg*]. — Stort areal ved skellet mod Soholm i Enge s. Forleddet er muligvis *Holm* anvendt som forkortet betegnelse for denne by.

Hoot. Opt 1935 nty. [*de ho·d*]. — Andet navn på Holmannsberge. Subst. nty. *Hoot* „hat".

Kirchen Blöcke. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *die Kirchen Blöcke.* — Se *blok* i bd. X.

Klingenberg Land. SchuldprotKarrhd 1723 *in der nach Sohollm Brück befindl: Wisch bey Klingenberg*; Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Klingenberger Land.* — Ved Klingenberg i Soholm, Enge s.

Kurtze Blocke. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Die Kurtze Blocke.* — Om efterleddet se under *blok* i bd. X.

Kæretling. Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *in kiæ̯r Etting*; Kat *Kieretling*; Opt 1935 da. [*kjeˈrædliŋ*], nty. [*kiæ·ɹˈèdliŋ*]. — Andet navn på Holmark ovfr. Forleddet er subst. da. *kær*, se bd. X. Efterleddet er en omdannelse af subst. mnty. *ettinge*, f. „græsgang", se under Etning i Kliksbøl sogn og by.

Käßblock. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Hans Jacobsens Käßblock.* — Første led er uvis. Om efterleddet se *blok* i bd. X.

Kätnerlücken. Kat *Käthnerlücken*; Opt 1935 nty. [*de ˈkæ·dnəɹˌlygən*]. — Første led er subst. *Kätner* „husmand".

Lan. Kat *Lan*; Opt 1935 da. [*lan*]. — Om *Lan*, se ovfr. under Agtrup.

Langagre. Kat *Langacker*; Opt 1935 da. [*lɔŋˈaxə*], nty. [*laŋgˈagəɹn*]. — Agerjord.

Lavager. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Die Leed Ackern, die Norder Leege Ackern*; Kat *Lauacker*; Opt 1935 nty. [*lå·ˈagəɹ*]. — Adj. da. *lav.*

?Ledkær. Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *in Leykaar.* — Om *led* og *kær* se bd. X.

Lehmkule. Kat *Lehmkuhlen*; Opt 1935 nty. [*de ˈle·mˌku·lən*]. — Agerjord med vandhuller lige vest for Stadum. *Kule*, se bd. X.

Linnert. Dematreg 1696 *die Fuxsgrube Nebst Lindert*; Tax 1697 *Lindert*; SchuldprotKarrhd 1709 *in lindert*; Reg 1712 *Lindert*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Linnert*; Dok 1773 SA C VI 5 nr. 898 *Bey Linniert*; NissenWb 1061 *Närderlennat, Sötherlennat*; SchmPetOF p. 140 *8. Lennert, -hof. kat. Linnert*; SchmPetK *Lennert*; Kat *Linnerthof*; Opt 1935 nty. [*lìnəɹd*, plur. *de lìnəɹdən, lìnəɹdˈhòf, lìnəɹdˈvèx*]. — Agerjord og eng ved Linnerthof i Enge s. Som en fortolkningsmulighed skal nævnes, at navnet er et opr. *Lindæroth* „linderydning" med overgang af -æroth til -ærth ligesom i Loversyssel, VJb 1231 (1300) Lofræthsusæl > 9/7 1323 Louærthsysæl, se DS XII p. 1. I skrifttraditionen kan -ærth ændres til -ert, se f. eks. DS XII p. 62 under Beder. Hvis denne hypotese er rigtig, hviler ikke blot den nty., men også den fris. udtale på skrifttraditionen, der i så fald må anses for ældre end de overleverede former.

Maj. Dematreg 1696 *In de Maede*; Tax 1697 *Jn de Made*; Reg 1712 *Jn Meede*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *May Eng*; Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *in de Made Wisch*; Dok 1797 SA Abt. 195 nr. 839 *in die Madeschiften*; Kat *Neede*; Opt 1935 nty. [*maj*]. — Eng øst for byen. *Maj*, se bd. X. Skriveformen Meede (og Neede) må skyldes oversættelse til fris.

Mølleagre. Kat *Mühlacker*; Opt 1935 nty. [*mö·lagəɹ*]. — Her har ligget en mølle.

Nebenschlag. Kat *Nebenschlag*; Opt 1935 nty. [*de ˈnæ·ᵇmˌślax*]. — Sidste led er subst. ty. *Schlag*, nty. *Slag* „del af ager, mose eller skov" (Mensing).

Neu Wang. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *der so genandte neue Wang.* — Om *vang* se bd. X.

Niewisch. Dematreg 1696 *Nie Wisch*; Tax 1697 *Niewisch*; Reg 1712 *neu wisch.*

Norderheide. Dok 1772 SA C VI 1 nr. 276 *in der Norder Heyde*; Kat *Norderheide*; Opt 1935 nty. [*nòɹdəɹˈhaj̯də*]. — Hede mod nord langs grænsen til Gaarde.

Norder Spedland. Opt 1935 nty. [*nòɹdəɹˈsbe·dˌland*]. — En del af Reitkær. Om Spedland se ovfr. under Hasbjerg i Humtrup s.

Nordstadum. Kat *Nordstadum.* — Agerjord ved bebyggelsen Nordstadum.

Norlykker. Kat *Norderlücken*; Opt 1935 da. [*æ ˈnɔɹˈlygə*]. — Et areal bestående af hede, eng og agerjord.

Normands Eng. 12/6 1544 SA Urk. Bistum Schlesw. nr. 77 *Jn normans kar*; Dematreg 1696 *Normaɳçkts v. Bolwisch Sönshörn*; Tax 1697 *Normandts und Bohlwisch*; Reg

1712 *Normanns und Bollwisch*; Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839, Dok 1772 SA C VI 1 nr. 276 *Normanswisch*; Kat *Normannswiese*; Opt 1935 da. [*nɔʌmaŋs'æŋ*, plur. *nɔʌmaŋs'æŋ·*], nty. [*nôʌmans'èŋ*]. — Agerjord med lidt eng. Forleddet er mandsn. *Normand* (DgP I). Efterleddet er ifl. den ældste skriveform subst. *kær*, se bd. X, senere ændret til *eng*.

Od. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Ein Odd zum Dorf*. — Subst. *od* „kile", se bd. X.

Oldeloge. Opt 1935 nty. [*o·lə'lo:š*]. — Et sted i byen hvor der har været en Goodtemplarloge. Første led er adj. nty. *old* „gammel" (Mensing).

Oldemors Kil. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *von Oldemos Kiel*. — *Kil*, se bd. X.

Osteracker. Kat *Osteracker*. — Agerjord øst for byen.

Pold. Opt 1935 nty. [*de pùl*]. — Se *pold* i bd. X.

Quellacker. Kat *Quellacker*; Opt 1935 nty. [*de kwèl*]. — Agerjord på begge sider af et kildevæld.

Reitkær. Dok 1772 SA C VI 1 nr. 276 *Reilkier, Reitkier*; Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Reitkier*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Regt Kyer, Reitkier*; Dok 1786 SA C VI 1 nr. 276 *Jn Reitkier*; Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *in Reitkiär*; Kat *Rekier*; Opt 1935 da. [*ræjkje, ræj·kje*], nty. ['*ræj̥ˌki·ɔɹ*, '*ræj̥ˌkiæ·ɹ*]. — Mose og agerjord syd for byen. I den nty. udtale er diftongen -æj̥-, som er ukendt i nty., overtaget fra den da. udtale. Forleddet er plantenavnet nty. *Reit* „tagrør, phragmites communis" (Mensing under Reet), øjensynlig tidligt optaget som låneord i dansk. Efterleddet er subst. da. *kær*, se bd. X.

Reitmose. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Reitmoes*; Dok 1776 SA C VI 1 nr. 276 *benebst der Reitmoose*; Dok 1800 SA C VI 5 nr. 1009 *in Ratmoos*; Kat *Redemoos*. — Agerjord med lidt mose. Om forleddet se ovfr. under Reitkær. Efterleddet er subst. da. *mose*, se bd. X.

Retur. Kat *Retour*; Opt 1935 da. [*re'tu·ɹ*], nty. [*re'tu·ɹ*]. — Agerjord mod grænsen til Fresenhagen. Navnet er ganske usikkert. Efterleddet kunne være plur. af subst. *tue*, men dette ord anvendes ellers om enge og moser. Forleddet kunne måske være det under Reitkær omtalte plantenavn, men heller ikke det passer på terrænet. Den tolkning, som ligger til grund for katastrets stavemåde, nemlig det fra fransk lånte adverbium retour „tilbage", er ellers ukendt som stednavn.

Rævepolde. Dematreg 1696 *die Fuxsgrube Nebst Lindert*; Tax 1697 *die Fuchs Grube*; Reg 1712 *der Fuchsgruben*; Opt 1935 da. [*æ 'röw:ˌpoɭ·*], nty. ['*raʊ̯ˌpòl*]. — Efterleddet er plur. af subst. *pold*. Om dette se bd. X.

Schiffel Strom. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *der so genandte Schiffel Strom*. — Forleddet er uvist.

Schmedelücken. Opt 1935 nty. [*de 'šmæ·dəˌlygən*]. — Af nty. *Smed* „smedie". Om efterleddet se under *lykke* i bd. X.

Schorfhug. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Schorffhug*. — Forleddet er muligvis subst. *skurv* i den jy. betydn. „fnat, skab" (Feilb.), eller det tilsvarende adj. *skurvet*. Efterleddet er subst. *hug* i betydn. „så meget græs el. korn, som der slås i ét hug". Navnet ville i så fald være en stærkt nedsættende betegnelse for en lille dårlig eng. En parallel til navnet er muligvis Tørvekrog i Arrild s., Hviding h., der i et dårligt høår kaldes Skurvekrog (DS V 81).

Skagge. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *die Schach Ackern*; Kat *Schach*; Opt 1935 da. [*æ sgax*], nty. [*šax*]. — Et meget stort areal, der strækker sig fra Stadum by til Skardebøl mark, og som består af agerjord og hede. Navnet kunne måske være identisk med norsk skagge, m. „udkant, afsidesliggende engstykke" (Torp NEO), jy. skagge [skaqi] „fremspringende tunge eller spids af et stykke jord" (Feilb. fra Vendsyssel). Ordet er beslægtet med det under Klintum behandlede marknavn Skage.

Spierling. Kat *Spierling*; Opt 1935 nty. [*sbỳliŋ*]. — Agerjord umiddelbart sydvest for byen. Navnet kan måske sammenstilles med Spilling i Haderslev østeramt, se DS IV 175 med henvisninger.

Springer. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *in Reitkier oder Springer*.

Stadumvad. Dok 1777 SA C VI 5 nr. 1009 *bey Stadum-Watt*; Dok 1778 SA C VI 1 nr. 447 *zur Verbesserung des Weges bey Stadum, das Stadummer Watt genant*; Dok 1795 SA C VI 1 nr. 447 *und die Anlegung einer Brücken über das Stadummer Watt thunlichst balde veranstalte*.

Stamperager. Kat *Stamperacker*.

Steinblocke. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Die Stein Blocke*. — Om efterleddet se under *blok* i bd. X.

Stokenge. Dematreg 1696 *stockwisch*; Tax 1697 *Norden und Süden Stockwisch*; Reg 1712 *Norden und Süden Stock-Wisch*; Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Süder Stock-Mehde, Jn den süder Stock-Wisch*; Kat *Stockwiesen*; Opt 1935 da. [*æ 'sdɔgˌ⌜æŋ·*], nty. [*de 'sdôgˌvìšən*]. — Eng og hede langs med Spølbæk. Forleddet er subst. *stok* i betydn. „gangbræt over vandløb"; det tilsvarende nty. ord Stock kan have samme betydn. (Mensing IV 857), og det samme gælder muligvis det fris. stôk. Efterleddet er sandsynligvis subst. da. *eng*, i kilderne oftest oversat til nty. Wisch, hty. Wiese (Kat) eller fris. mede (Dok 1773). At navnet anses for opr. dansk, beror altså udelukkende på, at hovedparten af de øvrige marknavne er danske.

Süderlücken. Dok 1772 SA C VI 1 nr. 276 *in der Süderlücke*; Kat *Süderlücken*; Opt 1935 nty. [*de sy·dəɹ'lygən*]. — Agerjord.

Sönneshörn. Dematreg 1696 *Sönshörn*; Tax 1697 *Siems Hörn*; Reg 1712 *Somshorn*; Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *Sönnerhörn*; Dok 1772 SA C VI 1 nr. 276 *Sönneshörn, Sönnerhörn*. — Af mandsn. *Sønne* (Kok og DgP under Syni). Om *hörn* se bd. X.

Toft. Kat *Toften*; Opt 1935 nty. [*de tòfd, de tòf*]. — Agerjord lige vest for byen. *Toft*, se bd. X.

Vadbjerg. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *Weyberg*; Dok 1793 SA Abt. 195 nr. 834 *auf Wattburg*; Kat *Wadtberg*; Opt 1935 nty. [*de 'vadˌba·x, de 'vadba·x 'vèx*]. — Højtliggende agerjord ved Stadumvad. Første led er subst. da. *vad* „vadested"; dette ords dialektudtale [*vaj*] er gengivet ved *Wey-* i den ældste skriveform.

Vadblokke. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *die Wad Blöcke*. — Jfr. *Vadbjerg* ovfr.

Vang. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *mit dem Wang*; Dok

1786 SA C VI 1 nr. 276 *den Wang*; Kat *Wang*; Opt 1935 da. [*vɔŋ·*], nty. [*vòŋ*]. — Stort stykke agerjord. Subst. da. *vang*, se bd. X.

Westerheide. Dok 1772 SA Abt. 195 nr. 839 *in der Wester Heyde*; Kat, LA *Westerheide*; Opt 1935 nty. [*de 'vèsdəɹˌhaɟdə*]. — En del af et stort hedeareal, der strækker sig gennem flere af de omliggende byområder.

Westermoor. Kat *Westermoor*; Opt 1935 nty. [*vèsdəɹ-'mo·ɹ*]. — Hede og eng.

Viereck. Kat *Viereck*; Opt 1935 nty. [*de 'fæ·ɹˌègɜn*].

Vogelland. SchuldprotKarrhd 1705 *auf Vogel Land.*

Wolfgraben. Dok 1773 SA Abt. 195 nr. 839 *wester und Oster Wolf-Graben.*

Vældkilde. Dok 1778 SA Abt. 195 nr. 839 *an dem Welkilde.*

Østerhede. Opt 1935 da. [*æ 'øsdə 'he:*]. — Kaldes nu *Østerude.*

Østerude. Opt 1935 da. ['*øsdə 'ru·ə*], nty. ['*o·sdəɹ 'rud* el. *'o·sdəɹ 'haɟdəˌfèld*]. — Kaldtes tidligere Østerhede. Jfr. også Oster Heidefeld under Heidefeld i Læk.

STEDESAND SOGN

Kilder

Bericht 1558	I Akten betr. die nach Bedeichung des Langenhorner neuen Kooges entstandenen Grenzstreitigkeiten etc. 1556–1558. SA A XVII nr. 710.
Design 1722	Designatio Derer im Stordewercks Koeg befindliche Niedrige Ländereyen, etc. 1722. i: Schleswigsche Koege, general: etc. 1722 ff. SA A XVII nr. 701.
Dok 1544 (kopie)	i: Btr. die in der Hattstedter Marsch belegenen Lindewither Ländereien. 1544–1773. SA C XII 4 nr. 74.
Dok 1689	Slik-Landerier i „Störtewercker und Schrapper Köge", hørende under Bøking- og Kær h. SA A XX nr. 993.
Dok 1698	Hof- & Schlickländereien der Störtewerk Koogs Interessenten. de 1698. SA C VI 3 nr. 788.
Dok 1701	Kopi fra slutn. af 18. årh. Hos digefoged Jürgen Godbersen på Schnatebüllhof.
Dok 1718	i: Differenzen der beiden Brüder, Grafen Christian Detlef und Wilhelm Adolf [Rantzau] etc. wegen der mediaten Güter, Sequester über die Hattstedter Marsch und Fröddegarder Ländereien. 1706–18. SA C XII 4 nr. 11.
Dok 1727	i: Btr. die Fröddegaarder und Trollebüller Ländereien. 1647–1761. SA C XII 4 nr. 78.
Dok ca. 1800	Bargumer Koogs Archiv (Koogsvorst. B. Johannsen, W. Bargum).
Dok 1810	Se under Læk s.
Eb 1659	Se under Store Vi s.
Eb 1846	Se under Lindholm s.
Eb 1860	Se under Risum og Lindholm s.
Extr 1752	Extrahirt aus dem Cooges Buch 1752. i: Btr. die Fröddegaarder und Trollebüller Ländereien. 1647–1761. SA C XII 4 nr. 78.
Fennenbuch 1821	Se under Enge s.
Kapb 1740	Se under Lindholm s.
Kat 1746	Se under Lindholm s.
KI 1782	Kirchen Inventarium aus Stedesand. Copia 1801. SA A VI 87 B.
KI 1782	Se under Lindholm s.
Kirkeb 1732	Stedesander-Kirchen-Buch. Hos pastor Muus, Stedesand.
KMahnb	Se under Lindholm s.
Reg 1613	Storde Register Des Stortewarckes Koigs Maaße. (Afskr.: „Dit Register iß uth dem Rechten Koges Register uth Ketell Christenß Hand geschreben, Aº 1613."). SA A XX nr. 993.
Reg ca. 1710	Se under Dok 1718.
Reg 1711	Uden titel. SA A XX nr. 993.
Reg 1722	Se under Lindholm s.
Reg 1739	Se under Lindholm s.
Reg 1813	Se under Lindholm s.
Registratur. Beg. af 17. årh.	Se under Store Vi s.
Teichs-Ordnung 1619	Hos Peter Hockerup Lorenzen, Humtruphof.
Teilung 1593	Erbteilung. SA A XX nr. 3244.
U 1795	Se under Læk s.

Meddelere

Opt 1935	Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Stedesand: Hans Jürgen Petersen, f. 1861 i Klintum, kom til Stedesand 1866, og Amandus Steensen, Störtewerkskoog, f. smst. 1876. Störtewerkskoog: Amandus Steensen, Störtewerkskoog, f. smst. 1876, plattd. erzogen, men lærte som barn at tale fris., og Hans Jürgen Petersen, Stedesand, f. i Klintum 1861, til Stedesand 1866. Wester-Schnatebüll: Christian Feddersen, Wester-Schnatebüll, f. 1871 smst.

BEBYGGELSESNAVNE

Adersleve. RegCap 1445-50 (Ulr. Petersen c. 1700 Quellens VI 99) *Ottesloff*; 7-13/1 1499 *to Adersleue*; AR-Schwabst 1504 *Hadersleue*; 13/8 1512 *in Adersleff veltmarketh*; Dok 1558 SA A XVII nr. 710 *Aderschleben*; Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *vp olde Aderschleue, Oderschleff, vonn olde Aderschleueenn, vf deme alten werffe Aderschleue, ollen Aderschleue genompt, vnnd haben vf olde Aderschleue gewonett iiij Leute*; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *alte adersleue werfstede*; RegFlensb 1593 *Van Aderschleue Veldtmarck*; RegFlensb 1598 *Adersleue veldtmarcke*; Design ca. 1600 SA A XVII nr. 933 *vff Aderschleber lande vff dem alten teiche*; RegFlensb 1613-14 *Boj broderßen vff Aderschleteich.* — Jfr. belæggene under Naturnavne, Stedesand, herunder også udtaleformer. Navnet betegner en tidligere bebyggelse på et halvcirkelformet areal syd for Stedesand. Ifl. Bericht 1558 (affattet efter landsbyens nedlæggelse) boede der 4 personer i Olde Aderschleue; denne oplysning har formodentlig kun gyldighed for den nærmest foregående periode, da landsbyen var under afvikling på grund af oversvømmelser. Til landsbyen hørte ikke blot det nu til Stedesand hørende areal syd for Soholm Å, men også tilstødende arealer i Wester-Bargum, Bargum s., Nørre-Gøs h. Alligevel har landsbyen næppe været ret stor, som lev-by betragtet må den have hørt til de mindste. Desuden har den sandsynligvis været atypisk ved sin beliggenhed i marsken; det beror på en forkert fortolkning af naturnavnet Keldebekeshamm, når W. Laur, Die Ortsnamen i Schlesw.-Holst. p. 218 hævder, at landsbyen opr. har ligget på gesten. Alligevel kan der ikke være tvivl om, at efterleddet er det almindelige nordiske efterled *lev*, jfr. bd. X. Forleddet må være et mandsn. i gen. Den første vokal må være a, langt eller kort, og den sidste stavelse må have endt på -r; den ældste skriveform med O- og -es strider mod de øvrige belæg og må bero på afskriverfejl i det dårligt overleverede RegCap. Et nordisk mandsn. **Athar* er ikke overleveret, men det kan, som foreslået af Bent Søndergaard, Indl. Stud. p. 38, være et nordisk sidestykke til det sjældne ohty. mandsn. Adohar (Förstemann NP² 155f).

Ap e Dik, hs. 10/5 1562 (SlesvProv III 309) *up de Dicke tho stedesant*; Opt 1935 fris. [*av ə 'dɨg*], nty. [*ùb ə 'dig*]. — På diget vest for Adersleve. Fris. *ap* „på" i en tryksvag form med -v, se Jabben p. 36.

Brakke. NissenWb 477 *Brakke.* — „Der abschüssige weg mit den daran liegenden häusern".

Broweg, gde. Mejer 1652 *Broweg*; Dok 1701 *dem Weg beosten Broweg*; DingswKarrhd 1754, Fennenbuch 1821 *bey Broweg*; Schröder I 150, JensenStat p. 497 *Broweg*; Gst 1858 *Brovej*; Trap *Brovei*; Kat *Dorf Broweg*; LA *Broweg*; SchmPetOF p. 138 *Brŏwēi Brückenweg*; SchmPetK *Brŏwei*; JensenWb *Brôwēĭ*; NissenWb 47 *Bruwei* (*die häuser auf der nordseite*); Opt 1935 da. [*bro'væj:*], fris. [*bro·'väɨ̯*], nty. [*bro·'vèx*]. — Gde nord for vejen Stedesand-Lindholm, øst for broen over Læk Å. Navnet er enten dansk, dannet af substantiverne *bro* og *vej*, eller frisisk, dannet af det danske låneord *bru* (se Jabben p. 32) og fris. *wei* „vej". Den danske udtale indeholder plur. af ordet vej; denne plur. kan kun bero på at navnet betegner et flertal af gårde (og ikke et flertal af veje); dette fænomen er behandlet af Lars Hellberg i Plural form i äldre nordiskt ortnamnsskick (Uppsala Univ. Årsskr. 1960, 1.).

Froddegard, forsv. gd. Dok 1569 (kopi SA XII 1 nr. 341) *tho Froddegarde, by Froddegaerde*; Dok 1569 (kopi SA Abt. 7 nr. 948) *tho Froddegarde*; Dok 1592 (kopi SA C XII 4 nr. 74) *Fredegaardt*; Wittemak 1640 *Frobdegart*; SentReg-Bök 1648 SA C VI 4 nr. 799 *Früddegahrde*; Danckw 87b *Froddegarde*; NissenWb 1855 *Fruddegürd.* — I Störtewerkskoog øst for Trollebüll. Forleddet er det opr. fris. mandsn. *Frodde* (DgP) i dansk genitivform. Efterleddet er da. *gård*, se bd. X.

Hasehallig, hs. Opt 1935 fris. [*'hɔ·ɾəˌhòlɨ*], nty. [*'hå·zənˌhalix*]. — Naturnavnet Hasehallig i Störtewerkskoog.

Klintringsted, lb. RegCap 1352 (1661-70 SRD VI 575, 377) *villa Klintrinstede, Klintringsted*; RegCap 1445-50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Klintrinksted.* — Åbenbart et ældre navn på landsbyen Stedesand, ligesom Klintringenge er et ældre navn på landsbyen Enge. Klintring må være en afledning af Klintum, navn på sognebyen nord for Enge og Stedesand; Peters antager i Nordfriesland 1929 p. 130, at de to landsbyers jorder oprindelig har tilhørt den ældre landsby Klintum, og denne antagelse synes acceptabel. Afledningsendelsen -ring med uetymologisk -r- synes bedst at kunne forklares som frisisk, ved påvirkning fra en anden frisisk afledning, nemlig Sølring (til ønavnet Sild), i analogi med Føring og Amring, til ønavnene Før og Amrum, hvor -r- er oprindeligt; jfr. også indbyggernavnene Tøndring (til købstadnavnet Tønder) og Høvring (til Højer).

Knop, kro. Opt 1935 fris. [*knùb*], nty. [*de knùb*]. — Subst. fris. *knop*, m. 1) „lille høj"; 2) „særlig høj værft" (JensenWb); kroen lå ifl. Opt 1935 på en høj værft.

Mommenskrog, forsv. hs. Mejer Altnordfr *Mumkroeg, Momkrog*; DAtl VII 318 *Mamens-Krog*; JensenStat p. 498 *Wo Stedesand nun ist, soll erst nur ein Haus Mommenskrog gewesen sin*; Schmidt p. 235 *Mommenskrog*; Trap *Momenskrog.* — Mandsn. *Momme.*

Musenborg, hs. Opt 1935 nty. [*'mu·zənˌbòɹx*]. — Naturnavnet Musenborg i Stedesand.

Nonnenkloster, hs. Opt 1935 nty. [*de 'nùn·ˌklo·sdəɹ*]. — Hus i W.-Schnatebüll, i hvilket der tidligere boede tre gamle koner.

Okslev. CatVet Zeitschr 24, 78 *Stetsant Par. Ocksloff*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Ocksleff vel Stedesandt*; Mejer Altnordfr *Ocksleff*; DAtl VII 318 *Okslef*; JensenStat p. 498 *Ocksleff aber, welches westlich gelegen und wo erst die Kirche gewesen, ist in den Fluthen vergangen*; Schmidt p. 235 *den vestl. liggende, i Flod undergaaede Kirke Ockslev.* — Dette gamle kirkenavn er særdeles dårligt overleveret, og det ville være dristigt at antage, at der foreligger et gammelt navn på -lev, ikke mindst i betragtning af, at der lige syd herfor ligger et navn, der med større ret er blevet tolket som et -lev-navn, nemlig Adersleve.

Osterdeich, gd. VSK 1805 *Osterdeich Hallig*; Gst 1858 *Østerdige*; LA *Osterdeich*.

Schnatebüll, Wester- og Mittel- lb. Udat. 1401-50 (RegChr I p. 358) *Westersnatebuttel*; ARTondern 1533 *Westersnatebull*; ARTondern 1537 *Weßnatebull*; ARTondern 1610, RegTondern 1611 *Wester Schnatebull*; Steuerreg 1613 *Die Middel under wester Schnatebüller, Wester Schnatebüll*; Eb 1613 *Wester Schnatebüll*; K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *West- ... Snatebull*; Wittemak 1640 *W. Snatebul*; Mejer 1650 *Snatebull*; Mejer 1652 *Mittel Schnatebull, Wester Schnatebull*; Danckw 86b *Westerschnatebull*; Mejer Altnordfr *Snaboell*; 1653 SA A XX nr. 3035 *tho Middel Snatebul, Wester Snatebul*; Reg 1712 *Wester Schnatebüll*; DAtl VII 318 *Vester-Snatebøll*; VSK 1805 *Vester Schnattebyl*; Schröder II 245 *Schnatebüll, Wester-*; Gst 1858 *Vr Snatteböl*; Kok II 362 *Snatebøl*; Trap *Vester Snattebøl*; Kat *Dorf Wester Schnatebüll*; LA *Wester-Schnatebüll*; SchmPetOF p. 138 *Wēster-Snåtebel*; SchmPetK *Wēster-Schnåtebel*; NissenWb 47, 843 *Wester:Snotebüll, Westersnōtebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Schnatebüll (fr. Snotebell)*; Opt 1935 fris. ['ve·sdɑɹ 'sno·dəbʏ̀l], nty. ['vèsdɑɹ 'snå·dəbʏ̀l]. — Se under Schnatebüll, Oster- i Læk s.

Stedesand, lb. LibCens 1462 Quellens IV 205, 259 *Stedessand, Stedezant*; Kirkeklokke 1462 DAtl VII 319 *dat Karspel Stedesand*; RegFlensb c. 1470 *Stedesant*; Zinsb 1509-15 ... *edesant, Stedsant*; 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 163) *Stedesant, Stedesanth*; ARTondern 1533 *Stedtsandtt*; ARTondern 1535 *Stetsandt*; ARTondern 1537 *Stetsandtt*; ARTondern 1540 *Stettssandt*; 22/1 1542 SA C XX 1 nr. 498 *tho Stedesandtt* jfr. SlesvProv III 282; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *Stedesant*; ButterReg 1560 *Stedtsandt*; 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *tho stedesant, tho stesant*; Dok 1565 (17. årh. SA A XX nr. 3245) *in dem nyen Koge twischen Trollebull vnd Stersen*; RegTondern 1580 *Stedesant*; Vorteknisse 1581 NdfriesJahrb XIV 67 *Stadtsandt Karke*; DomcapReg 1586-87 *Stedesand, Stedtsandt*; ARTondern 1594 *Stede sandt*; ARTondern 1610 *Stedesandtt, Stedesandt*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Ocksleff vel Stedesandt*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Stetsant par. Ocksloff*; RegTondern 1611, Steuerreg 1613, K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Stedesandt*; K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Stedesand*; ARTondern 1640 *Stedsandt, Stedesandt*; Wittemak 1640 *Stedesant*; Mejer 1644 I *Stede Sandt*; Mejer 1648, Mejer 1649, Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer 1652 *Stedesandt*; Danckw 86b *Stedesandt, Stedesandt Kirche*; Heimreich 1666 p. 462 *Stedsand*; Reg 1712 *Stedesand*; DAtl VII 313, 317 *det forrige Domcapitels-Fogderie Stedesand, Stedesand Kirkeby*; VSK 1805 *Stedesand B. K. og M.*; Schröder II 310, JensenStat p. 497, Gst 1858 *Stedesand*; Lyngby *Stęsön*; Kok II 373 *Stedesand (Stessand)*; Trap *Stedesand* (i det danske Folkesprog siges Strøsand); Kat *Dorf Stedesand*; LA *Stedesand*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Stedesand (fr. Stesönj)*; NissenWb 47 *Stesönn'*; SchmPetOF *Stedsönj, Stedesand*; SchmPetK *Stēsönj*; Opt 1935 da. [sdrø'sa:ŋ, sdro'sa·ŋ, sde'sa·ŋ], fris. [sde'sönj], nty. [sdæ·d'sand]. — Den sidstanførte da. udtaleform svarer hvad forleddet angår til den frisiske og er muligvis påvirket af denne. Efterleddet har i den første danske udtaleform en overlængde på vokalen, som svarer til en ældre tostavelsesform -sande; jfr. udtalen af Broweg ovfr. Forleddet er identisk med efterleddet i det gamle stednavn Klintringsted, altså subst. *sted* i betydningen „bosted", se i øvrigt bd. X. Efterleddet er sand eller sande „sandstrækning", se bd. X. Jfr. Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 og Hansen i NdfriesMitt II 191. Den da. udtales [*sdrø*]-, [*sdro*]- er muligvis påvirket af et appellativ **strygsand* „areal udsat for sandflugt", måske med imper. af verbet stryge som forled; dette verbum kan bl. a. betyde „flytte eller fjerne noget i eller ved en glidende bevægelse" (ODS stryge 2.4), og med ordet sand som objekt kan det tænkes anvendt om vinderosion. Strygsand forekommer som stednavn i Nørre-Løgum, DS V 460 og i Medelby s., se p. 158. Et tidligt eksempel på denne udtaleform er muligvis skriveformen stricksant i udkast til 10/5 1562, se under Strygsand i Medelby s.

Steinberg, hs. Opt 1935 fris. ['sdin,bæ^{t}·əri], nty. [sde·n-,ba·x]. — I Störtewerkskoog.

Steinighörn, hs. Opt 1935 fris. [sdini'hɛ·ɔɹn], nty. [sde·ni-'höɹn]. — Naturnavnet Steinighörn i Störtewerkskoog.

Störtewerkerhof, gd. VSK 1805 *Stortewerker Hof*. — I Störtewerkskoog.

Süderdeich, hs. Schröder II 337, JensenStat p. 497, Kat, LA *Süderdeich*; SchmPetK *Sö'erdick*; Opt 1935 fris. [sỳrəɹ'dìg], nty. [sy·dəɹ'dig]. — Identisk med *Ap e Dik* ovfr.

Trollebüll, gde. Flensborg Vor Frues købmandsgilde 1441-1460 Nyrop Gilde- og Lavsskraaer I 592 *to Truelbul*; Dok 1553 SA A XX nr. 3244 *dem gude troldebul, vp trolbul*; Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *Trollebull*; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *westertrollebüll, Ostertrollebüll*; Dok 1569 (kopi SA C XII 1 nr. 341) *Nordttrollebull*; RegTondern 1580 *Trollebul*; Dok 1587 SA A XX nr. 3244 *tho Trolbull*; Dok 1591 *vann Trolebull*; Dok 1593 *vp suder trolbul vund nort trolbullinger velt marcke*; Dok 1593 SA A XX nr. 994 *Trullebull*; ARTondern 1594 *Trollebul*; Dok ca. 1598 SA A XX nr. 3244 *tho Trolliebull*; ARTondern 1610 *Trolbull*; RegTondern 1611 *Trollbüll*; ARTondern 1612 *Trollebull*; Eb 1613 *Trolbüll*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8 *Trollbull*; K i SaxNordergoeßH 1637 efter fol. 1 *Trollebull*; Wittemak 1640 *Trobul*; Mejer 1644 I, Mejer Altnordfr *Trolbull*; Mejer 1648 *Trelbull*; Mejer 1652 *Trolbul*; Danckw 86b *Trollbull*; SchuldprotKarrhd 1698 *zu Trollebüll, in Trollebül*; Kirkeb 1700 *Trolbüll*; Dok 1700 (samt. kopi SA A IV nr. 689) *derer Vier Köthener zu Trollebüll*; SchuldprotKarrhd 1704 *Norden Nord Trollebüll*; Reg 1712 *Trolbüll*; SchuldprotKarrhd 1749 *Trollebüll, Süd-Trollebüll*; DAtl VII 318 *Trolbøll ... siges i gamle Dage at have hedet Troyborg*; VSK 1805 *Nord Trollebyl, Syd Trellebyl*; Schröder II 323 *Norder-Trollebüll, Süder-Trollebüll*; JensenStat p. 497 *I Stellen, die Trollbüll heißen*; Gst 1858 *Troldböl*; Kok II 415, Trap *Troldbøl*; LA *Trollebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Trollebüll (Trollebell)*; Jabben p. 56 *Trōlebyl*; SchmPetOF p. 141 *Trōlbel deutsch Trollebüll, 2 Werften*; SchmPetK *Trōlebel*; NissenWb 47 *Trolebüll*; Opt 1935 da. [troḷ·bøl, ˈtroḷ·bøl], fris. [tro·ləbʏ̀l], nty. ['trùlə,bʏ̀l]. — Bebyggelsen, der ligger på to værfter i den sydlige del af Störtewerkskoog, ca. 3 km syd-

vest for Stedesand, er ældre end kogens inddigning i 1544 og må altså være anlagt på en hallig, jfr. DAtl VII 318. Skriveformen med forleddet Trole- (1591) stemmer overens med den fris. udtales [*tro·lə*]-, der igen stemmer overens med den af Jabben p. 56, 73 anførte fris. udtale *tro·lə* af det fællesgerm. ord *trulla „ondt væsen", oldn. troll; denne tostavelsesform er dog tvivlsom, påvirket af stednavnet, jfr. at Bøkingherredsdialekten ifl. Bauer p. 35 har enstavelsesformen *thròl* som forældet ord. De øvrige skriveformer stemmer overens med såvel den danske som den frisiske udtale. Det er næppe muligt at afgøre, om navnet er opr. dansk eller fris. I Nordslesvig er stednavne med Trold-, Trolde- som forled hyppige. Navnet hænger muligvis sammen med bebyggelsens isolerede og farefulde beliggenhed. Skulle navnet opr. være fris., kunne man måske sammenstille Bøkingherredsudtalen, hvor o̩ ifl. Bauer p. 13 klangligt står u nær, med den ældste skriveform Truel-.

NATURNAVNE

Stedesand

Adensfenne. Kapb 1740 *Jn Ade Mombßens Hohe Fenn*; SchuldprotTond.Marschh. 1756 *Adens Fenne.*

Adersleve. RegFlensb 1601 *Aderschleue Veldtmarckett, auff Aderschleue feldt*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Aders Leben Feld*; SchuldprotKarrhd 1699 *1 dbt· Landes auf Aderschleff, in die stehr fenn genandt*; Reg 1712 *Die Kirche in der Enge bekombt von 2 Dehmat Meede auff oderßleff Feld 2 ß*; Kirkeb 1732 *Auff Aderleven*; Kaufprot 1759, Fennenbuch 1821 *auf Adersleben*; Kat *Adersleben Koog*; LA *Adersleben*; SchmPetOF p. 142 *7. Adersleben. Nach einem zu Hadersleben abgeschlossenen Teilungsvertrage benannt.*(?); SchmPetK *Adersleben*; Opt 1935 fris. [*'òrəɹˌslä·q, 'å·dəɹsˌlæ·ᵇm*], nty. [*å·dəɹsˌlæ·bm*]. — Den førstanførte fris. udtale betyder „ydre slik". Om navnet se i øvrigt under bebyggelsesnavne.

Alensfenne. SchmPetK *Alensfeen*; SchmPetOF p. 141 *Ålensfeen, Ålmånsfeen, Jedermannsfenne.* — Alensfenne er en del af Broham, medens Allemannsfenne, som SchmPetOF p. 141 sammenblander det med, ligger længere mod øst. Forleddet Ale betyder muligvis „bedstemoder", jfr. Alensfenne i Störtewerkskoog.

Allemannsfenne. Kat *Allemannsfenne*; SchmPetOF p. 141 *4. Ålensfeen, Ålmånsfeen, Jedermannsfenne*; Opt 1935 fris. [*'òləˌmo·ns*], nty. [*aləmans*].

Alte Landstrasse. Kat *alte Landstrasse.* — Den gamle landevej over Klintum til Læk.

Alter Koog. SchuldprotKarrhd 1726 *in der Wester Kuhfenne belegen in dem alten Koeg bey Stedesand.*

Bahnensham. Reg[3] 1739 *Bahnens Hamm, Bahne Evenß-Hamm, Bahne Evenßens kl. Hamm*; Reg[4] 1739 *Bohnens Hamm*; Kat[1] 1746 *Bahnens Hamm*; Kat[2] 1746 *Bohnens Hamm Auff Hundebull*; Reg 1813 *Bahne E...ßens Ham*; Eb 1846 *Bahne Ewersens Hamm*; Eb 1860 *Bahnens Hamm.* — Mandsn. *Bahne. Ham* se bd. X.

Bargumer Dik. Kat *Bargumer Deich*; Opt 1935 fris. [*'bäi·ùməɹ 'dig*], nty. [*'ba·qumə 'dig*].

Bolsig. KI 1782 *bey Bollziel*; Kirkeb 1732 *Bey Bollziehl*; Fennenbuch 1821 *Mittel Bohlsiehl.* — Subst. nty. *Boll* „planke" og nty. og fris. *Sil* „sluse". Jfr. bd. X under sil.

Borsham. C. 1650 KMahnb[3] *in borsham, borstham.* — Måske af subst. fris. borst „bryst"; *ham* se bd. X.

Brede. Kirkeb 1732 *Ein Brede Norden Johan Carstensens Haus.* — Jfr. *Breding* ndfr.

Breding. KI 1782 *Breding*; Kat *Breding Norden, Breding Osten*; SchmPetOF p. 142 *3. Brıdinge, Breite Wiese*; Opt 1935 fris. [*dè bridiŋə, dè bridiŋs*], nty. [*de bre·diŋ, de bre·diŋs*]. — Agerstykker nær ved byen. Ifl. Opt 1935 betyder navnet „bred ager, dvs. dobbelt ager", og ikke som SchmPetOF anfører, „bred eng".

Broham. C. 1650 KMahnb[3] *by de broham*; Reg[3] 1739 *Jn Brohamm, Jn Kleine Brohamm*; SchuldprotNebenbuch-Tond.Marschh. 1739 *die so genandte Brohamme, Kleine Brohamm*; Reg[4] 1739 *Brohamm*; Kat[1] 1746 *Brohamm, Kleine Brohamm*; SchuldprotTond.Marschh.[1] 1766 *Brohham*; Reg 1813 *Klein Broham, Brohanm*; Eb 1846 *Brohamm, klein Brohamm*; SchmPetOF p. 141 *3. Brŏhamm, Hamm an der Brücke*; SchmPetK *Brohåmm.* — Marskareal syd for broen ved Broweg. Om *ham* se bd. X.

Bräge. KMahnb 1697 *bey der Bräge genandt.* — Etymologien er uvis.

Christian Momsen Ham. C. 1650 KMahnb[3] *Christian Momsen Ham.*

Drift. Opt 1935 fris. [*drafd*], nty. [*de drıfd*]. — Små veje, der forbinder gårdene med den gamle hovedgade, der går midt gennem byen i retningen øst-vest. Subst. kærherredsfris. draft „drift", samme ord som wiedingherredsfris. drëft, f., der bl. a. betyder „schmaler Weg der als Viehtrift zur Weide dient" (JensenWb).

Drøgbrüdj. Opt 1935 fris. [*'drø·gˌbryd̨*], nty. [*'drø·xˌbro·ds*]. — Små arealer øst for vejen fra Stedesand mod syd. Navnet betyder „tørt brød"; i den tyske udtale står navnet i plur.

Edensham. Reg 1722 *Edens Hamm*; Reg[3] 1739 *Edens Hamm*; Kat[2] 1746 *Edens Hamm*; SchuldprotNebenbuch-Tond.Marschh. 1775 *Edensham*; Reg 1813 *Edens Hamm*; Eb 1846, Eb 1860 *Edenshamm.* — Mandsn. *Ede.*

Grüner Weg. Kat *grüner Weg.*

Haiensham. Reg[3] 1739 *Hayens Hamm*; Kat[1] 1746 *Hayens Hamm auf Hundebull*; Reg 1813 *Hayens Ham*; Eb 1846 *Haiens-Hamm.* — Mandsn. *Haie* (DgP I).

?Heueslot. C. 1650 KMahnb[3] *by heueslot.* — På Hundebüll.

Hogefenne. KMahnb 1697 *Ade Nomsens Hoge fenn, in Ade Nomsens Hogefenn suden den Browech*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *Ade Jacobsens Hohe Fenn*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1775 *die Hohe Fenne*; Reg 1813 *Adde Nommßens hohe Fenn*; Eb 1846 *Adde Nommensens hohe Fenne.*

Hundebüll. Dok 1527 (Kopi SA A XX nr. 2618) *vp Hundebull*; Steuerreg 1613, Eb 1613 *auf Hundebüll*; Kat 1627 *vp Hundebull*; ca. 1650 KMahnb[3] *up Hundebull*; ca. 1650 KMahnb[7] *in hundebull*; KMahnb 1697 *Süderhundebull, auff Hundebull*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Oster Hundebüll*; Reg 1722 *Hundebüll Osten der Auw*; Kirkeb 1732 *Auf Oster Hundebüll*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1734 *Hundebull*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *Hundebüll*; Reg[3] 1739 *Auf Oster Hundebull, Auf S. Hundebüll, Auf Hundebull*; SchuldprotKarrhd 1739, Kapb 1740 *auf Hundebull*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1744 *auf Suder Hodebull, Hundebuhl, Hünnebüll*; SchuldprotKarrhd 1753 *auf Hundebüll*; SchuldprotTond.Marschh. 1754 *auf S Hennebüll*; KI[1] 1763, SchuldprotNebenbuchTond. Marschh. 1775 *Hundebüll*; KI 1782 *auf Hondebüll, auf Hundebüll*; Dok 1792 SA C VI 1 nr. 277 *Hunnebüller Kog*; VSK 1805 *Hundebul Kog*; Reg 1813 *Hundebüll*; Eb 1846 *auf süder Hundebüll*; Gst 1858 *Hundebölkog*; Kat *Hundebüller-Koogs-Wiesenland*; LA *Hundebüller Koog*; NissenWb 32 *eine grosze schlage landes, welche Hunnebüll heiszt, dessen büll (dorf) längst zu grunde gegangen* . . .; NissenWb 2076 *de Hunnebüllinge-Kugh*; SchmPetOF p. 140 *6. De Hünneböllinge Kuug, Hunnebüller Koog*; SchmPetK *Hünneböllinge-Kuug*; Opt 1935 fris. [*'hùnəbʏləɹ 'kux, 'huˑq 'hùnəbʏl, 'sörəɹ 'hùnəbʏl*], nty. [*'hùnəbʏləɹ 'koˑx, 'hoˑqə 'hùnəbʏl, 'syˑdəɹ 'hùnəbʏl*]. — Dyrenavnet fris., nty. el. da. *hund.*

Hunwertsham. Reg[4] 1739 *Hunwertz Hamm, Hunwertz Hamm*; SchuldprotTond.Marschh. 1752 *Hunwertz-Hamm*; Eb 1860 *Hunwerts Hamm.* — Mandsn. nty. og fris. *Hunwert* (DgP I under Hunwarth, kun fra Sydslesvig).

Ivernsham. Reg[3] 1739, Reg 1813 *Jverns Hamm*; Eb 1846 *Jwerns-Hamm*; Kat[1] 1746 *Jverns Hamm auf Hundebüll.* — Enten gen. af det nord. mandsn. Ivar eller gen. af det fra fra. indlånte mandsn. *Ivan*, idet ern kunne være nty. gengivelse af -an.

Janenstoft. Kat *Ianen's Toft*; Opt 1935 fris. [*'jɔˑnəns 'tùfd*], nty. [*'janəns'tùfd*]. — Lille stykke agerjord ved Stedesand. Gen. af mandsn. *Jane.*

Jannesham. SchuldprotKarrhd 1698 *auf Aders Leben Feld in Jannes Ham*; Fennenbuch 1821 *in Jannenshamm.* — Det fris. mandsn. *Janne* (af Johannes).

Jensensham. KMahnb 1697 *Jeßens Hamm, Jesens Hamm, Jessens Hamm auff Hundebull*; SchuldprotNebenbuchTond. Marschh. 1734 *in den Sogenandten Jensens Hamm*; Reg[3] 1739 *Jenßens Hamm*; Kat[2] 1746 *Jenßens Hamm Auf Hundebüll*; SchuldprotTond.Marschh. 1752, Eb 1860 *Jensens Hamm.* — Gen. af det fris. mandsn. *Jense* (Winkler).

Jes Christiansens Ham. SchuldprotTond.Marschh. 1746 *Jeß Christians Hamm*; SchuldprotTond.Marschh. 1747 *Jeß Christiansens Hamm*; SchuldprotTond.Marschh. 1769 *Jess Christiansens Hamm*; SchuldprotTond.Marschh. 1777 *Jeß Christiansens Hamm.* — Om *ham* se bd. X.

Jyttesee. Ca. 1650 KMahnb[3] *by Jutthe See*; Kat *Iütte Warf und See*; NissenWb 32 f *Juttewarf . . . lag an einem tiefen see, der Jüttesie heiszt. Hier hat der Jütte (Jòtnar, Eote-Riese) gewohnt, bei dem Odin Weisheit schöpfte*; NissenWb 2637 *Awestrige de Jüttewèarf hāt dat lȯnn': Jüttesie*; SchmPetK *Jüddesie*; Opt 1935 fris. [*jydə 'siˑɜ, jyḏə'si*], nty. [*jydə'seˑ*]. — Ganske lille lav fenne i Hundebüller Koog. Om forleddet se under Jyttewearf ndfr. Efterleddet er fris. *siˑə*, sī „sø" (Jabben p. 43 og p. 102).

Jyttewearf. KMahnb 1697 *bey Jutte Warff auff Hundebull*; Reg 1722 *Jütte Warff*; Reg[4] 1739 *Auf Jütte warff*; Kat[2] 1746 *Jütte Warff*; Eb 1860 *Jüttewarf*; NissenWb 32 *Eine fenne davon [auf Hunneb] . . . heiszt noch heutiges tages Jüttewerf d. i. Riesenwerfte und lag an einem tiefen see, der Jüttesie heiszt [s.d.]*; NissenWb 2637 *Jüttewèarf*; SchmPetOF p. 141 *11. Jüttesi und Jüttewearf, J. Riesenampfer, si See, wearf Werft*; SchmPetK *Jüdswiarf*; Opt 1935 fris. [*jyḏə'väiˑɜɹv, jȳdə'väiˑɜɹf*], nty. [*jydə'vaˑf*]. — Forleddet er optegnet dels med ḏ, dels med d (svarende til de ældre skriveformers tt). Hvis udtalen med ḏ lægges til grund, må det opfattes som lig med et plantenavn, der kendes fra wiedingh.fris., *jyd*, f. „Riesenampfer" (JensenWb), sål. SchmPetOF. Hvis derimod udtalen med d lægges til grund, kan forleddet tolkes som folkenavnet glda. *Iūti* „jyde"; dette ord anvendes bl. a. som personnavn, og som sådan indgår det i det 3 gange forekommende danske landsbynavn Jyderup; en sådan tolkning må ligge til grund for en kommentar i Opt 1935: „Her har man græsset jysk kvæg". Et tidligt indlånt glda. Iūti skal blive til *i̯ytə i fris., jfr. Jabben p. 59. En anden mulighed er kvindenavnet glda. Jutta, se DgP I 105. Om efterleddet *wearf* se bd. X.

Kalshörn. KMahnb 1697 *bey Kalls Horn*; Reg[4] 1739 *Jn Kleine Kals Horn*; Reg[3] 1739 *Jn Große Kals Horn*; Kat[1] 1746 *Große Kals-Horn*; Eb 1860 *Katzhörn, Großkatzhörn.* — Måske gen. af mandsn. glda. *Kalf.*

Kammerskoog. Kirkeb 1732 *in kaamers Koeg*; KI 1782 *im Kammers-Kooge*; Kat *Kammerkoog*; NissenWb 608 *Kåmerskug . . . vielleicht Kämmererskoog*; SchmPetOF p. 141 *8. Kamerskuug. Psn,? Vielleicht Kammerrats*; SchmPetK *Kamers-Kuug*; Opt 1935 fris. [*'kɔˑməɹˌkux*], nty. [*de 'kaməɹˌkoˑx*]. — Et lille stykke agerjord vest for byen, bl. a. anvendt til hørtørring. Subst. kammer anvendes også i Nordslesvig til at betegne små arealer, lige som andre betegnelser for værelse, for eks. Kleve, Pissel, Dørns, se DS III 10, 150.

Kofenne. DomCapEb 1638 *in der Kuhe Venn*; ca. 1650 KMahnb[3] *in Snattebull Kohfenne*; DomCapEb 1661 *in der Kuhe-Venne*; Tax 1697 *de Kohfenne, Jn de Koh Fenne*; Dok 1701 *der Schnatebüller wester Kuhfenne*; Reg 1712 *die Kuhfenne*; SchuldprotKarrhd 1726 *in der Wester Kuhfennen belegen in dem alten Koeg bey Stedesand*; Kirkeb 1732 *Die Nordere Kuhfenne, Die Südere Kuhfenne*; KI 1782 *die südere Kuhfenne, die nordere Kuhfenne*; Kat *Kuhfennsweg, Norder-Kuhfennen, Süder Kuhfennen*; NissenWb 729 *Narder-an Sôther-Küfene*; SchmPetOF p. 141 *7. Kůfeene, nōr'r-, sö'er- Kuhfennen*; SchmPetK *Norder-, Sö'er-Küfeene*; Opt

1935 fris. [*dè ˈnùɹdəɹ ˈkỳˌfe·nə, dè ˈsỳrəɹ ˈkỳˌfe·nə*], nty. [*de ˈnùɹdəɹ ˈko·ˌfèn·, de ˈsy·dəɹ ˈko·ˌfèn·*].

Kohldammer Koog. Dematreg Tondern 1581 *Koldendam Koch, Binen den Koldendam*; Teichs-Ordnung 1619 *des Storttewercks- und Colldambs Köges Eigere*; Fennenbuch 1821 *im kleinen Kohldammer-Kooge.* — Se under Kohldammer Koog i Risum s., Bøking h.

Koogsweg. Kat *Koogsweg.* — Vejen gennem Kohldammer Koog til Risum.

Kornkammerkoog. Opt 1935 fris. [*ˈkùɹnkɔ·məɹˈkux*], nty. [*ˈkùɹnkå·məɹ ˈko·x*]. — Areal ved siden af Kammerskoog ovfr., men langt fra Kornkoog ndfr.

Kornkoog. Kirkeb 1732 *in den kleinen Korn Koeg*; KI 1782 *im kleinen Korn-Koeg*; Kat *Kleiner Kornkoog*; SchmPetOF p. 141 *6. Koornkuug, āster-, wēster- Kornkoog*; SchmPetK *Wēster-, Āster-Koornkuug*; Opt 1935 fris. [*jỳ ˈkoɹnˌkux*], nty. [*de ˈkùɹnˌko·x*]. — Agerjord i Hundebüller Koog.

Krummhearn. U 1795, Dok ca. 1800 Bargumer Koogsarch. *Krumhörn*; Fennenbuch 1821 *süden der Krummhörn*; SchmPetK *Krumhiarn.* — Del af Adersleve.

?Krökmose. SchmPetOF p. 142 *6. Krökmoose*; Opt 1935 fris. [*krøbˌmo·zə*], nty. [*krỳbmå·ɹ*]. — Lille areal øst for byen. Forleddet er uvist.

Krølsbüll. Reg[3] 1739 *Auf krölsbüll*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *auf Krölsbüll*; Kapb 1740 *Auf Krölsbull*; Kat[2] 1746 *Krölsbull Auff Hundebull*; Kat[1] 1746, Reg 1813, Eb 1846 *Krölsbüll*; Eb 1860 *Kröllsbüll*; SchmPetOF p. 141 *5. Krelsböll*; SchmPetK *Krellsböll.* — Marsk syd for Broweg. Forleddet er sandsynligvis gen. af et tilnavn. Om *büll* se bd. X.

Kurze Fennen. Kat *Kurze Fennen.*

Kösterhamm. SchmPetOF p. 141 *10. Kösterhamm, Küsterhamm*; SchmPetK *Kösterhåm.* — Fris. *Köster* „degn". Om *hamm* se bd. X.

Lang acker. Kat *Lange Ackern*; NissenWb 710 *Lungekere*; SchmPetOF p. 142 *1. Longeker, Langacker*; SchmPetK *Longēker*; Opt 1935 fris. [*lùŋˈe·gəɹ, lùŋˈe·gərə*], nty. [*laŋˈagəɹ, laŋˈagəɹn*]. — Agerjorden nord for byen.

Lütjehamm. SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *Karsten Andersens Kleine Hamm*; Kapb 1740 *Jn Karsten Anderßens Kleine Hamm*; Fennenbuch 1821 *in Lütje Hamm*; Eb 1846 *Ede Volguardsens kleine Hamm, Karsten Jensens kleine Hamm.* — Adj. fris. *letj* el. nty. *lütt* „lille". Om *ham* se bd. X.

Læk Å. Kat *Lecker Aue*; SchmPetOF p. 140 *1. Leekstruum, die Lecker Au*; Opt 1935 fris. [*de ˈle·gliŋə ˈsdrum*], nty. [*de ˈlègəɹ ˈsdro·m*].

Martensfenne. KMahnb 1697 *in Martens Fenne, in Martens Fenn*; Reg[3] 1739, SchuldprotNebenbuchTond. Marschh. 1739 *Martens Fenn*; Kapb 1740 *Jn Martens Fenn*; Kat[1] 1746 *Martens Fenn*; SchuldprotNebenbuchTond. Marschh. 1775 *Martens Fenne.* — I Hundebüller Koog. Gen. af mandsn. *Marten.* Om *fenne* se bd. X.

Martensham. KMahnb 1697 *Martens Hamm bey Süderhundebull*; Reg[3] 1739, SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739, Kat[1] 1746, Reg 1813 *Martens Hamm*; Eb 1846 *Martens-Hamm.* — Forleddet er gen. af mandsn. *Marten.* Om *ham* se bd. X.

Mittelsteham. Reg 1722 *Jn der Mittelste Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739, Reg[4] 1739 *Jm Mittelsten Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1744 *im Mittelsten Hamm auf Hundebul*; Kat[1] 1746 *Jm Mittelsten Hamm*; Kat[2] 1746 *Jm Mittelsten Hamm*; Eb 1846 *in der mittelsten Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond.-Marschh. 1778 *mittelste Hamm*; Reg 1813 *Jm Mittelsten Ham*; Eb 1860 *im mittelsten Hamm.* — Om *ham* se bd. X.

Musenborg. KMahnb 1697 *in Mußfenne Süden den Browech bey Schnatebuller Feld, auff Musenborch oder in der sogenandten Mußfenne*; Reg[3] 1739 *Auf Mußenburg, Auf Oster Mußenburg*; Reg[4] 1739, SchuldprotNebenbuchTond.-Marschh. 1739, Kapb 1740 *Auf Mußenburg*; Kat[1] 1746 *auf Oster-Mußenburg, Mußenburg*; Kat[2] 1746 *Auff Mußenburg Auff Hundebull*; SchuldprotTond.Marschh. 1774 *Mußenburg*; Eb 1846 *bei Mußenburg*; Eb 1860, Kat *Musenburg*; SchmPetK *Musenborig*; Opt 1935 fris. [*ˈmu·zənˌbôɪ̯*], nty. [*ˈmu·zənˌbôɹx*]. — Støder op til Musenborg i Wester-Schnatebüll, se dette.

Musfenne. — Se under Musenborg.

Möhlenfenne. Opt 1935 fris. [*jỳ ˈme·ləˌfe·n*], nty. [*de ˈmö·ləˌfèn*].

Neundemat. Kirkeb 1732 *Auff Aderleven in der so genandte Neun Demath*; KI 1782 *in den sogenannten Neundematen.* — Om *demat* se bd. X.

Nieham. KMahnb 1697 *in Neuehamm, in dem Neuen Hamm auff Hundebull*; Tax 1697 *Jn de Niehamm*; Reg 1712 *in Nieham*; Reg[3] 1739 *Jn Neue Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *Jn Neun Hamm, neue Ham*; Kapb 1740 *Jn wester Neue Hamm, Jn oster Neue Hamm, Jn Neue Hamm auf Hundebull*; Kat[1] 1746 *Neue Hamm auf Hundebüll, Oster Neue Hamm, wester Neue Hamm*; Reg 1813 *Jn neuen Hamm*; Eb 1846 *neue Hamm.* — Om *ham* se bd. X.

Niekoog. SchuldprotKarrhd 1700 *in Niekoeg*; Kirkeb 1732 *in der Neuen Koeg*; KI 1782 *im Neuen Koeg*; SchmPetK *Nei-Kuug*; Opt 1935 fris. [*na·jəˈkux*], nty. [*ny·əˈko·x*]. — Agerjord nord for Stedesand. Den nederty. udtale med *y* skyldes påvirkning fra da. ny; Mensing anfører kun formen ny· fra Angel, jfr. Boch, Niederd. auf dän. Substr. p. 30. Om *koog* se bd. X.

Niemeed. Reg[4] 1739 *Jn die Neue Meed*; Kat[2] 1746 *die Neue Meed Auff Hundebull*; Eb 1860 *Neu-Meed*; SchmPetK *Neimedj.* — Om *meed* se bd. X.

Norden dem Weg. Kat *Norden dem Weg.*

Ochsenfenne. SchuldprotKarrhd 1698 *in der Ochsen fenne*; SchuldprotKarrhd 1699 *in die Oxen Fenne*; Reg[4] 1739 *Hanß Peterßens Ochsenf.*; Kat[2] 1746 *Hanß Peterßens Ochsen Fenn*; SchuldprotKarrhd 1753, Kat *Ochsenfenne*; Opt 1935 nty. [*de ˈòsənˌfèn*]. — Samme areal som Stierefenne ndfr. Subst. okse (ōksə) forekommer i frisisk synonymt med stiere (Jabben p. 48 og p. 66); JensenWb under Oks bemærker, at stiere er hyppigere end okse. I dette tilfælde kunne man opfatte Ochsenfenne som den tyske oversættelse af det frisiske navn Stierefenne; men det følgende frisiske navn *Oksewearf*, der betegner et lille areal i Stierefenne/Ocsenfenne,

tyder snarere på, at begge navne er frisiske med to synonymer som vekslende forled.

Oksewearf. SchmPetOF p. 141 *12. Oksewearf Ochsenwerft*; SchmPetK *Oxe-wiarf.* — Se under Ochsenfenne ovfr. Om *wearf* se bd. X.

Paie Brodersens Hamm. Reg[3] 1739 *Pay Broderßens Hamm.* — I Hundebüller Koog. Mandsn. fris. *Paie* og slægtsn. *Brodersen.* Om *ham* se bd. X.

Pastoratenfenne. SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *Jn des Herrn Pastoren Fenne*; Reg 1813 *Jn dH. Pastorahten Fenn*; Eb 1846 *die Pastoraten-Fenne.*

Peter Jessens Fenne. Reg 1813 *Peter Jesßens Fenn*; Eb 1846 *Peter Jessensfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Peter Jessens Hamm. Eb 1846 *Peter Jensenshamm.* — Om *hamm* se bd. X.

Pferdehack. Reg[3] 1739 *sein eigen pferde Hack, Jenß Jenßens pferde Hack, Olde Nickelßens pferde Hack, Bahne Evenßens pferde Hack*; Kat[1] 1746 *Olde Nickelßens pferde Hack, Olde Nickelßens pferdehack, Bahne Evenßens pferde Hack auf Hundebull*; Reg 1813 *Olde Nickelses Pferde Hack, Jens Jenßes Pferdehack, Edleff Albertßens Pferde Hack, Dierck Hanßes Pferde Hack, Ade Nickelßens Pferdehack, Ade Claußens Pf. Hack*; Eb 1846 *Edlef Albertsens Pferdehakk, Dirk Hansens Pferdehakk, Olde Nikkelsens Pferdehakk.* — Efterleddet er muligvis subst. nty. *Hock*, n., der bl. a. anvendes om „die Verschläge auf Viehmärkten und Verladestellen, in die Pferde, Kühe und Kleinvieh gesperrt werden" (Mensing), her måske anvendt om små indhegnede græsningsarealer. Skrivemåden med a gør denne tolkning meget usikker; det kan dog nævnes, at Mensing anfører en udtale Haak fra Eiderstedt. Ordet hok kendes også i nordslesvigske stednavne, se DS III p. XXXIII under Hok.

Porrensfenne. Reg 1722 *Parens Fenne*; Reg[4] 1739 *Norder Pahrens Fenn, Süder Pahrens Fenn*; Kat[2] 1746 *Süder Pahrens Fenn*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1768 *Süder Pahrens Fenne*; Reg 1813 *Norder Pahrens Fenn, Süder Pahrens Fenn*; Eb 1860 *Norder-Pahrens-Fenne*; SchmPetK *Porensfeen*; SchmPetOF p. 141 *13. Porens Psn.? oder von Porre Schachtelhalm?*; Opt 1935 fris. ['pʉ̀ns‚fe·n], nty. [*de* 'pʉ̀ns‚fèn]. — Måske af plantenavnet fris. *porre* „equisetum, padderokke".

Raadefenne. Reg[3] 1739 *Jn die Raade Fenn.* — Nty. *Raade* „rydning", se Mensing IV 31 under Rade. Beliggenheden er uvis.

Reet. DomcapEb 1638 *die 2 d. Wischland aber werden Rethland genand daruon die besitzer kein Heuw bergen konnen*; Kat *Reed*; Opt 1935 fris. [*dè räi̯·d̤, dè räi̯də*], nty. [*de ra̤id, de ra̤idən*]. — Lav agerjord øst for byen. Nty. *Reet* „tagrør, phragmites communis".

Rundehamm. Reg[4] 1739 *Jn Runde Hamm*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1744 *Rundeham auf Hundebuhl*; Kat[2] 1746 *Runde Hamm*; Eb 1860 *im runden Hamm.* — Tysk oversættelse af Trindeham ndfr.

Siebendematsfenne. Reg[4] 1739 *Jn die 7 dbts Fenne*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1739 *die 7 Dehmaths Fenne*; Kapb 1740 *Jn die 7 Dehmaths Fenne*; Kat[1] 1746 *die 7 Dbts Fenne, die Sieben Dehmaths Fenn*; Kat[2] 1746 *die 7 dbts Fenn*; SchuldprotTond.Marschh. 1756 *in der 7 Demaths Fenne*; Reg 1813 *Jn der 7 dbt Hamm*; Eb 1846 *die 7 dematsfenne.*

Siekland. Ca. 1650 KMahnb[3] *up Sicklandt, up Sickelandt, indt Sickslant.* — Om *siek* se bd. X.

Sieksloot. Ca. 1650 KMahnb[3] *by Syckslott, up Hundebull by Syckesloth.* — Om *siek* og *sloot* se bd. X.

Saltbrücke. Reg[3] 1739 *Jn die Solt Brücke, Jn die Sold Brücke*; Kat[1] 1746 *die Soltbrücke auf Hundebull.* — Formodentlig en af broerne over Læk Å. Forleddet er subst. nty. Solt eller fris. sålt „salt", se Mensing og Jabben. Om nordfrisernes saltfremstilling skriver Danckwerth p. 88: „In dieser Insul (Dagebull), wie auch auff Faretofft und Galmesbull, wird Friesisch Saltz auff folgende Manier gemachet: sie fahren mit kleinen Schiffen hinaus auff die Rivier, und wann es Ebbe ist steigen sie aus auff den Schlick, graben denselben oben ab, biß sie an eine Arth von Erde gelangen, so sie Torricht nennen, selbige ist mohricht und durchgewurzelt: solche Erde führen sie in die Insulen, spreiten sie aus an der Sonnen, und lassen sie dörren, bringen sie darnach in einen Kloß zusammen, stecken Fewr darin und lassen es gleichsam zu Asche verbrennen, was also übrig, wird wiederumb außgespreitet, genetzet und mit blossen Füssen durchgetreten, kleine Steine und was sonsten untauglich heraus gesammelt, wiederumb gedörret, und mit Wasser angegossen, welche Lauge endlich in die Saltzpfanne gethan, und zu Saltz gekochet oder gesotten wird." Fra Galmsbüll, et af udvindingsstederne, måtte vejen over Lindholm til Læk føre over broen ved Broweg.

Sommerdiek. SchmPetOF p. 140 *2. Sammerdick, Sommerdeich*; SchmPetK *Sâmmerdiik.* — Dige langs Læk Å.

Stedesanderdeich. Dok 1651 (1712) SA Abt. 7 nr. 989 *de Olde stedsandiger Dick*; Kat *Stedesanderdeich.* — Diget fra Stedesand mod vest, mellem Hundebüller Koog og Störtewerkskoog.

Stedesand Koog. Steuerreg 1613 *in Stedesand Coegh, in Stedesander Coegh*; SaxEyderst 1636 p. 57 *nach Stedesand Koge.* — Formodentlig identisk med Alter Koog. Om Stedesand se under bebyggelsesnavne.

Steigacker. Kirkeb 1732 *von den Steig Acker.* — Hty. *Steig* „sti", fris. *stix*, d. s. (Jabben p. 50).

Stierefenne. Fennenbuch 1821 *die Stierenfenne*; Opt 1935 fris. [*jỳ* 'sdi·rə‚fe·n]. — Subst. fris. *sdirə* „okse" (Jabben p. 66). Se i øvrigt under *Ochsenfenne* ovfr.

Stærfenne. SchuldprotKarrhd 1699 *1 dbt· Landes auf Adersleff, in die stehr fenn genandt.* — Plantenavnet *stær* „carex", jfr. nty. Stärr, d.s. (Mensing fra Angel).

Süder Rotz. Reg[3] 1739, Reg[4] 1739 *Auf Süder Rotz*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1744, Kat[1] 1746 *Süder Rotz*; Kat[2] 1746 *Süder Rotz, Süder Rutz*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1754 (1763) *Süder-Rotz*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1767, SchuldprotTond.Marschh. 1769, Reg 1813 *Süder Rotz*; Eb 1846 *süder Rotz*; Eb 1860 *Süder-Rotz*; SchmPetK *Sö'ere Raas*; SchmPetOF p. 141 *14. Sö'ere Raas Südere Rodung.* — På Hundebüll. Efter SchmPetOF p. 141 skulle skriveformerne dække over en udtale med langt å plus s, og betydningen være

„rydning"; i så fald må s være udviklet af glfris. ð; men i Kær h. bliver glfris. ð normalt til r, se Jabben p. 81 med eksempler som inf. *bārə* „bade", glfris. bathe, og inf. *skārə* „skade", glfris. skathia. Derfor bør formen Raas hos SchmPet nok anses for dialektfremmed og muligvis fejlagtig. Den gamle skrivemåde Rotz fortolkes rimeligst som plur. på -s af nty. Rott „rydning".

Süderteek. Fennenbuch 1821 *süder Teeck.* — Subst. teik „angeschwemmtes Seegras" (Jabben p. 48), „Strohseil zum Festnähen des Dachreetes" (JensenWb). I den sidstnævnte betydn. er ordet indlånt i de sydvestjy. dialekter, se Feilb. og Bjerrum OrdbFjoldem. under tege.

Trindeham. Ca. 1650 KMahnb[3] *in Tryndeham.* — Adj. fris. *trin* „rund" (Jabben p. 52), glfris. trind (Richthofen). Om *hamm* se bd. X. Jfr. Rundehamm ovfr.

Trinkenshamm. SchuldprotKarrhd 1753 *in Trinckens-Hamm.* — Gen. af kvindenavnet *Trinke.*

Wasserfennen. Kirkeb 1732 *Jn die Gemeine Wasser Fenne*; Reg[4] 1739 *Harcke Bahnßens waßer F, Ade Fedderßens wasser Fenn, Jenß Heickßens wasser F, Die Waßer Fenn bey der Auwen*; Kat[2] 1746 *Die Waßer Fenn bey der Auwen, Adde Fedderßens waßer Fenn*; KI 1782 *in der gemeinen Wasserfenne*; Eb 1860 *Wasserfenne*; Kat *Wasserfennen*; SchmPetOF p. 141 *9. Wâserfeene, Wasserfennen*; SchmPetK *Wâ'erfeene*; Opt 1935 fris. [*dè 'vɔ·rəɹˌfe·nə*], nty. [*de 'vå·dəɹˌfèn·*]. — I den sydvestligste del af Hundebüller Koog. Forleddet er subst. fris. *wâ·rər* „vand" (Jabben p. 77). Om *fenne* se bd. X.

Wegende. Kat *Am Wegende*; Opt 1935 fris. [*väi̯'iŋə*], nty. [*vèx'ènə*]. — Areal i Hundebüller Koog for enden af den østfra kommende vej.

Venles. Opt 1935 fris. ['*ve·nˌle·s*], nty. [*blaʊə'hèg*]. — Lige vest for byen på begge sider af vejen til chausseen. Subst. fris. wēn „blå" og lēz „led" (Jabben).

Westerhamm. Dok ca. 1800 Bargumer Koogs Archiv *in der Wester Hamm.* — På Adersleve; også *Westermeede.*

Westermeede. Opt 1935 fris. ['*ve·sdəɹ 'mèd*], nty. ['*vèsdəɹ-'me·d*]. — Kaldes også Westerhamm. Om *meede* se bd. X.

Störtewerkskoog

Achtzehndematfenne. Reg 1711 *Die 18 dt fenn*; SchuldprotKarrhd 1724 *Ein Dbt· Marsch-Land auf die 18 Dbt· genandt.*

Adelige Fenne. Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *die Adeliche fenne.*

Alensfenne. NissenWb 729 *Alensfen*; Opt 1935 fris. ['*ɔ·ləns‚fe·n*]. — Både hos Nissen og i Opt 1935 oversættes navnet ved „Großmuttersfenne"; jfr. JensenWb *āl*, f. „Grossmutter".

Bawelehamm. Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *die Bauele Hamb in Hay Sehe*; Dok 1689 *noch die baude Hamb in Hay Sehe*; Reg 1711 *Bauele Ham*; Design 1722 *Karsten Jensen Bafflehamm, Bavele Hamm.* — Subst. fris. *bāwələ*, plur. „siv, scirpus" (Jabben p. 74).

Bohnefenne. Dok 1698 *in der bohne Fenne*; Reg 1711 *Bohne fen*; Kat *Bohnenfenne*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'bu·nəˌfe·n*], nty. [*de 'bo·n·ˌfèn*]. — Lille areal ved Trollebüll. Plantenavnet fris. *būnə* „bønne", glfris. *bāne.*

Bohnehamm. Teilung 1593 *de bone ham.* — Areal ved Trollebüll, sandsynligvis andet navn på Bohnefenne ovfr. Om *hamm* se bd. X.

Danklefsham. Dok 1689 *Neben Danckleffs Hamb*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Dancklefs Hamb*; Reg 1711 *Danckleffs Ham*; Design 1722 *Danckleffs Hamm*; Kat *Süden Danklefs Hamm, Danklefs Hamm*; NissenWb 2357 *Tungelns*; SchmPetOF p. 141 *27. Tönkels Psn. Danklefs*; SchmPetK *Tonkels*; Opt 1935 fris. ['*dòŋglèfs 'hòm*], nty. ['*daŋglèfs 'ham*]. — Mandsn. *Danklef, Tanklef*, som DgP I 186 anfører fra Sønderjylland; formen Danklef er indlånt fra mnty., hvor vestgerm. Th- bliver til d-, formen Tanklef fra fris., hvor vestgerm. Th- bliver til t-, jfr. Jabben p. 80f. Den fris. form med d- i Opt 1935 er påvirket af den nty. Om *hamm* se bd. X.

Dikk. SchmPetOF p. 141 *25. Dikk, Deich*; SchmPetK *Dick.* — Arealer ved en ophøjet vej. Subst. fris. *dik* „dige".

Dreizehndematfenne. Reg 1711 *Die 13 dt fen.*

Edemark. Kontraktenprot 1702 *auff der Edde Morcke*; Reg 1613 *Eddemarcke, Edmarcke*; Dok 1698 *die edde marck*; Reg 1711 *Eddemarck*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Ingwer Nißens Edemarck*; Design 1722 *Die Edemarcken*; SchuldprotKarrhd 1741 *Ein dehmath Wischland in Fröddegaard, auf die Edemarck in Störtewercks Koeg belegen*; Kat *Edemark*; NissenWb 582 *fon't Isemarke*; NissenWb 2337, 1590 *Isemärke*; NissenWb 16, 1365 *Isemarke*; SchmPetOF p. 141 *21. Isemårk, J.?, m. Feld*; SchmPetK *Isemårk*; Opt 1935 fris. ['*i·zəˌmo·aɹg*], nty. ['*i·zəˌma·g*]. — Marskareal mellem Læk Å og den gravede kanal. NissenWb 16 tolker forleddet i Isemarke som sylterfris. ese „angle". Men skriftformerne viser, at forleddet må være kærfris. īd, *īz*, īs „ed", se Jabben p. 43 om ī af glfris. ǣ < germ. ai, og p. 81 om s af glfris. -th. Anledningen til navnet kunne være en proces med edsaflæggelse, men herom vides intet.

Edlefshamm. Reg 1711 *Edleffs Ham*; Design 1722 *Edleffs Hamm.* — Mandsn. *Edlef*, se DgP I 215 og SS X.

Eistrom. Kat *Eistrom*; Opt 1935 fris. [*de aį, 'ɔ·įˌsdrum*], nty. ['*aįˌsdro·m*]. — Vandløb fra Soholm Å til Bongsieler Kanal. Forleddet synes at være subst. kærfris. *âi* (Jabben p. 65), wiedfris. *âî* „æg" (JensenWb). Foranledningen til navnet kunne være indsamling af fugleæg. Den første fris. udtaleform må være påvirket af nty.

Engsbüll. Reg 1613 *De Engeßbülling Ham*; Reg 1711 *Engsbuller Slick*; Design 1722 *Engsbüller Schlick, Engsbüller Landt*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *Engs Buller außen Teichs*; SchuldprotKarrhd 1765 *auf Engsbüll in Störderwercker Koeg.* — Engsbülling er fris. indbyggernavn til landsbynavnet *Enge*, se under Enge s., i formerne fra 1711, 1722

og 1730 fortysket til Engsbüller. I formen fra 1765 er der af disse indbyggernavne dannet et stednavn Engsbüll, som ellers er ukendt. Om beliggenheden se under Schlüsehallig.

Fjurte. Dok 1689 *die Helffte von der Fiürt*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *von der Fiurt*; Reg 1711 *Die Foịert*; Design 1722 *die Fueete Fenn*; Kat *Fiurte*; NissenWb 273 *Fjart* m., *Fjört*; NissenWb 2337 *Fjort*; SchmPetOF p. 141 *32. Fjörst?*; SchmPetK *Fjörst Hamm*; Opt 1935 fris. [*fjɪu·ɜɪd, fjɔ̀ɪd*], nty. [*fjɔ̀ɪd*]. — Et stort marskareal ved Soholm Å. De vekslende udtaleformer tillader ikke en sikker tolkning. En mulighed er subst. *fjord*, oldn. fjǫrðr, i så fald anvendt om en sø (se Fritzner); arealet er meget lavt og kan meget vel tidligere have været en sø. Tolkningen er usikker bl. a. fordi den forudsætter, at navnet er opstået på en tid, hvor talesproget i Stedesand endnu var dansk. En tolkning ud fra frisisk sprogstof er imidlertid mindst lige så usikker; den nærmeste mulighed er vistnok ordenstallet glfris. *fiarda* „fjerde", men nogen saglig foranledning til et sådant navn er ikke fundet.

Flohfenne. SchuldprotKarrhd 1699 *in die floh Fenne.* — Insektnavnet hty., nty. *Floh* „loppe, pulex".

Frau Adelheits Fenne. Reg 1711 *fr. Adelheit fen.*

Fresenhagenerfenne. Design 1722 *Die Friesenhagener Fenne*; Kat *Fresenhagenerfennen.* — Gårdnavnet *Fresenhagen* i Læk s., jfr. Fresenhagenerschlick ndfr.

Fresenhagenerschlick. Reg 1711 *Freshagner Slick*; Design 1722 *Fresenhagener Schlick.* — Gårdnavnet *Fresenhagen* i Læk s. Sandsynligvis samme areal som Fresenhagenerfenne ovfr., der ligger lige vest for arealet Norderschlick.

Frilönn. NissenWb 292, 1571, 2337 *Frilönn*'; SchmPetOF p. 141 *22. Frilönj, Freiland*; SchmPetK *Frilönj.* — Marskareal, der i Kat kaldes Hochgräflich Land, og som må have tilhørt slægten Rantzau og formodentlig har været skattefrit. Forleddet er altså adj. fris. *fri* (Jabben p. 54) i betydn. „skattefrit". Efterleddet er subst. fris. *lön*' „land" (Jabben p. 57).

Frilönnsles. NissenWb 1571 *Frilǫ̀nnsles.* — Led for *Frilönn* ovfr. Efterleddet er subst. fris. *lēz* „led" (lånt fra da. led (oldn. hlið, n.)), se Jabben p. 63, 74.

Froddegard. Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *Froddegarde*; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *Froddegarde*; Teilung 1593 *vp froddegardinge veltmarck*; Registratur beg. 17. årh. *Vier verschreibungen auf Froddegardischen Teiche, dar den 4 leuten im Langenhornn das geldt ist auffgethan*; Reg 1613 *Nordfruddegarde, osten frutgart Eylant, Frudgardinger Landt*; Dok 1615 SA C XII 4 nr. 130 *Vonn Froddegardt*; Rechn 1616 *Bey Froddegardt*; Dok 1645 SA C XII 4 nr. 70 *vff Früddegard*; Kontrakt 1654 SA C XII 4 nr. 46 *die auf Fröddegarde Belegene 60 Demat Marschländereyen*; Eb 1659 *Die 60 Dematt Fröddegardt*; SentRegBök 1664 SA C VI 4 nr. 813 *Früddegard*; Dok 1689 *auff Früddegard*; Dok 1698 *Frodde Gaard, Frudde gahrd*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *die zwey Mittelsten Fennen auf Früddegaard*; SchuldprotKarrhd 1699 *in Früddegahrd*; Kontraktenprot 1702 *Frodde Gard*; Dok 1703 SA C XII 4 nr. 47 *meine Auf Fröddegaard belegene Sechtzig dembt Landes*; Dok 1709 SA C VI 1 nr. 379 *Froddegahrder Ländereyen*; Reg ca. 1710 SA C XII 4 nr. 11 *Froddegaer*; Dok 1718 SA C VI 3 nr. 785 *die vollige Possession der zu dem Gute Lindewitt von Uhralten Zeiten Hergehörige Frödegardsche und Trollbüllsche Landereyen*; SchuldprotKarrhd 1721 *in Frödde Gaarde*; Design 1722 *Fröddegard*; SchuldprotKarrhd 1736 *auf froddegahrd*; DingswKarrhd 1754, SchuldprotKarrhd 1764 *auf Fröddegaard*; Kat *Fröddegaard, Fröddegaardweg*; NissenWb 2049 *Fruddeguard*; NissenWb 2337 *Fruddegūard*; SchmPetOF p. 141 *23. Fröddeguard Psn. Fröd, g. Hof*; SchmPetK *Fröddeguard*; Opt 1935 fris. [*'frỳdəˌgu·ɜɪd, 'frùd̲əˌgu·ɜɪd̲*], nty. [*'frỳdəˌgɑ̂·ɪd*]. — Stort marskareal hvori der findes et værft. Arealet har navn efter den forsvundne gård Froddegard, se ovfr. under bebyggelsesnavne.

Froddesee. Mejer Altnordfr *Frodsee.* — Navnet er dannet af Mejer i analogi med Froddegard ovfr.

Fulehallig. Reg 1613 *fulle Hallig*; Dok 1689 *auf der fuhlen Hallig*; Dok 1698 *auf der faul Hallig, auf der faule Hallig, auf die Fuhle Hallig*; Kontraktenprot 1702 *auff der Fülle Hallig*; Reg 1711 *Der fuhle Hallig*; Dok 1712 SA A XX nr. 993 *auf der raule Hallig*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf der Volle Hallig*; Design 1722 *Bey der fuhle Hallig*; SchuldprotKarrhd 1734 *auf der Fuhle Hallig*; Kat *Fuhle Hallig*; SchmPetOF p. 141 *28. Fuhlehalli, Faule Hallig*; SchmPetK *Fulehalli*; Opt 1935 fris. [*'fu·ləˌhòli*], nty. [*'fu·ləˌhalix*]. — Også Stratershallig. Adj. nty. *fuul* „snavset", anvendt om lave arealer i stednavne, se Mensing II 253. Om efterleddet *hallig* se bd. X. Navnet er opr. nty., eftersom adjektivet i fris. udtales med y el. ø (se Jabben p. 58), men i dette navn med langt u som i nederty.

Gertsfenne. Design 1722 *Gerds Fenn*; Dok 1727 SA C XII 4 nr. 78 *Die süder Gerdts oder sogenandte Warffs Fenne*; NissenWb 729 *Gērtsfen, Geertsfenne.* — Mandsn. *Gert*, se DgP I under Gerhard.

Godmershallig. NissenWb 1836 *Godmershalige.* — Mandsn. Godmer; i DgP I under Guthmar nævnes en Tort Gotmers fra Før.

Gresinge. Dok 1593 SA A XX nr. 3244 *in gresinge.* — Subst. mnty. *gresinge*, f. „græsland" (Sch.-Lüb. under Grasinge).

Grisbüll. NissenWb 1590 *Griszbüll.* — Forleddet er fris. *gris* „gris" (Jabben p. 50). Navnet er dannet som modstykke til det nærliggende *Svinehallig*, se ndfr. Om *büll* se bd. X.

Haag. Reg 1711 *Die Hacke*; Kat *Kleine Haak*; Extr 1752 SA C XII 4 nr. 78 *Der kleine Haṇcke*; Opt 1935 fris. [*'lèdjə 'hɔ·q*], nty. [*'lỳdjə 'hɑ̂·g*]. — Indhegnet stykke agerjord ved Trollebüll. Subst. *haag*, m. defineres i SchmPetOF p. 29 som „ein wohleingefriedigtes Grundstück", jfr. bd. X.

Haisee. Teilung 1593 *Jn hay See*; Dok 1640 (Afskr. o. 1700 SA A XX nr. 993) *durch den Haydsee*; Dok 1689 *in Hay Sehe*; Dok 1698 *in heis See, in hoiß See, in Haysee*; SchuldprotKarrhd 1699 *in Hay Sehe*; Reg 1711 *Haysee*; Design 1722 *Hay-See*; Kat *Haysee*; NissenWb 2870 *Haisie*; SchmPetOF p. 141 *14. Haysi. Psn. See des Haye*; SchmPetK *Haisie*; Opt 1935 fris. [*'hòi̯ˌsi·ɜ, 'hòi̯ˌsi·*], nty. [*'haj̯ˌse·*]. — Lavt areal ved Læk Å. Forleddet er gen. af mandsn. *Haie* (DgP I 453 fra Sydslesvig).

Hallig. ARTondern 1640 *Störtewerckß Koege mit Toede duyßenß hallge*; K ca. 1766 SA C VI 1 nr. 379 *Harcke Ketelsens izo Carsten Christians Hallig, Broder Iacobsens Hallig.*

Hamm. Dok 1580 (1598 SA A XX nr. 3245) *Osten Wulffs Hamme*; Dok ca. 1598 SA A XX nr. 3244 *beosten wulffes hamme*; Dok ca. 1600 SA A XX nr. 3244 *in der Hamme*; Dok 1689 *an Hansens Ham, neben Detleff Nißens Hamb*; Tax 1697 *Jn de Hamm*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Detlef Nisens Hamb*; Reg 1711 *Harckens Haem*; Reg 1712 *Jn der Ham, in de Hamm, in Ham, Karst: Hansens Ham*; SchuldprotKarrhd 1738 *auf die westerste Hamm, auf die Oster Hamme*; DingswKarrhd 1740 *auf der Hamm*; U 1795 *Wischland in der Hamm*; Fennenbuch 1821 *Oster-Hamm, Wester-Hamm*; SchmPetOF p. 141 *33. Hamm*; NissenWb 1754 *de Hāme*; NissenWb 2337 *Hame*; Opt 1935 fris. [*jỳ hɔ·m*], nty. [*de ham*]. — Stort marskareal, der bl. a. omfatter Hoge Hamm ndfr. Om *hamm* se bd. X.

Haneham. Teilung 1593 *Jn de Hane Ham*; Reg 1711 *Hanne Ham, Hane Ham*; Design 1722 *Jenß Sündesens Hanne Hamm, Karsten Sündesen Hanne H:, Norder Hanne Hamm*; Extr 1752 SA C XII 4 nr. 78 *der Hahne Hamm*; Kat *Hahnenhamm*; NissenWb 292 ... *Frilönn' Der es en Haneham, en Mummensham, en Jörnsham*; NissenWb 294 *Haneham*; Opt 1935 fris. ['*hùnəˌhɔ·m*], nty. ['*hùnəˌham*]. — Små engstykker øst for Trollebüll. Forleddet er subst. fris. *hōnə* „hane, høne" (Jabben p. 37); det lange ō er opstået af germ. a ved runding foran nasal og forlængelse; ordet er altså identisk med mnty. hane, m. „hane". Navnet kan sammenlignes med de talrige nordslesvigske navne med det synonyme ord kok som forled, se DS III registret. Når sådanne navne betegner små arealer, er betydningsindholdet måske nedsættende: „areal stort nok til græsning af en hane".

Hardesscheidung. Dok 1689 *Bey der Hardsscheidung oder Strom Ende*; SchuldprotKarrhd 1733 *auf der Hardes Scheidung*; Kat *Hardescheidung*; NissenWb 2337 *Hirdsskithing*; SchmPetOF p. 142 *36. Hierdschiesing, Hardesscheide*; SchmPetK *Hiard-Schising*; Opt 1935 fris. ['*hi·ɜɹd̲ˌši·ʀiŋ*]. — På Adersleve ved skellet mod Neuer Störtewerkerkoog i Bøking herred.

Hasehallig. Reg 1613 *Up de Harse Hallig, up de Harße Hallig*; Dok 1689 *bey der Harsehallig*; Dok 1698 *auf der Harse Hallig, auf der Hase Hallig*; Dok 1703 SA C VI 1 nr. 379 *Horsehallig*; Reg 1711 *Harße Hallig*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Jn Jver Jenßens Harißern*; Design 1722 *die beede Herse Halligen*; SchuldprotKarrhd 1752 *Haeshallig*; Kat *Hasenhallig*; Opt 1935 fris. ['*hɔ·zəˌhôli*], nty. ['*hå·sənˌhalix*]. — Små arealer øst for Haisee. Forleddet er dyrenavnet fris. *hārə* „hare" (Jabben p. 61). Den indlydende konsonant er en stemt supradental, der snart minder om r, snart om stemt s, og som i de gamle skriveformer af dette navn oftest er gengivet ved -rs-.

Hengstfenne. — Se under Pferdefenne.

Hillige Hallig. Reg 1613 *des Boscharder Hillige Hallig.* — Ved adj. *hillig* betegnes alm. kirkejord. Tolkningen af Boscharder er uvis. Om *hallig* se bd. X.

Hochgräflich Land. Dok 1705 SA C VI 3 nr. 785 *von dem Hochgräfflichen Rantzowischen Fröddegaards Ländereyen*; Kat *Hochgräflich Land*; Opt 1935 fris. ['*hoˑxˌgræˑflix ˈlòŋ*], nty. ['*hoˑxˌgræˑflix ˈland*]. — Kaldes også Huug Froddegard efter den forsvundne gård Froddegard, der har været i slægten Rantzaus besiddelse.

Hoge Hamm. Fennenbuch 1821 *in Hooge Hamm*; Kat *Hohe Hamm*; Opt 1935 fris. [*dè ˈhuˑqə ˈhômə*]. — Efterleddet er sing. og (i udtalen) plur. af subst. *hamm*, se bd. X.

Hogewarf. Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *den Hohen warff*; Reg 1711 *Die Hogewarff feen*; Dok 1712 SA A XX nr. 993 *in der Hohen Warff-Fenne*; SchuldprotKarrhd 1724 *auf dem hohen Warff*; SchuldprotKarrhd 1728 *in die hohe Warffsfenne*; SchuldprotKarrhd 1734 *auf der hohe warff*; DingswKarrhd 1754 *in der Hohen Warfffenne*; Kat *Hohe Warffennen.* — Marskareal med en værft. Kaldes også Olde Warf. Om *warf* se bd. X.

Hohe Schlick. SchuldprotKarrhd 1698 *auf hohen Schlick*; Dok 1698 *die Hohe Schlick*; Reg 1711 *Die Hohe Slick*; Design 1722 *Die Hohe Schlick.* — Om *schlick* se bd. X.

Hungerfenne. Reg 1613 *Hungerfenne*; Dok 1689 *Jn Peter Kiemers Hungerfenne*; Dok 1698 *die Hunger Fenne, Johan Düesens Hunger Fen*; Reg 1711 *Hungerfeen*; SchuldprotKarrhd 1767 *die Hunger-fenne*; Kat *Hungerfennen*; NissenWb 729 *Hungerfene, die Hungerfennen*; SchmPetOF p. 141 *9. Hungerfeen, Hungerfenne*; SchmPetK *Hongerfeen*; Opt 1935 fris. [*jỳ ˈhùŋəɹˌfeˑn, dè ˈhùŋəɹˌfeˑnə*], nty. [*de ˈhùŋəɹˌfèn*]. — Areal umiddelbart sydvest for Stedesand by. Forleddet er subst. fris. *huŋər* „sult" (Jabben p. 60), der på grund af den udeblevne vokalforlængelse anses for et låneord. Navnet forekommer ofte i Nordslesvig, bl. a. Højer Landsogn (DS V 269) med forklaringen „Navnet sigter til jordens ringe beskaffenhed".

Huug Froddegard. Opt 1935 fris. ['*huˑq ˈfrùd̲əˌguˑɜɹd̲*]. — Kaldes også Hochgräflich Land. Forleddet er adj. fris. *hūx* „høj". Arealet ligger øst for og altså højere end Froddegard ovfr.

Hörn. Reg 1711 *Hanß Peterßens Horn*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1742 *Hanß Petersens Hörn*; Kat *Hörn*; Opt 1935 fris. [*hɛˑɜɹn*]. — I en krog af Soholm Å.

Jegende. Reg 1613 *Dat Spetland by de Wester Jegende.* — Af uvis oprindelse.

Jogernsdik. NissenWb 385 *Tu de Joghernsdikk*; NissenWb 1855 *Joghernsdikk es de ule Studdewerkskughsdikk.* — Forleddet er uvist.

Junkersfenne. Design 1722 *Junckers fenn, Wester Junckers Schlick*; SchuldprotKarrhd 1728 *auf das wester Juncker Land*; SchuldprotKarrhd 1736 *2 demath so genandte Jüncken land*; DingswKarrhd 1739 *4 demath sogenandte Junckern Landes an der wester seiten bey Jürgensweg*; SchuldprotKarrhd 1739 *von dem Juncker-Lande bewesten Jürgens-Weg*; SchuldprotKarrhd 1754 *in die sogenandte Junckers fenne*; Kat *Junkersfenne, Junkers osten dem Wege*; SchmPetOF p. 141 *4. Junkers Psn. im gen.*; SchmPetK *Junkers*; Opt 1935 fris. [*dad jùŋgəɹs*], nty. [*dad jùŋgəɹs*]. — Forleddet er muligvis, som formodet af SchmPet, et mandsn. i gen. Om *fenne* se bd. X.

Jürgenshamm. Reg 1711 *Jürgens Haem*; Schuldprot-

Karrhd 1712 *in Jürgens Hamm*; SchuldprotKarrhd 1724 *in Jürgens-Hamm*; DingswKarrhd 1738 *in Jurgensham, in Jürgensham*; Kat *Jürgenshamm*; NissenWb 292 *Der es ... en Jörnsham*; Opt 1935 fris. [*jỳɹns'hɔ·m, jỳɹns'hòm*], nty. [*jỳɹns-'ham*]. — Gen. af mandsn. *Jürgen*. Om *hamm* se bd. X.

Jürgensweg. Reg 1613 *Osten Jürgens weg de ligte mede*; SchuldprotKarrhd 1698 *bey Jürgens Weg*; Dok 1698 *Jürgens weg*; SchuldprotKarrhd 1730 *westen Jürgens weeg*; SchuldprotKarrhd 1738 *bey Jürgens Weg*; DingswKarrhd 1739 *4 demath sogenandte Junckern Landes an der wester seiden bey Jürgensweg*; DingswKarrhd 1754 *an Jürgens Weg*; Kat *Jürgensweg*; SchmPetK *jörnswei*; SchmPetOF p. 141 *5. Jörnswei Psn. Jürgensweg*; Opt 1935 fris. [*jùɹgəns'väj*], nty. [*jỳɹᵍɳs'vèx*]. — Vejen fra Trollebüll mod nord, uden topografisk forbindelse med Jürgenshamm ovfr. Den fris. udtale peger på en form *Jorgen*, som må være en sideform af Jürgen (af Georgius).

Kalbfenne. Dok 1689 *Die Kalbfenne*; Dok 1698 *die Kälber Fenn, die Kalber Fenne*; Reg 1711 *Die westere Kalffenn, Die ostere Kalbfen*; Design 1722 *Andreas Hansens Kalb Fenn, Die Kalber Fenn, Broder Dethleffsen Kalb Fenne.*

Karrharder Dik. Dok 1/1 1544 (Afskr 1693 SA A IV nr. 691) *up Riesemorings oder Karharder Dick.*

Kleinefenne. Dok 1689 *an die Mittelste und Norderste kleinefenne*; Tax 1697 *Jn de Kleine Fenne*; Reg 1711 *Kleinfen, Norder Kleinfen, Die Kliene fen*; Reg 1712 *die Kleine Fenne*; Dok 1745 SA C XII 4 nr. 78 *in der Suder Kleine Fenne*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1748 *die so genannte Kleine Fenne, in der kleinen Fenne bey das Neubüllinger westen Trollebüll im Störtewerker Koeg*; SchuldprotKarrhd 1751 *in die Süder kleine fenne*; Kat *Kleine Fenne.*

Knutshörn. Reg 1613 *Kuntzhorne, up Knutzhorn*; Dok 1689 *süden Knudshörn*; Dok 1698 *Kl. Knutz Höhren, Hoch Knutz Hören, Knuhts Hören*; SchuldprotKarrhd 1699 *Osten Knutz höhren*; Reg 1711 *Klein Knutzhorn, groß Knutzhorn, Knutzhörn*; DingswKarrhd 1754 *auf Groß Knudts Horn*; Kat *Knutzhörn*; NissenWb 1594 *Knüttshearn*; NissenWb 2645 *Knüttshìarn*; SchmPetOF p. 141 *13. Knutshearn, Psn. Knuds Ecke*; SchmPetK *Knudshiarn*; Opt 1935 fris. [*knuds-'hɛ·ɜɹn*], nty. [*knuds'hòɹn*]. — Marskarealer ved et bugtet vandløb. Forleddet er gen. af det fra da. indlånte mandsn. *Knūt* (DgP I 767ff.). Efterleddet er fris. *hearn* „åkrog", oversat til ty. hörn og (i udtalen) horn.

Knøfring. Dok 1698 *die Knöfering*; Reg 1711 *Knoffering*; Kat *Knäfring*; NissenWb 2337 *Knèwange*; NissenWb 579 *Knewange tri fene ön a Studdew. bai St. wer de strum en bught, sü to sedan en kne het*; SchmPetOF p. 141 *10. Kneewang, Ackerfeld am Au-Knie. Knie sonst Kneeble*; SchmPetK *Kneewong*; Opt 1935 fris. [*knæ·vaŋ, dè knä·vəɹŋə*], nty. [*knæ·vaŋ*]. — Agerjord sydvest for byen. De gamle former viser, at formen Knævang er ung og beror på omtydning af et ældre Knøffering. Navnet kan være en afledning på -ing til adj. *knobrî* „ujævn" (JensenWb), der hører til subst. knobbe, m. „klods", muligvis lånt fra mnty. knobbe „knude, forhøjning". Glfris. -bb- bliver i kærfris. undertiden til v, f. eks. i *lāwə* < glfris. libba „at leve", *hēwə* < glfris. hebba „at have", se Jabben p. 78; her betegner w en labiodental. Herved kan overgangen b > v i et formodet nty. låneord forklares. På tilsvarende måde kan navnet forklares ved indlån af dansk sprogstof, jfr. subst. *knub* „træklods" (Feilb.) og adj. *knubberet* „ujævn" (Feilb.); det sidstnævnte indgår i sønderjy. marknavne, se DS V 90, 270. Et af dette adj. afledt *knubring* anfører Feilb. fra Thy; jfr. også VSO Knovring og ODS Knubring.

Kofenne. Dok 1591 SA A XX nr. 3244 *de kofenn*; Dok 1593 SA A XX nr. 3244 *in Jens petersenn olde ko vene*; Teilung 1593 *Jens peterß olde Kouen*; Dok ca. 1598 SA A XX nr. 3244 *Jn der Kofenne*; Dok ca. 1600 SA A XX nr. 3244 *in Jens Petersen althen Kuh fenne*; Reg 1613 *Nomme Sünckens Kofenne*; Dok 1645 SA A XVII nr. 518 *ein Stück landes die Kohfenne genant liegend in Trollbüll*; Dok 1689 *neben Ketel Haynsens Kuhfenne*; Reg 1711 *Kuh fenne*; Dok 1745 SA C XII 4 nr. 78 *Pay Feddersen Kuhe Fenne*; ca. 1780 SA C XII 1 nr. 373 *in der Kuh-Fenne*; Kat *Kuhfenne, Kuhfennen*; Opt 1935 fris. ['*kỳˌfe·nə*], nty. ['*koˑˌfèn·*]. — Ved Trollebüll.

Korte Schlick. Opt 1935 fris. [*kùɹd'slä·q*]. — Jfr. Lange Schlick ndfr.

Krummhörn. Reg 1711 *Krumhörn*; Design 1722 *die Krumm Hörn*; Kat *Krummhörn*; NissenWb 2337 *Krümmhìarn*; NissenWb 1594 *Krümmhearn ... ostseite der aue suden Stedesand, wo der deich eine bedeutende biegung*; NissenWb 2647 *Krümhearn, die krumme ecke*; SchmPetOF p. 141 *11. Krümmhearn, krumme Ecke*; SchmPetK *Krumhiarn*; Opt 1935 fris. [*krỳm'hɛ·ɜɹn*], nty. [*krùm'èg*].

Langefenne. Dok 1689 *in der oster Langefenne, In der Westerste Lange Fenne, an die Mittelste Lange Fenne*; SchuldprotKarrhd 1698 *in der westerlange fenne*; Dok 1698 *Wester Langfenne quer über bey der Süder wall, die Oster Langfen*; SchuldprotKarrhd 1706 *in der wester Langfenne*; Reg 1711 *Die oster langefen, Mittelste langefeen, wester langefen*; SchuldprotKarrhd 1712 *in die Osterlang Fenne, in der mittelste Langfenn, in die westerlangfenn*; SchuldprotKarrhd 1727 *in wester lange fenne*; SchuldprotKarrhd 1728 *in der oster Langen fenne*; SchuldprotKarrhd 1729 *in der Wester Langen fenne aufm Wester-Wall belegen*; SchuldprotKarrhd 1734 *in der mittelsten lange Fenne*; SchuldprotKarrhd 1738 *in die Wester lange fenne, in der Oster Langen Fenne*; DingswKarrhd 1739 *in der wester langen fenne*; SchuldprotKarrhd 1739 *in die mittelste lange fenne*; DingswKarrhd 1740 *in der langen fenne*; SchuldprotKarrhd 1740 *in der Westerlangen fenne*; DingswKarrhd 1754 *in der wester langen fenne*; Kat *Lange Fennen*; NissenWb 729 *de Lungfene, die Langfennen*; Opt 1935 fris. [*dè 'lùŋə 'fe·nə*], nty. [*de 'laŋə 'fèn·*].

Lange Schlick. Teilung 1593 *De Lannge Slick*; Reg 1613 *de Langet schlick, by de Lange slick*; NissenWb iiio *Lungslêg, die lange Schlick*; NissenWb 2337 *Lungslêg*; Opt 1935 fris. [*lùŋ'slä·q*]. — Om *schlick* se bd. X.

Lange Sommerdige. Opt 1935 fris. [*de 'lùŋ 'saməɹˌdìg*]. — Sommerdiget vest for Soholm Å sydvest for Stedesand.

Leegland. Design 1722 *Johann Heicksens Erben Leeg Landt, Broder Harcksens Leege Hamm*; Kat *Leegland*; NissenWb 1195 *Lèglɔ̀nn'*. — Kærfris. *leix* „niedrig" (Jabben p. 48).

Lindholmer Schlick. Dok 1689 *der wegh benorden Lindholmer Schlick*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Lindtholmer schlick*; Design 1722 *Lindtholmer Schlick.* — Efter landsbyen *Lindholm* i Bøking h.

Lütje Dysens Hamm. Dok 1689 *an Lütkens Hamb*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Lütkens Hamb*; Reg 1711 *wester Lutkens Ham*; Kat *Lytje Dysens Hamm*; Opt 1935 fris. [*dyzəns'hòm*], nty. [*dyzən'ham*]. — Mandsn. *Lütke*, der dels repræsenterer mandsn. *Lydike* (kælenavn til Ludolf), dels adj. nty. Lütt, se DgP I 867ff. Om *Dysen* se bd. X *Dye*.

Mittelste Fenne. Dok 1698 *die middelste Fenne auf Früddegahrd*; Reg 1711 *Mittelste Ham*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *in der mittelste Fenn*; NissenWb 729 *Melstfen, die Mittelstefenne.*

Mommens fenne. SchuldprotKarrhd 1698 *Mommens Fenne genandt bey westen Süd Trollebüll belegen*; Reg 1711 *Mommens fen*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Mommes Fenne*; SchuldprotKarrhd 1719 *in Mommens Fenne*; Dok 1745 SA C XII 4 nr. 78 *Mummens Fenn*; Kat *Mommensfenne*; Opt 1935 fris. ['*mùməns,fe·n*], nty. ['*mùməns,fèn*]. — Gen. på -ns af mandsn. *Momme*. Om *fenne* se bd. X.

Mommenshamm. Dok 1689 *an Mommensham bey Trollebull*; Reg 1711 *Momens Haem*; SchuldprotNebenbuch-Tond.Marschh. 1749 *Mommens Ham*; SchuldprotKarrhd 1757 *in Mommens Hamm*; Kat *Mommenshamm*; NissenWb 292 *Der es . . . en Mummensham*; Opt 1935 fris. [*mùməns'hòm*]. — Gen. af mandsn. *Momme*. Om *hamm* se bd. X.

Moorsiel. Reg 1613 *Bewesten und osten mörßillen*; Dok 1689 *bey dem Mohrsiehl*; SchuldprotKarrhd 1698 *Osten Mohr Siel.* — Om *moor* og *siel* se bd. X.

Neue Meed. Kirkeb 1732 *in der Neuen Mehde.* — Om *meed* se bd. X.

Nie Au. Dok 1558 SA A XVII nr. 710 *de Nie awhe*; Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *twischen der olden Awhe, vnd der Nienn Awhe.*

Niebüller Meed. Dok 1689 *auf das Niebülling Land*; SchuldprotKarrhd 1698 *7 dbt· Marschlandes auf Niebülling*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *daß Niebüllingland*; DingswKarrhd 1738 *in der so genandten Niebüllerfenne*; DingswKarrhd 1754, DingswKarrhd 1755 *auf Niebüllinge*; Kat *Niebüller Meede*; Opt 1935 fris. [*dad na·ibìlɔɹ*], nty. [*dad ni·bìlɔɹ*]. — Marskareal ved Trollebüll. Niebülling og Nibüller er indbyggernavn til landsbynavnet Niebüll i Bøking h. Om *meed* se bd. X.

Norderfenne. Kat *Norderfenne.*

Norderschlick. Kat *Norderschlick*; NissenWb 250 *De Narderslêg*; NissenWb 350 *Narderslêg*; Opt 1935 fris. [*nùɹdəɹ'slä·q*], nty. ['*nùɹdɔɹ'šlig*]. — Om *schlick* se bd. X.

Norderstrom. Gst 1858 *Nörreström*; LA *Norderstrom*; SchmPetK *Nörderstruum.* — Kaldes i Kat Alte Soholmer Aue.

Nordhoget. Reg 1711 *Nordt Hoget.* — Sidste led er subst. fris. hûge, m. „eine Anhöhe" (JensenWb).

Ochsenfenne. Dok 1698 *Momme Jensens Oxen Fenne*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Momm Jenßens Ochsen fenn*; SchuldprotKarrhd 1721 *in Momme Jensens Ochsen Fenne.* — I Froddegard.

Odfenne. Ca. 1780 SA C XII 1 nr. 373 *in der so genandten Kleinen Odt, in der Odte*; SchuldprotKarrhd 1724 *in der Odder-fenne auf Frudde-Gahrde*; DingswKarrhd 1755 *in die Odde Fenne*; Fennenbuch 1821 *die Oddfenne*; Kat *Odfennen*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'o·d,fe·n*, plur. *dè 'o·d,fe·nə*], nty. [*de 'o·d,fèn*]. — To uregelmæssigt rektangulære arealer. Subst. fris. *ōd* „spitze", et dansk låneord (Jabben p. 36); den nty. udtale bygger på den fris.

Olde Au. Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *de olde Awe*; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *Diß ist die alle awe gewest etc.*; SchmPetK *Det ülj E.* — Andet navn på Soholm Å.

Olde Fenne. SchuldprotKarrhd 1756 *in die Olde fenne.*

Olde Warf. Dok 1564 (1598 SA A XX nr. 3245) *vp dem Schlicke Westen dem Olden Werue*; Reg 1613 *Westen de olde Warff, Osten de Olde Warf*; Dok 1689 *auf die alte Warf*; Kontraktenprot 1702 *uff der Alte warff*; DingswKarrhd 1733 *auf den alten warff*; SchuldprotKarrhd 1737 *auf dem Olden Warf*; NissenWb 2337 *de Ulewèrf*; SchmPetOF p. 141 *8. Ule Wearf, alte Werft*; SchmPetK *Ülewiarf*; Opt 1935 fris. ['*yl̥ə 'väi̯·ɜɹv, 'yl̥ə 'væi̯·ɜɹf*], nty. ['*o·lə'va·f*]. — Kaldes også Hogewarf.

Osterdeich. VSK 1805 *Osterdeich Hallig*; SchmPetOF p. 141 *12. Asterdick, Osterdeich.*

Osterfenne. SchuldprotKarrhd 1712 *in die oster fenne*; Kat *Osterfennen.*

Pestfenne. NissenWb 729 *Pestfen, die Pestfenne*; SchmPetOF p. 141 *26. Pestfeen, Pestfenne. Contumazf. für krankes Vieh*; SchmPetK *Pestefeen.* — Andet navn på *Warffenne* ndfr., beliggende ved Froddegardsweg. Subst. *Pest*; jfr. Pesthave i Kegnæs sogn på Als, der betegner et sted, hvor man begravede kreaturer under pesten. Om *fenne* se bd. X.

Pferdefenne. Dok 1689 *Die Pferde-Fenne*; Dok 1698 *die Pferd Fen*; Reg 1711 *Hingstefenn, Broder Nißen pferde fenn*; Design 1722 *Die Pferde Fenn, deßen pferde Fenn*; DingswKarrhd 1754 *in die Pferde fenne, die Pferde fenne*; Kat *Pferdefennen, Pferdefenne*; NissenWb 729 *Hengstfen, Pferdefenne*; NissenWb 1026 *Hengstefen*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'pæ·ɹdə,fe·n*], nty. [*de 'pæ·ɹdə,fèn*]. — Ifl. Kat tre arealer, de to beliggende syd for Trollebüll, det tredie ved Læk Å; belægget fra 1698 betegner et areal syd for Trollebüll, udtalen fra 1935 drejer sig om arealet ved Læk Å, og de øvrige belæg lader sig ikke nøjere stedfæste. I alle tre tilfælde er det opr. forled sandsynligvis subst. fris. *heŋst, hiŋst* „hest" (Jabben p. 46, 64), jfr. belæggene fra 1711 og i NissenWb, oversat til nty. Perd i Opt 1935 og til hty. Pferd i de øvrige kilder. Om efterleddet *fenne* se bd. X.

Reetland. Kat *Reetland*; Opt 1935 fris. ['*räi̯d̲j,lôŋ*], nty. ['*rai̯d,land*]. — Areal ved Soholm Å. Subst. fris. *reid* „phragmites communis" (Jabben p. 66, 73).

Risingschlick. Reg 1613 *De Risinge schlick*; Dok 1689 *der Wegh auff Riesinger Schlick*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Riesinger Schlick*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Riesummer 2 schlick fennen*; Design 1722 *Riesumer Schlick*; Kaufprot 1759 *auf den Weg bey Riesummer-Schlick.* — Om forleddet se under Risingshamm ndfr. Om efterleddet *schlick* se bd. X.

Risingshamm. Dok 1689 *Rysings Hamb*; Dok 1698

(Copia SA C VI 1 nr. 379) *Riesings Hamb*; Reg 1711 *Risinge Ham*; Design 1722 *Riesinge Hamm*; DingswKarrhd 1754 *in Riesum Hamm auf Fröddegaard*; Kat *Risumer Hamm*; Opt 1935 fris. ['*rìzəm,hòm*, '*rizỳmə* '*hòm*], nty. ['*ri·sùməɹ* '*ham*]. — Areal i den vestlige del af Störtewerkskoog, ifl. Dok 1689 tilhørende Bøking h. Forleddet er opr. indbyggernavnet *Rising* til landsbynavnet Risum, navn på en sogneby i Bøking h., i de yngre kilder erstattet af det nyere indbyggernavn Risumer eller af landsbynavnet Risum. Om *hamm* se bd. X.

Risummoorings Dik. Dok 1/1 1544 (Afskr. 1693 SA A IV nr. 691) *up Riesemorings oder Karharder Dick.* — Forleddet er gen. af et indbyggernavn til et stednavn *Risummoor*, der betegner den del af Moor, som hører til landsbyen Risum; Moor er en betegnelse for Bøking h.

Rosinefenne. Reg 1711 *Rosyne fenn*; Design 1722 *Peter Süncksen Rosiene F:*; Kat *Rosinenfenne*; NissenWb 14f ... *ein stück land, welches Rasenefen heiszt. Die plattdeutsch sprechenden Frisen, ... haben aus diesem worte ein süszes kind zur welt gebracht, sie nennen es Rosinenfenne, während die rechte übersetzung Fluszfenne heiszt*; NissenWb 729 *Rasenefen, die Rasenafenne d. i. fluszfenne*; Opt 1935 fris. [*rò'si·n·ˌfe·n*], nty. [*rù'si·n·ˌfèn*]. — Et ganske lille areal ved Læk Å. Forleddet er subst. nty. *Rosin* „tørret vindrue", lånt gennem højty. fra fransk; fra nty. er ordet indlånt i da. og (sandsynligvis) fris. I Nordslesvig forekommer ordet som forled i marknavne i egnen omkring Tønder og Løgumkloster, især i betegnelser for små og frugtbare arealer, se DS V 237 under Rosinkogs Stykke, 456 under Rosinagre og 560 under Rosinfenne. Tolkningen i NissenWb beror på spekulationer omkring den formodede betydning af det etruskiske stammenavn Rasena.

Saatland. Dok 1698 *auf Saetland, 1 stück acker beym Strohm, das Alt Saetland*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf das Norder Saet Land*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Süder Sadt-landt*; Dok 1727 SA C XII 4 nr. 78 *die Nordosterste Saatfenne*; DingswKarrhd 1755 *auf Saat landt*; Kat *Saatland, Nord Trollebüller Saatland, Süd Trollebüller Saatland*; NissenWb 2337 *Sêddlònn*; SchmPetOF p. 141 *2. Seedlönj, Rapsaatland*; Opt 1935 fris. ['*sèdjˌlòŋ*], nty. ['*sâ·dˌland*]. — Flere arealer, deriblandt et marskareal nordvest for Læk Å. Forleddet er subst. fris. *seid'* „sæd" (Jabben p. 48, 84), i de fleste kilder oversat til hty. Saat. SchmPetOF præciserer i sin oversættelse at udsæden består i raps.

Salak. NissenWb 372, 2337 *Salaks*; SchmPetOF p. 141 *31. Salak, Salzige Fahrt*; SchmPetK *Sālak*. — En del af Saltbrügg ndfr. Efterleddet er subst. fris. àk, n. „ladedør" (JensenWb), NissenWb oversætter navnet ved „Die kleinen salbrüche" og oplyser, at -s er pluralisendelse. Men forleddet kan vanskelig tolkes som ordet salt, da -t ikke skulle kunne falde bort foran vokal. Det er snarere subst. *sal*, i Wiedingh. udtalt *sâl* (JensenWb), og navnets betydning ironisk: salportene.

Saltbrügg. Dok 1698 *die Saltz bröcke, die Sold brücke, Solte brügge, die Sold brücken*; Kontraktenprot 1702 *auff der Solt-Brücke, uff der Solt Brügge*; Reg 1711 *Soltbrücke*; SchuldprotKarrhd 1726 *auf der Saltz-Brüche*; SchuldprotKarrhd 1729 *auf die Solck Brücke*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *auff der Saltz Brüche*; SchuldprotKarrhd 1752 *auf Soltbrück*; DingswKarrhd 1755 *auf der Salz-Brücke*; Kat *Salzbrück*; SchmPetOF p. 141 *16. Salebrege?, Salzbruch, Salzbrücke?*; SchmPetK *Salebrege*; NdfriesMitt V 51 *„Sülbregelönj" (Salzbrückland) an der Lecker Au*; NissenWb 2337 *Salbrege*; Opt 1935 fris. [*sòl'bre·qə, sɔ·l'brỳx*], nty. [*sal'brỳx*]. — Marskareal nord for Trollebüll. Efterleddet er plur. af subst. fris. *brēz* „brud" (Jabben p. 32), glfris. breke, bretse, m. og f. 1. brud, fractura; 2. nedbrydning; 3. forbrydelse, fællesgerm. *bruki, m. I de gamle skriveformer er ordet ofte oversat ved højty. Brücke, nty. brügge „bro". Forleddet er subst. fris. *sâlt* „salt" (Jabben p. 28), i de fonetiske optegnelser med bortfald af t foran b; et tilsvarende t-bortfald kendes fra andre fris. stednavne, se SchmPetOF p. 177 med eksemplerne Saalkag (saltkage) og Saalwerk. Da man ifl. traditionen skal have indvundet salt på stedet, er navnets betydning sandsynligvis „saltbrud".

Saltwerk. Teilung 1593 *vp idt Solt warkis Landt*; Dok 1689 *Ein stück gering Schlick, so Saltzwerck genennet wird*; Dok 1698 *Soldweds Land, Soltwercks Land*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Schlick so Saltzwerck Landt genennet*; Kontraktenprot 1702 *auffs Solt wercke*; Reg 1711 *Soltwercks Landt*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf das Soltwercks Land*; Design 1722 *Daß Soltwercks Landt*; Kat *Soltwerksland*; NdfriesMitt V 51 (*alter salzkoog*) *„Sülwjaerk" an der Soholmer au*; Opt 1935 fris. [*dad* '*sòlˌvɛ·ɜɹg*], nty. ['*sòldˌvèɹg*]. — Et stort marskareal sydøst for Trollebüll. Forleddet er subst. fris. sålt „salt" med bortfald af t ligesom i Saltbrügg ovfr. Efterleddet er subst. fris. *weirk* (Jabben p. 46), *wêrk*, n. „værk" (JensenWb).

Sandbüller Schlick. Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *sandbüller schlick*; Design 1722 *Sandtbüller Schlick*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *Sandtbuller schlick*. — Sandbüller må være indbyggernavn til landsbynavnet Sande i Enge s. Om *schlick* se bd. X.

Sandfenne. Dok 1698 *die Sand Fenne, in die Sand Fenn osten Trolleböl*; Reg 1711 *Die große Sandtfen*; Design 1722 *Peter Süncksens Sandt Fenn, Klein Sandt Fenn, Drey Sandt Fennen*; Kat *Sandfennen*; NissenWb 729, 1921 *Sonfene, die Sandfennen*; Opt 1935 fris. ['*so·nˌfe·n, jỳ* '*sònˌfe·n*], nty. [*de* '*sandˌfèn*·]. — Subst. fris. *sön'* „sand", i sammensætninger *són-*, se Jabben p. 57.

Sandhörn. Bericht 1558 SA A XVII nr. 710 *Sandhorne, nha Sandthorne, Datt Sanndthorne, gar bynnen Dickes vp der kerharder syde gekamenn*; Riß ca. 1558 SA A XVII nr. 710 *Dis ist ein santhorn*; Reg 1613 *3 Demt Hoch Lands ... de Sandhorne genömet*; Dok 1689 *auff die Sandhorn*; Dok 1698 *die Sand Hören*; Reg 1711 *Sandthörn*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf die Sandhörn*; Kat *Sandhörn, Süden Sandhörn*; NissenWb 1921 *Sonhìarn*; NissenWb 1594 *Sönhearn*; Opt 1935 fris. [*so·n'hɛ·ɜɹn, sòŋ'hɛ·ɜɹn*], nty. [*sand'hòɹn*]. — Forleddet er subst. fris. *søŋ, so·n*, se ovfr. under Sandfenne. Ifl. NissenWb er der en lille sandet forhøjning i fennen. Efterleddet er subst. fris. *hɛ·əɹn*, muligvis anvendt om den sydlige del af arealet, der begrænses af en svag krumning i Soholm Å.

Sandtoft. Dok 1698 *auf der Sandtofft bey Trollebül*; Reg 1711 *die Kleine Sandtoft, Broder Karstensen Sottofft, Santtofft, Die Kleine Sottofft*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf die 3 Sandtofften*; Design 1722 *Die Sandt Töffte*; Kat *Sandtoft*; NissenWb 1921, 2354 *Sontuft*; SchmPetOF p. 141 *20. Sönjtoft, Sontoft, Sand-Hausgrundstück*; SchmPetK *Sōntoft*; Opt 1935 fris. ['so·n,tùfd, 'sòŋ,tùfd], nty. ['sand,tùfd]. — To arealer, det ene ved Trollebüll, det andet vest for Adersleve. Det ældste eksempel betegner det førstnævnte areal, navneformerne i Kat og optegnelserne det sidstnævnte. Da arealet ved Adersleve er det største og består af 6-7 stykker, er det vel sandsynligt, at de øvrige navneformer hører herhen, i hvert fald formerne fra 1712 og 1722, hvor navnet står i plur. Forleddet er subst. fris. *sòŋ, so·n* „sand", se ovfr. under Sandfenne. Efterleddet er *toft*, se bd. X. Der findes ikke, som ellers ved arealer, hvis navne ender på toft, bøndergårde på eller i umiddelbar nærhed af de Sandtofter der ligger lige øst for Adersleve; derfor er det rimeligt at sætte dem i relation til den forsvundne landsby Adersleve, jfr. ovfr. under bebyggelsesnavne.

Schlichtsmeed. Reg 1613 *Osten Jürgens weg de ligte mede*; Dok 1689 *Wester Schlicht Meede*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf die Mittelste schlecht Mede, in Broder Harcksens Schlicht Meede, auf die Schlicht Mehde*; Dok 1698 *auf der schlechten meede, auf der Schlick Meede, auf der Oster schlicht Meede, Wester schlicht Meede, auf die kleine schlecht Meede, auf die Middelste schlecht meede, auf Middel schlicht Meede*; SchuldprotKarrhd 1701 *auf die Schlicht Meede*; Reg 1711 *Sligtmede, Klein Sligtmede*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Broder Deetleffßens und Hunwert Carstenßens Schligt Meede, Klein Schligt Meed*; SchuldprotKarrhd 1725 *Beosten der Schlicht-Mede*; SchuldprotKarrhd 1726 *Schlick-Meede*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *Broder Detleffßen schlichtmede*; SchuldprotKarrhd 1734 *auf Schlicht-Meede*; SchuldprotKarrhd 1738 *Schlicht Meede*; DingswKarrhd 1754 *auf Hunwert Karstensens Schlicht Meede, Schlichtmeede, auf Karsten Nißens Schlicht Melde, auf der wester Schlicht Meede*; DingswKarrhd 1755 *auf Broder Detleffsens Schlicht-meede*; Kat *Schlichte Meede*; NissenWb 2337 *Siughtmēdd*; SchmPetOF p. 141 *7. Schuchtmēid, Binsenwiese. sjug, rosche die Flatterbinse*; SchmPetK *Schuchtmēdj*; Opt 1935 fris. ['šùxd,mèd], nty. ['slìxd'me·d]. — Et stort areal langs kogens nordgrænse. Forleddet er adj. fris. *šiuxt* „jævn" (Jabben p. 67), glfris. sliucht (Richthofen), samme ord som da. slet, i de gamle kilder oversat til højty. schlicht, nty. slicht. Om efterleddet *meed* se bd. X.

Schlick. Dok ca. 1600 SA A XX nr. 3244 *in seiner Schlick Hamme*; Dok 1698 *die Süder Schlick, Schnatebül Schlick Fenn*; Reg 1711 *Detleffs Slickfenn*; Design 1722 *Christian Chrensens schlick Fenn, Mittelste Schlick Fenn, Norderste Schlick Fenn*; DingswKarrhd 1755 *in die Osterste Schlickfenne*; Kat *Schlick, Süder Schlick, Schlickweg*; NissenWb 1110 *slêg schlick, Nārderslêg, Sôtherslêg*; NissenWb 2337 *Slêgg*; NissenWb 1754 *Slêgewei*; SchmPetOF p. 141 *18. Schleeg, Schlick, unreifes Land*; SchmPetK *Sō'er Schleeg, Nōrder-Schleeg, Schleegewei*; Opt 1935 fris. ['sòrəɹ,slä·q, sỳdəɹ'slä·q, slä·qə'väɨ], nty. [sy·dəɹ'šlïg, 'slæ·qə,vèx]. — Flere forskellige lave marskarealer. Den nty. udtale af Schlickweg er i forleddet frisiskpåvirket. Om *schlick* se bd. X.

Schlüsehallig. Reg 1613 *Schlüße Hallig so de Engeßbüller Brucken*; Dok 1689 *Die Schleuße Hallig*; Dok 1698 *auf der Schleuse Hallig, bey der Schlüse Hallig*; Kontraktenprot 1702 *uff der Schlüße Hallig*; Reg 1711 *an der Schleuße Hallig*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 ... *bey der Schleuße Hallig*; Dok 1730 SA C VI 1 nr. 379 *auff der Schleüße Hallig*; Kat *Schleusenhallig*; SchmPetOF p. 141 *29. Schlösehalli, Schleusenhallig*; SchmPetK *Slüsehalli*; Opt 1935 fris. ['slø·zə,hòlï], nty. ['sly·zən,halix]. — Areal vest for Trollebüll ved en af de to veje der fører sydpå over Soholm Å; den må være en af broerne over åen, der i det ældste belæg kaldes de Engeßbüller Brucken, jfr. under Engsbüll ovfr. under Störtewerkskoog. Forleddet er subst. fris. *slø·zə* „sluse" (jfr. Jabben p. 82). Om *hallig* se bd. X.

Schweinefenne. Dok 1689 *die Schweinfenne*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *die Schwein fenne*; SchuldprotNebenbuchTond.Marschh. 1768 *in der so genannten Großen Schweine Fenn*; NissenWb 1761 *Swinnebeksfen.* — Beliggenheden er uvis.

Sechsackern. Teilung 1593 *de Soß ackern*; Dok 1698 *die 6 Ackern.*

Skrapperskoog. Dok 1689 *in Sied-Schrappers-Koeg, in Schrappers Coeg, benorden den Schrappers Coegteich, Interessenten der Störtewercker und Schrapper Cöge*; Dok 1698 *Schrapperskoeg*; SchuldprotKarrhd 1699 *in Schrapperskoeg und Schweinhallig*; Reg 1711 *Schrapperskog*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Schraperskoeg*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Hanß Godberßens Schrapperskoeg*; Design 1722 *Schrappers Koeg*; DingswKarrhd 1754 *Schrapperskoeg*; Kat *Schrappers Koog*; NissenWb 385 *Skrapeskug*; NissenWb 2337 *Skrapeskugh, Skrapeskughsdikk*; SchmPetOF p. 141 *24. Schrappers Kuug Psn.*; SchmPetK *Schrappers-Kuug*; Opt 1935 fris. ['šròbəɹs,kux, 'sgròbəɹs,kux], nty. ['šrabəɹs,ko·x]. — Det sydvestlige hjørne af Störtewerkskoog. NissenWb antager, at forleddet er gen. af subst. fris. *skrap* „lomme"; men da forleddet ender på -ers i de øvrige kilder, er det snarere et nom. agentis til et i øvrigt ukendt verbum eller, som antaget af SchmPet, et personnavn.

Sodwendung. Dok 1689 *Soddwendung*; Dok 1698 *auf der Sodde Weede*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *Soddwendung*; Reg 1711 *Sodwending*; Kat *Sodwendung*; NissenWb 1514 *Sùdwin'ing, Südwendung*; NissenWb 2337 *Suddwin'ing*; SchmPetOF p. 141 *6. Sodwining, Südwendung; ein fahrbarer Damm*; SchmPetK *Sōdwining*; Opt 1935 fris. ['ˌsòd̲viniŋ, 'so·dvèniŋ], nty. ['sòd̲,vèniŋ]. — Lille areal øst for Jürgensweg. Forleddet kan måske svare til glfris. sātha, sāda „græstørv", mnty. sōde; dette ord udtales ganske vist ifl. Jabben p. 17, 41, 81 med ü-lyd efterfulgt af palatalt d'; men en udtale med kort å-lyd forudsættes af det danske låneord Sadde, Sodde, se ODS. Efterleddet synes at være subst. fris. *winiŋ* (Jabben p. 45) vending, verbalsubst. til *win'ə* „vende" (jfr. SchmPetOF p. 141). Sammensætningens konkrete betydning er uvis.

Specker. Opt 1935 fris. ['sbègəɹ,fe·n]. — Beliggenhed og tolkning uvis.

Stedebüllingsiel. Reg 1613 *by stedebüllingsill, Süden-Stedebülling Sill, Süden stedesill.* — Forleddet er indbyggernavn til *Stedesand*; jfr. Stedesandingedik og Stedesander Schlick ndfr. Om efterleddet *siel* se bd. X.

Stedesander Schlick. Reg 1711 *Stedesander slick*; Dok 1712 SA C VI 1 nr. 379 *Stedtsander Schlick*; Design 1722 *Stedesander Schlick.* — Forleddet er indbyggernavn til *Stedesand*; jfr. under Stedebüllingsiel ovfr. Om *Schlick* se bd. X.

Stedesandingedik. NissenWb 47 *Stesönninge-dikk.* — Forleddet er indbyggernavn til *Stedesand*; jfr. Stedebüllingsiel ovfr. Om efterleddet *dik* se bd. X.

Steinberg. Reg 1711 *Steen Barch*; Kat *Steinberg*; NissenWb 1471 *Stin'bearg*; NissenWb 2337 *Stinbèarg*; SchmPetOF p. 141 *15. Stinbeard, Steinberg*; SchmPetK *Stinbearg*; Opt 1935 fris. ['*sdin,bæi̯·ɜri*, '*sdin,bäi̯·ri*], nty. ['*sde·n,ba·x*]. — Areal vest for Jürgensweg; her har ifl. Opt 1935 tidligere stået en lille sten.

Steinighörn. Reg 1613 *Steinnge Horn, up Steninghorn*; Dok 1689 *osten Steinhörns Weg, osten steinige Horns wegh, Norder Steinighörn, Süder Steinige Horn, Mittel Steinige Horn*; SchuldprotKarrhd 1698 *auf Nordersteinge Hörn, in Steinighören, auf Norder Steininghörn*; Dok 1698 *stenigshören weg, Süder Sönnich Hören, Süder stenig Hören, Südersteinerhören, Südersteen Hören, Nordersteinerhören, Stenigt Hohren*; SchuldprotKarrhd 1705 *auf Steinighören*; Reg 1711 *osten Stenighornsweg, Nordt Stenighörn, Stenighörn, Süder Stenighorn*; SchuldprotKarrhd 1712 *Nordersteinig Hamm*; SchuldprotKarrhd 1726 *auf Nordsteinighorn*; SchuldprotKarrhd 1738 *auf Süder Steining Hörn*; SchuldprotKarrhd 1746 *auf Nordsteinighörn*; Kaufprot 1759 *osten Stenninghörn-Weg*; Kat *Steinichhörnweg, Steinichhörn*; NissenWb 47 *Stinihearn*; NissenWb 1594f. *Stinihearn*; NissenWb 2337 *Stinihiarn*; SchmPetOF p. 141 *3. Stinihearn, Steinige Ecke*; SchmPetK *Stinihiarn*; Opt 1935 fris. [*sdini'hɛ·ɜɹn*], nty. [*sde·ni'hɔɹn*]. — Marskareal ved Læk Å. NissenWb tolker forleddet som kvindenavnet Stine, hvilket ikke kan forenes med det udlydende -i. Forleddet er, som også SchmPetOF antyder, adj. fris. *stîní* „stenet" (JensenWb). Efterleddet fris. *hearn* betegner måske opr. en åkrog afgrænset af den her senere kanaliserede Læk Å.

Stratershallig. Opt 1935 fris. ['*sdrɔ·dəɹs,hòli*]. — Marskareal syd for Læk Å, også benævnt Fulehallig. Forleddet er vel gen. af et tilnavn.

Strenge. Reg 1613 *Strenge*; Dok 1689 *Strengen*; Dok 1698 *die Norder streng, der Süderstreng*; SchuldprotKarrhd 1705 *auf der süedersten Streng*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf der Mittelsten Strenge*; Reg 1711 *Der Norder Strenge, mittelste Strenge, Süderste Strenge*; SchuldprotKarrhd 1712 *auf die Strenge*; SchuldprotKarrhd 1724 *auf die Norder-Strenge*; SchuldprotKarrhd 1725 *auf dem Nordstrenge*; SchuldprotKarrhd 1728 *auf der Mittelsten Strenge*; SchuldprotKarrhd 1737 *auf der Norder Strenge*; DingswKarrhd 1740 *auf der Süder Strenge*; SchuldprotKarrhd 1750 *Norderstreng*; DingswKarrhd 1754 *auf der Mittelsten Strenge*; DingswKarrhd 1755 *in Norder Streng*; SchuldprotKarrhd 1758 *auf der Mittelsten Strenge*; Kat *Strenge, Neben der Strenge*; NissenWb 1754, 2337 *Stringe*; SchmPetOF p. 141 *19. Stringe, Stränge, d.h. schmale Felder*; SchmPetK *Stringe*; Opt 1935 fris. [*dè sdrìŋə*], nty. [*de strèŋ·*]. — Lange smalle marskstykker. Plur. af subst. fris. *string* „ein schmaler Landstreifen" (SchmPetOF p. 58).

Stromende. Dok 1689 *Bey der Hardsscheidung, oder Strom Ende*; Reg 1711 *By de Strom Ende*; Design 1722 *bey d: Strom, Süden den Strom.* — Sandsynligvis samme areal som *Stromkante* ndfr.

Stromkante. SchmPetK *Struumkant*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'sdrum,kòndə*], nty. [*de 'sdro·m,kand*]. — Lav marsk mellem de to arme af Soholm Å i kogens sydvestlige del. Efterleddet er subst. fris. *kântə* „kant" (Jabben p. 29, 38). Jfr. *Stromende* ovfr.

Störtewerkskoog. RegTondern 1580 *Jm Stortewercks Koege*; DematregTondern 1581 *Stortewarckes Koch, Vth des Stortewergkes koge*; RegTondern 1581 *Stortewarckes Koch, Udt dem Stortewarckes koege*; ARTondern 1594 *Storttewarckes Koge*; Dok 1597 SA Abt. 7 nr. 967 *Jm Stortewerckes Koge*; Dok o. 1609 SA A XX nr. 949 *vdt dem Stortewarkeskoge*; Steuerreg 1613 *im Störtewerckes Cogh, im Störtwerckes Coegh, in Störtewerckes Coeg*; Eb 1613 *in Stödtwerckes Coegh*; Dok 1618 SA A XX nr. 993 *des Newen Stortewerckes Koege*; Dok 1624 SA A XX nr. 949 *in dem Stortewergkeß Coge, welcher Cogh den Künigl: vnderthanen in Norgößharde Flenßburger Ambts, zugehorig*; Dok ca. 1630, RA. Gottorp Arkivet nr. 72 *im Newen oder stortewerckskoge*; Dok 1631 RA. Gottorp Arkivet nr. 72 *des Stortewerckskoges*; SaxBokingH 1637 fol. 6r *Stortewarcks-kog*; ARTondern 1640 *Störtewerckß Koege*; Wittemak 1640 *Königl: Stordewerkes Koeg, Furstl: Stordewerkes Koeg*; Mejer 1648 *Stortewarcks koeg*; Mejer 1649 *Sterteworcks koeg*; Mejer 1652 *Stortewerckskoeg*; Danckw 87b *Von Störtewerckes Koge*; Danckw 87a *Jn Stortewerckes Koge*; Heimreich 1666 p. 462 *Im Stortewercks Koge*; Heimreich 1666 p. 463 . . . *vom Stortewercks Koge*; Dematreg 1696 *Stördewisch-Kog*; Tax 1697 *Stördewisch Kog*; Dok 1703 SA C VI 1 nr. 379 *im Störtewercker Koege*; SchuldprotKarrhd 1712 *in dem Störtewerks Koeg*; Reg 1712 *die benachbahrte Stördewercks-Koege, Stördewercks-Koeg*; Dok 1717 SA C VI 3 nr. 785 *in Stordewercks Koeg*; Dok 1745 SA C VI 1 nr. 120 . . . *dem Stortewercks-Koege, im Stortewercker-Koeg*; DAtl VII 313 *Størteverker-Kog ell. Trollbøllerkog*; KI 1782 *im Störtewerker Koog*; VSK 1805 *Alte Stortewerker Kog*; Schröder II 323 *Störtewerkerkoog*; JensenStat p. 497 *der Störtewerker-Koog „auch wohl der Trollbüller Koog genannt"*; JensenStat p. 502 *Vom Störtewerker-Koog bei Stedesand gehörte gleichfalls ein Theil hierher [zur Böking-H], (313 Dt), der aber 1745 getrennt und zur Karr-Harde gelegt wurde*; Schmidt p. 235 *Størteværker-Koug, Den gamle Størteværker-Koug, efter Gaardene i den ogsaa kaldt Trollbøl-Koug, ligger mod S.V. [i Sognet]*; Gst 1858 *Gle Störteværkkog*; LA *Alter Störtewerker Koog*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 138 *Störtewerker-Koog, 1547 benannt nach den Störten, den dreirädrigen Erdkarren*; NissenWb 14 *im Studdewerkskug*; SchmPetOF p. 141 *7. Ule Störtewerkerkuug, Alter St. Koog. Störter ist eine Sturzkarre. Mit werk bezeichnet der Friese wohl einen Wall, Deich, Damm (Salt-*

werk, Mönwerk, Dannewerk). — *Man hört auch die Form Studdewerk*; Opt 1935 fris. [*sdùdəväi·əɹgs 'kux, sdỳɹdəvèɹgs kux*], nty. ['*sdỳɹdəvèɹgəɹ 'ko·x*]. — Subst. mnty. *störtewerk*, n. „Leistungseinheit beim Deichbau, bestimmte Anzahl zu leistender Stürzkarren Erde" (Lasch-Borchling, Mnd.-Handw.); subst. mnty. *störte*, f. betyder ifl. samme kilde „Stürzkarre zur Beförderung von Erde beim Deichbau, auch als pflichtige Leistung und danach anteilmäßig zugewiesenes Deichfach"; ifl. Ernst George i Nordelb I 243 og Peters i Nordfriesland 1929 p. 138 drejede det sig om trehjulede hestetrukne kærrer. Foruden en forholdsmæssig andel af diget betegner både störte og störtewerk en forholdsmæssig andel af det inddigede marskareal (se Jensen-Stat p. 710f. og SlesvProv III 313); en sådan störte udgjorde ved Trollebüll i Störtewerkskoog 6 demat („zwei Storten Nemblich 12 demt Landes" Dok 1666 i SA C XII 4 nr. 46).

Svinehallig. Dok 1689 *bey der Schweinhallig*; Dok 1698 *auf die Schwein Hallig*; SchuldprotKarrhd 1699 *in Schrapperskoeg und Schweinhallig*; Reg 1711, Design 1722 *Schweine Hallig*; K ca. 1800 SA Abt. 402 B 2 nr. 153 *die Schweinhallig*; Kat *Schweinhallig*; LA *Schweinehallig*; NissenWb 47 *Swinnehallige*; NissenWb 1590 *de Swinnehālige*; NissenWb 1761 *Swinnehālige*; SchmPetOF p. 146 *38. Di Swinnehallig, Der Schweinehallig*; SchmPetK *Swinnehalli*; Opt 1935 fris. ['*swìnəˌhòlɪ*], nty. ['*šwi·nəˌhalix*]. — Kogens sydvestligste hjørne, syd for Soholm Å. Subst. fris. *swin* „svin". Om *hallig* se bd. X.

Süden der Aue. Kat *Süden der Aue*. — Marskarealer syd for Soholm Å.

Süderdeich. NissenWb 47 *Sötherdikk*; SchmPetOF p. 142 *34. Söderdick, Süderdeich*.

Süderfenne. Dok 1689 *an die Buther Süder fenne*; Dok 1698 *die Buterste Süder-Fenne bey Trollebül*; Dok 1698 (Copia SA C VI 1 nr. 379) *die Buther Süderfenne*; Reg 1711 *Bueter Süderfenn*; Kat *Süderfenne, Süderfennen, Süderste Fennen*.

Tade Dysens Hallig. Dok 1689 *an Tadens hallig*; Dok 1698 *Tade Duysens Hallig, Todens Hallig in Früdegahrd*; Design 1722 *Taddens Hallig*; Kat *Tade Dysens Hallig*; NissenWb 430 *Tathens-halige*; Opt 1935 fris. [*tɔ·də 'dysəns 'hòlɪ*], nty. [*tå·də 'dysəns 'halix*]. — Små marskarealer, der ifl. NissenWb er omflydt af vand om vinteren. Om personnavnene *Tade* og *Dye*, samt subst. *hallig* se bd. X.

Tenehallig. Dok 1689 *die Tehne Hallig*; Dok 1698 *auf der Tene Hallig, auf Teen Hallig*; Reg 1711 *Der Tiene Hallig*; Design 1722 *Tenne Hallig*; Kat *Tenenhallig*; Opt 1935 fris. ['*te·nəˌhòlɪ*], nty. ['*te·nəˌhalix*]. — Adj. fris. *tēn* „tynd" (Jabben p. 32), måske anvendt om tynd (utæt) græsbevoksning. Jfr. Tyndskov DS IV 508. Om *hallig* se bd. X.

Tevel. Reg 1711 *der Teffel*; Extr 1752 SA C XII 4 nr. 78 *die Tevel*. — Areal i nærheden af Trollebüll. Navnet må være identisk med subst. glfris. *tefle* (ved siden af tafle) „tavl", oldeng. tæfl, tæfle „tavl, brætspil", lånt fra lat. tabula med den anglofrisiske overgang af a til æ (jfr. Walter Steller, Abriss der altfries. Gramm. p. 10, Karl Luick, Hist. Gramm. d. engl. Sprache I p. 127f.); i de nordfris. dialekter synes ordet i denne fris.-eng. form med æ at være afløst af det nyere ty. låneord tåfel, m. (JensenWb); jfr. dog marknavnet Teewelken på Sild (BoyPMöllerWb). Det tilsvarende da. ord tavl „spillebræt" forekommer en halv snes gange i Tønder amt (se DS III p. LX under Tavl).

Tieweloch. SchmPetOF p. 142 *37. Tieweloch, Diebsloch*; SchmPetK *Tiweloch, Tieweloch*; Opt 1935 fris. ['*tɪ·vəˌlo·x*], nty. ['*di·bəˌlòx*]. — Den sydlige del af Froddegard ovfr. samt Stromkante ovfr. Navnet forstås nu som „tyvehul", sammensat af subst. fris. *tíf* „tyv" (Jabben p. 79) og det ty. låneord Loch, der ellers udtales *lux* (Jabben p. 37). Det er påfaldende, at et så stort areal har et så specifikt navn, ligesom også den nty. udtale, der i virkeligheden er højtysk (subst. Dieb for nty. Deef) tyder på sen oprindelse. Man kunne tænke sig, at navnet er en forvanskning af et ældre fris. navn *Teveluch „tavlvæg, flisevæg", sammensat af det under Tevel ovfr. omtalte subst. tevel og subst. fris. *ūx* „væg" (Jabben p. 41), glfris. wāch (< germ. *waiga-, se Torp-Wortschatz p. 406f.). Skønt denne tolkning ville passe med hvad vi ved om lokaliseringen af de to navne, beror den på usikre hypoteser.

Toft. Reg 1711 *Die Tofft*; Kat *Toft*; Opt 1935 fris. [*jỳ tùfd*], nty. [*de tùfd*]. — Agerjord ved Trollebüll. Om ordet *toft* se bd. X.

Trollebüller Koog. DAtl VII 313 *Störteverker-Kog ell. Trollbøllerkog*; Schmidt p. 235 *Trollbøl-Koug*. — Bebyggelsesnavnet Trollebüll. Se i øvrigt under Störtewerkskoog ovfr.

Wadfennen. Kat *Wadfennen*; NissenWb 729 *Wadfen, die Watfenne*; Opt 1935 fris. [*dè 'vòdˌfe·nə*], nty. [*de 'vadˌfèn*]. — Forleddet er subst. wiedfris. *wad* „vadested" (JensenWb).

Vanrad. K 1633-34 *Wan Raets*; Wittemak 1640 *Wanraht*; Mejer 1644 I *Wanderat*; Mejer 1648, 1649, 1652 *Wanderath*; Mejer Altnordfr *Wanderuth*; Kat *Wanrisweg*; NissenWb 292 *an Wonrêdswei*; NissenWb 582 *Wanrad, en hüss ön a Studdewerkskug, Wonrêdswei*; NissenWb 350 *Wonriddswei*; NissenWb 1110 *Wonrêddswei*; SchmPetOF p. 141 *17. Wonnerswei* (*Wonredswei*). *S. Allg. T. Wonrede*; SchmPetK *Wonreedswei*; Opt 1935 fris. ['*vùnròdsˌväi̯, vònrùbs'väi̯*], nty. [*vandrùbs'vèx*]. — Navnet, der forekommer 45 gange i Nordslesvig, hyppigst i de sydvestlige egne, er behandlet i DS V 82f. Det oplyses her, at navnet i reglen betegner ringe jord, der ligger langt fra byen, og at det kun én gang er fundet i MB 1683, og først bliver almindeligt i 18. årh., og det hævdes (imod SchmPetOF p. 64, der tolker forleddet som det privative suffiks won-), at forleddet er adj. oldn. *vandr* i betydn. „vanskelig at have med at gøre", og at navnet betyder „noget som er vanskeligt at råde med" i analogi med subst. oldn. vandræði „vanskelighed, ulempe". — Det afgørende spørgsmål i denne diskussion er, om forleddet opr. er van- eller vand-. Det her meddelte materiale — der er ældre end det i DS meddelte — kan kun bekræfte, at forleddet opr. har -nd-, og derigennem støtte den ovfr. refererede forklaring.

Warffenne. Dok 1718 SA C XII 4 nr. 11 *die so genante Warff Fenne*; Extr 1752 SA C XII 4 nr. 78 *die warf Fenne*; Kat *Warfen*; Opt 1935 fris. ['*väi̯·ɜvˌfe·n, 'vɔ·ɹˌfe·n*], nty. [*de 'vaˑˌfèn*]. — Om *warf* se bd. X.

Waterpott. NissenWb 2337 *the Wâterputt*; SchmPetOF p. 142 *35. Wâserpott, Wassertopf*; SchmPetK *Wâ'erpott.* — Syd for Sandtoft ovfr., kaldes også Schlick. Forleddet er subst. fris. *wārər* „vand" (Jabben p. 61). De vekslende udtaleformer i NissenWb og SchmPetOF og SchmPetK afspejler den hos Jabben p. 77 omtalte udvikling -d- > ð > z > r, idet -z- i SchmPetOF er gengivet ved (stemt) -s-. Efterleddet er subst. fris. *pôt, pot* „potte" (Jabben p. 37), lånt fra da. potte. „Vandpotte" må være en nedsættende metafor anvendt om fugtigt areal.

Westerfenne. Dok 1698 *Bey Norder Trollebüll Siedschlickland in die Beeden wester Fenne*; Kat *Westerfennen.*

Vogelkoie. SchuldprotKarrhd 1752 *seine in dem Störtewercker Koeg belegene Vogel Coje*; Kat *Vogelkoje*; SchmPetOF p. 141 *30. Föggelkoi, Vogelkoye*; SchmPetK *Föggelküi, Föggelkui*; Opt 1935 fris. [*'fö·qəlˌkùi̯, 'fö·qəlˌkui̯*], nty. [*'fø̂·qəlˌkùi̯*]. — Subst. ty. Vogelkoie, da. Fuglekøje „fuglefælde bestående af kanal, hvori vildænder fanges ved hjælp af lokkefugle".

Wester-Schnatebüll

Blage. DingswKarrhd 1754 *Süden die Blöcke*; SchmPetOF p. 138 *22. Blaage, Blöcke d. s. schmale, hohe Aecker*; SchmPetK *Blâge*; Opt 1935 fris. [*dè blɔ·*], nty. [*de blàg*]. — Korte agerstykker lige sydvest for byen. Se SchmPetOF p. 18 under blāge.

Blengerfenne. SchmPetOF p. 138 *27. Blengerfeene, bl. ist nackter Sandboden*; SchmPetK *Blengerfeene*; Opt 1935 fris. [*'blèŋəɹˌfe·n*], nty. [*de 'blèŋəɹˌfèn*]. — Lav agerjord. Subst. fris. *blenge* (SchmPetOF p. 19), *blinge* (JensenWb) „sehr mageres, sandiges Land".

Brüdjskaap. SchmPetOF p. 138 *19. Brüdjskaab, Brotschrank*; SchmPetK *Brüdjskaah.* — Agerjord syd for byen. Subst. fris. *Brüdjskâp* „brødskab". Jfr. JensenWb under brûidskàbe m. „1. Brotschrank; 2. Fenne, die das Getreide für den Hausbedarf liefert".

Börretünn. SchmPetOF p. 138 *17. Börretünn, Bauerd. i. Dorfsgarten; eine Art „Schrebergärten"*; SchmPetK *Börretünn*; Opt 1935 fris. [*'bø̀rəɹˌtỳn*], nty. [*'bu:ɹnˌhòf*]. — Areal midt i byen. Her har hver bonde et stykke jord (Opt 1935). Subst. fris. *bör*, m. „bonde" (Jabben p. 57) og subst. fris. *tünn*, m. „have".

Degel. Kat *Tegle*; SchmPetOF p. 138 *16. Degels, kleine Wälle*; SchmPetK *Degeln*; Opt 1935 fris. [*dä·qəl*, plur. *dä·qələ*], nty. [*dæ·qəl*]. — Agerjord ved skellet mod Stedesand. Subst. fris. degel, m. „lille vold", oftest om vold der tjener som grænsemærke (SchmPetOF p. 21), jfr. JensenWb dâʒel, m. „Flurfrenze".

Grabenland. DingswKarrhd 1754 *an graben Landt, Graben landt.*

Grenewei. Opt 1935 fris. [*di 'græi̯·nəˌvä̀i̯*], nty. [*de 'grø·nəˌvèx*]. — Markvej mod syd. Adj. fris. *grein* „grøn" (Jabben).

Gruswei. Opt 1935 fris. [*di 'grusˌvä̀i̯*], nty. [*de 'grandˌvèx*]. — Vejen syd om byen. Subst. fris. *grūs* „grus" og *wei* „vej".

Harkensham. SchmPetOF p. 138 *25. Hārkens Hamm Psn.*; SchmPetK *Hārkenshâm.* — Mandsn. Harke, gen. Harkens, der optræder i Nordfrisland i det 15. og 16. årh., se DgP I under Harrike. Om *ham* se bd. X.

Hearnefeene. SchmPetOF p. 138 *23. Hörnefeene, Fennen in der Bucht des Stromes*; SchmPetK *Hearnfeene*; Opt 1935 fris. [*jỳ 'hɛ·ɜɹnəˌfe·n*], nty. [*de 'ègˌfèn*]. — Fenne i en åkrog ved Læk Å.

Hofstedten. Reg 1712 *die Hoffstedten.* — Muligvis samme forled som det flg. navn.

Hoowestich. SchmPetOF p. 138 *21. Hoowestich, Kirchenpfad*; SchmPetK *Hauerdstich.* — Vej og sti til Stedesand kirke. Subst. fris. *hō̂w* „kirkegård" (Jabben p. 80).

Ketelsfenne. DingswKarrhd 1754 *in Ketel Fenne, in Ketels Fenne.* — Gen. af mandsn. *Ketil.*

Krummeacker. DingswKarrhd 1754 *der Krumme Acker, der krum̃e Acker.*

Mittelstefenne. Kat *Mittelste Fenne*; SchmPetOF p. 138 *Mellst. Mittlere-feen, Fenne*; SchmPetK *Medlstefeene.*

Musenborg. Dok 1701 *dem Weg beosten Broweg oder Strom bis an Schnatebüller Ackern oder Musenburg genant*; Reg 1813 *Auf Mußenburg*; SchmPetOF p. 138 *20. Musenborreg? -burg*; Opt 1935 nty. [*'mu·zənˌbòɹx*]. — Et lille kileformet areal syd for landevejen Stedesand - Lindholm. Efterleddet er subst. nty. borch el. da. borg anvendt ironisk om dårlig jord. Forleddet er dyrenavnet da. el. nty. *mus.* Stedet kaldes 1697 Musfenne, hvilket kunne tyde på, at stedet opr. har fået sit navn på grund af museplage. Jfr. Musenborg i Stedesand.

Naiemeed. SchmPetOF p. 138 *Ûlje- en neie Mêid, Alte und neue Wiese, bowere- obere-.*; SchmPetK *Nei Medj*; Opt 1935 fris. [*na·i̯mèd*], nty. [*ny'me·d*].

Noord-deel. Opt 1935 fris. [*'nùɹdˌde·l*], nty. [*'nùɹdˌdâ·l*]. — Agerjord og eng nord for byen. Navnet betyder „nordned".

Norderfeld. Kat *Norder Feld.*

Norderkoog. Kat *Norder Koog*; SchmPetOF p. 138 *18. Nörderkuug, Norderkoog*; SchmPetK *Norder Kuug*; Opt 1935 fris. [*nùɹdəɹ'kux*], nty. [*nùɹdəɹ'ko·x*].

Oldemeed. SchuldprotKarrhd 1715 *die alte Mede*; SchuldprotKarrhd 1726 *Alte Meede*; SchmPetOF p. 138 *26. Ûlje- en neie Mêid, Alte und neue Wiese, bowere- obere-*; SchmPetK *Ûle Medj*; Opt 1935 fris. [*yl̥ə 'mèd*], nty. [*o·lə 'me·d*].

Osterfeld. Kat *Oster Feld.*

Osterham. SchuldprotKarrhd 1735 *in der Oster Hamm*; SchmPetOF p. 138 *24. Âsterhamm, Osterhamm*; SchmPetK *Âsterhâm.* — *Ham* se bd. X.

Oster-um. Opt 1935 fris. [*'ɔ·sdəˌram*], nty. [*'o·sdəˌrùm*]. — Sidste led er fris. *am* „om". Navnet betyder „øster-om" og betegner agerjorden mod øst, i Kat benævnt Osterfeld.

Ottere Blenger. SchmPetOF p. 138 *28. Ottere, Die Untere.* (*Kleine Enden.*); SchmPetK *Ottere Blenger.* — Om *Blenger* se ovfr. under Blengerfenne. *Ottere* må betyde „ydre" og ikke „nedre" som anført SchmPetOF p. 138; men ingen af delene passer, for Ottere Blenger ligger syd for Blengerfenne, og altså højere og nærmere ved byen.

Rickertsfenne. SchmPetOF p. 138 *29. Rickerts- Psn. Mellst- Mittlere- feen, Fenne*; SchmPetK *Rickertsfeene.*

Sandwei. Opt 1935 fris. [*di* ˈ*sǿŋ*ˌ*väi̯*], nty. [*de* ˈ*sand*ˌ*vèx*]. — Vej nord om byen. Jfr. Gruswei ovfr.

Slittshuged. NissenWb 1734 *Slittshuged.* — Subst. fris. *slits*, m. „revne, flænge" og fris. *huged* „bakke".

Stinowen. SchmPetOF p. 138 *15. Stinowen, Steinofen, Ziegelei*; SchmPetK *Stinowen*; Opt 1935 fris. [ˈ*sdin*ˌ*au̯n*], nty. [ˈ*sde·n*ˌ*o:f*]. — Nedlagt teglværk. Jfr. JensenWb stînôwen „Zigelei"; den nty. udtale -o:f er vel gengivelse af o·f, som Mensing under Aben anfører fra Angel og Olderup. Den fris. udtale -au̯n (i stedet for o·vən] synes snarere da. end fris.

Syder-ap. Opt 1935 fris. [ˈ*sỳdə*ˌ*rab*], nty. [ˈ*sy·də*ˌ*rùb*]. — Samme areal som Süderfeld ndfr. Navnet betyder „sønderop".

Süderfeld. Kat *Süder Feld.*

Wester-Schnatebüllerkoog. SchuldprotKarrhd 1753 *in Schnatebüllerkoeg*; VSK 1805 *Vester Schnateböl Kog*; KI 1782 *in Schnatebüller Koog*; Gst 1858 *V*ʳ *Snatteböl Kog*; Kat *Wester Schnatebüller Koog*; LA *Wester-Schnatebüller Koog*; NissenWb 292 *a Wester-Snotebüllingekug.*

Wester-Schnatebüllfeld. Kat *Wester-Schnatebüllfeld.*

Withe. NissenWb 1796 *Withe. m - ist da, wo der Wydensee gewesen ist, nordwest von Snaboell* (*W. Schn.*) *De Withe es nu en sumpig medd.* — Navnet er ellers ukendt.

ENGE SOGN

Kilder

Chronik 20. årh.	I pastoratet i Enge.
Dok 1619	Nty. dokument kun opbevaret i afskrift fra 1781 af afskrift fra 1668. Hos Christian Ketelsen, Schardebüll.
Dok 1766	Købskontrakt. Hos Christian Ketelsen, Schardebüll.
Fennenbuch 1821	Fennenbuch für die Engsbüller-Deichvogtey 1821. Hos Deichvogt Jens Bahnsen, Enge.
KI 1782	Inventarium der Kirchen zu Enge. SA C VI 2 nr. 623.
KI 1782	Kirchen Inventarium aus Enge. 1782. Afskr. 1802. SA A VI 87 $B^{II\,1}$.
Kirkeb 1739	Dåbsregister. I pastoratet i Enge.
Kirkeb 1740	Dåbsregister. I pastoratet i Enge.
Kirkeb 1741	Dåbsregister. I pastoratet i Enge.
Kirkeb 1747	Dåbsregister. I pastoratet i Enge.
Kirkeb 1767	Dåbsregister. I pastoratet i Enge.
Kogsprot 1734	Protocoll für die Jnteressenten des Schardebüller Kooges angefangen pro 1833. Indledes med „Fennenbuch des Schardebüller Kooges pro 1833 Ausgeschrieben nach dem alten Fenne Buch der Engsbüller Deichvogtey vom Jahre 1734 von Peter Thomsen i Schardebüll." Hos Christian Ketelsen, Schardebüll.
Kogsprot 1833	Protocoll für die Jnteressenten des Schardebüller Kooges angefangen pro 1833. Indledes med „Fennenbuch des Schardebüller Kooges pro 1833 Ausgeschrieben nach dem alten Fenne Buch der Engsbüller Deichvogtey vom Jahre 1734 von Peter Thomsen i Schardebüll." Hos Christian Ketelsen, Schardebüll.
Kontraktenprot 1702	Se i bd. II under Bredstedt s., Nordergoes H.
Regnsk 1805	Se under Læk s.
Tingb 1731	Se under Læk s.
U 1774	Designatio derer Dorf-Ländereyen des zum Adelichen Gute Lütgenhorn gehörigen dorfes Knorrburg. 1774. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
U 1803	Udskiftningssager uden titelblad; på første side står: Copia Abgeschrieben nach eine andere Copia, die jetzt bei Karsten Lorenzen Ligt. Afskriften (den sidste) er foretaget af ejerens fader. Hos Emil Petersen i Soholm.
U 1808	Afskr. af forsk. dok. ang. udskiftningen. I samme bd. som U 1803 og U 1821. Hos Emil Petersen i Soholm.
U 1821	Vertheilung der Wege und Wasserlösungen. I samme bd. som U 1803 og formodentlig ligesom dette Copia Copiæ. Hos Emil Petersen i Soholm.
Willkür 1784	Hos Christian Ketelsen, Schardebüll.

Meddelere

Opt 1933-1935	Optegnelser foretaget af Anders Bjerrum efter følgende meddelere: Enge: Jens Ketelsen, Enge, f. smst. 1870. Engerheide: Peter Thomsen, Schardebüll, f. smst. 1871. Holzacker: da. og ty. udtaleformer efter Lorenz Carstensen, Holzacker, f. 1877 i Holzacker. Knorburg: Justus Jensen, Knorburg, f. smst. 1907. (Ældste inf. medd.). Sande: Gemvorst. Christian Prahl, Sande, f. smst. 1873. Schardebüll: Peter Thomsen, Schardebüll, f. smst. 1871. Soholm: Emil Petersen, Soholm, f. smst. 1868 og Andreas Peter Jensen, Bohmstedt, f. 1851 i Soholm, faderen f. i Soholm, moderen i Lindholm, forældrene talte fris. sammen og med børnene. Tjente 1871–73 i Büllsbüll, hvor hussproget var dansk.

Sprogforhold

Jensen erklærer (1841) Holzacker og Knorburg for dansktalende, Soholm for blandet dansk og frisisk. (Sach II 293).

BEBYGGELSESNAVNE

Ackern, lb. SchuldprotKarrhd 1728 *auf die Ackern*; Kirkeb 1739, DAtl VII 320, VSK 1805, Fennenbuch 1821, Schröder I 40, JensenStat p. 493 *Ackern*; Gst 1858, Trap *Agern*; LA *Ackern*; SchmPetOF p. 139 *Ekeren, Aecker* (*Eine Siedlung*); SchmPetK *Ekěrěn*; NissenWb 47, 1549 *de Ekere*; Opt 1935 fris. [*e·gərə*], nty. [*de agəɹn*]. — Plur. af subst. fris. *ěker* „ager".

Angels, hs. Opt 1935 fris. [*aŋəls*], nty. [*ùb 'aŋəls*]. — Gen. af slægtsnavnet *Angel*. Huset har ifl. Opt 1935 tilhørt en mand af dette navn.

Bei der Kirche. JensenStat p. 493 *bei der Kirche*; Schmidt p. 234, Trap *Ved Kirken*. — Del af Enge by.

Blinge. Kirkeb 1739, DAtl VII 320 *Bling*; JensenStat p. 493 *einige Häuser, die Blinge genannt*; Trap *Blinge*; NissenWb 47, 950 *De Blenge, Blenge*; Opt 1935 fris. [*blèŋə*], nty. [*de blỳŋ*]. — Del af Enge by, i NissenWb 950 beskrevet som „hügel; hohes, sandiges, unfruchtbares land". Subst. blinge „sehr mageres, sandiges Land" (wenig gehört in der Wiedingh.) (JensenWb).

Brakke, hse. NissenWb 47, 477 *De Brakke, Brakke*; Opt 1935 fris. [*bragə*], nty. [*de brag*]. — Hse lige syd for kirken. Subst. *barak*.

Degel, hs. Kirkeb 1741 *Deegel*; Kirkeb 1767, DAtl VII 320, Provinzialb 1791 II 4 *Degele*; NissenWb 959 *Dêgele, av a Dêgele*; Opt 1935 fris. [*dägələ*], nty. [*de dæ·gəl*]. — Hs ved præstegården. Plur. af subst. fris. *degel* „kleiner Deich, kleiner Wall" (SchmPetOF p. 21), jfr. JensenWb *dâʒel*, m. „Flurgrenze". Nærværende hs ligger ikke ved noget markskel, men muligvis ved el. på en vold.

Enge, lb. 1377-1518 (DiplFl I 88) *de Enghe*; 11/11 1446 *in der Enge*; LibCens 1462 (SRD VII 478, 503) *Enghe*; RegFlensb c. 1470 *in der Enghe*; 20/12 1486 *Enghe*; 10/9 1492 *in der Enghe*; 21/9 1494 (DiplFl I 739) *im kerspel Enge*; RegFlensb 1499 *Jn der enghe*; Zinsb 1509-15 *Enghe*; 3/2 1511 *in der Enghe*; 3/8 1512 *in der Enghe, in der Enge*; 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 163) *Enge*; ARTondern 1533 *Enge, Enge Carspel*; 20/6 1533 DiplFl II 243 *jn der Enge*; ARTondern 1537 *Enge*; Eb 1543 *Enge, Enghe*; ButterReg 1560, DesignFrisMin Zeitschr 24, 76 *Enge*; CatVet Zeitschr 24, 78 *De Enge*; 18/3 1562 SA Urk. Schlesw. C nr. 94 *vt der Enge*; 10/5 1562 (SlesvProv III 309) *in der Enge*; 24/3 1568 SA Urk. Schlesw. C nr. 105 *Jn die Enge*; RegTondern 1580 *Jn der Enge, Enge, Ennge*; DomcapReg 1586-87 *Jn der Enge, Enge*; ARTondern 1594 *in der Enge, Enge*; Tingsvidne 1595 *Jn der Enge*; RegFlensb 1604-05 *in der Enge*; ARTondern 1610 *Enge, in der Enge, Engßbull Carßpell*; RegTondern 1611 *Enge, in der Enge, Engssbull Carspell*; ARTondern 1612 *in der Engh, Engßbull Carspell*; Eb 1613 *Engh, in der Engh*; Rechn 1627 *Jn der Enge*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Enge*; ARTondern 1640 *in der Enge*; Wittemak 1640 *In der Enge*; Mejer 1644 I, Mejer 1648, 1649, 1650, 1651 *Enge*; Mejer 1652 *Enge, Engesbul*; Danckw 87a *Enge, Enge Kirch*; Reg 1712 *Enge, Eng Kirchspiel*; Kirkeb 1741 *westen Enge, osten Enge*; DAtl VII 319 *Enge*; VSK 1805 *Enge K. og B.*; Schröder I 241 *Enge* (*die Enge*); JensenStat p. 492 *Enge* (*die Enge*), *Oster-Enge, Wester-Enge*; Schmidt p. 234 *Enge* (*man siger paa Tydsk, men ikke paa selve Stedet, „die Enge" og „in der Enge"*), *Øster-Enge, Vester-Enge*; Gst 1858 *Enge*; Trap *Enge, Øster-Enge, Vester-Enge*; Kok II 122 *Enge* (*Enng*); Lyngby *Eŋe* (*fra Niebüll*); Kat *Dorf Enge, Wester Enge, Oster-Enge*; LA *Enge*; NissenWb 47 *Ding*; JensenWb 1927 *Ëng* (*auch Ding*), *Ding*; H. Hansen i NdfriesMitt II 191 *fries. Ding, d.i. d'Ing, abgekürzt aus Klintring*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Enge* (*fr. de Inge oder d'Ing*) . . . *Vgl. Rantum-Inge a.S., Engeland auf Nordstr.*; SchmPetK *D'Ing*; SchmPetOF p. 139 *D'Ing . . . Der Ost wird mit dem Artikel genannt und bedeutet die Wiese*; Jabben p. 45 *diŋ Ortschaft Enge . . . iŋsbyliŋɔ Leute aus Enge*; Opt 1935 fris. [*diŋ, 've·sdəɹˌdiŋ, 'ɔ·sdəɹˌdiŋ*], da. [*æ ˈˀræŋ·*], nty. [*èŋ, 'vèsdəˌrèŋ, 'o·sdəˌrèŋ*]. — Den danske navneform -ængi (i Klintringengi), Enge, [*æ ˈˀræŋ·*] må være fem. plur., gående tilbage til acc. plur. ængia (SkL), hvortil lydret svarer gljy. ængi, se BrN GG III 85 og I 411. Den nty. navneform er derimod fem. sing. (in der E.) og den fris. må være enten plur. eller masc. sing. (den bestemte artikel hedder di i masc., jy i fem., dåt i neutr. og da i plur.). Ordet eng er specielt nordisk, og stednavnet altså opr. dansk. Det er optaget i frisisk med samme ændring af vokalen som i låneordet dreng, fris. dring (Jabben p. 45). I sylterfris. har det tostavelsesform, [iŋi], og er masc., se BoyPMöller p. 128. Den tostavede form må gå tilbage til acc. plur. ængia. At dets genus i fris. er blevet masc., tyder på, at det er optaget på et tidspunkt, da masc. og fem. var faldet sammen i et fælleskøn i vestjysk, altså formodentlig efter ca. 1250 (se Skautrup, Det da. Sprogs hist. I 270). I den fris. form Ding er den opr. bestemte artikel helt blevet en bestanddel af navnet, hvilket ses af formerne af Øster- og Vester-Enge.

Engefeld, gde og hse. LA *Engefeld*; NissenWb 1549 *Ingbüllingefèll*. — Nissens form med Ing- i stedet for Dingser påfaldende. Jfr. formerne Engßbull (ARTondern 1610, RegTondern 1611 under Enge).

Fiskerhus, forsv. hs. U 1774 *beym Fischer-Hause*; VSK 1805 *Fisker H.*; Opt 1935 da. [*æ 'fesgəˌhu·s*], fris. [*'fasgəˌhỳs*], nty. [*dad 'fèšəɹˌhu·s*]. — I Knorburg.

Have, hs. Kok II 167 *Have* (*Havv*). — Udtaleformen hører formodentlig til Have 1, gårde i Fjeldstrup s. Have 2 hus i Enge s., kendes ikke fra andre kilder og beror vel på en fejl.

Heide, lb. 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *vp de Heyde*, jfr. SlesvProv III 309; DomcapReg 1588-89 *vp der Heide*; 13/3 1589 SA Urk. Schlesw. C nr. 153 *vff der Heide*; Bøderegister 1643 SA C XIV nr. 183 *auff der Heide*; Mejer 1648 *Heidthuser*; Bøderegister 1651 SA C XIV nr. 183 *auff die Heyde bey Schardebull*; Mejer 1652 *Heidheuser*; Danckw 87a *Heidhäuser*; Dok 1662 SA A XX nr. 3473 *in der Heyde*; Dematreg 1696 *Heyde Heuser*; SchuldprotKarrhd 1709 *auf der Heyde*; Reg 1712 *die Heyde Häußer*; SchuldprotKarrhd 1725 *auf der Heyde*; Kirkeb 1739 *Heyde*; SchuldprotKarrhd 1753, DAtl VII 319 *Heide*; Dok 1782 SA Abt. 195 nr. 834

auf Engsbüll-Heide; Holst i Provinzialb II 4 *Heide, zerstreute Häuser, Norden vor Schardebüll*; VSK 1805 *Nieder Heyde, Oberhaide*; Schröder I 242 *Engerheide (Heide), Ober-Heide, Unter-Heide*; JensenStat p. 493 *Heide (auf der Enger Heide) getheilt in Ober-Heide und Unter-Heide*; Schmidt p. 234 *Heide*; Gst 1858 *Hedehuse*; Trap *Hedehusene*; LA *Engerheide*; NissenWb 47, 1549, 1332 *De Hi, the Hi, Hihüssinge gewöhnlich „aw a Hi" genannt*; Opt 1935 da. [*æŋ·ˈˈhe:*], fris. [*diŋˈhi, ˈäˑvəɹ ˈhi, ˈävəɹ ˈhi, ˈnäˑrəɹ ˈhī*], nty. [*èŋəˈhaɪdə, ˈböˑvəɹˌhaɪdə, ˈnæˑrəɹˌhaɪdə*]. — Heide og Maade ligger omgivet af Schardebüll bymark. Herfra stammer ifl. JensenStat p. 494f. den adelige familie von der Heyde. Dennes gård skal have ligget i Maade og heddet Maadeborg, se ndfr.

Hollmark, gd. SchmPetK *Hollmark*; Opt 1935 da. [*ˈhɔlˌmaɹg*], fris. [*ˈhùlˌmɔˑɹg*], nty. [*ˈhôlˌmaˑg*]. — I Soholm.

Holzacker, lb. 20/12 1486 *Holsacker, to Holsacker*; RegFlensb 1499 *Holtzacker*; ARTondern 1533 *Holsackerr*; ARTondern 1537 *Holßacker*; RegTondern 1580 *Holtzacker*; Verz 1590 *Hols Acker*; ARTondern 1594 *tho Holz Acker*; ARTondern 1610 *Holtz Acker*; Steuerreg 1613 *Holtzacker*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Holßagger*; ARTondern 1640 *Holltzacker*; Wittemak 1640 *Holtzacker*; Mejer 1648 *Holzacker*; Mejer 1650, Danckw 87a, Reg 1712, DAtl VII 319 *Holtzacker*; VSK 1805 *Holtzagger*; Schröder I 405 *Holzacker (dänisch Holtsagger)*; JensenStat p. 493 *Holzacker (Holtsagger)*; Gst 1858 *Holtager*; Kok II 187 *Holtsager (Holsagger)*; Trap *Holtager*; Kat *Dorf Holzacker*; LA *Holzacker*; NissenWb 47, 711 *Holtseker, Hōltseker*; Opt 1935 da. [*hoɭˑsaxə*], fris. [*ˈhoˑlsˌeˑgəɹ*], nty. [*hòldsagəɹ*]. — Både de ældste kilder og den da. og den fris. udtale mangler t mellem l og s, men da den danske udtale har palatalt *ɭ*, må forleddets opr. form være Holls- (el. Halls-), Holds- (el. Halds-) eller Holts-. Den bedste af disse muligheder er måske Holts-, gen. sing. af subst. glda. *holt* „skov".

Hörn, hs. JensenStat p. 493, LA *Hörn*; SchmPetK *Di Hearn*; NissenWb 1549, 1594 *de Hearn, Hìarn edder Hearn*; Opt 1935 fris. [*heˑɜɹn*], nty. [*de hỳɹn*]. — Ifl. NissenWb 1594 det vestligste hs i Enge. Et stormflodsmærke i huset viser ifl. Chronik 20. årh., at det er ældre end 1634. Fris. *hērn* „hjørne" (Jabben p. 6, 47), oldfr. herne, f., oldeng. hyrne, f. „hjørne".

Klaphage, gd. Gst 1858, Kok II 222, Trap, NissenWb 504, SchmPetK *Klaphage*; Opt 1935 da. [*klabˈhaːx, klabˈhawˑ*], fris. [*klabˈhɔˑqə*], nty. [*klabˈhåˑx*]. — Naturnavnet *Glabhage* i Schardebüll.

Klingenberg, forsv. gd. Provinzialb II 4, Schröder I 242 *Klingenberg*. — I Engerheide. Se under det følgende navn.

Klingenberg, gd. DAtl VII 320 *Klingenberg*; VSK 1805 *Klingberg*; Schröder II 292, JensenStat p. 493 *Klingenberg*; Gst 1858 *Klingbjerg*; Kat, LA *Klingenberg*; NissenWb 47, 936, 1158, 1549 *Klingbearg, Klingbèarg, Klingbèrig ... Einige sagen auch: Klênnbèarg*; SchmPetK *Klengenbearg*; Opt 1935 da. [*kleŋˑbjerə*], fris. [*ˈklìŋˌbæiɜɹx*], nty. [*ˈklîŋˌbaˑx*]. — Navnet, der er ret almindelig i Tyskland, især som gadenavn, er behandlet af Hugo Matthiessen i Gamle Gader p. 17. Jfr. Klingenberg i Læk s.

Klintringenge, lb. RegCap 1352 (1661-70 SRD VI 577) *Klyntryngengi*; 1377-1390 (DiplFl I 86) *de Clintring engi*; RegCap 1445-50 (c. 1700 Ulr. Petersen) *Klyntringengy, Klintringone*; RegCap (16. årh. LibQuotlib. Quellens VI 124) *zu Klintringeng.* — Ældre navn på landsbyen Enge, jfr. Klintringsted ovfr. p. 95. Se i øvrigt under Enge ovfr.

Knorburg, lb. Dok 1637 SA A XX nr. 3184 *Knorborch*; Wittemak 1640 ... *urborg*; Mejer 1648, Mejer 1649, Danckw 87a, DAtl VII 319 *Knorborg*; VSK 1805 *Knurborg*; Schröder I 242, 405, JensenStat p. 493 *Knorburg*; Schmidt p. 234, Gst 1858, Kok II 228, Trap *Knorborg*; Kat *Dorf Knorburg*; LA *Knorburg*; NissenWb 47, 310 *Kurrborrig, Knurrborg*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Knorburg (fr. Knorborg)*; Opt 1935 da. [*ˈknorəborə*], fris. [*knòɹbòi̯*], nty. [*knòɹbòɹx*]. — Efterleddet må være subst. *borg* i ironisk anvendelse, jfr. bd. X. Forleddet er verbet *knurre* anvendt om udtryk for utilfredshed. Navnet forekommer flere gange i Nordslesvig anvendt som marknavn (se f. eks. DS V 493) og som bebyggelsesnavn (se f. eks. DS IV 27). I dette tilfælde drejer det sig om en lille (og ung) landsby.

Langberg, beb. DAtl VII 320, Fennenbuch 1821 *Langenberg*; Kok II 249 *Langbjerg*; NissenWb 1549 *Lungbèarg*.

Langberg Mühle. SchuldprotKarrhd 1708 *auf Langberg Mühl*; SchuldprotKarrhd 1720 *Müller auf Langenberg*; DingswKarrhd 1737 *auf langenberger Mühle*; SchuldprotKarrhd 1740 *Langenberg Mühle*; Tingb 1764 *Niß Müller Langbarg*; DAtl VII 320 *Langenberg-Mølle*; SchuldprotKarrhd 1775 *auf der Langenberger-Mühle*; Gst 1858 *Langbjerg Ml*; Trap *Langbjerg-Vindmølle*; Kat *Langenberg Mühle*; LA *Langenberger M.*; NissenWb 1158 *The Lungbèrige melen*; SchmPetK *Longbearg Melen*; Opt 1935 fris. [*ˈlùŋbæiɜɹx ˈmìl*], nty. [*ˈlaŋˌbaˑxɔɹ ˈmöˑl*]. — Naturnavnet Langbjerg i Klintum, Læk s.

Linnerthof, gd. VSK 1805 *Linnerhof*; Schröder II 292, LA *Linnerthof*; SchmPetK *Lennerthōf*; Opt 1935 nty. [*lìnəɹdˈhòf*]. — Marknavnet *Linnert* i Stadum, Læk s.

Linnertkro. Gst 1858, Kok II 256 *Linnertkro*; Trap *Linnert-Kro.* — Andet navn på Linnerthof.

Lund, hse. Kirkeb 1739 *Lundt*; DAtl VII 220, Provinzialb II 4, Schröder I 242, JensenStat p. 493, Kat, LA *Lund*; NissenWb 47, 1549, 2651 *De Lünn, the Lünn, Lünn*; SchmPetK *Lönj*; Opt 1935 fris. [*lỳŋ*], nty. [*de lùnd*]. — Om *lund* se bd. X.

Maade, gd. Kirkeb 1739, DAtl VII 320 *Maade*; Provinzialb II 4 *Made*; Schröder I 242, JensenStat p. 493, Kat, LA *Maade*; NissenWb 47, 1549 *De Mathe, the Mathe*; SchmPetK *Maa'e*; Opt 1935 fris. [*mɔˑɟə*], nty. [*de måˑd*]. — Sandsynligvis et glda. **matha*, f. „eng", en -wōn-stamme svarende til -wō-stammen glda. math, f. „eng". Jfr. DS III p. XLIVf.

Maadeborg, forsv. gd. Tingsvidne 1576 (afskr. SA C VI 5 nr. 898) *Madeborg*; Dok 1576 (afskr. 18. årh. SA Abt. 195 nr. 829) *Madeburg*; ARTondern 1640 *zu Madenborg*; Mejer 1648 *Medenbull*; Danckw 87a *Madenborg*; SchuldprotKarrhd 1722 *Madenburg.* — Her boede den adelige familie up der Heyde, se ovfr. under Heide, jfr. JensenStat p. 494f. Forleddet er bebyggelsesnavnet *Maade* ovfr.

Oberwarft, gde. Opt 1935 fris. [ˈä·vəɹˌvæi̯əɹf], nty. [ˈbö·vəɹˌva·f].

Perebüll, lb. Bøderegister 1650 SA C XIV nr. 183 *zu Peerdebull*; Mejer 1652 *Pherdebul*; Danckw 87a *Pferdebull*; Dematreg 1696 *Perrebul*; Tax 1697, Reg 1712 *Perrebüll*; SchuldprotKarrhd 1730 *in Perebüll*; Kirkeb 1740 *Perebüll*; Kirkeb 1747 *in Perrebühl*; Kirkeb 1767 *Perrebül*; DAtl VII 319 *Perreböll*; VSK 1805 *Perebul*; Fennenbuch 1821 *Perrebüll*; Schröder II 157, JensenStat p. 493 *Perebüll*; Gst 1858, Trap *Perböl*; LA *Perebüll*; SchmPetOF p. 139, 142 *Pereböll, Pereběl*; SchmPetK *Pĕrĕbĕl*; NissenWb 47 *Perebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Perebüll* (*fr. Peerbell*); Opt 1935 da. [*pærəbøl*, ˈ*pærəbøl*], fris. [*pæ·rəbɣl*], nty. [*pèrəbɣ̀l*]. — Rimeligvis mandsn. glda. *Pætær*. Samme navn er Perbøl i Bjolderup s. og Perbøl i Kliplev s. i Nordslesvig, se DS VI 316.

Petersburg, gd. Provinzialb II 1791 p. 4 *Petersburg ein Krughaus oben auf Langenberg an der Landstrasse nach Leck*; Schröder I 242 *Petersburg*; JensenStat p. 493 *Petersberg*; Gst 1858, Kok II 306 *Petersborg*; Trap *Petersborg Kro*; Kat, LA *Petersburg*; Heimat 1913 p. 19 *an diesem Wege lag ein berühmtes Wirtshaus, ebenfalls Ranzelberg genannt, oder auch Petersburg nach dem allbekannten Inhaber dieses Kruges, der Peter Matthiesen hieß.*

Ranselbjerg, fhv. kro. Trap *Randselbjerg*; Heimat 1912 p. 172 *das berümte Wirtshaus auf dem „Ranzelberg"* (*jetzt Forstwärterhaus Rantzauhöhe*); NissenWb 1549 *Ranselbėarg*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*raŋsəlˌbjerə*], fris. [ˈ*ransəlˌbæi̯·əɹx*], nty. [ˈ*ransəlˌba·x*]. — Andet navn på Petersburg ovfr. Naturnavnet Ranselbjerg i Klintum, Læk s.

Sande, lb. 23/2 1452 (RegChr I p. 367) *Uppedemesande*; ARTondern 1533, ARTondern 1578 *vp dem Sande*; RegTondern 1580 *vff dem Sande*; ARTondern 1594 *vp dem Sande*; Eb 1613 *auf dem Sande*; Danckw 86b *auff dem Sande*; DomcapEb 1685 *auffm Sande*; Dematreg 1696 *auf der Sandt, uf der Sande*; Tax 1697 *auf der Sand*; Reg 1712 *auff dem Sande*; SchuldprotKarrhd 1725 *in Sandt*; SchuldprotKarrhd 1733 *aufm Sande*; Kirkeb 1739 *Sandt*; SchuldprotKarrhd 1751 *aufm Sande*; DAtl VII 319 *Sand*; Schröder II 215 *Sande*; JensenStat p. 493 *Sande* (*auf dem Sand*); Gst 1858 *Sandet*; Kok II 334 *Sand, å æ Sahn*; Trap *Sandet*; Kat *Dorf Sande*; LA *Sande*; FriedrPaulsen Leben 1909 p. 12 *eine kleine Bauernstelle „auf dem Sande"*; NissenWb 47, 1549, 2497 *de Sȯnn', aw a Sönn'*; SchmPetOF p. 139, 142 *Sönj Sand, Sönj Sande*; SchmPetK *Sönj*; Opt 1935 da. [*æ sa:ŋ, æ* ˈ*sa:ŋ*], fris. [*sönj*], nty. [*de sand*]. — Den danske udtaleform viser tilbage til en glda. tostavelsesform, der rimeligvis er identisk med subst. sande, fk. „strækning af sandet jord" (ODS), vistnok identisk med det nordsjællandske landsbynavn Saane, 25/2 1174 (Esrumbogen) Sande således i DS III p. LII under Sande, anderledes i DS II 11 under Saane; ordet er i øvrigt først overleveret i ænyda. (1638 i en saande norden kircken, Kalkar V 883). I den tyske og den fris. form er navnet oversat til de normale enstavelsesord, der i nty. og hty. er masc., i fris. neutr. Den eneste undtagelse er Dematreg 1696, hvor ordet er opfattet som fem., i det andet belæg som et tostavelsesord.

Schapenburg, hs. Kirkeb 1739 *Schapenburg*; DAtl VII 319 *Skapenborg*; Schröder II 157, JensenStat p. 493 *Schapenburg.* — I Sande. Efterleddet er *borg* ironisk anvendt om hus, jfr. bd. X. Forleddet dyrenavnet nty. *Schaap* „får" med den fra andre nedsættende navne på -borg kendte endelse -en; jfr. naturnavnet Lusenborg i Lütjenhorn i Læk s.

Schardebüll, lb. 1377-1518 (DiplFl I 83) *in Scattebyl*; dag? 1450 (Westphalen IV 3187 nr. 64) *Schardebülle*; dag? 1470 (c. 1700) *Schartebull*; RegFlensb c. 1470 *tho schartebul*; 11/3 1477 (DiplFl I 604) *to Schardebul*; 20/12 1486 *Schardebul*; 21/9 1494 (DiplFl I 739) *tho Schardebull*; RegFlensb 1499 *Scardebul*; 13/4 1500 (Westphalen IV 3192 nr. 119) *in Schardebull, Schardebüll*; 3/2 1511 *Schartebul*; Skat 1543 *Schardebol*; 12/3 1551 (samt. afskr. i Hertug Hans d. Ældres Reg. 1544-1560 fol. 169f.) *Schortebul*; 23/7 1554 (samt. afskr. i Hertug Hans d. Ældres Reg. 1553-56 fol. 171-72) *zu Schardebull*; ButterReg 1560, DomcapReg 1586-87 *Schardebull*; DomcapReg 1595 *tho schartebull*; KI 1609 *zu Sardebüll, in Schardebüll veldtmarck*; Steuerreg 1613 *Schardebüll*; Rechn 1627 *Scharebull*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Schadebull*; ARTondern 1640 *Schardebull*; Mejer 1648 *Schartebull*; Mejer 1652, Mejer Altnordfr, Danckw 87a *Schardebull*; Eb 1710 *in Schardeburg*; Reg 1712 *Schardebüll*; DAtl VII 319 *Skardeböll*; Schröder II 222 *Schardebüll*; Gst 1858 *Skardeböl*; Kok II 343, Trap *Skardebøl*; Kat *Dorf Schardebüll*; LA *Schardebüll*; NissenWb 47, 1549 *Skardebüll, Skārdebüll*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Schardebüll* (*fr. Schardebell*); SchmPetOF p. 139 *Schārdeböll*; SchmPetK *Skårdebel*; Opt 1935 da. [*sgaɹ·bøl*, ˈ*skaɹ·dəbøl*], fris. [*sgo·ɹdəbɣ̀l*], nty. [*ša·dəbɣ̀l*]. — Navnet er rimeligvis, som antaget af bl. a. Peters (l.c.), H. Hansen (NdfriesMitt III 111) og la Cour (Sønderjyllands Hist. I 294, 320), af dansk oprindelse, sammensat med mandsn. glda. *Skarthi* (DgP) og bøl, se bd. X. Formen Scattebyl må bero på fejllæsning af rt som tt; formen Scharte- med t i 1470, 1511, 1551, 1595, 1648 må bero på fejltolkning af glda. th som ækvivalent med t. Den danske udtale [sgaɹ·bøl], der må være den ældste, beror på tidligt bortfald af th i trekonsonantgruppe; dette bortfald må være ældre end forlængelsen af a foran rth. Den fris. udtale [sgo·ɹdə]- beror på oversættelse til det fris. subst. skōrd „skår", der må være lånt fra da., jfr. Jabben p. 28, OutzenGloss p. 313 under Skård.

Schardebüllfeld, gde og hse. Kat, LA *Schardebüllfeld.*

Soholm, lb. LibCens 1462 *Zoholm*; Zinsb 1509-15, Dingsw 1519 (1652 SA Abt. 7 nr. 1065), ARTondern 1533 *Soholm*; ARTondern 1535 *Sohollem*; ARTondern 1537, Skat 1543 *Soholm*; Dok 1546 (samt. kopi SA A XX nr. 2618) *tho Solum yhn Suder kerherde*; RegTondern 1580 *Soholm*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Sohalm*; ARTondern 1594, ARTondern 1610, Steuerreg 1613 *Soholm*; K i SaxNordfr 1636 efter p. 8, K i SaxKahrH 1637 efter fol. 1 *Saholm*; ARTondern 1640 *Sohollm*; Mejer 1648 *Sahalm*; Mejer 1649 *Soholm*; Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer Altnordfr *Saholm*; Danckw 87a *Soholm*; Reg 1712 *Sohollm*; DAtl VII 319 *Soholm*; VSK 1805 *Soholm, Nord Soholm*; Schröder II 292 *Soholm, Nordsoholm*; JensenStat

p. 493 *Soholm*; Gst 1858 *Soholm, Nre Soholm*; Kok II 365 *Soholm*; Trap *Søholm, Nørre-Søholm*; Kat *Dorf Soholm*; LA *Soholm*; NissenWb 47 *Sahulm*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 130 *Soholm (fr. Söholm)*; SchmPetOF p. 140 *Sārhulm, Soholm, Sār süder, also südliche Landzunge*; SchmPetK *Sâhulm*; Opt 1935 da. [*sɔhɔlm, sohɔlm, ˈsohɔlm*], fris. [*sùhùlm*], nty. [*sùhòlm*]. — Dyrenavnet da. *so.*

Soholmfeld, gde og hse. JensenStat p. 493 *Soholm-Feld*; Kat, LA *Soholmfeld.*

Spegebüll, gde. 24/3 1568 SA Urk. Schlesw. C nr. 105 *Jn das Boll Jn Kerharde Spęckbull genomett Jn die Enge belegen*; Kirkeb 1739 *Spegebüll*; DAtl VII 319 *Spegebøll*; Provinzialb II 1791 p. 4 *Osten in Enge, vormals Spegebüll genant.* — Forleddet er muligvis subst. fris. *sbêk* „flæsk" (Jabben p. 31), *spêk* (JensenWb). Om *büll* se bd. X.

Stegelberg, hse. Schröder II 222, JensenStat p. 493 *Stegelberg*; Kok II 373 *Stegelbjerg*; Opt 1935 fris. [*ˈsdä·qəl‚bæi̯·ɔɹx*], nty. [*ˈsdæ·qəl‚ba·x*]. — Ved Schardebüll. Naturnavnet *Stegelberg* i Schardebüll.

Steinberg, forsv. kro. Schröder I 242, JensenStat p. 493 *Steinberg*; Trap *Steenbjerg Kro*; Chronik 20. årh. *Steinberg.* — Kroen lå over for Petersburg.

Windelberg. Kirkeb 1741 *Windelberg.*

Wommenberg, hs. Kirkeb 1740 *Wonnenberg*; DAtl VII 320, Provinzialb II 1791 p. 4, Schröder I 242 *Wommenberg*; JensenStat p. 493 *Mommenberg*; Chronik 20. årh. *Wommenberg oder Mommenberg muß in derselben Gegend ... gelegen haben.* — Ved Schardebüll. På grund af de varierende skriveformer er forleddet uvist.

NATURNAVNE

Enge

Ackerbüller Stieg. SchmPetOF p. 139 *14. Ekerböllerstich, der Weg dahin*; SchmPetK *Ekerböller Stich.* — Forleddet er indbyggernavn til bebyggelsesnavnet *Ackern,* efterleddet subst. fris. *sdix* „fodsti" (Jabben p. 50).

Appelgaarde Wisch. Reg 1712 *Appelgaarde Wisch.* — Forleddet er formodentlig slægtsnavnet *Abildgaard.*

Bawelhallig. Kat *Bawelhallig*; Opt 1935 fris. [*ˈbɔ·vəl‚hòli*], nty. [*ˈbâ·vəl‚halix*]. — Landstrimmel mellem Soholm Å og diget. Forleddet subst. fris. *bɔ̄wələ* „siv" (Jabben p. 74), her ifl. Opt 1935 om scirpus lacustris.

Birke. NissenWb 2469 *de Berke.* — Beliggenheden angives i NissenWb upræcist ved „im süden". Formodentlig plur. af trænavnet *birk* „betula", jfr. SchmPetOF p. 18 under berk.

Blinge. SchuldprotKarrhd 1734 *auf dem Sandblinge*; Dok 1809 SA C VI 2 nr. 622 *bis an der Blinge*; Kat *Die Blinge*; SchmPetOF p. 139 *6. Blenger, kahler Sandboden*; SchmPetK *Blenger.* — Sandareal nord for byen. Se under bebyggelsesnavnet Blinge.

Bolsint. Kaufprot 1759 *neben Bohl-Sint.* — Efterleddet er uvist.

Bowerwarft. Kat *Die Bowerwarft.* — Den østligste del af Enge by. Forleddet er nty. *böwer* „øvre" (Mensing 195). Om *warft* se bd. X.

Bredenge. DingswKarrhd 1754 *auf der breitten Wisch*; SchmPetOF p. 139 *17. Brid Inge, Breite Flusswiese.* — Adj. fris. *brid'* „bred" (Jabben p. 43) og det danske ord enge i fris. form. Navnet må være opr. dansk.

Bruneberg. KI 1609 *bey Brunsberg*; KI 1782 *Bey Brauneberg, bey Brauneberg*; Fennenbuch 1821 *beim sogenannten Brauneberg*; Kat *Die Bruhnberge*; Nissenwb 2469 *Brünnebèarg*; SchmPetOF p. 139 *10. Brönnebearge, Braune Berge*; SchmPetK *Brönne-Bearge*; Opt 1935 fris. [*di ˈbrỳnə ˈbæi̯·ɔɹx*], nty. [*ˈbru·n‚ba·x*]. — Sydøst for Enge by, lige nord for Enger Koog. Forleddet er adj. *brun,* fris. *bryn* (Jabben p. 59).

Buten't Sieltog. Kat *Butten't Sieltog*; Opt 1935 fris. [*ˈỳd ˈɔuɔɹd ˈsil‚tùx*], nty. [*ˈbudənd'si·l‚tôx* eller *ˈövəɹd ˈsi·l‚tôx*]. — I Enger Koog syd for et vandløb. Den fris. navneform betyder „ud over vandløbet", de to nederty. „uden for vandløbet" og „over vandløbet". Sidste led er subst. nty. *Sieltog* „Hauptentwässerungsgraben" (Mensing).

Degel. Fennenbuch 1821 *bis an den alten Degel*; NissenWb 47 *De Dêgele*; SchmPetOF p. 139 *7. De Dägel (dim. von Dick) Der Grenzwall, ein kleiner unscheinbarer Wall*; SchmPetK *Di Dägel.* — Se under husnavnet Degel.

Dikling. SchmPetK *Dikleng.* — Lavt dige fra Soholm Å mod nord. Navnet må være diminutiv på -ling af subst. *dig* „dige".

Dünen. Kat *Die Dünen*; SchmPetOF p. 139 *4. Dönne, Düne*; SchmPetK *Dönne*; Opt 1935 fris. [*dø·ŋə*], nty. [*dø·nən*]. — Klitområde nord for Enge by. Subst. fris. *döne* „zusammengewehte Sandhaufen" (SchmPetOF p. 22, Jabben p. 79).

Enge Marsk. Gst 1858 *Enge Marsk.*

Engerfeld. Kat *Engerfeld.* — Stort stykke agerjord nordvest for Enge by.

Engsbüllinger Koog. Steuerreg 1613 *in Engsbüll Coegh, Engsbüller Coegs land, in Engsbüll Altem Coegh, 10 1/2 dehmat Engsbüller Landt*; Eb 1613 *in Engsbüll Altem Coeg, Engsbüll Coeg*; EbTondern 1613 (Extr) *in Ensbüll Altem Cog, Engsbüll Cogh, Engbüll Cogh*; DomcapEb 1638 *in Engsbuller Koch, In Engebuls Olden Koch*; Wittemak 1640 *Engestbullinger Koeg*; Mejer 1652 *Engesbullingr koeg*; Danckw 87a *Engesbullinger Koge*; DomcapEb 1661 *in Engsbüller Koeg*; Heimreich 1666 p. 462 *Im Engsbullinger Koge*; DAtl VII 249 *Enger eller Engesbøllerkog uoctr. Kog*; KI 1782 *bey Brauneberg an Engybüller-Koeg*; Fennenbuch 1821 *der sogenannte alte Engsbüllinger-Koog*; Schröder I 242 *Engerkoog (Engelsbüllerkoog)*; Kat *Enger-Koog*; LA *Enger-Koog*; NissenWb 1619, 2076 *Ingsbüllinge-Kugh*; NissenWb 2469 *de Kugh*; SchmPetOF p. 139 *11. D'Ingbölling Kuug, Der Enger Koog*; SchmPetK *D'Ingböllinge-Kuug*; Opt 1935 fris. [*ˈiŋsbỳlŋə*

'*kux*], nty. ['*èŋsbỳlɐ* '*ko·x*]. — Forleddet er *Engsbülling*, det frisiske indbyggernavn til landsbynavnet Enge, i nogle kilder oversat til Engsbüll, Engsbüller eller Enger.

Fenne. Mohrkircher Schuldprot 1770 *von die Fenne bis an die Mohr.* — Mose ligger umiddelbart syd for Enge by, syd for Mose ligger agerjord, og længst mod syd fennerne, dvs. marskarealerne. Fenne er plur. af subst. fris. [*fe·n*].

Fenneagre. Opt 1935 fris. ['*fe·n*ˌ*e·gərə*]. — Agerjord, der grænser op til *fennerne*, dvs. marskfennerne (Opt 1935).

Grusvej. Opt 1935 fris. [*di* '*grus*ˌ*väi̯*], nty. [*de* '*grand*ˌ*vèx*]. — Vejen fra Enge til Sande. Subst. fris. *grūs* „grus" (Jabben p. 50), et dansk låneord, oversat til nty. Grand.

Haidbreding. Kat *Haidbreding*; NissenWb 2469 *de Hibridinge*; NissenWb 1294 *hibridinge*; Opt 1935 fris. ['*hi*ˌ*bri̯dŋə*], nty. ['*ha*ɨ*də*ˌ*bre·dìŋ*]. — Hedeagre nordøst for byen. Forleddet er subst. fris. *hi* „hede", efterleddet plur. af subst. fris. *brîd'ing*, m. „hochgelegener Acker" (JensenWb).

Heideland. SchmPetOF p. 139 *2. Hilönj, Heideland*; *daran Neieker, Neuacker.*

Herrweg. Opt 1935 fris. ['*hèɹ*ˌ*väi̯*], nty. [*de* '*hèɹ*ˌ*vèx*]. — Den gamle oksevej fra Læk til Husum.

Husumer Landstrasse. Kat *Die alte Husumer-Landstrasse.* — Den gamle oksevej.

Kleikuhlenfenne. Fennenbuch 1821 *die sogenannte Kleykuhlefenne*; Kat *Kleikuhlenfennen*; Opt 1935 fris. ['*klɔ·i̯*ˌ*kə·lənˌfe·nə*], nty. [*de* '*klai̯*ˌ*ku·lənˌfèn·*]. — Marskfenner. Forleddet er enten et fris. **klɔ·i̯kə·l* „lergrav" eller nty. *Kleikuhl*, d.s. Den fris. udtaleform på *-kə·lən* for *kə·lə* må være påvirket af nty.

Kleinheide. Kat *Kleinhaide.*

Klintumerfenner. Opt 1935 fris. [*dè* '*klèndəməɹ* ˌ*fe·nə*]. — Nogle fenner i Enger Koog. Forleddet er indbyggernavn til landsbynavnet Klintum i Læk s.

Kofenner. Fennenbuch 1821 *in der Kuhfenne*; Kat *Kuhfennen, Die Kuhfennen*; Opt 1935 fris. ['*kỳ*ˌ*fe·nə*], nty. [*de* '*ko·*ˌ*fèn·*]. — Marskarealer.

Kortestykker. Kat *Korrte-Stücken*; NissenWb 2469 *de koarte Stôge*; Opt 1935 fris. ['*kùɹdə* '*sdö·qə*], nty. [*de* '*kòɹdə* '*sdỳgən*]. — Korte agerstykker.

Lame. SchmPetOF p. 139 *8. Lâme vgl. Lindholm. Bedeutung unsicher. In der Bökingharde (Ost) heisst lâm der Lehm. Aber weder hier noch in Lindholm ist die Flur lehmig.* — *M. Nissen, De freske Sjeimstin, erklärt, es ohne Begründung als Landrücken*; SchmPetK *Lâme*; NissenWb 2469 *de Lâme*; Opt 1935 fris. [*la·mə*], nty. [*de la·mə*]. — Lille højdedrag gennem markerne vest for byen. Subst. fris. *lāmə* opføres hos Jabben p. 74 med oversættelsen „wellige Höhe", uden tvivl på grundlag af dette marknavn. JensenWb har på tilsvarende måde *lâme*, m. „magerer Landrücken, Landstrich" (fast nur in der Karrharde gebräuchlich). Derimod registrerer Outzen et appellativ, som ikke er afhængigt af marknavnet: Lâm, „ein hoher Rain zwischen den Aeckern, die hohe Bank zwischen den Wagenspuren". Det er muligt, at marknavnet er plur. af dette ord, hvis etymologi i øvrigt er uvis.

Langeackern. Kat *Langackern, Lange Ackern*; NissenWb 710 *Lungekere*; NissenWb 2469 *de Lungekere*; SchmPetOF p. 139 *9. Lungeker, Langacker*; SchmPetK *Longeker, Lungeker*; Opt 1935 fris. [*dè* '*lùŋə* '*e·gərə*], nty. [*de* '*laŋə* '*agəɹn*]. — To arealer med lange agre, det ene syd for byen, det andet mod vest.

Langenberg. Kat *Langenberg*; NissenWb 47 *Lungbearg*; SchmPetK *Longbearg*; Opt 1935 fris. ['*lùŋˌbæi̯·ɜɹx*], nty. ['*laŋˌba·x*]. — Støder op til *Langbjerg* i Klintum i Læk s., se dette.

Leckweg. Mohrkircher Schuldprot 1770 *Su'den Leckweg.*

Leegackern. Kat *Leeg-Ackern*; NissenWb 1195 *Lêgekere . . . die niedrigen äcker, norden von Enge*; NissenWb 7ii *Lêgekere, die niedrigen äcker*; NissenWb 2469 *de Lègekere*; Opt 1935 fris. ['*läi̯x*'*e·gərə*], nty. [*de* '*si·də* '*agəɹn*]. — Adj. fris. *leix* „niedrig" (Jabben p. 48), i den nty. udtale oversat til *sied.*

Lüttackern. Kat *Lütt-Ackern*; Opt 1935 fris. [*dè* '*lètjə* '*e·gərə*], nty. [*de* '*lỳdə* '*agəɹn*]. — Adj. fris. *leit'* „lille" (Jabben p. 32).

Moorland. SchmPetOF p. 139 *5. Moorlönj, Moorland*; *daneben Moose Moor*; Opt 1935 fris. ['*mɔ·ɹˌlônŋ*], nty. ['*må·ɹ*ˌ*land*]. — Agerjord umiddelbart nord for Enge by, i Kat benævnt Engerfeld. Navnet er nty. eller fris. og af sen oprindelse, medens Mose ndfr. er da. og gammelt. I begge tilfælde drejer det sig formentlig om kultiveret mosejord.

Mose. KI 1609 *die rechte Pastoraltstelle bey der kirchen mit der mose, oder 4 Blocke Ackers*; Dok 1710 SA A XX nr. 2540 *die Moße*; KI 1782 *die Moese, die Moese genannt*; Kat *Die Moos*; NissenWb 2469 *de Mose*; SchmPetOF p. 139 *Moose Moor*; SchmPetK *Moose*; Opt 1935 fris. [*mo·zə*], nty. [*de mo·s*]. — Agerjord umiddelbart syd for Enge by, af Holst i Provinzialb 1791 II p. 4 beskrevet som sumpet og kold mosejord. Om *mose* se bd. X.

Mühlenweg. Kat *Mühlenweg*; SchmPetK *Mehlenwei*; Opt 1935 fris. ['*mìlənˌväi̯*], nty. [*de* '*mö·ləˌvèx*]. — To veje, der begge fører til Langberg Mühle.

Neuackern. Kat *Neu-Ackern*; SchmPetOF p. 139 *Hilönj, Heideland*; *daran Neieker, Neuacker*; SchmPetK *Neieker*; Opt 1935 fris. ['*na·i̯*'*e·gərə*], nty. [*ny·ə*'*agəɹn*]. — Sent opdyrket hede.

Neuland. NissenWb 2469 *dat Nailðnn'*. — Andet navn på *Neuackern* ovfr.

Pücksdemat. KI 1609 *ein stück wisch genennet Pucker dtt*; Fennenbuch 1821 *Pücksdemath*; Opt 1935 fris. ['*pỳgs* '*dæ·məd*], nty. ['*pỳgs* '*dæ·məd*]. — Forleddet er rimeligvis gen. af tilnavnet glda. *Pūki*, der ved tidligt indlån i fris. har fået palatalisering af ū til ȳ (Jabben p. 17); jfr. DgP II 842, hvor der fra en flensborgsk gildeprotokol nævnes et medlem, der 1420 kaldes Peter Puk og 1429 Peter Püc. Om *demat* se bd. X.

Rinschloot. Dok 1803 SA C VI 6 nr. 1058 *in den alten Regenschlot.* — Se under Neukirchen Gotteskoog. Neukirchen s., Wieding h.

Sand. NissenWb 2469 *aw't Sðnn'*. — Nord for byen.

Schardebüller Koog. Kat *Schardebüller-Koog*; LA *Schardebüller Koog*; Opt 1935 fris. ['*sgoɹdəbỳləɹ* '*kux*], nty. ['*ša·dəbỳləɹ* '*ko·x*]. — Støder op til Schardebüller Koog i Schardebüll.

Skiring. Opt 1935 fris. [*ši·rìŋ*]. — Skellet mellem Klintum og Enge. Subst. fris. *Skîring* (JensenWb), her i betydn. „markskel".

Sommerdiekſsfenner. Kat *Sommerdiecksfenn, Sommerdiekfenn*; Opt 1935 fris. [*'saməɹˌdìgsˌfe·nə*], nty. [*de 'sùməɹˌdigsˌfèn·*]. — Små fenner ved det lave dige langs med Soholm Å.

Stensiek. NissenWb 1471 *Stinsikk, n. -e, der name eines stück landes, wo eine quelle ist. Dü skēt ap ön Stin'sìkk mè dè ke*; NissenWb 2469 *Stin'sikk*; SchmPetOF p. 139 *3. Stinsikk, Stein-Seggenwiese*; SchmPetK *Stinsick*. — Subst. fris. *sdin'* „sten" (Jabben p. 43); om *siek* se bd. X.

Swienfenne. Kat *Die Swienfenn*; Opt 1935 fris. [*'swìnəˌfe·n*], nty. [*de 'šwi·nˌfèn*]. — Subst. fris. *swin* „svin". Om *fenne* se bd. X.

Süderfennen. Kat *Süderfennen*. — Om *fenne* se bd. X.

Süderweg. Dok 1786 SA Abt. 195 nr. 834 *auf dem Schlick bey dem sogenannten Süderweg.*

Torpsvej. SchmPetK *Toarpswäi*. — Vejen fra Ackern til Enge. Subst. fris. *tōrp* „landsby" (Jabben p. 56).

Warft. Kat *Die Warft*; Opt 1935 fris. [*væɨ·ɜɹx*], nty. [*de va·f*]. — Syd for vejen fra Enge til Schardebüll; betegnelse for en forhøjning, hvorpå der er bygget nogle gårde.

Wolfs. Fennenbuch 1821 *im alten Engsb. Kooge, Wolfs genannt.* — Elliptisk gen. af et tilnavn *Wolf.*

Engerheide

Ackerland. SchmPetK *Ekerlönj.*

Heide. Kat *Unterheide, Oberheide*; SchmPetOF p. 139 *18. De Hi, Die Heide*; SchmPetK *D'Ingerhie, Nedderhie*; Opt 1935 fris. [*'nä·rəɹ 'hi, 'ä·vəɹ 'hi*], nty. [*'næ·rəɹˌhaɨdə, 'bö·vəɹˌhaɨdə*]. — Et stort areal langt mod øst; jfr. bebyggelsesnavnet *Heide.*

Madeager. SchmPetK *Mooseker*. — Ved bebyggelsen *Maade.* Formen Moos- må bero på fejlhøring af ʀ som (stemt) s.

Holzacker

Bolleeng. Kat *Bollwiesen*; Opt 1935 da. [*bolˈæŋ*], nty. [*'bùlˌvìš*]. — Subst. jy. *bolle* „tyr". Eng ved Spølbæk.

Bredeng. Dematreg 1696 *Brede-wisch*; Tax 1697 *Brede Wisch*; Kat *Norder breite Wiese, Süder breite Wiese*; Opt 1935 fris. [*brɛˈæŋ*], nty. [*bre·dəˈvìš*]. — Eng ved Spølbæk.

Bylykke. Kat *Bück*; Opt 1935 da. [*bylyg*]. — Kat formen må være fejlskrivning for *Bülck.*

Dueseng. Dematreg 1696, Tax 1697 *Dues Eng*; Reg 1712 *Jn Dues Eng*; Kat *Duschwiese*; Opt 1935 da. [*'du:sˌæŋ*], nty. [*'du·sˌvìš*]. — Gen. af mandsn. *Due* (DgP).

Flavelykke. Opt 1933 da. [*æ 'flaw:ˌlygə*], nty. [*de 'flagənˌlygən*]. — Ifl. Opt har man her gravet flaver „flade hedetørv".

Grandberg. Kat *Grandberg*; Opt 1935 nty. [*'grandˌba·x*]. — Agerjord syd for byen. Af subst. nty. *Grand* „groft sand, grus" (Mensing) og sidste led *Berg* i den nty. form *Barg.*

Havrelykke. Opt 1933 da. [*'hawəˌlygə*], nty. [*'hå·vəɹˌlygən*]. — En del af Kat's Süderhaide. Af plantenavnet *havre. Lykke,* se bd. X.

Hustoft. Dematreg 1696 *Hues-Tofft*; Tax 1697 *Hueßtofft*; Reg 1712 *Hunß Tofft*; Kat *Haustoft*; Opt 1933 nty. [*æ 'husˌtɔɯd*]. — *Toft,* se bd. X.

Junkerseng. Kat *Junkerwiese*; Opt 1935 da. [*joŋgəsˈæŋ*], nty. [*jùŋgəɹsˈvìš*].

Kær. Kat *Kaier*; Opt 1935 nty. [*kɨèɹ*]. — Eng. Subst. *kær,* se bd. X.

Norderfeld. Kat *Norderfeld.*

Nyland. Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [*'nyˌla·ŋ*], nty. [*'nyˌ·ˌland*]. — Agerjord med lidt eng, nord for byen.

Nächsten Acker. Kat *Die nächsten Aecker.* — Agerjord umiddelbart syd for byen.

Peterstrom. K 1770 SA C VI 5 nr. 1007 *über den sogenañten Peter-Strohm.*

Porshjørne. Dematreg 1696 *Pors Hörn*; Tax 1697 *Porshörn*; Reg 1712 *Porshorn*; Kat *Posthörn*; Opt 1935 nty. [*pòsˈjǿɹn*]. — Plantenavnet *pors* „myrica gale".

Reidkær. Kat *Reidkier*; Opt 1935 da. [*ræj·kjæ*]. — Se *Reitkær* i Stadum by, Læk s.

Smedager. Opt 1935 da. [*smæj·axə*], nty. [*'šmìdˌagəɹ*].

Star. Kat *Staar*; Opt 1935 nty. [*sdå·ɹ*]. — Plantenavnet nty. [*sdå·ɹ*] „stargræs".

Stockwisch. Kat *Stockwiese*; Opt 1935 nty. [*'sdògˌvìš*]. — Støder op til Stokenge i Stadum, Læk s.

Sønderhede. Kat *Süderhaide*; Opt 1935 da. [*syŋə ˈrhe:*], nty. [*sy·dəɹˈhaɨdə*].

Søndervang. Kat *Süderwang*; Opt 1935 da. [*syŋəˈvɔŋ*], nty. [*sy·dəɹˈvaŋx*].

Toft. Kat *Ostertoftland, Südertoftland, Nordertoftland*; Opt 1935 da. [*tɔwd, syŋəˈtɔw·d*], nty. [*tòfd, nòɹdəɹˈtòfd, sy·dəɹˈtòfd*]. — Om *toft* se bd. X.

Troldshjørne. Kat *Trollshürn*; Opt 1935 nty. [*trùlsˈjǿɹn*]. — Eng og mose ved Spølbæk. Subst. da. *trold* „djævel".

Vandlykker. Kat *Wasserlücke*; Opt 1935 da. [*æ 'vaŋ·ˌlygə*], nty. [*de 'vå·dəɹˌlygən*]. — Eng. *Lykke,* se bd. X.

Vesteracker. Kat *Westeracker*; Opt 1935 nty. [*'vèsdəˌagəɹ*]. — Agerjord.

Knorburg

Achter-um. Opt 1935 nty. ['*axdə'rùm*]. — Agerjord øst for byen, altså bag ved den østlige gårdrække. Navnet er nty. og betegner vejen hvorhen, „bag om".

Barg. Opt 1935 nty. [*de ba·x*]. — Andet navn på Heideland. Nty. Barg „bjerg".

Boiensmark. Kat *Boysensmark*; Opt 1935 nty. ['*bâi̯·ns-ˌma·g*]. — Nty. gen. af mandsn. *Boie*.

Dat Hoge. Opt 1935 nty. [*dad ho·xə*]. — Et stort, højtliggende agerareal syd for byen.

Grønne. U 1774 *das Süder-Grünes, das sogenannte Norder grünes*; Kat *Grün, Nordergrün, Ostergrün*; Opt 1935 nty. [*de grö·n, 'o·sdaɹ'grö·n*]. — Fire lokaliteter langs Møllestrømmen. Formodentlig subst. jy. *grønne* „jord, som ligger ud til græs, mest fugtigt, stedsevarende græsland" (Feilb.); jfr. Grønne i Hjordkær, Åbenrå amt, DS VI 290.

Heideland. Kat *Heideland.*

Holmmark. U 1774 *bey Holm, Holm-Marck*; Kat *Hollmark*; Opt 1935 nty. [*hòlma·g*]. — Mose langs grænsen til Soholm. *Holm*, se bd. X.

Jægertoft. U 1774 *Jäger-Tofft.* — *Toft*, se bd. X.

Kommünenwisch. Opt 1935 nty. [*de kò'my·n·vìš*]. — Nty. *Kommün* „kommune" og Wisch „eng". Kaldes også Süderwisch.

Lahm. U 1774 *die Lahm-Ackern, die sogenannte Heide-Lahm.* — Muligvis samme navn som Lame i Enge ovfr.

Norderackerland. Kat *Norderackerland.* — Agerjord nord for byen.

Norderwiese. Kat *Norderwiese*; Opt 1935 nty. [*nòɹdəɹ 'vìš*].

Olde Ackerende. Dok 1637 SA A XX nr. 3184 *by der Knorborger olde Acker Ende.*

Olde Kirchweg. Opt 1935 nty. [*de 'o·lə 'kɬɹxˌvèx*]. — Vejen, der danner skel mod Holzacker. Første led er adj. nty. *old* „gammel".

Osteracker. Kat *Osteracker.*

Osterwiese. Kat *Osterwiese*; Opt 1935 nty. [*o·sdaɹ'vìš*].

Schüttlücken. Opt 1935 nty. [*de šydlygən*]. — Enge ved Rødå. Subst. sønderjy. *skøt* „sluse, stemmeværk"; jfr. DS VII 193 under Skøttoft. Om efterleddet *lykke* se bd. X.

Sloffer. Kat *Schloffer*; Opt 1935 nty. [*šlòfəɹd*]. — Lille tilspidset agerareal, der støder op til Wasserlücke i Holzacker. Måske subst. jy. *slubber* „geléagtig masse", jfr. Slubbersdam, DS VI 13.

Steenbarger Brücke. Opt 1935 nty. [*de 'sde·nba·qəɹ 'brỳx*]. — Broen på den gamle vej til Risbrig over Rødå. I åen ligger der på dette sted sten fra et gammelt vad (Opt 1935); *barg* må betegne skråningen ned til vadet.

Striekel. Opt 1935 nty. [*de sdri·gəl*]. — En engstrimmel. Etymologien er uvis; hvis det var subst. da. strigle, skulle man vente nty. -q- eller -x- og ikke -g-.

Süderacker. Kat *Süderacker, Süderackerland.*

Süderfenne. Kat *Süderfenne.* — Eng ved Møllestrømmen. *Fenne*, se bd. X.

Süderwiese. Kat *Süderwiese, Süderwisch*; Opt 1935 nty. [*sy·dəɹ'vìš*].

Toft. U 1774 *Kleiner Tofft, Toffte*; Fennenbuch 1821 *bis an die Toft*; Kat *Toft*; Opt 1935 nty. [*de tôfd*]. — Lille areal ved byen. *Toft*, se bd. X.

Troldshjørne. U 1774 *Trolls-Horn.* — Ifl. U 1774 en eng ved Soholm og Risbrig skel og altså ikke samme areal som Troldshjørne i Holzacker. Om navnet se under Troldshjørne i Holzacker.

Westerfeld. Kat *Westerfeld.*

Westermoor. Kat *Westermoor*; Opt 1935 nty. [*vèsdəɹ 'mâ·ɹ*]. — Mose. En del heraf kaldes Striekel, se ovfr.

Wester-ut. Opt 1935 nty. ['*vèsdə'rut*]. — Adverbialforbindelsen nty. wester-ût „ud mod vest"; arealet kaldes i Kat Westerfeld.

Westerwiese. Kat *Westerwiese.*

Vorstück. Kat *Vorstück.* — Eng.

Sande

Alte Au. SchmPetOF p. 142 *Bei de ülje E, an der alten Au*; SchmPetK *Det ülj E.* — Soholm Å, der nu til dels er afløst af Bongsieler Kanal.

Alte Landstrasse. Kat *alte Landstrasse.* — Fortsættelse af Alte Landstrasse i Stedesand.

Breding. SchmPetK *Br[i]dinge*; Opt 1935 fris. [*bridiŋə*], nty. [*bre·diŋ*]. — Agerjord nord for byen. Subst. fris. *brîd'ing*, m. „hochgelegener Acker" (JensenWb).

Fenner. Opt 1935 fris. [*fe·nə*], nty. [*de fèn·*]. — Marskarealet syd for byen. Om *fenne* se bd. X.

Gestland. Kat *Geestland.* — Samme areal som Breding ovfr. Subst. nty. *Geest* „det højere beliggende land", modsat *marsk*.

Grusvej. Kat *Grandweg*; Opt 1935 fris. ['*grusˌvâi̯*], nty. [*de 'grusˌvèx*]. — Vejen mod Enge.

Heide. SchmPetK *Dě Hiě*; Opt 1935 fris. [*hī*]. — Heden længst mod nord; kaldes også undertiden Hundeberge. Subst. fris. *hī* (Jabben p. 43, 81).

Hundeberge. Opt 1935 fris. ['*hỳnəˌbäi̯·ɜɪqə*], nty. [*de 'hùn·ˌba·ᵍŋ*]. — Andet navn på Heide ovfr. Forleddet er sandsynligvis dyrenavnet fris. *hyn* „hund" (Jabben p. 60), muligvis anvendt nedsættende, jfr. under Hundehede DS IV 728.

Hörn. Kat *Hörn*; NissenWb 47 *de Hiarn*; SchmPetOF p. 139 *12. De Hearn. Ecke, Ende des Dorfes*; SchmPetK *Di Hearn.* — Agerjord ved huset *Hörn*, se under bebyggelsesnavne.

Leegefenne. SchmPetOF p. 139 *19. Leege Feene, Niedrige Fennen*; SchmPetK *Leege Feene.* — Adj. fris. *leix* „niedrig" (Jabben p. 48).

Marschland. Kat *Marschland.* — Identisk med *Fenner* ovfr.

Mühlenweg. Kat *Mühlenweg*; Opt 1935 fris. ['*me·lənˌvâi̯*], nty. [*de 'mö·lənˌvèx*]. — Vejen til Langberg Mühle.

Schardebüll

Ackerland. Kat *Ackerland*; SchmPetOF p. 140 *5. Ekerlönj, Ackerland (Wung)*; Opt 1935 fris. ['æ·qəɹˌlǫ̀ŋ]. — Agerjord.

Aster-üt. SchmPetK *Asterütt-Nördǎp, Asterütt-Sö'erdeel*; SchmPetOF p. 140 *7. Asterrüt Ostenhinaus, Nördap Nordenhinauf, Sörerdeel Süden hinaus*; Opt 1935 fris. [ɔ·sdəɹ-ỳd 'no·ɹdab, ·ɔsdərỳd 'sö·rəɹˌde·l], nty. ['o·sdərud 'sy·dəɹˌdå·l]. — Aster-üt betyder „øster ud" og er den fris. benævnelse på Kat Osterfeld; den nordlige del heraf (svarende til Kat Norder-) karakteriseres ved tilføjelsen nördap, dvs. „nord op", og den sydlige del (Kat Süder-) ved tilføjelsen sö'erdeel, dvs. „sønder-ned".

Beck. Fennenbuch 1821 *in seinem Beeck*; Kat *Beck*; SchmPetOF p. 140 *4. Bek, Bach*; SchmPetK *Bek*; Opt 1935 fris. [*be·g*], nty. [*de bèg*]. — Eng med et lille vandløb. Den nty. udtale med kort è og formen i Kat taler for, at navnet opr. er dansk *bæk*.

Bockswisch. Willkür 1784 *den sogenandten Bocks Wisch*. — Forleddet er vel slægtsnavnet *Bock*.

Brændtmose. Kat *Brennmoor*; SchmPetOF p. 140 *6. Barnde moose, Brennmoor*; SchmPetK *Bârnte Moose*; Opt 1935 fris. [*de 'bɔ·ɹndə 'mo·zə*], nty. ['*brèndə 'må·ɹ*]. — Nu agerjord, men ifl. Opt 1935 tidligere mose, som skal være brændt. Forleddet er præt. part. [*bræ·ŋ*] af verbet brænde (se Feilb.), i Kat gengivet ved Brenn-, i udtaleformerne oversat til nty. [brèndə] og fris. [bɔ·ɹndə]. Navnet forekommer også nord for grænsen i Burkal sogn (DS V 621) og Tinglev s. (DS V 650).

Ewwerhi. SchmPetOF p. 140 *2. Ewwerhi Ober-, Nedderhi Unterheide*; SchmPetK *Ewwerhie*. — Navnet betyder „overhede", modsat Nedderhi ndfr.

Fünfackern. Akte 1766 *auf die 5-Ackern*.

Glabhage. Dok 1797 SA C VI 6 nr. 1070 *auf Glebhaag Berg*; Dok 1797 *in Glebhaag*; U 1821 *in Glap Hag*; Kat *Klaphager*; NissenWb 298 *de Stringe henap ewer Klaphage*; NissenWb 1754 *Klaphāge*; NissenWb 2221 *Klapphage*; SchmPetOF p. 140 *4. Klapphaag, k. 1. Klippe, 2. Klappe, Tor. h. Gehege*; SchmPetK *Klaphaag*; Opt 1934 da. [*klab-'ha:x, klabˌhaw·*], fris. [*klab'hɔ·qə*], nty. [*klab'hå·g, klab-'hå·x*]. — Efterleddet synes efter den da. udtale *-haw·* at dømme at være subst. glda. *haghi*, m. „indhegning". Forleddet kan være verbet glda. *glæppa* „glippe, mangle" (Kalkar), eventuelt i kausativ betydn. parallelt med oldn. glepja „bringe noget til at glippe" (Fritzner); i sidste tilfælde kunne verbet stå i imperativ og efterleddet stå som objekt, hvilket ville passe med navnets efterledstryk. Tolkningen er usikker og forudsætter bl. a. at de pågældende haver ofte glipper, dvs. giver ringe høst.

Großemeed. Kogsprot 1734 *groß Meede, norden der großen Meede*; Fennenbuch 1821 *in der großen Meed*; Opt 1935 fris. ['*gròd'mäi̯d*], nty. [*de gro·də'me·d*]. — Fenne i Schardebüller Koog. Om *meed* se bd. X.

Heideackern. Akte 1766 *auf der Heide Ackern*; Kat *Heideacker*; SchmPetOF p. 140 *1. Hi- Heide-, Moos- Moor-, Lungeker Langacker*; SchmPetK *Hiēkere*; Opt 1935 fris. [*hi'e·gəɹ*, plur. *hi'e·gərə*], nty. ['*hai̯dəˌagəɹ*].

Hohetoft. Kogsprot 1734 *die hohe Tofft*. — Om *toft* se bd. X.

Hoppersfenne. Kogsprot 1734 *Hoppersfenne, Hopperfenne*; Fennenbuch 1821 *in Hoppesfenne, in Hoppensfenne*; Opt 1935 fris. [*ho·bəɹs*], nty. [*hòbəɹs*]. — Fenne i Schardebüller Koog. Forleddet er rimeligvis gen. af et tilnavn *Hopper*, nom. agentis til verbet hoppe.

Husumer Landstrasse. Kat *Husumer Landstrasse*. — Vejen mod Soholmbrück.

Hörn. KI 1609 *zu Sardebull die Horne genennet 2 1/2 dt.*; Fennenbuch 1821 *die Hörn*. — Om *hörn* se bd. X.

Ildemose. SchmPetOF p. 140 *12. Jlemoos, Feuer(ungs)-moor*; SchmPetK *Ilemoos*. — Subst. fris. *il* „old" (Jabben p. 43).

Krufsham. Dok 1647 SA A XX nr. 2621 *vp Krufßham*. — Forleddet er uvist.

Lame. Kat *Lame*; SchmPetOF p. 140 *3. Lâme, wie Enge 8. Asterlâm Oster-*; SchmPetK *Lâme*; Opt 1935 fris. [*la·mə*], nty. [*de la·mə*]. — Areal mellem to veje. Se i øvrigt under Lame i Enge ovfr., og jfr. Oster-Lame ndfr.

Langacker. Kat *Lange Acker*; SchmPetOF p. 140 *Hi-Heide-, Moos- Moor-, Lungeker Langacker*; Opt 1935 fris. ['*lùŋˌe·gəɹ*], nty. ['*laŋˌagəɹ*].

Linnertsgraben. Willkür 1784 *den sogenandten Linwerts Grabe*. — Formodentlig marknavnet Linnert i Stadum, Læk s.

Linnertvej. Kat *Linnertweg*; Opt 1935 fris. [*lènəɹd'väi̯*], nty. [*linəɹds'vèx*]. — Vejen fra Stadum til Linnert, se under Stadum i Læk s.

Lækvej. Opt 1935 fris. ['*le·gˌväi̯*].

Maadestert. Tingb 1731 *den Käuffers Gräsung so Madestert genand*; SchuldprotKarrhd 1759 *des Käuffers Mohr in Madeburger Bohl, so Maadesteert genandt belegen*. — Om *Maade* se under bebyggelsesnavne. Om nty. *stert* „hale" se bd. X.

Mosacker. Akte 1619 *de Moß Akker*; Kat *Mooracker*; SchmPetOF p. 140 *Hi- Heide-, Moos- Moor-, Lungeker Langacker*; SchmPetK *Mooseker*; Opt 1935 fris. ['*mo·zˌe·gəɹ*], nty. ['*må·rˌagəɹ*]. — Om subst. da. *mose* og *ager* se bd. X.

Nedderhi. SchmPetOF p. 140 *Nedderhi Unterheide*; SchmPetK *Nedderhie*. — Subst. fris. *hi* „hede".

Neuacker. Akte 1766 *auf Neü Ackern*; Willkür 1784 *bis zu den neuen Ackern*; Kogsprot 1833 *bis den neuen Ackern*; Kat *Neuacker*; SchmPetK *Neieker*; Opt 1935 fris. [*na·i̯'egəɹ*], nty. [*ni'agəɹ*].

Norden dem Dorfe. Kat *Norden dem Dorfe*; SchmPetK *Nōrden't Toarp*. — Også *Nord-up*.

Nord-up. SchmPetOF p. 140 *Nōrdap Nordenhinauf*; Opt 1935 fris. ['*no·ɹdˌab*]. — Kaldes også Norden dem Dorfe.

Osterfeld. Kat *Norderosterfeld, Süderosterfeld*.

Osterheide. Kat *Osterheide*; Opt 1935 fris. ['ɔ·sdəɹ 'hi], nty. ['o·sdəɹ 'hai̯də].

Oster-Lame. Kat *Osterlame*; SchmPetOF p. 140 *Asterlâm Oster-*; SchmPetK *Asterlâme*; Opt 1935 fris. ['ɔ·sdərỳd

'la·mə], nty. [*'o·sdərud 'la·mə*]. — Et smalt stykke agerjord og hede øst for *Lame* ovfr.

Schardebüller Koog. Kat *Schardebüller Koog*; SchmPetOF p. 140 *11. Schärdeböllinge Kuug, Sch. Koog*; SchmPetK *Schårdebölling Kuug*; Opt 1935 fris. [*'sgo·ɹdəbʏ̀l 'kux*], nty. [*'ša·dəbʏ̀ləɹ 'ko·x*]. — Den fris. udtaleform har som forled landsbynavnet Schardebüll, hvilket kan stemme med en ældre dansk navnedannelse; de øvrige former har et af landsbynavnet dannet indbyggernavn som forled, enten på frisisk maner med endelsen -bølling eller på tysk med endelsen -er. Om *koog* se bd. X.

Schardsee. Mejer Altnordfr *Schardsee*. — Et fiktivt navn dannet af forleddet i Schardebüll.

Schwarzesik. Kat *Schwarze Sicke*; Opt 1935 fris. [*su·ɜd-'sɪg*]. — Lille lavt areal. Forleddet er adj. fris. *sūrt* „sort" (Jabben p. 42, 71). Om efterleddet *sik* se bd. X.

Smørbjerg. SchuldprotKarrhd 1723 *Schmärborg*; Fennenbuch 1821 *in Oster Schmörberg*; Kogsprot 1833 *Schmorberg*; Kat *Schmörberg*; Opt 1935 fris. [*'šmɛ·ɜɹˌbæi̯·ɜɹx*], nty. [*'šmö·ɹˌba·x*]. — Agerjord og eng øst for Schardebüller Koog. Forleddet er subst. da. *smør* og efterleddet sandsynligvis opr. da. *bjerg*. I den fris. og nty. udtale er efterleddet oversat, men forleddet gengivet med fonetisk tilpasning til de to sprog. Ordet *smør* har formodentlig rosende betydning.

Stadumer Meed. SchmPetOF p. 140 *10. Sta'emer Medj Stadumer Wiese*. — Landsbynavnet *Stadum* i Læk s. *Om meed* se bd. X.

Stegelberg. SchmPetK *Steggelbearg*; Opt 1935 fris. [*'sdä·qəlˌbæi̯·ɜɹx*], nty. [*'sdæ·qəlˌba·x*]. — Forleddet er muligvis et plantenavn fris. *sdæ·qəl* „tidsel", jfr. fris. sdæ·qəlborə „tidsel" (Jabben p. 63).

Stokfenne. Kat *Stockfennen*; Opt 1935 fris. [*'sdo·gəˌfe·nə*], nty. [*de 'sdògˌfèn*]. — Subst. da., nty. eller fris. *stok*, muligvis i den i nordslesvigske stednavne hyppige betydn. „gangbræt over vandløb", se f. eks. DS V 272, 370 under Stokfenne.

Süden dem Dorfe. Kat *Süden dem Dorfe*. — Kaldes også *Sörerdel*.

Sörerdel. SchmPetOF p. 140 *Sörerdeel Süden hinaus*; SchmPetK *Sö'erdeel*; Opt 1935 fris. [*'sö·rəɹˌde·l*]. — Kaldes i Kat Süden dem Dorfe. Det fris. navn betyder „sønder ned".

Vældefenne. Opt 1935 fris. [*'vèl̯əˌfe·n*], nty. [*de 've·lˌfèn*]. — Den fris. udtale gengiver sandsynligvis et sønderjy. *vælə-* „kildevæld".

Soholm

Ackerende. Dematreg 1696 *By de Ackers Ende*; Tax 1697 *bey de Acker-Ende*; Reg 1712 *bey den acker Enden*; Fennenbuch 1821 *bis an die Ackers Enden*.

Ackern. SchuldprotKarrhd 1698 *up die Ackern*.

Allmode. Dok 1769 SA C VI 5 nr. 1007 *durch die sogenannte Etting oder das Allmoden Feld*; Dok 1769 SA C XII 1 nr. 407 *durch die sogenannte Etting oder das Allmodenfeld, durch die sogenannte Etting oder Allmode*. — Jfr. *Almostykke* i Elhoved, Sønder-Løgum s.

Berweg. U 1803 *Berweg, auf Berwege*; (her?) U 1803 *Norden dem Herwege*. — Agerjord øst for byen. Forleddet er plantenavnet fris. *bēr* „byg"; jfr. Gerstenwang ndfr.

Binnen Dorf. Reg 1712 *binnen Dorff, binnens Dorff*.

Bispemad. LibCens 1462 (SRD VII 478) *pratum dictum Bispnmaath*. — Navnet er lokaliseret til Soholm. Efterleddet er subst. glda. *math*, f. „eng".

Blaage. U 1803 *Wester Blocken, Süderblocken, der Süder Blocken, auf die Norderblocken*; U 1821 *Blaa*; NissenWb 597 *Blåg, De Blåge, Blågbridings, de Blågekere*; SchmPetOF p. 140 *11. Norder Blāge, N. Hochäcker*; SchmPetK *Nörder Blage*; Kat *Fenneblos*; Opt 1935 da. [*ä blå:*], fris. [*jỳ 'blå·*], nty. [*de blå·*]. — Fris. *blāge* „højrygget ager" (SchmPetOF p. 18).

Bleshalm. U 1803 *in Blesham*; SchmPetOF p. 140, SchmPetK *Bleshalm*. — Efterleddet er subst. *hallem* „strå; hjælme" (JensenWb); forleddet muligvis nty. *Bles*, f. i betydn. „eine handvoll Stroh zum Heizen" (Mensing).

Bollehallig. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *auf die Boll Hallig, Der Boel Hallig*; U 1803 *auf Osterbollhallig, Bollehallig, Die Boul Hallig*; U 1821 *Bei der Bollhalli*; Kat *Bollhallig*; SchmPetOF p. 140 *19. Bållehalli, Bullenhallig*; SchmPetK *Ballehalli*; Opt 1934 da. [*ä 'bol·ˌhalə*], fris. [*'bùlˌhòli, 'bùləˌhòli*], nty. [*de 'bùlˌhalix*]. — Lille engstykke mod øst ved Soholm Å. Subst. sønderjy. *bolle* el. fris. *bul* „tyr". Om efterleddet *hallig* se bd. X.

Bollesil. U 1821 *bei der Boll Siel*. — Vandløb, formodentlig ved Bollehallig ovfr. Om *sil* se bd. X.

Borscheberg. SchuldprotKarrhd 1762 *Ein Acker auf dasigem felde, von Borscheberg ab, hinauf zu dem Siehl belegen*; U 1808 *Bosche Berge Weg*. — Forleddet er uvist.

Brad. NissenWb 254 *Bras*; NissenWb 710 *zwischen Wōnrēdd an Brath*. — Stavemåden th står hos Nissen for en kons. mellem s og r, hvorfor Bras og Brath utvivlsomt er samme navn. Etymologien er uvis.

Broager. SchuldprotKarrhd 1700 *Bro Acker*. — Subst. *bro*.

Brodam. Dok 1796 SA C VI 1 nr. 273 *Brück-Damm*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070, U 1803 *Westen Brodam*; U 1821 *bei Brodamm*; Fennenbuch 1821 *bis Brückdamm*; Kat *Westenbrodamm*; Opt 1934 da. [*bro'dam*], fris. [*brù'do·m*], nty. [*brù'dam*]. — Vejen til Soholmbrück. Forleddet er subst. da. *bro*, eventuelt som låneord i fris. Efterleddet er subst. da. *dam* i den fra nty. lånte betydn. „ophøjet vej".

Buschacker. SchmPetOF p. 140 *6. Båscheker. Buschacker*; SchmPetK *Båscheker*; Opt 1935 da. [*'bùšˌe·gəɹ*], nty. [*bùšagəɹ*].

Båverste. Opt 1934 fris. [*bå·vəɹsdə*], nty. [*de bö·vəɹsdə*]. — Den nordligste, dvs. højest beliggende del af den vestlige agerjord.

Drift. U 1803 *von der Drift*; U 1821 *Drift, Drift Ende*; Opt 1934 fris. [*drafd*], nty. [*de drɪfd*]. — Vej mod nord. Subst. da. *drift*, fris. *draft* (Jabben p. 33) eller nty. *Drift* „drivvej".

Elemekile. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *in Algemeinekielen*; U 1803 *in Allgemeine Kiele*; Kat *Allgemeine Kiele*; SchmPetOF p. 140 *23. Emekele. Eme aus Elemans jedermanns? kat. Allgemeine Keile*; SchmPetK *Emekeele*; Opt 1934 fris. ['*e·lìmə* '*ke:lə*], nty. ['*i·lùmaɹ* '*ki·lə*]. — Forleddet er subst. fris. *elemode* „fællesjord" (SchmPetOF p. 23).

Etting. Dok 1769 SA C XII 1 nr. 407 *durch die sogenannte Etting oder das Allmodenfeld, durch die sogenannte Etting oder Allmode*; Dok 1769 SA C VI 5 nr. 1007 *durch die sogenannte Etting oder das Allmoden Feld*; Kat *Erting, Westererting*; NissenWb 7ii *norden vom Eting*; NissenWb 722 *Eting Der sen Aster- an Wester-Etings*; NissenWb 844 *Westereting, Astereting*; SchmPetOF p. 140 *15. Edding, kat. Erting. Weide, Aesung*; SchmPetK *Edding*; Opt 1934 da. [*ædiŋ*], fris. [*e·diŋ*, '*ve·sdəɹ* '*e·diŋ*, '*ɔ·sdəɹ* '*e·diŋ*], nty. [*èdiŋ*, '*vèsdəɹ* '*èdiŋ*, '*o·sdəɹ* '*èdiŋ*]. — Subst. mnty. *Ettinge*, f. „Weide, pascua" (Sch.-Lüb.), til det svage verbum mnty. etten „beweiden".

Fenner. Dok 1796 SA C VI 1 nr. 273 *die Fenne*; U 1803 *in der Fenne*; U 1821 *Fenne Weg*; Kat *Die Fennen*; SchmPetOF p. 140 *14. Feene, Fennen*; SchmPetK *Feene*; Opt 1934 da. [*ä fænə*], fris. [*fe·nə*], nty. [*de fèn·*]. — Udtaleformerne står i plur. Marskfenner langs Soholm Å. Om *fenne* se bd. X.

?Ferstell. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *bey den Ferstell.* — Af uvis oprindelse, muligvis fejllæsning.

Fiskerdam. U 1803 *Fischerdamm*; U 1821 *Fisch Teig*; Opt 1934 da. ['*fesgəˌdam*], fris. ['*fasgəˌdo·m*], nty. ['*fɪšəɹˌdam*]. — Eng med dam. Navnet må være dansk, sammensat af subst. *fisker* (og ikke fisk) og subst. *dam* i betydn. „vandsamling" (og ikke diek); det sidstnævnte ord er i U 1821 oversat til hty. Teich.

Gerstenwang. Kat *Gerstenwang*; SchmPetOF p. 140 *18. Behrens-Ekere kat. Gerstewang. Danach entstellt aus beereker, Gerstenacker*; SchmPetK *Behrens-Ekere*; L. Bückmann NdZVolksk 5 (1927) p. 243 *„Noch früher vielleicht beerwung „Gerstenfeld"* "; Opt 1934 da. ['*baɹmsˌaxə*], fris. ['*bæ·ɜɹmsˌe·gəɹ*], nty. ['*bæ·ɹmˌagəɹ*]. — Agerjord nordøst for byen. Forleddet er i Kat og hos SchmPet opfattet som plantenavnet fris. *bêr* „byg" (Jabben p. 31). Imod denne tolkning taler de moderne optegnelser, der alle har forled der ender på -m (mindende om landsbynavnet Bargum i Nr.-Gøs h.); for tolkningen taler navnet *Berweg* ovfr.

Haferblocke. U 1803 *auf Haferblocken*; U 1821 *Hafer Block Ende, Bei die Hafer Blocke*; SchmPetOF p. 140 *22. Hewerblaa (aus blage), Haferblöcke*; Opt 1934 fris. ['*hæ·vəɹˌblɑ̂·*], nty. ['*hɑ̂·fəɹˌblòg*]. — Forleddet er subst. fris. *hâwer*, n. „havre". Om efterleddet se under *Blage* ovfr.

Hage. SchmPetOF p. 140 *8. Haage, Haag*; SchmPetK *Haage.* — Subst. fris. *hɑ̄ʒə* „indhegning til bortløbne kreaturer" (Jabben p. 60), som Jabben anser for lånt fra nty. hagen, men som muligvis også kunne anses for lånt fra glda. haghi, m. „indhegning"; i sidste tilfælde opstår dog den samme kronologiske vanskelighed som er omtalt under Skage i Klintum. Jfr. SchmPetOF p. 29 under *haag*.

Hallig. Opt 1934 fris. [*hòli*], nty. [*de halix*]. — Lille forhøjning ved Soholm Å. Om *hallig* se bd. X.

Ham. Dematreg 1696 *Osten dörf in de Ham, in de Oster Hämb*; Tax 1697 *in de Ham, Jn de Osterhämb*; Reg 1712 *in die Ham, Jn Osterham*; U 1803 *in der Hamm*; Fennenbuch 1821 *Hamm*; SchmPetOF p. 140 *10. Hamm*; Opt 1934 da. [*ä ham*], fris. [*jỳ hòm*], nty. [*de ham*]. — Enge nær ved byen. To af skriveformerne viser sideformen *hem*. Om *ham* se bd. X.

Hasestieg. NissenWb 298 *Hasestigh*; SchmPetOF p. 140 *3. Hasestich Hasensteig*; SchmPetK *Hasestich*; Opt 1934 fris. ['*hɔ·zəˌsdìx*, '*hɔ·rəˌsdìx*], nty. ['*hɑ̂·sənˌsdix*]. — Agerjord nord for byen. Subst. fris. *hā̆rə* „hare" (Jabben p. 61) og *sdix* „sti" (Jabben p. 50). Haresti findes som marknavn i Bylderup s., Tønder amt (DS V 597).

Hausstede. Dematreg 1696 *Haus stede*; Tax 1697 *Haustede*; Reg 1712 *Haußstedte*.

Heidekoppel. U 1821 *auf der Heidekoppel.*

Hirtenwisch. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *Die Hirten Wisch*; U 1803 *bis Hirtenwisch.*

Holmmark. Dematreg 1696 *in Hoelmarck, Hoelß, Hol marck, Hoel-marck*; Tax 1697 *Jn Hoelmarck, Höelmarck, Jn Hollmarck*; Reg 1712 *Jn Hollmarck, in Hoelmarck, in Holmarck*; SchuldprotKarrhd 1742 *in Holmarck*; SchuldprotKarrhd 1748 *in Hollmarck, in Hollmmarck*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *Holmarck*; U 1803 *Norden Holmark, bei Holmark*; Fennenbuch 1821 *Hollmark*; Schmidt p. 234 *Soholm Holmmark*; Kat *Hollmark*; SchmPetOF p. 140 *1. Hollmårk, Flur des „Holmes". Die Bewohner haben ihre Siedelung wahrscheinlich ehemals kurz die Hulm genannt*; SchmPetK *Hollmark*; NissenWb 337, NissenWb 2221 *Hullmark*; Opt 1934 da. ['*hɔlˌmaɹg*], fris. ['*hùlˌmo·ɹg*], nty. ['*hòlˌma·g*]. — En stor lavning, der støder op til Holmmark i Knorburg.

Husumer Landstrasse. Kat *Husumer Landstrasse.* — Vejen mod Soholmbrück og videre mod Husum.

Hörn. SchuldprotKarrhd 1726 *ein Stück Wisch Land, die Horn genandt*; U 1803 *die westere Hörn*; U 1808 *auf Hören.* — Eng ved Soholm Å. Sandsynligvis subst. fris. *hērn* (Jabben p. 16, 47) anvendt om åkrog.

Kenkelem. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *bey Kenkelim*; U 1803 *auf Kenkelim*; Kat *Kenkelem*; Opt 1934 da. [*kæŋgə'le·m*], fris. [*kèŋgə'lim*], nty. [*kìŋgə'li·m, kèŋgə'le·m*]. —Agerjord mod øst. Efterleddet synes at være subst. fris. *lim* „ler" (Jabben p. 43). Forleddet er uvist.

Kile. Dematreg 1696 *Kiel und Kier, in de Kiel und Kier, Kiel*; Tax 1697, Reg 1712 *Kiel*; U 1803 *in die Kielen, in die Kulen*; U 1821 *nach die Kielen, nach der Kiel*; Kat *Kiele*; SchmPetOF p. 140 *20. Kill oder keele, Keil*; SchmPetK *Kill or Keele*; Opt 1934 da. [*ä kilə*], fris. [*dè ke·lə*], nty. [*de ki·lə*]. — Uregelmæssige engstykker. Den da. udtale viser plur. af subst. *kile*, der kan anvendes i stednavne om kileformet jordstykke, jfr. bd. X. Denne tolkning er forenelig med de gamle skriveformer, idet de enstavede former kan gengive en dansk singularisform med acc. 2 og Kielen en dansk pluralisform. Formen „nach der Kiel" stemmer også

hvad genus angår med det danske ord, men ikke med det nty. ord Kiel, der er masc. Katastrets Kiele kan gengive den danske pluralisform. Den fris. udtale kan ikke gengive fris. *kil* „kile" (Jabben p. 51), men snarere plur. af *keil* „kølle" (Jabben p. 49), og beror derfor snarest på en urigtig gengivelse af det danske navn. Den nty. udtaleform er blot en gengivelse af katasterformen.

Kogang. NissenWb 2638 *Kügēng, m. der kuhgang, d. i. eine trifft im dorf Soholm, die kühe hinunter zu führen zur aue, dasz sie trinken.*

Kruckeschift. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *in Krucke Schifft*; SchmPetOF p. 140 *13. Krükkeschaft, Wechselland im Winkel*; SchmPetK *Krückschaft*; Opt 1934 fris. [ˈ*krỳgə*ˌ*šafd*], nty. [ˈ*krugə*ˌ*šifd*]. — Engstykke lige vest for vejen til Soholmbrück. Forleddet er sandsynligvis subst. fris. *kryk* „krukke", formodentlig sigtende til arealets uregelmæssige form eller muligvis til keramikfund; det tilsvarende danske ord er mindre sandsynlig, da det ikke forekommer som forled i nordslesvigske navne; nty. Kruuk kan ikke foreligge, da det ikke ville ende på -e som første led i en sammensætning; formen i Dok 1801 og i udtaleformen forklares bedst som delvise oversættelser af den frisiske form. Efterleddet er subst. fris. *skaft* „Landanteil" (Jabben p. 33), se bd. X under *skift*. Jfr. Steinkruck Hallig ndfr.

Kær. Dematreg 1696 *Kiel und Kier*; Tax 1697 *Kier*; Reg 1712 *Jn die Köhr-Kiel, Kier*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *in die Kier*; U 1803 *Kier, in der Kjer*; U 1821 *nach der Keair, Kiear Weg*; Kat *Kyer*; SchmPetK *Kjer*; NissenWb 310 *Kjare*; NissenWb 1886 *Kjāre*; Opt 1934 da. [*ä ɧcæɹ*], fris. [*ɧco·ɹ*], nty. [*ki·ɹ, ɧcèɹ*]. — Engareal umiddelbart nord for Kile ovfr. Subst. da. *kær*, jfr. ovfr. under herredsnavnet.

Kærbjerge. U 1821 *in die Sandbanken bei die Kier Wiesen*; NissenWb 310 *Kjarbèrig*; Opt 1934 da. [*ɧceˈbjerə*], fris. [*ɧco·ɹˈbæi̯·ɜɹqə*], nty. [*ki·ɹˈba·ᵍŋ*]. — Umiddelbart nord for *Kær* ovfr. Formen i U 1821 må betegne det samme areal, og den må bero på en dansksproget beskrivelse, idet Sandbanken, der næppe giver mening på tysk, er en gengivelse af det da. ord Sandbanker.

Langacker. U 1821 *auf Wester Langacker Weg, Oster Lang Weg, auf Oster Langacker Weg.*

Leegland. Dok 1796 SA C VI 1 nr. 273 *aus dem sogenannten Leeglande*; U 1803 *im Legland.* — Adj. fris. *leix* „niedrig" (Jabben p. 48).

Mistweg. U 1821 *Missweg*; SchmPetOF p. 140 *12. Mnjokswei, Mistweg*; SchmPetK *Mioxwai*; Opt 1934 da. [*ä* ˈ*mox*ˌ*væi̯*], fris. [*di* ˈ*mi̯ùgs*ˌ*väi̯*], nty. [*de* ˈ*mɪsˌvèx*]. — En markvej, som ifl. Opt 1934 tidligere var meget dyndet. Navnet kan være opr. da., fris. eller nty. Forleddet er enten sønderjy. *mox* „møg", fris. *mi̯uks* „møg" (Jabben p. 67, 72) eller nty. *Miss* „møg" (Mensing). Der er ingen mulighed for at træffe et begrundet valg mellem disse muligheder, da efterleddet er det fællesgerm. subst. vej (väi̯, vèx).

Mittelstede. SchmPetOF p. 140 *7. Mellstē, Meddlstē, Mittelstätte*; SchmPetK *Meddlste*; Opt 1934 fris. [*mèdəlsdə*], nty. [*midəlsdə*]. — Agerjord mellem to veje. Ifl. SchmPet er efterleddet subst. fris. *sdæ·* „sted" (Jabben p. 61), og forleddet opr. fris. *mel-* (i melskōt „Zwischenwand", se Jabben p. 74); efter udtaleformerne er navnet superlativ af en yngre form mèdəl, som kendes fra Wieding h. mëddelskûot „Scherwand„ (JensenWb).

Mühlenstrom. Kat *Mühlenstrom.* — Andet navn på Schafflunder Mühlenstrom, der forener sig med Linnau til Soholm Å.

Neuacker. Dok 1797 SA C VI 6 nr. 1070 *Bey Neuacker*; U 1803 *auf Neuackern.*

Neuheck. Dok 1797 SA C VI 6 nr. 1070 *Bey Neuheck*; U 1803 *bei Neuheck*; NissenWb 2886 *Nailes. Das neue heck, Nailesfene*; Opt 1934 da. [*nyˈlæi̯*], fris. [*naiˈle·s*], nty. [*nyˈhèg*]. — Nordøst for byen. Navnet kan være opr. da., fris. eller nty. Forleddet er adj. sønderjy. *ny·*, fris. *nai* „ny" (Jabben p. 21, 54) eller nty. *nȳ* „ny"; denne sidstnævnte form må have haft en videre udbredelse end angivet hos Mensing under nie og hos Bock, Niederd. auf dän. Substr. p. 154, jfr. *Niekoog* i Stedesand. Efterleddet er sønderjy. læi̯ „led", fris. *lēz* „led" (Jabben p. 63, 74), eller nty. Heck „led".

Neumeed. Dematreg 1696 *Nie Meed, Nye Medde Half bedicket*; Tax 1697 *Nye Medde halff bediecket*; Reg 1712 *Nye Mēde, Niemed*; Dok 1797 SA C VI 6 nr. 1070 *Bey Neumed Hörn*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *von Neumed*; U 1803 *Osten Neumed, Norden Neumed*; U 1821 *Neu Meedshörn, bei Neu Meds Horn, in Neumeds Weg*; Fennenbuch 1821 *die Neumeed*; Kat *Süderneumede, Norder Neumede*; NissenWb 2886 *Naimèdde, Āster- an Westernaimèdde*; SchmPetOF p. 140 *17. Neimeed, Neumaht*; SchmPetK *Norder-Neimeed, Söder-Neimeed*; Opt 1934 da. [*nyˈæŋ*], fris. [*naɨˈmèd̨, ˈgròd naɨˈmèd̨, ˈlèt̨ naɨˈmèd̨*], nty. [*nyˈme·d, ˈgro·d nyˈme·də, ˈlyd̨ nyˈme·də*]. — Umiddelbart nordøst for byen. Navnet kan være opr. fris. eller nty., og forudsat den da. udtales ægthed tillige da. Om adj. ny se ovfr. under Neuheck. Om *eng* og *meed* se bd. X.

Nordendorf. Tax 1697 *Nordendorff*; Reg 1712 *Norden den Dorff.* — Forbindelsen norden den Dorf er muligvis en oversættelse af et da. „norden æ by", idet tilsvarende forbindelser med norden (osten, süden, westen) er meget sjældne i nederty. (og fris.).

Norderwatt. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *zwischen das Süder und Norder Watt.* — Om *watt* se bd. X.

Oldewang. SchuldprotKarrhd 1698 *in de olde Wang*; U 1803 *in Alterwang.* — Efterleddet *vang* (se bd. X) er dansk; derfor er det nty. forled Olde- (og det hty. Alter-) sandsynligvis oversættelse af da. Gammel-.

Ostendorf. Dematreg 1696 *Osten dorf, Osten de dorp, Osten dörf in de Ham, Osten dorf in de Ham*; Tax 1697 *Osten Dorp, Osten de Dorff*; Reg 1712 *Osten dorff, osten das Dorff, Ostens dorff.* — Se under *Nordendorf* ovfr.

Osteracker. Kat *Osteracker*; NissenWb 710 *Asterekere.*

Oster-ut. SchmPetOF p. 140 *Asteröt Nach Osten hinaus*; SchmPetK *Asterött*; Opt 1934 da. [ˈ*øsdəˌru·ə*], fris. [ˈ*ɔ·sdəˌrỳd*], nty. [ˈ*o·sdəˌrud*]. — Umiddelbart syd for Osteröveracker. Navnet, der ligesom det foregående er et sammensat retningsadverbium (øster-ud), er rimeligvis opr. fris.

Osterweg. U 1821 *in der Oster Weg.* — Vej i byen.

Osteröveracker. U 1803 *auf Osteräveracker*; U 1821 *auf Oster Ueberacker*; Kat *Osteröberacker*; NissenWb 710 *Aster-*

auer-ekere; SchmPetOF p. 140 *Asterauer-Ekere Ostenhinüber-Aecker*; SchmPetK *Aster-auer-Ekere*; Opt 1934 da. [*østdə'råwə,raxə*], fris. ['ɔ·sdəɹ'ɔwəɹ,e·gəɹ], nty. [*o·sdəɹ'ö·vəɹ-,agəɹ*]. — Agerjord øst for byen. Navnet er sandsynligvis fris., da sammensatte retningsadverbier som ['ɔ·sdəɹ'ɔuəɹ] „øster-ud", ['*ve·sdə'rìŋ*] „vester-ind" er karakteristisk frisiske marknavne eller marknavneforled. Den danske udtaleform røber sig som oversættelse fra fris. ved formen *åwə* for mellemslesvigsk *öwə* (det foregående r- er et korrekt dansk eks. på overtrækning af r). Af de tyske oversættelser er den ældste korrekt nederty. (idet ä står for ö), den næstældste korrekt højtysk, Kat (med b for v) en blanding af højty. og nty., og udtalen atter korrekt nty.

Pferdefenne. Dok 1797 SA C VI 6 nr. 1070 *die Süder Pferde Fenne, in die Norder Pferde Fenne*; U 1803 *in die Pferdefenne*; U 1821 *bei der Pferde Koppel, bei der Pferde Fenne.*

Polde. Opt 1934 da. [*ä poḷ*], fris. [*bæi·ɜɹqə*], nty. [*de ba·ᵍŋ*]. — Ved gårdene Klingenberg og Linnerthof. Plur. af da. *pold*, se bd. X.

Rethallig. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *süden der Redt Hallig*; U 1803 *der Redthallig.* — Beliggenheden uvis. Forleddet er muligvis det danske plantenavn *rør*, se ndfr. under Rør.

Roj. U 1803 *Westen den Roy.* — Subst. sønderjy. roj, glda. roth, n. „rydning".

Rør. Dematreg 1696 *In de Röhr*; (Her?) Fennenbuch 1821 *das sogenannte Reet.* — Plantenavnet da. *rør*, der bl. a. bruges om phragmites communis, nty. Reet (Mensing).

?Sandvold. U 1803 *über den Sandwall.*

Schullersek. U 1803 *im Schollẹsick*; Opt 1934 fris. ['*šùləɹ,se·g*], nty. ['*šùləɹ,sag*]. — Lille firkantet areal umiddelbart øst for byen. Navnet er fris., sandsynligvis et sammenligningsnavn sammensat af subst. fris. *skulər* „skulder" (Jabben p. 39), et ɒɹoəuɐ̣ɪ fra nty., og subst. fris. *sēk* „sæk" (Jabben p. 30). I den ældste skriveform er dette fris. efterled gengivet som sick „sig", i udtalen er det oversat til nty. *sag* „sæk". En sammensætning skuldersæk er ikke registreret i de konsulterede ordbøger.

Soholm Dam. Design 1735 *Der Soholmer-Damm von der Brücke nach dem Norden*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Der Sohollmerdamm*; Regnsk 1805 *Soholmdam̃.* — Andet navn på *Brodam* ovfr.

Steinkruck Ackern. U 1803 *Streinkrinkackern, Steinkrukackern.* — Støder formodentlig op til Steinkruck Hallig ndfr.

Steinkruck Hallig. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *auf Steinkruck Hallig*; U 1803 *Steinkrukhallig.* — Rimeligvis samme areal som Kruckeschift ovfr.

Stenvad. U 1803 *Bei Steinwadt, bei Stenwadt*; U 1821 *Stein Wadt*; Fennenbuch 1821 *Steinwadt*; NissenWb 1472 *Stin'wād*; Opt 1934 da. [*sden'vaị*], fris. [*sdin'vòd*], nty. [*sde·n'vad*]. — Agerjord nord for byen. Navnet kan være da., fris. eller nty.

Strasse. U 1803 *von der Straße*; U 1821 *Der kleine Straße im Dorfe, Auf der großen Straße, Wester-Straße.* — Hty. oversættelser af da. eller fris. navne på bygader.

Stringe. NissenWb 298 *de Stringe*; NissenWb 1754 *Stringe . . . de lunge ekere awestrige wei ap ewer Klaphāge.* — Subst. fris. *stringe*, m. „streng, snor" (JensenWb), anvendt om lange agre, jfr. SchmPetOF p. 50 og SS bd. X under *streng.*

Svinegade. NissenWb 1759 *swinnegāre, m.* — *ein platz im dorf Soholm, wo man die schweine hintreibt zum schweinschneider.* — Jfr. det fra da. lånte subst. *gār*, f. „gade" i Wiedingherreds fris. (JensenWb), med den sønderjy. overgang af glda. -t > r.

Süderwatt. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1070 *zwischen das Süder und Norder Watt.* — Jfr. Norderwatt ovfr.

Vanrad. U 1803 *in Unrath*; NissenWb 710 *Wōnrēdd*; NissenWb 1952 *Wonrēdd*; SchmPetOF p. 140 *21. Ůnred = Wonrede, leere Rodung*; SchmPetK *Ůnred*; Opt 1934 da. ['*u,ra·ị*], fris. ['*yn,rèd*], nty. ['*ùn,re·d*]. — I NissenWb har navnet samme form som Vanrad i Störtewerkskoog, se ovfr. p. 109. Men i de øvrige kilder er forleddet ændret til det privative suffiks u-, ỳn- og ùn- Den nty. udtale på -re·d er en gengivelse af den frisiske.

Werftuft. NissenWb 2354 *wèrftuft f. -e. De tufte bai Suhulm, asôtherige't tarp dēl tu de strum, likk del for ark hüss, hit'e wērftufte.* — Efterleddet er subst. da. *toft*, se bd. X, forleddet er fris. *wearf*, jfr. SchmPetOF p. 62 og bd. X under *wearf*. Om navnet er opr. da. (med et låneord som forled) eller fris. (med et låneord som efterled) lader sig næppe afgøre.

Wester-ap. SchmPetOF p. 140 *2. Westerap nach Westen hinauf*; *Westerine Westerende*; SchmPetK *Westerap*; Opt 1934 fris. ['*ve·sdə,rab*], nty. ['*vèsdə,rùb*]. — Et sammensat frisisk retningsadverbium med betydningen „vestpå opad", en betegnelse for den nordvestlige del af agerjorden (idet retningen opad er identisk med nordpå, bort fra Soholm Å).

Wester-in. SchmPetOF p. 140 *Westerine Westerende*; SchmPetK *Wēsterine*; Opt 1934 da. ['*væsdə'riŋ*], fris. ['*ve·sdə-'rìn*], nty. ['*vèsdə'rìn*]. — Et sammensat retningsadverbium bestående af fris. *vēsdər* „vestpå" og fris. *in* „ind".

Vestermark. Kat *Westerfeld*; Opt 1934 fris. [*dad 've·sdəɹ-,fèl*], nty. [*dad 'vèsdəɹ,fèld*]. — Jfr. Østermark ndfr.

Westerwall. U 1803 *Der Wester Wall.*

Westerweg. U 1821 *Wester Weg.* — Vej i byen.

Westerwiese. U 1821 *vor die Wester Wiese.*

Westeröveracker. NissenWb 710 *Westerauer-ekere.* — Se under Osteröveracker.

Østermark. Kat *Osterfeld, Süderosterfeld*; Opt 1934 da. [*ä 'østə,maɹg*], fris. [*dad 'ɔ·sdəɹ,fèl*], nty. [*dad 'o·sdəɹ,fèld*].

Østermose. Kat *Ostermoor*; NissenWb 1886 *Astermose*; SchmPetOF p. 140 *16. Astermoose Ostermoor*; *Asterauer-Ekere Ostenhinüber-Aecker*; *Asteröt Nach Osten hinaus*; SchmPetK *Astermoose*; Opt 1934 da. [*ä 'østə,mo:s*], fris. ['*ɔ·sdəɹ'mo·ʀə*, '*ɔ·sdəɹ'mo·zə*], nty. [*dad 'o·sdəɹ'mâ·ɹ*].

KARLUM SOGN

Kilder

Dok o. 1700	Taxation uden årstal, yngre end 1692. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård. (Afskr. af en del af Tax 1697 Kær hd.?).
Dok 1733	På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok o. 1750	Brudstykke uden år. På Detlef Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Dok 1767	Udskiftningssag. SA C VI 1 nr. 247.
Dok[1] 1775	Afskrift af udskiftningssager, indb. i s. bd. som Eb 1838.
Dok 1776	På Detlef Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Dok[1] 1791	Afskrift af udskiftningssager, indb. i s. bd. som Eb 1838.
Dok[2] 1791	Kopi af udskiftningssag. SA C VI 1 nr. 247.
Dok 1793	Afskrift af udskiftningssager, indb. i s. bd. som Eb 1838.
Dok[1] 1797	Afskrift af udskiftningssager, indb. i s. bd. som Eb 1838.
Dok[2] 1797	Forskellige udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1060.
Dok[1] 1808	Afskrift af udskiftningssager, indb. i s. bd. som Eb 1838.
Dok 1808	Udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1072.
Eb 1694	Bog uden titel indeholdende opmåling af agerjorden og engene i Karlum s. A$^{0}_{=}$ 1694. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Eb 1776	Designatio derer sämtlichen Landereyen der Dorfschaft Carlum im Amte Tondern Gemessen im Martio & Aprilj 1776. Copia. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Eb 1781	Land-Maaße über Das Carlummer Acker-Land was zu Lütgenhorn gehörig. A$^{0}_{=}$ 1781. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Eb 1838	Erd-Buch zu dem Dorfe Carlum. 1838. Hos kommuneforstanderen i Karlum.
K 1776	Charte von der Dorfschaft Carlum im Amte Tondern gemessen und im Riss gebracht im Martio & Aprilis 1776. SA 402 A 4 nr. 407.
K o. 1785	Grund-Riß von die auf Carlum, Tinningstedt und Leckfeld Proponirte Wege, zwischen Lexgaard und Leckfeld. SA C VI 1 nr. 447.
K o. 1808	Udskiftningskort med delvis afrevet titel og uden årstal, men samtidigt med U 1808. I skolen i Tinningsted.
Kaufvertrag 1744	På D. Detlefsens gd. i Lexgård.
KI 1782	Inventarium der Kirche zu Carlum. 1782. Copia. SA A VI 87 B^{ll} x.
MarienKR[1]	Se Flensborg.
Reg 1733	Skatteregister. På Detl. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Regnsk[1]	Privat regnskab Lexgård, påbegyndt 1727. På Detlef Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Regnsk[2]	Private regnskaber indført i en gl. kirkeregnskabsbog. På Detl. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Taxation 1702	Extract aus dem Karrharder Taxt Buch. På Detlef Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Taxation 1709	Taxation auff Carlum Kirchspiels Ländereyen. På Detlef Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
Taxtb 1709	Carlum Kirchspiel Taxt Buch gemacht Anno 1709 Jm Junij. SA C VI 5 nr. 894.
U 1767	Kopi af dokumenter. I: „. . . die Verbeßerung der Oeconomie im Amte Tundern betreffenden Documenten." SA Abt. 25[1] 971,2.
U 1768	Kopi af dokumenter fra 1768. SA Abt. 25[1] 971,2.
U 1769	Landmålingsinstrument. På D. Detlefsens arvingers gård i Lexgård.
U 1777	Taxations Instrument von dem Dorffe Tinningstedt. Indb. i sa. bd. som U 1808.
U 1793	Bonitirungs Jnstrument vor die Dorfschaft Carlum auf ihre gemeine Heide und Weyde Land geschehen Jm Jahr A$^{0}_{=}$ 1793. SA C VI 6 nr. 1060.
U 1794	Taxation über der Gemeinschaftl:^{n} Weide nebst etwas Separates Acker und Wieseland. 1794. Indb. i sa. bd. som U 1808.
U 1800	Udskiftning af kådnerland. På Detl. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
U 1802	Udskiftning af kådnerland. På Detl. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
U[1] 1806	Boniteringsforretning over Carlummer Heide und Weide. Med originale underskrifter. I samme bd. som Eb 1838.
U[2] 1806	Ang. udskiftning af Weide og Heide. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
U 1807	Plan zur Vertheilung des . . . Heidefeldes. Med originale underskrifter. I samme bd. som Eb 1838.
U 1808	Vermessungs- und Vertheilungs-Register von dem Dorfe Tinningstedt; Aufgemessen und vertheilt im Jahre 1808 von H. M. Nissen. I skolen i Tinningsted.
U 1817	Bonitirung der Lexgaarder Acker- und Heideländereien pro 1817. I s. bd. som U 1818. Begge hos grdr. Ebbe Detlefsen, Lexgård.
U 1818	Aufmesseungs-Register über die speciellen Antheile der Interessenten im Ackerlande. I samme bd. som U 1817, s.d.
U 1819	Vertheilungs Instrument von Lexgaard. I samme bd. som U 1817, s.d. Kun de former er medtaget, der afviger fra U 1818.

Meddelere

Optegnelser foretaget 1933 og 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Opt 1933 Lexgård: Karsten Thomsen, Karlum, f. 1846 i Karlum, d. 1933.
Karlum: Samme meddeler som Lexgård.
Opt 1935 Karlum: Standesbeamter Hans Jacob Hansen, Karlum, f. smst. 1857.
Lexgård: Ebbe Detlefsen, Lexgård, f. 1879 i Lexgård.
Tinningsted: Heinrich Christiansen, Tinningstedt, f. i Leck 1872, kom til Tinningstedt 1875.

BEBYGGELSESNAVNE

Fiskers, forsv. hs. Opt 1935 da. [*æ fesgəs*]. — Vest for Tinningsted. Her boede ifl. Opt 1935 en fisker.

Flyde, gd. DAtl VII 323 *Fluh*; Dok 1805 *Flüh*; Schröder II 357 *Kleinflüh*; Gst 1858 *Fly*; Kat *Flühe*. — Vest for Tinningsted ved skellet mod Kliksbøl, ved Flyde i Kliksbøl s.

Glaserkro. Gst 1858, Kok II 148 *Glaserkro*; Trap *de to saakaldte Glaserkroer*; LA *Petershof* (*Gläserkrug*); Ketelsen i Nordelb XIV 38 *ve ə gla·səkro*; Opt 1935 da. [*æ 'gla·səkro·, æ 'liʃ 'gla·sə˧kro·x*], nty. ['*glæ·sɑ˧kro·x*]. — En kro og et hus ved den gamle oksevej. Subst. *glaser* „glarmester".

Hollænders, gd. Opt 1935 da. [*æ hɔlænŋəs*]. — Gd i Lexgård. Meddelerens morfar kaldtes Ebbe Hollænder, og hans familie mentes at stamme fra Holland. I Regnsk 1731 nævnes en Hans Hollander, der rimeligvis hører til samme familie.

Jesu Blütlein, forsv. kapel. Mejer Altnordfr *Iesusblödlein*; DAtl VII 324, Schröder I 455 *Jesu Blüthlein*; JensenStat p. 480 *Es ist noch die Rede von einer Capelle „Jesu Blüthlein" genannt, (sanguinis Christi?)*; Schmidt p. 231 *Sydlig nær Bredsted-Landeveien findes enkelte Muurbrokker af Kapellet Jesu Blütlein (Helligblods Kapel), der skal være fra 12te Aarh.*; Trap *et forhenværende Capel „Jesu Blütlein"*.

Karlum, lb. RegCap 1445-50 (c. 1700 Ulr. Petersen), LibCens 1462, RegFlensb 1499, Zinsb 1509-15 *Karlum* (Quellens VI 278 fejlagtigt *Kerlum*); ARTondern 1533 *Karlum, Karlum Carspell*; ARTondern 1537 *Karlum*; MarienKR[1] 1557 *to Karlum*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Kallum Eccl.*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Kallum*; 26/5 1567 (SlesvProv III 313) *zu Karlum*; RegTondern 1580 *Karlum*; Vorteknisse 1581 NdfriesJahrb XIV 67 *Carlum Kercke*; DomcapReg 1586-87 *Carlum*; Dok 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Karlum*; ARTondern 1594 *Karlum, Kerlum*; ARTondern 1610 *Carlum, Karlum*; Steuerreg 1613 *Carlum*; SaxEyderst 1636 p. 626 *Kahlum*; ARTondern 1640, Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer 1652 *Carlum*; Mejer Altnordfr *Callum*; Danckw 87a *Karlum, Karlum Kirche*; Heimreich 1666 p. 84 *Karlum*; Reg 1712 *Carlum*; DAtl VII 323 *Karlum*; VSK 1805 *Carlum K. og B.*; Schröder I 454 *Karlum* (*Kallum*); OutzenGloss 1837 p. 175 *Kurlem*; JensenStat p. 455, Schmidt p. 231, Gst 1858, Kok II 214, Trap *Karlum*; Kat *Dorf Karlum*; LA *Karlum*; NissenWb 502 *Kurlem*; JensenWb 1927 *Kûrlem*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Karlum* (*fr. Kuarlem*); SchmPetOF p. 138 *Kuarlem*; Opt 1935 da. [*ˈkaɹ·lum, kaɹ·lom*], fris. [*ku·əɹlèm*], nty. [*kaɹ·lum*]; Mensing [*kɑ̨·lum*]. — I Hellq. Ortn. på -by p. 82 tolkes navnet som dat. plur. af subst. karl „voksen mandsperson", og denne tolkning er accepteret af Hald i Stedn. på -um p. 116 med henvisning til det ca. 15 km nordligere beliggende landsbynavn Burkal, hvis efterled er nom. plur. af subst. karl. Skønt der næppe findes andre nordiske stednavne, der består i dat. plur. af personbetegnelser, må denne tolkning anses for rimelig. Et alternativt forslag, subst. karl plus subst. holm, er fremsat af Svend Aakjær i Landet mod Nordvest — Thy og Vester Han Herred, 1946 p. 88, og denne mulighed kan ikke afvises; bebyggelsesnavnet Kringlum i Ballum s. (DS V 330) skrives i de ældste kilder, senest i Ribe Oldemor 1401-1500, Cringholm, og allerede 1508 Kringelwm; jfr. under Røllum, DS VI 401.

Karlumfeld, gde og hse. Kat, LA *Karlumfeld*.

Karlumhof, gd. Kat, LA *Karlumhof*; Opt 1935 da. [*kaɹlum'hof*], nty. [*ka·lùm'hùf*].

Kaseboll. Mejer Altnordfr *Kaseboll*.

Kolonisterhus. VSK 1805 *Colonisthuuse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; Opt 1935 da. [*æ kolonesdə˧hu·s*]. — Hs vest for Rabensberg. Andet navn på Louisenebene.

Käthnerfeld, gde og hse. Gst 1858 *Kodnerhuse*; Kat *Käthnerfeld*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nə˧sdæj:*].

Lexgård, lb. RegFlensb c. 1470 *tho garden, tho gorden, to leckes gorden*; ARTondern 1533, ARTondern 1537, Skat 1543 *Lexgarde*; Dok 30/11 1553 SA C XII 4 nr. 69 *tho licksgarde* (SlesvProv III 301 læser *Lecks-*); Rodeboeck 1564 *tho lexgaerde*; Dok 1566 SA C XII 4 nr. 70 *tho lexgarde*; RegTondern 1580 *Lexgarde*; ARTondern 1610 *Lexsgarde, Lexgarde*; Eb 1613 *Lexßgarden*; Steuerreg 1613 *Lexgahrde*; ARTondern 1640 *Lexgarde*; Wittemak 1640 *Leckesgarde*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1652, Danckw 87a *Lecksgarde*; Eb 1694 *Lexgaerde*; Reg 1712 *Lexgarde, Lexgaarde*; DAtl VII 323 *Lexgaard*; VSK 1805 *Lexgaarde*; Schröder II 15 *Lecksgaarde*; JensenStat p. 479 *Lexgaard*; Schmidt p. 232 *Læksgaarde*; Gst 1858 *Læksgde*; Kok II 264 *Læksgård* (*Læsgård*); Trap *Læksgaarde*; Kat *Dorf Lexgaard*; LA *Lexgaard*; Opt 1935 da. [*lesgo, lesgɔ, lesgoɹ*], nty. [*lègsga·d*], fris. [*le·gsgu·aɹd*]. — Efterleddet er plur. af subst. *gård*, i den ældste nty. kilde gengivet som dat. plur. Forleddet er i den ældste kilde ikke obligatorisk og tjener åbenbart til at skelne denne bebyggelse fra den synonyme bebyggelse Gaarde i Læk s. Det kan derfor vanskeligt tænkes at være identisk med bynavnet Læk, da Gaarde ligger meget nærmere ved Læk end Lexgård; desuden udtales bynavnet på dansk med kort æ, medens Lexgård udtales med kort e, og denne

udtale synes bekræftet ved skriveformen licks- fra 1553. Forleddet kunne være gen. af subst. glda. *lēk*, m. „leg, spil" med forkortelse af e foran konsonantgruppen -ksg- (og påfølgende bortfald af k), muligvis anvendt som tilnavn, jfr. DgP II 665 under Leg, DgP I 840 under Leki og DS I 19 under Lejsbjærg.

Lexgårdfeld, hs. LA *Lexgaardfeld.* — Identisk med Kolonisterhus ovfr.

Louisenebene, gde. Schmidt p. 223, Trap *Louisenebene.* — Se under Sønder-Løgum s.

Mittelhof, kro. Dok 1808 *im Kruge Middelhoft unweit Carlum*; U 1817 *bei dem Wirtshause Mittelhof*; Schröder I 455 *Mittelhof* (*Gläserkrug*). — Andet navn på Glaserkro.

Nyland, gde. Schröder II 357 *Nyeland.* — Naturnavnet Nyland i Tinningsted.

Petershof, kro. Schröder II 159, Kat, LA *Petershof*; Opt 1935 da. [*pe·dəs'hof*], nty. [*pe·dɔʌs'hùf*]. — Kaldes også Glaserkro.

Remp, gd. ARTondern 1533, ARTondern 1537, Skat 1543 *Rempe*; Tingsvidne 28/10 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 81 *tho remp*; RegTondern 1580, Verz 1590, ARTondern 1610, Steuerreg 1613, ARTondern 1640 *Rempe*; Mejer 1648 *Remp*; Mejer 1652 *Kempe*; Eb 1694 *Remp*; Tax 1697 *Rempe*; Reg 1712 *Remp*; DAtl VII 323 *Rempen*; VSK 1805, Schröder II 182, JensenStat p. 479, Gst 1858, Kok II 317, Trap, Kat, LA *Remp*; JensenWb 1927 *Rēmp, Krēmp*; Opt 1935 da. [*ræmb, ræm·b*], nty. [*rèmb*]. — Subst. ænyda. *rempe* „rynke, ar", lånt fra mnty. rimpe, f. „rynke".

Stokholmager, gde. Schröder II 357, LA *Stockholmacker*; Opt 1935 da. [*sdå·ghɔlm'axə, sdɔghɔlm'axə*]. — Subst. *stok* i betydn. „gangbræt over et vandløb" (Feilb.). Jfr. Naturnavnet Stokholm.

Tinningsted, lb. 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Tynnygestede*; ARTondern 1533 *Tinnygstede, tinygstede*; ARTondern 1537 *Tinygstede*; 2/9 1546 DiplFl II 378 *Tinningkstede, Tinninckstede*; 17/2 1555 SA Urk. Schlesw. C nr. 75, 16/5 1555 SA C XII 1 nr. 498 *to tynnestede*; 10/5 1562 (SlesvProv III 310) *tho Tenningstede*; RegTondern 1580 *Tinningstede*; Tingsvidne 1592 SA C XII 4 nr. 69 *tho Tyningstede*; ARTondern 1594 *Tiningstede, Thinningstedde, Thiningstede*; ARTondern 1610 *Tiningstede, Tinnigsted, Tinnigstedte*; RegTondern 1611 *Tinnigstede*; Steuerreg 1613 *Tinningstede*; Eb 1613 *Tinnigstedte*; ARTondern 1640, Wittemak 1640, Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1652, Danckw 87a *Tinningstede*; Eb 1694 *Tinnested, Tingsted*; Dok o. 1700 *Tinnigstedt*; Reg 1712 *Tinningstedt*; DAtl VII 323 *Tinningsted*; VSK 1805 *Tinningstedt*; Schröder II 357 *Tinningstedt* (*vorm. Tynnigstede*); JensenStat p. 478 *Tinningstedt*; Schmidt p. 232, Gst 1858, Kok II 403, Trap *Tinningsted*; Kat *Dorf Tinningstedt*; LA *Tinningstedt*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Tinningstedt* (*jüt. Tinnestäi, fr. Tanningstä*) „*Stätte des Tinne*" (*vgl. Tinnum, Syld*); NissenWb 1131 *Tenningste*; Opt 1935 da. [*tenəsdæj*], fris. ['*tænin,sdæ·*], nty. ['*tìniŋ,sdæ·d*]. — Forleddet ender i de ældste skriftlige kilder på -yg (til og med 1537), i de yngre forekommer enkelte gange -ig (1613, 1700) og -e to gange (1555, 1694). Formen på -ing findes første gang 1546 (her i den nederty. form på -ink), og fra 1712 er denne form eneherskende i de skriftlige kilder. Både den fris. og den nty. udtale gengiver den yngre skriveform på -ing, men de danske stemmer overens med de ældste skriveformer. Forleddet er dunkelt. Det kan ikke være et indbyggernavn på -ing, som foreslået af W. Laur i Beiträge zur Namenkunde 1955 p. 123. Det kunne være et sammensat stednavn på -hōgh i den sønderjy. form (h)ȳgh, men forleddet *tin-, *þin- ville stadig forblive dunkelt. Jfr. Kousgård Sørensen, Bebyggelsesnavne på -sted p. 2 med henvisn.

NATURNAVNE

Karlum

Agtrup Drav. KI 1782 *Achtrup Draf*; Dok[1] 1797 *Agdrupdrav, Agdrupdravblock*; Dok[2] 1797 *Agdrupdrav*; U 1802 *Achterup Draff Blocke.* — Om *dræv* og *blok* se bd. X. Karlum støder mod sydøst op til Agtrup i Læk s.

Agtrup Grøft. Eb 1838 *Achterup Gruft.*

Albrekts Mose. Dok 1707 SA C VI 1 nr. 302 *Norden Alberts Mohr*; K 1776 *Albrechs-Mohr*; Eb 1776 *das Albrechtmohr*; Dok[1] 1791 *Albrecht-Mohr*; Dok[1] 1797 *Albrechtsmoos*; Dok[2] 1797 *Allbrechtsmoos*; U[2] 1806 *bis Albertz Mohr.* — Ifl. K 1776 er Albrekts Mose en del af det hedeareal, der i Kat kaldes Verkauftes Land.

Beim Hause. Kat *Beim Hause.* — Agerjord syd for byen.

Bejerkær. Eb 1694 *Jn Beier Kahr, auff Beier Kahr acker, Beyern Kahr acker*; K 1776 *Beyerkier*; Eb 1776 *Beyerkier-Acker, Beyerkier.* — Ifl. K 1776 er Bejerkær en del af det areal, der i Kat kaldes Wasserstau. Om *kær* se bd. X. Forleddet synes at være slægtsnavnet *Bejer*; et andet eksempel på dette slægtsnavn i ikke-genitivisk sammensatning er gårdnavnet Bejerholm i Skast s. i Tønder amt, DS V 321; et svagt indicium for dette slægtsnavns tilknytning til egnen er, at Eb 1838 nævner „Pastor Beyers Wittwe".

Bjørnkær. U 1767 (kopi) *Biornkier*; K 1776 *Börn-Kier, Bärn-Kier*; Eb 1776 *klein Bürnkier, westen Bürnkier, an dem grünen Bürnkierde*; Eb 1781 *Biürn-Kier, Biürenkier*; KI 1782 *auf Biörnkier Acker*; U 1793 *Beren-ckell Acker, osten berenkarr Acker, vor Norden Berrkarr Acker*; Dok[2] 1797 *Biörnkieragger*; U[1] 1806 *Süder Bährenkar, an Bährenkar-Ackern*; U 1807 *Bärenkarr Ackern, Westen Süder Bärenkarr, Jn Norder Bärenkarr*; Eb 1838 *Bährenkarragger, in Bährenkarr Acker, Jn Norder Bährenkarr*; Kat *Norder-Bärenkarr, Süderbärenkarr, Bärenkarr, Oster-Bärenkarr*; Ejerslev *Bjørnkjær*; Opt 1933 og 35 da. [*bjøʌ·nkjæ, bjøʌnkjæ, 'syŋə 'bjøʌ·nkjæ*], nty. ['*bæ·ʌn,ka·*]. — Et stort areal i bymarkens nordøstlige hjørne bestående af hede, mose og agerjord. Forled-

det er dyrenavnet *bjørn*, i nogle kilder oversat til hty. Bär; denne hty. ordform indgår også i den nty. udtaleform (for nty. Bar). Om efterleddet *kær* se bd. X.

Blankmoor. Dok 1808 *auf Blankmoor.* — Af adj. *blank* „klar, skinnende" muligvis sigtende til åbent vand.

Blok. Eb 1694 *Der Blocken*; Dok[1] 1797 *auf der wester Seite von Blocksondenud*; Eb 1838 *Block. Süderende, Block Westen der Kirche*; Kat *Süden Blocksüderende, Block Süderende.* — Om *blok* se bd. X.

Borreweg. U 1807 *Norden dem Borrewege*; Eb 1838 *zwischen dem Borrewege und Achterupweg, Norden dem Borrewege*; Kat *Borreweg, Zwischen dem Borrewege und dem Achtrupwege.* — Et stykke af en vej der fra Tinningsted fører til Agtrup, samt et hedeareal nord for denne og mellem denne vej og Agtrupvejen. Første led må være *Borg*, det sydslesvigske navn på Flensborg.

Bredhøj. K 1776 *Breit-Hoch*; Eb 1781 *Breitheü, Breit Höu*; KI 1782 *Auf Brehye*; Dok[1] 1797 *Breithoch, auf Breehye*; Dok[2] 1797 *breithoch*; Eb 1838 *Breehoy, Brehoy*; Kat *Breehoy.* — Støder op til Karlumhøj. *Høj*, se bd. X.

Brook. Design 1735 *von der Brock bis an den Weg, so nach Ladelund Mühle gehet.* — Subst. nty. *Brook*, n. „mose, sump", sandsynligvis appellativ.

Bygager. KI 1782 *der Byg Acker*; Dok[1] 1797 *Bygagger*; U 1802 *die Gersten Acker*; Eb 1838 *Gersten Acker.* — Plantenavnet *byg*.

Bärenwald. Kat *Bärenwald.* — Støder op til Bjørnkær. Et areal med hede og nåleskov.

Dam. Kat *Damm*; Ejerslev *Dam*; Opt 1933 da. [*æ dam*]. — Et lavtliggende areal, der støder op til Dam i Tinningsted. Om *dam* se bd. X.

Damagre. Eb 1694 *Der Damb acker*; K 1776 *Damm-Ackern*; Dok 1793 *bis Hans Hansens Damm Acker*; Dok[1] 1797 *an Westerdammacker, auf wester Dammagger*; Eb 1838, Kat *Dammagger*; Opt 1935 da. [*dam·axə*]. — Agerland, der støder op til det ved Tinningsted skel beliggende areal *Dam*, se ovfr.

Drift. U 1807 *Jn der Drift.* — Om *drift* se bd. X.

Eng. Kaufvertrag 1744 *Ein stück Mohr Westen Die Müehlweg norden Die Eng belegen.*

Fenne. Eb 1694 *Jn der Fenne, Ein Fenn.* — *Fenne*, se bd. X.

Flyde. Eb 1838, Kat *Flüh*; Opt 1935 da. [*æ fly·*], nty. [*de fly·*]. — Eng. Om *fly* se bd. X.

Foreger. Eb 1694 *oster Vor Eichen Blocke, Wester Vor Eigen Blocke*; SchuldprotKarrhd 1736 *Wester voracker, Oster voracker*; K 1776 *Oster Voreichen Blöcke, Wester Vor eichen Blöke*; Eb 1776 *Wester voreichen Blöcke*; Eb 1781 *Voracker*; KI 1782 *das wester Vorager Block, die oster Voragger Blocken*; Dok[1] 1797 *Voragger Blöcke, von den oster und wester Foregger-Block*; Eb 1838 *Faragger, Foragger Block*; Kat *Faragger*; Opt 1935 da. [*få·raxə*]. — Agerjord sydøst for byen, nord for Øster-Lundager. Efterleddet synes at være plur. af subst. glda. ēki, n. „samling af egetræer", jfr. DS VII 288 under Ege, i overleveringen ofte omtydet til subst. *ager*. Navnet skulle herefter betyde „foran egelundene", hvilken ville passe med beliggenheden.

Galgebjerg. KI 1782 *Galleberg*; Kat *Süden Gallebierre*; Ketelsen i Nordelb XIV 41 *galəpoj*; Opt 1935 da. [*galə-'bjerə*]. — Hedebakke syd for byen. Forleddet er subst. *galge*. Om skattegraversagn knyttet til stedet se Ketelsen, l. c. Efterleddet er *bjerg*, hos Ketelsen erstattet af *pold*; om disse ord se bd. X.

Gedeblok. Eb 1694 *Der Segen Blocke*; SchuldprotKarrhd 1736 *Gethackerblock*; K 1776 *Seegen-Blöcke*; Eb 1781 *Sieg Block*; KI 1782 *Auf den Giedblockken*; Dok[1] 1797 *Giade-Block, Ziegenblöcke*; Kat *Auf Gedeblock.* — Af dyrenavnet *ged*. Om *blok* se bd. X. Formen Seegen-Blöcke i K 1776 betegner samme areal som Gedeblock i Kat, og Seegen- må være identisk med mnty. *sege*, f. „ged" (Sch.-Lüb.), et sen-middelalderligt lån fra mhty. zige, f. (hty. Ziege), se Lasch, Mnd. Gramm. p. 10; ordet er endnu alm. i nty., se Mensing under Seg. Hvis marknavnet er ungt, kan det, da efterleddet blok er et mnty. låneord, være opr. nty., og forleddet oversat til da. Gede-; hvis det er et middelalderligt navn, må det være dansk.

Gravenager. Eb 1694 *Der grauet acker*; Eb 1781 *Graben acker, Grabacker*; Dok[1] 1797 *von Graben-Ackern, Gravetackern*; Eb 1838, Kat *Gravetagger*; Ejerslev *Grov'ache*; Opt 1933 da. [*grɔw'axə*]; Opt 1935 da. [*gråwə'raxə*]. — Forleddet er præt. part. af verbet *grave*, afvekslende i intetkøn og i fælleskøn; i nogle kilder er fælleskønsformen opfattet som subst. hty. Graben „grøft" og oversat til sønderjy. grov „grøft" (se Feilb. under grob). Betydningen er „afvandet ved grøfter".

?Grondsager. KI 1782 *die wester Gronds Acker.* — Forleddet er uvist.

Havrekamp. Eb 1694 *auff Hauer Kamp*; SchuldprotKarrhd 1736 *auf Haferkampff*; K 1776 *Haber-Kamp*; Eb 1781 *Haberkampf*; KI 1782 *auf Haberkamp*; Dok[1] 1797 *Haverkamp*; U 1802 *Die Wester Blocken auf Haberkamp*; U[1] 1806, U 1807 *Norden Haberkamp*; Kat *Hawerkamp, Haide süden Hawerkamp*; Sach II p. 295 *Hawerkamp*; Ejerslev *'Hawekamp*; Opt 1933 da. [*'hawəˌkamb*]; Opt 1935 da. [*'hawəˌkamb*], nty. [*'hå·fɔɹˌkamb*]. — Agerjord og hede. Af plantenavnet *havre*. Om *kamp* se bd. X.

Hungermose. Dok[1] 1791 *Hunger-Mohr*; U 1793 *auf Hunger Mohr*; Dok[1] 1797 *Hungermoos.*

Hvedeblok. KI 1782 *Norden der Kirche der Hveed Block.* — Plantenavnet *hvede*. Om *blok* se bd. X.

Hyltumbjerg. SchuldprotKarrhd 1736 *Haltumbergblock*; K 1776 *Hulum-Berg-Blöcke*; Eb 1776 *Die Hutum Bergblöcke*; KI 1782 *Ueber Hyltumberg*; Eb 1838 *Hültumberg.* — Forleddets første vokal er uvis. Hvis det er y, kan forleddet som antaget af Kr. Hald i Stedn. på -um p. 129 være dat. plur. af et subst. glda. *hylta, f. „lille skov". Om *blok* se bd. X.

Hærvej. U 1800 *der Carlummer Dam Westen den Herr Weg.* — Om *hærvej* se under *Gamle Hærvej* i Sdr.-Løgum s.

Kalbfenne. U 1793 *Norder Kalb fenne.* — *Fenne*, se bd. X.

Karlum Dam. Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Der Carlummer Dam Norden Carlum*; Design 1735 *Der Carlumer Damm*; Dok[1] 1797 *westen den Damm, oder dem Wege, der nach Westre führet*; Dok[2] 1797 *Nörremoos westen den Damm*; U 1800 *Carlum Dam, der Carlummer Dam Westen den Herr*

Weg; Opt 1935 da. [*æ dam*]. — En del af vejen fra Karlum til Vestre. Om *dam* se bd. X.

Karlumhøj. DAtl VII 323 *Karlumhøy. Sognet menes at have sit Navn af de mange Kier og Moser . . ., dog maaske det kan og have sit Navn af en vis Karl, som først kan have bebygget Egnen, og maaske ligger begravet i Karlumhøy paa Byens Mark*; VSK 1805 *Carlumberg*; LA *Karlum-B.*; Sach II p. 295 *Der Karlumhyg*; NissenWb 1158 *Kurlemebérig*; Ketelsen i Nordelb XIV 38 *å karlomhy·*. — Bakkedrag sydøst for byen. Samme lokalitet som *Storhøj*, se ndfr.

Karlum Sig. U 1767 (Kopi) *Carlum Sieg*; Dok 1767 *Carlum-Sieg*; U[1] 1806 *bis Carlum Sick, Carlum Sick Lahn*; U[2] 1806 *Carlum Sick Lahn*; U 1807 *Jn Karlumsieck*; Kat *Karlumsiek*; Opt 1935 da. [*kaɹlom'si·x*]. — Hede og eng. Om *sig* se bd. X.

Karlum Å. Mejer 1652 *Carlbeck*; Gst 1858 *Karlum Aa*; LA *Karlum-Au*; Opt 1933 da. [*kaɹlom'å·*]. — En del af den kaldes i 1935 [*æ sdröm*], jfr. *Strømmen* ndfr.

Kleine Block. Eb 1781 *kleine Block, einer kleiner Block*; U[1] 1806 *Westen die kleine Blöcke*; Eb 1838 *Jn den kleinen Blöcken.* — Om *blok* se bd. X.

Kleine Stück. Eb 1694 *Die Kleine stucke, Ein Kleine stuck.*

Kliksbøl Stein. U[1] 1806 *bis Klixbüll Stein*; U[2] 1806 *bis der Klixbül Stein.*

Küstertoft. Eb 1776 *Küsters-Toft.* — Af subst. hty. *Küster* „degn". *Toft*, se bd. X.

Kølsmose. K 1776 *Köller-Mohr*; Eb 1776 *Das Köller Mohr*; K o. 1785 *Köls Mohr*; Dok[1] 1791 *Kuls-Mohr*; Dok[2] 1791 *Küls-Mohr*; U 1793 *westen Kühls Mohr*; Dok[1] 1797 *von Kylsmoose*; U[1] 1806 *bis Kühlsmöhr*; Kat *Kölsmoor*; Opt 1935 da. [*køls'ˌmo:s*]. — Hedeareal med en mergelgrav. Første led er muligvis subst. *kølle*, som under 1. kjølle hos Feilb. nævnes med betydn. „hul, hvori der æltes ler". Eller navnet kan indeholde et subst. *køl*, svarende til oldn. kjǫlr „skibskøl", som i da. stednavne kan have betydningen „sump, kær"; jfr. Kølsmose i Oksbøl s. på Als, DS VII 403, og i Bregninge sogn på Fyn, DS XV 244.

Kådnerland. Dok[1] 1797 *an das Käthnerland*; Dok[2] 1797 *bis an das Käthner Land*; Kat *Käthnerland*; Ejerslev *Kårnemark*; Opt 1935 da. [*æ kɔɹ·nəˌla·ŋ*], nty. ['*kæ·dnəɹˌland*]. — Af subst. jy. *kådner* „mindre landbruger".

Langagre. Eb 1694 *auff Langacker*; Dok 1776 *Lang-Acker*; K 1776 *Lange-Ackern*; Eb 1776 *die langen Äcker süden der Kirche*; KI 1782 *von der Lucker Blocken bis an den langen Ackern*; Dok 1793 *Lang-Acker*; Dok[1] 1797 *auf Langagger, Oster und Westerlang-Acker*; Eb 1838 *Langagger*; Kat *Langacker*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə*]. — Langstrakt agerland syd for byen.

Laurentii Tofter. KI 1782 *2 St Laurentii Tofte. Ein St Laurentii Toft Norden Carlum Kirche, Noch ein St. Laurentii Toft norden Carlum Kirche.* — Om *toft* se bd. X.

Lundagre. Eb 1694 *auff Lundts acker*; K 1776 *Oster-Lund-Ackern, Wester-Lund-Ackern*; Eb 1781 *Westerlundacker, Lundacker*; KI 1782 *Lund Ackker*; U 1793 *Norden Lunds-Acker*; Dok[1] 1797 *auf wester Lundagger, Nörrlundagger, Süderlund-Acker, Norderlundacker, Westerlund-Ackerblock*; Eb 1838 *Wester Lundagger, Osterlund Agger*; Kat *Osterlundacker, Westerlundacker*; Ejerslev *Lund'ache*; Opt 1933 og 35 da. [*luŋ'axə*]. — To stykker agerjord vest for Karlumhøj. Om *lund* se bd. X.

Lunds Flavestykker. Dok[1] 1791 *Lund Plaggenstücke*; Dok[2] 1791 *Lund Plaggen Stücke*; U 1793 *zwischen Langpflagen Stücke, Norden Lang-pflagen Stücken*; Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *Lundsflavstycker.* — Om *lund* se bd. X. Andet led er subst. sønderjy. *flave* „flad hedetørv" (Feilb.).

Lykkeblok. K 1776 *Lück-Blöcke*; Eb 1776 *Die Lückblöcke*; KI 1782 *auf den Lücke Blocken westen den Dorfe.* — Se bd. X under *lykke* og *blok*.

Mellem Vejene. Eb 1694 *Zwischen die weghe*; K 1776 *Zwischen den Wegen*; KI 1782 *zwischen den Wegen, zwischen den Wegen bey Leck-Weg*; Dok[1] 1797 *auf den Ackern zwischen den Wegen*; Eb 1838 *Zwischen den Wegen, Zwisen den Wegen*; Kat *Zwischen den Wegen*; Ejerslev *Melle'vej, Mellevej*; Opt 1935 da. [*mælə'væj·*]. — Agerland mellem to veje.

Metz. Kat *Metz.* — Hede og eng med nåletræer. Efter det ty. bynavn.

Moseblok. Eb 1694 *Der Maeß Block*; Eb 1781 *Mohr Block*; KI 1782 *Auf den Moes blöcken*; Dok[1] 1797 *von Maasblock.* — *Blok*, se bd. X.

Mühlenberg. Eb 1776 *Der Mühlenberg.*

Mühlenweg. Kaufvertrag 1744 *Ein stück Mohr Westen Die Müehlweg norden Die Eng belegen*; Eb 1776 *Der Mühlenweg*; Kat *Mühlenweg.* — Kaldes i Opt 1935 [*æ dam*]. Vej til Ladelund Mølle.

Neuhausacker. Eb 1694 *Neu Haußacker*; K 1776 *Neu-Haus-Ackern*; Eb 1776 *Die Neuhaus-Ackern.*

Neuwang. U 1793 *Norden neu Wang.*

Norden dem Dorf. Dematreg 1696 *Norden de dorp und Nord Kier*; Tax 1697 *Norden de Dorp*; Taxation 1702 *Norden de dorp und Nord Kier*; Reg 1712 *Norden de Dorp.*

Norden dem Kirch. Eb 1694 *Norden dem Kirch.*

Norderweide. Kat *Norderweide.* — Støder op til Noreng, der i Kat kaldes Norden den Wiesen.

Noreng. Eb 1694 *Jn nord Eng*; Dok[1] 1797 *norden den norder Wiesen*; Eb 1838 *Norden den Norder Wiesen*; Kat *Norden den Wiesen*; Ejerslev *Nor'engvej, Norn'eng·*; Opt 1933 da. [*nɔɹ'æŋ:*]; Opt 1935 da. [*nɔɹ·n'æŋ*], nty. [*nòɹ·n'èŋ*]. — Af adj. [*nɔɹ*], om dette se Noreng under Elhoved i Sdr.-Løgum s. I Opt 1935 synes navnet omdannet til Norden Eng.

Norfenner. Kat *Norderfennen*; Ejerslev *Norfen·, Nor'fenvej*; Opt 1933 da. [*æ 'nɔɹ·ˌfænə*]; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹ·ˌfænə*], nty. [*de 'nùɹdəɹ'fèn·*]. — Eng og agerjord. Om adj. [*nɔɹ*] se under Elhoved i Sdr.-Løgum s. *Fenne*, se bd. X.

Norkær. Eb 1694 *Jn nord Kahrr*; Dematreg 1696 *Nord Kier*; Tax 1697 *Nordkier*; Taxation 1702 *Norden de dorp und Nord Kier*; Reg 1712 *Nordkier*; Dok 1767 *Nörkier*; U 1769 *Nordkarr*; K 1776 *Nord-Karr-Wiesen*; KI 1782 *eine Fenne Nordkier*; SchuldprotKarrhd 1787 *in Wester Nordkarr*; U 1793 *Süden vor Nord-Kaer*; U[1] 1806 *bis Nordkar, vor Nordkier Lahn*; U 1807 *Jn Nordkarrlahn*; Eb 1838 *Osternarkarr, Westernarrkarr*; Kat *Nordkier, Nordkierlann*; Ejerslev *Norkjær*; Opt 1933 da. [*nɔɹ·kjæ·*]; Opt 1935 da.

[nɔɹ·kjæ], nty. ['nùɹd,ka·]. — Agerland med hede og eng. Om adj. [nɔɹ] se under Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Normose. Dok[1] 1791 *Norder Mohr*; Dok[1] 1797 *Nörremoos*; Dok[2] 1797 *auf dem sogenannten Nörre-Moos*; Kat *Nordermoor*; Ejerslev '*Norremos*; Opt 1933 da. [æ 'nɔɹ·,mo:s]; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹə 'mo:s]. — Om adj. [nɔɹ] se Elhoved.

Nyland. Regnsk[2] 1763 *die Nielandts-Blocken bey Syls-Eng*; U 1793 *daß Norder Neuland*; Dok[1] 1797 *auf Nyeland*.

Nymose. U 1767 (Kopi) *nye mooß*; Dok 1767 *auf Nye-Mooß*; Eb 1776 *das sogenannte neue Mohr*; Dok[1] 1791 *Neu-Mohr*; U 1793 *bis an Neu Mohr*; Dok[1] 1797 *Nyemoos*; U[1] 1806 *die Neue Mohr*.

Okkes Blok. KI 1782 *bey Lexgaarder Kirchen Weg Ockkes Block*. — Af mandsn. *Okke* (DgP) Ok, Okke (Kok). *Blok*, se bd. X.

Osteracker. Dok[1] 1797 *Die Osterackern*.

Osterwang. KI 1782 *in der sogenannten Osterwang osten dem Dorfe*.

Overgravetmose. Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *Overgravetmoos*. — Overgravet betyder sandsynligvis her „forsynet med (og ødelagt ved) mosegrave over hele området", jfr. ODS XV 1377f. over- 2 og 3.

Pold. Ejerslev *Pold*. — *Pold*, se bd. X.

Præstefenne. Ketelsen i Nordelb XIV 38 *i ə præstəsfæn·*; Opt 1935 da. [æ 'præ:sd,fæn·]. — *Fenne*, se bd. X.

Sandacker. Eb 1781 *Sandacker*.

Sandberge. U 1793 *Norden Sand-Berge*.

Sandpolde. Opt 1933 da. [æ 'san:,poḷ:]. — Om *pold* se bd. X.

Schackenburg. Eb 1776 *das Sand Schackenburg*.

Schift. SchuldprotKarrhd 1763 *in der Fenne Schifft genandt*. — Se i bd. X under *skift*.

Segenblock. — Se under *Gedeblok*.

Sig. U[2] 1806 *Sick*. — Om *sig* se bd. X.

Silkemose. DingswKarrhd 1754 *Silcke Mohr*; Dok[1] 1775 *auf Sielke-Mohr*; K 1776 *Sielke-Mohr*; KI 1782 *Silcke Mohr*; Dok[1] 1791 *Sülke Mohr*; Dok[1] 1797 *Silkemoos*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1060 *nach Sielke Mohr*; U[1] 1806 *bis Sielke-Mohr*; Kat *Norder Silkemoor, Süder Silkemoor*; Ejerslev *Silkemo·s*; Opt 1933 da. [siɫgə'mo:s]; Opt 1935 da. [sjiɫgə'mo:s], nty. [šiɫgə'må·ɹ]. — Hedestrækning med mange tørvegrave ved skellet mod Agtrup; se under Silkemose i Agtrup, Læk s.

Sissels Høj. Eb 1694 *Sitzels Hoch acker, Sitzels Hoch Blocken*; SchuldprotKarrhd 1736 *Sitzel Hochblock*; K 1776 *Sißels Hoch-Blöcke*; Eb 1776 *Sissels-Hochblöcke*; Eb 1781 *Sisselheü, Sisselhey Block, Sissels Heublack*; KI 1782 *sidsels Hye*; Dok[1] 1797 *Sesselshye, Sisselshoyblock*; U[1] 1806 *Süden Sitzelshoch*; U 1807 *Süden Sitzelshöhe*; Eb 1838 *Sitzelhoch, Süder Sitzelshöhe, Süder Sitzelhoch*; Kat *Sitzelhöh*; Opt 1933 da. [sesəɫs'hyḍ]; Opt 1935 da. [sesəɫ'sy·]. — Af kvindenavnet Sissel (Kok), kortform af Cæcilia. Om *høj* se bd. X.

Skidenars. K 1776 *Scharren-Aß-Mohr*; Eb 1776 *das Scharrenaß Mohrland*; U[1] 1806 *Sckiedenas Lahn*; U 1807 *Osten Skiedenas*; Kat *Skirrnass*; Ejerslev '*Skirnås*; Opt 1933 da. [sgjiɹ·nos]; Opt 1935 da. [sgjiɹ·nɔs]. — Støder op til Skidenars i Agtrup, Læk s., s. d.

Smalryg. Eb 1694 *auff schmalle Röck, auff schmale Röcke, auff schmale Rögge*; K 1776 *Schmal-Ruck*; KI 1782 *Auf schmal Stück*; Dok[1] 1797 *Schmalrück, von Smalrückagger*; Eb 1838, Kat *Schmalrück*; Ejerslev *Smal'ryg*; Opt 1933 da. [smaɫ'ryg]; Opt 1935 da. [smaɫ'røg]. — Agerjord nord for Karlumhøj.

Små Blokke. KI 1782 *auf den smaae Blockken*; Dok[1] 1797 *Schmaaeblock, Smaaeblock*; Ejerslev *Småblokke*; Opt 1935 da. [æ 'små· 'blɔ·g]. — Om *blok* se bd. X. Ifl. Opt 1935 er det en del af det nu tilplantede areal mod syd.

Snip. Ejerslev *Snip*. — Et lille spidst engstykke på Kat's Westerwang ned mod Karlum Å.

Solgtmark. Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *das verkaufte Land*; Kat *Verkauftes Land*; Opt 1935 da. [æ 'so·ɫmaɹg]. — Således kaldtes tidligere hele det nu tilplantede areal mod syd, fordi det tilhørte mange forskellige, til dels udenbys ejere. Partc. af verb. sælge.

Sorthøj. Eb 1694 *auff schwartz Hoch, Schwartz Hoch Blocken*; K 1776 *Sort-Höe*; Dok[2] 1797 *Sorthoyagger*. — Høj øst for Karlumhøj.

Spæk. Eb 1838, Kat *Speck*; Ejerslev *Spæk*; Opt 1933 da. [æ sbæg]; Opt 1935 da. [ˈsbæ.g], nty. [sbèg]. — Små stykker agerjord syd for Normose og nord for Vang, stødende op til *Spikke* i Ladelund s. Subst. *spæk* „flæsk"; den da. udtaleform fra Opt 1935 har acc. 2 og viser derved pluralisform. Navnet har formodentlig rosende betydning.

Stangager. Eb 1694 *Der stangh acker*.

Stoltmoor. U 1793 *Süden vor Hunger Mohr Ein Stück Mohr ausgenomen Stolt-Mohr genant*. — Første led er adj. *stolt*.

Storhøj. Eb 1694 *Groß Hoch acker*; K 1776 *Stor Hoe*; Eb 1776 *Der Berg storhöe, Storhoy*; Eb 1781 *Großhöy*; KI 1782 *bey Storhye*; Dok[1] 1797 *Groshoh, auf Stoorhye*; Eb 1838 *Storrhoy*; Schmidt p. 232 *S. Ø. for Byen er Storhøi . . . Efter Sigende skal forhen den da langt betydeligere By (Kjøbstad??) have staaet paa Høien*; Kok II 380 *Storhöj*; Kat *Storrhoy*; Ejerslev *Sto'hy*; Opt 1933 da. [sdo'hyḍ]; Opt 1935 da. [sdo'hy·]. — Samme lokalitet som *Karlumhøj*, se ovfr. Om *høj* se bd. X.

Storlan. U 1767 (Kopi) *Stohr Lahn*; Dok 1767 *Stor-lahn*; U[1] 1806 *Stoer Lahn*; U 1807 *Jn Stoerlahn*; Kat *Stolan*; Ejerslev *Sto'land*; Opt 1933 da. [sdo'la·ŋ]; Opt 1935 da. [sdo'la·n]. — En stor hedestrækning. Første led er adj. *stor*; om *lan* se under Agtrup, Læk s.

Strømmen. Opt 1935 da. [æ sdröm]. — En del af Karlum Å, der løber nord for byen.

Støvleskaft. K 1776 *Stiebel-Schiften*; Eb 1776 *die Stiefel-Schiften, norden dem Stiefel-Schatten*; Eb 1781 *Stiefelschaft*; KI 1782 *die Stiefelschaften*; Dok[1] 1797 *Stüfelschaft, von Stevenskaften, in Stiefelschaft*; Dok[2] 1797 *von Stevelskaften, Stiefelschaft*; Eb 1838, Kat *Stiefelschaft*; Ejerslev *Støwlskavt*; Opt 1933 da. [æ 'sdæ̊w:l,sgawd]; Opt 1935 da. [æ 'sdæ̊w·l,sgawd], nty. ['sdi·føl,šaft]. — Et rektangulært stykke agerjord.

Suderpissel. Eb 1694 *Jn Schoster Peßel*; K 1776 *Schuster-Peesel*; Eb 1781 *Suerpitzel, Suder Pitzel, Suer Bitzel*; KI 1782 *Jn Sudder Pesel*; Dok[1] 1797 *Oster und Wester Schuster-Pinsel, auf Süderpissel*; Dok[2] 1797 *Oster und Wester*

Schuster-Piesel, auf Suderpissel; Eb 1838 *Süder Pißel, Süderpießel*, Kat *Süderpiessel*; Ejerslev *Sur'pissel, Sur'pisselvej*; Opt 1933 da. [*suɹə'pisəl*]; Opt 1935 da. [*soɹd'pisəl*], nty. [*sy·dəɹ'pe·səl*]. — Agerjord sydøst for byen. Første led er subst. *suder* „skomager" som i flere kilder er blevet misforstået og skrevet „süder", hvilket har påvirket den ty. udtale Opt 1935. I den da. udtale fra 1935 er første led blevet omtydet til adj. *sort*. Sidste led er subst. sønderjy. *pissel* „storstue". Anledningen til navnet er uvis.

Süden dem Dorfe. Kat *Süden dem Dorfe*. — Agerland syd for byen.

Süden dem Hause. Kat *Süden dem Hause*. — Agerjord lige syd for byen.

Süden dem Hof. Eb 1694 *Ein stuck Sueden der Hoff*.

Süden der Kirche. Eb 1694 *Sueden dem Kirch*; Eb 1781 *Süden der Kirch*.

Süden der Weg. Eb 1694 *Sueden der wegh*.

Süder Garten. Eb 1781 *Süder Garten*.

Sønderblok. Eb 1781 *Süder Black*; Opt 1935 da. ['*syŋə* '*blɔ·g*]. — Om *blok* se bd. X.

Sønderland. Dok[1] 1797 *Sönderland*.

Sønderlund. Eb 1694 *westen der Lundt, Jn der Sueder Lundt, Sueden der Lundt*; K 1776 *Oster-Lund-Blöcke, Süder-Lund*; KI 1782 *suder Lund*; Dok[1] 1797 *Sönderlund*; U[1] 1806 *Westen Süderlund, an Süderlund, an die Lundt*; Kat *Ackerfennen süden Süderlund, Süderlund*. — Agerland. Om *lund* se bd. X.

Tadderagre. K 1776 *Süder-Buchweitzen, Norder-Buchweitzen-Ackern*; Eb 1776 *norden der nordern Buchweitzen-Ackern*; Eb 1781 *Tarre acker*; KI 1782 *der Tadder Acker*; Dok[1] 1797 *auf dem westlichen Boghvedagger, Westerbuchwaitzen-Acker*; Eb 1838 *Mitbuchwäitzen Acker, Nor Buchwaitzen Acker, Süder Buchwäitzen Acker*; Kat *Am Buchwaizenacker, Buchwaizenacker*; Opt 1935 da. [*taɹ·axə*]. — Af subst. jy. *tadder* „boghvede".

Tangagre. Eb 1694 *Der Tangacker*; K 1776 *Tangen*; KI 1782 *Auf den Tangen*; Dok[1] 1797 *Tang-Acker*; Kat *Tanger*; Opt 1935 da. [*tɔŋ·əɹ*]. — Agerjord syd for byen. Plur. af subst. *tange*, der i nordslesv. stednavne bruges om fremspringende bakke, men hvis betydn. i nærværende navn ikke kan udlæses af målebordsbladet. Se i øvrigt bd. X under *tange*.

Teufelsburg. Kat *Teufelsburg*. — En ganske smal strimmel agerjord langs med grænsen til Agtrup; heri ligger et hus.

Tinningsted Dam. U 1768 (Kopi) *Tinningstede-Damm*; Dok 1774 SA C VI 6 nr. 1060 *ein Stück aus dem allgemeinen Felde, Tinningstedt-Damm genandt*; KI 1782 *bey Tinningstedt Weg*; Dok[1] 1791 *Tinningstedter Damm*; U 1793 *Süden Tinnigstäder-Damm*. — En del af *Dam* ovfr.

Toft. Eb 1694 *der tofft*; Eb 1776 *Toft*; KI 1782 *ein Niedertoft, in der Obertoft, ein Obertöft*; Eb 1838 *Toft, Nordertoft*; Kat *Toft*; Ejerslev *Tofter*; Opt 1935 da. [*æ tɔw.d*], nty. [*de tûfdən*]. — Eng nord for byen, samt hos Ejerslev agerjord syd for byen, i Kat kaldet Süden dem Dorfe. Se i øvrigt bd. X under *toft*.

Vandløsning. Dok[1] 1797 *Vandlösning*. — Subst. *vandløsning* „vandafledningsgrøft".

Vandstøvning. U[1] 1806 *an die Wasserstauung*; Kat *Wasserstau*; Opt 1935 da. ['*vaŋ·ˌsdæ̊w·nəŋ*]. — Subst. jy. *støvning* „dæmning" (Feilb. under stivning), her anvendt om overrislet areal, i ty. kilder gengivet ved -stauung og -stau.

Vang. Eb 1694 *Jn westerwangh, Jn der Wangh osten Dorff*; U 1767 (Kopi) *norden dem Wang*; Dok 1767 *norden dem wong*; Eb 1776 *an der oster-Wung*; Eb 1781 *in dem Wang*; Dok[1] 1791 *die dem Dorfe östlich gelegene sogenannte Wang*; Dok[1] 1797 *norden dem Vang*; Eb 1838 *Wang, Norden dem Wang, Westerwang*; Kat *Wang, Westerwang*; Ejerslev *Vester-*'*vång·*, *Vång·*; Opt 1933 da. [*æ* '*væsdəˌvoŋ*]; Opt 1935 da. [*vɔŋ, væsdə'vɔŋ*], nty. [*vèsdəɹ'vaŋ*]. — To lokaliteter, begge agerjord, den ene øst for byen og den anden vest for. Om *vang* se bd. X.

Wansterland. Kat *Wansterland*. — Agerjord ved Kådnerland. Forleddet er uvist.

Varmvie. Eb 1776 *Warmwif*; K 1776 *Warm-Wieh*; Eb 1838, Kat *Warmwieh*; Ejerslev *Varm'vi·, Varm'vi·vej*; Opt 1933 da. [*vaɹm'vi:*]; Opt 1935 da. [*vaɹm'vi·*], nty. [*va·m'vi·*]. — Lavt areal ved Normose, i Eb 1838 karakteriseret som „Heide und Weide". Forleddet må være adj. *varm*, her vel i betydn. „(forholdsvis) tør" modsat kold i betydn. „(leret og) fugtig", om jord (ODS X 1031). Efterleddet er muligvis et glda. **withi*, n. „bevoksning med vidie, salix repens", til plantenavnet oldn. víðir, m. „Vidjetræ, Vidjeris" (Fritzner).

Vesten Bjergene. Ejerslev *Vesten æ Bjerre*; Opt 1933 da. [*væ·sdən æ* '*bjeɹ·ə*]. — Agerjord nord for Karlum kirke.

Westen der Kirche. Eb 1694 *Westen der Kirch*.

Westen der Landstrasse. Kat *Westen der Landstrasse*. — På kort 1776 kaldes arealet Boy Schneiders vogel Sieck, se under Vogelsieck ndfr.

Vesterblok. K 1776 *Wester-Blöcke*; U 1802 *Die Wester Blocken auf Haberkanp*; Eb 1838 *Westerblock auf Haberkamp*. — Om *blok* se bd. X.

Westereng. Eb 1694 *Jn der wester Eng*; U 1767 (Kopi) *wester Eng, Wester Eng*; U 1769 *Wester Eng*; Eb 1838 *Norden Westereng, Westereng*.

Vesterfenne. Eb 1838 *Wester Fenn*; Kat *Westerfennen*; Ejerslev *Vesterfenvej, Vesterfen*; Opt 1933 da. [*æ* '*væsdəˌfænə*]; Opt 1935 da. [*æ* '*væsdəˌfænə*], nty. [*de* '*vèsdəɹˌfèn·*]. — Da det er et stort engareal er det muligvis samme lokalitet som Westereng ovfr. Om *fenne* se bd. X.

Vestermose. Eb 1694 *By wester Mohr*; Dok[1] 1797 *Von Westermoos*; Dok[2] 1797 *von Westermoos*; Eb 1838 *Westermoor*.

Wißen-Ackern. K 1776 *Wißen-Ackern*. — Er ifl. K 1776 en del af den skov der i Kat benævnes Bärenwald. Forleddet er uvist.

Vogelsieck. K 1776 *Boy Schneiders vogel Sieck*; Eb 1776 *Vogel-Sieck*. — Kaldes i Kat Westen der Landstrasse. Om efterleddet se under *sig* i bd. X.

Volborgmose. Dok 1697 (Afskr. SA C VI 6 nr. 1064) *Wolborre Moß*; Dok 1707 SA C VI 1 nr. 302 *Osten Wolber Mohr*; K 1776 *Wolbrig Mohr*; Eb 1776 *das vergrabene Wullern-Mohr*; U 1793 *auf Wollberr Mohr*. — Måske kvindenavnet *Valborg*; jfr. DS VI 363 under Volborgsmose.

Vræt. Eb 1694 *Der wredt, der wret acker, Ein wrete Acker*;

K 1776 *Wreek-Ackern*; Eb 1776 *die so genannte Wreet-Äcker*; Eb 1781 *Norder Wrethacker, Wrethacker*; Eb 1838, Kat *Wrethagger*; Ejerslev *Vræ·t*; Opt 1933 da. [*æ vræ:d*]; Opt 1935 da. [*æ vræ·d*]. — Af subst. *vræt* „betegnelse for et mindre stykke af en ager, navnlig liggende for enden af agren (som forpløjning), som skel mellem to jordstykker, eller afgrænset, afskåret fra de øvrige agre" (ODS).

Vådland. Kat *Warland*; Ejerslev *'Vå·land (Vådt Land)*; Opt 1933 da. [*vå·ɔlaŋ*]; Opt 1935 da. [*vå·ɹlaŋ*]. — Eng ned til Karlum Å. Her var altid vådt ifl. Opt 1933.

Østermose. Dok[1] 1791 *Oster-Mohr*; U 1793 *oster Mohr*; Dok[1] 1797 *Östermoos*; U 1807 *an Ostermohr*; Eb 1838 *Norden dem Ostermoor*; Kat *Ostermoor*; Ejerslev *Østermo·s*; Opt 1933 da. [*øsdə'mo:s*]; Opt 1935 da. [*øsdə'ˈmo:s*], nty. [*o·sdəɹ-'må·ɹ*]. — Agerjord øst for byen.

Ålehøj. Eb 1694 *Sueder all Hoch, Sueder allhoch Blocke*; Eb 1781 *Alheü*; Eb 1838, Kat *Ahlhoy*; Ejerslev *'O·lhy*; Opt 1933 og 35 da. [*å·lhy*]. — Høj umiddelbart ved Karlum by. Her er ifl. Opt 1933 markedsplads, og her holdtes der tidligere ålemarked, jfr. Ketelsen i Nordelb XIV 39 *„å ə åalhy hæ di jo haŋəlt mæ å·l* (auf der Ålhöhe da handelten sie ja mit Aalen)".

Lexgård

Beim Hofe. Kat *Beim Hofe.* — Agerjord ved gården Remp.

Blocken. Eb 1694 *auff der Blocken.* — Se under *blok* i bd. X.

Dam. Eb 1694 *Der Damb*; Tax 1697 *Trie Eng Hoffeld mit den Dam*; Taxation 1709 *Trin Eng Horsfeldt mit die Dam*; U 1817 *bis an den Tinningstedter Damm*; U 1818 *Tinningstedtdamm*; Opt 1935 da. [*æ dam*]. — Lavt areal der støder op til Dam i Karlum.

Demat. Dematreg 1696 *de demath*; Dok o. 1700 *de damath*; Taxtb 1709 *dehmat*; Reg 1733 *Demath*; Regnsk[1] 1736 *in demt*; U 1818 *Demath*; Kat *Norder Demath, Süder Demath*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹə 'de·mə, æ 'syŋə 'de·mə*]. — Eng lige syd for byen. Om *demat* se bd. X.

Dorfstrasse. U 1817 *Dorfstrasse.* — Agerjord.

Eskeskift. Dematreg 1696 *Eßkschifft, Esckschifft*; Tax 1697 *Eß Schiff, Eckschifft*; Taxation 1702 *Esckschifft*; Taxation 1709 *Espschifft*; Reg 1712 *Jn Eckschifft*; Dok 1733 *in Escheschifft*; Reg 1733 *Eßkierschifft, Jn Eßkier*; U 1817 *Ebbe Friedrichsens Escheschiften*; U 1818 *Escheschift.* — Eng. Første led er kollektivet *eske* „askekrat". Om *skift* se bd. X.

Femseksagre. Eb 1694 *Der fünff ackern*; U 1817 *die fünf- und Sechsäckern, Die sogenannte 5 Ackern*; U 1818 *Fünfacker*; Kat *Fünf Sechsacker*; Opt 1935 da. [*fæm'sæjsaxə*]. — Agerjord.

Fordam. Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *bis an den Vordamm*; U 1817 *bis an den Vor- und Mühlendamm, längst der alten Dämmung zwischen dem Vordamm und Mühlendamm*; U 1818 *im Vordamm*; Kat *Vordamm*; Opt 1933 da. [*æ få·dam*]; Opt 1935 da. [*få·dam*]. — Eng og ager øst for Lexgård. Her har ifl. Opt 1933 ligget en vandmølle.

Gravettoft. Eb 1694 *Auff graue Tofft*; Dok 1776 *graue Toffe*; U 1817 *Gravetoft, Grafetoft.* — Forleddet kunne være præt. part. neutr. på -ə(ɹ) af verbet *grave* i betydn. „indgrøfte". Navnet kendes kun fra de ovenfor nævnte kilder, men det er muligt, at Grøntoft, der kun kendes fra de yngste kilder, og som udtales med efterledstryk, også hører herhen, blot med participiet i fælleskønform. Jfr. de vekslende former af Gravenager i Karlum. Om *toft* se bd. X.

Grøntoft. Kat *Grüntoft*; Opt 1935 da. [*grøn'tåwd*]. — Forleddet kan være adj. *grøn*, men er muligvis opr. præt. part. af verbet grave, se under Gravettoft ovfr.

Grønvang. Eb 1694 *Jn grön wangh*; U 1817, U 1818, Kat *Grünwang*; Opt 1935 da. ['*syŋə grøn'vɔŋ, 'øsdə grøn'vɔŋ, grøn'vɔŋ*]. — Støder op til Grøntoft. Om *vang* se bd. X.

Hale. Taxtb 1709 *die Hael*; Regnsk[1] 1737 *das wisch in der Hal*; Regnsk[2] 1761 *auf Wisch Hall*; U 1817 *Peter Christiansen Hale*; U 1818, Kat *Hale*; Opt 1935 da. [*æ ha:l*]. — Eng der løber ud i en spids mellem Karlum Å og skellet mod Tinningsted. Om *hale* se bd. X.

Hasbjerg. Eb 1694 *Jn Haeß Barch*; Dok 1776 *Haaseberg*; U 1817 *Klein-Haassberg, Gross-Haassberg, Haasberg, nach klein Haasberg*; Kat *Hasberg*; Opt 1935 da. [*ha·sbjeɹə*]. — Højdedrag sydøst for byen. Første led er muligvis et subst. *has*, der ifl. Molbech anvendes om „Gierde og Skiel, der sættes om en Jord, som afsondres fra den almindelige Fælled til Græsgang for en Sommer", og som er forudsat i en del nordslesvigske stednavne, f. eks. Haslundbjerg, DS V 445, Haskær, DS III 101; jfr. DS XIII 118 under Hæsinge, Øster-.

Have. Eb 1694 *Jn der Haue*; (her?) Tax 1697 *in de Hoeg*; Regnsk[1] 1747 *in Hauw*; Regnsk[1] 1752 *in der Hauwe*; U 1817 *dem Haue, Peter Jessens-Haue*; Kat *Haue*; Opt 1935 da. [*æ håw·*]. — Agerjord umiddelbart vest for Lexgård. Om *have* se bd. X. Hvis formen Hoeg fra Tax 1697 hører herhen, må den repræsentere en nederty. udtale med å.

Hedefenner. Opt 1935 da. [*æ 'he:ˌfænə*]. — Agerjord med lidt hede grænsende op til hedeareal. *Fenne*, se bd. X.

Hem. Kat *Hemm*; Opt 1935 da. [*æ hæm*]. — Eng. Om *hem* se bd. X.

Horsfeld. Eb 1694 *Jn Haß Fold*; Tax 1697 *Trie Eng Hoffeld mit den Dam*; Taxtb 1709 *Trin Eng Horsfeldt*; Taxation 1709 *Trin Eng Horsfeldt mit die Dam.* — Af subst. *hors* „hest, hoppe". Det er uvist, om efterleddet er subst. da. *mark* oversat til hty. Feld eller subst. da. *fold*; om dette ord se bd. X.

Humlegård. Eb 1694 *Sueden der Hopenhoff*; Dematreg 1696 *Süden de Hoppen Hof*; Tax 1697 *Süden den Hoppen Hoff*; Taxation 1702 *Süden de Hoppenhoff*; Taxtb 1709 *Süden die Hoppen Hoff*; Reg 1712 *Süden Hopffen Hoff*; Kat *Hummelgar*; Opt 1935 da. [*homəlgɔ*]. — Subst. *humlegård* „humlehave". Agerland syd for byen Remp.

Hvedeagre. Eb 1694 *Auff Wette ackern*; Dok 1776 *wester- und oster Weede Acker*; Regnsk[1] 1752 *auf wettack*;

U 1817 *von Weedacker, Weizen-Acker*; Kat *Weizenacker*; Opt 1933 da. [*ve·raxə*]; Opt 1935 da. [*ve·əaxə*]. — Af plantenavnet *hvede*. Agerjord syd for byen.

Hygum. Eb 1694 *auff Hygum acker*; Dok 1776 *Hügum*; U 1817 *Hügum-Blöcke, Hügum, Hygum*; Kat *Hügum*; Opt 1935 da. [*hy:m*]. — Hede med højdedrag på grænsen til Karlum. Navnet er dat. plur. af subst. glda. hōgh, vestslesv. [*hy·*] „høj" (jfr. Hald, Stedn. på -um p. 129).

Hærvej. Dok 1776 *an der Heerstraße*; U 1817 *Vom Herrwege.* — Om hærvej se under Gamle Hærvej i Sdr.-Løgum.

Højemose. Kat *Hochmoor*; Opt 1935 da. [*æ 'hy: 'mo:s*]. — Hedestrækning med et højdedrag nord for byen.

Kalvefenne. (Her?) Tax 1697 *Kohlfen*; Taxation 1702 *Kahlfene*; Taxation 1709 *Kalffenne*; Reg 1712 *Jn Kalbfenne*; Reg 1733 *Kalbfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Klint. Kat *Klint*; Opt 1935 da. [*æ klinḍ*]. — En skråning ned mod Karlum Å. Om *klint* se bd. X.

Kolonistenfeld. Kat *Kolonisten Feld.* — Ager- og hedeland.

Landevej. Opt 1935 da. [*æ laŋ·væj*].

Langagre. Eb 1694 *Auff die Lange ackern*; U 1817 *Lang Acker, vor Langacker*; Kat *Langacker*; Opt 1935 da. [*lɔŋ·axə*], nty. [*laŋgagəɹ*].

Lillefenne. U 1818 *Lillfenne*; U 1819 *Lille Fenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Lillestrøm. Opt 1935 da. [*æ 'liḷə 'sdröm*]. — Andet navn på Karlum Å.

Lykker. Eb 1694 *Der Lücke, Norden der Lücken*; U 1817 *Norden den Lüken, Peter Detlefsens sogenannte Lücke, einen kleinen Theil von Norden den Lücken*; Kat *Norden der Lücke, Lücke*; Opt 1935 da. [*æ lygə, æ 'nɔɹə 'lygə*]. — Agerjord lige nord for byen. Om *lykke* se bd. X.

Morgeneng. U 1817, U 1818 *Morgeneng.*

Mølledam. Danckw 87b *den Lecksgarder Mühlenbach*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Der So genanndte Lexgahrder Mühlendamm*; Design 1735 *in dem Lexgaarder Mühlen Damm*; U 1817 *bis an den Vor- und Mühlendamm*; Kat *Mühlendamm*; Opt 1933 da. [*æ møl·dam*]; Opt 1935 da. [*møl·dam*]. — Agerjord lige øst for byen.

Mølleeng. Dematreg 1696 *Möllen Eng*; Tax 1697 *Mollen-Eng*; Taxation 1702 *Mollen Eng*; Taxtb 1709 *Mühlen Eng*; Dok 1733 *Jn Möllen Eng*; Regnsk[1] 1737 *in der Mohl Eng, Möhl Enge*; Dok 1744 *Möller Eng*; U 1817 *Muhlenwiese, an der Mühlenwiese*; Kat *Müllerwiese*; Opt 1935 da. [*møl'æŋ*]. — Eng syd for Mølledam ovfr.

Møllekær Eng. Eb 1694 *Mühlen Kahrr wisch*; Regnsk[1] 1752 *in Mühl Kier Eng*; U 1817 *Muhlkarreng, bei der Mühlenkarrwiese*; U 1819 *Mühlkarr-Eng.* — Om *kær* og *eng* se bd. X.

Nordacker. U 1817 *die Nord-Aecker.*

Norden den Strom. Eb 1694 *Norden den strom.*

Norden den Weg. Reg 1712 *Norden den Weg.*

Norden des Hauses. Kat *Norden des Hauses.* — Hede og agerjord nord for Remp.

Norder Feld. Regnsk[2] 1765 *auf der Norder Feld.*

Norder Heide. Kat *Norder Haide.*

Norder Weg. Tax 1697 *Norder Weg.*

Nyland. U 1817, Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [*nylaŋ*]. — Agerjord nord for byen.

Osterfenne. Kat *Oster Fenne.* — Agerjord lige øst for Remp.

Paikseng. Taxation 1709 *Poicks Eng*; Taxtb 1709 *Paicks Eng.* — Af subst. nty. *Paik*, m. jfr. fris. *Paîke* „nar" (JensenWb), *pâike* „nar" (Jabben), muligvis anvendt som tilnavn.

Pottekloster. Dematreg 1696, Tax 1697, Taxation 1702 *Pott Kloster*; Taxtb 1709 *Pottkloster*; Reg 1712 *Jn Pottkloster*; Reg 1733 *Pott Closter*; Regnsk[1] 1736 *in Pot Kloster*; U 1817 *Peter Detleffsens-Pottwiese*; U 1818, Kat *Norder Pott, Süder Pott*; Opt 1935 da. [*æ pɔd*]. — Eng lige syd for byen. Af subst. *potte*, der muligvis ligesom gryde kan anvendes til at betegne en fordybning i terrænet. Efterleddet er opr. subst. *kloster*, der i stednavne undertiden anvendes om en klynge huse.

Querackern. U 1817 *Die Querackern.*

Ravnsbjerg. Eb 1694 *auff Rauens Barch*; Design 1735 *bey Ravensberg*; Regnsk[1] 1737 *auf Rauwensbarg*; Regnsk[1] 1752 *auf Rafensberg*; Dok 1776 *oster Ravensberg*; VSK 1805 *Ravnsberg*; U 1817 *Rabensberg*; Schmidt p. 232 *Ravnsbjerg*; Kat *Rabensberg*; LA *Rabens-B.*; Opt 1933 da. [*rawns'bjeɹ·*]; Opt 1935 da. [*rawns'bjeɹə*], nty. [*rå·^{b}ms'ba·x*]. — Højdedrag på begge sider af landevejen mod Sdr.-Løgum, ved skellet mod Brarup. Forleddet er fuglenavnet *ravn.*

Schottdamm. Dok 1770 SA C VI 5 nr. 979 *Der Weg osten Lexgaard oder Schottdamm.* — Om forleddet se SS VII 58, om efterleddet desuden bd. X.

Sechsacker. Eb 1694 *auff die Sex ackern*; U 1817 *Auf den 6 Ackern genannt, die Sexacker*; U 1818 *Sechsacker.*

Store Stykke. U 1818, U 1819 *Storestücke*; Kat *Store Stücke*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə 'sdø.g*]. — Ikke særlig stort engareal på grænsen til Brarup.

Süden den Strom. Eb 1694 *Sueden der strom*; Dok o. 1700 *Süden de Strom*; Taxation 1709 *Süden die Strom*; Reg 1733 *Süden den Strom.* — Engareal.

Sønder Hede. Opt 1935 da. [*æ 'syŋə 'he:*]. — Hede på grænsen til Tinningsted. Kaldes i Kat Wester-Haide.

Toft beim Hause. Kat *Toft beim Hause.* — Eng lige syd for byen.

Trindeng. Eb 1694 *Jn Trind Eng*; Dematreg 1696 *Trin Eng Hoffeld mit de damm*; Tax 1697 *Trie Eng Hoffeld mit den Dam*; Dok o. 1700 *Tring Eng Hofffeld mit de Damm*; Taxation 1702 *Trin Engehoff feld mit de dam*; Taxation 1709 *Trin Eng Horsfeldt mit die Dam*; Reg 1712 *Trin Enge.* — Af adj. *trind* „rund".

Umgraben Stück. Taxation 1709, Taxtb 1709 *Umbgraben Stück.* — Præt. part. af verb. nty. *ümgraben* „omgive med en grøft el. grav".

Westen Weg. Tax 1697 *Westen Weg.*

Vesterfenner. U 1818 *Westerfenne*; Kat *Norder Wester-Fenne, Süder Wester-Fenne, Wester Fenne*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə væsdəˌfæn·, æ 'nɔɹə væsdəˌfæn·*]. — To lokaliteter, den ene omfatter et engareal omkring Karlum Å sydvest for Lexgård, den anden et agerareal vest for Remp. Om *fenne* se bd. X.

Westerheide. U 1819 *Auf der Wester Heide*; Kat *Wester Haide, Wester-Haide.* — Samme lokalitet som i Opt 1935 kaldes Sønderhede.

Vægger. Eb 1694 *Der nord wegger, Der wester wegger*; Dematreg 1696 *wester weger, norder weger*; Dok o. 1700 *norderwegen, westerwegen*; Taxtb 1709 *Nordt vndt Wester Wegger*; Reg 1712 *Westerwegar*; Kat *Wicker.* — Sydvest for gården Remp. Plantenavnet da. *vægger* „pil, salix", se Lange Ordb. II 507f. Et andet eks. på dette plantenavn anvendt usammensat som marknavn er *Vægger* i Tønder lds., DS V 241.

Vådland. Opt 1935 da. [*vå·ɹlaŋ*]. — Støder op til Vådland i Karlum, s. d.

Tinningsted

Ackerenden. Eb 1694 *Sueden der acker enden.*

Arnkær. U 1794 *Arnckier*; K o. 1808, U 1808, Kat *Arnkier*; Opt 1935 da. [*a·ŋkjæ*]. — Hede og eng mod syd på grænsen til Læk. Første led er den glda. gen. sing. *arna* af fuglenavnet *ørn*, i udtalen forvansket til fuglenavnet and. Om *kær* se bd. X.

Borgweg. U 1808 *süden dem Burgwege.* — Se under Borreweg i Karlum.

Brandmose. U 1794 *Brandmos*; K o. 1808, U 1808 *Brandmoos.* — Agerjord på grænsen til Kliksbøl.

Burgwang. Eb 1694 *Jn Barchwangh*; SchuldprotKarrhd 1698 *uf der Buegwang*; Dok o. 1750 *Jn der Burgwang*; U 1777 *Borchwang*; Kat *Burgwang.* — Lille stykke agerjord øst for byen og syd for *Borgweg* ovfr. *Vang* må her være anvendt ironisk om lille areal.

Chrestens Toft. Eb 1694 *Jn Chrestens Tofft.*

Dam. K o. 1808 *Damm*; U 1808 *Der Damm*; Kat *Damm*; Opt 1935 da. [*æ dam*]. — Eng og hede, der støder op til Dam i Karlum.

Falkenlegge. Steuerreg 1613 *Diese vorgeschriebene 3 [Bønder i Tinningst.] haben 1 Falckenlegge gehabt, haben Sie in 27 Jahren nicht gebrauchet.* — Subst. mnty. *valkenlegge* „falkoneri".

Flaggenschiften. K o. 1808 *Flaggenschiften*; U 1808 *Die Flaggenschiften.* — Samme areal som i Kat benævnes Süderhaide. Første led er subst. nty. *Flaggen* „hedetørv".

Flyde-Trindkær. Eb 1694 *Jn Fly Tryndkahrr*; Dok o. 1750 *Jn Flühtrindkarr*; U 1777 *Flühtrinkier*; Dok 1808 *ganz Flühtrinkjer*; K o. 1808, Kat *Flühtrinkier*; Opt 1935 da. [*æ fly·*]. — Udtaleformen betegner samme areal som Kat Flühtrinkier, nemlig lav agerjord ved gården *Flyde.* Et andet lignende areal nord for Tinningsted hedder også Trindkær, og tilføjelsen af gårdnavnet har øjensynlig distinktivt formål. Forleddet i Trindkær er adj. *trind* „rund"; om *kær* se bd. X.

Folde. Kat *Fohl*; Opt 1935 da. [*æ ˈfo:l*]. — Hede. Plur. af subst. da. *fold*; om dette se bd. X.

Gadetoft. K o. 1808, U 1808 *Gadetoft.* — Lille areal inde i byen.

Gammelmose. K o. 1808 *Gammelmoos*; U 1808 *bis an Gammelmoos*; Kat *Gammelmoos*; Opt 1935 da. [*gamɔlˈmo:s*]. — Hede og mose.

Gammeltoft. Eb 1694 *Auff olde Tofft*; SchuldprotKarrhd 1711 *im alten tofft*; Dok o. 1750 *Auf Oldetoft*; U 1777 *Olde Toft*; K o. 1808, Dok 1808, U 1808 *Gammeltoft.* —Ifl. K o. 1808 er det en del af det område, der i Kat kaldes Levestoft. *Toft*, se bd. X.

Hans Hansens Toft. U 1808 *die sogenannte Hans Hansens Toft.* — Om *toft* se bd. X.

Heide. Kat *Haide an der Landstrasse.* — Stort hedeareal på grænsen til Karlum.

Heidefeld. K o. 1808 *Das Heide-Feld.*

Heidekoppel. Kat *Heidekoppel.* — Om *koppel* se bd. X.

Helleseng. U 1794 *Hielleseng, Hilleseng*; K o. 1808 *Hilleseng*; U 1808 *an Hilleseng*; Kat *Hileseng*; Opt 1935 da. [*hælɔsˈæŋ*]. — Eng ved skellet mod Lexgård. Forleddet er muligvis gen. af subst. *helvede*, der som navn på enge sigter til vanskeligt og ubehageligt arbejde; jfr. Hellet i Arrild s., Hviding h., DS V 71, og Hellet i Stenbjerg s., SS VII 322.

Hirtenwiese. U 1794 *Die Hirtenwiese*; K o. 1808 *Hirtenwiese*; U 1808 *Die Hirtenwiese*; Kat *Hirtenwiese.* — Et lille engstykke.

Holdam. Kat *Hohldamm*; Opt 1935 da. [*holˈdam*]. — Lav hede og agerjord. Formen med -oh- i Kat tyder på, at -o- i udtalen bør fortolkes som et langt o der er forkortet i tryksvag stilling. Forleddet bør derfor tolkes som det opr. tostavelsesord *hole*, glda. hola, f. „lavning, kløft", jfr. bd. X under hole. Om *dam* se bd. X.

Holkær. K o. 1808 *Holkier*; Kat *Hohlkier*; Opt 1935 da. [*holˈkjæ*]. — Eng nord for byen, langt fra *Holdam* ovfr. Forleddet er sandsynligvis det samme ord som i dette navn.

Horsblock. SchuldprotKarrhd 1707 *auf Horsblock.* — Af subst. *hors* „hest, hoppe". Om *block* se bd. X under *blok.*

Hvirlkær. 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *uff werlcher Wange*; Eb 1694 *Jn werel Kahrr, Jn werlkahrr*; SchuldprotKarrhd 1698 *up Wirlkar*; SchuldprotKarrhd 1707 *werlkiär*; Dok o. 1750 *Jn Werlkarr*; U 1777 *Werlkier*; K o. 1808, Kat *Wirlkier*; Opt 1935 da. [*væ·lkjæ*]. — Agerjord med små vandhuller. Forleddet kan være enten subst. *hvirvel* eller plantenavnet *hvirl* „juncus squarrosus". I Nordslesvig findes navnet Hvirlkær en halv snes gange; om en af lokaliteterne er det oplyst, at det er en dårlig eng, hvor der gror en græsart som kaldes hvirl (DS V 89). Om *kær* se bd. X.

Hyersvang. Eb 1694 *Jn Hußwang, Jn Hüßwangh*; SchuldprotKarrhd 1707 *Hoyeswang*; SchuldprotKarrhd 1725 *Hogeswang*; Dok o. 1750 *Jn der Hüyeswang*; U 1777 *Heuerswang*; K o. 1808, U 1808 *Hyrswang*; Kat *Hyerswang*; Opt 1935 da. [*hy·svɔŋ*]. — Agerjord syd for byen, jfr. under Hylsvang ndfr. Forleddet er sandsynligvis opr. gen. af subst. glda. *hœgh* „høj" i den vestslesv. udtale [*hy·*]; skriveformerne

med -es og -ers tyder på, at forleddet tidligt er blevet opfattet som gen. plur. af dette ord. Om *vang* se bd. X.

Hykmose. 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *bey Hock Moes*; SchuldprotKarrhd 1698 *osten de Hickmohr*; U 1777 *Hückmoos*; K o. 1808 *Hückmoose*; U 1808 *Hückmoos*. — Eng ved Hyersvang ovfr. Forleddet er uvist. Om efterleddet *mose* se bd. X.

Hylsvang. K o. 1808 *Hulswang*; Kat *Hülswang*. — Formen betegner et stykke agerjord vest for den vestligste af de to veje der fra Tinningsted by løber mod syd, medens Hyersvang ovfr. betegner et stort areal øst for den østligste af de to nævnte veje. Det mellemliggende areal hedder i Kat Stie og Starkier og på K o. 1808 Stie og Norder- og Süder Starkier. Da disse to navne synes at være gamle, må man enten antage, at Hyersvang og Hylsvang er to forskellige navne, eller at der opr. findes to navnesystemer, et overordnet system af vangnavne og et underordnet system af navne på marker under de enkelte vange; i sidste tilfælde kan Hylsvang anses for samme navn som Hyersvang. Da det sidstnævnte navn skrives på mange forskellige måder, er der grund til at vælge den sidstanførte antagelse; i så fald må man antage, at Hylsvang er en tilfældig skrivemåde af navnet Hyersvang.

Iversheim. U 1794 *Juvereng*; K o. 1808 *Iüversheim*; U 1808 *Juvershem, Jüversheim*; Kat *Iuershemm*. — Af mandsn. *Iver*, der i jy. udtales [*Ywwər, Ywər*] (Feilb., Kok). Om *hem* se bd. X.

Kaak. Eb 1694 *Jn der Kahker*; Dok o. 1750 *Jn der Kaeker*; K o. 1808, U 1808 *Kaak*. — Lille areal umiddelbart nordvest for byen. Subst. nty. *Kaak* „Schandpfahl", jfr. da. *kag*, som er lånt fra mnty.

Kalbfenne. SchuldprotKarrhd 1725 *die so genandte Kalbfenne*. — Om *fenne* se bd. X.

Kiel. Tax 1697 *Jn Kiehl*. — Af subst. nty. *Kiel* „kile".

Kildekær. Kat *Kellkier*; Opt 1935 da. [*kælkjæ*]. — Lille agerareal ved eng.

Kådnermark. K o. 1808 *Käthner- und Insten-Ländereyen*; Kat *Käthnerfeld*; Opt 1935 da. ['*kɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Af subst. *kådner* „mindre landbruger".

Langagre. 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *uff den Langen acker*; Eb 1694 *auff Lang acker*; SchuldprotKarrhd 1707 *die Lange Acker, auf Langacker*; Dok o. 1750 *Langacker*; K o. 1808 *Langager*; Kat *Langacker*; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə*]. — Agerjord med lange agre vest for byen.

Langkær. Eb 1694 *Lang Kahr Blocke, Sueder Lang Kahrr, Nord Lang Kahrr*; Tax 1697 *Süd und Nord Langkier*; SchuldprotKarrhd 1707 *Langkiär*; Taxtb 1709 *Süder vndt Nordt Lang Kier*; Reg 1712 *Süd und Nordlangkier*; SchuldprotKarrhd 1725 *Langkier-Block*; Dok o. 1750 *Süder & Noder (!) Lankier, Langkarrblocke*; U 1794 *an Langkierblöcke, Langkier*; K o. 1808 *Langkier & Langkierblock*; Kat *Langkier, Langkierblock*. — Agerjord på grænsen til Kliksbøl. Om *kær* se bd. X.

Leves Toft. Eb 1694 *in Lewes Tofft, Norden Lewes Tofft*; SchuldprotKarrhd 1706 *Süeden Leffestofft*; SchuldprotKarrhd 1711 *in leeffes Tofft*; Dok o. 1750 *Lewestoft*; U 1777 *bey Levenstoft*; Dok 1808 *Die Lewestoft, die ganze Lewenstoft*; K o. 1808, Kat *Levestoft*; Opt 1935 da. [*lǽvəs'tâwd*]. — Af mandsn. *Leve* (Kok, DgP). I Eb 1694 oplyses det, at jorden ejes af bl. a. Nickels Lewßen. Om *toft* se bd. X.

Nachtkoppel. U 1794, K o. 1808 *Nachtkoppel*; U 1808 *Die Nachtkoppel*. — Her opholdt kreaturerne sig formodentlig om natten. Om *koppel* se bd. X.

Norblok. U 1777 *Nordblock*; U 1794 *die Norder Blöcke*; K o. 1808 *Nörreblock*; U 1808 *Nörrblock, Nörreblock*; Kat *Norderblock*; Opt 1935 da. [*nɔ'blɔ.g*]. — Første led er adj. jy. [*nɔɹ*], om dette se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. Om *blok* se bd. X.

Nordam. U 1794 *Nordam̃*. — Navnet er sandsynligvis sammensat af adj. *nor* og subst. *dam*, om dette se bd. X.

Norderacker. 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *uff norder acker*; SchuldprotKarrhd 1707 *auf der Norder Eckern wang*.

Norfold. U 1794 *Nordfuil, Nordfuhl*; K o. 1808, U 1808 *Nörrfohl*. — Første led er adj. jy. [*nɔɹ*], om dette se Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. Sidste led er det da. subst. *fold*, om dette se bd. X.

Nyeng. Eb 1694 *Jn Nie Eng*; Dematreg 1696 *Nie Eng*; Dok o. 1700 *Nye Eng*; Taxation 1702 *Nie Eng*; Taxtb 1709 *Nye Eng*; SchuldprotKarrhd 1743 *seiner sogenandten Nie Enge*; Regnsk[2] 1768 *bey Nie-Eng*; U 1794 *Nieeng*; K o. 1808, U 1808 *Nyeeng*; Kat *Nüeng*; Opt 1935 da. [*ny'æŋ*]. — Ifl. Kat og K o. 1808 er det navn på engen syd for Stokholmager; i Opt 1935 heftes navnet på et agerareal lige syd for engen, dette kaldes i Kat *Langkierblock*.

Nykog. Eb 1694 *Jn Nie Coeg*; U 1777 *Neukog, Oster Neukog Blocke, Wester Neukog Blocke*; U 1794 *Neukog*; Dok o. 1750 *Jn der neuen Koeg*; Dok 1808 *der ganze Neukoog*; K o. 1808 *Neukoog*; Kat *Neuer Koog*; Opt 1935 da. [*æ nykåw*]. — Agerjord. Om *kog* se bd. X.

Nyland. U 1777 *Neuland, Neulands Blöcken*; Dok 1808 *Neuland*; K o. 1808 *Neuland, Nyelandsblock, Nyeland*; U 1808 *Neuland osten dem Dorfe, Nyelands Block, Nyeland*; Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [*nylaŋ*]. — Flere lokaliteter, dels et lille stykke agerjord øst for byen, dels et større agerareal mod syd.

Nyvang. Eb 1694 *Jn Niewangh*; SchuldprotKarrhd 1707 *auf Neuwang*; Dok o. 1750 *Jn Niewang*; U 1777 *Niewang*; K o. 1808 *Nyewang*; Kat *Nüwang, Niewang*; Opt 1935 da. [*ny'vɔŋ*]. — Agerjord nord for Nyland mod grænsen til Kliksbøl. Om *vang* se bd. X.

Peder Lausens Kuhl. U 1794 *Per Lausens Kuhl*; K o. 1808, U 1808 *Peder Lausens Kuhl*. — Om *Kuhl* se bd. X.

Peter Hansens Toft. Eb 1694 *auff Peter Hanßens Tofft*; Dok o. 1750 *Auf Peter Hansens Toft*. — Ifl. Eb 1694 ejes toften af forskellige, men ikke af nogen Peter Hansen. Om *toft* se bd. X.

Rævegrave. U 1808 *Revgrave*; Kat *Wester-Revgraben, Revgraben*; Opt 1935 da. [*æ 'ræwˑˌgråwˑ*]. — Hede på grænsen til Lexgård.

Snip. Opt 1935 da. [*æ sneb*]. — Subst. *snip* „flig, lille hjørne" (Feilb.).

Spedland. Kat *Spätland*; Opt 1935 da. [*sbeˑlaŋ*]. — Ifl. Opt 1935 et lille stykke fællesjord med sandhuller. Om Spedland se Spedland under Hasbjerg i Humtrup s.

Starkær. (Her?) 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *uff Sterchter Heyde*; Eb 1694 *Jn stahr Kahrr wangh*; SchuldprotKarrhd 1707 *auff Starrkiär*; Dok o. 1750 *Jn Starrkarr*; U 1777 *Starkier*; U 1794 *Starkierland, Starkier*; K o. 1808 *Starkierlann, Norder-Starkier, Süder Starkier*; U 1808 *Norderstarkier, Süderstarkier, Starkierlann, Starkier*; Kat *Süderstarkier, Starkierlan, Starkier*; Opt 1935 da. [*sdaɹ·kjæ, sdaɹkje'lan*]. — Agerjord med lidt eng. Forleddet er plantenavnet *star* „carex". Om efterleddene *kær* og *lan* se bd. X.

Stier. U 1777, K o. 1808, Kat *Stie*; Opt 1935 da. [*æ sdi:*]. — Agerjord mellem to veje lige syd for byen. Plur. af subst. *sti*, muligvis i betydn. „fodsti".

Stok. Kat *Beim Stock*; Opt 1935 da. [*æ sdɔg*]. — Ager og eng, hvor en fodsti passerer et lille vandløb. Subst. *stok* „gangbræt over et vandløb".

Stokholm. Eb 1694 *Jn Stock Holm*; Dematreg 1696 *Stock-Holm*; Tax 1697 *Stockholm*; Dok o. 1700 *Stock-Holm*; Reg 1712 *Steckhollm*; Dok o. 1750 *Stockholm*; U 1768 (Kopi) . . . *durch die Stockholm-Acker gegen Kathal gelegen*; Regnsk² 1765 *in Stockhollm*; U 1794 *Stockholm Blöcke und Ackern*; Dok 1808 *Stockholmager*; K o. 1808 *Stockholmager, Stockholm*; U 1808 *Stockholm, Stockholmager, Osterstockholmagerblock*; Kat *Stockholm, Stockholmacker*; Opt 1935 da. [*sdå·ghɔlm, sdɔghɔlm'axə*]. — Ager og eng nord for bebyggelsen Stokholmager, se denne.

Süder Feld. Regnsk² 1765 *auf der süder Feld.*

Süderheide. Kat *Süderhaide.* — To stykker af heden der strækker sig mod syd.

Sylleseng. Regnsk² 1763 *die Nielandts-Blocken bey Sylls-Eng*; U 1794 *in Siels-Eng*; K o. 1808 *Sylseng*; U 1808 *Sylseng, Sühlseng*; Kat *Süleseng, Sülesenger*; Opt 1935 da. [*syləs-'æŋ*]. — Eng og hede på grænsen til Kliksbøl. Første led er sandsynligvis gen. af et personnavn, muligvis en form af Cæcilia.

Toft. Eb 1694 *Der Tofft*; Dok o. 1750 *Der Toft*; U 1777 *Toft*; K o. 1808 *Töfte, Toft, Nörrtoft*; U 1808 *die Nörrtoft, Toft.* — Agerstykker i og ved byen. *Toft*, se bd. X.

Tolvdemat. Kat *Zwölf Demath*; Opt 1935 da. [*tɔl'de·mə*]. — Hede. Om *demat* se bd. X.

Trindkær. U 1794 *Trienkier*; K o. 1808, Kat *Trinkier*; Opt 1935 da. [*trinkjæ*]. — Agerjord med lidt eng. Forleddet er muligvis adj. *trind* „rund". Om *kær* se bd. X.

Tøgershave. K o. 1808, U 1808 *Tügeshau*; Kat *Tygeshau*; Opt 1935 da. [*tøgə'såw·*]. — Forleddet er gen. af mandsn. *Tøger*, se DgP I 1447ff. under Thythger og Kok II 55 under Tøger; udtalen viser assimilation af -thg- til -gg-. Skriveformerne tyder på mandsn. Tyge, se DgP I 1488ff. under Tuki; da de to navne ofte sammenblandes, er det næppe muligt at afgøre, hvilket der er det oprindelige. Om *have* se bd. X.

Ulsvang. Eb 1694 *Jn Vlswangh*; Dok o. 1750 *Jn Ulswang*; U 1777 *Ulswang.* — Af dyrenavnet *ulv*. Om efterleddet se under *vang* i bd. X.

Ulvesig. U 1808 *Ullresiegsheide, Ulresieg.* — Første led er antagelig dyrenavnet *ulv*, da det efterfølgende navn Ulvestok i samme kilde som dette skrives Ullrestock. Om *sig* se bd. X.

Ulvestok. U 1794 *Lüt Uhlstock, Uhl-Stock*; K o. 1808 *Lille Ullrestock, Store Ullrestestock*; U 1808 *Jn und bey Ullrestock, zwischen Groß- und Klein Ullrestock, Ulrestock*; Kat *Ullestock*; Opt 1935 da. [*æ 'ulə,sdɔg*]. — Et areal der består af hede, eng og agerjord. Første led er dyrenavnet *ulv*; sidste led er subst. *stok* „gangbræt over vandløb".

Unter der Hüe. U 1777 *Unter der Hüe.* — Subst. *høj* i den sønderjy. form [*hy·*].

Vandstedpold. U 1794 *Die Wasserstelle*; U 1808, K o. 1808 *Wandstedpold.* — Ifl. K o. 1808 et lille stykke hede. Om *pold* se bd. X.

Vestervang. 1652 (SchuldprotKarrhd 1698) *uff die wester wang, uf die Norderst Wang, uf die süederste Wantze*; Eb 1694 *Jn der wester wangh*; SchuldprotKarrhd 1698 *up Wester Wang*; SchuldprotKarrhd 1707 *auff der westerwang*; Dok o. 1750 *Jn der Westerwang*; U 1777, K o. 1808, U 1808 *Westerwang*; Kat *Nord-Westerwang, Westerwang*; Opt 1935 da. [*væsdə'vɔŋ*]. — Agerjord vest for byen. Om *vang* se bd. X.

Vieracker. Eb 1694 *Sueden vier acker.*

Vorblock. U 1777, K o. 1808 *Vorblock*; U 1808 *Vorblocke*; Kat *Vorblock.* — Lille agerareal lige syd for byen. Forleddet kan måske være dyrenavnet *får*. Om sidste led se under *blok* i bd. X.

Voxkrog. U 1794 *Voxkrog.* — Første leds etymologi er uvis. Om *krog* se bd. X.

Østervang. U 1777, K o. 1808, Kat *Osterwang*; Opt 1935 da. [*østə'vɔŋ*]. — Agerjord øst for byen. Om *vang* se bd. X.

LADELUND SOGN

Kilder

Bon 1796	Bonitirungs-Jnstrument über des Nicolay Nicolaysen zu Weestere im Amte Tondern zum Ausbauen angewiesenen Ländereyen. SA C VI 6 nr. 1074.
Dok 1566	Dok. angående Pertinenzien von Klixbüll. SA C XII 4 nr. 70.
Dok 1578	Dok. angående Pertinenzien von Klixbüll. SA C XII 4 nr. 70.
Dok 1712	Mosesag. SA C VI 1 nr. 302.
Dok 1734	Overenskomster ang. fordelingen af agerjord og eng. Afskrifter fra 1756 i Dorfsb (s.d.).
Dok 1744	Overenskomster ang. fordelingen af agerjord og eng. Afskrifter fra 1756 i Dorfsb (s.d.).
Dok 1776	Udskiftningssager. SA C VI 1 nr. 251.
Dok 1788	Udskiftningssager. SA C VI 1 nr. 251.
Dok o. 1790	Land-Maaße des Westre Ackerlandes zu Lütgenhorn. Uden årstal. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
Dok 1795	Udskiftningssag. SA C VI 6 nr. 1064.
Dok[1] 1795	Udskiftningssager. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Dok[2] 1795	Udskiftningssager, i samme bd. som U 1794 og Eb 1801.
Dok[3] 1795	Udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1074.
Dok 1796	Udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1074.
Dok 1796	Udskiftningssager, i samme bd. som U 1794 og Eb 1801.
Dok[1] 1796	Udskiftningssag. SA C VI 6 nr. 1064.
Dok[3] 1796	Udskiftningssager. Kopi. SA C VI 1 nr. 251.
Dok 1797	Udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1074.
Dok 1797	Kopi. Udskiftningssag. SA C VI 6 nr. 1064.
Dok 1797	Udskiftningssager, i samme bd. som U 1794 og Eb 1801.
Dok 1799	Udskiftningssager, i samme bd. som U 1794 og Eb 1801.
Dok 1800	Udskiftningssager, i samme bd. som U 1794 og Eb 1801.
Dok 1800	Udskiftningssag vedrørende Matthieas Bendixsens agerjord. På D. Detlefsens arvingers gd. i Lexgård.
Dok 1811	Udskiftningssag, i samme bd. som U 1810 og Reg 1811.
Dok 1818	Udskiftningssager. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Dorfsb	Westre Dorfs Buch ist an Gefangen im Jahr 1756. Heri afskr. af Vide 1723, overenskomster om veje, ager og eng, vandløb o. lign. – Førtes endnu. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Eb 1801	Uden titelblad, kaldes i slutningen „Vorherstehendes Schlagregister". Underskrevet 1801. I samme bd. som U 1794. Der er kun udskrevet former som ikke forekommer i U 1794. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Eb 1811	Erd-Buch über die gemeinen Weide des Dorfes Westre welches in dem Amte Tondern und der Karrharde des Kirchspiels Ladelund belegen Aufgemeßen und vertheilt 1810 u 1811. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Eb 1837	Moor Register und Erdbuch von dem Wiemoor, Wester und Oster Theil, Schwarzberger und Südermallsieg Moor des Westre Feldes 1837. Hos kommuneforstanderen i Westre.
Eb 1860	Erdbuch der Dorfschaft Bramstedt. Enthaltend denjenigen Theil der Feldmark, welcher im Jahre 1860 vertheilt worden ist. Med tilhørende akter, indheftet i samme bind. Hos enkefru Hansen, Bramstedt.
Inv 1790	Inventarium und Taxation der zu des Iens Christiansen Schmidt in Achtrup Lütgenhorner adelichen Pflug-Landes in Westre gehörigen Mitteln. Hos kommuneforstanderen i Lütjenhorn.
K 1778	Charte von der Dorfschaft Westre im Amte Tondern von dem beeydichten Landmesser Ingver Iacobsen aufgemessen und in einer Charte gebracht auf diesem Pappier aber ins Kleine gebracht von A. Plumb . . . 1778. SA 402 A 4 nr. 408.
K 1811	Charte über die Heide und Weide des Dorfes Westre in dem Amte Tondern und zwar in der Karrharde belegen. Aufgemessen, vertheilt und Chartirt 1810 u 1811. SA 402 B II nr. 12.
KI[1] 1782	Inventarium der Kirken zu Ladelund. Indeholder en afskr. af udskiftningssager 1774 og 1775, for så vidt disse angår pastoratland. SA C VI 2 nr. 651.
KI 1782	Inventarium der Kirche zu Ladelund. 1782. Afskr. 1802. – Efter „specification" [= Spec] 1775 og „Vermessung" [= Verm] 1774. SA A VI 87 $B^{II\ aa}$.
Kirkeb	I Sippenkanzlei Nordfriesland, Bredstedt.
Reg 1811	Schlagmaasse und specielle Vertheilungs Register zu dem Dorfe Westre 1810 u 1811. I samme bd. som U 1810. (Kun de former er udskrevet, som ikke findes i U 1810). Hos kommuneforstanderen i Westre.
Regn 1799	Landmålerregning 1794–97. SA C XI 6 nr. 1074.
U 1794	Bonitirungs Instrument über die zu dem im Amte Tondern Belegenen Dorfe Westre Gehörigen, und zum Theil Von den Eingesessenen selbst Bonitirte Lendereyen. Hos kommuneforstanderen i Westre.
U 1806	Auftheilungs Document der Acker und Gemeine-Weide Ländereien zu Bramstedt Ladelund Kirchspiel Amt Tondern. SA C VI 6 nr. 1056.

U 1810 Bonitirungs-Instrument über die gemeinschaftlichen Heide und Weideländerien der Dorschaft Westre 1810 og Verteilungs Acten zu dem Dorfe Westre (afskr. af dokumenter fra 1810 og 1811) i samme bd. Hos kommuneforstanderen i Westre.

U 1827 Anhang zu der Auftheilung des Heidefeldes von dem Dorfe Westre 1827. Hos kommuneforstanderen i Westre.

U 1838 Udskiftningssager. Hos kommuneforstanderen i Westre.

U 1840 Auseinandersetzung der [beiden Jnteressenten zu Königsacker] ... mit Bezielung auf das Ladelunder Erdbuch. SA C VI 1 nr. 1063.

U 1844 Landvertheilung. Forkert indheftet i Eb 1801. Hos kommuneforstanderen i Westre.

U 1851 Udskiftningssager. Hos kommuneforstanderen i Westre.

Vide 1723 Copi fra 1756 i Dorfsb (s.d.).

Meddelere

Opt 1935 Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Vestre: Nicolai Nommensen, Vestre, f. 1869 i Vestre.
Pebersmark: Hans Peter Asmussen, Gl. Pebersmark (Burkal s.), f. 1886 på Gl. Pebersmark.
Bramsted: Christian Peter Hansen, Bramsted, f. 1875 i Lütjenhorn, kom til Bramsted 1875.
Boversted: gårdejer Albrecht Friedrichsen, Boversted, f. 1875 smst.
Ladelund: Nicolay Johannsen, Ladelund, f. 1861 i Vestre, og gæstgiver Antoni Carlsen, Ladelund, f. 1864 i Ladelund.

BEBYGGELSESNAVNE

Bejlehøj, gd. Opt 1935 da. [*bæj·l'hyc*]. — Forleddet er marknavnet Bejle i Bramsted.

Berbekshof, gd. RegCap 1352 (1661-70 SRD VI 577) *Beverbeck*; ARTondern 1533 *van Beuerbecke*; Eb 1543 *Beuerbech*; RegTondern 1580, ARTondern 1594 *Beuerbecke*; ARTondern 1612 *Berbeke*; VSK 1805 *Barbekhof*; U 1810 *zu Beerbeckhof*; K 1811 *Beebeck Hoff*; Dorfsb 1831 *auf Beerbeck*; Schröder II 428 *Berbeckshof*; Gst 1858 *Bærbækgd*; Eb 1860 *auf Berbeckhof*; Trap *Bærbækgaard*; Kat, LA *Berbekshof*. — Forleddet synes at være dyrenavnet nty. *bever*, m. „bæver"; et tilsvarende dansk ord er glda. *biavær*, der indgår i de nordslesvigske naturnavne Bjavereng, Bjavermose og Bjavkær (DS III 157, VII 194, 226, VI 332). Gården kaldes på da. Himmerig, s. d. Det er uvist, om det nty. ord har været låneord i da. eller om navnet som helhed er nty.

Boversted, lb. 2/5 1542 SA C XII 1 nr. 498 *tho Bowerstede, yn Bowerstede*; 18/6 1551 (SlesvProv III 296) *uppe Bowerstede*; 10/5 1562 (SlesvProv III 308) *Bowerstede*; 10/5 1576 (SlesvProv III 315) *Bouwerstede*; 20/11 1578 (SlesvProv III 317) *tho Borstede*; 13/5 1582 SA C XII 4 nr. 69, 15/3 1588 SA C XII 1 nr. 69 *tho Bouwerstede*; 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Bowerstedt*; Dok 1594 SA C XII 4 nr. 69 *tho Bawerstede*; 16/7 1596 SA C XII 4 nr. 69 *zu Bawerstede*; 6/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *zu Bauwerstette*; 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *zu Bawerstette*; 17/1 1601 SA Urk. Schlesw. C nr. 187 *zue Bouerstede*; Meier 1648 *Bourstede*; Meier 1650 *Bouestede*; Meier 1652 *Bourstede*; Danckw 87a *Bouerstede*; Büsching Staats-Beschreibung 1752 p. 153 *der Edelhof Bouerstede*; DAtl VII 324, 358 *Boversted*; VSK 1805 *Boversted*; Schröder I 129 *Boverstedt*; JensenStat p. 468 *das zerteilte Gut Boverstedt*; Schmidt p. 231, Gst 1858, Kok II 93, Trap *Boversted*; Kat *Gut Boverstedt*; LA *Boverstedt*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Boverstedt* (*jüt. Boëstäi*); NissenWb 1812 *Bowersted*; Opt 1935 da. [*bo·sdæj*], nty. [*bo·fəɹsdæ·d*]. — Forleddet er sandsynligvis et ellers ukendt personnavn. Jfr. Kousgård Sørensen, Bebygg. på -sted p. 41.

Boverstedtfeld, hse. LA *Boverstedtfeld*.

Bramsted, lb. 24/7 1492 (Løgumb 1578 SRD VIII 226) *to Bramstede*; ARTondern 1533, ARTondern 1537, Sk 1543 *Bramstede*; ARTondern 1578 *Brambstede*; ARTondern 1581 *Bramstede*; ARTondern 1594 *Bramstedde*; ARTondern 1610 *Brambstede*; Eb 1613 *Brambstedte*; Steuerreg 1613 *Brambstede*; ARTondern 1640 *Bramstedte*; Mejer 1648 *Bramstede*; Mejer 1650, Mejer 1652 *Braemstede*; Danckw 87a *Bramstede*; Reg 1712 *Brambstedt*; DAtl VII 324, VSK 1805 *Bramsted*; Schröder I 133 *Bramstedt*; Schmidt p. 231, Gst 1858 *Bramsted*; Kok II 93 *Bramsted* (*Bramstej*); Trap *Bramsted*; Kat *Dorf Bramstedt*; LA *Bramstedt*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Bramstedt* (*jüt. Brammstäi*); NissenWb 955 *Bràmsted*; Opt 1935 da. [*bramsdæj, bram·sdæj*], nty. ['*bram,stæ·d*]. — Navnet forekommer vistnok som tilnavn 2/12 1397 Iwæn Bramstete og u. d. 1446 Otthe Bramsted, begge fra Lolland. Forleddet er sandsynligvis mandsn. *Bram* eller *Brami* (DgP I 157f. under Bram). Se i øvrigt Kousgård Sørensen, Bebygg. på -sted p. 41. I Tyskland forekommer det samme navn som stednavneforled, se Förstemann NO 562ff.

Bramstedlund, gde. ARTondern 1533 *Bramstedelundt*; ARTondern 1537 *vam bramstelundtt, Bramstedelundt*; Eb 1543 *Bramstedelundtt*; Dok 1578 SA C XII 4 nr. 70 *to bramstedelunt*; RegTondern 1580 *Bramstedelundt*; Verz 1590, ARTondern 1594 *Brambstedelundtt*; ARTondern 1610 *Brambsted Lundtt, Brambstede Lundt*; RegTondern 1611 *Brambstedelundt*; Eb 1613 *Brambstede Lundt*; Steuerreg 1613 *Brambstedelund*; ARTondern 1640 *Brambstedtelundt*; SchuldprotSüdergoosh 1641 *zu Brambsteter Lundt*; Mejer 1648 *Bramstedlundt*; Danckw 87a *Bramstedelundt*; Tax 1697

Bramstedt Lundt; SchuldprotKarrhd 1698 *von Bramstettlund*; Reg 1712 *Brambstedtlund, Brambstedt Lund*; SchuldprotKarrhd 1739, DAtl VII 324, VSK 1805 *Bramstedlund*; U 1806 *bey Lunds Feld, an Bramstedt Lundfeld*; Schröder I 133, JensenStat p. 468 *Bramstedtlund*; Schmidt p. 231, Gst 1858, Trap *Bramstedlund*; Kat, LA *Bramstedtlund*; JensenWb 1927 *Bramstårlyn*; Opt 1935 da. [*bramsdæj'lu·ŋ*].

Bramstedtfeld, gde og hse. Kat, LA *Bramstedtfeld*.

Brunlund. 10/5 1562 (SlesvProv III 310) *tho Brunlundt*. — Ejes af Anders Andersen til Boversted. Beliggenheden uvis.

Bysens Hus. Opt 1935 da. ['*bysəns 'hu·s*]. — Forsv. hs i Ladelund, hvis ejer var forpligtet til at afholde „bysens regning", en sammenkomst af bønder i anledning af regnskabsaflæggelse; til gengæld fik han indtægten fra puncheserveringen, idet deltagerne fik hver tre punche, der blev betalt af byen (Opt 1935). Jfr. Mensing under Dörpsbelewung.

Bækhus, hs. Gst 1858, Kok II 105 *Bækhus*; Trap *Bækhuus*; LA *Beckhaus*; Opt 1935 da. [*bæg'hu·s*].

Gasebro, hs. VSK 1805 *Garsebroe*; Gst 1858 *Garsebro*; Opt 1935 da. [*gasə'bro·*]. — Marknavnet Gasebro i Bramsted.

Gasehøj, hs. Heimat 1902 p. 294 *Gassehoi*. — Hus i nærheden af Gasebro.

Hedegård, forsv. hs. Gst 1858 *Hegaard*; Trap *Hedegaard*; Kat *Haidehof*; Opt 1935 da. [*he·gɔ*], nty. ['*haɟdəˌhùf*]. — Ved Vestre.

Herremandens. Opt 1935 da. [*æ hæɹ·manŋs*]. — Således kaldtes endnu i meddelerens barndom det tidligere gods Boversted.

Himmerig, gd. Kok II 177, Ejerslev *Himmerig*; Opt 1935 da. [*heməɹə*]. — Andet navn på Berbekshof, der ligger nær ved grænsen; ifl. Kok II 177 høres det sidstnævnte navn aldrig i folkemunde. Nord for grænsen ligger gården Flydsholm, der kaldes Helvede, se DS V 613. Navneparret Himmerig (el. Paradis) og Helvede er almindeligt i Danmark. Som foranledning til nærværende navnepars opståen er i Rens (nord for grænsen) optegnet en tradition gående ud på, at begge gårde havde spiritusudskænkning, men „man sagde, at man fik meget bedre snapse i Helvede end i Himmerig".

Hjortholm, hse. Opt 1935 da. [*jɔɹdhɔlm*]. — I Ladelund. Marknavnet Hjortholm.

Hyrdehus, hs. Ejerslev *Hi·rhus*. — I Bramsted. Ifl. Ejerslev „Bysens Hus, hvori tidligere Bysens 2 Embedsmænd, Hyrde og Smed, boede".

Hyrdemands. Opt 1935 da. [*æ hi·manŋs*]. — Forsv. saddehus i Malsig nordøst for Vestre by. Elliptisk gen. af [*æ hi·manŋ*], uofficielt tilnavn til husets beboer.

Klint, hse. Gst 1858, Trap *Klint*; LA *Klindt*; Opt 1935 da. [*æ kliŋd*]. — Marknavnet Klint i Ladelund.

Kolonisterhuse, hse. DAtl VII 325 *Colonisthuse*; VSK 1805 *Colonisthuuse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; LA *Colonistenhäuser*; Opt 1935 da. [*æ kolo'nesdˌhu:s, æ 'syŋə ka'nesdəˌhu:s, æ 'nɔɹ· ka'nesdəˌ⌜hu:s*].

Kongager, gde og hse. VSK 1805 *Kongager*; Schröder II 2 *Königsacker*; Gst 1858 *Kongsager*; Kok II 233 *Kongager* (*Kungagger*); Trap *Kongsager*; LA *Königsacker*; Opt 1935 da. [*koŋ'axə*]. — Øst for Ladelund, nord for vejen mod Bramsted. Subst. *konge*; anledningen til navnet er ukendt.

Kovang, forsv. gd. Eb 1543 *Kowange*; ARTondern 1640 *eine abgebrochene Haußstedte Kohewang geheißen*. — Marknavnet Kovang i Ladelund.

Krim, hs. Ejerslev *Æ Krem*; Opt 1935 da. [*æ krem*]. — På Boversted mark ved skellet mod Karlum. Halvønavnet *Krim*.

Kådnerlykker, gde og hse. Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌlygə*]. — Marknavnet Kådnerlykker i Vestre.

Ladelund, lb. RegCap 1352 (1661-70 SRD VI 577) *Ladelunt*; LibCens 1462 *Ladelunt, Ladelund*; RegFlensb c. 1470 *tho ladelund*; 24/7 1492 (Løgumb 1578 SRD VIII 226) *in Ladelundt Kerspel*; Zinsb 1509-15 *Ladelunt*; CatVet Zeitschr 24, 78, DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Laylundt*; 29/6 1515 ActaPont VI 4535 *ville Ladelunde*; 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161, 163) *Ladelunt, Ladelunth*; ARTondern 1533 *Ladelundtt, Ladelundtt Carspell*; 22/3 1535 SA C XII 1 nr. 498 *to Ladelundt*; ARTondern 1537 *Ladelundt, Ladelundtt*; Schötebock 1538 *tho Ladelunt*; Eb 1543 *Ladeluntt*; Rodebock 1568 *Lallundt*; 10/5 1576 (SlesvProv III 315) *Ladelunt, Ladelundt*; ARTondern 1578 *Ladelundt*; RegGottorp 1578 *Lalundt*; RegTondern 1580 *Ladelundt*; ARTondern 1594 *Ladelundt, Ladelmundt, Lahdelundt*; Tingsvidne 1595 *tho Ladelundt*; ARTondern 1610 *Ladelundtt, Ladelundt*; Steuerreg 1613 *Ladelundt, Ladelund*; ARTondern 1640, Mejer 1648 *Ladelundt*; Mejer 1650 *Ladelundt, Iadelundt*; Mejer 1651, Mejer 1652 *Ladelundt*; Mejer Altnordfr *Laylundt*; Danckw 87a *Ladelundt, Ladelundt Kirche*; Reg 1712, DAtl VII 324 *Ladelund*; VSK 1805 *Ludelund K. og B.*; Schröder II 2 *Ladelund*; JensenStat p. 467 *Ladelund* (*Laylund*); Schmidt p. 231 *Ladelund, i Folkemunde og forhen Laylund*; Gst 1858 *Ladelund*; Kok II 247 *Ladelund* (*Lalund*); Kat *Dorf Ladelund*; LA *Ladelund*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Ladelund* (*jüt. Laalun, fr. Laalönj*); SchmPetOF p. 138 *Lalönj*; NissenWb 321, 502 *Lalönn'*; Opt 1935 da. [⌜*la·luŋ*], fris. [*lå·lön*], nty. [*lå·dəlùnd*]. — Forleddet er subst. *lade*, oldn. hlaða, f. „bygning til opbevaring af korn, hø og lign.". Den nuværende da. (og fris.) udtale med bortfald af ð er bevidnet 1568, 1578 og hos Kok; en ældre da. (og fris.) udtale med j < ð er bevidnet i CatVet, DesignFrisMin og Mejer Altnordfr, samt hos Jensen og Schmidt. Af disse to lydudviklinger er den sidstnævnte den normale i hele Sønderjylland med undtagelse af Fjolde (se KortdF p. 111f. med kort nr. 56). Den nuværende udtale med bortfald af th kan muligvis skyldes det følgende l, jfr. KortdF p. 112f.

Ladelundfeld, gde og hse. LA *Ladelundfeld*.

Ladelund Mølle. ARTondern 1610 *Ladelundt Muehle*; SchuldprotKarrhd 1706 *Ladelundter Mühle*; Dok² 1795 *Ladelund Muhl*; Schröder II 2 *Ladelundmühlen*; Gst 1858 *Ladelund Ml*; Trap *Ladelund Mølle*; LA *Ladelund M.*; Opt 1935 da. [*la·luŋ'⌜møl:, 'la·luŋ 'møl:*].

Millionenstrasse. Opt 1935 da. [*æ meli'o·nənˌsdrå·sə*]. — Vej i Vestre.

Normark, hse. Opt 1935 da. [*æ nɔɹ·maɹg*]. — Nord for Bramsted.

Normark, hse. Opt 1935 da. [*æ nɔɹ·maɹg*]. — Nord for Ladelund.

Normark, gde og hse. Opt 1935 da. [*æ nɔɹ·maɹg*]. — Nord for Vestre. Om forleddet *nɔɹ·* „nørre" se Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Nyhus, gd. Schröder[2] 1854 *Nyhuus* (*Reuhaus*); Kok II 294 *Nyhus*. — Reu- hos Schröder må være fejl for Neu-.

Oldemose, gde. Schröder I 130 *Oldemoos*. — To parceller af Boversted.

Pebersmark, Ny-, gd. LA *Neu-Pepersmark*; Opt 1935 da. [*ny'pefəs,maɹg*]. — Nær ved landegrænsen, umiddelbart syd for Gammel-Pebersmark i Burkal s. Forleddet er vistnok subst. peber, glda. pipær, anvendt som mandstilnavn.

Persillegade. Opt 1935 da. [*æ pe'silə,ga:*]. — Gade i Ladelund.

Persillegade. Opt 1935 da. [*æ pe'silə,ga:*]. — Gade i Vestre.

Polde, hse. Opt 1935 da. [*æ poɭ:*]. — Huse i Sandpolde i Ladelund.

Reminenhof, gd. Kat *Remienenhof*; Ejerslev *Reminenhof*; Opt 1935 da.[*re'mi·nən,hof*], nty. [*re'mi·nən,hüf*]. — I Vestre. Efter en gammel kone, der hed *Remina*, og som døde 1900; gårdnavnet er givet af en tysk ejer.

Skovkro. Opt 1935 da. [*æ sgɔw·,kro·*], hty. ['*vald,krux*]. — I Vestre.

Startue, hse. Opt 1935 da. [*æ sda:tu*]. — Marknavnet *Startue* i Ladelund.

Søndergade. Opt 1935 da. [*æ 'syŋə,ga:*]. — I Vestre.

Søndermark, hse. Opt 1935 da. [*æ syŋəmaɹg*]. — I Vestre.

Vestergade. Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,ga:*]. — I Ladelund.

Vestergade. Opt 1935 da. [*æ 'væsdə,ga:*]. — I Vestre.

Vestre, lb. RegCap 1352 (1661-70 SRD VI 577) *apud villam Westert*; RegFlensb 1499 *Weßtredt*; ARTondern 1533 *Westertt*; ARTondern 1535 *Westerdtt*; ARTondern 1537 *Westere*; Skat 1543 *Westerth*; 2/11 1549 *tho Westered*; 26/5 1567 (SlesvProv III 313) *zu Wostert*; RegGottorp 1578 *Westre*; RegTondern 1580 *Westre, Westere*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho westerett*; ARTondern 1594 *Westre*; KI 1609 *Weßterd*; ARTondern 1610 *Westre, Westere*; RegTondern 1611 *Westre*; Steuerreg 1613 *Westere*; ARTondern 1640 *Westere, Westereh*; Mejer 1648, Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer 1652 *Westere*; Danckw 87a *Westerree*; Reg 1712 *Westre*; DAtl VII 324 *Vestre*; VSK 1805 *Vestere*; Schröder II 428 *Westre*; Gst 1858 *Vestre*; Kok II 437 *Vestere* (*Væhstre*); Trap *Vestre*; Kat, LA *Westre*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 128 *Westre* (*jüt. Weestre*); Ejerslev *Vestre* (*Udt.: Ve·strə*); Opt 1935 da. [*væ·sdərə, væ·sdrə*], nty. [*væ·sdrə*]. — Efterleddet synes at være et glda. -ræth af samme oprindelse som det midterste led i Loversyssel, VJb 1231 Lofræthsusæl og efterleddet i landsbynavnet Beder i Ning h., 7/6 1267 (Århusb 1313—c. 1350) Bitreth, 1403 (1578) Bedert, samt Odder i Hads h., 25/9 1363 Oddræth, Lensregnsk 1545 odhertt, odher. Dette -ræth kan være et glda. roth, ruth „rydning"; om denne og andre tolkningsmuligheder se DS XII p. 1 under Loversyssel, p. 62 under Beder og p. 78 under Odder; jfr. desuden DS IX 170 under Skaber Mølle og SS bd. X under roth. Forleddet er rimeligvis adverbiet glda. *wæstær* „mod vest"; landsbyen ligger vestligst i sognet.

Westrefeld, gde og hse. Kat, LA *Westrefeld*.

Wilhelminenfeld, gde og hse. Dok 1763 SA C XI 5 nr. 939 *6te Colonie Wilhelminenfeldt von 9 Bau-Plätzen*; Schröder I 133, II 431, Schmidt p. 231, Trap *Wilhelminenfeld*; Kat *Wilhelminenfeld Kolonie*.

Witwenstrasse, gade. Opt 1935 nty. [*de 'vìdvən,sdrå·sə*]. — Her boede ifl. Opt 1935 mange enker.

Østergade. Opt 1935 da. [*æ 'østə,ga:*]. — Gade i Ladelund by.

Østergade. Opt 1935 da. [*æ 'østə,ga:*]. — Gade i Vestre.

Østerhus. Kirkeb 1638 *im Østerhus*; Kirkeb 1640 *in Østerhus*. — I Ladelund.

NATURNAVNE

Boversted

An der Lütjenhorner Grenze. Kat *An der Lütjenhorner Grenze*. — Agerjord langs med grænsen til Lütjenhorn i Læk s.

Bensens Mose. Kat *Bensens-Moor*; Opt 1935 da. ['*bænsəns,mo:s*]. — Hede med vandhuller.

Blok. Kat *Block*; Opt 1935 da. [*æ blɔg*]. — Lille agerstykke ved Bredbæk. Om *blok* se bd. X.

Bredbæk. LA *Brebek*; Ejerslev *Brebæk*. — En bæk der udspringer i Ladelund og fortsætter i Agtrup, s. d.

Fehrsnap. 15/9 1558 SA C XII 1 nr. 498 *kowange edder fehrsnap*. — Ligger i skellet mellem Boversted og Ladelund. Etymologien er uvis.

Frilles Slot. 20/11 1578 (SlesvProv III 317) *van frillis slott*.

Fuglevad. Dok 6/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 *datt Vulewatt, datt Vulewadt*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *An Fullwadtt*; Dok 26/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *beth an dat fule wat*; Dok 29/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *beß Ahn das Vulewatt*.

Gemeindeland. Kat *Gemeindeland*. — Kaldes hos Ejerslev *Pold*, se ndfr.

Gramskleve. Dok 1605 SA C XII 4 nr. 70 *ihre wische die gramskleue genandt*. — I Dok 1605 beder bønderne i Bramsted junkeren på Boversted om tilladelse til at grave en grøft gennem disse enge for at afvande deres egne græsgange; det må altså dreje sig om de enge øst for Bredbæk, der i Kat kaldes Grosse Klau, se ndfr. under *Kleve*. Forleddet er uvist; det kunne måske tænkes, at det er fejllæst for Brams-; i så fald kunne forleddet være ellipse for Bramsted. En anden mulighed er slægtsnavnet Gram.

Hirschhornfenne. Kat *Hirschhornfenne.* — Hede med højdepunkt, der støder op til Hjortholm i Ladelund; nærværende navneform må bero på en poetisk omtydning, muligvis med henblik på beliggenheden. Om *fenne* se bd. X.

Hungerfennen. Kat *Hungerfennen*; Opt 1935 da. [æ *'hoŋə-ˌfæn·*]. — Agerjord. *Fenne,* se bd. X.

Kalvefenne. Kat *Kalbfenne*; Ejerslev *Kal·fenner*; Opt 1935 da. [æ *'kal·ˌfæn·*]. — Agerjord lige syd for byen. *Fenne,* se bd. X.

Ketelfenne. Kat *Ketelfenne.* — Agerjord med vandhul. Af subst. nty. *Ketel* „keddel". Om *fenne* se bd. X.

Kleve. Kat *Grosse Klau, Kleine Klau*; Ejerslev *Æ Kløw, Lille Kløw*; Opt 1935 da. [æ *klæ̊w·*]. — Eng langs med Bredbæk. Subst. *kleve* „lille rum bag ved storstuen" (jfr. Feilb.).

Kovang. 15/9 1558 SA C XII 1 nr. 498 *kowange*; Dok 1602 SA C XII 4 nr. 69 *Jm Karre, Kowang genømett, in dem karre kowange, De van Bouwerstede vnnd Ladelundt hebben im Kowange Horn Jegenn Horn geslagen vnd gegresett*; Kat *Kowang*; Opt 1935 da. [æ *kovɔŋ*]. — Eng på grænsen til Ladelund. Om *vang* se bd. X.

Kær. Kat *Kier*; Ejerslev *Kjær, Kjærvej*; Opt 1935 da. [æ *kjæɹ*]. — Eng syd for byen. *Kær,* se bd. X.

Lan. Kat *Lann*; Ejerslev *Æ Land*; Opt 1935 da. [æ *lan*]. — To lokaliteter, begge bestående af eng og hede. Om subst. *lan* se Lan under Agtrup i Læk s.

Lillestrøm. Ejerslev *Lillestrøm.* — Ifl. Ejerslev er det et stykke agerjord og eng ved Bredbæk.

Lund. Kat, Ejerslev *Lund*; Opt 1935 da. [æ *'syŋəˌluˑŋ, æ 'nɔɹˑˌluˑŋ*]. — Agerjord. Om *lund* se bd. X.

Lundlykker. Kat *Lundfennen*; Ejerslev *Lundlykker, Lundlykvej*; Opt 1935 da. [æ *'luːŋˌlygə*]. — Støder op til Lund ovfr. Om *lund* og *lykke* se bd. X.

Norlykke. Kat *Norder-Lücke*; Ejerslev *Norfenner*; Opt 1935 da. [æ *'nɔɹˑˌlyg*]. — Agerjord nord for byen. Første led er adj. jy. [*nɔɹ*] se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. Om *lykke* se bd. X.

Nortoft. Kat *Nordertoft*; Opt 1935 da. [æ *nɔɹˑtɔwd*]. — Agerjord nord for byen. Af adj. jy. [*nɔɹ*], om dette se Noreng i Elhoved jfr. ovfr. Om *toft* se bd. X.

Nyland. Kat *Neuland, Neu-Land*; Ejerslev *Nyland.* — Tre agerstykker.

Pold. Ejerslev *Æ Pold.* — Samme lokalitet som Gemeindeland i Kat. Om *pold* se bd. X.

Præsteeng. Kat *Priesterwiese, An der Priesterwiese*; Ejerslev *Præsteng*; Opt 1935 da. [æ *'præːsdˌæŋ*]. — Eng langs med Bredbæk.

Querfenne. Kat *Querfenne.* — *Fenne,* se bd. X.

Renskær. Kat *Rinskier*; Ejerslev *Rens'kjær*; Opt 1935 da. [*ræŋs'kjæɹ*]. — Første led er muligvis landsbynavnet *Rens* i Burkal s. lige nord for grænsen, se DS V 616f.

Rumose. Kat *Rauemoor*; Ejerslev *Ruˑmoˑs.* — Hede der støder op til *Rur* ndfr.

Rur. Kat *Ruh*; Ejerslev *Ruˑ*; Opt 1935 da. [æ *ruˑ*]. — Engstrækning. Udtaleformen er i Opt 1935 angivet med halvlængde, altså med enstavelsesaccent. Navnet kan måske sammenstilles med Rurer i Hviding s. og h., udtalt [æ *rugə, æ ruˑə*]; dette navn tolkes i DS V 136 som en enstavet sideform til låneordet rude svarende til hollandsk ruit og svarende til slægtsnavnet Rud; dette identificeres imidlertid i DgP I 906 med subst. oldn. hrútr, m. „vædder", og dermed svækkes sandsynligheden af et enstavet *rūt. Snarere er navnet identisk med subst. oldn. hrúðr, m. „skurv", færøsk rúður, n. „kalkagtig skorpe på klippe", nyda. rur „småkrebs der danner skorpe på klipper, pæle og lign." (ODS); Torp NEO opstiller under Rûr en germansk stamme *hrûþra-, altså med r hørende til roden, og en sådan stamme passer nøje på nærværende navn. Kr. Hald tolker i DS XVIII p. 133 bebyggelsesnavnet Rud i Galten h. af en sideform uden -r- svarende til oldsax. hrūtho „skurv".

Sandpold. Kat *Sandkuhlen*; Ejerslev *Sandpold.* — Grusgrav på grænsen til Agtrup. *Pold* se bd. X.

Schneiderland. Kat *Schneiderland, Am Schneiderlande.* — Agerland med lidt hede.

Spinkborg. Kat *Spinkborg*; Opt 1935 da. [*sbiŋgboɹˑ*]. — Første led er fuglenavnet jy. *spink* „spurv, lille fugl" (Feilb.). Om *borg* se bd. X.

Sprungwiese. Kat *Sprungwiese.*

Süderfennen. Kat *Süderfennen.* — Agerjord syd for byen. Om *fenne* se bd. X.

Süderkarr. Dok 6/6 1591 SA C XII 4 nr. 69 *datt Suder karr*; Tingsvidne 30/8 1593 SA C XII 4 nr. 69 *datt Suder Kaer*; Dok 16/7 1596 SA C XII 4 nr. 69 *ein stuecke Landes zu Achtrup belegen, das suderkaer geheisen*; Dok 16/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *des Sueder Karres*; Dok 26/7 1597 SA C XII 4 nr. 69 *vp dat suderkarre*; Dok 12/8 1597 SA C XII 4 nr. 69 *wegen des Suederkars*; 8/2 1598 SA C XII 4 nr. 69, jfr. SlesvProv III 375 *Süderker*; 17/10 1598 SA C XII 4 nr. 69 (SlesvProv III 376 har *Süderkar*) *die Suiderkar*; Dok 1604 SA C XII 4 nr. 69 *dath Suider Kahr.* — Arealet er rimeligvis identisk med Kær ovfr., der ligger syd for Boversted. Om *kær* se bd. X.

Südermoor. Kat *Südermoor.* — Hede lige syd for byen.

Sønderhede. Kat *Süderhaide*; Opt 1935 da. [æ *'syŋə 'heːd*]. — Hede på grænsen til Agtrup.

Sønderlykke. Ejerslev *Sønderlyk.* — Ifl. Ejerslev en del af Kat's Süderfennen. Om *lykke* se bd. X.

Toft. Kat *Toft.* — Agerjord lige syd for byen. *Toft,* se bd. X.

Trekant. Kat *Dreieck*; Opt 1935 da. [æ *trekaŋd*].

Troldhøj. 15/9 1558 SA C XII 1 nr. 498 *vff trolhoye*; Dok 1566 SA C XII 4 nr. 70 *Benorden Trollbaṛich*; 10/5 1576 (SlesvProv III 315) *benorden Trollborich*; Tingsvidne 1580 SA C XII 4 nr. 69 *tho suden trolhoy*; Kat *Trollhüll*; Opt 1935 da. [*trɑ̊l'hy*]. — Hedeareal ved skellet mod Karlum. Om *høj* se bd. X.

Vesterfenner. Kat *Wester-Fennen*; Ejerslev *Vesterfenner*; Opt 1935 da. [æ *'nɔɹˑ 'væsdəˌfænə*]. — Udtalen optegnet 1935 omfatter tillige Kat's Nordwester-Lücke. Om *fenne* se bd. X.

Vesterlykke. Kat *Nordwester-Lücke, Südwester-Lücke.* — Agerland. *Lykke,* se bd. X.

Vestermark. Opt 1935 da. [æ *'syŋə 'væsdəˌmaɹg*]. — Agerjord som blev opdyrket i meddelerens fars tid.

Vestermose. Kat *Wester-Moor*; Opt 1935 da. [æ *'væsdə 'moːs*].

Westerwang. Kat *Westerwang.* — Om *vang* se bd. X.

Vældkilde. KI 1782 (efter Spec 1775) *2 Acker auf Welkilde Berg*; KI 1782 *auf Welkilde-Berg*; Ejerslev *Villekeld.* — Subst. *vældkilde* „lille brønd med kildevæld, kilde" (Feilb.). Ifl. Ejerslev er det et lille stykke eng ved Bredbæk, som er en del af Kat's Schneiderland.

Øglykke. Kat *Pferdefenne*; Ejerslev *Øglyk*; Opt 1935 da. [æ 'ø:x,ly.g]. — Af subst. *øg* i betydningen „hest"; om *lykke* se bd. X.

Østerfenner. Kat *Osterfennen*; Ejerslev *Østerlykker*; Opt 1935 da. [æ 'øsdə,fænə]. — Agerjord sydøst for byen. *Fenne*, se bd. X.

Bramsted

Agervang. Tax 1697 *Eine kleine Ackerwang Norden den Dorp.*

Agre. Ejerslev *Acke*; Opt 1935 da. [æ axəɹə]. — To lokaliteter; ifl. Ejerslev et agerstykke øst for byen; ifl. Opt 1935 et andet navn for Kat's An Bramstedlund.

An Ladelund. Kat *An Ladelund.* — Agerjord på grænsen til Ladelund.

Auf die Strasse. U 1806 *auf die Strase.*

Bejle. Kat *Grosses Beil, Kleines Beil*; Ejerslev *Bej·le*; Opt 1935 da. [æ 'liļ· 'bæj·l, æ 'sdo:ə 'bæj·l, pl. æ 'sdo:ə 'bæj·lə]. — Stort engareal ved skellet mod Ny-Pebersmark. Samme navn som det *Bekel*, der indgår i gårdnavnet Bøgelhus i Medelby sogn. Arealet ligger godt 4 km fra Bøgelhus, men begrænses mod vest af et bugtet tilløb til Skelbækken; under Bøgelhus antages det, at Bekel opr. er navn på denne bæk.

Bjerg. Kat *Auf dem Berge*; Ejerslev *Bjerre*; Opt 1935 da. [æ bjeɹə]. — Agerjord med nogle højdepunkter syd for byen. Om *bjerg* se bd. X.

Blok. U 1806 *Süden dessen Tofft die Blocken genandt, die Norder Blocken Lage, die Süder Blocken Lage, die Blocken Lage*; Kat *Blokken*; Ejerslev *Blåk*; Opt 1935 da. [æ blɔg]. — Om *blok* se bd. X.

Blærre. Kat *Blärre*; Ejerslev *Blæ·re*; Opt 1935 da. [æ blæɹ·]. — Af subst. jy. *blærre* „kile". Agerjord i en bugt af Læk Å. Kaldes hos Ejerslev tillige Sleteng.

Borreweg. U 1806 *der Alte Borreweg, die Borreweg Lage.* — Formodentlig vejen mod Medelby og videre mod Flensborg, der på sønderjy. kaldes *Borg.*

Bramslund. Mejer Altnordfr *Bramslundt*; Danckw 87b *Branslundt*; Schmidt p. 230 *Brannslund eller -wolt*; Kok II 93 *Bramslund*; Heimat 1912 p. 175 *der Wald Brauslund.* — På Mejers kort over Altnordfr „bis an das Iahr 1240" er der anbragt skovsignatur på et stort sammenhængende areal fra området mellem Sdr.-Løgum og Brarup i vest til området vest for Ladelund. Den vestlige del af denne skov kaldes Bramslundt, den nordøstligste Bramstederholdt. I Danckw 87 omtales dette område som „ein Strich Sandes oder sandichten Bodens" og der fortsættes: „worselbsten vorhin ein Wald hindurch gegangen, hieselbst Branslundt, im Wiehesharde aber Krackwolt geheissen; gestalt annoch der Strich Brannsrücke genennet wird". Her veksler altså forleddet Brams- med Brans-; Schmidt p. 230 fortæller om „Skovstrækningen Brannslund eller -wolt", og disse navneformer gentages af Sach I p. 81. — Grundlaget for navnet må være Mejers kort, hvor Bramslundt er en vilkårlig omdannelse af bebyggelsesnavnet Bramstedlund.

Bramstedhøjen. VSK 1805 *Bramsted Höy*; Schmidt p. 231 *Bramstedhøien.*

Bramstedlund. Mejer Altnordfr *Bramstederholdt*; Kat *An Bramstedtlund.* — Ifl. Kat er det et ager- og hedeareal nord for byen. Om *lund* se bd. X.

Bramstedlundinger Søndermark. Opt 1935 da. [*bramsdæj'luŋiŋə 'syŋəmaɹg*]. — Kaldes i Kat Süderackerland. Forleddet er indbyggernavn til bebyggelsesnavnet *Bramstedlund.*

Bredeng. SchuldprotKarrhd 1771 *Süder breit Wisch*; Eb 1860 *Norden Breeng*; Kat *An Breeng, Breeng, Nordbreeng*; Ejerslev *Bre'engvej, Bre'eng·*; Opt 1935 da. [*bre'æŋ 'vaŋ·,lösnəŋ, bre'æŋ*]. — Tre sammenhængende arealer hvoraf kun en lille del er eng.

Bredkog. Kat *Breitkoog*; Ejerslev *Bre'kåw*; Opt 1935 da. [*bre'kɔw*]. — Eng. Om *kog* se bd. X.

Colonistenfeld. Kat *Colonistenfeld.* — Hede og agerjord med et enkelt hus.

Dam. U 1806 *der Dam, Dam Lage*; Ejerslev *Bysens Dam*; Opt 1935 da. [æ *dam*]. — Byens branddam, samt ifl. U 1806 et stykke agerjord. Om *dam* se bd. X.

Damblok. U 1806 *Dam Blocken.* — Om *dam* og *blok* se bd. X.

Damlykke. Kat *Dammlücke*; Opt 1935 da. [æ 'dam·,ly.g]. — Agerjord. Om *dam* og *lykke* se bd. X.

Dorfsanger. Kat *Dorfsanger.* — En ganske smal stribe jord i byen. Sidste led er subst. ty. *Anger* „overdrev, bymark, fælled".

Drift. U 1806 *die Drifft 6 El. breit durch Jacob Peters Staven*; Kat *Trift*; Opt 1935 da. [æ *dræwd*]. — To smalle stykker agerjord adskilt med en vej, nær ved Bramstedlund. Om *drift* se bd. X.

Favrholt. Eb 1860 *Das Heideland „Fauerholt-Moor", Fauerholt*; Kat *Fauerholt*; Ejerslev *'Fårholtvej*; Opt 1935 da. [*få·hoj, 'få·hoj,væj*]. — Hede og eng langs med Læk Å. Forleddet er adj. *fager* „smuk" og efterleddet *holt* se bd. X. Hos Ejerslev er det i den moderne dialekt ukendte forled omtydet til dyrenavnet får, og i den sidste optegnelse er hele navnet ændret til Fårehoved.

Forte. U 1806 *die Norder Forte oder Viehtrifft*; Opt 1935 da. [æ *fo:ɹd*]. — Vej i byen i retningen syd-nord. Om *forte* se bd. X.

Fælled. Eb 1860 *fællet*; Ejerslev *Fæ·le*; Opt 1935 da. [æ *fæ·lə*]. — Hede og agerjord. Om *fælled* se bd. X.

Fæsti. U 1806 *die Norder Forte oder Viehtrifft, die Fähstig.* — Ænyda. *fæsti* „kvægvej" (Kalkar). Rimeligvis samme vej som Forte ovfr.

Gamle Landevej. Opt 1935 da. [æ 'gamәl 'laŋ·væj]. — Kaldes tillige Hærvej.

Gasebro. Wegesache 1773 *Gaßebrück*; Kat *Gaensebrüch*; LA *Garsebro*; Opt 1935 da. [gasә'bro·]. — Hedeareal ved en bro over Læk Å på skellet mod Åbro i Medelby s. Forleddet er dyrenavnet *gase*, i Kat unøjagtigt oversat til Gaense-. Anledningen til navnet kan være forekomst af vildgæs.

Grønsig. Dok 1712 *Grabsieck Mohr*; Eb 1860 *bis an Grünsick*; Kat *Grünsiek*; Ejerslev *Grøn'sig*; Opt 1935 da. [grön'si·x]. — Stort hedeareal nær ved byen. Om *sig* se bd. X.

Gæsig. Eb 1860 *in der Wiese genannt „Gäsig", die süder Gäsigwiese*; Kat *Giesing's Land.* — Ifl. Kat et engareal langt nord for byen. Hvis formerne fra Eb 1860 hører herhen, kunne forleddet måske være dyrenavnet *ged* og efterleddet subst. *sig*. Om dette se bd. X.

Hat. Kat *Hut*; Ejerslev *æ Hat*; Opt 1935 da. [æ *had*]. — Et lille trekantet hedeareal.

Hede. Opt 1935 da. [æ *he:*]. — Et langstrakt areal bestående af hede og agerjord.

Hedelykke. Ejerslev *He·lykke.* — Ifl. Ejerslev et agerareal, der i Kat er delt i to, der kaldes Neues Land südlich der Landstrasse og Poppelan. Om *lykke* se bd. X.

Herrlichmoor. Eb 1860 *Herrlichmoor.*

Hestepold. Kat *Pferdelücke*; Opt 1935 da. [*hæsdә'poł*]. — Om *pold* og *lykke* se bd. X.

Hirtenwiese. Eb 1860 *Hirtenwiese.*

Holm. U 1806 *auf der Holm*; Kat *Holm.* — Agerjord. Kaldes i Opt 1935 *Synden Nede.* Om *holm* se bd. X.

Hussted. Kat *Haus Toft*; Opt 1935 da. [*husdæj*]. — Lille areal ved Bramstedlund, hvor der ifl. Opt 1935 har ligget en gård.

Hærvej. U 1806 *Süden dem Herrwege*; Ejerslev *Herrevej*; Opt 1935 da. [æ *hæɹ·væj*, 'syŋәŋ æ 'hæɹ·væj]. — Vejen mod Vesby, der også kaldes Gamle Landevej. Subst. *hærvej* er både i da. og i ty. omtydet til herrevej; jfr. Gamle Hærvej i Sdr.-Løgum s.

Kalvelykke. Kat *Kalbfennen*; Opt 1935 da. [æ 'kaɬ·ˌlygә]. — Agerjord lige vest for Bramstedlund. Om *lykke* se bd. X.

Keilwiese. Eb 1860 *Keilwiese.* — Første led er subst. ty. *Keil* „kile".

Kirkelykker. Opt 1935 da. [æ 'kjiɹ·gˌlygә]. — Har ifl. Opt 1935 navn efter en kirkesti. Om *lykke* se bd. X.

Kirkevej. Kat *Kirchenweg, Nördlich vom Kirchenwege, Südlich vom Kirchenwege*; Opt 1935 da. [æ *kjiɹ·gvæj*]. — Vejen til Ladelund, samt to marker ved vejen.

Kleve. U 1806 *in die Süder Klov, in Norder Klöv, in die Klöv Lage, in die Norder Klöv, in die Süder Klöv, in die Klöv*; Kat *Klöv*; Ejerslev *Kløw*; Opt 1935 da. [æ ˈklæ̊w]. — Støder op til *Kleve* i Boversted.

Klevestrøm. Opt 1935 da. [æ 'kłöw·ˌsdröm]. — Om *Kleve* se ovfr.

Kofenner. Ejerslev 'Kofen. — Ifl. Ejerslev er de en del af de marker der ligger nord for Bramstedlund og som i Kat kaldes Norderackerland. *Fenne*, se bd. X.

Kog. U 1806 *in der Koeg, Norden der Koeg*; Kat *Koog*; Ejerslev *Kåw*; Opt 1935 da. [æ *kɔw*]. — Agerland med lidt hede. Om *kog* se bd. X.

Kongager. Kat *An Koenigsacker.* — Hede, der støder op til markerne omkring gården Kongager i Ladelund.

Kuhland. Kat *Kuhland.* — Hede og eng på grænsen til Ladelund.

Kulekær. SchuldprotKarrhd 1704 *in Kuhl Kiär, das westerste stück in Kur Kohr*; SchuldprotKarrhd 1705 *sein Anpart wisch in Kurkarr*; SchuldprotKarrhd 1734 *in Kuhlkier*; SchuldprotKarrhd 1741 *Kohrkarr*; Eb 1860 *bei Kugelkjer*; Kok II 242 *Kulkær*; Kat *Kuhlkjär, Kuhlkjär-Feldweg, Bei Kuhlkjär*; Ejerslev 'Ku·lkjer; Opt 1935 da. [ku·łkjæ]. — Eng langs med Skelbækken. Om *kule* se bd. X.

Kulekærhale. Eb 1860 *Kugelkjerhal*; Kat *Kuhlkjärschwanz*; Ejerslev *Ku·lkjer'ha·l*; Opt 1935 da. [ku·łkjæ'ha:l]. — Ifl. Ejerslev er det et smalt stykke af Kulekær. Om *hale* se bd. X.

Kulekærlan. Ejerslev *Ku·lkjer'land*; Opt 1935 da. [ku·łkjæ'lan]. — Hede syd for Kulekær. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Kulekærstrøm. Ejerslev *Ku·lkjer'strøm*; Opt 1935 da. [ku·łkjæ'sdröm]. — Skelbækken i dens løb langs Bramsted bys grund.

Kulekærvej. Eb 1860 *der Kugelkjærweg*; Ejerslev *Ku·lkjervej*; Opt 1935 da. [ku·łkjæ'væj].

Kær. Kat *Kier*; Opt 1935 da. [æ *kjæ*]. — Lille engstykke på grænsen til Ladelund. Om *kær* se bd. X.

Lan. Eb 1860 *unweit der Wiese „Lann" genannt, in den Lannwiesen, Süder-Lann, Nächstsüderste Lann, Nächstnorderste Lann, Norder-Lann*; Kat *Süderlann*; Ejerslev *La·n*; Opt 1935 da. [æ *lan*]. — Ifl. Opt 1935 navn på fem stykker af et stort hedeareal. Det ene kaldes tillige Storelan. Om *Lan* se under Agtrup i Læk s.

Langhjørne. Eb 1860 *an Langjörn*; Kat *Langjörn*; Ejerslev *Lång Hjørn*; Opt 1935 da. [æ 'lɔŋ·ˌjøɹ·n]. — Agerjord langs med Læk Å.

Lerlykke. Kat *Lehmfenne*; Ejerslev *Lerlykke*; Opt 1935 da. [æ *le:әˌlyg*]. — Agerjord syd for Bramstedlund. Om *lykke* og *fenne* se bd. X.

Lillefenne. Opt 1935 da. [æ 'liłˌfæn·]. — Om *fenne* se bd. X.

Lille Vadested. Dok 1578 SA C XII 4 nr. 70 *norden Jdt kleyne watstede.*

Loch. Eb 1860 *Die östlich angrenzende Wiese „Loch" genannt.* — Ligger nord for byen.

Lundsblocken. U 1806 *bey die Lunds Blocken.* — Om *lund* og *blok* se bd. X.

Lykke. SchuldprotKarrhd 1704 *in die wangen oder Lueken westen und Norden dem Dorffe Bramstett*; U 1806 *in die Süder Lück, in Süder Lück, am Lückwege*; Kat *Süderlücke, Osterlücke, Westerlücke*; Ejerslev *Sønderlykke*; Opt 1935 da. [æ 'væsdәˌlyg, æ 'øsdәˌlygә, æ 'syŋәˌlygә]. — Agerstykker. Om *lykke* se bd. X.

Martens Lan. Eb 1860 *Martenslann*; Kat *Nördlich vom Martinsland, Martinsland*; Opt 1935 da. [maɹdәns'lan]. — Af mandsn. *Marten.* Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Midtvej. Ejerslev *Midtvej*; Opt 1935 da. [æ *medvæj*]. — Vej midt i Bramsted bys område.

Mittelmoor. Eb 1860 *Oster-Mittelmoor, Wester-Mittelmoor, in den beiden Mittelmöören, Mittelmoor.*

Moorland. Kat *Moorland.* — Kaldes i Opt 1935 Martens Lan.

Møllevej. Kat *Mühlenweg*; Opt 1935 da. [*æ møl·væj*]. — Vej, der gennemskærer Åbromark. Kaldes hos Ejerslev Åbrovej.

Neues Land. Kat *Neues Land südlich der Landstrasse, Neues Land.* — To lokaliteter, hvoraf den førstnævnte i Opt 1935 kaldes Sønden Hærvej og den sidste Rik.

Neumoor. Eb 1860 *in Neumoor.*

Nielsstücke. Kat *Nielsstücke.* — Agerjord vest for Bramstedlund. Af mandsn. Niels.

Norderheide. Kat *Norderhaide.*

Nordermoor. Eb 1860 *Nordermoor*; Kat *Nordermoorstücke.* — Hede. Kaldes også *Storemose*, se ndfr.

Normark. Kat *Norderackerland*; Opt 1935 da. [*æ nɔɹ·maɹg*]. — Agerjord nord for Bramstedlund.

Nördlich vom Dörfe. Kat *Nördlich vom Dörfe.* — Stort hedeareal nord for byen.

Oldewang. SchuldprotKarrhd 1704 *in die osterste oder Oldewang.* — Første led er adj. nty. *old* „gammel". Om efterleddet se under *vang* i bd. X.

Ormholm. U 1806 *der Worm Holm.* — Hede. Første led er subst. *orm* i betydn. „hugorm". Om *holm* se bd. X.

Ormvad. 15/9 1558 SA C XII 1 nr. 498 *bi wormwatt*; Dok 1566 SA C XII 4 nr. 70 *thom wormwatt*; 10/5 1576 (SlesvProv III 315) *thom wornwatt*; 20/11 1578, Dok 1578 SA C XII 4 nr. 70 *norden wormwat*; Dok 1602 SA C XII 4 nr. 69 *Erstlich is ein sten gesettet by warmwatt.* — Ved skellet mellem Boversted, Ladelund og Bramsted. Forleddet subst. *orm*, sønderjy. [*voɹm*] anvendt om hugorm. Om *vad* se bd. X.

Osteracker. Kat *Osteracker am Hause.* — Agerjord lige øst for byen.

Osterheide. Kat *Osterhaide.*

Pebersmark. Eb 1860 *Pepersmark-Lann*; Kat *Pepersmark-Lann, An Pepersmark.* — Om Pebersmark se under bebyggelsesnavnet Pebersmark, Ny-. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Poppelan. U 1806 *Poplahn*; Kat *Popperlann*; Opt 1935 da. [*pɔbə'lan*]. — Agerjord syd for Hærvej. Første led er mandsn. *Poppe* (Kok: Poppe, Pop). Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Pækager. SchuldprotKarrhd 1704 *sein Peck Acker in die wang.* — Plantenavnet *pæk* „scirpus lacustris".

Rik. Opt 1935 da. [*æ reg*]. — To små arealer nord for Bramsted; de tjente ifl. Opt 1935 som opholdssted for kreaturerne om natten og om middagen og var derfor indhegnede. Af subst. sønderjy. *rik* „indhegning".

Råddenlan. U 1806 *in Rot Lahn, in Roth-Lahn*; Kat *Rothe Lann*; Ejerslev *Røden'land*; Opt 1935 da. ['*rɔɹ·n,lan*]. — Agerland med eng og hede. Af adj. *rådden* og subst. *lan*, om dette se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Råddenmose. Dok 1712 *Rode Mohr, Rodenmohr.* — Muligvis samme lokalitet som Råddenlan ovfr.

Sandager. Eb 1860 *Das Ackerland genannt Sandacker.*

Sandflugt. U 1806 *Sandflugt.*

Schmidts Acker. Kat *Schmidt's Acker.* — Lille hedeareal ved et hus.

Schmiedeland. Kat *Schmiedeland.*

Skoleland. Kat *Schulland*; Opt 1935 da. [*æ sgo·llaŋ*]. — Hede.

Sleteng. Ejerslev *Slet'eng.* — Af adj. *slet* „jævn" eller subst. *slæt* „høslæt". Kaldes tillige *Blærre*, se ovfr.

Slunde. Eb 1860 *bei der nördlichsen Niederung genannt „Schlund", Norderster und mittelster Schlund*; Kat *Oestliche Schlundwiese, Westliche Schlundwiese*; Opt 1935 da. [*æ sluŋ·*]. — To smalle engdrag der skyder sig ind i hede. Om *slunde* se bd. X.

?Stakketvej. U 1806 *der Stackeweg.* — Muligvis adj. *stakket* „kort", i Mellemslesvig udtalt [*stakə*] (Feilb.).

Store Almo. Eb 1860 *Groß-Allmoor*; Kat *An Gross Allmoor, Gross-Allmoor*; Ejerslev *Stral·me, Stral·mevej*; Opt 1935 da. [*sdralmɔ*]. — Et stykke agerjord der er delt i mange parceller. Om subst. *almo* se under Almostykke i Elhoved, Sdr.-Løgum s., samt *ellemode* i bd. X.

Storehede. Opt 1935 da. [*æ 'sdo·ə 'ʳhe:, æ 'sdo:ə 'he:*]. — To hedearealer.

Storelan. Kat *Grosses Land*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə,lan*]. — Kaldes også Lan, se ovfr. Om *Lan* se Agtrup i Læk s.

Storemose. Ejerslev *Sto·mo·s*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo·ə 'ʳmo:s*]. — Kaldes i Kat *Nordermoorstücke.*

Strumpen. U 1806 *die Strumpen.* — Areal ved Tofterne.

Stundenglas. Eb 1860 *für die Wiese Stundenglas.*

Süderackerland. Kat *Süderackerland.* — Kaldes hos Ejerslev Søndermark.

Süderheide. Kat *Süderhaide.*

Süderlan. Eb 1860 *in der Nähe der Süderlannwiese.* — Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Syghjørne. Eb 1860, Kat *Sygjörn*; Ejerslev *Syg·Hjørn*; Opt 1935 da. [*æ 'sy:x,jøɹ·n*]. — Hede og eng langs Læk Å. Første led er adj. *syg* i betydningen „sur, fugtig". Om jord jfr. Sygelykke, DS VI 385.

Synden Nede. Opt 1935 da. ['*syŋəŋ 'ne:ə*]. — Agerjord langt syd for byen.

Søndereng. Kat *Süderwiesen*; Opt 1935 da. [*syŋə'æŋ*]. — Eng syd for Bramstedlund.

Søndermark. Ejerslev *Søndemark.* — Kaldes i Kat Süderackerland.

Thüges Block. U 1806 *Detlef Jörgensens Thüges Block, mit Thüges Blocke, Thüges Blocken.* — Første led er mandsn. *Tyge* med sekundært genitiv -s. Om *blok* se bd. X.

Toft. U 1806 *die Tofft, Tofft Blocken*; Kat *Toft, Kleine Toft, Südertoft, Ostertoft*; Ejerslev *Tofter*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd*, pl. *æ tɔw·d*]. — Små agerstykker ved Bramsted og Bramstedlund.

Traneager. U 1806 *Tran Acker Lage, auf Tranacker*; Kat *Thranacker*; Ejerslev *Tra·nacke*; Opt 1935 da. [*tra·naxə*]. — Af fuglenavnet *trane.*

Trindlan. U 1806 *in Trind Lahn am Herrwege, in Triend-Lahn*; Kat *Trinland*; Ejerslev *Trin'land*; Opt 1935 da. [*trin'lan*]. — Af adj. *trind* „rund" og subst. *lan*, om dette se *Lan* under Agtrup, Læk s.

?Troskær. Kat *Trollskier*; Opt 1935 da. [*trå·skjæ*]. —

Første led er subst. *tros* „gammelt brændsel" (Feilb.) ænyda. *tros* „kvas, træaffald" (Kalkar). I Kat kan første led være blevet omtydet til trold, der findes som da. låneord i nty. dial. (Mensing under Troll). Se endvidere Troskær SS VII, 1 p. 21 samt Troskær i Jardelund, Medelby s.

Ulvekrog. Eb 1860, Kat *Uldkrog*; Opt 1935 da. [*'ulə-ˌkro·x*]. — Eng med lidt hede, der strækker sig ind i Bøgelhus i Vesby, Medelby s., hvor arealet i Kat kaldes Westeruhlkrog. Denne skrivemåde stemmer overens med udtaleformen og strider mod formen med -ld- i Eb 1860 og Kat; da Kat i Bramsted sandsynligvis er afhængig af Eb 1860, og da den optegnede udtaleform med -l- støttes af katasterformen med -hl- i nabosognet, bør udtaleformen lægges til grund for tolkningen. Forleddet er da snarest dyrenavnet *ulv*. Om efterleddet *krog* se bd. X.

Ungkrævej. Ejerslev *'Ungkrevej*; Opt 1935 da. [*æ 'oŋ·kreˌvæj*]. — Vejen øst for Toft. Af sønderjy. *ungkræ* „ungkvæg".

Vang. SchuldprotKarrhd 1705 *seines westersten Acker in der Wang genand, Zwey Ackern in der wang*; U 1806 *nach der Wang*; SchuldprotKarrhd 1729 *im Wang*; Kat *Wang*; Ejerslev *Vång·*; Opt 1935 da. [*æ ˈvɔŋ·, æ 'vɔŋ·ˌvæj*]. — Agerjord med lidt eng lige nord for byen. Udtaleformen står i plur., anvendt om de enkelte anparter af vangen. Om *vang* se bd. X.

Vegge. Kat *Wigger, Am Wigger*; Ejerslev *Viche*; Opt 1935 da. [*æ vexə*]. — Et kileformet stykke ager og hede, der støder op til Blærre ovfr. Af subst. jy. *vegge* „kile" (Feilb.).

Vesterager. Kat *Westeracker, Am Westeracker*; Ejerslev *Vesterache*; Opt 1935 da. [*væsdə'axə*]. — Agerjord vest for byen.

Westerheide. Kat *Westerhaide.*

Vestervej. Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌvæj*].

Wiesenweg. Kat *Wiesenweg.* — Vej der fører til Åmaj.

Vogelhauslann. Eb 1860 *in Vogelhauslann.* — Eng. Sidste led er subst. *lan*; om dette se under *Lan* i Agtrup, Læk s.

Zwischen die Wege. U 1806 *Zwischen die Wege.*

Øglykke. U 1806 *in die Pferde Lücke, in die Pferde-Lücke, in die Pferdelücke*; Kat *Pferdelücke*; Ejerslev *Øglykke*; Opt 1935 da. [*æ 'ø:xˌlygə*]. — Af subst. *øg* i betydningen „hest". Om *lykke* se bd. X.

Åbromark. Kat *An Abrofeld*; Ejerslev *'Åbrovej.* — Hede på grænsen til Åbro i Medelby s. Hos Ejerslev kaldes vejen der går gennem arealet for Åbrovej, i Kat kaldes den Mühlenweg.

Åmaj. SchuldprotKarrhd 1729 *in Norder Amay*; SchuldprotKarrhd 1741 *Norder Amey*; SchuldprotKarrhd 1756 *in Amay*; U 1806 *die Amei Wiesen*; Kat *Amei*; Ejerslev *'Åmaj*; Opt 1935 da. [*å·maj, æ 'å·majˌsdröm*]. — Enge langs Læk Å. Åmajstrøm er et andet navn på Læk Å. Om *maj* se bd. X.

Ladelund

Agre. Ejerslev *Acher*; Opt 1935 da. [*æ axəɹə*]. — Agerjord umiddelbart nord for byen.

Alverdens Kær. Ejerslev *Alverdens Kjær*; Opt 1935 da. [*alˈvæɹ·dənsˌkjæɹ*]. — Stor fenne i Kær ndfr.

Arnhøj. KI 1782 *auf Arendshoch*; KI 1782 (efter Spec 1775) *auf Arendshöch*; Dok 1795 *die sogenannten Arnhoch-acker-blöcke*; Dok 1800, Kat *Arnhoch*; Opt 1935 da. [*aɹ·nˈhy*]. — Stort stykke agerjord nordøst for byen. Forleddet er sandsynligvis gen. sing. eller plur. glda. *arna* af subst. *ørn.*

Bejle. SchuldprotKarrhd 1698 *Wester Beil, 2 1/2 tag Meyen in wester degel*; SchuldprotKarrhd 1710 *seines gantzen Stück Wisches in Begel Büschhollm genand belegen*; Vide 1723 *in der so Genandt Begel Wisch*; SchuldprotKarrhd 1729 *in wester Beiel*; SchuldprotKarrhd 1766 *von einer Wiese Begel genannt*; KI 1782 *in Beil*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *nach Wester Beil*; Kat *Beil*; Ejerslev *Bej·le*; Opt 1935 da. [*ˈbæj·l*]. — Stort engareal langs Gammelå, nær ved Bejle i Bramsted, s. d.

Bejlestrøm. Opt 1935 da. [*'bæj·l 'sdröm*]. — Andet navn på Gammelå. Se Bejle ovfr.

Birkerod. SchuldprotKarrhd 1710 *deßen Stück Wisch Birckum Rohde genandt*; KI 1782 *in Birkeroop*; KI 1782 (efter Verm 1774) *im Birckeroop*; Dok[a] 1796 *in Bircke-Wurzel*; U 1840 *in Birkwurzel*; Kat *Birkwurzel*; Opt 1935 da. [*beɹgˈro·*]. — Eng ved skellet mod Bramsted og Boversted. Forleddet er navnet *birk*, i den ældste kilde i dat. plur. Efterleddet er i Dok[a] 1796, U 1840, Kat og vistnok også i udtalen forstået som subst. rod, glda. *rōt* „plantens underjordiske del", medens det i 1710 er opfattet som *rode* „rydning", og kirkeinventaret har *roop*, som kunne bero på en omtydning til sønderjy. [*ro·f*] „råb". Navnet har tydeligvis været genstand for flere omtydninger. Som hypotetiske faser i denne proces er følgende tænkelige: Først et skovnavn *Birkum eller Bjerkum, dat. plur. af trænavnet *birk*, jfr. Hald, Stedn. på -um p. 124; dernæst et navn på den ryddede del af denne skov, Birkum Rode (således Schuldprot-Karrhd 1710), af *Rode* „rydning", jfr. bd. X under *rode;* og endelig en omdannelse af dette navn til Birkerod.

Bjerg. Kat *Berg*; Ejerslev *Bjerre*; Opt 1935 da. [*æ bjæɹə, æ bjerə*]. — Et bakket areal nord for byen. Om *bjerg* se bd. X.

Blokke. Kat *Block*; Ejerslev *Blok*; Opt 1935 da. [*æ blɔ.g, æ blɔgə*]. — To sammenhængende agerstykker øst for byen. Begge udtaleformer står i plur. Om *blok* se bd. X.

Boleng. Dok 1797 *Bollwiese*; Kat *Bulleng*; Opt 1935 da. [*æ bol·æŋ*]. — Første led er subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Bolfenne. Kat *Boolfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'bol·ˌˈfæn·*]. — Af sønderjy. *bolle* „tyr". Om *fenne* se bd. X.

Boversted Kirkevej. Kat *Boverstedter Kirchenweg.* — Vej fra Boversted til Ladelund.

Bramstedlundvej. Kat *Bramstedtlunder Kirchenweg*; Opt 1935 da. [*bramsdæj'lu·ŋəˌvæj*]. — Vejen fra Bramstedlund til Ladelund.

Bredbæk. Opt 1935 da. [*æ ˈbre·bæg*].

Buschholm. SchuldprotKarrhd 1710 *seines gantzen*

Stück Wisches in Begel Büschhollm genand belegen; KI 1782 *Büchsholm.* — Eng. Forleddet er uvist. Om *holm* se bd. X.

Bæk. Kat *Beck*; Ejerslev *Bæk*; Opt 1935 da. [*æ bæg*]. — Hede på grænsen til Sdr.-Løgum.

Bækhusevej. Ejerslev *Bekhusevej.* — Vejen til Bækhus.

Detlefs Toft. Dok 1797 *Detlefs Toft.* — Af mandsnavnet *Detlef* (DgP og Kok). Om *toft* se bd. X.

Elkær. SchuldprotKarrhd 1708 *Ein Kl. Stück Wisch in Elckier bey Bramstedtlund*; Dok 1797 *Elkiär.* — Af træ-navnet *el.* Om *kær* se bd. X.

Engkær. Kat *Engkjer*; Opt 1935 da. [*æŋ·kjæɹ*]. — Eng.

Fellheck Wall. Dok 1797 *an der Osterseite der Fellheck Wall.*

Femblokke. KI 1782 *auf den sogenanten 5 Blöcken.* — Om *blok* se bd. X.

Firehøje. KI 1782, Dok 1797 *auf Vierhoch*; Kat *Vierhöh*; Opt 1935 da. [ˈ*fi·əhy*]. — Agerjord nord for Ladelund. Om *høj* se bd. X.

Freddesig. Kat *Frodesick*; Ejerslev *Frekke'sig*; Opt 1935 da. [*fredə'si·x*]. — Forleddet er måske et personnavn. Om *sig* se bd. X.

Fælled. Kat *Fehrlett, Viehweide*; Ejerslev *Fæ·le*; Opt 1935 da. [*æ fæ·lə*]. — Tre små arealer. *Fælled*, se bd. X.

Gade. Dok 1797 *Straße*; Kat *Gath*; Ejerslev *Ga·d*; Opt 1935 da. [*æ ˈga:*]. — Eng umiddelbart syd for byen. Om *gade* se bd. X.

Gamle Landevej. Opt 1935 da. [*æ 'gamәl 'laŋ·væj*].

Gammeleng. Dok 1797 *Gamel Eng*; Kat, Ejerslev *Gammeleng*; Opt 1935 da. [*æ 'gamәl,æŋ*]. — Eng, hede og lidt agerjord på grænsen til Bramsted.

Gammelå. Kat *Gammelaa*; LA *Alte Au.* — Grænse-bækken.

Garnsholm. Kat *Garnsholm*; Opt 1935 da. [*gaɹ·nshɔlm*]. — Eng. Gen. af subst. *garn.* Om *holm* se bd. X.

Grandweg. Kat *Grandweg.* — Første led er subst. nty. *Grand* „groft grus" (Mensing).

Graveneng. Dok 1800 *in Graben Wisch*; Kat *Graben-wisch*; Opt 1935 da. [*graw·n'æŋ*]. — Eng og agerjord. Forleddet er præt. part. af det stærke verbum *grave* „afvande ved hjælp af grøfter".

Graver. Kat *Die Gräben*; Ejerslev *Gråwe*; Opt 1935 da. [*gråwə*, plur. *æ gråw·rə*]. — Agerjord med nogle grave. Den optegnede pluralisform viser, at navnet i sing. ender på et latent -r. Navnet kan derfor ikke tolkes som plur. af grav eller grov „grøft", således som Kat har gjort det i den hty. oversættelse Die Gräben. Snarere er det et sammensat navn med subst. *grav* eller *grov* som forled; efterleddet kan være subst. *ager* svækket til -er lige som i Kolkager ndfr.

Grosse Lahn. Dok[1] 1796 *das große Lahn.* — Om sidste led se under *Lan* i Agtrup i Læk s.

Hahnenhaff. Kat *Hahnenhaff.* — Lille eng. Måske oversættelse af et dansk Kokhave.

Hauge. Kat *Hauge.* — Lille agerareal. Se bd. X under *have.*

Havreland. Opt 1935 da. [*hawəlaŋ*]. — Ifl. Opt 1935 er det en del af Kat's Spik, se *Spikke* ndfr.

Hedekær. Kat *Haidekarr, Haidek.* — Formen Haidek er betegnelse for et areal der støder op til Haidekarr og er rimeligvis en forkortelse for dette navn. Om *kær* se bd. X.

Hjortholm. Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *auf Hirsch-holm*; U 1840 *Auf Hirschholm*; Kat *Hirschholm*; Ejerslev *'Hjortholm, Hjortholmvej*; Opt 1935 da. [*jɔɹdhɔlm*]. — Hede. Om *holm* se bd. X.

Holm. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1064 *auf der Holm*; Opt 1935 da. [*æ hɔlm*]. — Agerland ved Kolonisthusene. Om *holm* se bd. X.

Hærvej. Dok 1797 *norden dem Herweg.* — Ifl. Dok 1797 ved Kongager. Hærvejen fortsætter ind i Bramsted, se ovfr.

Højkær. Dok 1800 *in hohekar*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1064 *Hohekarr, Osten Hohe Karr*; Kat *Hohekarr*; Opt 1935 da. [ˈ*hykjæ*]. — Agerjord med eng midt i.

Jørgenseng. SchuldprotKarrhd 1698 *in Jürgens Eng*; Dok 1797 *nach Jürgens Wisch*; Dok 1800 *in Iörgens Wisch*; Kat *Iürgenswisch*; Ejerslev *Jørgenseng*; Opt 1935 da. [*jøɹ·ns-'æŋ*]. — Af mandsnavnet Jørgen.

Kalvefenne. Kat *Kalbfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'kal·,fæn·*]. — Lille stykke agerland øst for Kongager. Om *fenne* se bd. X.

Karlumstrøm. Kat *Karlumer Aue*; Opt 1935 da. [*'kaɹ·lom 'sdröm*]. — Danner grænsen til Karlum.

Karstens Toft. Dok 1797 *Karstens Toft.* — Af mandsn. *Karsten* (Kok og DgP under Kristian). Om *toft* se bd. X.

Kirkefenne. Opt 1935 da. [*æ 'kjiɹ·g,fæn·*]. — Ifl. Opt 1935 er det den østlige del af Kat's Auf den Toften. Om *fenne* se bd. X.

Kirkevang. KI 1782 *auf Kirchwang*; Dok 1797 *Kirchen-wang Blöcke, Kirchwangblöcke, Kirchwang*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *bey Kirchwang Blöcke*; Kat *Kirchenwang Blöcke, Kirchenwang*; Ejerslev *'Kirkvång*; Opt 1935 da. [*kjiɹ·gvɔŋ*]. — Præstegårdsjord. Om *blok* og *vang* se bd. X.

?Kirsebærlan. Kat *Kirsper Lahn*; Opt 1935 da. [*kesby-'lan*]. — Lille areal ved Bejle. Første led er af uvis oprindelse. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Klausholm. Ejerslev *Klausholm.* — Del af *Bejle* ovfr.

Kleine Aecker. KI 1782 *auf den oster kleinen Aeckern.*

Kleine Einnahme. KI 1782 *in der kleinen Einnahme*; Dok 1797 *kleine Einnahme.*

Klint. Dok 1712 *von Klind Mohr, Klint und Lichte Mohr*; Dok[1] 1796 *bei Klintmohr*; Kat *Klint*; Ejerslev *Klintvej.* — Arealet omkring bebyggelsen Klint, samt vejen langs med denne. Om *klint* se bd. X.

Kolkager. KI 1782 *an den Kolkers*; KI 1782 (efter Spec 1775) *an den Kolckers daselbst*; Dok 1797 *die Kolckacker.* — Arealet ligger ifl. KI 1782 i Morager. Forleddet er subst. nty. *kolk* „mit Wasser gefüllte Vertiefung" (Mensing), jfr. bd. X og DS III under Kolk. Efterleddet synes at være *ager*, i de fleste kilder svækket til -er.

Kolonistland. Kat *Kolonistenland.* — Agerjord på grænsen til Bramsted.

Kongagermark. KI 1782 *auf Kong-acker*; Dok 1776 *Kong-Acker*; Dok 1788 *Königs-Acker*; Dok[1] 1796 *die sogenannte KönigsAcker, Königsacker*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *auf König-Acker*; Opt 1935 da. [*koŋˈraxə,maɹg*]. — Arealet omkring bebyggelsen Kongager, se denne.

Kovang. ARTondern 1533 *de van Ladelundt van ko*

wange; ARTondern 1537 *de van ladelundtt van Ko Wonge*; RegTondern 1580 *Die Zw Ladelundt Vonn Kuewonge*; ARTondern 1594 *Khowange*; ARTondern 1610 *Kohewange*; KI 1782 *in Kuhwang*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *Osten dem Wege nach Kühgum*; Kok II 235 *Kovang*; Kat *Kuchum*; Opt 1935 da. [*æ kovɔŋ*]. — Eng på grænsen til Boversted. Formen Kuchum i Kat betegner samme areal som den optegnede form. Af dyrenavnet *ko*; om *vang* se bd. X.

Krohjørne. KI 1782 *auf Krug-Acker*; Kat *Krugecke*; Opt 1935 da. [*æ ˈkroˌjøɹˑn*]. — Hedeareal hvor vejen fra Bramsted til Ladelund passerer skellet mellem de to byer. Forleddet må være subst. *kro*.

Kær. Dok[1] 1796 *osten die Kier*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *in die Kier*; Kat *Kjer, Karr*; Ejerslev *Kjær, Lille Kjær*; Opt 1935 da. [*æ kjæ*]. — Kær omfatter et stort sammenhængende areal sydvest for Kongager. Den del der hos Ejerslev kaldes Kjær er agerland, mens Lille Kjær er eng. Om *kær* se bd. X.

Kærspjold. KI 1782 *auf Kiersbyl*; Dok 1797 *Kiesbel*; Kat *Kjerspiold*; Ejerslev *Kjærsbøl*; Opt 1935 da. [*kjesbøl*]. — Agerjord der støder op til *Spjold* ndfr. Forleddet er subst. *kær*, hvorom se bd. X.

Kærvold. Dok[2] 1796 *an der Karr Wall*; Dok 1797 *an die Kierwall.*

Kätner Feldweg. Kat *Käthner Feldweg.* — Første led er subst. ty. *Kätner* „mindre landbesidder". Vejen fører hen til Kätnerland.

Kätnerland. Kat *Käthnerland.* — Agerjord syd for Klint. Af subst. ty. *Kätner* „mindre landbesidder".

Kådnermark. Kat *Käthnerland*; Opt 1935 da. [*æ ˈkɔɹˑnəˌmaɹg*]. — Af subst. da. *kådner* „mindre landbesidder".

Kålkuler. Kat *Kohlgrube*; Opt 1935 da. [*æ ˈkɔlˑˌkulə*]. — Lille stykke agerland syd for byen. Af plantenavnet *kål*; om *kule* se bd. X.

Ladelund Bjerg. VSK 1805 *Ludelundberg*; Gst 1858 *Ladelund Bjerg.* — Om *bjerg* se bd. X.

Lan. Kat *Lann*; Opt 1935 da. [*æ lan*]. — Et agerareal midt i engstrækning. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Landgraben. Kat *Landgraben.* — Kaldes i Opt 1935 [*æ ˈsyŋə ˈbæjˑlsdröm*], jfr. Bejlestrøm.

Langen Blöcke. Dok 1797 *Langen- und Lunds Blöcke.* — Om sidste led se under *blok* i bd. X.

Langvad. Dok 1797 *an Langwatt*; U 1840 *Langwatt, Langewatt*; Kok II 251 *Langvad*; Kat *Langwatt*; Ejerslev *Lång'vaj*; Opt 1935 da. [*lɔŋˈˌvaːj, lɔŋˈvaːjˌbroˑ*]. — Eng. Om *vad* se bd. X.

Letmose. Dok 1712 *Liecht Mohr, Klint und Lichte Mohr*; KI 1782 *Letmohr*; Dok[2] 1796 *Leth Mohr*; Dok 1797 *bis an Lett Moor*; Kat *Lethmoor*; Opt 1935 da. [*æ ˈlæːdˌmoːs*]. — Hedeareal med tørvegrave øst for byen. Kaldes hos Ejerslev Østermose, se ndfr.

Lund. KI 1782 *auf Lund*; Dok 1797 *auf der Lund*; Dok 1800, Kok II 258, Kat, Ejerslev *Lund*; Opt 1935 da. [*æ luˑŋ*]. — Agerjord. Om *lund* se bd. X.

Lunds Blokke. KI 1782 *auf den kleinen Lunds Blöcken*; Dok 1795 *nebst den Lunds-Acker Blöcken*; Dok 1797 *Lunds Blöcke.* — Del af *Blokke* ovfr., der støder op til *Lund* ovfr.

Lundsgrove. Dok 1795 *Lundsgraben, Lundsgraben Mohr*; Kat *Lundsgrof*; Ejerslev *Lunds'graˑw*; Opt 1935 da. [*luŋs-ˈgråwˑ*]. — Agerjord og hede nær ved Lund ovfr. Efterleddet er efter Kat at dømme snarest plur. af subst. sønderjy. *grov* „grøft"; ifl. Opt 1935 opfattede meddeleren det dog som sing. Stedet ligger langt fra Graver ovfr.

Lurmose. Kat *Lurmoor, Das Lurmoos*; Opt 1935 da. [*luˑɹmos*]. — Hede og eng. Første led er uvist; muligheder er måske adj. jy. *lur* „lummer", eller subst. jy. *lodder* „dynd, grums, mudder". Jfr. Lurmose i Vestre ndfr.

Lügummer Dam. Dok 1754 SA C VI 1 nr. 444 *auf der so genandten Lygummer-Dam.* — Første led er dannet af sognenavnet Løgum, se Sdr.-Løgum s. som støder op til Ladelund. Om *dam* se bd. X.

Lüngburger Weg. Dok 1797 *Lüngburger Weg.*

Lærkesnap. Dok[3] 1796 *Lirckschnap*; U 1840 *in Lirkschnap*; Kat *Lerchschnap*; Ejerslev *'Lærksnap*; Opt 1935 da. [*leɹˑgsnab*, pl. *æ leɹˑgsnabə*]. — Af fuglenavnet *lærke*; om *snap* se bd. X.

Mellemgrov. Kat *Mittelgraben*; Opt 1935 da. [*æ mælˑˑgråw*]. — Grøft midt i et engareal. Om *grov* se bd. X.

Morager. SchuldprotKarrhd 1710 *in den Mohrackern*; KI 1782 *in Mohracker*; Dok 1797 *Mohracker*; Dok 1800 *in Mohracker*; Kat *Mooracker*; Ejerslev *'Moˑrager*; Opt 1935 da. [*moˑraxə*]. — Agerjord umiddelbart sydvest for byen. På grund af udtalen med lang vokal kan forleddet ikke være subst. *mor* „tørveagtig jord", der udtales med kort vokal. Lydligt kan det sammenstilles med Morhøj i Asserballe s. på Als, udtalt [ˈ*muˑahöj*], der i DS VII 282 tolkes af kvindenavnet glda. Möthir; her kunne måske foreligge appellativet *moder*. Om nty. eller hty. Mohr kan der næppe være tale.

Morgenspjold. KI 1782, Dok 1797 *auf Morgenspiol*; Kat *Morgenspiold*; Ejerslev *'Mårnspjøl*; Opt 1935 da. [*mɔɹˑnsbjolˌ*]. — Stort areal vest for byen, et par hundrede meter nordøst for *Spjold* ndfr.

Mosevej. Ejerslev *Moˑsvej.* — Ifl. Ejerslev vejen øst for Letmose.

Mühlenblöcke. Dok[1] 1796 *bis die Mühlenblöke.* — Om sidste led se under *blok* i bd. X.

Mühlenhoch. KI 1782, Dok 1797 *auf Mühlenhoch*; Kat *Mühlenhoch.* — Højtliggende agerland nordøst for byen. I Opt 1935 regnes Mühlenhoch med under Arnhøj, se ovfr.

Mølleeng. Opt 1935 da. [*æ mølˑæŋ*]. — Ifl. Opt 1935 er det en fenne i Kat's Dicke, se ndfr. under Tykke.

Møllepold. Ejerslev *Møllpold.* — Om *pold* se bd. X.

?Møllesig. Ejerslev *Mol'sig.* — Første led er måske subst. mølle; om *sig* se bd. X.

Møllevej. Kat *Mühlenweg*; Opt 1935 da. [*æ mølˑvæj*]. — Vejen til Ladelund Mølle.

Neuland. KI 1782, KI 1782 (efter Spec 1775) *auf dem neuen Lande bey Westre Feldscheide*; Dok 1797 *Neuland.*

Norderackerland. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1064 *Norden die Ackern*; Kat *Norderackerland.* — Agerjord ved Kongager.

Norhede. Kat *Norderhaide*; Opt 1935 da. [*æ ˈnɔɹˑˈheːˌ*]. — Ifl. Kat er det et hedeareal lige nord for Kongager. Udtaleformen er ikke lokaliseret, men hører formodentlig herhen, selv om Opt 1935 har taget dette stykke hede med ind

under Kongagermark, se ovfr. Om adj. [*nɔɹ*] „nørre" se Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Normark. Kat *Norderfeld*; Ejerslev *Nor·mark*; Opt 1935 da. [*æ nɔɹ·maɹg*]. — To lokaliteter. Af adj. jy. [*nɔɹ*] „nørre" om dette se Noreng i Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Osterfenne. Kat *Osterfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Oster Grossen Acker. KI 1782 *auf den oster grosen Aeckern.*

Pebersmarkervej. Opt 1935 da. [*æ 'pefəsmaɹgəˌvæj*]. — Vejen ud til Ny-Pebersmark, om dette se under bebyggelsesn. Pebersmark, Ny- ovfr.

Predigers Block. Dok 1797 *bis an des Predigers Block.* — Af subst. ty. *Prediger* „præst"; om *blok* se bd. X. Er ifl. Dok 1797 en del af Kirkevang Blokke, se ovfr. under Kirkevang.

Præsteland. Dok 1797 *westen Pastorath Ackern*; Opt 1935 da. [*æ præ·sdlaŋ*]. — Ifl. Opt 1935 er det en del af Kat's Berg, se Bjerg ovfr.

Quellberg. Dok 1797 *Quellberg*; Dok 1800 *Quelberg.* — Subst. hty. *Quell* „kilde".

Rumkule. Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1064 *Süden Ruhmkuhl*; Kok II 325 *Rungkule* (*Rungkuhl*); Kat *Rumkuhl*; Opt 1935 da. [*röm'ˈku:l*]. — Agerjord og eng syd for byen. Af subst. *rum* „plads". Om *kule* se bd. X.

Sandpolde. Kat *Die Sandhügel*; LA *Sandhügel*; Ejerslev *Sandpold*; Opt 1935 da. [*æ 'saŋ·poˀl·*]. — Af subst. *sand*; om *pold* se bd. X.

Schlumpstücke. KI 1782 *die drey sogenanten Schlumpstücke Wischlandes: Spick, Spiol und Birkeroop.*

Schmale Lahn. Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *in das Schmale Lahn.* — Om *lahn* se under *Lan* i Agtrup i Læk s.

Schwarze Höhe. KI 1782 *bey der kleinen schwarzen Höhe*; KI 1782 (efter Spec 1775) *bey der kleinen schwartzen Höhe*; Dok 1797 *bey der schwarzehoch.*

Sleteng. KI 1782 *in Schleteng*; KI 1782 (efter Verm 1774) *in Schleting*; Kok II 357 *Sleteng*; Kat *Sletheng*; Opt 1935 da. [*slæd'æŋ*]. — Eng på grænsen til Karlum. Snarest af adj. *slet* „jævn"; muligvis dog af subst. *slæt* „høhøst".

Snabe. SchuldprotKarrhd 1710 *in der Schnabe*; SchuldprotKarrhd 1711 *ein Stück Wisch die Schnapf genant*; KI 1782 *in Schnabe*; Dok 1800, Kok II 362 *Snabe*; Kat *Schnabe*; Ejerslev *Sna:f*; Opt 1935 da. [*ˈsna:f*]. — Eng. Om *snabe* se bd. X.

Snabeholm. Dok 1797 *Schnabeholm.* — Om *snabe* og *holm* se bd. X.

Spikke. KI 1782 *in Spick*; Dok 1797 *Spick*; Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *Westen Spick*; Kok II 368 *Speg*; Kat *Spiok*; Ejerslev *Spæk*; Opt 1935 da. [*sbe.g*]. — Engareal der støder op til Spæk i Karlum s. Formen Spiok i Kat må være fejl for Spick. Navnets etymologi er lidt problematisk. Det synes at høre sammen med subst. spæk, der er lånt fra mnty. speck; men i så fald må vokalen være påvirket af verbet nty. spicken „einen Braten mit Speck durchziehen".

Spikke-Grønne. Dok 1797 *Spick Grün*; Kat *Spiokgrün*; Opt 1935 nty. [*sbeg'ˈgrö:n*]. — Støder op til Spikke ovfr. Sidste led er subst. jy. *grønne* „jord som ligger ud til græs; mest fugtigt stedsevarende græsland" (Feilb.).

Spjold. KI 1782 *in Spiol*; Dok 1800 *in Spiold*; Kok II 369 *Spjold*; Kat *Spiold*; Ejerslev *Spjold*; Opt 1935 da. [*æ sbjo·l*]. — Eng syd for byen. Om *spjold* se bd. X.

Startue. Kat *Startu*; Ejerslev *'Sta·tu*; Opt 1935 da. [*sda·tu*]. — Første led er plantenavnet *star* „carex"; efterleddet er subst. *tue*, oldn. þúfa.

Startue Mose. Dok 1795 *Startur Mohr.*

Startuestrøm. Kat *Statuaue*; Opt 1935 da. [*æ 'sda·tuˌsdröm*]. — Vandløb der løber gennem Startue, se ovfr.

Startuevej. Ejerslev *'Sta·tuvej.*

Süden dem Sande. Dok 1800 SA C VI 6 nr. 1064 *Süden dem Sande.*

Süderfenne. Kat *Süderfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Sønderager. Kat *Süderacker, Süderackerfenne*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə 'axə*]. — Agerjord syd for Kongager.

Sønder Bejlstrøm. Opt 1935 da. [*æ 'syŋə 'bæj·lˌsdröm*]. — Danner sydgrænsen for Bejle se ovfr. Kaldes i Kat Landgraben.

Taghoved. Dok 1797 *Dackhöft*; Kat *Dackhöfft*; Ejerslev *Tachaw*; Opt 1935 da. [*ta·xåw*]. — Eng. Af plantenavnet *tag* „phragmites". Om *hoved* se bd. X.

Toft. KI 1782 *auf den Toftäckern*; Dok 1797 *auf der Toft*; Kat *Auf den Toften*; Ejerslev *Tofter*; Opt 1935 da. [*æ tɔw.d*]. — Flere arealer ved byen. Om *toft* se bd. X.

Tosnabe. Dok 1797 *in zwoschnabe Lann*; Dok 1801 SA C VI 6 nr. 1064 *in Zwoschnabe Lann*; Kat *Thorschnabe*; Opt 1935 da. [*to'ˈsna:f*]. — Første led er muligvis det samme som Toshavreeng i Sdr.-Løgum s., der er af uvis etymologi. Det kan måske også være et subst. svarende til no. to „græsplet", om dette se NG Indl. p. 61, og Herbert Gustavson OUÅ III 25. Jfr. *Tosig* SS VII 194 og *Tohede* DS V 60. Om *snabe* se bd. X.

Tykke. Dok 1800 *in Dicke*; Kat *Dicke*; Ejerslev *Tyk*; Opt 1935 da. [*æ ˈty.g*]. — Engstrækning på grænsen til Boversted. Om *tykke* se bd. X.

Tykke-Bro. Opt 1935 da. [*'tygˌbro·*]. — Bro.

Vestermose. Dok 1712 *wester Mohr*; DingswKarrhd 1754 *auf der Wester Moos*; KI 1782 *auf der wester Mohr*; Dok² 1796 *Wester Mohr*; Kat *Westermoor, Bei Westermoor*; Ejerslev *Vester Mo·s*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌˈmo:s*]. — Hede på grænsen til Vestre.

Virkeng. Dok 1712 *das Wirck Mohr, Wrick Mohr*; Kat *Wirkeng*; Opt 1935 da. [*veɹg'æŋ*]. — Eng på grænsen til Bramsted. Om første led se bd. X under *virke.*

Zwischen die Blocke. Dok 1797 *zwischen die Blocke.* — Om *blok* se bd. X.

Østerager. Dok 1797 *Osteracker*; Dok 1800 *Osteracker, Osteracker Blöcke*; Kat *Osteracker norden vom Wege, Osteracker süden vom Wege*; Ejerslev *Østerager*; Opt 1935 da. [*østdə'axə*]. — Agerjord øst for byen.

Østermose. Ejerslev *Øster Mo·s.* — Kaldes i Kat Lethmoor se ovfr. under Letmose.

Åvad. KI 1782 (efter Verm 1774) *Awei*; Kat *Awatt*; Opt 1935 da. [*å·vaj*]. — Agerjord syd for en del vadesteder over Gammelå.

Rens

Ackerwang. Kat *Wester Acker Wong, Oster Acker Wong.*

Degnsholm. Kat *Densholm*; Opt 1935 da. [*de·nshɔlm*]. — Første led er subst. *degn*, der i dial. udtales [*de·n*] (Feilb.). Om *holm* se bd. X.

Flyde. Kat *Flüh*; Opt 1935 da. [*æ fly:*]. — Om *flyde* se bd. X.

Fælled. Kat *Wester Fehlet, Fehlet, Süder Fehlet, Oster Fehlet, Fehlet Heide.* — Om *fælled* se bd. X.

Grosse Lücke. Kat *Wester Grosse Luecke, Oster Grosse Luecke.* — Eng langs Skelbæk.

Hede. Kat *Heide*; Opt 1935 da. [*æ he:*].

Hedeholm. Kat *Wester Heideholm, Heideholm, Oster Heideholm*; Opt 1935 da. [*he·hɔlm*]. — Om *holm* se bd. X.

Lan. Opt 1935 da. [*æ lan*]. — Om subst. *lan*, se Lan i Agtrup, Læk s. Er ifl. Opt 1935 en del af Fælled.

Osterfenne. Kat *Osterfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Pertoft. Kat *Peterstoft*; Opt 1935 da. [*pe'tɔwd*]. — Af mandsnavnet *Per*; om *toft* se bd. X.

Strøm. Opt 1935 da. [*æ sdrö·m*]. — Vandløb.

Svinehale. Kat *Schwienschwanz*; Opt 1935 da. [*æ 'svin·ˌha:l*]. — Langt smalt stykke eng langs Skelbæk.

Süderfenne. Kat *Süderfenne.* — I Opt 1935 dækker udtalen [*æ he:*] også over dette stykke. Om *fenne* se bd. X.

Tokarlesslæt. Opt 1935 da. ['*to·ka·ls,slæ·d*]. — Engstykke. Sidste led er subst. jy. *slæt* „græsslåning".

Østermark. Opt 1935 da. [*æ 'jøsdəˌmaɹg*].

Vestre

Alte Blöcke. Inv. 1790 *auf alten Blöcke*; U 1794 *den alten Blöcken, bis Ohlde Blöcke.* — Om *blok* se bd. X.

Alte Maj. Dorfsb 1756 *die Alte May.* — Om *maj* se bd. X.

Alte Schiften. Regn 1797 *osten die alte Mohrschiften an der Ladelunder Scheide*; U 1827 *Süden der alten Mohrschiften*; Kat *Alte Schiften.* — Hede med tørvegrave.

Arnsholm. SchuldprotKarrhd 1736 *in Ahrensholm.* — Første led er formodentlig det samme mandsn. som indgår i Arnshörn. Om *holm* se bd. X.

Arnshörn. SchuldprotKarrhd 1711 *eines Stück wisches benandtl: Arnshörn.* — Første led er vel mandsn. *Arnd* (DgP I under Arnald). Efterleddet er subst. nty. *Hörn* „hjørne".

Bejersbro. Design 1735 *an Beyersbrücke, Von der Brücke bey Beyers*; Dok 1805 SA C VI 1 nr. 447 *Jmstandesetzung der Beyers Brücke*; Dorfsb 1820 *bey Beyes Brücke, bey Beyers Brücke*; Regnsk 1837 *zu Beiers Brück.* — Bro over Gammelå på vejen mod Bejerskro i Burkal s., Slogs h., se DS V 612. Forleddet er slægtsnavnet *Bejer.*

Bejersvej. Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *nach Beyers Weg*; Wegesache 1773 *auf Beiersdamm*; Inv 1790 *zum Wege nach Beyers*; U 1794 *an Bayesweg*; Regn 1797 *westen Beyerweg, den Weg nach Beyers, osten Beyersweg*; Dok 1799 *Osten Beyers-Weg*; Eb 1801 *an den Weg nach Beyers*; Regnsk 1809 *Beyersdam*; U 1810 *an Beyersdamm, westlich dem Beyers Wege*; Eb 1811 *Osten Beyerswege*; K 1811 *Westen dem Beyers-Wege*; Dorfsb 1820 *Die beyde Brohäupter auf Beyers Damm*; Dorfsb 1837 *bis Beiersweg*; Dok 1854 SA C VI 5 nr. 983 *de paa den saakaldte Beyers Damm beliggende Broer*; Kat *Westen dem Beyerswege, Beyersdamm*; Ejerslev *Bejersvej*; Opt 1935 da. ['*bæjəsˌvæj*]. — Vej samt et hedeareal langs med denne. Første led er slægtsnavnet *Bejer*, se under Bejersbro ovfr. Om *dam* i betydn. „ophøjet vej" se bd. X.

Berbæk. ARTondern 1610 *Behrbeeke* (*el. -becke*); ARTondern 1612 *Berbeke*; K 1778 *Beerbeck Sand*; Inv 1790 *an den Beer-Beck Sande*; Dok 1796 *an dem Berbeck Sande*; U 1810, K 1811 *Beerbeck.* — En lille bæk og tilstødende arealer syd for Berbekshof; om dette se under bebyggelsesn.

Bjergager. Dok o. 1790 *Bergacker*; Regn 1797 *oster Bergacker*; Eb 1801 *Oster Bergacker, Wester Bergacker*; Eb 1811 *Osten Bergackern*; Dorfsb 1862 *Bergacker weg*; Kat *Bergacker, Süder Bergacker*; Ejerslev *Lille Bjeragervej, Nørre Bjer·ager, Sønder Bjer·ager*; Opt 1935 da. [*bjeraxə*]. — Agerland syd for byen.

Bjernislan. Dorfsb 1770 *Bierneshau*; Dok 1811 SA C VI 1 nr. 289 *Birnisslann*; Inv 1790 *Berrendts Land*; U 1794 *Das Heide Land . . . Osten an Berens Thu stosend Berens Land genandt*; Dok 1799 *in Bierneslann*; U 1810 *Biernislann*; K 1811, Kat *Birnislann.* — Om sidste led se under *Lan* i Agtrup i Læk s. Forleddet er muligvis mandsn. *Biarni* (DgP I).

Bjernistue. K 1778 *Kleine Bierves Thu*; Dok 1795 SA C VI 1 nr. 289 *kleine Biernes Thu*; Dorfsb 1782 *an Biernes Thue*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *in Biernes Thuud*; Inv 1790 *an Berrens Thu*; U 1794 *Bernes Thuu, das Kleine Bernes Thu, Norden Bernes Thu, an Berens Thu*; Dok[3] 1795 *klein Biernes Thu*; Eb 1801 *Wester Bernesthu, an Bernesthu*; U 1810 *bis Biernsthu Wiese, von Biernisthu*; Eb 1811 *Biernisthu neue Mohrschiften*; K 1811 *Birnisthu-Wiese*; U 1851 *in Bennesthur, Biennersthur*; Kat *Birnisthu Wiesen, Birnisthu - Moor*; Ejerslev *Bjenes'tu·*; Opt 1935 da. [*bjiɹ·nis'tu:ə*]. — Eng der støder op til Bjernislan. Om *tue* se bd. X. Udtalen er påvirket af skriveformen i Kat.

Bjernistuestrøm. Ejerslev *Bjenes'tu·strøm*; Opt 1935 da. [*bjiɹnis'tu:əˌsdröm*]. — Vandløb gennem Bjernislan og Bjernistue.

Bjørnsdig. Reg 1712 *Biörnsdick.* — Om *dig* se bd. X.

Blokke. K 1778 *alle Blöcke*; Dok o. 1790 *kleiner Block*; U 1794 *bis an die Blöcke.* — Ifl. K 1778 agerstykker lidt vest for Bredeblokke ndfr. Om *blok* se bd. X.

Borreweg. Dorfsb 1783 *Borre Weg.* — Vejen mod Flensborg, der på sønderjy. normalt kaldes *Borg.*

Bredeblokke. Dok o. 1790 *Breite Blöcke*; Kat *Bretbook*; Ejerslev *Bre·blok*; Opt 1935 da. [*æ 'bre:'blɔ·g*]. — Agerjord syd for byen. Om *blok* se bd. X.

Bredgrønne. U 1810 *Breegrönn*; K 1811 *Breegrön.* — Sidste led er subst. jy. *grønne* „jord lagt ud til græs" (Feilb.).

Brolan. Dok 1744 *in Brolan*; K 1778 *Brollland*; Dok 1744 SA C VI 1 nr. 289 *in Broland, Nord Brolan*; Dorfsb 1782 *Brolann*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *in Broe-Laan*; Inv 1790 *Brolan*; U 1794 *Brohlan*; Eb 1801 *Brolann*; K 1811 *Brolann Wiese*; U 1844 *Brolann.* — Eng på grænsen til Ladelund. Om sidste led se under *Lan* i Agtrup i Læk s.

Bækpolde. Inv 1790 *Beck*; Dorfsb 1850 *Die Becklage*; Kat *Becklage*; Opt 1935 da. [æ 'bæg‚pɔl·]. — Hedestrimmel langs Berbæk. Om *pold* se bd. X.

Carlsland. U 1794 *bis Carlsland*; Eb 1801 *bis Carls Land.*

Colonistenplatz. K 1778, K 1811, Kat *Colonistenplatz.* — Et areal, hovedsagelig agerjord, på grænsen til Sdr.-Løgum.

Dammark. Dok 1734 *einen kleinen Weg, Genant Der Dammek*; Ejerslev *Dammark.* — Vej mod nord fra byen. Om *dam* se bd. X.

Dorfs Lücke. Dorfsb 1756 *zu die Dorffs Lücke.* — Om sidste led se under *lykke* i bd. X.

Dyreeng. SchuldprotKarrhd 1709 *in der debitoris Düer Eng*; SchuldprotKarrhd 1736 *in dür Eng.*

Dødsig. Dok 1799 *in Dosig*; U 1810, K 1811 *Döesieg*; U 1838 *in Döesieg*; Kat *Doesieg.* — Forleddet er rimeligvis adj. *død* anvendt om ufrugtbar jord. Om *sig* se bd. X.

Elhovedvej. Eb 1801 *bis Ellhöfter Pforte*; Kat *Ellhöfter-Weg*; Ejerslev *Elhøjvej.* — Vej fra Vestre til *Elhoved.* Om *forte* se bd. X.

Enge Brücke. Dorfsb 1820 *bey der Enge Brücke.* — Ligger ved Bejersvej.

Engevang. Dorfsb 1756 *Bey Engewang*; K 1778 *Engewang*; Inv 1790, Bon 1796 *auf Engewang*; Kat *Norder Engewang, Süder Engewang*; Ejerslev *Nørre Engevang, Sønder Engevang*; Opt 1935 da. [æŋəvɔŋ]. — Agerjord på grænsen til Karlum. Om *vang* se bd. X.

Engevangvej. Ejerslev *Engevangvej.*

Favrvang. DingswKarrhd 1754 *Oster Fauerwang*; Dorfsb 1756 *Bey wester fauerwang*; Dorfsb 1765 *bey fourwang*; K 1778 *Fauerwang*; Dok o. 1790 *Westerfauerwang, Fauerwang*; Inv 1790 *auf Vauer Wang, osten Fauer Wang, Fauerwang*; U 1794 *Osten fauer Wang, zu Vauer Wang, Oster Vauer Wang, Wester Vauer Wang.* — Ifl. K 1778 er det navn på samme lokalitet som i Kat kaldes Bergacker. Første led er adj. *fager* „smuk"; om *vang* se bd. X.

Fold. Dorfsb 1770 *Die Groß fol*; Dorfsb 1771 *der Kleine Fol*; Dorfsb 1773 *die Kleine foil*; Dorfsb 1774 *die Große foil*; Bon 1796 *Fohlen*; U 1810 *das allte Pfohl*; U 1844 *Nordwest Foldacker.* — Om *fold* se bd. X. Jfr. under Nachtkoppel ndfr.

Fulvad. U 1810, K 1811 *Fuhlway.* — Første led er adj. *ful* „rådden" (ODS). Om *vad* se bd. X.

Fælled. U 1810 *der Fälletz*; Ejerslev *Fæ.led, Fæ·led*; Opt 1935 da. [æ *fæ·lə*]. — To hedearealer. Om *fælled* se bd. X.

Fælledland. Kat *Feeleland.* — Hede. Om *fælled* se bd. X.

Fårlan. Inv 1790 *Schaffeland*; U 1794 *Schafe Land*; Dok 1799 *in dem Schafflann*; U 1810, K 1811, U 1827 *Faarlann.* — Første led er subst. *får*; om *lan* se under Lan i Agtrup, Læk s.

Gammel Tønderinger Vej. Ejerslev *Gammel Tønderinger Vej — ældgamle Hjulspor gennem Lyngen. Det er den gamle Vej fra Øst til Vest fra før „Herrevejen" blev anlagt.*

Gammelå. Kat *Alte Aue*; Opt 1935 da. [*gaməl'å·*]. — Danner grænsen mod Danmark.

Godmorgen og Godaften. K 1778 *guten Abend, guten Morgen*; U 1810 *Osten dem Wege nach Beyers, guten Morgen und Abend Mohr genannt*; Eb 1811 *Gutenmorgen & Abend*; K 1811 *Guten Morgen und Abend*; Ejerslev *Godmorgen, Godaften*; Opt 1935 da. [*go'mɔɹ·n ɔ go'jaw.dən*]. — Mosehul i Westeracker, „dæ vɔ 'to. 'byŋə fʀa 'væ·sdʀə — dæŋ 'jæn·kɔm 'gjæɹ·n 'tilə fʀa· 'by. ɔ dæŋ 'an kɔm 'siˌ· fʀa· 'maig — sɔ kɔm di 'my.e 'te ənˌa·n ve dæŋ jæ 'mo·s ɔ sɔ soj dæŋ 'jæn·go'mɔi·n ɔ dæŋ 'an soj go'jaw.dən — dæ· sdamə 'di 'naw·n 'hi ˌfʀa. (Opt 1935).

Grabacker. Dok o. 1790 *Kleingraben acker*; Inv 1790 *Kleine grafe Acker*; U 1794 *Klein Grab Acker, Grab Acker.* — I U 1794 er forleddet opfattet som subst. *grav* (se bd. X), men det opr. forled er efter de ældre kilder at dømme præt. part. af verbet *grave* i betydn. „afvande ved hjælp af grøfter".

Grünhofer Weg. Dematreg 1696 *grön Haverweg, Oster Grön Haver weg*; Tax 1697 *an gröen Haverweg*; Reg 1712 *bis an Grüenhoeffer weg.* — Første led synes at være et gårdnavn.

Gänse Lücke. Vide 1723 *in der Gänße Lücke*; Dorfsb 1756 *die Gänße Lücke*; Inv 1790 *die Gänße Lykke.* — Formodentlig oversættelse af et da. Gåseløkke „indhegning til gæs".

Ham. U 1810 *der Hamm.* — Om *ham* se bd. X.

Havreland. K 1778 *Haberland*; Dok 1784 SA C VI 1 nr. 289 *das sogenannten Haferland*; Dok o. 1790 *Haberland*; U 1794 *Haber Land*; Eb 1801 *Haberland*; Dorfsb 1862, Kat *Haferland*; Ejerslev *Haverland*; Opt 1935 da. [*hawəlaŋ*]. — Agerjord syd for byen. Af plantenavnet *havre.*

Havrelandsvej. Dorfsb 1863 *Haferlandweg*; Ejerslev *Hoverlandsvej.* — Langs med Havreland.

Heidberge. Kat *Haidberge.*

Hiller. U 1810 *Die Hiller*; K 1811 *Hiller.* — Etymologien er uvis.

Himmerigmark. Ejerslev *Himmerigmark.* — Agerjord med eng nord for Berbekshof. Kaldes i Kat Kleine Fennen og Langschnapacker. Gårdnavnet *Himmerig.*

Himmerigvej. Ejerslev *Himmerigvej.* — Vejen til Berbekshof, der også kaldes Himmerig.

Hinter dem Hause. Kat *Hinter dem Hause.*

Hohen Weg. U 1794 *bis zu den Hohen Weg.*

Hohlan. Inv 1790 *Hohlan.* — Om *lan* se under *Lan* i Agtrup, Læk s.

Hundesti. K 1778 *Hund Steg Sand*; Inv 1790 *an Hundstig Sand*; U 1794 *an Hundsteg Sande*; Eb 1811 *Huusstie Sand*; Eb 1837 (efter Skøde 1719) *bey dem sogenannten Hundsteig.* — Ligger ifl. K 1778 i heden nord for Vestre.

Hvidmose. K 1778 *Das Wick-Moor*; Inv 1790 *an Wieht Mohr*; Dok o. 1790 *Auf Weiß-Mohr*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *auf weiß-Mohr*; U 1794 *an Wit-Mohr*; U 1810 *Längs der Wiemooss*; Dok 1811 SA C VI 1 nr. 289, Eb 1811 *Am Wiemooss*; K 1811 *Wiemoos*; Eb 1837 (efter Skøde 1797) *im*

Wittmoor; Eb 1837, Kat *Wiemoor*; Ejerslev *Vi·mo·s*; Opt 1935 da. [*vi'mo:s*]. — Af adj. *hvid* eller plantenavnet *vidje*.

Hyrdeager. Dorfsb 1756 *Vor die Harder acker*; Dorfsb 1760 *Die Harder Acker*; Dorfsb 1783 *Hirten Acker auf Recktarm*; Inv 1790 *der Hirten Acker in der May*; U 1794 *bis die Hirten Acker*.

Hyrdeeng. Inv 1790 *der Hirten Wiesen oder Tüschar Mohr genannt*.

Hærvej. Dorfsb 1858 *über den Herr weg*; Ejerslev *Herrevej*. — *Gl. Landevej, fortsætter sig fra Bramsted ud over Marken syd om Veesby til Medelby*. — Jfr. Hærvej under Bramsted.

Jaleng. K 1778 *Iarlwiese*; Dorfsb 1782 *Jaleng*; Inv 1790 *Jaal Eng*; U 1794, Eb 1801 *Iall Eng*; Eb 1811 *Jalleng*; Kat *Ialg, Ialgeng*; Ejerslev *Jal'eng*; Opt 1935 da. [*jal'æŋ*]. — Forleddet er uvist, fordi dets forlyd både kan være Hj- og J-. En mulighed er subst. *jarl*, jfr. Jarlsbjærg i Egen s. på Als, DS VII 329, men denne tolkning er mindre tilfredsstillende, bl. a. fordi det ikke står i gen. Snarere er forleddet et plantenavn, som Lange, Ordbog over Plantenavne I 24 opfører i formen *Hjaller* fra Sønderjylland anvendt om lægeplanten kalmus (acorus calamus).

Jaleng Bro. Dorfsb 1820 *Bey Jaleng Brücke*.

Jaleng Vej. Dorfsb 1834 *Jallengweg*; Ejerslev *Jal'engvej*; Opt 1935 da. [*jal'æŋ·ˌvæj*]. — Langs med Jaleng ovfr.

Jernmalm. U 1810 *Vor Iernmolm*; Eb 1811 *Iernmolm*; K 1811 *Iern Malm*. — Ifl. K 1811 et lille kileformet areal med gruber. Navnet sigter til udvinding af myremalm.

Kirkenseng. Dematreg 1696 *Karcken wisch*; SchuldprotKarrhd 1736 *in der Kirchen Wisch*; Dorfsb 1782 *Kirchens Wisch*; U 1794 *bis an Kirch Wiese*; Eb 1801 *Kirchenstueft oder Kirchens Enge*; Kat *Kirkenseng*; Ejerslev *Kirkens'eng*; Opt 1935 da. [*kiɯgəns'æŋ*].

Klausholm. SchuldprotKarrhd 1736 *in Clausholm*; Dorfsb 1782 *Klausholm*; U 1794 *Claus Hollm*; U 1810, Kat *Clausholm*; Ejerslev *Klausholm*; Opt 1935 da. [*klåwshɔlm*]. — Første led er mandsn. *Klaus*. Om *holm* se bd. X.

Klausholmvej. Kat *Clausholmer Weg*; Ejerslev *Klausholmvej*; Opt 1935 da. ['*klåwshɔlmˌvæj*]. — Fører til Klausholm ovfr.

Kleine Fennen. Kat *Kleine Fennen*. — Om *fenne* se bd. X.

Knibwang. Dok 1796 *nördlich Knibwang*. — Første led er subst. *knibe* om „et snævert, trangt sted", jfr. Knibhjørne i Randerup s. (DS V 368). Om *vang* se bd. X.

Kogang. Vide 1723 *Die Ackern und der Kuh Gang, soll des Früh Jahrs, Befriediget werden, und Niemandt Einiges Vieh darauff zu schlagen, Bemächtiget sein, Ehe und Bevor die sämbtliche Kühe darauff, Geschlagen werden*. — Af det da. subst. *kogang* „græsgang for køer".

Kätnermoor. U 1794 *bis das Käthner Mohr*. — Af subst. ty. *Kätner* „mindre landbesidder".

Kådnerlykker. Dok 1799 *an dem Köthnerlande*; Eb 1801 *an dem Kathner Lande*; Eb 1811 *Norden der Käthnerland Abfindung*; K 1811 *Käthner Land-Abfindung*; Kat *Käthnerland*; Ejerslev *Kårnelyk(ke)*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌlygə* el. *æ 'kɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Af subst. jy. *kådner* „mindre landbruger". Om *lykke* se bd. X.

Kådnervej. Dorfsb 1862, Kat *Käthnerweg*; Ejerslev *Kårnevej*; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌvæj*]. — Ved Kådnerlykker.

Langacker. Dorfsb 1756 *Die Lange Acker*; Inv 1790 *Langacker*; U 1794 *Lang Acker*.

Langskifter. Ejerslev *Långskøvter*. — Ifl. Ejerslev et hedeareal, der er en del af Kat's Malsig. Om *skifte* se bd. X.

Langsnap. K 1778 *Langschnapland, lang Schnap*; Dok 1796 SA C VI 1 nr. 289 *Langschnap, Langschnappland*; Dorfsb 1783 *bey Langschnab*; Inv 1790 *Langschnap Land*; Dok 1796 *Die Grenzen zwischen Langschnappland und Langschnapp, westen Langschnap, von Langschnapland*; U 1810 *Langschnap*; K 1811 *Lang Schnap*; Kat *Langschnap, Langschnapacker*; Ejerslev *Långsnap'hy·*. — Om subst. *snap* se bd. X.

Lehmkuhlen. Dorfsb 1833 *Lehm Kuhlen*; Kat *Lehmkuhlen*. — Lille areal i udkanten af byen.

Lersig. Dorfsb 1773 *Bey der Letzig Wisch*; Dorfsb 1834 *Beym Lesig*; Dorfsb 1836 *beym Leßieg*; Dorfsb 1850 *Lehmsieg Platz*. — Første led er muligvis en kontraheret form af subst. *ler*, der i den yngste form er oversat til hty. Ordet *sig* er øjensynlig her anvendt om et gravet vandhul. Jfr. bd. X under *sig*.

Lillestrøm. Ejerslev *Lillestrøm*. — Vandløb gennem Kat's Osterfennen.

Lurmose. Inv 1790 *Lurre Mohrs*. — Sikkert samme navn som *Lurmose* i Ladelund, se ovfr.

Lydersholmvej. Kat *Lüdersholmer Weg*. — Vejen fører til Lydersholm i Burkal s., Slogs h. DS V 615.

Lykke. Dorfsb 1756 *neben die Süder Lücke, in Die Norder Lücke*; Dorfsb 1783 *in der lücke*; Dok o. 1790 *in Süderlücke, Jn Norderlücke*; Inv 1790 *die Süder Lykke, an den wester Lyck, in wester Lick*; U 1794 *an den Lück, Wester Lücke*; Dok 1796 *in Norderlucke*; Dok 1797 *in Norderlücke*; Eb 1801 *Süder Lücke, Norder Lücke*; Kat *Norderlück, Süderlücke*. — Agerjord på grænsen til Ladelund. Om *lykke* se bd. X.

Maj. Vide 1723 *durch den May*; Dorfsb 1765 *in die May*; K 1778 *Nord May*; Dorfsb 1783 *in der May*; Inv 1790 *Nor May, in der May*; Regn 1797 *im May, wegen Nordmay*; Eb 1811 *norden der Maygründe*; K 1811 *Toft und May Gründe des Dorfes Westre*; Dok[1] 1878 *norden dem May*; Kat *Die Mai*; Ejerslev *Ma·j*; Opt 1935 da. [*æ ma:j*]. — Om *maj* se bd. X. Udtaleformen er enten plur. af dette ord eller den svagtbøjede sideform *made*.

Majager. K 1778 *May Acker*; Dorfsb 1782 *die May Acker*; Inv 1790, U 1794 *an den May Ackern*; Regn 1797 *norden die Mayackern*; Dok 1796 *im Mai-Acker*; Eb 1801 *Mayackern*. — Om *maj* se bd. X.

Majvej. Dorfsb 1833, Dorfsb 1864 *Mayweg*; Ejerslev *Ma·jvej*. — Ifl. Ejerslev går vejen langs med Maj. Om udtalen med langt a se under Maj ovfr.

Malsig. Dok 1712 *Malcksieck*; Dorfsb 1767 *Nord Mahlzig*; K 1778 *Mall Sieckland*; Dorfsb 1779 *Nord Malzig*; Dorfsb 1783 *Marren Christians Krüger Mohrs Mahlsick*; Dok o. 1790 *Auf Südermahlsiegmohr*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *auf Süder Mall-Sieg*; Inv 1790 *auf Süder Maalsig, Maalsick Land*; Dok 1800 *von Sudermahlsick*; U 1810 *Mallsieg, Süder-*

mallsieg; Eb 1811 *in Südermallsieg, Mallsiegeslann*; K 1811 *Mallsieslann, Süder Mallsieg, Norder Mallsieg*; U 1844 *Malsieg*; Kat *Mallsieg, Norder Mallsieg, Mallsiegeslann*; Opt 1935 da. [*mɔl'si·x, æ møl·six*]. — Hedeareal med eng og mose. Forleddet er rimeligvis et subst. glda. **mal* „sten, grus" svarende til oldn. mǫl, f. „Samling, Dynge, Vold, bestaaende af Smaadele" (Fritzner); dette ord er forudsat i et par nordslesvigske marknavne; nemlig Malsland (DS V 45), Malleng Made (DS IV 643) og Mallemseng (DS IV 729). Formen Malcksieck i den ældste kilde beror på en etymologisering, hvorefter forleddet sammenstilles med verbet malke, der i sønderjy. udtales med o. Den anden udtaleform beror på en omtolkning til subst. *mølle*. Om *sig* se bd. X.

Marens Kålgård. Opt 1935 da. ['*maɹ·ns 'kal·go*]. — „Før var det saadan, at hvis man havde en Skorsten, som det kunne ryge af, var man sognefast; saa havde de Lygummer et Par Folk, de gerne ville af med (en Fynbo, *æ fynəmaŋ* kaldtes han, han faldt 64, Konen hed *maɹ·n*), og byggede en Saddehytte til dem i det nordvestl. Hjørne af Kat 40 i Vestre i Ladelund s. Stedet kan ses endnu og kaldes Marens Kalgaard". (Opt 1935). Sidste led er subst. jy. *kålgård* „have".

Mittelsande. K 1778 *Mittelsand*; U 1794 *Norden den Mittel Sande*; Bon 1796 *Norden dem Mittelsande*; Dok 1796 *norden dem Mittelsande*. — Ifl. K 1778 en grav i Kat's Norder Mühlendamm.

Mjøller. Dorfsb 1837 *Ostertheil vom Müller*; Dorfsb 1861 *Oster Müller, der Wester Müller*; Kat *Mylle, Westermüller*; Ejerslev *Vester Mjølle, Øster Mjølle*; Opt 1935 da. [*æ mjølə*]. — Lyng- og sandbakker. Plur. af subst. jy. *mjølle* „sandbanke" (Feilb. under mele).

Mosen. Kat *Mosen*. — Ager- og hedeareal.

Moseskifte. Eb 1837 *Kleine Moorschifte, Die kurzen Moorschiften, Die langen Moorschiften*; Kat *Moseskifte*. — Ved Ladelund Mølle. Om *skifte* se bd. X.

Mühlenblock. Dorfsb 1756 *Die Mühlen Blacke*; K 1778 *Mühlenblock*; Inv 1790 *Mühlenblöcke*; Dok 1796 *für seinen Mühlenblock Wallacker*; Eb 1801 *Mühlen Blöcke*; Eb 1811 *am Mühlenblock*. — Ifl. K 1778 ligger arealet nær ved Ladelund Mølle.

Mühlenschiften. Eb 1837 *Die kürzen Mühlenschiften, Lang Mühlen-Schifte*; Dorfsb 1851 *Die Mühlen Schiften*. — Mose ved Ladelund Mølle. Om efterleddet se under *skift* i bd. X.

Mühlenwang. Eb 1801 *Osten den Mühlenwang*. — Om *vang* se bd. X.

Mølledam. K 1778 *Mühlendam, nord mühlen damm*; Inv 1790 *der Nord Mühlendamm, Süden Mühlendamm*; U 1794 *Nord Mühlendam, Süder Mühlendam*; U 1810 *Südermühlendamm, Nordmühlendamm*; K 1811 *Süder Mühlen Dam, Nordmühlendamm*; U 1844 *Norder Mühlendamm, Süder Mühlendamm*; Kat *Nordermühlendamm, Norder Mühlendamm*; Ejerslev *Nørre Møl·dam*; Opt 1935 da. [*na'møl·dam*]. — Hede og eng nord for byen, altså langt fra Ladelund Mølle. Om *dam* se bd. X.

Møllehøj. Dorfsb 1760 *Bey Süder Möll Hoch*; K 1778 *Mühlnhoch*; Dok o. 1790 *Norder Mühlhöy, Süder Mühlhöy*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *auf Norder Mühl Hoy*; Inv 1790 *auf Mühlhoch, Mühlhof*; Dorfsb 1792 *auf Süder Mühlhoch*. — Ifl. K 1778 lidt nord for Mosen.

Møllesti. Ejerslev *Møl·sti*. — Ifl. Ejerslev er det en sti der fører forbi Møllehøj.

Møllevej. Dorfsb 1756 *die Mühlenweg*; Regn 1797 *Osten den Mühlen Weg*; Eb 1811 *Osten dem Mühlenwege*; Kat *Mühlenweg*; Opt 1935 da. [*æ møl·væj*]. — Vej til Ladelund Mølle.

Nachtkoppel. Bon 1796 *die darin belegenen Urbaaren Nachtkoppeln, oder Fohlen*. — Om sidste led se kobbel i bd. X. Navnet svarer til det da. Natkobbel, sted hvor kreaturerne opholder sig om natten. Jfr. *Fold* ovfr.

Neue Lücke. Vide 1723 *mit der neuen Lücke*; Dingsw-Karrhd 1754 *in der neue Lücke Norden der Dorff*; K 1778 *Süderneu Lücke*; Dorfsb 1782 *an die Norder Neue Lücke*; Inv 1790 *der Süder neuen Lykke, Norder Neue Lykke*; U 1794 *Süder Neue Lücke*. — Om sidste led se under *lykke* i bd. X.

Neuland. Dorfsb 1770 *Westen der Neu-Land*; K 1778 *Neuland, Neulands ackern*; Dok o. 1790 *Westernieland, Osternieland*; Inv 1790 *den Neulands Ackern, Neuland*; U 1794 *Neu Land Acker, Wester Neu Land, Neu Land*; Dok 1796 *auf Neuland*; Eb 1801 *Neulands-Ackern*. — To lokaliteter.

Norderacker. Kat *Norderacker*.

Norderfeld. Dorfsb 1775 *auf der Norder Felde*; Regn 1797 *auf dem Nordern Felde*.

Oldemorsgab. Ejerslev *Oldemorsgaf*. — Et lille vandhul. Første led er subst. jy. *oldemor* „bedstemor" (Feilb.). Om sidste led se bd. X.

Osteracker. Dorfsb 1756 *die oster Acker*; U 1794 *Oster Acker*.

Oster Strasse. Dorfsb 1833 *Oster Strasse*; Dorfsb 1834 *die Oster Strasse*. — Vej.

Osterwange. SchuldprotKarrhd 1708 *in der Osterwange*. — Om *vang* se bd. X.

Per Farvers Mose. Ejerslev *Pe Farrers Mo·s*.

Polthøj. K 1778 *Putthöhe*; Dok o. 1790 *Polthöy*; Inv 1790 *an Polthoch*; U 1794 *an Polt Höhe, Palthoch*; Kat *Polltue*. — Areal med bakke sydvest for byen. Sandsynligvis af subst. jy. *polt*, m. „jordknold" (Feilb. fra Vendsyssel), jfr. ODS Pulte „klump, knold"; se også DS V 58, III 172 Poltestykker, samt Svend Aakjær i DSt 1931 p. 174. Det er dog ikke udelukket, at forleddet er subst. glda. *palt*, m. „pjalt, las", sønderjy. *polt*, d. s., se Feilb. under pjalt. Om *høj* se bd. X.

Raukland. Inv 1790 *ein Stück grün Land Rauckland genannt*; U 1794 *Rauk Land*. — Ifl. U 1794 engjord ved Majager. Forleddet er uvist.

Resvang. Dorfsb 1776 *bey Reßwang*; K 1778 *Reeswang, Norder Reesw:, Reeswang Blöck*; Dok o. 1790 *Nordreeswang*; Inv 1790 *an Reeswang, Reswang, Reswang Block*; U 1794 *an Res Wang*; Eb 1801 *Rees Wangs-Blöcke*; Eb 1837 (efter Skøde 1640) *auf Rießwang Moor*; U 1844 *Reeswang*; Dorfsb 1865 *Norderreeswangweg*; Kat *Norder Reeswang, Süder Reeswang*; Ejerslev *Nørre Risvang, Sønder Risvang*; Opt 1935 da. [*re·svɔŋ*]. — Agerjord umiddelbart nordvest for byen. For-

leddet må sammenstilles med forleddet i en række nordslesvigske højnavne, se under Rejshøj DS V 103, med samme tolkning Reshøj DS VII 189 og flere steder. Desuden er navnene behandlet under Resen i Viborg amt, DS IX 94, hvor det antages, at de nævnte nordslesvigske højnavne har glda. -ē- (og ikke -i-) i forleddet. I begge tilfælde hører forleddet til roden i verbet glda. rīsa „stå op, rejse sig", og forleddet må i begge tilfælde være et nomen agentis med betydningen „hvad der hæver sig"; denne betydn. stemmer overens med nærværende navns beliggenhed. Om *vang* se bd. X.

Rugvang. Dorfsb 1756 *Bey Rogenwang*; Dorfsb 1765 *bey Rocken Wang*; Dorfsb 1777 *Bey Nord Rockenwang*; K 1778 *Rockenwang Moor, Rockenwang*; Dorfsb 1782 *an Mittell Rogkenwang*; Inv 1790 *auf Rockenwang, Roggenwangs Blöck, Norderroggenwang, Mitt Roggenwang, Süder Rockenwang*; U 1794 *am Rocken Wang, Westen Raa Wang, Süder Roggen Wang, Mitt Roggen Wang, Norder Roggen Wang*; Dok 1797 *nach Norden vor Rockenwang-Blöck, vor Nordrockenwang Ackern*; U 1810 *Rövwangs Heide*; Dorfsb 1834 *auf Mitt Roggewang*; Kat *Roggenwang*; Ejerslev *Rowvang*; Opt 1935 da. [*råw·vɔŋ*]. — Af plantenavnet *rug*. Om *vang, blok* og *hede* se bd. X.

Rugvangsmose. Inv 1790 *Rocken Wang Mohr, westen Raa.Wang Mohr*; U 1794 *Rocken Wangs Mohr*; Dok 1797 *in Rockenwang Mohr*; Eb 1811, K 1811 *Rövwangsmooss*; U 1838 *Rövwangsmooß*; Dorfsb 1862 *Rockenwangsmohr*; Kat *Rövwangs-Moor*; Ejerslev *Rowvangs-'mo·s*; Opt 1935 da. [*råw·ns'mo:s*]. — Støder op til Rugvang.

Rugvangsvej. Ejerslev *Rowvangsvej*. — Ifl. Ejerslev går vejen langs med Rugvang.

Ryteng. Dorfsb 1773 *der Rüter Wisch*; Dorfsb 1783 *die sämtlichen Rüteng*. — Første led er muligvis præt. part. af verbet *rydde*, der ifl. Feilb. udtales med -t- i Brarup.

Ræktarm. Dorfsb 1772 *auf Recktarm*; K 1778 *Reckthарm*; Dorfsb 1783 *Hirten Acker auf Recktarm*; Inv 1790 *auf Recktarm*; U 1838 *auf Reckdarm*; Kat *Reckdarm, Rechdarm*; Ejerslev *Rektarm, Rektarm Pold*; Opt 1935 da. [*ræg·taɹm*]. — Lange agre syd for byen. Af verb. *række* og subst. *tarm*, jfr. Ræktarm i nabosognet Burkal, DS V 635.

Rævgrav Moseskifte. Eb 1837 *Räugrau Moorschifte*. — Om *skifte* se bd. X.

Rønskift. SchuldprotKarrhd 1705 *Rönschifft-Wischland up Feldmarck der Westreer*. — Forleddet er trænavnet *røn*. Om *skift* se bd. X.

Sand. Regn 1797 *Süden das 1ste Sand*.

Sandhügel. Inv 1790 *Sand Berge, an den Sandbergen*; Eb 1811 *Sandberge*; Kat *Sandhügel*. — Lille hedeareal.

Schanze. K 1778 *Schanz*; Inv 1790 *die Schantze*; U 1794 *die Leihm Kuhlen und Schantze*; Dok 1796 *zwischen Nord-Mai und der Schanze, Die sogenannte Schanz und Leimkuhlen*. — Umiddelbart nordøst for byen. Af subst. hty. *Schanze* „skanse".

Schutt. U 1794 *Schutt*; Eb 1801 *Schütt, Schutt*; Ejerslev *Sku·t*. — Eng op til Gammelå. Ifl. Ejerslev en del af Klausholm (se ovfr.). De ældre skriveformer tyder på subst. mnty. *schutte* (Sch.-Lüb.), der svarer til det danske subst. *skytte* „stigbord ved en sluse" (Feilb.), men formen hos Ejerslev må i så fald bero på en fejlopfattelse af skriveformen.

Sig. Inv 1790 *das Sick*. — *Sig* se bd. X.

?Små Vandsteder. Eb 1811 *Schmawandstedt*.

Sortbjerg. K 1778 *Schwarzbergland, Schwarzberger Mohr*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *auf schwartz-Berg Mohr*; Inv 1790 *daß schwartzbarge Mohr*; U 1794 *das Schwartz berger Mohr*; U 1810 *Schwarzberg, das sogenannte Schwarzberger Mohr*; K 1811 *Schwarzberger Mohr*; Eb 1837 *Schwarzberger Moor, Schwarzbergermohr*; Dorfsb 1862 *schwarz Bärger Mohr*; Kat *Schwarzberger Moor*; Ejerslev *Sortbjerrevej, Sortbjerre*; Opt 1935 da. [*soɹd'bjerə*]. — Mose. Første led er adj. *sort*; om *bjerg* se bd. X.

Sortsig. Ejerslev *Sortsig*; Opt 1935 da. [*æ 'so:ɹd 'si·x*]. — Lille vandhul. Om *sig* se bd. X.

Sortvandssted. Eb 1811 *Sortwandstedt*.

Store Sande. Ejerslev *(Sto. Sand)*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ə 'sa·ŋ*]. — Hede og flyvesand. Subst. *sande* „sandstrækning".

Storlan. Inv 1790 *das große Land*; U 1794 *das Grose Land*; Eb 1801 *Grosseland*; U 1810 *ohnweit der Storrlann Sieg, Storrlann*; K 1811, U 1827 *Storrlann*. — Hede. Efterleddet er subst. *lan*, se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Strom. Reg 1811 *Mittel und Osterstrom*; K 1811 *Westerstrom, Osterstrom*. — Ifl. Reg 1811 et græsningsareal.

Stüges Berg Sande. Dorfsb 1770 *Süden Stüges Bergen Sand*; Inv 1790 *an Stiges-Berg Sande*; U 1794 *an Stüges Berg Sande*. — Første led er måske mandsn. *Stygge* (DgP I). Om *sand* se bd. X.

Svends Mose. Eb 1837 (efter Skøde 1678) *auf Schwens Moor*.

Südermoor. Dok 1712 *ein Mohr Süden der Feldscheide genand*; U 1838 *Süder Heide*; Schröder II 429 *das Südermoor, Moor*.

Tarrlan. Kat *Taarlann*. — Første led er muligvis subst. *tadder* „boghvede". Om sidste led se Lan under Agtrup, Læk s.

Tjøge. Dorfsb 1783 *bey der Tiök*; Inv 1790 *Ein stück grünes Land Tiöch genant*; U 1794 *ein Stück grünes Land Tich genandt*; Dok 1799 *in der Tick*; Dok 1811 SA C VI 1 nr. 289 *in Tiög-Schift, in Tiöge-Schift, im Tiög*; K 1811, U 1827, U 1838 *Tiög*; Kat *Tiögs-Moor, Tiög*; Ejerslev *Tjy·g*; Opt 1935 da. [*æ tjø:x*]. — Et stort trekantet ager- og engareal nord for byen. Etymologien er uvis. Navnet kan næppe tolkes som dansk; det kan ikke sættes i forbindelse med subst. sv. tjog „antal af ti", da den udlydende kons. -x må gå tilbage til glda. -k- eller måske -gg-, men ikke kan svare til sv. g, glda. gh. Heller ikke oldn. þjó „den tykkeste del af låret" (se under Tydal i Eggebæk s., Ugle h.) kan komme på tale. Derimod kan navnet tolkes som frisisk, se SchmPetOF p. 60 under *tjüg* „Landabteilung, Schlag", Winkler Naamlijst p. 411 Tjüche. Om dette ord og dets udbredelse se Århammer i Philologia Frisica Anno 1966 p. 63f. med note 60 og 61 p. 73f.

Toft. Eb 1801 *Toft*; Dorfsb 1833 *norden die Töffte*; Kat *Tofte, Toft*; Ejerslev *Tofter*; Opt 1935 da. [*æ tɔw.d*]. — To arealer, det ene ved Vestre og det andet ved Berbekshof. Om *toft* se bd. X.

Toftager. K 1778 *Toftackern*; Inv 1790 *die Tofftacker*; U 1794 *Toft Acker*; Regn 1797 *auf Toft Acker*; Kat *Toftacker*; Ejerslev *Toftager*; Opt 1935 da. [*tɔw.daxə*]. — Om *toft* se bd. X.

Torn. Dok o. 1790 *Thornacker*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *auf Thorn Acker*; Inv 1790 *Tornacker*; Kat *Tworn*; Ejerslev *Tworn* (*lukket o*); Opt 1935 da. [*æ twoɔn*]. — Af plantenavnet *torn* „tjørn". Agerland med lidt hede syd for byen.

Traneager. Dorfsb 1764 *auf Tran-Acker*; K 1778 *Frahn Acker, Trahnackern* (*eller -o-*); Dorfsb 1783 *bey Trans-Acker*; Inv 1790 *auf Thranacker, Tranacker*; U 1794 *Tran Acker*; Kat *Tranacker*; Opt 1935 da. [*tra·naxə*]. — Af fuglenavnet *trane*.

Trekant. Kat *Dreikant*.

Tremands. Kat *Dreimannsfennen*; Ejerslev *Tremandsvesterfenne*; Opt 1935 da. [*æ tre·manˢ*]. — Lille stykke eng langs Gammelå. Navnet skyldes sikkert at det tager tre mand 1 dag at slå engen.

Trespring. Dorfsb 1834 *Dreysprüng*; Dorfsb 1862 *der Dreisprünch*; Ejerslev *Tresprøng* (*der sidder en gammel hovedløs Kone og spinder — farlig at passere ved Nat*); Opt 1935 da. [*æ ˈtreˌsbrøŋ*]. — Trekant mellem to veje. *Trespring* kan være en oversættelse af det nty. *Dreesprung* der betyder „vejgaffel" (Mensing). På samme måde forklares gårdnavnet Trespring i Sønder-Hygum s. DS IV 599. Efterleddet er sønderjy. spryng (Feilb. under spring), der forholder sig til spring som styng til sting.

Tysgårde. Dok 1744 *oster Tuschaard, tüschaarde*; Dok 1744 SA C VI 1 nr. 289 *Oster Tüsgaard, Tüsgaarde*; Dorfsb 1768 *für Tüche Mohr*; Dorfsb 1773 *der Tüschmohr*; Dorfsb 1776 *wegen Tusgarde Mohr*; K 1778 *Thügsgarde Schutt, Thügsgard Moor*; (Dok 1790 i) Inv 1790 *in wester Tygs-Gaard, in Oster Tygs-Gaard*; Inv 1790 *oster Tüschgar, wester Tüschgar, der Hirten Wiesen oder Tüschar Mohr genannt*; Regn 1797 *über Tüchsgaard-Mohr*; Eb 1801 *Wester Thüchsgaard, Oster Tüchsgaard*; Eb 1811 *Tüchsgaarde*; U 1851 *in Tiesgaarde*; U 1844 *Tüsgaarde, Heide Moor und Wiesenland*; Kat *Tuesgaard*; Ejerslev *Tyks'gårdevej, Tyks'gårde*; Opt 1935 da. [*tys'gå:ə*]. — Enge ved Gammelå. Første led kan være gen. af mandsn. glda. **Thiūf*, vn. *þiófr*, som indgår i landsbynavnet Tystofte i Tjæreby s., V.-Flakkebjerg h. og Tystoft i Nordslesvig (DS IV 53, VI 467). Om *gård* i betydn. „indhegnet areal" se bd. X.

Underlig. K 1778 *Wunderlich*; Inv 1790 *in Wunderlich*; U 1794 *an dem Ackerfelde Wunderlich, Wunderle*; Eb 1801 *Wunderlee, Wunderle*; Eb 1811 *Norden Wundele*; K 1811 *Wundele*; U 1844 *die Fenne Wunderlig*; Kat *Wunndele*; Opt 1935 da. [*voŋ·lə*]. — Et lille agerareal nord for byen. Navnet er identisk med låneordet sønderjy. *vunderlig* „mærkelig" (Feilb. under underlig), men med den fra mnty. kendte betydn. „vidunderlig", som også findes i ænyda. (Kalkar under Vunderlig). Navnet forekommer også i Burkal s. (DS V 514) men uden topografisk sammenhæng med dette navn.

Wallacker. Dorfsb 1756 *Die Waale Acker, Vor die wall acker*; Dorfsb 1765 *die Walacker*; Dorfsb 1783 *Wallacker, Wollacker*; Inv 1790 *des dorfs Wallen Acker*; Dok 1796 *für seinen Mühlenblock Wallacker, Wallacker.* — Første led er subst. ty. *Wall*, nordfr. *Waal* „vold".

Vanrad. K 1778 *Wanrath*; Dok o. 1790 *Wannrath*; Inv 1790 *süden Wannraht, Wanrey*; U 1794 *Süden Wanrath, Wanray*; Regn 1797 *ein Weg nach Wañrath*; Kat *Norder Wunnrad, Süder-Wunnrad*; Ejerslev *Sønder Vonraj, Nørre Vonraj*; Opt 1935 da. [*vɔn·raj*]. — Agerjord ved byen. Om navnets tolkning se Vanrad i Arrild s. DS V 82, samt Vanrad i Spragebøl, Læk s.

Westeracker. Kat *Westeracker*.

Vesterfenne. Dorfsb 1783 *Westerfenne Weg*; Inv 1790 *Wester Fenne*; U 1844 *die Westerfenne*; Dorfsb 1865 *Westerfenweg*; Kat *Westerfennenweg, Westerfennen*; Ejerslev *Vesterfenvej, Vesterfenne*; Opt 1935 da. [*æ ˈvæsdəˌfæn·*]. — Eng langs Gammelå. Om *fenne* se bd. X.

Vesterkær. Dok 1744 SA C VI 1 nr. 289 *in Wester Kier*; K 1778 *Wester Karr*; Dorfsb 1782 *Westerkier*; Inv 1790 *Wester Kier*; Kat *Westerkehr*; Ejerslev *Vesterkjærvej, Vesterkjær*; Opt 1935 da. [*væsdəˈkje*]. — Eng, der støder op til Gammelå.

Vådtland. K 1778, Inv 1790 *Nattland*; U 1794 *Westen vor Nath Land*; Kat *Wortland*; Ejerslev *Vådtland*; Opt 1935 da. [*vɔdlaŋ*]. — Første led er adj. *våd* i neutr., i de ældste skriveformer oversat til nty. natt. Om *land* se bd. X.

Øglykke. K 1778 *Pferde Koppel*; Dok 1795 SA C VI 1 nr. 289 *die Pferdekoppel*; Dorfsb 1782 *in die Pferde Kopel*; Inv 1790 *in der Pferde Kuppel, westen der Pferde Lykke*; U 1794 *in der Pferde Koppel, Westen der Pferde Lücke*; Dok² 1795 *die Pferdekoppel*; U 1810 *Hestelücke, bis zu der Pferdelücke*; K 1811 *Hestelücke*; Kat *Pferdekoppel*; Ejerslev *Øglyk*(*ke*), *Øglykstrøm*; Opt 1935 da. [*æ ˈø:xˌlygə*]. — Første led er subst. *øg* i betydningen hest. Om *kobbel* og *lykke* se bd. X.

Østerfenne. Dorfsb 1782 *die Oster Vene*; Dorfsb 1788 *in der Oster Wisch*; Inv 1790 *Oster Fenne*; U 1794 *die Oster Fennen*; U 1810 *in der Oster-Fenne*; Eb 1811 *Oster fenne*; Kat *Osterfennen-Weg, Osterfennen*; Ejerslev *Østerfenvej, Østerfen·*; Opt 1935 da. [*æ ˈøsdəˌfænə*]. — Stort engareal langs Gammelå, ifl. U 1794 „eingegrabene Wiese". Om *fenne* se bd. X.

Østermaj. Vide 1723 *der Neue Wang oster May Genandt*; Dorfsb 1756 *der oster May.* — Om *maj* se bd. X.

Østermose. Inv 1790 *in oster Mohr*; Kat *Oster Moor*; Opt 1935 da. [*æ ˈøsdəˌmo:s*]. — Hede på grænsen til Ladelund.

Åbod. U 1794 *Obbott*; Regn 1797 *Obbot*; Eb 1801 *Obbott.* — Eng. Af subst. jy. *åbod* „tilgift; et stykke eng uddeles som åbod til dem, som ej var tilfredse med udskiftningen" (Feilb.).

MEDELBY SOGN

Kilder

Dok 1627, 1631, 1662, 1664, 1694 Hos slagter Sönnichsen, Fries. Str. 29, Flensburg.
Dok 1737, 1741, 1742, 1744, 1745, 1749, 1750, 1753, 1754, 1755, 1757, 1758, 1761, 1762, 1763 Hos lærer Bruno Ketelsen i Medelby.
Dok 1765 Hos slagter Sönnichsen, Fries. Str. 29, Flensburg.
Dok 1766, 1768, 1769, 1770, 1772, 1773 Hos lærer Bruno Ketelsen i Medelby.
Dok 1775 Udskiftningssag. SA C VI 1 nr. 216.
Dok 1776 Udskiftningssag (Kopi). SA C VI 1 nr. 244.
Dok 1793 Se Dok 1737.
Dok 1795 Se Dok 1737.
Dok 1796 Løst Dok ang. udskiftn. hos Nis Peter Hansen, Horsbeck.
Dok[1] 1797 Hos slagter Chr. Sönnichsen, Friesische Straße 29, Flensburg.
Dok[2] 1797 Udskiftningssag. Mod. afskrift ved lærer Brandt, Bramsted. Hos lærer Brandt, Bramsted.
Dok 1819 Dok ang. vandløb. Hos lærer Bruno Ketelsen i Medelby.
Dok 1820 Se Dok 1737.
Eb 1798 Erd-Buch über die Ländereyen welche zu dem Dorfe Holt gehören, und zwar im Kirchspiele Medelbuy, des Amtes Tondern belegen. 1798. Samt udskiftningssager fra samme år indb. i samme bind (m. orig. underskrifter). Hos lærer Bruno Ketelsen, Medelby.
K 1777 Geometrische Grund Risse des streitigen Triangels zwischen Osterbuyer und Walsböller Feld Scheide. SA C XII 1 nr. 54.
K 1778 Grund-Riß von dem Bögelhuser Feld Verfertiget von Peter Petersen anno 1778. SA C VI 1 nr. 216.
K 1798 Charte von der Dorfschaft Holt des Kirchspiels Medelbuy in der Karr-Harde des Amtes Tondern belegen Aufgemessen und vertheilt im Iahr 1798. SA 402 A 4 nr. 409.
K[1] 1798 (Kopi o. 1900) Charte von der Dorfschaft Holt des Kirchspiels Medelbuy in der Karr-Harde des Amtes Tondern belegen. Aufgemessen und vertheilt im Iahr 1720 durch den Koniglichen Landmesser gez. H. Lund. Kopiert nach der Originalkarte von Rob. Kruhl Privat Landmesser. (Kopien er vist fra o. 1900; Årstallet 1720 er galt; formodentlig er kortet samtidigt med Eb 1798. Hos lærer Bruno Ketelsen, Medelby.
Ketelsen B 162,5 En samling „Flurnamen der Gemarkung Medelby" (med tolkninger) i lærer Bruno Ketelsens private Folkemindesamling. (B 162,5 er arkivbetegnelse). Heri afskrift af en Eb fra 1798.
Ketelsen B 162,6 En samling „Flurnamen der Gemarkung Holt" i lærer Bruno Ketelsens private Folkemindesamling (på skolen i Medelby); B 162,6 er arkivbetegnelsen. Formerne stammer fra Eb 1798 og andre ældre kilder, som er udskrevet af udgiverne af Sydsl. Stedn. Her er kun udnyttet enkelte tolkninger o. lign.
KI 1782 Inventarium der Kirchen zu Medelbye. SA C VI 2 nr. 658.
KI 1782 Inventarium der Kirche zu Medelbue. 1782. Copia Copiae 1802. A VI 87 B[11 ff].
Reg 1798 Aufmæsungs und Vertheilungs-Register der Dorfschaft Boxlund im Kirchspiel Medelbye, der Wies-Harde, u: des Amts Flensburg belegen. SA C XII 1 nr. 212.
Riss 1798 Feldrisse, et med Aarstallet 1798. Der er kun udskr. Varianter til K 1798. SA 402 A 4 nr. 410.
U 1795 Auf-Teilungs Register der beden Höfe Hosbeck Kirchspiel Medelbü in Karharde Amts Tondern. Hos Nis Peter Hansen, Horsbeck.
U 1798 Bonitirungs-Instrument über die sämmtlichen Ländereyen der Dorfschaft Boxlund so im Amte Flensburg daselbst in Wiesharde im Kirchspiel Medelbye belegen. SA C XII 1 nr. 212.
U 1804 Forskellige udskiftningssager. SA C VI 6 nr. 1068.
U 1807 Bonitirungs-Instrument über die zu vertheilenden Ländereien des Dorfes Iardelund. Og et par løse akter alle originale. Og: Bonitirungs-Instrument Über die Baustelle Hof Platze und Kohl Höfe und Tofte in Dem Dorf Jardelund. 1807. Orig. SA C VI 6 nr. 1059.
Wenzel Hermann Wenzel und Bruno Ketelsen: Flur, Dorf und Haus im Grenzkirchspiel Medelby, mit einem Beitrag von Broder Grandt und Zeichnungen von Theodor Petersen. 1940.
Vide 1752 Dingswinden & Contracten-Protocoll 1755. SA C VI 6 nr. 1085.

Meddelere

Opt 1935 Optegnelser foretaget 1935 af Anders Bjerrum efter følgende meddelere:
Bøkslund: Johann Thomsen, Jardelundfeld, f. 1866 i Jardelund, boede i Bøxlund 1876–1900.
Bøgelhus: Peter Jessen, L. Jyndevad, f. 1870 i Medelby, kom til L. Jyndevad 1889, tjente i Bøgelhus 1894–96 og har senere ofte arbejdet der om sommeren, og enkefru Anna Müller, Weesbylund, f. i Bøgelhus o. 1865.
Vesby: Friedrich Sporn i Weesby, f. 1870 i Weesby.

Østerby: Martin Hansen, Østerby, f. 1855 i Østerby.
Jardelund: Johann Thomsen, Jardelundfeld, f. 1866 i Jardelund.
Horsbæk: Nis Peter Hansen, Horsbeck, f. 1892 i Horsbeck.
Åbro: Wilhelm Johannsen, Sophienhof, Strichsand, f. 1867 i Achtrup, kom til Åbro 1887, flyttede fra Åbro til Sophienhof 1928.
Holt: Andreas Jacobsen, Holt, f. 1872 i Holt.
Medelby: kommuneforstander Hans Thomsen, Medelby, f. 1868 i Medelby.

BEBYGGELSESNAVNE

Abrofeld, gd. Kat, LA *Abrofeld.* — Landsbynavnet *Åbro.*

Bojeshus. Contractb 1695 *die Wische zu Boyeshuß.* — I Bøkslund. Forleddet er gen. af mandsn. *Boie.*

Bøgelhus, gde. 1238 (Løgumbogen SRD VIII 223) *in Bekel*; 1238 (Løgumbogen SRD VIII 230) *terra iuxta Jotenwath in Bekel*; udat. Gunner bisp i Ribe 1230-45 (Løgumbogen SRD VIII 220) *in Bekel*; 2/5 1257 (Løgumbogen) *in Bekle*; 18/10 1340 (Løgumbogen) *in Bægelhuus*; 27/4 1487 (ActaPont IV 396) *Legel*; ARTondern 1533, ARTondern 1537, Eb 1543 *Begelhus*; RegGottorp 1578 *Bilhues*; RegTondern 1580 *Begelhusz*; RegFlensb 1600-01 *Begell*; KI 1609 *ein stück wisches weitab in Beygell belegen*; ARTondern 1610 *Begelhuß, Belhuß, zu Belhusen*; RegTondern 1611 *Begelhuess, Belhuss*; Steuerreg 1613 *Begelhuß*; ARTondern 1640 *Begelhues*; Mejer 1648 *Begelhuß*; Tax 1697 *Böllhues*; SchuldprotKarrhd 1698 *Begelhues*; SchuldprotKarrhd 1709 *in Büllhueß*; Reg 1712 *Bogelhueß*; Contractb 1732 *zu Büllhueß*; SchuldprotKarrhd 1737 *Böegelhueß*; Contractb 1738 *zu Beilhuuss*; DAtl VII 325 *Begelhuus*; K 1799 *Bølhuusgaarde*; Schröder I 111 *Bögelhuus* (*Bögehuus*); JensenStat p. 462 *Bögelhuus*; Schmidt p. 231 *Bøgelhuus*; Kok II 105 *Bøgelhus* (*Bølhus*); Trap *Bøgethuse*; Kat, LA *Bögelhuus*; Opt 1935 da. (i Medelby s.) [*bøl'hu·s, bol'hu·s*], (i St. Jyndevad, Burkal s.) [*bæl'hugəs*], nty. [*bø·xəl'hu·s*]. — Bekle er muligvis det gamle navn på Skelbækken. E. Lidén tolker i APhS VIII 245 navnet som et opr. Bækk-lō eller Bækk-lā; denne tolkning forkastes med gode grunde af J. Kousgård Sørensen, der sætter navnet i forbindelse med verbet færøsk bekla „træde skævt og klodset" og tilsvarende svenske ord (se Kousgård Sørensen, Da. Sø- og Ånavne I 129); et tilsvarende dansk ord kunne være jy. bøgle „arbejde med besvær" (se Feilb. 2. bøgle, ODS bøvle). I så fald må navnet, som nævnt af K. S. sigte til en bøjning i åløbet.

Bögelhuusfeld, gd. Kat, LA *Bögelhuusfeld*; Opt 1935 da. [*bøl'hu·s 'maɪg*], nty. [*bø·xəl'hu·s 'fèld*].

Bøkslund, lb. Dok 1584 SA C XII 1 nr. 7 *tho Buxlunth*; RegFlensb 1587 *Buxlundt*; RegFlensb 1593 *Bux Lundt, Boxlundt*; ARTondern 1610 *Buxlundt*; GeldReg 1621 *Bux Lundtt*; KornReg 1621 *Buxlundt*; Mejer 1648, Mejer 1650 *Buchslundt*; Danckw 87a *Buchslund*; DAtl VII 325 *Boxlund*; VSK 1805, Schröder I 117, JensenStat p. 462 *Böxlund*; Schmidt p. 231 *Børlund* (*rettet til Bøxlund*); Lyngby *bøgslu·ŋ*; Gst 1858, Kok II 106, Trap *Bøgslund*; Kat *Dorf Böxlund*; LA *Böxlund*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 126, 128 *Böxlund* (*jüt. Böckslun*); Opt 1935 da. [*bøgs'lu·ŋ*], nty. [*bỳgs'lùnd*]. — Navnet kan sammenstilles med det lige så problematiske naturnavn Bøksbjærg i Genner, Øster-Løgum s., DS VI 104, Mejer 1641 Bücksbergeng, Bößbirghaven, Boßberg Lück, Bucksberg-Haven, udt. [*bøgsbjerə*]. I begge navne kan det tænkes, at udtalen er sekundær, jfr. Lyngbys udtaleform *bøgs-*, hvor g i Lyngbys notation må betegne spiranten *q* (eller *x*). Herefter kunne forleddet være gen. af kollektivet bōki „bøgelund" eller måske af det i analogi med dette ord dannede trænavn bōk (for glda. bōk) med sekundær gen. på s.

Damforte, gade. Kat *Teichpforte.* — Ved *Dam* i Jardelund. Om *forte* se bd. X.

Døbbel, gd. Opt 1935 da. [*døfəl*]. — Ved vejen mellem Medelby og Jardelund. Se under marknavnet Døbbel i Medelby.

Friedrichshof, gd. Dok 1763 SA C VI 5 nr. 939 *5te Colonie Friedrichshöfe, von 17 Bau-Plätzen*; Schröder I 281, Schmidt p. 231, Trap *Friedrichshof.* — Koloniststeder beliggende i Medelby sogn samt Skavlund i Nr.-Haksted s., Vis h.

Frihed, gd. Ejerslev *Frihed*; Opt 1935 da. [*æ fri·he*], nty. [*de 'fraɪˌhaɪd*]. — Nord for Jardelund.

Fælled, hse. Ejerslev *Fæ·le*; Opt 1935 da. [*æ ˈfæ·lə*]. — Naturnavnet Fælled i Jardelund.

Gammelholt, gd. Opt 1935 da. [*gaməl'hoɫ·d*], nty. [*gaməl'hùld*]. — Marknavnet Gammelholt i Holt.

Holt, lb. 1377-1518 (DiplFl I 87) *in Holtegorth*; 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Holtte in Kerherde*; RegFlensb c. 1470 *tho holtem*; (her?) 15/7 1482 (Løgumb 1578 SRD VIII 68) *tho Holte*; ARTondern 1533 *Holtt*; ARTondern 1535 *Holtte*; ARTondern 1537 *Holte*; Registrant 1546 (samt. afskr. DiplFl II 383) *tho Holte*; 18/1 1553 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 43 *to Holt*; 30/4 1555 Hansb. ark. XXXIX 29 1. nr. 1118 *van holltte, holtte*; RegTondern 1580 *Hold*; Flensb Rodeboeck 1590 *tho Holtte*; ARTondern 1594 *Holdt*; ARTondern 1610 *Holth*; RegTondern 1611 *Holtz, zu Holtum*; ARTondern 1612 *Holtz*; Eb 1613 *Holtze*; ARTondern 1640 *Holldte*; Mejer 1648, Mejer 1650 *Holt*; Mejer Altnordfr *Holdt*; Danckw 87a *Holt*; Reg 1712 *Holdt, Holt*; DAtl VII 325, VSK 1805 *Holt*; Schröder I 404 *Holt* (*tho Holt*); JensenStat p. 462, Schmidt p. 231, Gst 1858, Kok II 187, Trap *Holt*; Kat *Dorf Holt*; LA *Holt*; NissenWb 2221 *Hult*; Opt 1935 da. [ˈ*hoɫ·d, hoɫd*], nty. [*hùld*]. — To gange optræder en dat. plur.-form på -em, -um, nemlig i amtsregnskaber fra henholdsvis Tønder og Flensborg 1470 og 1611. Denne form er påfaldende, fordi vi i danske stednavne så godt som aldrig møder en vekslen mellem nom. og dat. plur. af sted-

navne på -um, se under Gaarde i Læk s. ovfr. p. 58. Hvis vi antog, at disse navneformer afspejlede en genuin alternativ dansk dialektudtale, måtte den opfattes som dat. plur. („ved skovene"), og den anden form holte følgelig som nom. plur.; kildernes vekslende former Holt og Holte kunne da opfattes som henholdsvis den gamle enstavede pluralisform af en neutral a-stamme og den nyere form på -e. Imidlertid er der større grund til at antage, at holtem, Holtum beror på en fris. udtaleform, der veksler med en dansk udtale Holt(e) på samme måde som Gardum, gardem veksler med Garde, se under Gaarde i Læk s.; herfor taler især endelsen -em (ved siden af -um), der stemmer overens med den fris., men ikke med den danske udtale af endelsen i dat. plur. I så fald kan vi antage, at Holt i lighed med de øvrige landsbynavne i sognet er af dansk oprindelse; men vi må tillige antage, at den voksne mandlige befolkning i sognets sydligste by har været tosproget igennem nogle århundreder, f. eks. i den form, at de havde dansk som primært tilegnet omgangssprog, men desuden havde frisisk som sekundært tilegnet sprog, der kunne bruges i omgang med fremmede. For en sådan antagelse taler, at afstanden mellem Gaarde og Holt kun er 8 km, og at området mellem disse to byer optages af landsbyerne Spragebøl, der vistnok har et dansk navn, og Lütjenhorn, hvis navn muligvis opr. er frisisk. Om *holt* se bd. X.

Holtfeld, hs. Kat, LA *Holtfeld.*

Holthus. VSK 1805 *Holt H.*

Horsbæk, lb. ARTondern 1533 *van Horßbecke*; Eb 1543 *Horsbeke*; RegTondern 1580, ARTondern 1610 *Horßbecke*; RegTondern 1611 *Horssbeke*; Steuerreg 1613 *Horßbeck*; Eb 1613 *Hoersbecke*; ARTondern 1640 *Horßbecke*; Mejer 1648 *Horßbeck, Horsbeck*; Mejer 1650, Mejer 1651, Mejer Altnordfr *Horsbeck*; Danckw 87a *Horßbeck*; Joldelund Kirkeb 1698 *Horsbeck*; Reg 1712 *Horßbeck, Horsbeck*; Schuldprot-Karrhd 1736 *Horßbeck*; DAtl VII 326 *Horsbek*; KI 1782 *Jn Horsbeck*; VSK 1805 *Horsbæk*; Schröder I 408 *Horsbek*; JensenStat p. 462 *Horsbeck*; Schmidt p. 231, Gst 1858, Trap *Horsbæk*; Kat, LA *Horsbek*; Opt 1935 da. [*hɔsbæg*], nty. [*hùɹsbèg*]. — Af subst. *hors* „hest" og *bæk,* se bd. X. Begge ord er fællesgerm., og kun beliggenheden tyder på, at navnet er dansk.

Jardelund, lb. 25/10 DiplFl I 551 *Gherdelund*; dag? 1477 (1552 ÆDA V 506) *Jorlund*; s. dok. (Westphalen IV 3189) *Jortelund*; 1532 Schötebock p. 54 *tho Jarlunt*; ARTondern 1533, 1537, Skat 1543 *Jardelundtt*; udat. (samt. afskr. af Registr. 1546 DiplFl II 383) *ihn Hiardrup marck*; udat. (samt. afskr. af Registr. 1546 DiplFl II 384) *vp Harderup feltmarcke*; udat. (samt. afskr. af Registr. 1546 DiplFl II 384) *Jardelunt*; ButterReg 1560 *Jordelundt*; Flensb. Marien KR[8] 1575 *Jarlundt*; RegGottorp 1578 *Jordelundt*; RegTondern 1580 *Hiardelundt*; DomcapReg 1586-87 *Jordelundt*; ARTondern 1594 *Hiardelundtt, Jardelundt*; ARTondern 1610 *Hiardelundtt, Hiardelunth, Hiarde Lundt*; Reg 1611 *Hiardelundt*; Steuerreg 1613 *Jardelunth*; Eb 1613 *Hjardelundt*; ARTondern 1640 *Jardelundt*; Mejer 1648 *Jarlundt, Iarlundt*; Mejer 1650, Mejer 1651 *Iarlund*; Mejer Altnordfr *Iarplund*; Danckw 87a *Jahrlundt*; Reg 1712 *Jardelund, Iardelund, Jarlund*; DAtl VII 325 *Jarlund*; VSK 1805 *Iarlund*; Schröder I 433, JensenStat p. 462, Schmidt p. 231 *Jardelund*; Gst 1858 *Jarlund*; Kok II 148 *Gjardelund (Jahrlund)*; Trap *Jarlund*; LA *Jardelund*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Jardelund (jüt. Ja'alund)*; Opt 1935 da. [ˈ*ja·luŋ*], nty. [*ja·dəlùnd*], fris. O. Schnatebüll [*jå·löŋ*]. — Den ældste form Gherdelund stammer fra en fortegnelse over ejendomme tilhørende Helligåndshuset i Flensborg; her betegner e foran r en a-lyd, og Gh- en g-lyd, men det sidste må bero på en fejl. Det øvrige middelalderlige materiale er usædvanlig dårligt overleveret og skriveformerne derfor af ringe værdi; bl. a. kan det ikke afgøres, om navnet i forlyd har Hj- eller J. Hvis det første er tilfældet, kan forleddet muligvis være gen. sing. af subst. hjord, oldn. hjǫrð, f., gen. hjarðar „kvæg" (Fritzner) ligesom i landsbynavnet Hjarbæk, Vorde s., Nørlyng h., Viborg amt, 16/4 1440 (Resen) Hiardbeck, se DS IX 134f.; i så fald må man antage tidligt bortfald af ð i trekonsonantgruppen -rðl-, da a ellers ville være forlænget og rundet til å foran rð. Hvis navnet i forlyd har J-, kan forleddet være gen. af subst. jord, oldn. jǫrð, f., gen. jarðar, der i nom. sing. indgår i landsbynavnet Jordløse i Salling h. på Fyn, 23/6 1340 Yoorløsø, se DS XIII 128; også i dette tilfælde må man regne med tidligt bortfald af ð.

Jardelundfeld, gde og hse. LA *Jardelundfeld.*

Kleinforte, gade. Kat *Kleinpforte.* — I Østerby. Efterleddet er subst. *forte,* se bd. X.

Kobbermølle, gd. Opt 1935 da. [*æ* ˈ*kɔfəˌɾmøl·*]. — Gd i Jardelund som Kobbermøllen i Flensborg købte 1922 (Opt 1935).

Kolonisthuse, gde og hse. DAtl VII 326 *Colonisthuse*; VSK 1805 *Colonist Huuse*; Gst 1858 *Kolonisthuse*; LA *Kolonistenhäuser.*

Lan, hs. Opt 1935 da. [*æ lan*]. — Marknavnet *Lan* i Holt.

Langforte, gade. Kat *Langpforte.* — I Østerby. Efterleddet er *forte,* se bd. X.

Lillegade. Kat *Kleinstrasse*; Opt 1935 da. [*æ* ˈ*liˀˌɾgaː*]. — Gade i Østerby.

Luxemborg, hs. Ejerslev *Luxemborg*; Opt 1935 da. [*logsənborə*]. — I Jardelund; landsnavnet Luxemburg, hvis forled minder om ordet luksus.

Majholm, gd. Ejerslev *Ma·jholm.* — I Medelby, beliggende i marken Maj, se ndfr. under naturnavne.

Medelby, lb. 1377-1518 (DiplFl I 88f.) *Medelby, Meby*; 25/11 1443 *Medelby*; 25/10 1451 DiplFl I 551 *Medelbu*; LibCens 1462 Quellens VI 206, 260 *Medelbu, Medel*; RegFlensb c. 1470 *to meddelbuw, tho medelbuw*; dag? 1477 (1552 ÆDA V 506) *Medelbu*; s. dok. (16. årh. ÆDA V 1517) *in Medelbu caspel*; s. dok. (Svavstedb. Westphalen IV 3189) *Meckelby*; 27/4 1487 (ActaPont) *ville Medelbu*; CatVet Zeitschr 24, 78 *Mathelbeu edder Mehlbui*; DesignFrisMin Zeitschr 24, 77 *Mathelbew vel Mehlbuy*; Zinsb 1509-15 *Middelbu, Medellbu, Medelbu*; GottorpToldregnskab 1510 *to medel bu*; 4/2 1523 (28/8 1526 DiplFl II 161) *Medelbuw, Medelbu*; ARTondern 1533 *Medelbuy, Medelbuy Carspell*; ARTondern 1537 *Medelbuy*; 29/1 1548 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 24 *tho medelbw*; 18/1 1553 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 43 *in medelbw karsspel*; ButterReg 1560 *Melbw*; 10/5 1562

(SlesvProv III 308, 310) *melbü, tho Medelbuy*; RegTondern 1580 *Medelbuy, Meddelbuy*; DomcapReg 1586-87 *Medelbwj, Medelbü*; ARTondern 1594 *Melbuy, Melbuye*; DomcapReg 1602-03 *Melbuy, Melebuy*; ARTondern 1610 *Medelbuye, Medelbue, Medelbuie*; Steuerreg 1613 *Medelbüy, Medelbüe Carspell*; ARTondern 1640 *Mehlbuy, Medelbuy*; Mejer 1648 *Medelbuy*; Mejer 1650 *Medelbuy, Medelby*; Mejer 1651 *Medelby*; Mejer Altnordfr *Methelbew, Mathelbew*; Danckw 87a *Medelby, Medelby Kirche*; Reg 1712 *Medelbüy*; DAtl VII 325 *Medelbye, Medelby Sogn*; VSK 1805 *Medelbye K. og B.*; Outzen 1818 *Mehlby*; Schröder II 60, JensenStat p. 462 *Medelbye*; Lyngby *Mæ·lby*; Schmidt p. 230, Gst 1858 *Medelby*; Kok II 272 *Medelby ... Folkespr.: Mælby*; Kat *Dorf Medelby*; LA *Medelby*; JensenWb 1927 *Mǻlbỹ*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 706 *Medelby ... d. i „die Siedlung der Mitte", d. h. vielleicht des Kirchspiels*; NissenWb 502 *Melbü*; Opt 1935 da. [*mæ·lby*], nty. [*mæ·dəlby*]. — Glda. mæthæl- „mellem", „beliggende mellem to andre", her muligvis om beliggenheden mellem Vesby og Østerby.

Medelbyfeld, gde og hse. Kat, LA *Medelbyfeld*; Opt 1935 da. ['*mæ·lby 'maɪg*], nty. ['*mæ·dəlby 'fèld*].

Mittelstrasse, gade i Jardelund by. Kat *Mittelstrasse.*

Mjønde, hse. Ejerslev *Mjø·n*; Opt 1935 da. [*æ ˈmjø:ŋ*]. — Ved skellet mellem Jardelund og Østerby, ved vejen mellem de to byer. Subst. *mynde*, glda. *miøhund*, ænyda. *miønde, mønde* „canis pernix", sandsynligvis anvendt om bygning som sammenligningsnavn.

Norderstrasse, gade. Kat *Norderstrasse.* — I Jardelund.

Norderstrasse, gade. Kat *Norderstrasse.* — I Medelby.

Norderstrasse, gade. Kat *Norderstrasse*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹəˌga:*]. — I Vesby.

Osterbyfeld, gde og hse. Kat, LA *Osterbyfeld.*

Petersborg, hs. Ejerslev *Pedersborg*; Opt 1935 da. [*pe·dəsborə*]. — Ved Jardelund, opført af en gammel skolelærer Petersen og opkaldt efter ham.

Petersilienstrasse, gade. Kat *Petersillienstrasse.* — I Jardelund.

Pluskær, gd. Ejerslev *Pluskje'gård*; Opt 1935 da. [ˈ*plu·skjæ*], nty. [*plu·skjè*]. — Marknavnet *Pluskær* i Jardelund.

Pold, hs. Opt 1935 da. [*æ pol*]. — I Østerby. Om *pold* se bd. X.

Rode Ringer. ARTondern 1594 *ein Halff gudt inn Rode Ringer.* — Etymologien er uvis.

Schweitz, forsv. hs. Ejerslev *Svejts*; Opt 1935 da. [*æ švajds*]. — Ved Rævepolde, et areal med flyvesandsbanker nordøst for Jardelund.

Slottes, gd. Opt 1935 da. [*æ slɔdəs*]. — I Medelby. Elliptisk gen. af et familienavn Slot.

Smalforte, gade. Kat *Schmalpforte.* — I Jardelund. Om *forte* se bd. X.

Storegade, gade. Kat *Grossstrasse*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo:ˌga:*]. — I Østerby.

Strygsand, hse. GottorpToldregnsk 1511 *to stricksande*; 2/3 1519 SA Urk. Flensb. nr. 35a *vicarius to Stricksant*; 4/2 1523 (1526 DiplFl II 163) *Stricksant*; 1531 Flensb. Stadbock fol. 101 *vnser leuen vrouwen tho Stricksant*; ARTondern 1537 *Stuckessant*; Eb 1543 *Strycksande*; 29/1 1548 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 24 *denn vorstenndern der Capellenn strickßandt*; 18/1 1553 Stadtarch. Flensb. Urk. nr. 43 *to vnser leuen fruwen to stricksandt, to stryck sandt*; udkast til 10/5 1562 SA C XII 1 nr. 498 *stricksant*; 23/4 1563 Flensb. Stadbock fol. 101 *tho Stricksandt*; Flensb. Rodebock 1566 *tho Stricksant*; RegTondern 1580 *Stricksandt*; RegFlensb 1593 *strick sande*; 1593 Arch. Rundhof Urk. III 4 *strickes sandt*; ARTondern 1594 *Stricksandt*; RegFlensb 1604-05 *Stricksande*; ARTondern 1610, RegTondern 1611, Steuerreg 1613 *Stricksandt*; GeldReg 1621 *Striecksannde*; Dok 1627 *besueden Streckandt*; Mejer 1648 *strichsandt*; Dok 1681 SA A XX nr. 2623 *zu Striecksandt*; SchuldprotKarrhd 1709 *zu Stricksand*; Reg 1712 *Stricksand*; DAtl VII 326 *Striksand*; VSK 1805 *Stridsand*; Schröder II 329 *Strichsand (vormals Strixsand)*; JensenStat p. 463 *Strichsand 3 Kathen*; Schmidt p. 231 (*jfr. rettelse*) *Vestlig ved Strixsand (i Folkemunde Strøsand) var 1523 et Kapel*; Gst 1858 *Strösand*; Kok II 383 *Stryksand (Strøssand)*; Kat, LA *Strichsand*; Opt 1935 da. [*sdrø'sa·ŋ*], nty. [*sdrix'sand*]. — Ved skellet mellem Holt og Vesby. Her lå tidligere et Jomfru Maria Kapel, der blev nedlagt ved reformation, jfr. JensenStat p. 464. Navnet er behandlet p. 96 under Stedesand. På et jordbundskort til Wenzel og Ketelsen, Flur, Dorf und Haus im Grenzkirchspiel Medelby bærer stedet en signatur, der forklares med ordene „Heidboden (Podsolboden), am häufigsten in Sandergebieten und auf flacher mit Flug- und Decksand bedeckter Altmoräne". Og i samme værk hedder det p. 94 som kommentar til stednavnet Strichsand: „Strichsand-Streusand; Sand der bei Wind leicht verweht." — Formen stricksant i udkast til 10/5 1562 korresponderer med stedesant, stesant i renskriften, se under Stedesand; fejlen i udkastet beror enten på en gammel, men sekundær udtale af dette navn eller på en forveksling af de to lokaliteter. En sådan forveksling har også spillet en rolle i den lokalhistoriske litteratur, se f. eks. JensenStat p. 455f.

Søndergade, gade. Kat *Süderstrasse.* — I Holt.

Søndergade, gade. Kat *Süderstrasse*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋə 'ga:*]. — I Jardelund.

Søndergade, gade. Kat *Süderstrasse*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋəˌga:*]. — I Vesby.

Søndergade, gade. Kat *Südergade*; Opt 1935 da. [*æ 'syŋəˌga:*]. — I Østerby.

Teglgård, forsv. teglværk. LA *Zgl.*; Ejerslev *Teglgård.* — Ved Jardelund.

Teglgård, forsv. teglværker. Ejerslev *Nørre Teglgård, Sønde(r) Teglgård.* — Ved Østerby. Om egnens teglværksindustri siger Hermann Wenzel und Bruno Ketelsen, Flur, Dorf und Haus in Grenzkirchspiel Medelby, 1940, p. 79 bl. a. følgende: „noch vor der Mitte des 18. Jahrhunderts war die Ziegelbereitung geradezu zu einer Industrie in der Gegend geworden, die durch die Linien Flensburg — Leck — Tondern begrenzt wird. Den Mittelpunkt bildete de Gegend um Medelby."

Weesbyfeld, gde. Kat, LA *Weesbyfeld.*

Vesby, lb. 25/10 1451 DiplFl I 551 *to Wesebu*; RegFlensb c. 1470 *tho wezebu*; dag? 1477 (16. årh. ÆDA V 506) *Wesebu*; dag? 1477 (Svavstedb. Westphalen IV 3189) *Westerbuy*;

ARTondern 1533 *Wyßbuy*; ARTondern 1535, ARTondern 1537 *Weßbuy*; ARTondern 1543 *Wyßbuy*; ButterReg 1560 *Wesebuj*; Marien KR[a] 1570 *tho Wesbu*; RegGottorp 1578 *Wesebui*; 20/11 1578 (SlesvProv III 317) *tho Weßebui*; RegTondern 1580 *Wehsebuy*; DomcapReg 1586-87 *Wesebwj, Wesebü*; 17/5 1587 SA C XII 4 nr. 69 *tho Weßbüi*; 11/10 1593 SA C XII 4 nr. 69 *tho Weßelbuy*; DomcapReg 1595 *Weßbw*; ARTondern 1610 *Weßbue, Weeßbuy*; RegTondern 1611 *Wessbüe*; Steuerreg 1613 *Weßbüe*; ARTondern 1640 *Weeßbuy*; Mejer 1648 *Weisbuy*; Mejer 1650, Danckw 87a *Wiesby*; Reg 1712 *Weeßbüy, Weeßbüe*; DAtl VII 325 *Vestby*; VSK 1805 *Veesbye*; Schröder II 417, JensenStat p. 462 *Weesbye (vorm. Westerbye)*; Schmidt p. 231 *Veesby (Vesterby)*; Gst 1858 *Vestby*; Kok II 436 *Vesby*; Trap *Vestby*; Kat *Dorf Weesby*; LA, Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Weesby*; Opt 1935 da. [*ve·sby*], nty. [*ve·sby*]. — Skrivemåden Westerbuy i dag? 1477 i den dårlige afskrift hos Westphalen er fremkaldt af det foregående navn Osterbuy; den har altså ingen kildeværdi, men er citeret af Schröder og Jensen i formen „vorm(als) Westerbye", hvilket hos Schmidt gengives på en sådan måde, at Vesterby kunne opfattes som en nutidig navnevariant, og dette har igen givet anledning til den fejlagtige form i Gst 1858 og Trap. Forleddet er sandsynligvis, som foreslået af la Cour i Sønderjyllands Hist. I 287, et glda. *wēsa, f. svarende til oldn. veisa, f. „Sump, Pyt, Samling af stillestaaende Vand" (Fritzner). Samme navn er Vesby i Kosel sogn og Veseby i Hyrup s., Husby h.

Vesbydam, gde og hse. Kat, LA *Weesbydamm*; Opt 1935 da. [*æ dam*], yngre [*ve·sby'dam*], nty. [*de dam*]. — Kådnersteder langs med en vej. Om *dam* se bd. X.

Vesbylund, gd. VSK 1805 *Veesbyelund*; Schröder II 417 *Weesbyelund*; Kat, LA *Weesbylund*; Opt 1935 da. [*æ lu·ŋ, ve·sby'lu·ŋ*]. — Om *lund* se bd. X.

Vestergade, gade. Kat *Westerstrasse*. — I Jardelund.

Vestergade, gade. Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌga:*]. — I Vesby.

Vestergade, gade. Kat *Westerstrasse*. — I Østerby.

Østerby, lb. 1399-1468 (DiplFl I 149) *de Østerbu*; dag? 1477 (1552 ÆDA V 506) *Osterbu*; s. dok. (Svavstedb. Westphalen IV 3189), ARTondern 1533 *Osterbuy*; ARTondern 1535 *Oesterbuy*; ARTondern 1537, Skat 1543 *Osterbuy*; ButterReg 1560 *Osterbw*; RegGottorp 1578 *Osterbui*; RegTondern 1580 *Osterbuy*; DomcapReg 1586-87 *Osterbwj, Osterbu*; ARTondern 1594 *Osterbuy*; ARTondern 1610 *Osterbue, Osterbui*; RegTondern 1611 *Österbüe, Osterbue*; Steuerreg 1613 *Osterbüe*; ARTondern 1640, Mejer 1648 *Osterbuy*; Mejer 1650 *Osterbuy, Osterby*; Danckw 87a *Osterby*; Reg 1712 *Osterbüy*; DAtl VII 325 *Østerby*; VSK 1805 *Østerbye*; Schröder II 143 *Osterbye (Oesterbye)*; JensenStat p. 462 *Oesterbye*; Schmidt p. 231 *Østerby*; Gst 1858 *Österby*; Kok II 459 *Østerby (Jøsterby)*; Trap *Østerby*; Kat *Dorf Osterby*; LA *Osterby*; Peters i Nordfriesland 1929 p. 129 *Osterby (jüt. Österby)*; Opt 1935 da. [*ˈøsdəby, østdəby*], nty. [*o·sdəˌby*]. — Komparativen glda. *ōstri* „den østlige".

Østerbylund, gd. Ejerslev *Østerby'lund*; Opt 1935 da. [*østdəby'lu·ŋ*]. — Gd sydøst for Østerby.

Østergade. Opt 1935 da. [*æ 'østəˌga:*]. — Gade i Vesby.

Åbro, lb. ARTondern 1533, ARTondern 1537, Skat 1543, RegGottorp 1578 *Abro*; 19/5 1587 SA C XII 4 nr. 69 *tho Abro*; Verz 1590 *Abro*; 19/4 1591 SA C XII 4 nr. 69 *tho Abro*; ARTondern 1610 *Abroe*; RegTondern 1611, Steuerreg 1613 *Abro*; Dok 1631 *tho Abro*; ARTondern 1640 *Abroe*; Mejer 1648 *Abro*; Dok 1649 SA A XX nr. 3184 *zu Abroe*; Danckw 87a *Abroe*; Dok 1662 *dat Gutt Abroh*; Dok 1664 *Abroh*; Reg 1712 *Abroe*; SchuldprotKarrhd 1735 *Abroh*; DAtl VII 325 *Abro*; VSK 1805 *Aabroegde*; Schröder I 39 *Abroe*; JensenStat p. 463 *Abro*; Schmidt p. 231, Gst 1858 *Aabro*; Kok II 451 *Åbro*; Trap *Aabro*; Kat, LA *Abro*; Opt 1935 da. [*å·bro*], nty. [*å·bro·*]. — Bebyggelsen ligger ved en bro over Læk Å.

NATURNAVNE

Bøkslund

Agre. Opt 1935 da. [*æ ˀaxə*]. — Agerjord nord for Bøkslund.

Altetoft. Reg 1798 *die sogenannte Altetoft*. — Om *toft* se bd. X.

Babel. Opt 1935 da. [*bå·bəl*]. — Ifl. Opt er det den nordlige del af Kat's Instenland. Navnet hentyder muligvis til sprogforvirringen i *Babel*, 1. Moseb. kap. 11, v. 9.

Bjerg. U 1798 *über dem sogenannten Berge*; Opt 1935 da. [*æ bjerə*]. — Udtaleformen er optegnet som navn på Kat's Norderacker og Süderwang.

Blok. U 1798 *Blok*. — Om *blok* se bd. X.

Bøkslund Krat. Gst 1858 *Bögslund Krat*. — Om første led se under bebyggelsesnavnet Bøkslund. Om *krat* se bd. X.

Damm. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *in der Heide westen dem Damm*. — Se bd. X under *dam*.

Dorte Gretes Hede. Opt 1935 da. [*dodə 'gre·dəs ˀhe:*]. — Efter en kone *do·də 'gre·d*, der døde ca. 1880. Kaldes også Hede.

Drift. Reg 1798 *auf Söndertrift, auf Mittrift, Nörrtrift*; Kat *Mitttrift, Nordertrift, Südertrift*. — Tre arealer, der hovedsagelig er hede. Om *drift* se bd. X.

Elkær. Contractb 1733 *Oster Ellkir*; U 1798 *Ellkier-Wiesen, Ellkier Eng*; Reg 1798 *Ellkier*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *die Ellkier Wiesen*; Kat *Ellkjer*; Opt 1935 da. [*ˀælkjæ*]. — Eng. Af trænavnet *el*; om *kær* se bd. X.

Fælled. Opt 1935 da. [*æ ˀfæ·lə*]. — Ifl. Opt 1935 den østl. del af Nordertrift og den vestl. del af Südertrift, se under *Drift* ovfr. Om *fælled* se bd. X.

Gammellykke. U 1798 *Gammellyk*; Reg 1798, Kat *Gammellück*; Opt 1935 da. [*æ 'gaməlˌly.g*]. — Eng. Om *lykke* se bd. X.

Hede. Opt 1935 da. [æ ˈhe:]. — Samme lokalitet som Dorte Gretes Hede se ovfr.

Holegab. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *in den Hoelschiften*; Kat *Hohltrift*; Opt 1935 da. [æ ˈho·lgaf]. — Eng ved Skelbækken. Om *hole* og *gab* se bd. X.

Hyrdeeng. U 1798 *Hirtenwiese Ryndel, Hirten Wiese*; Reg 1798 *Hyrdeeng*; Dok 1783 SA C XII 1 nr. 212 *so genanten Hirten Wiesen*; Kat *Hyrdeeng*; Opt 1935 da. [æ hi·əæŋ, æ hi·əʀæŋ]. — Af subst. *hyrde*, der i dial. udtales [hi·ə].

Indestland. Kat *Instenland*; Opt 1935 da. [æ ˈˈiŋəsdˌla·ŋ]. — Af subst. jy. *indest* „indsidder". Om *land* se bd. X.

Intægt, Süder-. U 1798 *im Süder Jntegt.* — Om *indtægt* se bd. X.

Kådnermark. U 1798 *Die sogenannte Käthner Heide*; Kat *Kathenland, Käthnerweg*; Opt 1935 da. [æ ˈkɔɹ·nəˌmaɹg]. — Agerjord og hede. Af subst. jy. *kådner* „mindre landbruger".

Langmaj. U 1798 *Lang May*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212, Kat *Langmay.* — I Opt 1935 hedder arealet blot [æ ma·j]. Om *maj* se bd. X.

Langskift. Opt 1935 da. [æ lɔŋsgæ̊wd]. — Af adj. *lang.* Om *skift* se bd. X.

Lanvad. Contractb 1733 *vesten dem Land-Wath*; U 1798 *Die Wiese Lanway, Lanway Eng, Lanway*; Reg 1798 *Lanvay*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *süden Lanway*; Kat *Lanwey*; Opt 1935 da. [ˈla·nvaj]. — Eng. Om *vad* se bd. X og om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Lerkule. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *vom Leerkuhl, Jntagt auf denn Leerkuhlacker.* — Om *kule* se bd. X.

Maj. Opt 1935 da. [æ ma·j]. — Det optegnede navn dækker både Kat's Langmay og Trindmay. Navnet udtales med enstavelsesaccent. Om *maj* se bd. X.

Midtmark. Opt 1935 da. [ˈmedmaɹg]. — Hedeareal med lidt agerland, der strækker sig på tværs af bymarken.

Mistpfahl Schift, Oster-. Contractb 1733 *an Wischland das sogenandte Oster-Mistpfahl Schifft westen dem Land-Wath.* — Subst. nty. *Missfaal* „møddingsted", se Mensing III 660, sammensat af Miss (< Mist) „møg" og Faalt (mnty. vält, m.) „indhegning", se Mensing II 1. Om *Schift* se bd. X.

Mose. Opt 1935 da. [æ ˈmo:s].

Norderacker. Kat *Norderacker.* — To lokaliteter adskilt med en vej.

Oss Sieck. Contractb 1712 *wisch . . . der Wester Oß sjęck benandt.* — Sammensat af subst. nty. *Oss* „okse" og subst. nty. *Sick* „sig".

Oster Heide. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *auf der oster Heide.*

Pederskær. SchuldprotFlensb 1732 *Peters-Kier-Wische*; Contractb 1754 *Wisch Land Wester-Peters-Kier*; U 1798 *Peterskier Wiesen, Peterskier*; Reg 1798 *Peterskier*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *bey Peterskier, Peterskiermoos*; Kat *Peterskjer*; Opt 1935 da. [pæ·skjæ]. — Af mandsn. Peder. Om *kær* se bd. X.

Schottweg. U 1798 *Westen den aufgeworffenen sogenannten Schottweg.* — Af subst. nty. *Schott* „opkastet vej" jfr. SS VII 1 p. 58.

Skelbæk. Gst 1858 *Skjelbæk*; Opt 1935 da. [æ ˈsgjælbæg]. — Skelbækken mellem Slogs herred og Kær herred.

Skolelykke. Opt 1935 da. [æ ˈsgo:lˌly.g]. — Ligger ved skellet til Vesby. Om *lykke* se bd. X.

Stoltsbjerg. VSK 1805 *Stalt Bierg*; Schröder II 417 *der Stolzberg*; Gst 1858, Schmidt p. 231 *Stoltbjerg*; LA *Stolzberg*; Opt 1935 da. [sdɔls'bjerə]. — Første led er muligvis gen. af subst. *stald*, der i dial. udtales Stold (Hagerup²). Jfr. Stolskær i Husby s., SS VII 213. Om *bjerg* se bd. X.

Strasse. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *Die Straße, auf der norder Straße.*

Südere Wiesen. U 1798 *Die südere Wiesen.*

Sønderlykker. Opt 1935 da. [æ ˈsynəˌlygə]. — Om *lykke* se bd. X.

Søndervang. Reg 1798 *auf Söndervang*; Kat *Süderwang.* — Det sydligste af Bøkslund. Om *vang* se bd. X.

Toft. U 1798 *Norder Toft, Süder Toft, Toft*; Reg 1798 *Norder-Toft, Süder-Toft, Toft*; Kat *Toft, Westertoft, Nordertoft, Ostertoft, Südertoft*; Opt 1935 da. [æ tɔwd]. — Fem små agerarealer omkring Bøkslund. Om *toft* se bd. X.

Trapmaj. Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *Trapmay.* — Af subst. *trappe.* Om *maj* se bd. X.

Trindmaj. U 1798 *Trinmay*; Reg 1798, Kat *Trindmay.* — Eng. Af adj. *trind* „rund". Om *maj* se bd. X.

Trindstykke. U 1798 *Trinstyk*; Reg 1798 *Trindstück*; Opt 1935 da. [æ ˈtriŋˌsdø.g]. — En del af Trindmaj. Om *stykke* se bd. X.

Vandsted. U 1798 *von dem sogenannten norder Wanstedt, Süderwanstedt*; Reg 1798 *Nörrvandstedt*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *Jn der sogenannten norder Wasserstelle*; Kat *Nordwandstedt*; Opt 1935 da. [æ vaŋsdæj]. — Agerjord med eng, i U 1798 karakteriseret som „große Sichte".

Åbodseng. Reg 1798 *Aboedseng.* — Af subst. jy. *åbod*, om dette se ovfr. under Vestre i Ladelund s.

Åmaj. U 1798 *Ohmay, Die Wiese Aamay, Aamay Eng*; Reg 1798 *in Aamay, Aamayeng*; Dok 1798 SA C XII 1 nr. 212 *bey Aamay, die sogenannten Aamaywiesen*; Kat *Amayeng.* — Eng langs Skelbæk. Om *maj* se bd. X.

Åskifte. Opt 1935 da. [ɔsgæ̊wd]. — Eng langs Skelbæk; hed tidligere *Åmaj*; om *skift* se bd. X.

Gemarkung Holt

Holt

Almestück Wisch. Dok 1773 *daß Alme-stück-Wisch in Neu-Eng.* — Første led er subst. *almo*, se Almostykke ovfr. under Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Andres Bro. Dok 1713 SA C VI 5 nr. 979 *Ein Bröck auff Holdt Feldt Andreß Bröck genant.* — Bro. Mandsn. Andreas.

Andres Land. SchuldprotKarrhd 1704 *ein Stück-Wisch Andres Land genand*; SchuldprotKarrhd 1706 *in Andreses Land*; Eb 1798 *Andreas Bossens Lann.* — Af mandsn. *Andreas*. Efterleddet er subst. *land* eller *lan*; om det sidste se *Lan* under Agtrup, Læk s.

Beck Heck. Dok 1768 *bey daß Beck-Heck*; Dok 1770 *Süeden daß so genandte Beck-Heck.* — Sidste led er subst. nty. *Heck* „indhegning" (Mensing).

Birkstykke. Dok 1745 *auf ihre Birckschifften*; Dok 1749 *Westerste Birckschifft*; K 1798 *Birck Stücker*; Eb 1798 *Birckstücker*; Eb 1798 in Wenzel Landschaftsentw 20 *Birkstücker: Birk und Stück*; Dok 1819 *nach den sogenannten Birkstücken*; Kat *Bierckstücken*; Opt 1935 da. [æ ˈbeɹgˌsdøg]. — Eng. Af trænavnet *birk*. Om *stykke* se bd. X.

Bjerg. K 1798 *Bierg Agger*; Eb 1798 *Bierg-Agger, auf Bierg, Bierg-Agger*; Eb 1798 in Wenzel Landschaftsentw 20 *Bierg Agger: Acker auf dem Hügel oder den Hügeln*; Kat *Bergacker*; Opt 1935 da. [æ bjeɹə], nty. [ˈbèɹxˌagəɹ]. — Agerjord med højdedrag vest for byen. Om *bjerg* se bd. X.

Blok. Eb 1798 *die Blocken*; Opt 1935 da. [æ blɒg]. — Om *blok* se bd. X.

Boleng. Dok 1753 *der Bollwisch*; K 1798 *Boll Eng*; Eb 1798 in Wenzel Landschaftsentw 20 *Bolleng: Stierwiese*; Eb 1798 *Boll-Eng*; Dok 1819 *Bolleng*; Kat *Bollwiese*; Opt 1935 da. [bolæŋ]. — Første led er subst. sønderjy. *bolle* „tyr".

Bolengstrøm. Opt 1935 da. [æ ˈbolæŋˌsdröm]. — Vandløb.

Bosseldam. K 1798 *Bosseldamm Agger*; Eb 1798 *auf Bosseldamm-Agger*; Kat *Bosseldammacker*; Wenzel p. 95 [æ bɔsəldam]; Opt 1935 da. [æ bɔsəldam], nty. [bòsəldam]. — Agerjord ved vejen mod Vesby. Forleddet er subst. jy. *bossel* „keglekugle" (Feilb.) eller det tilsvarende verbum *bosle*. Feilberg beskriver i Fra Heden p. 70 (jfr. Feilb. under bosle) en leg, der kaldes „å bosles", og som bestod i, at unge karle og piger kappedes om at trille en keglekugle ad vejen fra Østerby til Valsbøl bro; legen dateres af Feilb. til o. 1830, og dette marknavn tyder på, at en lignende leg har været alm. før 1798 på vejstrækningen fra Vesby til Holt. Andet led er subst. *dam* i betydningen „vej", jfr. bd. X.

Bylderompold. K 1798 *Büllum-Pold*; Eb 1798 *Büllumpoll*; Kat *Büllumpold*; Wenzel p. 126 [byl̩ɔʀomˈpo̲l̩]; Opt 1935 da. [byl̩ərumˈpo̲l̩]. — Græsareal ved Sønderhede. Navnet kan på grund af udtalen med palatalt *l̩* ikke være dannet af plantenavnet bølle. Snarere er dette og det følgende navn dannelser af samme type som Ruskomsnusk „blanding af madrester" på grundlag af subst. *byld* (i udtaleformerne i plur.) og henholdsvis *pold* og *sig*, og med præp. *om* anvendt om „uregelmæssig, uordentlig vekslen el. sammenblanding" (ODS *om* betydn. 4.3 med eksempler som hips om haps, hulter om bulter, ruskomsnusk); i så fald må dog ordet byld være anvendt om terrænforhøjning.

Byldumsig. K 1798 *Büllum-Siig*; Eb 1798 *Büllumsiig*; Kat *Büllumsieg.* — Se under Bylderompold ovfr.

Dammstücker. K 1798 *Damm Stücker*; Eb 1798 *Dammstücker.* — Arealer på begge sider af vejen langs med Grolm. Om forleddet *Dam* „(ophøjet) vej" og efterleddet *stykke* se bd. X.

Damskift. Dok 1750 *Damschifft.* — Om *dam* og *skift* se bd. X.

Flyde. Dok 1750 *Wegen seiner flühe*; K 1798 *Flüe, Öster Flüe, Wester Flüe*; K¹ 1798 (Kopi o. 1900) *Wester Flüe, Mitt Flüe, Oster Flüe*; Riss 1798 *Wester Flye*; Eb 1798 *Wester-Flüe, Mitt-Flüe, Öster-Flüe, alle sogenannte Flüen*; Kat *Flüh*; Wenzel p. 124 [*de flyˑ*]; Opt 1935 da. [æ flyˑ]. — Eng. Udtalen har enstavelsesaccent.Om *flyde* se bd. X.

Frisskift. SchuldprotKarrhd 1704 *ein Stück wischland Freß-Schifft genand*; Dok 1772 *die Friesschifften*; K 1798 *Frees Schift*; Riss 1798 *Fresschift*; Eb 1798 *Freesschift, die Freesschiften*; Dok 1819 *Jn Frees-Schift*; Dok 1820 *Frieschift*; Kat *Freeschift*; Opt 1935 da. [*friˈsgæ̊wd*], nty. [*friˈšfd*]. — Engareal syd for vejen mod Lütjenhorn og Agtrup, nær ved skellet mod Lütjenhorn. Forleddet opfattes nu som adj. fri, men er opr. folkenavn sønderjy. [*friˑs*] „friser", jfr. Feilb. under Friser, i nogle kilder oversat til nty. Frees „friser". Jfr. Frisvej ndfr.

Frisvej. Dok 1772 *der süederste Friesweg.* — Den sydlige Frisvej er sandsynligvis vejen fra Holt mod Lütjenhorn og Agtrup, i modsætning til den nordlige, der går over Strygsand mod Ladelund, jfr. under Frisvejblok ndfr. Den sydlige Frisvej har givet anledning til navnet Frisskift ovfr.

Frisvejblok. K 1798 *Freeswey Block*; Riss 1798 *Frieswey-Block*; Eb 1798 *Frieswey-Block, auf Freesweiblock*; Kat *Freeswegblocken*; Ketelsen B 162, 6 *Freeswey-Block, Acker am Freesweyfriesischen Weg, dem Strichsander Weg.* — Agre ved den nordlige friservej over Strygsand mod Ladelund, jfr. under Frisvej ovfr. Om *blok* se bd. X.

Fuchs Brüncken. Dok 1772 *neben die Fucks-Brüncken.* — Efterleddet må være plur. af subst. *brink*, der i Mellemslesvig udtales med y.

Fællesmark. Ketelsen B 162, 6 *Fällesmark.*

Fårelykke. Ketelsen B 162, 6 *Schaffenne* (*jüt. Faalyk*). — Om *fenne* og *lykke* se bd. X.

Gammelholt. Dok 1768 *neben Gammelholt*; K 1798 *Gammel Holt*; Kat *Wester-Gammelholt, Gammelholtweg, Oster-Gammelholt*; Wenzel p. 96 [*gaməlˈˀho̲l̩ˑd*]; Opt 1935 da. [*gaməlˈho̲l̩ˑd*], nty. [*gaməlˈhùld*]. — Agerjord sydvest for Holt. Udtaleformerne med tostavelsesaccent tyder på, at efterleddet er landsbynavnet og ikke, som alternativt antaget af Broder Grandt, et selvstændigt navn med betydningen „Altes Gehölz". Navnets betydningsindhold må være „stedet hvor landsbyen tidligere har ligget", hvad enten navn-

givningen beror på en troværdig eller en utroværdig overlevering.

Gravenlan. Dok 1772 *der graben Lann*; K 1798 *Grauer-Lann*; Eb 1798 *Grauer-Lann, von Grauen-Lann.* — Forleddet er præt. part. af verbet grave „afvande med grøfter", afvekslende i formen graven og gravet beroende på at verbet både kan bøjes stærkt og svagt. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Grolm. Dok 1749 *der Wisch Klein Grauholm genandt*; Dok 1750 *Grauholm*; Dok 1763 *in Grauholm*; Dok 1772 *auf Grauholm, Grauhollm Damm*; K 1798 *Stor Grolm, Lild Grolm*; Eb 1798 *Stor-Grolm, Lild-Grolm, in Grolm, in Lildgrolm, Stor- und Lild-Grolm, von den sogenannten Lildgrolm-Schiften*; Dok 1820 *an Grauholms Brück*; Gst 1858 *Grolmeng*; Kat *Lildgrolm, Storgrolm*; LA *Grolmwiese*; NisenWb 2216 *Grulm*; Wenzel p. 98, Opt 1935 da. [*æ grɔlm*]. — Stort engareal ved skellet mod Lütjenhorn. Grolm er sandsynligvis en sammentrækning af Gråholm, af adj. *grå* og subst. *holm*. Om dette se bd. X.

Haleager. K 1798 *Hal-Agger*; Riss 1798 *Hal-Ager*; Eb 1798 *Hal-Agger, westen Hal-Agger*; Dok 1819 *Halager*; Kat *Halacker*; Wenzel p. 96 [*ha·ɬaxə*]; Opt 1935 da. [*ha·ɬaxə*]. — Agerareal, der støder op til Haleeng ndfr.

Haleeng. Tax 1697 *Holt Hallis Mäde*; SchuldprotKarrhd 1706 *ein stück wischland, die Haell genandt*; Dok 1737 *der weg von der Hall Heck für der Hall*; K 1798 *Hal*; Riss 1798 *Hael*; Eb 1798 *Hal, Carsten Lorentzens Hal-Wiese*; Kat *Halwiese.* — Et smalt engareal. Af subst. *hale*. I Tax 1697 er efterleddet eng oversat til fris. *meid'* (Jabben).

Have. K 1798, Eb 1798 *Have.* — Lille agerareal, der støder op til byen. Om *have* se bd. X.

Hornkær. Dok 1772 *an Hornkier, an Horn Kier Wisch*; K 1798 *Worn Kier*; Eb 1798 *Worn-Kier, in Wornkier*; Dok 1819 *Wornkiær*; Kat *Hornkjer*; Ketelsen B 162, 6 *Wornkier, Grünland an der Grenze gegen Wornmark, d.i. Lütjenhorn*; Opt 1935 da. [*voɹ·nkjæ*], nty. [*vùɹnkjè*]. — Ved skellet mod Lütjenhorn. Forleddet er landsbynavnet (Lütjen-)*horn* i Læk s., s. d.

Hornkær Bro. Eb 1798 *bey Wornkier-Brücke.*

Horsbækskifter. K 1798 *Hosbeckschiften*; Riss 1798 *Hosbeckschiften, Hosbeckschiftblock*; Eb 1798 *Hosbeckschift, bis zu Hosbeckschiftblock, Hosbeckschiften*; Kat *Horsbeckschiften*; Opt 1935 da. [*hɔsbæg'ˈsgæ̊w.d*]. — Hedeareal ved *Horsbæk*.

Horsbækstrøm. Opt 1935 da. ['*hɔsbæg,sdröm*]. — Andet navn for Süderstrom, se *Strøm* ndfr.

Hustoft. Kat *Haustoften*; Wenzel p. 126 [*hustɔfd*]; Opt 1935 da. [ˈ*hustɔwd*], nty. [*hustùfd*]. — Agerjord nord for Holt. Om *toft* se bd. X.

Hyldebusk. Dok 1768 *ein stück Wall, bey der Hüllbusch genannt*; Dok 1770 *Wall, bey der Hüll-Busch genandt.*

Hyrdeeng. Dok 1795 *der Hirten Wisch*; K 1798 *Hyrde-Eng*; Eb 1798 *Hyrde-Eng, in Hürde-Eng*; Dok 1819 *im Hyrdeeng*; Kat *Hirtenwiese*; Wenzel p. 126 [*ˌhi·'ræŋs, ˌhi·'ræŋs, ˌhi·'jæŋs*]; Opt 1935 da. [*æ hi·əræŋ*], nty. [*hi·ərèŋ*]. — Eng. Af subst. *hyrde*. Bemærkelsesværdig er den nty. pluralisendelse -s i Broder Grandts optegnelser.

Hyrdehusager. K 1798 *Hierhus-Agger*; Eb *Hierhuus-Agger, Hierhus-Agger.* — Subst. sønderjy. hyrdehus „huset, hvor byhyrden boede" (Feilb.).

Hærvej. Wenzel p. 126 [*hæ·ɹvæ·x*]; Opt 1935 da. [*æ hæɹ·væj*]. — Vejen på grænsen mellem Vesby og Holt. Om *hærvej* se under Gamle Hærvej, Sdr.-Løgum.

Karens Eng. K 1798 *Karens Eng*; Riss 1798 *Karrens-Eng, Karens Eng*; Eb 1798 *Karens-Eng, Karens-Eng*; Kat *Karenswiese.* — Regnes i Opt 1935 for en del af Horsbækskifter. Første led er kvindenavnet *Karen*.

Kirkelykke. Ketelsen B 162, 6 *Kirklyk.* — Om *lykke* se bd. X.

Knæbenstykke. K 1798 *Knæbenstück*; K[1] 1798 (Kopi o. 1900) *Kneeben Stück*; Eb 1798 *Knæbenstück, im so genannten Knäbenstück*; Kat *Knäbeenstück*; Ketelsen B 162, 6 *Knäbenstück, der südliche Teil von den kleinen Grolmwiesen.* (*De löi di i ä Knäben a hog. Th. Christiansen, Holt*); Wenzel p. 126 [*knæbmsdøg*]; Opt 1935 da. [*æ 'knæ·bən,sdø.g*]. — Eng langs med et tilløb til Læk Å. Første led er subst. jy. *knæben* „knæ". Navnet kan sigte til besværlig græsslåning, som antydet i Ketelsen B 162, 6: „der lå de på knæ og slog græs"; men det kan måske også gå på en (svag) bøjning i åløbet. Om *stykke* se bd. X.

Korrekær. K 1798 *Korre-Kier*; Riss 1798 *Korrekier*; Eb 1798 *Karrekier, Korre-Kier, Korrekier.* — En del af Hyrdeeng. Forleddet er muligvis subst. *kurv*, mellemslesv. [*kårə*] (Feilb.), i så fald anvendt om materiale til fletning af riskurve.

Kortstykker. K 1798 *Kort Stücker*; Eb 1798 *Kort-Stücker, auf Kortstücker, die daselbst norden vor liegenden sogenannten Kortenstücken.* — Korte agerstykker.

Kovadvej. Dok 1770 *bis an dem Kuh-Wahde*; Dok 1793 SA C VI 5 nr. 997 *der Wagen und die Pferde aber fielen auf das Holdter-Feld in dem sogenannten Kuh-Watt, so tief, in den ausgespühlten Saug-Sand hinein, daß der Kutscher die Menschen auf seinen Rücken von den Wagen durch das Waßer auf eine Höhe bringen, dan den ledigen Wagen und die Pferde retten* [*musste*]; K 1798 *Kohway*; Dok 1819 *Bei Kuhwatt*; Dok 1820 *von Kuhwat*; Kat *Kuhwadtweg*; Opt 1935 da. [ˈ'*kovaj 'væj*]. — Lille markvej syd for Holt. Af subst. *ko* og *vad*, om dette se bd. X.

Krog. Dok 1772 (Her?) *der kleine Eck genanndt*; K 1798 *Stor Krog*; Riss 1798 *Stor Krog, Lild Krog*; Eb 1798 *Stor-Krog, Storkrog, Lild-Krog*; Kat *Storkrog.* — Regnes i Opt 1935 under Horsbækskifter. Om *krog* se bd. X.

Kule. Eb 1798 *Storkuhl, Lild-Kuhl, in Lildkuhl, Stor-Kuhl*; Riss 1798 *Lild Kuhl, Stor-Kuhl*; K 1798 *Stor Kuhl.* — Enge, ifl. K 1798 en del af Spøllas. Om *kule* se bd. X.

Kær. Dok 1737 *Süden Broder Peterßens Kier*; K 1798 *Kier*; Eb 1798 *Kier, Jver Thordsens Kier, an seiner Kierwiese*; Kat *Kjer*; Wenzel p. 126 [*de kje, kje*]; Opt 1935 da. [*æ kjæ*]. — Eng. Om *kær* se bd. X.

Lan. Dok 1627 *Vnsere andhel Wisches in Holt Lähen belegen besueden Streckandt*; Dok 1694 *ein stück wisches in Holdtlöhen*; SchuldprotKarrhd 1743 *die Lanne*; SchuldprotKarrhd 1745 *seine Lücke, die Lanne genandt*; Dok 1761 *nach Nicol: Iohansens Lann*; Dok 1772 *sein Lann*; Dok[1] 1797 *Der*

Lahn auf Holter felt; K 1798 *Lann, Lild-Lann, Stor-Lann*; Eb 1798 *Lann, Stor-Lann, Lild-Lann*; Kat *Storlann, Lann*; Ketelsen B 162, 6 *Lann, grosse Flur im Nordwesten, grösstenteils Heide, z. T. Grünland und Äcker. Teile dieser Gemarkung haben noch besondere Namen, so Österlann, Lildlann, Storlann, Abrolann, gehörte 1798 zu Abro.*; Wenzel p. 126 [*lan*]; Opt 1935 da. [*æ lan*], nty. [*de lan*]. — Ager, eng og hede. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s. Jfr. *Sønderlan* ndfr.

Langager. K 1798, Eb 1798 *Lang-Agger*; Kat *Langacker*; Wenzel p. 126 [*laŋagə*]; Opt 1935 da. [ˈ*lɔŋaxə*], nty. [*laŋagəɹ*]. — Agerjord.

Langkær. Dok 1737 *bis Langkier Dam*; Dok 1761 *die Langkierren*; Dok 1770 *der sogenandte Langkarr-Dam*; Dok 1772 *daß Langskier Neulandt, die Langkier, daß Langkier Neuland*; K 1798 *Lang Kier*; Eb 1798 *Lang-Kier, Langkier-Agger*; K 1798 *Langkier Agger*; Kat *Langkjeracker, Langkjer*; Wenzel p. 126 [*laŋkje*]; Opt 1935 da. [*lɔŋkjæ*], nty. [*laŋkjè*]. — Agerareal med eng og hede. Om *kær* og *dam* i betydn. „vej" se bd. X.

Langkærhede. Kat *Langkjerhaide.*

Lanneck. Dok 1766, Dok 1768 *beym Lanneck Heck.* — Navnet må betyde „Lan-hjørne led".

Lerkulehede. K 1798 *Lierkul Heede*; Eb 1798 *Lierkuhl-Heede*; Kat *Lehmkuhlhaide.* — Agerjord med vandgrav. Om *kule* se bd. X.

Lillelykke. K 1798 *Lild-Lück*; Riss 1798 *Lilld-Lück*; Eb 1798 *Lild-Lück*; Kat *Lildlück.* — Agerjord. Om *lykke* se bd. X.

Lyngholm. Dok 1750 *Lüngholm*; Dok 1772 *Lüngholm Heyde*; K 1798 *Lyngholm*; Dok 1819 *bey Lüngholm*; Kat *Lüngholm*; Wenzel p. 126 [*løŋhɔlm*]; Opt 1935 da. [*lyŋhɔlm*], nty. [*lyŋhòlm*]. — Hede og mose. Første led er plantenavnet lyng „calluna vulgaris". Om *holm* se bd. X.

Maj. Dok 1768 *in der Mahde, bis ans Maad Heck*; K 1798 *May*; Eb 1798 *May, aus May und May-Acker*; Kat *May*; Wenzel p. 126 [*mai·*]; Opt 1935 da. [*æ maj*], nty. [*de maj*]. — Lille stykke agerjord lige ved Holt by. Om *maj* se bd. X.

Majager. SchuldprotKarrhd 1704 *ein Kurtzes Meyacker*; SchuldprotKarrhd 1706 *May Acker*; SchuldprotKarrhd 1707 *auff Oster May acker, auf wester May acker*; SchuldprotKarrhd 1738 *sogenandten May Ackern*; Dok 1770 *die Mahde Ackern, an der Norder Ende der kurtzen Nord-Mahd Acker*; K 1798 *May Agger*; Riss 1798 *May-Agger, May-Ager*; Kat *Mayacker*; Wenzel p. 126 [*maiagə*]; Opt 1935 da. [*majaxə*], nty. [*majagəɹ*]. — Støder op til *Maj.*

Majblok. K 1798 *May Block*; Eb 1798 *Mayblock, Mayblock und May, auf den mittelsten May-Blocken*; Kat *Mayblocken.* — Støder op til *Maj.* Om *blok* se bd. X.

Majlykke. Dok 1754 *in der May-Lück.* — Om *maj* og *lykke* se bd. X.

Majvej. Kat *Mayweg.* — Vejen går fra byen til Maj.

Marens Horsbæk. Dok 1772 *auf Marien Horsbeck*; K 1798 *Marens Hosbeck*; Eb 1798 *Marens-Hosbeck*; Dok 1819 *Marens Hosbeck*; Kat *Marenshorsbeck*; Wenzel p. 126 [ˈ*maɹns ˈhɔsbæg*]; Opt 1935 da. [ˈ*maɹ·ns ˈhɔsbæg*]. — Eng langs Horsbæk, om denne se ndfr. under Horsbæk. Første led er kvindenavnet Maren.

Medelby Eng. Dok 1773 *Medelbüy-Wisch*; K 1798 *Melby Eng*; Eb 1798 *Mehlbuy-Eng, Meelbü-Eng*; Dok 1819 *über Mehlbyeeng*; Kat *Medelbywiese.* — Eng, der ifl. Eb 1798 i Wenzel var forpagtet til Medelbybønderne.

Medelbylan. Dok 1649 SA A XX nr. 3184 *daß Stuck Wisch auff Holtzfelt belegen, vndt Meddelbuilohn genanth*; Dok 1662 *dat stucke Wisch Medelbui lahn genandt*; Dok 1664 *ein stück Wisch Medelbuilahn.* — Om *lan* se ovfr. under *Lan* i Agtrup, Læk s.

Norager. K 1798 *Nörr Agger*; Eb 1798 *Nörr-Ager.* — Om adj. sønderjy. *nɔɹ* se under Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Norden-over. Ketelsen B 162, 6 *Nordenüber, jüt. Noorenawer.* — Navnet kendes kun fra Ketelsens optegnelse, og den sønderjy. form er næppe genuin, jfr. adverbialforbindelserne i artiklen *norden* hos Feilb. Adverbialforbindelser anvendt som stednavne kendes ellers især fra de frisiske landsbyer, se f. eks. under Osteröveracker i Soholm, Enge s.

Norder Straß. Dok 1768 *Auf der Norder Straß.*

Normark. K 1798 *Nörr Marck*; Eb 1798 *Nörrmarck, Nörmarck*; Kat *Norderfeld*; Opt 1935 da. [ˈ*nɔɹ·maɹg*], nty. [ˈ*nùɹdəɹˌfèld*]. — Agerjord og hede. Om adj. jy. [*nɔɹ*] se Noreng i Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Nyeng. Dok 1753 *in der sogenandte Neueng*; Dok 1772 *westen Neu-Eng*; Dok 1773 *in Neu-Eng*; Dok 1793 *das stück Neuwisch*; K 1798 *Lild Ny-Eng, Ny Eng*; Riss 1798 *Lild-Ny-Eng*; Eb 1798 *Nüe-Eng, Lild-Nüe-Eng, Lild-Nü-Eng, in Nü-Eng*; Dok 1819 *Jn dem sogenannten Nyeeng*; Kat *Neuwiese*; Wenzel p. 126 [*nyæŋ*]; Opt 1935 da. [*ny*ˈ*æŋ*]. — Eng ved Horsbæk.

Nyland. Dok 1742 *Westen daß Neuland*; Dok 1744 *das Neulandt*; Dok 1755 *daß so genannte Suder Neulandt*; Dok 1769 *daß Neuelandts Ein-Nahme, daß Neuelandt*; Dok 1772 *daß aldaige Neulandt*; K 1798 *Lang-Nylands-Äger, Kort Nylands-Agger, Nylands Block*; Eb 1798 *Lang-Nülands-Agger, Nüelands-Block, Kort-Nülands-Agger, die sogenannte Nülandsblöcke*; Kat *Neulandsblock, Neulandacker*; Wenzel p. 126 [*nyland*]; Opt 1935 da. [ˈ*nylaŋ*], nty. [*nyland*]. — Agerjord vest for byen.

Nyvang. K 1798, Riss 1798 *Ny-Wang*; Eb 1798 *Nüwang.* — Om *vang* se bd. X.

Rakkersvad. K 1798 *Rackers-Wadt*; Riss 1798 *Rackersway*; Eb 1798 *Rackerswoy, Rackerswadt*; Kat *Rackerswadt*; Ketelsen B 162, 6 *Rackerwadt, auch Rackerswoy, dort liegt eine Watestelle durch die Lecker Au nach Lütjenhorn; jetzt befindet sich dort eine Brücke. Jetzt sagt man auch Rackersgaf*; Wenzel p. 126 [*Ragəs*ˈ*gaf*]; Opt 1935 da. [*ragəs*ˈ*gaf*], nty. [*ragəsˈvad*]. — Eng ved Læk Å. Af subst. jy. *rakker* „tater, en af natmandsfolket". Om *vad* se bd. X.

Råddenlan. Dok[1] 1797 *bey Rodenlan*; K 1798 *Raden Lann*; Eb 1798 *Raden-Lann*; Kat *Radenlann*; Opt 1935 da. [*rɔɹ·n*ˈ*lan*]. — Eng og hede. Første led er adj. *rådden.* Om *lan* se *Lan* ovfr. under Agtrup i Læk s.

Schwitzholm. (Her?) Mejer 1648 *Swelsholm*; Dok 1750 *Schwitzholm.* — Støder sandsynligvis op til Schwitzholm i Lütjenhorn i Læk s., s. d.

Skidenpande. K 1798 *Schinn Pand*; Eb 1798 *über*

Schṇinpann; Kat *Schwinnpand*; Ketelsen B 162, 6 *Schinn-Pand, jüt. Skiernpann*; Wenzel p. 126 [*sgiɹnpan*]; Opt 1935 da. [*sgiɹ·npaŋ*], nty. [*sgiɹnpan*]. — Lav eng. Første led er adj. *skiden*. Sidste led er subst. *pande* „forhoved". Navnet er af samme type som *Skidenars* i Agtrup, Læk s., der rimeligvis indebærer en (spøgende) påstand om, at folk under arbejdet sank i til bagdelen; i analogi hermed indeholder navnet Skidenpande en endnu mere drastisk påstand. Et lignende navn er Skidenkind i Spandet s., Hviding h., DS V 103.

Skunk. Dok 1772 *der sogenanndte große schunck*. — I Søndermark. Subst. jy. *skunk* „balk i tørvemose" (Feilb.).

Smalsig. K 1798 *Schmall-Siig*; Eb 1798 *Schmallsieg, Schmallsig*. — Et smalt engareal mellem to hedestrækninger. Om *sig* se bd. X.

Spøllas. Dok 1772 *von Spöhl-Wisch, von Stpölas Wisch*; K 1798 *Spöllas*; Riss 1798 *Spöllas, Spöhllas*; Eb 1798 *Spöllas*; Dok 1819 *in Andreas Bossens Spöllaskuhl, Bei Spöllas*; Kat *Spöllas*; Wenzel p. 126 [*sbølas*]; Opt 1935 da. ['*sbø·l,las*], nty. ['*sbø·l,las*]. — Hedeareal ved skellet mod Lütjenhorn. Af subst. jy. *spøl* „affald af korn fra brænderierne; svinetøndens indhold i almindelighed" (Feilb.). Sidste led synes at være subst. jy. *las* „læs", men navnets meningsindhold er dunkelt.

Starengsig. Riss 1798 *Stær-Eng-Siig*; Eb 1798 *Starr-Engsiig*. — Plantenavnet *star* „carex". Om *sig* se bd. X.

Starkær. Dok 1757 *in der Starrkier*. — Af plantenavnet *star* „carex". Om *kær* se bd. X.

Starsig. Dok 1770 *im Staar-Sieck*; Dok 1772 *westen der starr-Sieck*; K 1798 *Starr Siig*; Riss 1798 *Staer-Siig, Starr-Siig, Stær-Siig*; Eb 1798 *Starsiig, in Starsig*; Kat *Starrsieg*; Opt 1935 da. [*sda·six*], nty. [*sda·six*]. — Ifl. kortet er det et agerareal. Af plantenavnet *star* „carex". Om *sig* se bd. X.

Stinnstück. K 1798 *Stinnstück*; Riss 1798 *Stinn-Stück*; Eb 1798 *Stinnstück*. — Eng. Forleddet kan næppe være adj. *stind* „stiv", da dette ellers ikke forekommer som forled i marknavn. Snarere bør skrivemåden Stinn fortolkes som gengivelse af en udtale [*sden*]-, der kan være subst. *sten* med forkortet vokal i forledsstilling, jfr. f. eks. udtale af Stenløkke i Burkal s. lige nord for grænsen, DS V 638.

Strygsandlykke. K 1798 *Stricksandter-Lück*; Riss 1798 *Stricksander-Lück*; Eb 1798 *Stricksandter-Lück*; Eb 1798 in Wenzel *Strichsandter Lück: Lücken bei den Kathen von Strichsandt. Strichsandt-Streusand, Flugsand*; Kat *Strichsandfeld, Strichsander Lücken*; Opt 1935 da. [*sdrø'sa·ŋlygə*], nty. [*sdrix'sandəɹ,lygən*]. — Navn på tre markstykker omk. bebyggelsen Strygsand; om denne se under bebyggelsesnavne ovfr.

Strøm. Dok 1772 *dißeits der Süder-Strohm*; K 1798 *Synder Ström, Nörr Ström*; Eb 1798 *Sünder-Ström, Nörrström*; Dok 1819 *Nörre Strömm, Jn dem Süderstrome, des Norder-Stroms*; Kat *Norderstrom, Süderstrom*. — To engarealer. Jfr. bd. X under *strøm*.

Stumper. Ketelsen B 162, 6 efter Thomas Christiansen i Holt *Stumpe*. — Plur. af subst. *stump*.

Svinekær. Dok 1772 *Schweinkier, Norder Schweinkier*; K 1798 *Nörr Schwinn Kier, Synder Schwinn-Kier*; Eb 1798 *Nörr Schwinnkier, Nörr-Schwinnkier, Sünder-Schwinnkier, Nicolay Jensens Nörr-Schwinkier, nach Sünderschwinnkier, Schwinnkier*; Dok 1819 *vor Süder-Schwienkier*; Dok 1820 *Norschwinkier*; Kat *Schwinnkjersieg, Norder-Schwinnkjer, Süder-Schwinnkjer*; Opt 1935 da. [*svinkjæ*]. — Eng og mose. Første led er dyrenavnet *svin*. Om *kær* se bd. X.

Svinekærstrøm. Opt 1935 da. ['*svinkjæ,sdröm*].

Sydvesthjørne. Ketelsen B 162, 6 efter Thomas Christiansen i Holt *Südwestjörn*.

Sønderhede. Eb 1798 *Sünder-Heede*; K 1798 *Synder-Heede*; Kat *Süderhaide*. — Hedeareal. Regnes i Opt 1935 for en del af Søndermark.

Sønderlan. (Her?) 11/9 1238 (Løgumb SRD VIII 231) *a Sunderlane*. — Jfr. *Lan* ovfr.

Søndermark. Dok 1772 *aufm Süderfelde*; Opt 1935 da. [*syŋəmaɹg*].

Søndermarkvej. Kat *Süderfeldweg*. — Fører til Søndermark.

Tagkærkrog. K 1798 *Tagkier Krog*; Eb 1798 *Tagkier-Krog, Tagkierkrog*; Kat *Tagkjerkrog*. — Eng. Første led er subst. *tag* „rør til tækkebrug". Om *krog* se bd. X.

Tagmaj. Dok 1741 *die Dack Mayen*; Dok 1742 *Dack-May*; K 1798 *Tag May*; Eb 1798 *Tag-May, Peter Martensens Tagmay*; Kat *Tagmay*; Wenzel p. 126 [*taxmai*]; Opt 1935 da. [*ta·xmaj*]. — Udtalen omfatter både Tagkærkrog og Tagmaj, der støder op til hinanden.

Toft. Eb 1798, Kat *Toft*. — To lokaliteter. Om *toft* se bd. X.

Toftblok. Riss 1798 *Toft-Block*; Eb 1798 *über Toftblock, von Toftblock*. — Om *toft* og *blok* se bd. X.

Tornager. K 1798 *Tworn-Agger*; Eb 1798 *Tworn-Agger*; Kat *Twornacker*; Ketelsen B 162, 6 *Tworn-Agger, Acker und Grünland südlich von Bergacker; früher wuchsen hierauf den Wällen Weissdornbüsche*; Opt 1935 da. [*tvoɹ·naxə*], nty. [*twùɹnagəɹ*]. — Første led er subst. *torn* „tornebusk". Her har tidligere vokset hvidtjørn.

Tranekær. Dok 1737 *nach Trankier, biß Trankier weg*; Dok 1741 *Trancker*; Dok 1742 *Trankier*; K 1798 *Tran Kier*; Eb 1798 *Tran-Kier*; Dok 1820 *Trankier*; Kat *Trankjer*; Wenzel p. 126 [*tra.nkje, tʀa.nkje*]; Opt 1935 da. [*tra·nkjæ*]. — Af fuglenavnet *trane*. Om *kær* se bd. X.

Trekant. Riss 1798 *Trekand*; Eb 1798 *Trekant*.

Vang. SchuldprotKarrhd 1706 *in der Wang*. — Om *vang* se bd. X.

Vesterlanshede. K 1798 *Westerlans-Heede*; K[1] 1798 *Westerlands Heede*; Kat *Westerlandshaide*. — Hede. Om *lan* se under *Lan* ovfr. i Agtrup, Læk s.

Videng. Dok 1770 *weiß Eng*; K 1798 *Wied Eng*; Eb 1798 *Wied-Eng*; Kat *Wiedeeng*; Wenzel p. 126 [*vegə'ræŋ*]; Opt 1935 da. [*vigə'ræŋ*], nty. [*vigə'rèŋ*]. — Agerjord og eng ved Medelby skel. Forleddet er sandsynligvis plantenavnet *vie* „pil, salix" svarende til oldn. víðir „Vidjetræ, Vidjeris" (Fritzner); formen i Dok 1770 må i så fald bero på forveksling med adj. hvid; udtaleformerne må bygge på en oversættelse til det nty. ord for „pil, salix", Wiechel (Mensing), men udtalen med -g- og -r- er påfaldende.

Wiehmay. Ketelsen B 162, 6 efter Thomas Christiansen

i Holt *Wiehmay dasselbe wie Wied-Eng.* — Ifl. kilden er det et andet navn for Videng. Om *maj* se bd. X.

Vogel Waßer. Dok 1758 *daß Vogel-Waßer in der Mohr.*

Østerager. Dok 1770 *unser Oster Acker*; K 1798, Eb 1798 *Öster-Agger*; Kat *Osteracker*; Wenzel p. 126 [*o·sdagə*]; Opt 1935 da. ['*øsdəˌraxə*], nty. ['*o·sdɑɹˌagəɹ*]. — Agerjord.

Østerlanshede. K 1798, Riss 1798 *Österlans-Heede*; Eb 1798 *Öster-Lanns und Lierkuhl-Heede*; Kat *Osterlandshaide.* — Hede. Første led er adv. øster. Om *lan* se Lan ovfr. under Agtrup, Læk s.

Åbro Sten. Dok 1772 *bey Abroh-Stein.*

Gemarkung Holt

Horsbæk

Bilum. U 1795 *Norden Bilum, Drav in Bielum.* — Navnet er formodentlig en sammensætn. af subst. *bil* „økse" og subst. *holm*, om dette se bd. X.

Blokken. Kat *Blocken.* — Agerareal. Om *blok* se bd. X.

Breitschifft. U 1795 *Breit Schifft, Breitschifft.* — Om sidste led se bd. X under *skift.*

Drav. U 1795 *Drav in Bielum*; Dok 1796 *in der Straße oder Drav.* — Om *drav* „mose, sump" se bd. X.

Fælled. Kat *Fähler.* — Om *fælled* se bd. X.

Gravager. U 1795 *Graben Acker Blöcke, Graben Acker*; Kat *Grabenacker*; Opt 1935 da. [*graw'axə*], nty. [*graʊ̊'agəɹ*]. — Agerareal tæt ved Horsbæk. Om *grav* se bd. X.

Horsbæk. Gst 1858 *Horsbæk*; Kok II 189 *Horsbæk, lille Bæk, som danner Læk Å, og to derved liggende Gårde i Medelby s.*; LA *Horsbek.* — Tilløb til Læk Å. Om *Horsbæk* se bebyggelsesnavne ovfr.

Kær. U 1795 *die Kier, Die Kier*; Kat *Kjer*; Opt 1935 da. [*æ kjæ*], nty. [*de kjè*]. — Eng. Om *kær* se bd. X.

Lan. Kat *Osterlann*; Opt 1935 da. [*æ lan*], nty. [*de lan*]. — Om *lan* se *Lan* ovfr. under Agtrup, Læk s.

Langager. Kat *Langacker.* — Eng langs Horsbæk.

Langskift. Opt 1935 da. ['*lɔŋˌsgjæ̊wd*], nty. [*laŋ̊ˌifd*]. — Om *skift* se bd. X.

Mose. Kat *Moor*; Opt 1935 da. [*æ mo:s*].

Neuland. U 1795 *Norder Neuland, Süder Neuland*; Dok 1796 *Norder Neuland*; Kat *Neuland.* — To lokaliteter.

Norderacker. U 1795 *Norder Ackern*; Dok 1796 *Norder Acker*; Kat *Norderacker.* — Agerareal.

Norhede. Kat *Norderhaide*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔrə 'he:*]. — Hede. Første led er adj. jy. [*nɔɹ*], om dette se *Noreng* under Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Osteracker. Kat *Osteracker, Osterackerweg*; Opt 1935 nty. [*o·sdɑɹ'agəɹ*]. — Ret stort agerareal øst for gården Horsbæk.

Oster Moor. U 1795 *oster Mohr, Oster Mohr.*

Riklykke, Øster-. Opt 1935 da. [*østdə 'regˌlyg*]. — Andet navn på Østerager. Forleddet er subst. jy. *rik* i betydn. „hegn"; lykken var ifl. Opt 1935 den første der blev indhegnet.

Rojsig. U 1795 *Roisig, Roysigstiert, Roysieg*; Kat *Roysiegstiert, Roysieg*; Opt 1935 da. [*ro'si·x*], nty. [*rù'si·x*]. — Eng. Første led er subst. *roj* „rydning"; se i øvrigt bd. X under *roj, sig* og *stjært.*

Smediehoved. U 1795 *vor Schmiedehöfft*; Kat *Schmiedehöft*; Opt 1935 da. [*smirəhoj*], nty. [*šmi·dəhɤ̀fd*]. — Agerjord og hede sydvest for Horsbæk. Første led er subst. *smedie*; om efterleddet *hoved* se bd. X.

Strasse. U 1795 *die Strase*; Dok 1796 *in der Straße oder Drav.*

Südermoor. Kat *Südermoor.*

Sønderager. U 1795 *Süderacker, Süder Acker*; Dok 1796 *auf Süderacker*; Kat *Süderacker*; Opt 1935 da. [*syŋə'axə*], nty. [*sy·dɑɹ'agəɹ*]. — Agerjord mod syd.

Søndereng. U 1795 *Süder Eng*; Kat *Süderwiese*; Opt 1935 da. [*syŋə'æŋ*], nty. [*sy·dɑɹ'vìš*]. — Smal engstrækning på grænsen mod Skavlund i Nr.-Haksted s., Vis h.

Tagkær. U 1795 *in Dack-Kier, Dackkier*; Dok 1796 *in Dackiär*; Kat *Tagkjer*; Opt 1935 nty. ['*daˌkjæ·ɹ*]. — Eng. Første led er subst. da. *tag*, ty. *Dach* „tagrør til tækkebrug". Om *kær* se bd. X.

Toft. Kat *Toft.* — Lille areal nord for gården Horsbæk. Om *toft* se bd. X.

Vesterager. U 1795 *Wester Acker*; Kat *Westeracker*; Opt 1935 da. [*æ 'væsdə 'axə*], nty. [*vèsdə'agəɹ*]. — Agerjord vest for Horsbæk.

Vestereng. U 1795 *Wester Eng*; Dok 1796 *Wester-Eng*; Kat *Westerwiese*; Opt 1935 da. [*væsdə'æŋ*], nty. [*vèsdə'èŋ*].

Østereng. U 1795 *Oster Eng*; Kat *Osterwiese*; Opt 1935 nty. [*o·sdɑɹ'vìš*].

Gemarkung Holt

Åbro

Alte Schottdam. Dok[1] 1797 *der Alteschatdam, der Alte Schatdam und Kirchenstig*; Dok[2] 1797 *der Alte Schotdam.* — Af subst. nty. *Schott* „opkastet jord" (Mensing Schott[4]). Om *dam* se bd. X.

Alte Strasse. Dok[1] 1797 *1 Demat auf der alte Strasse, der altestrase, der Alte Strase*; Dok[2] 1797 *der alte Straße.* — Areal.

Alte Strom. Dok[1] 1797 *von der alte Strohm bey der Lückels bis in der Kalbfenne strohm Graben.*

Bjerget. Dok[1] 1797 *auf dem Berg, auf der Barg*; Dok[2] 1797, Kat *Berg*; Wenzel p. 126 [*de ba·x*]; Opt 1935 da. [*æ bjeɹə*]. — Højdedrag vest for Åbro. Om *bjerg* se bd. X.

Bjergmose. Dok[1] 1797 *in der Berg Mohr*; Dok[2] 1797 *Bergmohr*; Kat *Bergmoor*; Opt 1935 da. [*æ 'bjeɹə 'mo:s*]. — Hede og agerland vest for Bjerget.

Blokende. Dok[1] 1797 *die Block Enden und bey die Holmblock.* — Om *blok* se bd. X. Efterleddet er plur. af subst. *ende.*

Blokke. Dok[1] 1797 *die Blocken.* — Om *blok* se bd. X.

Bramstedlykke. Dok[1] 1797 *von Bramstedlück, bey Bramstetlück, bey Bramßlück*; Dok[2] 1797 *von Bramstedtlück.* — Første led er landsbynavnet *Bramsted* i Ladelund s. Om *lykke* se bd. X.

Breiteblocken. Dok[1] 1797 *Breiteblocken, die breite Blocken*; Dok[2] 1797 *Breiteblocken.* — Af adj. ty. *breit* „bred"; om *blok* se bd. X.

Dreieck. Kat *Dreieck.* — Trekantet agerareal. I Opt 1935 omfatter udtalen [*æ 'sdɔg,sdøgə*] tillige dette areal.

Fly. Dok[1] 1797 *Flüy.* — Om *fly* se bd. X.

Friesischer Weg. Kat *Friesischer Weg.* — Danner skellet mod Vesby og er altså identisk med den nordlige Frisvej, se under Frisvej i Holt.

Gasebro. Dok 1713 SA C VI 5 nr. 979 *gaße Bröck*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *Gaße Brück*; Dok[1] 1797 *bey Gassebröck*; LA *Garsebro*; Opt 1935 da. [*gasə'bro·*]. — Se under Bramsted i Ladelund s.

Haberland. Dok[1] 1797 *Haberland*; Dok[2] 1797 *das Haberland.* — Af subst. ty. *haber* „havre".

Heideblok. Dok[1] 1797 *Heideblock.* — Om *blok* se bd. X.

Hirchholm. Dok[1] 1797 *Hirchholm und bey Oster Acker.* — Forleddet er rimelig fejl for *Hirsch* „hjort".

Holmblok. Dok[1] 1797 *die 4 Wester Holmblocken, die Block Enden und bey die Holmblock, die 4 Holm Blocken*; Dok[2] 1797 *auf die Holmblocken.* — Om *holm* og *blok* se bd. X.

Hærvej. Opt 1935 da. [*æ hæɹəvæj*]. — Andet navn på den nordlige Frisvej, se ovfr. under Holt. Om *hærvej* se ovfr. under Gamle Hærvej i Sdr.-Løgum s.

Hørblok. Dok[1] 1797 *die Kleine Flachs Blocken, die Grose Flachs Blocken*; Kat *Flachsblocken*; Opt 1935 da. [*æ 'hö,blɔg*]. — Lille agerareal. Første led er plantenavnet *hør*, i de ældste kilder i den ty. form Flachs. Om *blok* se bd. X.

Kalbfenne. Dok[1] 1797 *von der alte Strohm bey der Lückels bis in der Kalbfenne strohm Graben, der Kalbfenne.* — Om *fenne* se bd. X.

Kernop. Dok 1698 SA A XX nr. 3184 *Kernop, in Kernup*; Dok 1757 SA C VI 1 nr. 171 *das streitige Stück Heide-Land Kerenob genandt*; Dok 1765 SA C VI 1 nr. 171 *Karnop*; Dok 1765 *des grünen Wisch-Landes, Karnop*; Kat *Kjernop*; Wenzel p. 126 ['*kjæɹ,nob, 'kæɹ,nob*]. — Et areal på skellet mellem Åbro og Lütjenhorn. Forleddet er subst. *kær*, se bd. X. Efterleddet er subst. jy. *noppe*, der bl. a. bruges om små knopper på tøj og om tuer på heden (Feilb.), lånt fra mnty. *nop*(*pe*) „uldtot, knop i uldtøj".

Kirkevej. Dok[1] 1797 *der Alte Schatdam und Kirchenstig, der Kirchenweg*; Kat *Kirchweg*; Opt 1935 da. [*æ kjiɹ·gvæj*].

Kisbæk. Design 1735 *bey keßbeck*; Dok 1735 SA C VI 5 nr. 988 *bey Keßbeck neben Abroe*; Dok[2] 1797 *Kisbeck.* — I DS V under Døstrup s. opføres et Kisbæk, hvis forled sammenstilles med det sv. sognenavn Kisa, der af Hellquist i Arkiv 1901 p. 78 tolkes af en med hty. Kies beslægtet stamme kīs „sten"; denne sammenstilling er sandsynligvis rigtig, idet bæknavnet i Døstrup s. udtales med kort [*i*] og altså forudsætter glda. langt ī. Men nærværende navn har efter skriveformerne at dømme snarere glda. kort i svarende til nyda. kort [*e*], og forudsætter altså den stamme *kĭs-, som indgår i ty. Kies og Kiesel; skønt mnty. modsvarigheder til disse to ord ikke er registreret i Sch.-Lüb., kan det ikke udelukkes at navnet lige så godt kan være nty. som da.

Kisbækbro. Dok 1713 SA C VI 5 nr. 979 *Keß Beck Bröck*; Design 1735 *keskerl Brücke*; Wegesache 1773 *die so genanndte Keeßbeckbrücken osten Abrow.* — Bro over *Kisbæk.*

Kisbækdam. Dok[1] 1797 *nach kisbeckdam, Kisbäckdam*; Dok[2] 1797 *nach Kisbeckdam.* — Om *dam* se bd. X.

Kisbæksig. Dok[1] 1797 *Kisbeck Sick*; Dok[2] 1797 *Kisbecksick.* — Om *sig* se bd. X.

Kleineschiften. Dok[1] 1797 *die Kleineschiften.* — Om *skift* se bd. X.

Kærager. Opt 1935 da. [*kjæraxə*]. — Andet navn for Kernop.

Langager. Kat *Langacker.* — To lange smalle agerarealer.

Løkels. Dok[1] 1797 *von der alte Strohm bey der Lückels bis in der Kalbfenne strohm Graben*; Dok[2] 1797 *von der alte Strohm bei der Lückels.* — Gen. af subst. jy. *løgel* „nøgle" med et ord som betegner arealet underforstået.

Middagssted. Dok[1] 1797 *über der Mittagstäd, Mittagstädt*; Dok[2] 1797 *über der Mittagsstedt.* — Sted, hvor kvæget blev drevet sammen om middagen.

Moor. Kat *Moor.*

Møllepold. Kat *Mühlenberg*; Wenzel p. 126 ['*mø·l,ba·x*]; Opt 1935 da. [*æ 'møl·,poɭ*]. — Om *pold* se bd. X.

Møllevej. Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *Mühlenweg*; Kat *Mühlweg*; Opt 1935 da. [*æ møl·væj*].

Neue Strasse. Dok[1] 1797 *der Neue Strasse, von der Neuestrase.*

Norderheide. Kat *Norderhaide.*

Norderlücke. Kat *Norderlücke.* — Om *lykke* se bd. X.

Norenge. SchuldprotKarrhd 1735 *Norder Enge*; Dok[1] 1797 *der Norder Wisch*; Kat *Norderwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'nɔɹ·,æŋ·*]. — Første led er adj. jy. [*nɔɹ*] om dette se Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s.

Nyland. Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *bey der Neuland*; Kat *Neuland*; Wenzel p. 126 [*nyland*]; Opt 1935 da. [*nylanŋ*]. — Agerland langs med Læk Å.

Poppelan. Dok[1] 1797 *Poppelan*; Dok[2] 1797 *Pope Lann*; Kat *Popelann*; Wenzel p. 126 [*pɔbə'lan*]; Opt 1935 da. [*pɔbə'lan*]. — Støder op til Poppelan i Bramsted i Ladelund s., s. d.

Præsteng. Dok[1] 1797 *Prest Eng.*

Risleeng. Kat *Rieselwiese*; Wenzel p. 126 ['*Risəl,æŋ*]; Opt 1935 da. [*æ 'risəl,æŋ*]. — Eng ved Læk Å. Subst. *risle-*

eng „eng, der kan overrisles" jfr. Rieselwisch, Grumtoft s. SS VII, 1 p. 136 og Risleeng i Hellevad s., Åbenrå amt, DS VI 61.

Schottdam. Dok[1] 1797 *der Schotdam.* — Jfr. Schottweg ovfr. i Bøkslund.

Stareng. Dok 1765 *in dem Lütjenhorner so genannten Star-Wisch*; Dok[1] 1797 *bey der starwisch.* — Første led er plantenavnet *star* „carex".

Stokstykker. Dok[1] 1797, Dok[2] 1797 *die Stockstücken*; Kat *Stockstückacker, Stockstücken*; Wenzel p. 126 [*de 'sdog-ˌsdøgən*]; Opt 1935 da. [*æ 'sdɔgˌsdøgə*]. — Eng og små agerstykker. Første led er subst. *stok* i betydn. „gangbræt over vandløb" (se Feilb.). Om *stykke* se bd. X.

Strohm Graben. Dok[1] 1797 *von der alte Strohm bey der Lückels bis in der Kalbfenne strohm Graben.*

Søndereng. Dok[1] 1797 *der Süder Wisch, von der Süderwisch*; Kat *Süderwiese*; Wenzel p. 126 [*sy·də višən*]; Opt 1935 da. [*syŋə'æŋ*]. — Eng langs Læk Å.

Taterkuhl. Dok[1] 1797 *bey der Taterkuhl.* — Første led er subst. *Tater* (findes såvel i da. som nty.). Om sidste led se bd. X under *kule.*

Toft. Dok[1] 1797 *sein Toft*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd*]. — Agerjord nord for Åbro. Om *toft* se bd. X.

Vesterager. Dok[1] 1797 *auf Wester Acker*; Kat *Westeracker*; Wenzel p. 126 [*de 'væsdəˌagə*]; Opt 1935 da. [*væsdəraxə*]. — Flere agerarealer med lidt hede.

Westerfeld. Dok[1] 1797 *das ganze westerfeld, der Westerfeldt*; Dok[2] 1797 *der ganze westerfeldt.*

Westerheide. Kat *Westerhaide.*

Østerager. Dok[1] 1797 *auf Osteracker, Oster Acker, Hirchholm und bey Oster Acker*; Dok[2] 1797 *auf Osteracker*; Kat *Osteracker*; Wenzel p. 126 [*de 'o·sdəˌagə*]; Opt 1935 da. [*æ 'øsdə 'raxə*]. — Agerareal øst for Holt.

Østereng. Dok[1] 1797 *bey der Oster Wisch*; Kat *Osterwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'øsdəˌræŋ*]. — Eng langs Læk Å.

Jardelund

Alverdens Vej. Ejerslev *Alverdens Vej.* — Ifl. Ejerslev et andet navn for Tribladvej.

Bjergager. U 1807 *Biergager.*

Blok. U 1807 *Lilleblock, der sogenannten Block bey Schwennburghöy, von Blockager.* — Om *blok* se bd. X.

Boleng. U 1807 *Bolleng, Lill Bolleng.* — Første led er subst. jy. *bolle* „tyr".

Bredblok. U 1807 *Breeblock.*

Brede. U 1807 *Breede.* — Navnet er uvist; muligvis fejl for *Bredmade* ndfr.

Bredmade. Opt 1935 da. [*bre'ˈma:*]. — Et lille engstykke ved Brostykke ndfr. Efterleddet kan ikke være det almindelige subst. made „eng", da dette udtales [*ma:j*] eller [*maj*]; det må være subst. *måde*, i sønderjy. udtalt [*ma·r*] og [*ma·*] (Feilb.), lånt fra mnty. *mate*, f. „mål", „måde"; betydn. i marknavne må være „hvad der er tilmålt", jfr. Feilb. 1. måde betydn. 3. Forleddet er vel adj. *bred*, men kan måske være subst. *bro.*

Brodersens Ager. Ejerslev *Bro·sens Achə.* — Af persontilnavnet *Brodersen.* Kaldes i Kat Petersiegesblock.

Bromaj. Wenzel p. 128 [*bromɹi*]. — Om *maj* se bd. X.

Brostykke. Kat *Brostück*; Wenzel p. 128 [*bʀosdøŋ*]; Opt 1935 da. [*æ 'broˌsdø.g*]. — Eng med lidt hede.

Brovej. Opt 1935 da. [*æ ˈbrovæj*]. — Vejen til Brostykke.

Brændlan. U 1807 *Brennlann.* — Græsning. Forleddet er muligvis præt. part. af verbet *brænde.* Om efterleddet *lan* se bd. X.

Bylykke. U 1807 *die Byelück, Bülück*; Kat *Dorflücke*; Ejerslev *Bylykke*; Wenzel p. 128 [*bylyg.*]; Opt 1935 da. [*æ 'byˌˈly.g, æ 'byˌlygə*], nty. [*de bylyg*]. — To lokaliteter umiddelbart ved by. Om *lykke* se bd. X.

Bøgelå. Opt 1935 da. [*bæl'å·*]. — Det gamle navn på Skelbækken. Den urundede vokal går tilbage til den gamle form af ånavnet, Bekel, som er forled i bebyggelsesnavnet *Bøgelhus*, s. d.

Bøkslundingervej. Opt 1935 da. [*æ bøgs'luniŋə ˌvæj*]. — Hedeareal der støder op til Bøkslund, også kaldet Jernmalm.

Bøkslundvej. Kat *Böxlunder Weg.* — Vejen fra Jardelund til Bøkslund.

Dam. Ejerslev *æ Dam* (*Bysens Dam*). — I Jardelund by.

Davreblok. U 1807 *Dauerblock.* — Første led er formodentlig subst. *davre.* Om *blok* se bd. X.

Dyndetsig. Wenzel p. 128 [*ˌdøŋə'si·x*]; Opt 1935 da. [*dø·ŋə'si·x*], nty. [*dø·ŋə'si·x*]. — Forleddet er adj. *dyndet*, efterleddet subst. *sig*, se bd. X. Arealet kaldes også Vandotting.

Fenne. Kat *Fenne*; Opt 1935 da. [*æ ˈfæn·*]. — Lille engareal på grænsen til Østerby. Om *fenne* se bd. X.

Firemandseng. Kat *Viermannswiesenland*; Opt 1935 da. [*fi·manŋs'æŋ*]. — Ifl. Kat omfatter navnet et temmelig stort areal; i Opt 1935 kun en del heraf.

Flysholm. U 1807 *Flüsholm.* — Første led er sandsynligvis subst. *flyde*, om dette og *holm* se bd. X.

Fold. Ejerslev *Fo·ld, Fo·ld'he·*; Wenzel p. 128 [*fo·l*]; Opt 1935 da. [*æ fo·l*]. — Agerareal. Om *fold* se bd. X.

Forte. Ejerslev *Fo·t*; Opt 1935 da. [*æ fo:d*]. — Ifl. Ejerslev er det en sti i byen, mens Opt 1935 oplyser at det er en forsvunden sti, vistnok den, der i Kat kaldes Schmalpforte. Om *forte* se bd. X.

Freudenpott. U 1807 *Freudenpott.* — Græsning.

Friesweg. U 1807 *norden Friesweg.*

Frøslevmark. Kat *Bei Froesleefeld*; Wenzel p. 128 ['*fʀøslə 'maɹg*]; Opt 1935 da. ['*frøsləˌmarg*]. — Mose. Støder op til den danske grænse. Første led er landsbynavnet Frøslev, om dette se DS VI 560.

Fuglsig. U 1807 *Vogelsieg, Oster-Vogelsieg, Westervogelsieg*; Kat *Vogelsieg, Westervogelsieg, Ostervogelsieg*; Ejerslev *Fuglsig*; Opt 1935 da. [*ˈfu·lsix*]. — Eng med lidt hede. Om *sig* se bd. X.

Fælled. Kat *Fehler*; Ejerslev *Fæ·le*; Wenzel p. 128 [*de*

fæ·lə]; Opt 1935 da. [æ ˈ*fæ·lə*]. — Tre arealer mod nord i Jardelund. Om *fælled* se bd. X.

Gamlestykker. Opt 1935 da. [æ ˈ*gaməl* ˈ*sdøgə*]. — Mose. Om *stykke* se bd. X.

Gammellykke. Dok 1776 *Alte Lücke*; U 1807 *in der Gammellücke, Gammellück*; Kat *Gammellücke*; Ejerslev *Gammellyk*; Opt 1935 da. [æ ˈ*gaməl* ˈ*lygə*]. — Agerjord. Om *lykke* se bd. X.

Gammellykkevej. Ejerslev *Gammellykvej*. — Vejen langs Gammellykke.

Gejlbjerg. U 1807 *Geilbierg*; Kat *Geilberg*; Ejerslev *Gejlbjerre*; Wenzel p. 128 [*galˈba.x*]; Opt 1935 da. [*gæj·lbjerə*]. — Første led er plantenavnet jy. *gejl* „gyvel". Om *bjerg* se bd. X.

Godburgstoft. U 1807 *Gotburgs Toft*; Kat *Gottburgstoft*. — Toft ved en af gårdene i Jardelund. Forleddet er mandsn. glda. *Godburgh* (DgP I), der er kendt fra Kær h. Om *toft* se bd. X.

Grønkule. Ejerslev *Grønˈku·l* (*Bysens Eje*). — Et lille areal med en grav nord for byen; det er ifl. Ejerslev i byens eje. Om *kule* se bd. X.

Grønvej. Ejerslev *Grønvej*; Opt 1935 da. [æ ˈ*grö:n* ˈ*væj*, æ ˈ*syŋə* ˌ*grö·nvæj*, æ ˈ*nɔɹˌgrö·nvæj*]. — To veje, en syd, en nord for byen, i øst-vestlig retning.

Grønvejblok. U 1807 *Grünwegblock, Lill-Grönweiblock*. — Om *blok* se bd. X.

Gråsigsager. U 1807 *auf Graasiegesager*. — Om *sig* se bd. X; første led er adj. *grå*.

Gåsekule. U 1807 *bis der Gaaskuhlstauung, an der Gaaskuhl*. — Første led er fuglenavnet *gås*; om *kule* se bd. X.

Haleblok. U 1807 *Haleblock, Haleblock, die Ecke oben in der Hale*. — Om *hale* og *blok* se bd. X.

Halevej. U 1807 *süden dem alten sogenannten Halweg*. — Om *hale* se bd. X.

Hedeager. U 1807 *Heedeager*; Kat *Haideacker*. — Ager op til Medelby.

Heelim. U 1807 *Heelim*; Kat *Heeliem*. — Andet navn på *Fold* se ovfr. En formel tolkningsmulighed er et mellemslesv. subst. *hedelime* „fejekost af lyng", en parallel til subst. jy. *lynglime*, d. s. (Feilb.), idet planten lyng i Mellemslesvig hedder hede; men der er ikke fundet paralleller til en sådan navnedannelse.

Hestelykke. U 1807 *bey der Hestelücke*; Kat *Pferdelücke*; Ejerslev *He·stlyk, Lille Hestlykke, Sto·Hestlykke*; Opt 1935 da. [æ ˈ*hæ:sdˌˈly.g*]. — Agerjord. Ifl. LA er der en stald på marken. Om *lykke* se bd. X.

Hestelykkevej. Ejerslev *Hestlykvej*. — Går langs Hestelykke ovfr.

Hirtenblock. U 1807 *des Hirtenblock*. — Om sidste led se *blok* i bd. X.

Hirtenwiese. U 1807 *die neue Hirtenwiese*.

Holme. Dok 1776, U 1807, Kat, Ejerslev *Holm*; Opt 1935 da. [æ ˈ*hɔl·m*], nty. [*hòlm*]. — Tre lokaliteter. Om *holm* se bd. X.

Holmhede. Kat *Holmhaide*; Ejerslev *Holmˈhe·*. — Hede syd for Holm.

Hut. U 1807 *Der Huth, vom Hut nach Tagmayweg*. — Muligvis subst. ty. *Hut* „hat", idet det da er et sammenligningsnavn.

Højager. U 1807 *Höyager*. — Af adj. *høj* og subst. *ager*.

Jardelund Mose. Gst 1858 *Jarlund Eng, Jarlund Mose*; LA *Jardelunder Moor, Jardelunder Wiesen*. — Et stort sammenhængende areal i den østlige del af Jardelund.

Jernmalm. U 1807 *Hiernmalm*; Kat *Hjernmalm*; Wenzel p. 128 [*jæɹnmɔlm*]; Opt 1935 da. [*jæɹ·nmɔlm*], nty. [*jèɹnmòlm*]. — Et lille hede- og engareal mod grænsen til Bøkslund. Navnet betyder sandsynligvis „myremalm".

Jütersblock. U 1807 *Jütersblock*. — Forleddet er uvist. Om efterleddet *blok* se bd. X.

Kalblück. Kat *Kalblück*. — Om sidste led se under *lykke* i bd. X.

Kallesvang. U 1807 *Calleswang*. — Første led er mandsn. *Kalle*. Om *vang* se bd. X.

Kirchwegacker. U 1807 *Kirchwegacker, auf den Kirchwegackern*.

Klasmoseholm. U 1807, Kat *Klasmoosholm*; Ejerslev *Klasmosˈholm*; Opt 1935 da. [*klasmosˈˈhɔl·m*]. — Første led er mandsn. *Klavs*; om *holm* se bd. X.

Kleine Schifft. SchuldprotKarrhd 1743 *seiner so genandten kleinen Schifft in Cröllis Lam*. — Om sidste led se under *skift* i bd. X.

Kliplevkær. Dok 1776 *Klipleff-Kier*; U 1807 *bis an Kliblefkiær*; Kat *Kliplefkier*; Ejerslev *Kliplˈkjer*; Wenzel p. 128 [ˈ*kleb*ˌ*læf*]; Opt 1935 da. [ˈ*klebl*ə]. — Eng på grænsen til Danmark. Første led er landsbynavnet *Kliplev* se DS VI 367. Jfr. DS VI 577 under Kliplev Vad. Om *kær* se bd. X.

Kolonistenfeld. Kat *Kolonistenfeld*. — To agerarealer i udkanten af bymarken.

Korsvejager. U 1807 *Kaasweiager*; Kat *Kreuzwegacker*. — Agerareal ved et vejkryds.

Krattebusk. U 1807 *von Krattebusch*. — Af subst. *krat*, se bd. X.

Krølles Lan. SchuldprotKarrhd 1743 *seiner so genandten kleinen Schifft in Cröllis Lam*; U 1807 *Großkrölleslann, bey Klein-Krölleslann, Lill-Krölleslann, in Lille Krölleslann, Krölleslann*; Kat *Krölleslann, Krölleslannhaide*; Ejerslev *Krølles'land*; Wenzel p. 128 [ˌ*krøləsˈlan*]; Opt 1935 da. [ˈ*liˌ· krøsəsˌlan*, ˈ*sdo·ə krøsəsˌlan*]. — Første led er snarest mandsn. glda. *Krulli* egt. „den krølhårede" (DgP I). Om sidste led se under *Lan* i Agtrup, Læk s. ovfr. Jfr. *Krolleshøj* i Husby sogn (SS VII 1 p. 180) samt Krøllekrog i S.-Stenderup sogn, N.-Tyrstrup herred (DS III 11).

Kuleager. U 1807 *Kuhlager*. — Om *kule* se bd. X.

Kulkule. Kat *Kohlenkuhl, Kohlenkuhle*; Ejerslev *Kolkuller*; Opt 1935 da. [æ ˈ*kɔlˌkulə*]. — Første led er subst. *kul*; om *kule* se bd. X. Ifl. Ejerslev var her kulmiler, hvor der blev brændt kul til kobbermøllen i Kruså; arealet tilhører endnu Kobbermøllen.

Kådnermark. Kat *Käthnerfeld*; Ejerslev *Kårnemark*; Wenzel p. 128 [*kɔɹnəløg*]; Opt 1935 da. [æ ˈ*kɔɹ·nəˌmaɹg*], nty. [*dad* ˈ*kɔɹnəɹˌfèld*]. — Af subst. jy. *kådner* „mindre landbruger".

Kådnervej. Opt 1935 da. [æ ˈ*kɔɹ·nəˌvæj*]. — Vej langs Kådnermark.

Lan. U 1807 *bis zum Süderlann, Lann*; Kat *Lann*; Wenzel p. 128 [*de lan*]; Opt 1935 da. [*æ lan*]. — Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Langager. U 1807 *von Langager, Langacker*; Kat *Langacker*; Ejerslev *Lång'achə*; Wenzel p. 128 [*ˌlaŋ'agə*]; Opt 1935 da. [*lɔŋ'axə*], nty. [*laŋ'agəɹ*]. — Tre lokaliteter.

Langemose. Kat *Langemoor*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈlɔŋ· ˈˈmo:s*]. — Hedestrækning langs grænsen til Østerby.

Lundbjerg. VSK 1805 *Lundbierg*. — Om *lund* og *bjerg* se bd. X.

Lykke, Store- og Lille-. Kat *Kleinlücke, Grosslücke*; Ejerslev *Lillelyk*; Opt 1935 da. [*æ 'sdo·ə 'ly.g, æ 'liˌ·'ly.g*]. — Tre lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Maj. U 1807 *Die Kleine stück May grund, Die May*. — Om *maj* se bd. X.

Maksats. U 1807 *Macksats*; Kat *Macksatz*; Ejerslev *Mo'sats*; Wenzel p. 128 [*mosads*]; Opt 1935 da. [*mo'sads*]. — Eng langs grænsen til Eggebæk mark i Tinglev s. Fra kolonien Sofiendal i Tinglev s. fører en vej ned til engen, og det er muligt, at navnet er en elliptisk genitiv af en ejers navn; men det har ikke været muligt at identificere dette navn.

Midtvej. Kat *Mittelmoorweg*; Opt 1935 da. [*æ medvæj*]. — Vej fra Jardelund Mose til byen.

Mjølager. U 1807 *Wester Miølager, Miölager*; Kat *Mehlacker*. — Agerareal med grusgrav nord for byen. Om første led se *Mjølblok* ndfr.

Mjølblok. U 1807 *Miölblock*. — Forleddet kan være identisk med subst. jy. *mjølle*, der bl. a. bruges om en flyvesandsbanke ved Nymindegab (Feilb. under 1 mele), og hvis dat. plur.-form Mjøllum sandsynligvis findes som marknavn i Hostrup s. og indgår som forled i Mjølmstreng i Rejsby s. (DS V 533 og 147). Ordet er identisk med subst. oldn. mjǫl, n. „mel", mhty. mel, gen. melwes, n. „mel, støv", eller med en beslægtet stamme *melha, der foreligger i oldn. melr, m. „sandbanke" (se Torp Wortschatz p. 316). Om *blok* se bd. X.

Moselykke. Kat *Mooslücke*; Ejerslev *Mo·slyk*; Opt 1935 da. [*æ 'mo:sˌlygə*]. — Agerjord der støder op til Jardelund Mose. Om *lykke* se bd. X.

Mosevej. Kat *Moorweg*. — Vej fra Jardelund til Jardelund Mose.

Musvang. U 1807, Kat *Muuswang*; Wenzel p. 128 [*mu.svɔŋ.*]; Opt 1935 da. [*mu·svɔŋ*], nty. [*mu·svòŋ*]. — Lille stykke agerjord øst for byen. Første led er dyrenavnet *mus*. Efterleddet må være subst. vang i ironisk anvendelse.

Norderfeld. Kat *Norderfeld*.

Norkærsig. U 1807 *bis an Nörrkiærsieg, Nörrkiersieg*; Kat *Nordkiersieg*. — Om første led adj. jy. [*nɔɹ*] se Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. ovfr. Om *kær* og *sig* se bd. X.

Norvang. U 1807, Kat *Nörrwang*; Ejerslev *Nor'vång*; Wenzel p. 128 ['*nɔʀəvɔŋ*]; Opt 1935 da. [*nɔɹ'vɔŋ*], nty. [*nòɹ'vôŋ*]. — Om adj. jy.]*nɔɹ*] se Noreng i Elhoved, Sdr.-Løgum s. ovfr. Om *vang* se bd. X.

Norvej. Opt 1935 da. [*æ nɔrəvæj*]. — Vej i mosen.

Nyvandsted. U 1807 *nach Niewandstedt, bey Nyewandstedt*. — Af adj. *ny* og subst. *vandsted* „vandsamling; vandingssted".

Osterfeld. Kat *Osterfeld*.

Otting. U 1807 *in Ottinger, Grosottinger*; Kat *Grossottinger*; Ejerslev *Otning*; Opt 1935 da. [ˈ*ɔdniŋ*]. — Af subst. *otting* „ottendedel" om dette se bd. X.

Pedersig. U 1807 *Pedersiegsblock*; Kat *Petersiegesblock, Petersieg*; Wenzel p. 128 [*pæ·six*]; Opt 1935 da. [*pæ'si·x*]. — Af mandsn. *Peder*. Om *sig* se bd. X.

Plundermose. Kat *Pludermoor, Nordost-Pludermoor, Nordwest-Pludermoor, Südwest Pludermoor, Südost Pludermoor*; Opt 1935 da. [*æ 'pluŋəˌˈmo:s*]. — En del af Jardelund Mose. Første led er subst. jy. *plunner* „om hvad der er omrørt, grumset, om vand o. lign." (Feilb.).

Pluskær. U 1807 *Pluskiersieg, Pluskiærsieg*; Kat *Pluskiär*; Opt 1935 da. [ˈ*plu·skjæ*]. — Første led er subst. *plus*, som Feilb. anfører fra Valsbøl i betydn. „dynd på vejen, f. eks. efter regn". Om *kær* se bd. X.

Pold. Ejerslev *Pold·*. — Kaldes i Kat for Fuchshügel. Om *pold* se bd. X.

Pot. U 1807 *bey dem Pott herum*; Kat *Pott*; Ejerslev *æ Pât*; Opt 1935 da. [*æ pɔd, æ 'pɔ.dˌˈly.g*]. — Lille stykke eng ved Fuglsig. Jfr. *Pottekloster* under Lexgård i Karlum s.

Pælingsig. U 1807 *Pælingsieg*. — Muligvis et *Pæleng af subst. *pæl*. Om *sig* se bd. X.

Pælingvandsted. U 1807 *bey Pälingwandstedt*.

Reselund. U 1807 *Reselund*; Kat *Risslund, Vor Risslund, Beim Risslund, Risslundhaide*; Ejerslev *Rese'lund*; Wenzel p. 128 [*ˌresə'lund*]; Opt 1935 da. [*resə'lu·ŋ*]. — Eng og det omliggende areal. Første led er muligvis et sammensat stednavn med subst. *ris* „krat" som forled.

Rævehale. U 1807 *Revhale*. — Eng. Formodentlig et sammenligningsnavn sigtende til arealets form.

Rævepold. Kat *Fuchshügel*; Opt 1935 da. [*æ 'röw·ˌˈpoˌ·*], nty. [*de 'fùgsˌhy·xəl*]. — Første led er dyrenavnet *ræv*. Om *pold* se bd. X.

Rør. Opt 1935 da. [*æ rø.ə*]. — Eng nær ved Røreng i Frøslev, DS VI 580. Plantenavnet *rør* „phragmites".

Sandemandstoft. Kat *Sannmannstoft*; Opt 1935 da. [*æ 'saŋ·maŋsˌtɔwd*]. — Toft, hvis ejer kaldtes [*pæ'ˈsaŋmaŋ*] (Opt 1935). Forleddet er subst. sandemand „en af de otte mænd der på herredstingets vegne skulle afgøre skyldspørgsmålet ved svære forbrydelser i overensstemmelse med JyLov".

Schlum. Dok 1776 *Schlum*. — Eng. Rimeligvis subst. *slump* anvendt om jord der er udskiftet efter et løst skøn; jfr. *Slump* i Bovlund, Agerskov s., DS IV 713.

Seksvænder. DingswKarrhd 1755 *aus dem sogenandten Sechswender Stück*; Dok 1776 *Sechs-wenne*; U 1807 *in Sechswenner*; Kat *Sechswenner*; Ejerslev *Sejs'venne* (*ell. Ses'venne*); Wenzel p. 128 [*sægsvænə*]; Opt 1935 da. [*sæjs'væŋə*]. — En del af Jardelund eng. Sidste led er plur. af subst. *vånd* anvendt som flademål lig med 100 kvadratalen.

Seksvændervej. Kat *Sechswennerweg*; Ejerslev *Sejs'vennevej*; Opt 1935 da. [*sæjs'væŋəˌvæj*]. — Vej ved Seksvænder, se ovfr.

Skoleeng. Ejerslev *Sko·leng*. — Lille engareal i sydspidsen af Jardelund Mose. Kaldes i Kat for Fenne.

Skolelykke. Kat *Schulland*; Opt 1935 da. [æ 'sgo:l‚ly.g]. — Lille agerareal øst for byen. Om *lykke* se bd. X.

Skrup. Kat *Schrupplücke*; Ejerslev *Æ Skrup, Skruplyk*; Wenzel p. 128 [*de šrob*]; Opt 1935 da. [æ *sgrob*]. — Agerareal med skov. Om *skrup* se bd. X.

Skytterhusvej. Kat *Schütterhuus Weg.* — Vej fra Jardelund til Skytterhus i Frøslev, Bov s.

Smalkamp. U 1807 *Schmallkamp.* — Om *kamp* se bd. X.

Smedkrog. U 1807 *das Schmidsland, Schmeikrog*; Kat *Schmeikrog.* — Ganske lille engareal. Om *krog* se bd. X.

Småkamp. U 1807 *Schmaakamp.* — Om *kamp* se bd. X.

Stadsvej. Kat *Stadtweg*; Opt 1935 da. [æ ˈsdajsvæj]. — Vejen fra Jardelund mod Flensborg; kaldes også Tørvevej. Første led er subst. *stad* „købstad".

Stakager. U 1807 *Stackager.* — Af subst. *stak* „høstak".

Starblok. U 1807 *Starblock*; Kat *Starrblock*; Ejerslev *Stu·rblok*; Wenzel p. 128 ['sda·‚blɔg]; Opt 1935 da. [æ 'sda:‚blɔg]. — Af plantenavnet *star* „carex". Om *blok* se bd. X.

Stenager. U 1807 *Steenager*; Kat *Steenacker*; Wenzel p. 128 [*sdenagə*]; Opt 1935 da. [ˈsdenaxə]. — Er ifl. Opt 1935 en del af Bylykke, se ovfr.

Stenbjerg. U 1807 *Westerstennbierg, Österstennbierg*; Kat *Westerstennberg, Osterstennberg*; Ejerslev *Stembjerre* (*Stenbjerg*); Wenzel p. 128 [*sdenbæɯx*]; Opt 1935 da. [*sdænbjerə*], nty. ['sde·n‚ba·x]. — Stort agerareal lidt nord for byen.

Storkamp. U 1807 *Stoorkamp.* — Om *kamp* se bd. X.

Strimmelsig. U 1807 *Der Strimmelsieg*; Kat *Strimmelsieg*; Ejerslev *Stremmelsig*; Opt 1935 da. [æ *sdremælsix*]. — Første led er subst. *strimmel* „smalt jordstykke"; om *sig* se bd. X.

Stubberlan. U 1807 *osten Stupperlannsieg, Stubberlann, bey Stubberlannwasserstelle, Stubberlannsieg*; Kat *Stubberlann.* — Eng. Første led er plur. af subst. *stub* „træstub". Om *lan* se under *Lan* i Agtrup, Læk s.

Studevang. U 1807, Kat *Stuhrwang*; Ejerslev *Stu·vång*; Opt 1935 da. [*sdu·əvɔŋ*]. — Første led er dyrenavnet *stud.* Om *vang* se bd. X.

Svenborgager. U 1807 *auf Schwenburgager*; Kat *Schwennburgacker.* — Agerjord med kuperet terræn. Første led er måske et slægtsnavn *Svendborg.*

Svenborghøj. U 1807 *bey Schwennburghöy*; Ejerslev *Svemborre'hy·*; Wenzel p. 128 [*e svænbɔʀ'hy*]; Opt 1935 da. [*svænborə'hyj*]. — Andet navn for Kat's Svenborgager.

Syvspringvandsted. U 1807 *bis Syvsprungwasserstelle, bey der 7 Sprüng Wasserstelle, von Syvsprung.* — Første led hentyder til dansen eller legen *syvspring* (Feilb.). Sidste led er subst. *vandsted* „vandingsplads".

Sønderbjerg. U 1807 *Sünderbiergager, Sönderbiergager*; Kat *Süderberg*; Ejerslev *Sönde'bjerre*; Opt 1935 da. [*syŋə'bjerə*], nty. [*sy·də'ba·x*]. — Agerjord med højdepunkt.

Sønderblokager. U 1807 *Sünderblockager*; Kat *Süderblockacker.* — Agerjord syd for byen. Om *blok* se bd. X.

Søndervej. Opt 1935 da. [æ *syŋəvæj*]. — Vej i mosen.

Sønkesdal. U 1807 *Sönkesdall.* — Første led er mandsn. Sønke, Sønnik (Kok), Sunike (DgP); om *dal* se bd. X.

Tagmaj. Dok 1776 *Tang-May*; U 1807 *in Kleine Tagmay, in Tagmay*; Kat *Tagmay*; Ejerslev *Ta·chmaj*; Opt 1935 da. [*ta·xmaj*]. — Første led er plantenavnet *tag* „tagrør, phragmites communis". Om *maj* se bd. X.

Tagmajvej. U 1807 *nach Tagmayweg*; Kat *Tagmay weg*; Ejerslev *Ta·chmajvej.*

Teglovnager. U 1807 *Teilovnager.*

Toft. U 1807 *die Toft, der süder Toft, oster Toft, Die Wester Toft*; Kat *Toft*; Opt 1935 da. [æ *tɔwd*]. — To lokaliteter. Om *toft* se bd. X.

Toldigager. U 1807 *Tolldiegager.* — Første led er uvist. Om *dig* se bd. X.

Topbjerg. VSK 1805 *Topberg*; U 1807 *von Toppbierg*; Schmidt p. 231 *Topbjerget*; Kat *Topberg*; Opt 1935 da. [*tɔbbjerə*]. — Højtliggende agerjord syd for byen. Om *bjerg* se bd. X.

Tornager. U 1807 *von Twornager, Twornager.* — Første led er plantenavnet *torn* „tornebusk" (Feilb.).

Tornblok. U 1807 *Dorn- und Lill-Grönweiblock.* — Om *blok* se bd. X.

Triblad. Dok 1776 *drieblat-wiese*; U 1807, Kat *Trieblatt*; Ejerslev *Tribløje*; Opt 1935 da. ['*triblaj*]. — Eng. Af plantenavnet jy. *treblad* „bukkeblad, menyanthes trifoliata L." (Feilb.).

Tribladkrog. U 1807, Kat *Trieblattkrog*; Opt 1935 da. [*triblaj'kro·x*]. — Kileformet engareal ved Triblad se ovfr. Om *krog* se bd. X.

Tribladvej. Kat *Triblattweg*; Opt 1935 da. [æ '*triblaj‚væj*]. — Vej langs Triblad.

Troskær. U 1807 *Traaskiär, von Traaskier*; Kat *Traaskier*; Opt 1935 da. [*trå·skjæ*]. — Eng. Første led er subst. *tros* „gammelt brændsel" (Feilb.), se endvidere ovfr. under Troskær i Bramsted, Ladelund s.

Tværdig. Opt 1935 da. [*tvæ·dix*]. — Ifl. Opt 1935 er det en mose. Om *dig* se bd. X.

Tørvevej. Opt 1935 da. [æ ˈtɔrəvæj]. — Andet navn på Stadsvej. Man kørte tidligere en mængde tørv til Flensborg.

Ulvesigblok. U 1807 *Ullresiegsblock.* — Navnet er af samme oprindelse som Ulvesig i Tinningsted, Karlum s. se dette. Om *blok* se bd. X.

Vandløsning. Kat *Osterwasserlösungsstücken, Westerwasserlösungsstücken, Vor den Wasserlösungsstücken*; Opt 1935 da. [æ 'vaŋ·‚lösnəŋ]. — En del af Jardelund Mose. Af subst. *vandløsning* „hovedgrøft, som afleder vand" (Feilb.).

Vandotting. U 1807 *die Wasserotting*; Kat *Wasserotting.* — Hede med eng. Om *otting* se bd. X.

Vandstedblok. U 1807 *auf Wandstedtblock.* — Om *blok* se bd. X.

Vase. U 1807 *nach der Hvase, in der Wahse*; Opt 1935 da. [æ ˈva:s]. — Bro ved Gammellykke. Om *vase* se bd. X.

Vestermark. Kat *Westerfeld*; Ejerslev *Vestermark.*

Vestersig. U 1807 *Der Westersieg.* — Om sidste led, se bd. X under *sig.*

Vindelsten. U 1807 *Der Winnelsteensieg*; Kat *Winnelsteen*; Opt 1935 da. [*viŋəlsden*]. — Af subst. ænyda. *vindelsten* „vindeltrappe" (Kalkar), jfr. *Vindelsten* SS VII 1 p. 76.

Vrejsig. U 1807 *Der Wreisieg.* — Første led er subst. jy. *vrid*, der udtales [*vrej*] og bruges i betydningen „et sted,

hvor en vej drejer af eller slår en bugt" (Feilb.); jfr. tillige *Vrej* i SS VII 1 p. 214. Om *sig* se bd. X.

Vældekildeblok. U 1807 *von Wehlkildeblock.* — Første led er subst. jy. *vældkilde* „kilde, lille brønd med kildevæld" (Feilb.). Om *blok* se bd. X.

Åen. Kat *Aue*; Opt 1935 da. [æ *å·*]. — Ager-, hede- og engareal langs Skelbæk.

Åkrøger. U 1807 *Aakröger.* — Eng. Sidste led er plur. af subst. krog.

Medelby

Ager. Wenzel p. 127 [*ob de agə*]; Opt 1935 da. [æ *axə*]. — To agerarealer ved byen.

Almokær. KI 1782 *Auf dem Süderfelde und in der Nachweide im Koege Almekier*; Kat *Allmeekjer*; Ketelsen B 162, 5 *Allmekier*; Ejerslev *Ammekjer*; Wenzel p. 127 [*almækjæ*]; Opt 1935 da. [*alma'kjæɹ*]. — Første led er subst. *almo* om dette se Almostykke under Elhoved i Sdr.-Løgum s. ovfr. Om *kær* se bd. X.

Alte Lücke. SchuldprotKarrhd 1744 *in der alten Lücke.* — Om efterleddet se bd. X under *lykke.*

Askesig. Kat, Ketelsen B 162, 5 *Askesieg*; Wenzel p. 127 [ˌ*asgə'si·x*]; Opt 1935 da. [*asgə'si·x*]. — Første led er trænavnet *ask.* Om *sig* se bd. X.

Brede. KI 1609 *ein stucke landes genennet der Kirchen brede*; Steuerreg 1613 *4 Aeckere der Kirchen Brede genant*; Tillæg t. KI 1782 (efter „Vertheilung" u. å.) *auf den Breeden und Langäckern*; Ketelsen B 162, 5 *Breeden, nur 1798.* — Om *brede* se bd. X.

Brulykke. Ejerslev *Bru·lyk.* — Kaldes i Kat Neuland. Forleddet er uvist. Om *lykke* se bd. X.

Dam. Kat *Damm*; Ketelsen B 162, 5 *Damm . . . an einem Damm der das Wasser der Langwatt von den Wiesen fortleitet*; Ejerslev *Dam*; Wenzel p. 127 [*de dam*]; Opt 1935 da. [æ *dam*]. — Agerareal. Om *dam* se bd. X.

Degnens Vandsted. Wenzel p. 128 ['*køsdə'vå·də*ˌ*sde*]; Opt 1935 da. [æ '*de·ns* '*vaŋsdæj*]. — Mose på grænsen til Holt.

Dorfswiese. KI 1782 *im Koege Almekier und den Dorfs-Wießen.*

Døbbel. Ketelsen B 162, 5 *Düffel, nur 1798*; *heute Begeichnung für eine Landstelle in der betrefenden Flur.* — Subst. sønderjy. *døbbel* „sump i marken, lavning der ej kan pløjes" (Feilb.), jfr. DS III p. XXIV og SS bd. X.

Fenneager. SchuldprotKarrhd 1771 *seines fenackers*; Kat *Fennacker*; Ketelsen B 162, 5 *Fennacker* (*j.: Fennagge*); Ejerslev *Fen·ache*; Opt 1935 da. [æ *fænaxə*]. — Agerjord. Om *fenne* se bd. X.

?Fleng. Ketelsen B 162, 5 *Fleng, nur 1798.* — Navneformen, der angives at være taget fra en nu forsvunden kilde fra 1798, beror rimeligvis på en fejllæsning.

Flyde. Kat *Flüh*; Ketelsen B 162, 5 *Flüh, dicht dabei auch Flühpoll*; Ejerslev *Fly·*; Opt 1935 da. [*fly.*], nty. [*de fly·*]. — Den da. udtale angives at have acc. 1. Ifl. Opt 1935 omfatter udtalen: Kløverfly, Hedefly, Spidsfly. Om *flyde* se bd. X.

Fuglkær. Ketelsen B 162, 5 *Fugelkier, nur 1798.* — Om *kær* se bd. X.

Fuglsang. Ketelsen B 162, 5 *Fugelsang* (*j.u.p.: Fuulsong*); Kat *Fugelsang*; Ejerslev *Fuglsang*; Wenzel p. 127 [*fu·lsaŋ*]; Opt 1935 da. [æ *fu·lsɔŋ*], nty. ['*fo·gəlˌsaŋ*]. — Agerareal syd for byen.

Fuglsangtuer. Ketelsen B 162, 5 *Fugelsangtuer* (*j.u.p.: Fusentu*) *Feuchtes, bultiges, saures Land nennt man nach C. B. Christiansen-Maiholm, Tuers*; *früher lagen auch in der Gemarkung Mai solche Tuers. Fugelsangtuer liegt neben Fugelsang*; Kat *Fugelsangtuer*; Ejerslev *Fosen'tu·e*; Opt 1935 da. [*fosən'tu·ə*]. — Støder op til Fuglsang. Efterleddet er plur. af subst. *tue*, se bd. X.

Fælled. Ketelsen B 162, 5 *Fierdelen* (*j.u.p.: Fäler*); Kat *Fierdelen*; Ejerslev *Fælled*; Wenzel p. 127 [*de fæ·lə*]; Opt 1935 da. [*æ fæ·lə*], nty. [*fæ·ləɹ*]. — Ret stort agerareal på grænsen til Østerby. Skriveformen Fierdelen må bero for det første på tilføjelse af efterhængt bestemt artikel og for det andet på association med ordenstallet fjerde, der i dialekten udtales uden j: *fæ·ɹ* (se Feilb. under fjerde, fjerdepart, fjerdeårs). Om *fælled* se bd. X.

Gjensti. Ketelsen B 162, 5 *Giensti, nur 1798.* — Af det jy. subst. *gjensti* „genvej".

Gløvenblok. Kat *Glovenblock*; Ketelsen B 162, 5 *Glowenblock* (*1798 Glowendblock oder nur Glowend*); Wenzel p. 127 [*glø·vnblɔg*]; Opt 1935 da. ['*gløvənˌblɔg*]. — Agerjord øst for Medelby. Forleddet er uvist. Udtalen med -[*v*]- kan ikke repræsentere et glda. -p-, da dette ellers bliver til -f-, eller et glda. -fu-, da dette ellers bliver til w; udtalens [v] kan derfor kun forklares som forlydende kons. I så fald kan forleddet måske forklares som et *Glō-watn til verbet oldn. glóa i betydn. „skinne, glimre" (Fritzner). Men tolkningen er tvivlsom, bl. a. fordi udtalen har *ø*.

Haberblock. Ketelsen B 162, 5 *Haberblock* (*nur 1798*). — Forleddet er nty. *Hawer* „havre". Om *blok* se bd. X.

Hedefly. Opt 1935 da. [æ '*he:*ˌ*fly.*]. — Ifl. Opt 1935 er det en del af *Flyde.*

Holmose. KI 1782 *Holl*; Kat, Ketelsen B 162, 5 *Hoelmoor*; Opt 1935 da. [*hɔl'ˈmo:s*], nty. [*hòl'må·ɹ*]. — Tidligere hede. Om *hol* se bd. X.

Hornbjerg. KI 1782 *auf der sogenannten Hornberger Moos, auf der so genandten Hornberg Moos*; Kat *Hornberger Moor, Hornberg*; Ketelsen B 162, 5 *Hornbergermoor* (*j.: Wornbierremoos*), *Hornberg* (*j.: Wornbiere, 1798 Hornbierg*); Wenzel p. 127 ['*hɔɹnbæɹx'må·ɹ*]; Opt 1935 da. [*hɔɹnbjerə*], nty. ['*hòɹnˌba·x*]. — Af subst. *horn.* Om *bjerg* se bd. X. Ret højtliggende land.

Horsbækskift. Kat *Horsbeckschift*; Ketelsen B 162, 5 *Horsbeckschiften* (*j.: Horsbeckskjevt*); Opt 1935 da. [*hɔsbæg-ˈrsgæ̆w·d*], nty. [*hòsbèg'šifd*]. — Lille engareal, der støder op til *Horsbæk*, jfr. ovfr. Om *skift* se bd. X.

Hyrdeeng. Opt 1935 da. [æ *hi·əræŋ*]. — Ifl. Opt 1935 en del af Kat's Süderfeld.

Jardelundvejager. Kat *Iardelundwegacker*; Ketelsen B 162, 5 *Jardelunderwegacker* (*j.: We Jaalund Wej*). — Agerjord på begge sider af vejen til Jardelund.

Kalleswang. Ketelsen B 162, 5 *Kalleswang nur 1798.* — Første led er mandsn. *Kalle* (DgP I). Om *vang* se bd. X.

Kirchacker. Kat *Kirchacker*; Ketelsen B 162, 5 *Kirchacker* (*j.: Kirkagge*) *Westlich von der Kirche; während die Kirche selbst in den Toftackern liegt.*

Kirchenland. KI 1782 *Woher der Acker den Namen Kirchenland führe . . .*

Kirchweg. Kat *Kirchweg.*

Kirksti. Opt 1935 da. [æ *kjirgsdi*]. — Forsv. sti til Østerby.

Kløverfly. Opt 1935 da. [æ *'klǻwəˌfly.*]. — En del af *Flyde* ovfr.

Kog. SchuldprotKarrhd 1744 *seinen Acker in Koeg.*

Kogager. Tillæg t. KI 1782 *auf Kauagger*; Kat *Kauacker*; Ejerslev *Kow, Kowvej*; Wenzel p. 127 [*en e 'kau*]; Opt 1935 da. [æ *kǻw*], nty. [*de kaụ*]. — Lav agerjord. Om *kog* se bd. X.

Kogsheck. KI 1782 *bej dem sogenannten Kogs Hecke, bey dem sogenannten Kogsheck.* — Om *kog* se bd. X. Sidste led er subst. nty. Heck „Led; hegn, gærde" (Mensing).

Kolonistenland. Kat, Ketelsen B 162, 5 *Colonistenland.*

Kuleager. Kat *Kuhlacker*; Ketelsen B 162, 5 *Kuhlacker* (*j.u.p.: Kuulagge, 1798: Kuhlagger*) *In dieser Flur finden sich nahe an der Holter Feldgrenze „Kuhlen", Tränkstellen für das Vieh Auf dem ehemals gemeinsamen Weideland*; Wenzel p. 127 [*ku·lagə*]; Opt 1935 da. [*ku·laxə*]. — Agerland vest for byen. Om *kule* se bd. X.

Kurzen Ackern. KI 1782 *aus den kürzen Ackern, suden und norden der Kirche, aus den kurzen Äckern.*

Kådnermark. Kat *Kathenland*; Ketelsen B 162, 5 *Katenland* (*j.u.p.: Kaanemark*); Ejerslev *Kårnemark*; Opt 1935 da. [æ *'kɔɹ·nəˌmaɹg*], nty. [*dad 'kæ·dnəɹˌland*]. — Første led er subst. jy. *kådner* „husmand"; i de ældste kilder det ty. subst. *Kate* „husmandsbolig". Ifl. Kat er det navn på tre lokaliteter, mens Opt 1935 oplyser at den ene, der ligger på grænsen til Østerby ikke har været kådnermark.

Langager. Tillæg t. KI 1782 *auf den Breeden und Langäckern*; Kat *Langacker*; Ketelsen B 162, 5 *Langacker* (*j.: Laangagge*).

Langvad. Gst 1858 *Langvad*; LA *Langwatt*; Ejerslev *Långvej - ell. -vaj*; Wenzel p. 128 [*laŋvad*]; Opt 1935 da. [*lɔŋ'vaj*]. — Stykke af vejen til Horsbæk; åen går her langs med vejen. Om *vad* se bd. X.

Langvadbro. Wenzel p. 128 ['*laŋvadəˌbrə.x*]; Opt 1935 da. [*lɔŋ'vajˌbro·*].

Lerkuleager. Kat *Leerkuhlacker*; Ketelsen B 162, 5 *Lehmkuhlenacker* (*j.: Leekuulagge, 1798: Leerkuhlenagger*) *Die hier befindlichen Lehmkuhlen haben wohl Ehemals den Bedarf an Lehm für den Häuserbau gedeckt*; Opt 1935 da. [æ *'le·kulˌaxə*]. — Lille areal nord for byen; støder ikke op til Lerkuler ndfr. Om *kule* se bd. X.

Lerkuler. Ejerslev *Lerkulle*; Wenzel p. 127 [*de 'le·mˌku·l.n*]; Opt 1935 da. [æ *'le·əˌkulə*]. — Om *kule* se bd. X.

Lykke. KI 1782 *einen Westerluckacker*; Kat *Lück*; Ketelsen B 162, 5 *Lück* (*j.: Lyk, p.: de Lück, 1798: Löck*); Ejerslev *Lykke, Norlyk, Søndelyk, Norlykvej, Sønderlykvej*; Wenzel p. 127 [*en de lyg*]; Opt 1935 da. [æ *lygə*, æ *'nɔɹəˌlygə*, æ *'syŋəˌlygə*], nty. [*de lygən, de 'nùɹdəˌlygən, de 'sy·dəɹˌlygən*]. — Tre arealer adskilt ved veje. Om *lykke* se bd. X.

Lykkepot. Kat *Lückepott*; Ketelsen B 162, 5 *Lückepott* (*j.: Lykpot, 1798: Löckpott*); Wenzel p. 127 [*løg8pɔd*]; Opt 1935 da. [*løgəpɔd*]. — Agerjord lige vest for byen, også kaldet Sandpold. Subst. *Lykkepotte* „krukke, kasse o. lign., hvoraf lodder trækkes", „lotteri". Det er muligt at tegnet *8* hos Broder Grandt er trykfejl for *s*, jfr. nty. Glückspott, d.s. Jfr. Kalkar under Lykkepot(te); ordet er rimeligvis lånt fra mnty. luckepot, m. „Glückstopf" og anvendt om areal hvis afgrøde i særlig grad veksler efter vejrligets luner. Et navn med lignende indhold er Lykkeløs i Øsby s., Haderslev amt, DS IV 155.

Maj. Kat *May*; Ketelsen B 162, 5 *Mai* (*j.u.p.: Maai*); Ejerslev *Ma·j*; Wenzel p. 127 [*en e ⌜ma.i*]; Opt 1935 da. [æ *ma.j*], nty. [*de ma·j*]. — Agerjord syd for byen. Om *maj* se bd. X.

Medelby Eng. Gst 1858 *Medelby Eng.*

Midtbjerg. Kat *Mittelberg*; Ketelsen B 162, 5 *Mittberg* (*j.: Mitbierre, 1798: Mittbierg*); Ejerslev *Midtbjerre*; Wenzel p. 127 [*medba.x*]; Opt 1935 da. [*medbjerə*], nty. ['*mìdˌba·x*]. — Højdepunkt syd for byen.

Mooracker. Kat *Mooracker.* — Støder op til Holmose.

Mose. Ejerslev *Mo·s.* — Andet navn for Kat's Hoelmoor, se ovfr. under Holmose.

Musvang. Kat *Muuswang*; Ketelsen B 162, 5 *Muuswang* (*j.u.p.: Muuswong*); Wenzel p. 127 [*musvɔŋ*]; Opt 1935 da. [⌜*mu·svɔŋ*], nty. [*mu·svòŋ*]. — Lille stykke agerjord langt mod vest. Af dyrenavnet *mus* og *vang* i ironisk anvendelse, jfr. bd. X.

Møllepold. Ejerslev *Mølpold.* — Ligger syd for byen ved møllen. Om *pold* se bd. X.

Nises Ager. Wenzel p. 127 [*ob 'nesnsˌagə*]; Opt 1935 da. ['*nesəs 'axə*]. — Første led er gen. af mandsn. *Nis.*

Norderheide. Kat *Norderhaide*; Ketelsen B 162, 5 *Norderheide nur 1798.* — Kaldes hos Ejerslev Normark.

Norderwiesen. Kat *Norderwiesen*; Ketelsen B 162, 5 *Norderwiesen* (*j.: Nörrelyk, p.: Norderlück*).

Nordäckern. KI 1782 *Nordäckern.*

Normark. KI 1782 *auf dem Norderfelde*; Ejerslev *Normark.* — Andet navn for Norderheide.

Nyland. Kat *Neuland*; Ketelsen B 162, 5 *Neuland* (*j.u.p.: Nyland, 1798: Nyeland*); Ejerslev *Nyland*; Opt 1935 da. [*nylaŋ, æ nylaŋ*], nty. ['*nyˌland*]. — To lokaliteter. Kaldes ifl. Ketelsen Gammel Nyland.

Nørregade. Opt 1935 da. [æ *'nɔɹə'ga:*].

Persilletoft. Kat *Petersilientoft*; Ketelsen B 162, 5 *Petersielientoft* (*j.: Persilletaut*) *Ein Stück der ehemaligen Vortoft*; Ejerslev *Persilletovt*; Opt 1935 da. [æ *pæ'siləˌtɔwd*]. — Lille strimmel jord i byen. Af plantenavnet *persille.* Om *toft* se bd. X.

Præsteland. Wenzel p. 127 ['*præ·sdəˌagə*]; Opt 1935 da. [*æ pʀæ·sdlaŋ*], nty. [*dad 'pre·sdɑɹˌland*]. — Den østlige del af Kat's Langacker.

Rørager. Kat *Röhracker*; Ketelsen B 162, 5 *Roeracker* (*j.: Röagge, 1798 Roeragger*); Ejerslev *Rø.ache*; Opt 1935 da. [*æ 'rø·əˌraxə*], nty. ['*rø·ɹˌagəɹ*]. — Af plantenavnet *rør* „phragmites".

Sandgrube. Kat *Sandgrube.* — Andet navn for *Lerkuler* ovfr.

Sandpold. Ejerslev *Sandpold.* — Samme areal som Lykkepot. Om *pold* se bd. X.

Skoleland. Kat *Schulland*; Ejerslev *Sko·lland*; Opt 1935 da. [*æ sgo·llaŋ*].

Skrup. Wenzel p. 127 [*de šrob·*]; Opt 1935 da. [*æ sgrob*], nty. [*de šrùb*]. — Den nordligste del af Medelby. Af subst. *skrup* „krat" (Feilb.); her findes buskvækst.

Slotvej. Opt 1935 da. [*æ slɔdvæj*]. — Vej forbi gården *Slottes*, se ovfr.

Slumpstykker. Tillæg t. KI 1782 *in Schlumpstücken*; Kat *Slumpstücken*; Ketelsen B 162, 5 *Slumpstücken* (*j.: Slumpstyk*); Ejerslev *Slamstyk*; Opt 1935 da. [*æ 'slomˌsdøgə*], nty. [*de 'slùmbˌsdỳgən*]. — Af subst. *slump* „slumpetræf, hændelse, held" (Feilb.); jfr. *Slumpestykke* i DS VI p. 40.

Småblokke. Kat *Schmaablock*; Ketelsen B 162, 5 *Schmaablock* (*j.u.p.: Smablock, 1798: Smaablock oder „kleine Blöcke"*). — Om *blok* se bd. X.

Spidsfly. Opt 1935 da. [*æ 'sbesˌfly.*]. — Del af Flyde.

Stangager. Kat *Stangacker*; Ejerslev *Stångage*; Opt 1935 da. [*æ sdɔŋ·axə*], nty. [*sdaŋagəɹ*]. — Af subst. *stang.*

Stenbjerg. Ketelsen B 162, 5 *Steinbergmoor, nur 1798, Steinbierg, nur 1798 genannt.* — Om *bjerg* se bd. X.

Strømmen. Opt 1935 da. [*æ sdröm*]. — Vandløb.

Süderkun. Kat *Süderkun.* — Agerjord øst for byen, kaldes nu Østerager. Efterleddet er måske forskrevet.

Süderwiesen. Tillæg t. KI 1782 *in Süder-Wiesen*; Kat *Süderwiesen*; Ketelsen B 162, 5 *Süderwiesen* (*j.: Synnelyk, p.: Süderlück*). — Engareal.

Sønderbjerg. Kat *Süderberg*; Ketelsen B 162, 5 *Süderberg* (*j.: Synnebierre, 1798: Sönderberg*); Ejerslev *Søndebjerre*; Opt 1935 da. [*syŋə'bjerə*], nty. [*sy·dəɹ'ba·x*]. — Ligger syd for Midtbjerg. Om *bjerg* se bd. X.

Søndermark. Dok 1776 SA C VI 1 nr. 257 *auf dem fellets-Süder feld*; KI 1782 *Auf dem suder Felde, auf dem Süderfelde*; Kat *Süderfeld*; Ketelsen B 162, 5 *Süderfeld* (*j.: Synnemark, 1798: Süderfeld oder Süderheide*); Ejerslev *Søndermark*; Wenzel p. 127 [*sydəfæld*]; Opt 1935 da. [*æ 'syŋəˌmaɹg*].

Toft. Kat *Toft*; Ejerslev *Tovt*; Opt 1935 da. [*æ tɔwd*]. — Areal i byen. Om *toft* se bd. X.

Toftager. Tillæg t. KI 1782 *aus Toftagger*; Kat *Toftacker*; Ketelsen B 162, 5 *Toftacker* (*j.: Tavtagge*) *Teil der ehemaligen Vortoft*; *einer Gemeinweide beim Dorfe*; Wenzel p. 127 [*tɔfdagə*]; Opt 1935 da. [*tɔwdaxə*], nty. [*tùfdagəɹ*]. — Lille areal nord for byen. Om *toft* se bd. X.

Wiehrmoos. Ketelsen B 162, 5 *Wiehrmoos, nur 1798.* — Forleddet er måske adj. *hvid.*

Vikkereng. Tillæg t. KI 1782 *in Wickereng*; Kat *Wickereng*; Ejerslev *Vegger'eng*; Wenzel p. 127 [*vegə'ʀæŋ*]; Opt 1935 da. [*vegə'ræŋ*], nty. [*vɨgə'reŋ*]. — Plur. af plantenavnet *vikke* „vicia", se Lange, Ordb. over Plantenavne. II 802f.

Østen Bøkslundvej. Ketelsen B 162, 5 *Osten Böxlunder Weg* (*j.: Östen Böksluun Wej*); Kat *Osten Böxlunder Weg.* — Agerland der ligger øst for vejen fra Medelby til Bøkslund.

Østen-ud. Ketelsen B 162, 5 *Ostenut*; Wenzel p. 127 ['*o·sdnud*]; Opt 1935 da. ['*ø·sdənˌu.ə*], nty. ['*o·sdənˌu·ə*]. — Del af Nyland, der ligger øst for byen. Sammensatte retningsadverbialer anvendt som marknavne er sjældne i sognet; en parallel er Norden-over i Holt, s. d.

Østerager. Opt 1935 da. [*æ 'øsdə'raxə*], nty. ['*o·sdəɹˌagəɹ*].

Østerhede. Kat *Osterhaide*; Ketelsen B 162, 5 *Osterheide* (*j.: Östemark*); Opt 1935 da. [*æ 'øsdəˌhe:*].

Østermark. Ejerslev *Østermark.* — En del af Nyland.

Gemarkung Vesby

Bøgelhus

Alte Aue. Kat *Alte Aue.* — Grænsebækken.

Anderses Eng. K 1778 *Anders-Wisch*; Kat *Annensesseng*; Opt 1935 da. ['*aŋəsəsˌæŋ*]. — Eng. Af mandsn. Anders.

Brede Sig. K 1778 *Breite Siig.* — Om *sig* se bd. X.

Brennheide. Kat *Brennhaide.* — Første led er partc. af verb. brænde.

Bøgelhus Bro. Opt 1935 da. [*bøl'hu·s 'bro·*].

Bølå. Dok 1816 SA C VI 5 nr. 995 *das Wasser aus der Böllaue.* — Det gamle navn på skelbækken. Jfr. under bebyggelsesnavnet *Bøgelhus.*

Fallebjerg. Dok 1775 *Fallig-Berg*; K 1778 *Falle Berg*; Kat *Fallberg.* — Ifl. K 1778 ligger det sydøst for gårdene på begge sider af vejen. Navnet er formodentlig af samme opr. som Fallebjerg i Østerby, se ndfr.

Fedefenne. Kat *Fettekoppel*; Wenzel p. 127 [*de fædə fæn*]; Opt 1935 da. [*æ 'fe·əˌfæn·*], nty. [*de 'fèdˌkùbəl*]. — Af verbet *fede*; her blev stude græsset fede (Opt 1935). I Broder Grandts udtaleform er forleddet omtydet til adj. fed. Om *fenne* se bd. X.

Fold. K 1778 *Foold.* — Ved skellet mod Bøkslund, altså langt fra Foldager ndfr. Om *fold* se bd. X.

Foldager. K 1778 *Foold-Acker*; Opt 1935 da. [*æ 'fo·lˌaxə*]. — Areal lidt sydøst for gårdene. Her har stået folde til kreaturer, der græssede i den store hede (Opt 1935).

Fævad. Kat *Fehway.* — Lille areal syd for gårdene, hvor en markvej passerer et lille vandløb.

Gamle Folde. Kat *Altes Vohl*; Opt 1935 da. [*æ 'gaməl 'fo:l*]. — Andet navn på *Foldager* ovfr.

Grauerland. Kat *Grauerland.* — Agerjord umiddelbart syd for gårdene. Forleddet er muligvis præt. part. af verbet *grave* i betydningen „forsyne med grøfter".

Gravenskift. K 1778 *Wester Grabenschifft, Oster Grabenschifft*; Kat *Grauenschift*; Opt 1935 da. [æ *'grawən,sgæ̊wd*]. — Første led er partc. af verb. *grave* „grave grøfter, forsyne med grøfter". Eng langs Skelbæk. Om *skift* se bd. X.

Grøftagre. Dok 1775 *auf wester Graben-Acker*; K 1778 *Oster Graben-Acker, Wester Graben Acker*; Opt 1935 da. [*græ̊wd'axə*]. — Ifl. K 1778 agerjord sydøst for gårdene, på begge sider af vejen. Forleddet må være subst. *grøft*, i de skriftlige kilder oversat til hty. Graben.

Hale. K 1778 *die Haal*; Kat *Hahl*; Opt 1935 da. [æ *ha:l*]. — Engstrimmel sydvest for gårdene.

Hedelykke. Kat *Haidelücke*; Opt 1935 da. [æ *'he:,lyg*]. — Om *lykke* se bd. X.

Horsfenne. K 1778 *Hoß Fenne*; Kat *Horrsfenne*; Opt 1935 da. [æ *'hɔs,fæn·*]. — Af subst. *hors* „hest". Om *fenne* se bd. X.

Hovmoseeng. K 1778 *Haumans Eng*; Kat *Hamanswiese*; Opt 1935 da. [*'hɔw·mos,æŋ*]. — I de to ældste former er første led subst. *hovmand* „mand, der gør hoveriarbejde" (Feilb.), i den sidste form er navnet blevet ændret til hovmose, dvs. en mose, hvor man gør hoveri.

Hvedeager. K 1778 *Hwed-Acker.* — Plantenavnet *hvede.*

?Hvedeeng. Kat *Weidewiese.* — Støder op til Hvedeager ovfr.

Klemkrog. K 1778 *Klem-Kroog.* — Ligger ifl. K 1778 vest for gårdene. Navnet betyder sandsynligvis „krogen, hvor der er smal passage" svarende til det jy. subst. *klemherse* „et trangt sted, smal gennemgang" (Feilb.). Om *krog* se bd. X.

Kog. Kat *Koog*; Opt 1935 da. [æ *kɔw*]. — Eng. Om *kog* se bd. X.

Kolonistenland. K 1778 *Bölhuser Colonisten Feld*; Kat *Colonistenland.* — Grænser op til Bramsted.

Kroge. Kat *Kröger*; Wenzel p. 126 [*de kröxə*]; Opt 1935 da. [æ *kröxə, kröxə*], nty. [*kröxə*]. — Engarealer langs Skelbækken, hvis løb her er stærkt bugtet. Plur. af subst. *krog*; om dette se bd. X.

Kær. SchuldprotKarrhd 1709 *in die Kiär*; SchuldprotKarrhd 1728 *ein Stück Wisch in der sogenandten Kier*; Dok 1775 *in der Wester-Kiär, süden der Wester Kier*; K 1778 *Osterkieer, Wester-Kieer*; Kat *Kjer, Norderkjer, Süderkjer*; Opt 1935 da. [æ *kjæ, æ kjæɹ*], nty. [*de kjèɹ*]. — Fem lokaliteter. Om *kær* se bd. X.

Kærager. Kat *Kjeracker*; Opt 1935 da. [*'kjæɹ,axə, kjæɹaxə*], nty. [*kjèɹagəɹ*]. — Støder op til *Kær.*

Kærgård Lund. K 1778 *Klein Kiergar Land, Groß Kiergar Lund*; Kat *Storrkirkelund, Lildkirkelund*; Opt 1935 da. [*'liļ· kegə'lu·ŋ, 'sdo· kegə'lu·ŋ*]. — Agerjord og eng umiddelbart ved Bøgelhus, grænsende op til Kær ovfr. Første led må være subst. *kær*, andet led subst. *gård* i betydn. „indhegning" og sidste led subst. *lund* „lille skov". Om disse tre ord se bd. X.

Kærvej. Opt 1935 da. [æ *'kjæɹ·,væj*], nty. [*de 'kjèɹ,vèx*]. — Vej.

Langager. Kat *Langacker*; Opt 1935 da. [æ *'lɔŋ· 'axə,* ⌜*lɔŋaxə*], nty. [*laŋxagəɹ*]. — To lange og smalle agre.

Lillefenne. Kat *Kleine Fenne*; Opt 1935 da. [æ *'liļ·,fæn·*]. — Lille areal ved gårdene. *Fenne*, se bd. X.

Lillepold. Opt 1935 da. [æ *'liļ·,poļ*]. — Kaldes også Lillesand. Om *pold* se bd. X.

Lillesand. Kat *Kleine Sand*; Wenzel p. 127 [*de lədə sand*]; Opt 1935 da. [æ *'liļə 'sa·ŋ*, æ *'liļ·,sa·ŋ*]. — Kaldes også Lillepold. Om *sand* se bd. X.

Maj. 1706 (Wenzel p. 100), Kat *May*; Opt 1935 da. [æ *maj*], nty. [*de maj*]. — To arealer ved gårdene. Kaldes ifl. Opt 1935 tillige Vestertoft. Om *maj* se bd. X.

Mittelkoppel. Kat *Mittelkoppel.* — Om sidste led se bd. X under *koppel.*

Nyland. Kat *Neuland*; Opt 1935 da. [⌜*nylaŋ*], hty. [*nåjland*]. — Agerland mellem eng og hede.

Ochsenfenne. — Se Studefenne.

Osterheide. Kat *Osterhaide.*

Peter Nissens Eng. Kat *Peter Nissen's Wiese*; Opt 1935 da. [*pæ'nesəns,æŋ*]. — Eng langs Skelbæk.

Pferdekoppel. — Se Øglykke.

Pold. Kat *Poll.* — I Opt 1935 kaldes en del heraf Lillepold, samt Lillesand, en del Storepold, samt Storesand.

Pølsekedel. Opt 1935 da. [æ *pøl·skeł*]. — Lille eng.

Sivsig. K 1778 *Süwe-Siig.* — Første led er plantenavnet *siv.* Om *sig* se bd. X.

Storehede. Opt 1935 da. [æ *'sdo·ə,he:*]. — Stor hedestrækning på grænsen til Bramsted.

Storepold. Opt 1935 da. [æ *'sdo·,poļ*]. — Kaldes også Storesand. Om *pold* se bd. X.

Storesand. Kat *Grosse Sand*; Wenzel p. 127 [*de 'gro·də sand*]; Opt 1935 da. [æ *'sdo·ə 'sa·ŋ*, æ *'sdo·,sa·ŋ*]. — Kaldes også Storepold. Om *sand* se bd. X.

Strasse. Dok 1775 *süden der Straße*; K 1778 *Hans Clausens Straße, Peter Nissens Straße.* — Arealer ved gårdene langs vejen.

Strømmen. Opt 1935 da. [æ *sdröm*], nty. [*de sdro·m*]. — Anden benævnelse på Skelbækken.

Studefenne. Kat *Kleine Ochsenkoppel, Grosse Ochsenkoppel*; Wenzel p. 127 [*de 'ɔsn,fæn*]; Opt 1935 da. [æ *'sdu·ə-,fæn·*]. — To små agerarealer. Første led er dyrenavnet *stud.* Om fenne se bd. X.

Süderacker. Dok 1775 *Süd-Ackern*; K 1778 *Süd-Acker*; Kat *Süderacker.*

Süderheide. Kat *Süderhaide.* — Hede på grænsen til Vesby.

Süstop. K 1778 *Süstop.* — Lille stykke eng. Etymologien er uvis.

Toft. K 1778 *Tofft*; Kat *Nordertoft, Südertoft, Toft*; Opt 1935 da. (Jyndevad i Burkal s.) [æ *'nöu·tɔwd*], (Bøgelhus) [æ *'nɔɹə,tɔwd, æ væsdətɔwd, æ 'syŋə,tɔwd, æ syŋətɔwd*]. — Tre lokaliteter ved byen. Om *toft* se bd. X. *Vestertoft* kaldes tillige *Maj.*

Ugleholm. Kat *Ochelholm*; Opt 1935 da. [*oxəlhɔlm*]. — Ifl. Kat har arealet tidligere hørt til Jyndevad i Burkal s., se DS V 641 under Ugleholm. Forleddet er fuglenavnet *ugle.*

Ulvekrog. K 1778 *Uelkroog*; Kat *Westeruhlkrog, Osteruhlkrog*; Opt 1935 da. [æ 'ulə,krösə]. — Engareal delt på midten af en vej. Første led er dyrenavnet *ulv*. Om *krog* se bd. X.

Westeracker. K 1778 *Wester Acker*; Kat *Westeracker*. — To lokaliteter.

Westerheide. Kat *Westerhaide*. — To hedearealer.

Westermoor. Kat *Westermoor*. — Kaldes i Opt 1935 *Grøftagre* se ovfr.

Øglykke. K 1778 *Oeglücke*; Kat *Pferdefenne, Pferdewiese*; Opt 1935 da. [æ 'ø:x,ly.g, æ 'ø·x,lyg], nty. [*de 'fæ·ɹdə,kùbəl*]. — To lokaliteter, hvoraf den ene i Kat kaldes Pferdewiese. Af dyrenavnet *øg* „hest". Om *lykke* se bd. X.

Østerager. Kat *Osteracker*; Opt 1935 da. [æ 'øsdə,axə], nty. ['o·sdəɹ,agəɹ]. — Agerjord øst for gårdene.

Østereng. K 1778 *Oster-Eng*.

Gemarkung Vesby

Vesby

Agerlykker. Opt 1935 da. [æ 'axə,lygə].

Agervang. Wenzel p. 127 [*de 'axəvɔŋ*]. — Jfr. Lilleagervang ndfr.

Amerika. Opt 1935 da. [*a'me·rikɔ*]. — Del af Gammellykke, vest for byen.

Bag Gårdene. U 1796 (Wenzel p. 104) *Baggaardene*. — Navnets betydning er sandsynligvis „bag haverne".

Blumenkoppel. Kat *Blumenkoppel*. — Lille agerareal ved Holzkoppel ndfr. Navnet er sandsynligvis opr. hty. Om sidste led se under koppel i bd. X.

Bolleeng. U 1796 (Wenzel p. 104) *Thyer oder Boll Eng*. — Forleddet er sønderjy. *bolle* „tyr". Thyer er ikke som antaget af Wenzel p. 104 en palataliseret form af subst. *kær*, men verbet tøjre i den sønderjy. form [*ty·ɹ*].

Brunbjerg. U 1796 *Brunbierig, Brunbierigblok*; Kat *Brunberg*; Opt 1935 da. [*bru·nbjærə*]. — Højde vest for byen.

Buskeng. U 1796 (Wenzel p. 102) *Busch Eng*.

Dreieck. Kat *Dreieck*.

Favrholt. U 1796 (Wenzel p. 102) *Fauerhold*. — Forleddet er adj. *fager* „smuk"; om efterleddet *holt* se bd. X.

Flægskifter. U 1796 (Wenzel p. 104) *Flegschiften, Flagschiften*. — Måske plantenavnet *flæg*, navn på forskellige vandplanter.

Fortevang. U 1796 (Wenzel p. 103) *Fodt*; Kat *Fortwang*; Wenzel p. 127 ['fo·d,vɔŋ]; Opt 1935 da. ['fo·ɹdvɔŋ]. — Agerland ved en markvej fra Vesby mod nord. Om *forte* og *vang* se bd. X.

Fælled. Opt 1935 da. [æ 'fæ·lə, æ fæ·lə], nty. [*de fæ·ləɹn*]. — Stort hede- og agerareal. Om *fælled* se bd. X.

Gammellykke. U 1796 (Wenzel p. 103) *Gammellyk*; Kat *Gammellück*; Opt 1935 da. [æ *gamə'ly·g*]. — En del heraf kaldes Amerika.

Gammeltoft. Kat *Gammeltoft*. — Om *toft* se bd. X.

Hamme. Kat *Hamm*; Opt 1935 da. [æ *ham·*]. — Vej i byen. Om *ham* se bd. X.

Hauskoppel. Kat *Hauskoppel*. — Støder op til gården Vesbylund. Om sidste led se bd. X under *koppel*.

Hestelykke. — Se under *Øglykke* ndfr.

Holmeng. U 1796 (Wenzel p. 102) *Holm Eng*. — Om *holm* se bd. X.

Holzkoppel. Kat *Holzkoppel*. — Areal der støder op til en lille plantage, lige vest for Vesbylund. Navnet er sandsynligvis ganske ungt. Forleddet må være hty. *Holz* „lille skov".

Hoste. Kat *Hoste*. — Navnet er ifl. Wenzel p. 105 fejl for Heste-(koppel).

Hvidager. U 1796 (Wenzel p. 103) *Hviedagger*. — Farveadjektivet *hvid*.

?Hvidlan. U 1796 (Wenzel p. 102) *Hvilan, Hviland, Hvilland, Hvielan, Hvieland, Hvielland*. — Forleddet er adj. *hvid*, rimeligvis sigtende til bevoksning med hvide blomster. Efterleddet er sandsynligvis subst. *lan*, se *Lan* under Agtrup i Læk s.; skrivemåderne med -land skyldes i så fald forveksling med det meget hyppige efterled land.

Hölzung. Kat *Hölzung*. — Lille areal med nåletræer vest for Vesbylund; jfr. Holzkoppel ovfr.

Hørretoft. SchuldprotKarrhd 1753 *des ohnweit seines Haußes gelegenen sogenandten Hörre Toffts nebst seinen Sand-May-Block*. — Plantenavnet *hør*. Om skrivemåden Hörrese SS VII 9 under Hørretoft.

?Jenses Damsig. U 1796 (Wenzel p. 103) *Jnsesdammsieg*. — Om *dam* og *sig* se bd. X.

Kalvelykker. Kat *Norder-Kalblücke, Mittel-Kalblücke, Süder-Kalblücke, Kälberlücke, Kalblücke*; Opt 1935 da. [æ 'kal·,lygə]. — Fire små agerarealer. Af dyrenavnet *kalv*, om *lykke* se bd. X.

Kesbæk. SchuldprotKarrhd 1741 *in Keeßbeck*; Dok 1770 SA C VI 1 nr. 287 *von Keesbeck*; U 1796 *Keesbek, Keesbek Mayagger, Keesbek Mayrönne*; Kat *Osten Keesbeck, Keesbeck*; Opt 1935 da. [*ke·sbæg*]. — Engareal langs en bæk syd for Vesbylund. Forleddet er vistnok subst. jy. *kese* „bregle, fiskeredskab bestående af et poseformigt net spændt i en ramme" (Feilb.); dette redskab hedder ifl. Feilb. bregle i Sønderjylland, medens kese kun kendes fra Agger; tolkningen forudsætter altså, at bregle har fortrængt en ældre benævnelse kese.

Kleelücke. Kat *Kleelücke*. — Ved Vesbylund. Første led er subst. hty. *Klee* „kløver". Om sidste led se under *lykke* i bd. X. Trods det danske efterled må navnet anses for en ung hty. dannelse i lighed med flere andre marknavne omkring Vesbylund, jfr. under Holzkoppel ovfr.

Kolonistenland. Kat *Colonistenland*. — På grænsen til Bøgelhus.

Kovangsblok. U 1796 (Wenzel p. 104) *Kohvangsblok*.

Kuhlücke. Kat *Kuhlücke.* — Ved Vesbylund. Jfr. Kleelücke ovfr.

Kær. 1706 (Wenzel p. 102) *Großes Kier*; U 1796 (Wenzel p. 102) *Stoer Kier, Lilde Kier.* — Om *kær* se bd. X.

Kærbro. Opt 1935 da. [æ 'kjæˌbroˑ]. — Broen ved Vesbydam.

Kådnerlykker. Kat *Kathenland*; Opt 1935 da. [æ 'kɔɹˑnəˌlygə]. — En del små sammenhængende arealer nord for byen. Første led er subst. jy. *kådner* „mindre landbruger". Om *lykke* se bd. X.

Lan. U 1796 (Wenzel p. 102) *Lan Eng oder Lan-Wiesen*; Kat *Lann*; Wenzel p. 127 [*ob lan*]; Opt 1935 da. [æ *lan*]. — To engarealer. Om *lan* se *Lan* under Agtrup i Læk s.

Lergravager. U 1796 (Wenzel p. 104) *Leeregravagger, Leerekuhlblok.*

Lilleagervang. Kat *Lielackerwang*; Opt 1935 da. [*liˌlˌ*ˈʳaxəvɔŋ]. — Areal nord for byen.

Maj. SchuldprotKarrhd 1706 *ein Hörnstück in die May*; SchuldprotKarrhd 1709 *in die May*; KI 1782 *süden der Made*; U 1796 (Wenzel p. 104), Kat *May*; Opt 1935 da. [æ *maj*], nty. [*de majˑn*]. — Agerjord med eng vest for byen. Om *maj* se bd. X.

Mjølle. U 1796 (Wenzel p. 103) *Lild Miöel, Große Miöel.* — Se under *Mjølblok* i Jardelund.

Moor. Kat *Moor.* — Agerjord nord for Vesbylund.

Moorland. Kat *Moorland.* — Lille areal i Vesbydam.

Moorlücke. Kat *Moorlücke.* — To lokaliteter. Om sidste led se bd. X under *lykke.*

Moseager. U 1796 (Wenzel p. 105) *Moosagger.*

Mühlenstedte. ARTondern 1640 *für die alte Mühlenstedte.*

Møllemaj. U 1796 (Wenzel p. 104) *Möllmay.* — Om *maj* se bd. X.

Møllepold. U 1796 (Wenzel p. 105) *Möllpold*; Kat *Süder Mühlenberg, Norder Mühlenberg.*

Noreng. Kat *Norderwiese, Norderwiesen*; Opt 1935 da. [æ 'nɔˌʳrænˑ], nty. [*de 'nùrəɹˌvìš*]. — Eng ved Læk Å. Første led er adj. jy. [*nɔɹ*] om dette se Noreng under Elhoved i Sdr.-Løgum s.

Nyeng. U 1796 (Wenzel p. 103) *Ny Eng*; Kat *Neuwiese*; Wenzel p. 127 [*de 'nyˌæŋs*]; Opt 1935 da. [æ *ny'æŋ*]. — To lokaliteter. I Broder Grandts optegnelse er -s den nty. pluralisendelse.

Nyland. U 1796 (Wenzel p. 102) *Nyland*; Kat *Neuland*; Wenzel p. 127 [*nyland*]; Opt 1935 da. [*nylaŋ*].

Nørre Hede. Kat *Norderhaide*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹə ˈʳheˑ].

Nørrekær. U 1796 (Wenzel p. 102) *Lilde Norkier.*

Nørrelykke. Kat *Norderlücke, Oster-Norderlücke, Grosse-Norderlücke, Kleine-Norderlücke*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹəˌlygə]. — Fem lokaliteter.

Nørremark. U 1796 (Wenzel p. 102), Kat *Norderfeld*; Opt 1935 da. [æ 'nɔɹəˌmaɹg], nty. [*dad 'nùɹdəɹˌfèld*]. — Hedestrækning på grænsen til Bøgelhus.

Osteracker. Kat *Osteracker.* — Ager øst for Strygsand.

Pferdekoppel. Kat *Norder-Pferdekoppel, Süder-Pferdekoppel.* — Eng sydvest for byen, forskellig fra *Øglykke* ndfr.

Porsblok. U 1796 (Wenzel p. 104) *Porsblok*; Kat *Porsblock.* — Første led er plantenavnet *pors.* Om *blok* se bd. X.

Porseng. Kat *Porseng*; Opt 1935 da. [æ 'pɔsˌæŋ]. — Eng, der støder op til *Porsblok* ovfr.

Præstekær. KI 1782 *Wiese genannt Prästkier, Prestkier*; U 1796 (Wenzel p. 104) *Praeststykker, Praest Kier, Praest Eng*; Dok 1818 SA C VI 2 nr. 657 *Præstekier*; Kat *Prestkjer*; Opt 1935 da. [*presd'kjæ*]. — Eng. Ifl. KI 1782 er den skænket til præstegården „vor vielen Jahren".

Pølskile. U 1796 (Wenzel p. 102) *Poels Kiel.* — Navnet tolkes hos Wenzel af subst. da. *pøl* „Sumpflock" og subst. *kile.* En anden mulighed er subst. *pølsekedel*, der forekommer ofte i sønderjy. stednavne anvendt om små engstykker.

Rundschifft. SchuldprotKarrhd 1738 *seiner im Dorf Wisch Amay belegene so genandte Rundschifft.* — Af adj. *rund*; om sidste led se bd. X under *skifte.*

Sanddeling. U 1796 (Wenzel p. 103) *Große Sandtheilung*; Kat *Sandtheilung*; Wenzel p. 127 [*de sandˑleŋs*]; Opt 1935 da. [æ 'saŋˌdeˑləŋ], nty. [*de 'sandˌdeˑliŋ*]. — Agerstrækning med hede og sandgrave. Endelsen -s i Broder Grandts optegnelse er den nty. pluralisendelse.

Sandmaj. SchuldprotKarrhd 1753 *des ohnweit seines Haußes gelegenen sogenandten Hörre Toffts nebst seinen Sand-May-Block*; U 1796 (Wenzel p. 104) *Sandmay, Sandmayblok*; Kat *Sandmay*; Wenzel p. 127 [*sanmais*]; Opt 1935 da. [ˈʳ*saŋmaj*]. — Hedestrækning vest for byen. Endelsen -s i Broder Grandts optegnelse er den nty. pluralisendelse. Om *maj* se bd. X.

Skrupager. U 1796 (Wenzel p. 103) *Skropagger.* — Subst. sønderjy. *skrup* „kratskov" (Feilb.).

Smolkmose. U 1796 (Wenzel p. 103) *Smolkmoosblok.* — Forleddet er muligvis forskrevet.

Stoltsbjerg. Kat *Soltberg*; Opt 1935 da. [*sdoɬs'bjæɹə*]. — Fortsættelse af Stoltsbjerg i Bøkslund, om dette se ovfr.

Strøm. Opt 1935 da. [æ *sdröm*]. — Andet navn for Læk Å.

Strømme. U 1796 (Wenzel p. 104) *Strømm*; Kat *Ström*; Opt 1935 da. [æ *sdröm*]. — Agerareal med mange grøfter nord for Vesbylund. Formodentlig plur. af subst. *strøm*; om dette se bd. X.

Süderwang. U 1796 (Wenzel p. 104) *Søndervang*; Kat *Süderwang.* — Om *vang* se bd. X.

Sønderager. U 1796 (Wenzel p. 104) *Sønderagger.*

Sønderbjerg. Kat *Süderberg*; Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌbjærə]. — Højdedrag syd for Vesbylund.

Sønderlykke. Kat *Süderlücke*; Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌlygə], nty. [*de 'syˑdəɹˌlygən*]. — Agerareal syd for Vesby. Om *lykke* se bd. X.

Tagkær. SchuldprotKarrhd 1706 *ein stück wisch Toogkiär genandt*; SchuldprotKarrhd 1709 *tackiär*; U 1796 (Wenzel p. 102) *Tagkier.* — Forleddet er plantenavnet *tag* „tagrør"; om efterleddet *kær* se bd. X.

Teglovn. Opt 1935 da. [æ *tæjˑtɔwn*]. — Jordstykke nord for byen; her har man pløjet murstensbrokker og tørv op (Opt 1935).

Toft. Kat *Toft, Ostertoft, Westertoft*; Opt 1935 da. [æ 'syŋəˌtɔwd, æ 'øsdəˌtɔwd]. — Fem lokaliteter. Om *toft* se bd. X.

Tøjreeng. U 1796 (Wenzel p. 104) *Thyer oder Boll Eng.*

Vase. U 1796 (Wenzel p. 102) *Vaas, Hvaseng.* — Del af Noreng. Om *vase* se bd. X.

Vesterager. U 1796 (Wenzel p. 104) *Westeragger*; Kat *Westeracker.* — Vest for Strygsand.

Vesterblok. U 1796 (Wenzel p. 104) *Westerblok.*

Westerheide. Kat *Westerhaide.* — To lokaliteter.

Vesterlykke. Kat *Westerlück, Westerlücke*; Wenzel p. 127 [*væsdəlygŋ*]; Opt 1935 da. [*æ 'væsdəˌlygə*]. — Fem lokaliteter.

Vældekildeager. U 1796 (Wenzel p. 107) *Hveldekieldeagger.* — Subst. jy. *vældekilde* „kildevæld".

Øglykke. U 1796 (Wenzel p. 103) *Oeglyk oder Pferdekoppel*; Kat *Pferdelücke*; Wenzel p. 127 [*ø·xlyg, pe·ɹdəlyg*]; Opt 1935 da. [*æ 'hæ:sdˌˀly·g*], nty. [*hæ·sdlyg*]. — Areal nordvest for byen. Forleddet er subst. sønderjy. *øg* i betydn. „hest i alm.". Om *lykke* se bd. X.

Østerlykke. Kat *Osterlücke*; Opt 1935 da. [*æ 'øsdəˌlygə*], nty. [*de 'o·sdəɹˌlygən*]. — Tre lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Åmaj. SchuldprotKarrhd 1707 *in Süeder Amay belegen*; SchuldprotKarrhd 1712 *in Au May*; SchuldprotKarrhd 1738 *seiner im Dorf Wisch Amay belegene so genandte Rundschifft*; SchuldprotKarrhd 1741 *Amay*; Dok 1767 SA C VI 1 nr. 287 *von Amey*; U 1796 (Wenzel p. 102) *Ohmay, Aamay*; Kat *Amay*; Wenzel p. 127 [*a·mais*]; Opt 1935 da. [*å.maj*]; nty. [*å·maj*]. — Engstrækning langs Læk Å. Formen hos Broder Grandt er nty. plur. på -s. Om *maj* se bd. X.

Åmajsbro. Opt 1935 da. [*æ 'å.majsˌbro.*]. — Bro ved landevejen.

Østerby

Agerbjerg. U 1804 *Agerbierre.*

Agerlykke. Kat *Ackerlük.* — Om sidste led se bd. X under *lykke.*

Almosig. Dok 1779 SA C VI 1 nr. 259 *aus der Hirten-Wiese Almesing*; U 1804 *in Allmanndsieg*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *in Almanssiig*; Kat *Almannessieg*; Ejerslev *Almo'sig*; Wenzel p. 129 [*almə'si·x*]; Opt 1935 da. [*alˑməˈsiˑx*]. — Hedeareal på grænsen til Medelby. Om *almo* se Almostykke under Elhoved i Sdr.-Løgum s. Om *sig* se bd. X.

Andresens Kile. Ejerslev *Andresens Ki·l.* — Lille trekantet areal. Om *kile* se bd. X.

Beim Hause. Kat *Beim Hause.* — Lille agerareal ved nogle huse i Almosig.

Birke. Dok 1777 SA C VI 1 nr. 259 *die Bircke*; Dok 1778 SA C VI 1 nr. 259 *Besitzern der Birckswiesen*; Kat *Unterbirk, Oberbirk*; Ejerslev *Birk*; Wenzel p. 129 [*de beɹg*]; Opt 1935 da. [*ˀber·g*]. — Eng. Af kollektivet glda. *birki*, n. „birkekrat".

Birkeager. Kat *Birkacker*; Ejerslev *Birk'ager.* — Støder op til *Birke.*

Bjergmose. U 1804 *nach den Bierremoosackern*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *in Bierremoes*; Ejerslev *Bjerremo·s.*

Bjørnholm. U 1804 *Biörnholm*; Kat *Björnholm, Süderbjörnholm*; Ejerslev *Bjørnholm*; Opt 1935 da. [*ˀbjøɹ·nhɔlm*]. — En del af Østerby Mose. Første led er dyrenavnet *bjørn.* Om *holm* se bd. X.

Blåfly. Dok 1591 SA C XII 1 nr. 56 *Blauwfly*; U 1804 *die Blafloywiese*; Kat *Bloflie*; Ejerslev *Bro'flyvej, Bro'fly·*; Wenzel p. 129 [*blo'fli*]; Opt 1935 da. [*blo'fli*]. — Eng på grænsen til Valsbøl. Første led er adj. *blå* i betydn. „mørk". Om *fly* se bd. X.

Boell Bröeck. Dok 1713 SA C VI 5 nr. 979 *Boell Bröeck.* — Bro. Formodentlig en oversættelse af et da. *Bolbro* „plankebro".

Boleng. Kat *Bolleng*; Ejerslev *'Bol·eng*; Opt 1935 da. [*æ bolæŋ*]. — Første led er subst. jy. *bolle* „tyr".

Borreblok. U 1804 *Borreblock.* — Første led er subst. *borg.* Om *blok* se bd. X.

Borrekule. U 1804 *Borre-Kuhl.* — Første led er subst. *borg.* Om *kule* se bd. X.

Bromade. Dok 1778 SA C VI 1 nr. 259 *Bromay*; Kat *Breemay*; Ejerslev *Bro'majvej*; Opt 1935 da. [*bro'ma·j*]. — Om *made* se bd. X.

Brorsens Lyk. Ejerslev *Brorsens Lyk.* — Ifl. Ejerslev en del af Kat's Dorfslüken, se *Bylykke.* Om *lykke* se bd. X.

Brunbjerg. U 1804 *Bruhnbierre*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *von Bruhnbierre*; Kat *Brummberg*; Wenzel p. 129 [*brom'ba·x*]; Opt 1935 da. [*brom'bjerə*]. — Første led er sandsynligvis adj. *brun*, som i udtalen er blevet ændret til [brom-] ved en overgang af n > m foran b. Om *bjerg* se bd. X.

Bylykke. Kat *Dorfslüken*; Ejerslev *Bylykke*; Opt 1935 da. [*æ 'byˌˀlygə, æ 'byˌlygə*]. — Ifl. Opt 1935 et stort agerareal øst for byen, det omfatter tillige Kat's Lück, Beim Grünweg, Osterlück og Lükacker. Om *lykke* se bd. X.

Dal. U 1804 *Dallager*; Kat *Dallacker*; Opt 1935 da. [*æ dal*]. — Om *dal* se bd. X.

Dam. U 1804 *Im Damm*; Kat *Damm*; Ejerslev *Dam*; Opt 1935 da. [*æ dam*]. — Et lille stykke agerjord lige nord for byen. Om *dam* se bd. X.

Den sandede Vej. Opt 1935 da. [*æ 'saˑŋə 'væj*]. — Andet navn for Jardelundvejen.

Diger. Ejerslev *Dichə*; Opt 1935 da. [*æ ˀdixə*]. — En del af Østerby Mose. Om *dig* se bd. X.

Elle. U 1804 *An der Ellwiese, von der Ellwiese, Ell*; Kat *Ell*; Ejerslev *El·, El·vej*; Wenzel p. 129 [*de æl*]; Opt 1935 da. [*æ ˀælˑ*]. — 5 stykker eng. Af subst. *elle* „ellekrat".

Elskift. Dok 1591 SA C XII 1 nr. 56 *Elscheifft, Blauwfly vnd Pepperkleuue von altter so genandtt.* — Af trænavnet *el*; om *skift* se bd. X.

Eskær. U 1804 *Norderisskier, Iiskierhall, Iiskier, Iiskierblock*; Kat *Isskier, Isskjer, Norderisskjer, Isskjerblock, Isskjerhaide*; Ejerslev *Sønde Eskjær, Nør Eskjær, Eskjærvej*; Wenzel p. 129 [*eskje*]; Opt 1935 da. [*'nɔ ˀr eskjæ, 'syŋə ˀr eskjæ, eskjæ'blɔg*]. — Ager og eng nordøst for byen. Forleddet er trænavnet *esk* „ask".

Fallebjerg. U 1804 *Fallebierre*; Kat *Falleberg*; Opt 1935 da. [ˈ*falәbjerә*]. — Højtliggende agerjord øst for byen. Første led er subst. jy. *falg* „den pløjede mark" (Feilb.).

Favnbjerg. Ejerslev *Favnbjerg*. — Andet navn for Fallebjerg.

Firkant. Kat *Vierkant*; Ejerslev *Firkant*. — Firkantet hedeareal.

Forte. Ejerslev *Fo·t*; Opt 1935 da. [*æ fo:d*]. — Vej i byen. Om *forte* se bd. X.

Fransholm. Kat *Fännelsholm*; Ejerslev *Frans'holm*; Opt 1935 da. [*fraŋs'hɔlm*]. — Lille stykke agerjord. Første led er efter optegnelserne at dømme mandsn. *Frans*, men katasterformen er i så fald gådefuld. Om *holm* se bd. X.

Freisig. Kat *Frei-Sieg*; Opt 1935 da. [ˈ*fræj·six*]. — Forleddet er muligvis præt. part. af verbet *frede* i betydn. „indhegne". Om *sig* se bd. X.

Fælled. Kat *Fehler, Süderfehler, Westerfehler*; Ejerslev *Fælled - udt. Fæ·lə*; Opt 1935 da. [*æ ˈfæ·lə, æ 'væsdəˌˈfæ·lə, æ 'syŋəˌfæ·lə, æ 'liļ·ˌˈfæ·lə*]. — Fire lokaliteter. Om *fælled* se bd. X.

Gammeleng. Kat *Gammeleng*; Ejerslev *Gammel'eng, Gammel'engvej*; Opt 1935 da. [*gaməl'æŋ*]. — Areal vest for byen.

Grashof. Kat *Grashoff*. — Ganske lille stykke jord i byen.

Græsvad. Kat *Grassway*; Ejerslev *Græs'vaj*; Opt 1935 da. [*gres'vaj*]. — Fælled. Om *vad* se bd. X.

Grønvej. Kat *Grünweg, Beim Grünweg*; Opt 1935 da. [*æ 'grö:nˌvæj*]. — Markvej fra Østerby mod øst.

Have. Kat *Haw*; Opt 1935 da. [*æ ˈhaw·*]. — Lille areal i byen. Om *have* se bd. X.

Hede. Kat *Heide*; Ejerslev *Hede*. — To lokaliteter.

Herrensmose. U 1804 *Herrensmoos*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *in dem sogenannten Herrensmoos*. — Forleddet subst. *herre* i bestemt form; om efterhængt artikel i personbetegnelser se under bebyggelsesnavnet *Kathale* i Kliksbøl. Da der i Østerby fandtes en gård der hørte under Lindeved, er det tænkeligt at Herren betegner denne gårds ejer.

Holmose. U 1804 *in Hollmoos, Vor Hollmoos Wandstedt, Hollmoosblock*; Kat *Westerhollmoosblock, Osterhollmoosblock*; Opt 1935 da. [*hɔl'ˈmo:s*]. — Forleddet er enten subst. jy. *hol* „hul" eller subst. *holm*; om dette se bd. X.

Horsbæk. Dok 1592 SA C XII 1 nr. 56 *biß an den beek Horßbeek gena[ndt]*; Dok 1597 (Kopi 1775 SA C XII 1 nr. 54) *bis an den Beeck Borßbeck genandt*. — Bæk der danner skel mod Valsbøl. Se ovfr. under bebyggelsesnavnet *Horsbæk*.

Hyrdeeng. Kat *Hiereng*; Ejerslev *Hi·reng* (*Hyrdeeng*); Opt 1935 da. [*æ hi·ræŋ*]. — Eng.

Hængeblokke. U 1804 *Hengblock*; Kat *Hinterhängblock, Hängblock*; Opt 1935 da. [*æ 'ˈhæŋ·ˌˈblɔ.g*]. — Ager og eng ved en bæk. Første led er muligvis subst. sønderjy. *hænge* „hængedynd" (Feilb.). Om *blok* se bd. X.

Højsten. Dok 1775 (Kopi SA C XII 1 nr. 54) *ein Scheidestein, Hochstein genannt*; K 1777 *Hoy Stein*; Ejerslev *Hy 'sten*. — Ifl. K 1777 skelsten mellem Østerby og Valsbøl.

Højtoft. Kat *Hochtoft*; Opt 1935 da. [ˈ*hy·tɔwd*]. — Lille areal syd for byen. Om *toft* se bd. X.

Kalvemark. Kat *Kallmark*; Ejerslev *Kalmark*; Opt 1935 da. [ˈ*kal·maɹg*]. — Af dyrenavnet *kalv*.

Kil. SchuldprotKarrhd 1718 *ein Klein Stück Wischland die Kiel genand*; U 1804 *seine Kielwiese*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *aus der Kielwiese*; Kat *Kiel*; Ejerslev *Ki·l*; Opt 1935 da. [*æ ki·l*]. — Trekantet engstykke afgrænset af en vej og en bæk. Navnet udtales med acc. 1. Om *kil* se bd. X.

Kirkebjerg. U 1804, Kat *Kirkbierre*; Ejerslev *Kirk-'bjerre*; Wenzel p. 129 [*'keɹxba·x, keɹgba·x*]; Opt 1935 da. [*kirg'bjærə*]. — Agerjord, der formodentlig har tilhørt kirken.

Klinnekær. U 1804 *den Klienekier*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068 *Klienekier*; Kat *Kliennekier*; Ejerslev *'Klinikjer, Klinikjer'ache, 'Klinikjærvej*; Wenzel p. 129 [*'klinə kje*]; Opt 1935 da. [*klinəkjæ*]. — Eng- og mosestrækning. Forleddet er muligvis et adj. dannet til verbet *kline*, glda. *klinæ*, oldn. klína „besmøre"; betydningen kunne være „karakteristisk ved klæbrig overflade". Om *kær* se bd. X.

Krog. Kat, Ejerslev *Krog*; Opt 1935 da. [*æ kro·x*]. — Flere lokaliteter. Udtalen har enstavelsesaccent. Om *krog* se bd. X.

Kådnermark. Kat *Westerkäthnerfeld, Osterkäthnerfeld*; Ejerslev *Kårnemark*; Wenzel p. 129 [*'kæ·dnə fæld*]; Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌmaɹg*]. — Stort sammenhængende areal på grænsen til Jardelund. Af subst. sønderjy. *kådner* „mindre landbruger".

Kådnervej. Kat *Käthnerweg*; Ejerslev *Kårnevej* (*Kådnervej*); Opt 1935 da. [*æ 'kɔɹ·nəˌvæj*]. — Vej langs Kådnermark.

Langdam. Ejerslev *Långdam*. — Lige nord for byen. Om *dam* se bd. X.

Lergravager. U 1804 *Lerregravager*.

Lerkuler. Ejerslev *Le·rkuller*. — Om *kule* se bd. X.

Lillelykke. Kat *Kleinlüke, Kleinwiese*; Opt 1935 da. [*æ 'ˈliļ·ˌˈly.g*]. — To små arealer. Om *lykke* se bd. X.

Lilletoft. Kat *Kleintoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈliļ·tɔwd*]. — Om *toft* se bd. X.

Lundtop. Schmidt p. 231 *Topbjerget eller Lundtop*; Kok II 260, Kat, LA *Lundtop*; Opt 1935 da. [ˈ*luŋtɔb*]. — Høj med løvskov. Første led er subst. *lund*. Om *top* se bd. X.

Lykkeager. U 1804 *Lückager*; Kat *Lükacker*. — Om *lykke* se bd. X.

Lykker. U 1804 *Lück*; Kat *Lük, Lück*; Wenzel p. 129 [*de lygən*]; Opt 1935 da. [*æ ˈlygə*]. — Tre lokaliteter. Om *lykke* se bd. X.

Madeeng. SchuldprotKarrhd 1718 *aus der Süder May Eng*; Vide 1752 *in der May-Eng*; Dok 1777 SA C VI 1 nr. 259 *der sogenanten May-Lücke*; Dok 1779 SA C VI 1 nr. 259 *May Wiese*; U 1804 *Mayengwiesen*; Dok 1804 SA C VI 6 nr. 1068, Kat *Mayeng*; Ejerslev *Ma·jeng*; Wenzel p. 129 [*de maiæŋ*]; Opt 1935 da. [*æ ˈma·jæŋ*]. — Om *made* se bd. X.

Madeholm. Kat *Mayholm*; Ejerslev *Ma·jholm*; Wenzel p. 129 [*mai hɔlm*]; Opt 1935 da. [ˈ*ma·jhɔlm*]. — Syd for *Madeeng*. Om *made* og *holm* se bd. X.

Marksten. Dok 1775 (Kopi SA C XII 1 nr. 54) *bis an den hohen Scheidestein bei Süderland, Marckstein genannt*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 211 *bis an den hohen Scheidestein,*

bey Süderland, Marckstein genannt; K 1777 *Marckt Stein.* — Skelsten mellem Valsbøl og Østerby.

Midtvej. Kat *Mittelweg*; Opt 1935 da. [*æ ˈmedvæj*].

Mosevej. Kat *Nordermoorweg, Moorweg*; Ejerslev *Sønder Mosevej, Nørre Mosevej.* — To veje til Østerby Mose.

Mølleblok. U 1804 *Nordermöhl, Möhlblock, Mohlblock*; Kat *Mühlblock*; Ejerslev *Mølleblok*; Wenzel p. 129 [*ˈmø·l-ˌblɔg*]; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·ˌˈblɔ.g*]. — Agerjord syd for byen. Om *blok* se bd. X.

Møllelykke. Kat *Mühllück*; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·ˌly.g*]. — Støder op til Mølleblok. Om *lykke* se bd. X.

Møllevej. Kat *Schafflunder Mühlweg*; Ejerslev *Møllevej*; Opt 1935 da. [*æ ˈmøl·væj*]. — Vej til Skavlund Vandmølle, der hørte under domkapitlet i Slesvig; i denne mølle var 3 bol og 1 kåd i Østerby forpligtede til at lade kornet male.

Norderacker. Kat *Norderacker.*

Norderlund. U 1804 *Norderlund*; VSK 1805 *Nordlund*; Kat *Norderlund.* — Areal syd for Lundtop.

Nyland. U 1804 *Das sogenannte Neuland*; Kat *Neuland*; Ejerslev *Nylandsvej, Nyland*; Opt 1935 da. [*ˈnylaŋ*]. — Tre lokaliteter.

Nytoft. Opt 1935 da. [*nytɔwd*]. — Kaldes i Kat Südertoft. Om *toft* se bd. X.

Osterlück. Kat *Osterlück.*

Peberkleve. Dok 1591 SA C XII 1 nr. 56 *Pepperkleuue*; U 1804 *Pefferkäu*; Kat *Pefferkläw*; Ejerslev *Pefe'kløw*; Wenzel p. 129 [*de pefəˈklæu, pefə'klau*]; Opt 1935 da. [*pefəˈklæ̊w·*]. — Engareal på grænsen til Valsbøl, altså i bymarkens sydvestlige hjørne. Første led er plantenavnet *peber*; efterleddet er sandsynligvis subst. kleve „kammer bag ved pisselen" (Feilb.), altså i stuehusets sydvestlige eller nordvestlige hjørne. Jfr. DS VI 579f. under *Peberkløver.*

Peter Tücksens Stein. Dok 1775 (Kopi SA C XII 1 nr. 54) *Peter Tüxens Stein*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 211 *dieser Stein, sonst Peter Tüxens Stein genannt*; K 1777 *Peter Tüxsens Stein.* — Enten skelsten mellem Østerby og Valsbøl eller mellem Skavlund i Nr.-Haksted s. og Valsbøl.

Peter Tücksens Weg. Dok 1592 SA C XII 1 nr. 56 *biß uff d[en] Grünen wegk Peter Tüxens wegk gena[ndt]*; Dok 1597 (Kopi 1775 SA C XII 1 nr. 54) *bis Vf den Grünen weg Peter Tüchsens weg genant*; Dok 1706 *Peter Tyckßens Weg.* — Vej der danner skel mellem Valsbøl og Østerby.

Pælhøjager. U 1804 *Pehlhoyager*; Kat *Pehlhoyacker.*

Ravnsbjerg. Dok 1819 (Afskr. SA C VI 2 nr. 657) *über seine Ravensberg-Koppel*; Kat *Rawensbierre*; Opt 1935 da. [*rawnsˈbjerə*]. — Af fuglenavnet *ravn.* Om *bjerg* se bd. X.

Rugbjerg. U 1804 *Rovbierre, Rovbierre- & Lerregravager*; Kat *Roggenberg*; Wenzel *„Rovbierre" ist nicht gerodeter Berg, sondern „Roggenberg"*; Opt 1935 da. [*ˈrɔw·bjerə*]. — Første led er plantenavnet *rug.* Om *bjerg* se bd. X.

Runddam. Ejerslev *Runddam.* — Om *dam* se bd. X.

Sig. SchuldprotKarrhd 1747 *ein Stück Wischland der Sieg genandt*; Kat *Sieg*; Ejerslev *Si.g*; Wenzel p. 129 [*de si·x*]; Opt 1935 da. [*æ si·x*]. — Om *sig* se bd. X.

Skoledam. Ejerslev *Sko·ldam.* — I byen.

Skoleland. Kat *Schulland*; Ejerslev *Sko·lland*; Opt 1935 da. [*æ sgo·llaŋ*].

Skolevej. Wenzel p. 129 [*ˈšo·lˌvæx*]; Opt 1935 da. [*æ sgo·lvæj*]. — Vej i byen, der førte til den gamle skole.

Skrup. U 1804 *Die Skrop-Nummern*; Kat *Schruplück, Schrupp, Süderschrupp*; Ejerslev *Skrup (Nørreskrup), Skruplyk, Sønde(r?)skrup*; Wenzel p. 129 [*de šrob*]; Opt 1935 da. [*æ ˈsyŋəˌsgrob*]. — Tre lokaliteter. Af subst. *skrup* „lav buskvækst", om dette se bd. X.

Skrupager. Opt 1935 da. [*æ ˈsgrobˌaxə*]. — Den nordl. del af *Dal*, se ovfr., der støder op til Skruplykke, se under *Skrup.*

Skråvej. Ejerslev *Skråvej*; Opt 1935 da. [*æ ˈsgrɔˌvæj*]. — Vej ved byen.

Slagbom. Kat *Beim Schlachtbaum*; Ejerslev *Slawböm - Slagbom*; Wenzel p. 129 [*de ˈšlaxdəˌbo·m*]; Opt 1935 da. [*æ ˈslawböm*]. — Agerjord ved en vej sydvest for byen. Ifl. Ejerslev har her været en slagbom for kreaturerne.

Slæteng. U 1804, Kat *Schleteng*; Ejerslev *Slet'eng·, Slet-'engvej*; Opt 1935 da. [*slæd'æŋ*]. — Af adj. *slet* „jævn" eller subst. *slæt* „høslæt".

Smedelykke. Kat *Schmiedland*; Ejerslev *Smej·ager*; Wenzel p. 129 [*šmæ·ˈlyg*]; Opt 1935 da. [*æ ˈˈsmæj·ˌˈly.g*]. — Subst. *smed.* Om *lykke* se bd. X.

Småstykker. Kat *Schmaastücke*; Opt 1935 da. [*smo-ˈsdøgə*]. — Eng.

Sortskifte. U 1804, Kat *Schwarzschift*; Ejerslev *Sot-ˈSkøvte, Sot skøvtevej*; Wenzel p. 129 [*švadˈšefd*]; Opt 1935 da. [*sodˈˈsgæ̊w.d*]. — Af adj. *sort.* Om *skifte* se bd. X. Arealet støder op til Østerby Mose.

Stakketskift. Kat *Stakkerschift*; Ejerslev *Staker'skøvt*; Wenzel p. 129 [*sdaxəlˈšefd*]; Opt 1935 da. [*sdagəˈsgæ̊wd*]. — Lille engstykke. Første led er adj. *stakket* „kort". Om *skift* se bd. X.

Storagre. U 1804 *Storrager*; Kat *Storacker*; Ejerslev *Sto·ager*; Opt 1935 da. [*æ ˈˈsdo·əˌˈraxə*]. — Stort agerareal.

Storhøj. U 1804 *Storrhoyager*; VSK 1805 *Storhöy*; Kat *Storrhoyacker, Kleinstorrhoy, Mittelstorrhoy, Grossstorrhoy, Storrhoy*; Ejerslev *Sto'hy*; Opt 1935 da. [*sdoˈhy*]. — Bakkeareal øst for byen.

Sønderland. Dok 1589 SA C XII 1 nr. 56 *von wegen Einer wischen Suderlandt genomet*; Dok 1591 SA C XII 1 nr. 56 *in der wischen Sueder Landtt*; Dok 1592 SA C XII 1 nr. 56 *daß die von Osterbuy die wi[sche] und nicht die Heide oder Weide Süderlandt wie dieselbige von Alters genandt, all[es] behalten und Genießen sollen, biß uff d[en] Grünen wegk Peter Tüxens wegk gena[ndt]*; Dok 1597 (Kopi 1775 SA C XII 1 nr. 54) *die wische Süderlandt, die Wische und nicht die Heyde oder weide Süderlandt*; Dok 1706 *bey Süderland*; Dok 1775 (Kopi SA C XII 1 nr. 54) *Süderlands-Wiese, bis an den hohen Scheidestein bey Süderland*; Dok 1775 SA C XII 1 nr. 54 *in dem Süderlan*; Dok 1776 SA C XII 1 nr. 211 *bey Süderland*; Kat *Süderfeld*; Ejerslev *Søndermark*; Wenzel p. 129 [*dad sydəfæld*]; Opt 1935 da. [*æ syŋəmargə*]. — Eng ved skellet mod Valsbøl. Det opr. efterled er sandsynligvis subst. *lan*, der er behandlet under Agtrup i Læk s., jfr. skrivemåden i Dok 1775 og beskrivelserne i Dok 1592 og Dok 1597; i så fald er det sjældne ord lan imidlertid tidligt erstattet af det almindelige ord *land*, og i nutiden af subst. *mark*; om disse ord se bd. X.

Tagmaj. Dok 1779 SA C VI 6 nr. 1068 *Tag May*; Kat *Tagmay*; Ejerslev *Ta·chmajvej, Ta·chmaj, Ta·chmaj'volling*; Opt 1935 da. [*ta·xmaj*]. — Eng. Første led er plantenavnet *tag* „tagrør". Om *maj* se bd. X. I Ejerslevs optegnelse er Volling rimeligvis ordet volding anvendt om dæmning, jfr. Feilb. under volding.

Toft. Dok 1779 SA C VI 6 nr. 1068 *Toft*; Kat *Westertoft, Südertoft, Mitteltoft*; Opt 1935 da. [*æ ˈtɔw.d, æ væsdətɔwd*]. — En del småarealer ved og i byen. Om *toft* se bd. X.

Toftgrønne. Kat *Toftgrund*; Ejerslev *Tovt'grynne*; Wenzel p. 129 [*'tɔfdˌgrund*]; Wenzel p. 116 [ˈ*tɔwdgrøn*]; Opt 1935 da. [ˈ*tɔwdgrøn*, pl. *'tɔwdˌgrønə*]. — Areal umiddelbart vest for byen. Om *toft* se bd. X. Sidste led er subst. jy. *grønne* „jord, der ligger hen til græs" (Feilb.), i Kat og hos Broder Grandt misforstået som subst. *grund*; Wenzel p. 116 har den rigtige tolkning.

Topbjerget. Schmidt p. 231 *Topbjerget eller Lundtop*. — Se Lundtop ovfr.

Tornebuskager. U 1804 *Dornbuschager*.

Tovænder. U 1804 *Toowenjerbierre-Dall, Toowenjerager*; Kat *Toowenjerberg, Toowenjeracker*; Opt 1935 da. [*toˈvæŋə*]. — Agerjord. Forleddet er talordet *to*, efterleddet plur. af subst. *vånd* anvendt som flademål, jfr. under Seksvænder i Jardelund.

Trekant. Kat *Dreieck*; Ejerslev *Trekant*; Opt 1935 da. [*æ trekaŋd*]. — Tre små trekantede arealer.

Tuer. Dok 1779 SA C VI 6 nr. 1068 *Thur und Tag May*; Dok 1779 SA C VI 1 nr. 259 *Thur Tag May*. — Plur. af subst. *tue*.

Udenlands. Ejerslev *Udenlands*. — Lille areal i udkanten af Østerby området.

Wang. Vide 1752 *der Wang*. — Se bd. X under *vang*.

Vasevej. Ejerslev *Va·svej*. — Vej fra byen mod syd. Om *vase* se bd. X.

Westeracker. Kat *Westeracker*. — To arealer.

Østerby Eng. Gst 1858 *Österby Eng*; Kat *Wiese*.

Østerby Mose. Gst 1858 *Österby Mose*; LA *Osterbyer Moor*. — En del heraf kaldes Bjørnholm, se ovfr.

Quellens VI = Quellensammlung der Gesellschaft für schleswig-holsteinische Landeskunde. VI.

RA = Rigsarkivet.

Reg 1634–35 = Geldthebungh des Ampts Flensburg. SA C XII 3 nr. 9.

RegCap = Registrum Capituli Slesvicensis.

RegChr I = Registrum König Christian des Ersten, hrsg. v. G. Hille.

RegFlensb = Flensborg Amts Regnskaber. RA.

RegGottorp = Gottorp Amts Regnskaber. RA.

RegTondern: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

Rep$^{1-2}$ = Repertorium regni danici mediævalis, ed. Kr. Erslev. Series secunda ed. William Christensen.

Rietz = J. E. Rietz, Svenskt dialekt-lexicon.

Rodeboeck = Rodeboeck ... tho Flenßborch. SA C XIX 1 nr. 30.

Ross = H. Ross, Norsk Ordbog.

SA = Statsarkivet i Kiel.

Sach = Das Herzogtum Schleswig in seiner ethnographischen und nationalen Entwickelung. 1896–1907.

SAOB = Svenska akademins ordbok.

SaxKahrH 1637: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

SaxNordfr 1636: Se kildeforkortelserne til SS bd. II.

SBÖ = T. E. Karsten, Svensk bygd i Österbotten.

Sch.-Lüb. = Schiller und Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch.

Schmidt = J. N. Schmidt, Slesvigs Land og Folk.

Schröder = Johs. v. Schröder, Topographie des Herzogthums Schleswig. 1837. Schröder^{2} 1854 = 2. udg. af dette værk.

SchuldprotTondMarschh^{1} 1760–78 = Schuld-Protokoll [der Tondernschen Marschharden] 1760–78. SA Abt 161 nr. 893^{7}.

SchuldprotTondMarschh 1734–59 og 1779–87 = Schuldprot Nebenbuch TondMarschh = Nebenbuch zum Schuld- und Pfandprotokoll [der Tonderschen Marschharden] 1734–87. SA Abt 161 nr. 893$^{19-21}$.

Schötebock = Der Stadtt Flenßborges Schötebock. SA Abt 187 nr. 87.

SH = Haandskrifter vedr. Slesvig og Holsten i Univ. Bibl. Kiel.

SkyldprotFlensb = Neben-Buch zum Flensburgischen Amts Schuld- und Pfand-Protocollo. Amtsgericht Flensborg.

SlBG 1523 = Slesvig Biskops Gods 1523. Se F. Falkenstjerne og Anna Hude: Sønderjydske Skatte- og Jordebøger p. 454 ff. Nærværende udg. hviler på udgivernes egne læsninger af den orig. liste.

SlesvProv = Slesvigske Provindsialefterretninger.

Slewert 1538 = Intraden der Prediger des Ampts Flensburg. Flensborg Provstiarkiv.

SOV = Sverges ortnamn. Värmlands län.

SOÄ = Sverges ortnamn. Älfsborgs län.

SRD = Scriptores Rerum Danicarum.

SS = Sydslesvigs Stednavne.

Stemann = v. Stemann, Geschichte des öffentlichen und Privat-Rechts des Herzogthums Schleswig.

Torp NEO = A. Torp, Nynorsk etymologisk ordbok.

Trap = Trap, Hertugdømmet Slesvig. 1864.

UBl = Blandinger til Oplysning om dansk Sprog udgivne af Universitets-Jubilæets danske Samfund.

Verz 1803 = Verzeichniß aller Eingesessenen des Amtes Flensburg. SA C XII 1 nr. 2.

Westphalen = Westphalens Monumenta.

VJb = Kong Valdemars Jordebog, udg. af Svend Aakjær.

Wright = J. Wright, The English dialect dictionary.

VSK = Videnskabernes Selskabs Kort.

Xen. Lid. = Xenia Lideniana. Festskr. tillägnad Professor Evald Lidén.

Zeitschr. = Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.

Zinsb 1509 ff. = Slesvigbispens „Zinsbuch" 1509 ff. SA A XX nr. 2466.

ÆDA = De ældste danske Archivregistraturer.

Ödeen = N. Ödeen, Studier i Smålands bebyggelsehistoria.

Universitets-Jubilæets danske Samfunds Skrifter nr. 479

Udgivet
på
Carlsbergfondets bekostning

ISBN 87-500-1927-9